

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ

ਰਾਸਿ ਦੂਸਰੀ Raas 2

Sri Gur Partap Suraj Granth

ਕ੍ਰਿਤ:

ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਕਵਿ ਚੂੜਾਮਣਿ'

By

Bhai Santokh Singh 'Kavi Churamani'

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਚਾਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ
ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੁਜਰੀ ਜੀ ਦੇ
੩੦੦ ਸਾਲਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ

Dedicated to 300th Martyrdom Anniversary of
Guru Gobind Singh ji's
Four Sahibzadas & Mata Gujri ji

ਵਲੋਂ: ਭਾਈ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਰਾੜਾ ਸਾਹਿਬ)

Bhai Baljinder Singh ji (Rara Sahib)

© Baljinder Singh 16914 Lassen Street, Northridge, CA 91343 USA

Visit: www.ik13.com

Email rarasahib@yahoo.com

Important Notice:

This file is brought in the digital (computer/internet use) format and made available within the reach of common users, scholars and students engaged in the study of Sikh History and Philosophy with the help of computer/internet. The digital composition of this file is the intellectual property of Bhai Baljinder Singh as it is completely an individual effort by him. Except for personal use on a personal computer without changing/decoding the file/database, no one is permitted to use this file in its native (provided), decoded or modified format, in whole or in part, for any computer/internet/publication project without the prior written permission of Bhai Baljinder Singh.

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਦੋ ਸ਼ਬਦ

ਵਲੋਂ: ਸਿਰਜਕ 'ਈਸਰ ਮਾਈਕ੍ਰੋ ਮੀਡੀਆ'

ਘਰਿ ਘਰਿ ਅੰਦਰਿ ਧਰਮਸਾਲ

ਵਲੋਂ: ਸੰਤ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰੰਧਾਵਾ

(ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸੰਤ ਸਮਾਜ)

ਸੰਦੇਸ਼

ਵਲੋਂ: ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ

ਪ੍ਰੋ. (ਰੀਟਾਇਰਡ) ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ

(ਐਕਸ ਫੈਲੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਧਿਐਨ ਵਿਭਾਗ)

ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ

ਤਤਕਰਾ ਰਾਸਿ ਦੁਜੀ

ਰਾਸਿ ਦੁਸਰੀ

ਦੋ ਸ਼ਬਦ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੌਮ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਮੂਲ ਸ੍ਰੋਤ ਉਸ ਕੌਮ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਰਮਾਇਆ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਉਹ ਕੌਮ ਫ਼ਖ਼ਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੌਮੀ ਸਰਮਾਇਆ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਅਜਿਹੇ ਸ੍ਰੋਤ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਭਾਵੇਂ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਜਿਤਨੇ ਕੁ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ਨੀਮਤ ਸਮਝ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਵੀ ਆਵੇਸ਼ਕ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸ੍ਰੋਤ ‘ਕਵਿ ਚੂੜਾਮਣਿ’ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ‘ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ’ ਗ੍ਰੰਥਾਵਲੀ ਹੈ। ‘ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ’ ਗ੍ਰੰਥਾਵਲੀ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਇੱਕ ਵਡਮੁੱਲਾ ਸ੍ਰੋਤ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਵਲੋਂ ਬਖਸ਼ੀ ਅਦਭੁਤ ਵਿਦਵਤਾ ਦਾ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਵੀ ਹੈ। ਆਕਾਰ ਅਤੇ ਗੁਣਾਤਮਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਇਹ ਸ੍ਰੋਤ ਇਤਨਾ ਵੱਡਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਫ਼ਲਸਫ਼ੇ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਖੋਜੀ ਇਸਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੀ ਵਿਦਵਤਾ ਅਧੂਰੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਹਰਮਨਪਿਆਰਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗੁਰ-ਅਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥਾਵਲੀ ਦੀ ਕਥਾ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਤੁਰੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਮੁਕੰਮਲ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਪਰ ਜੇ ਸ਼ਰਧਾ, ਸਿਦਕ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਉਪਰੰਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੈ।

ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਨਵੀਨਤਮ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਤਰਾਰ ਸਾਧਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਮੂਲ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹਰ ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਵਸੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਣਾ, ਦਾਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਦਕਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਗੁਰਬਾਣੀ, ਵਾਰਾਂ/ਕਬਿੱਤ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸਰਚ ਟੂਲ, ਭਾਈ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ‘ਨਾਭਾ’ ਜੀ ਦੀ ਮਹਾਨ ਰਚਨਾ ‘ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਰਤਾਨਾਕਰ ਮਹਾਨਕੋਸ਼’, ਨਿਰਮਲਾ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਮਹਾਂਪੁਰਖਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੰਪ੍ਰਦਾਈ ਅਰਥਾਂ ਵਾਲਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਟੀਕਾ ਜਿਹੜਾ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ‘ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਾਲਾ ਟੀਕਾ’ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ (ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੇ ਟੀਕਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਫਰੀਦਕੋਟ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹਾਸਿਲ ਸੀ), ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ‘ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ’ ਗ੍ਰੰਥਾਵਲੀ ਵਿੱਚੋਂ ਸ੍ਰੀ ‘ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼’ ਡਿਜ਼ਿਟਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਵਾ ਕੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਹਾਸਿਲ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਪੜਾਅ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਆਈ. ਟੀ. ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਖੋਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀਆਂ ੧੨ ਰਾਸਾਂ, ੬ ਰੁਤਾਂ ਅਤੇ ੨ ਐਨ ਡਿਜ਼ਿਟਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਹੀ ਮਹਾਨ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸੇਵਾ ਇਸ ਕੀਟ ਪਾਸੋਂ ਲਈ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਸਾਰਾ ਮੂਲ ਪਾਠ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਲਈ ਪੰਕਤੀ-ਛੇਦ ਅਤੇ ਪਦ-ਛੇਦ ਵਿਧੀ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਈ ਕੁ ਸੱਜਣਾਂ ਦੀ ਵੀਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਝ ਬੇਲੋੜੇ ਅਤੇ ਮਨਮੱਤ ਵਾਲੇ ਅੰਸ਼ ਕੱਢ ਕੇ ਇਸਦੀ ਸੋਧ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਪਰ ਦਾਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਤੁੱਛ ਮੱਤ ਅਨੁਸਾਰ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਮੌਲਿਕਤਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ

ਲਈ ਐਸਾ ਕਰਨਾ ਮੁਨਾਸਿਬ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ। ਵੈਸੇ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥਾਵਲੀ ਵਿੱਚ ਪੰਥ ਰਤਨ ਡਾ. ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਥਾਂ ਥਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਮਤਿ ਤੋਂ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਯਾਜ, ਟਿੱਪਣੀਆਂ, ਹਵਾਲੇ ਅਤੇ ਫੁੱਟਨੋਟ ਨਾਲ ਨਾਲ ਦੇ ਕੇ ਮੂਲ ਪਾਠ ਨਾਲ ਕੋਈ ਛੇੜ ਛਾੜ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਬਣਾਇਆ ਤਤਕਰਾ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਖ ਕੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਸੂ ਤੱਕ ਸਿੱਧੀ ਪਹੁੰਚ ਲਈ ਆਸਾਨ ਲਿੰਕ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਨਾਲ ਹੀ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਲਈ ਸ. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜੀ ਐਮ.ਏ. (ਜੰਮੂ) ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ 'ਸੰਬੰਧ ਸੂਚਕ ਅਨੁਕ੍ਰਮਣਿਕਾ' (ਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਥਾਵਾਂ ਦਾ ਕੋਸ਼) ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਦਾਸ ਵਲੋਂ ਜਿੱਥੇ ਸ. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ (ਐਕਸ ਫੈਲੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਧਿਐਨ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ) ਦਾ ਵੀ ਦਾਸ ਰਿਣੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਦਾਸ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵੀ ਕ੍ਰਿਤਗ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਾਸ ਨੂੰ 'ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਿਜ ਕਰਮਸਰ' ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸਾਗਿਰਦ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ 'ਈਸ਼ਰ ਮਾਈਕ੍ਰੋ ਮੀਡੀਆ' ਨੂੰ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਹਾਇਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕੀਮਤੀ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਨਾਲ ਹੀ ਦਾਸ ਡਾ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਬਿੰਦ' (ਸੈਨ ਮਟੇਓ, ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ) ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪਈ, ਆਪਣੇ ਡਾਕਟਰੀ ਕਿੱਤੇ ਦੇ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਪਣਾ ਭਰਪੂਰ ਤਕਨੀਕੀ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ।

ਮੰਜ਼ਿਲ ਹਾਲਾਂ ਦੂਰ ਹੈ। ਅਜੇ ਤਵਾਰੀਖ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਪਾਠਕਾਂ ਤੱਕ ਆਉਣਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਭਾਈ ਨੰਦ ਲਾਲ ਰਚਨਾਵਲੀ, ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਭਾਈ ਬਾਲੇ ਵਾਲੀ, ਮਹਿਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਦੋਵੇਂ ਗੁਰਬਿਲਾਸ (ਪਾ: ੬ ਅਤੇ ਪਾ: ੧੦), ਗੁਰੂ ਕੀਆਂ ਸਾਖੀਆਂ, ਗਿਆਨ ਰਤਨਾਵਲੀ, ਸਿੱਖ ਰਹਿਤਨਾਮੇ, ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਟੀਕੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਹੋਰ ਮੂਲ ਸਾਮਗ੍ਰੀ... ਕਾਰਜ ਇਤਨਾ ਵੱਡਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਅਤੇ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੀ ਆਸੀਸ ਨਾਲ ਹੀ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੰਪੂਰਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥਾਵਲੀ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਉੱਪਰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਇਹ ਸੇਵਾ ਦਾਸ ਵਲੋਂ ਸੰਤ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਰਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਚਾਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੂਜਰੀ ਜੀ ਦੇ ੩੦੦ ਸਾਲਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ, ਕਵਿ ਚੂੜਾਮਣਿ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਇਹ ਮਹਾਨ ਰਚਨਾ ਜੋ ਕਿ ਹਾਲਾਂ ਤੱਕ ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨਾਂ, ਲਾਈਬ੍ਰੇਰੀਆਂ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ, ਹੁਣ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਹਰ ਨੁੱਕਰ ਵਿੱਚ ਵਸਦੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਘਰ ਘਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ ਅਤੇ 'ਹਉ ਮੂਰਖ' ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਕਾਰੇ' ਲੱਗਿਆ ਰਹੇ:

ਪੂਰੀ ਸ਼ੈ ਨੂੰ ਡਰ ਘਾਟੇ ਦਾ, ਡਰ ਨਹੀਂ ਅੱਧੀ ਤਾਈਂ।

ਰੱਬਾ! ਪਿਆਰ ਮੇਰੇ ਦੀ ਮੰਜ਼ਿਲ, ਪੂਰੀ ਕਦੇ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਦਾਸ

ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

੧ ਜਨਵਰੀ ੨੦੦੫

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਰਮਸਰ, ਰਾੜਾ ਸਾਹਿਬ।

ਨਵੇਂ ਸੰਸਕਰਣ ਬਾਬਤ

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਸਦਕਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਮਹਾਨਕੋਸ਼, ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਾਲਾ ਟੀਕਾ, ਸੰਪੂਰਨ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥਾਵਲੀ, ਗਿਆਨੀ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ 'ਤਵਾਰੀਖ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ' ਅਤੇ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼' ਦਾ ਡਿਜ਼ਿਟਲ ਸੰਸਕਰਣ ਕੰਪਿਊਟਰ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਅੰਦਰ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਚੁਕਾ ਹੈ।

ਇਸ ਸਾਲ (ਸੰਨ ੨੦੦੮ ਈ.) ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਵੇਂ ਸੰਸਕਰਣਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ' ਅਤੇ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼' ਦਾ ਸਾਰਾ ਮੂਲ ਪਾਠ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਲਈ ਪੰਕਤੀ-ਛੇਦ ਅਤੇ ਪਦ-ਛੇਦ ਵਿਧੀ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਫੁੱਟਨੋਟ ਅਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਵਾਸਤੇ ਮੂਲ ਪਾਠ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਇਸੇ ਸਾਲ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ੩੦੦ ਸਾਲਾ ਗੁਰਗੱਦੀ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਹੈ। ਦਾਸ ਵਲੋਂ ਇਸ ਸ਼ੁਭ ਅਵਸਰ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਈਸ਼ਰ ਮਾਈਕ੍ਰੋ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਨਵਾਂ ਸੰਸਕਰਣ ਵੀ ਭੇਟਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਸ੍ਰੀ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਖੋਜ ਯੰਤਰ ਵੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦਾਸ

ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

੨੬ ਅਗਸਤ ੨੦੦੮

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਰਮਸਰ, ਰਾੜਾ ਸਾਹਿਬ।

ਘਰਿ ਘਰਿ ਅੰਦਰਿ ਧਰਮਸਾਲ

ਸਾਹਿਬੇ ਕਮਾਲ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਅਨਿੰਨ 'ਪਿਆਰੇ' ਭਾਈ ਦਇਆ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੋਂ ਚਲੀ ਆ ਰਹੀ ਜਗਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ, ਜਿਹੜੀ ਹੋਤੀ ਮਰਦਾਨ ਵਾਲੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਕਰਕੇ ਵੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ, ਦੇ ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਸੰਤ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀਆਂ ਮੁਥਾਜ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਖੀ, ਨਾਮ ਬਾਣੀ ਦੇ ਰਸੀਏ, ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਜਿਸ ਵੰਗ ਨਾਲ ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਿਸਾਲ ਹੈ। ਸਿੱਧੀਆਂ ਧਾਰਨਾ ਦੁਆਰਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਵਖਿਆਨ ਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਨਾ ਕੇਵਲ ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਰਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਰਵਾਇਤ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸਾਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਘਰ ਘਰ ਪਹੁੰਚਾ ਕੇ 'ਘਰਿ ਘਰਿ ਅੰਦਰਿ ਧਰਮਸਾਲ' ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਇਸ ਵਚਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਵੇਕਲੇ ਤਰੀਕੇ ਦੁਆਰਾ ਸਫਲ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਵੀਂ ਰੀਤ ਚਲਾਈ ਹੈ।

ਦਾਸ ਦਾ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਗਾਹੇ ਬਗਾਹੇ ਜਦੋਂ ਕਿਤੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਦਾਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਸੇ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝਿਆ ਦੇਖਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼ ਨੂੰ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਤੇ ਲਿਆ ਕੇ, ਫਿਰ 'ਈਸ਼ਰ ਮਾਈਕ੍ਰੋ ਮੀਡੀਆ' ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦਾ ਸਰਚ ਟੂਲ ਤਿਆਰ ਕਰ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਆਪ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ 'ਕਵਿ ਚੂੜਾਮਣਿ' ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਮਹਾਨ ਰਚਨਾ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ' ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਤੇ ਲਿਆ ਕੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਾਅਰਕਾ ਮਾਰਿਆ ਹੈ।

ਸੰਨ ੨੦੦੪ ਈ. ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਸਮਾਰੋਹਾਂ ਦਾ ਸਾਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਨੇ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ੫੦੦ ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦਾ ੪੦੦ ਸਾਲਾ ਸਮਾਰੋਹ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਚਾਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੂਜਰੀ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ੩੦੦ ਸਾਲਾ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਇਆ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਸੰਪ੍ਰਦਾਈ 'ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਾਲਾ' ਟੀਕਾ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ੫੦੦ ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਨੂੰ, 'ਈਸ਼ਰ ਮਾਈਕ੍ਰੋ ਮੀਡੀਆ' ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੇ ੪੦੦ ਸਾਲਾ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਅਤੇ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ' ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਚਾਰ ਸਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਗੂਜਰੀ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ੩੦੦ ਸਾਲਾ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਕੇ ਜਿੱਥੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਉਪਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਰਧਾ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਤਗਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ 'ਗੁਰਮੁਖ ਹੰਸਾਂ' ਵਾਸਤੇ ਆਪ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਉਪਮਾ ਦਾ 'ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨੇੜੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ ਜੀ ਦੀ ਮਹਾਨ ਰਚਨਾ 'ਮਹਾਨਕੋਸ਼' ਆਪ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾ ਕੇ ਖਾਲਸੇ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੇ ੩੦੦ ਸਾਲਾ ਪੁਰਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਇਸ ਘਾਲਣਾ ਉਪਰ ਸਿਰਫ ਰਾੜਾ ਸਾਹਿਬ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਸਮੁੱਚਾ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਮਾਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਪ੍ਰੰਪਰਾਗਤ ਤਰੀਕੇ ਦੁਆਰਾ

ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਉਣਾ, ਲੰਗਰ ਚਲਾਉਣੇ, ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਮਾਨਵਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਆਦਿਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਧੁਨਿਕ ਢੰਗ ਦੁਆਰਾ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਆਰੰਭ ਕਰਕੇ 'ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸੰਤ ਸਮਾਜ' ਦਾ ਨਾਂ ਹੋਰ ਉੱਚਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸੰਤ ਸਮਾਜ, ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਵੀ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਯੁਗ ਵਿੱਚ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਵਾਸਤੇ ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਘਰ ਘਰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇਗਾ।

ਦਾਸ ਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਮਤਿ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਮੂਲ ਸਾਮਗ੍ਰੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਰਾਹੀਂ ਘਰ ਘਰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਇਸ ਸ਼ੁਭ ਮਨੋਰਥ ਵਿੱਚ ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਕਾਮਯਾਬੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਦਾਸ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਅਤੇ 'ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸੰਤ ਸਮਾਜ' ਵਲੋਂ ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਇਸ ਪੁਰਸ਼ਾਰਥ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਸ਼ਾਲਾਘਾ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਮਹਾਨ ਕਾਰਜ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਵਾਸਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ।

੨੧ ਜਨਵਰੀ ੨੦੦੫
ਰੰਧਾਵਾ

ਸੰਤ ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ
ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ, ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਸੰਤ ਸਮਾਜ।

ਸੰਦੇਸ਼

ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਸੁਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸੰਸਥਾ ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਸੰਤ ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਾਤਾ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਵਰੋਸਾਇ ਸਥਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧ ਹਨ। ਚੇਤੰਨ ਤੇ ਸੂਝਵਾਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਹ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੂਝ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਕਰਕੇ ਕਰਨ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਹੋਤੀ ਮਰਦਾਨ ਵਾਲੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੰਤ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਸਿੱਧੀਆਂ ਧਾਰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਤੇ ਵਖਿਆਨ ਦੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਤੋਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਰਟਨ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀ ਅਨੁਭਵ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਤੇ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸਦੀ ਅਜੋਕੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਧਰਮ, ਅਤੇ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਸੁੱਚੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਾਧਨ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਅਤੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਹੀ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੇ ਇਸ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਤੇ ਖੋਜਕਾਰ ਵੀ ਗੁਰਮਤਿ ਅਧਿਐਨ ਲਈ ਨਵੀਨਤਮ ਸੂਚਨਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਬੜੇ ਤੀਬਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਨੁਭਵ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਪੀੜ੍ਹੀ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹੀ ਇਸ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਲਈ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਘਾਟ ਹੋਰ ਵੀ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਅਪਾਰ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਪਾਤਰ ਹਨ ਜਿਸ ਸਦਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਸੇਵਾ ਬਖਸ਼ੀ ਹੈ। ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਪ੍ਰੋਖ ਤੇ ਅਪ੍ਰੋਖ ਸੋਮਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਗ੍ਰਾਮਡ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਡੀ. ਅਤੇ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਤੇ ਲਿਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿੱਤ ਹੋਰ ਸੁਧਾਰਨ ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਅਧਿਐਨ-ਸਹਾਇਕ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਵਿਅਕਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਉਹ ਐੱਨਾ ਕੰਮ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਤ ਸਮਾਜ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਡੇਰੇ ਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਲਗਨ ਉਪਰ ਮਾਣ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। 'ਈਸ਼ਰ ਮਾਈਕਰੋ ਮੀਡੀਆ' ਦੇ ਨਵੀਨਤਮ ਸੰਸਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਤੇ ਸਵੈਯੇ; ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਫਰੀਦਕੋਟ ਵਾਲਾ ਟੀਕਾ (੪ ਜਿਲਦਾਂ); ਸ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਰਚਿਤ ਪੰਜਾਬੀ ਅੰਗਰੇਜੀ ਸਟੀਕ (੮ ਜਿਲਦਾਂ); ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਚਿਤ 'ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਰਪਨ' (੧੦ ਜਿਲਦਾਂ); ਭਾਈ ਕਾਨ੍ਹ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ 'ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼' ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਮੇਰਾ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕੋਸ਼' (੨ ਜਿਲਦਾਂ) ਨੂੰ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ' (੧੪ ਜਿਲਦਾਂ) ਸਮੇਤ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਆਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਬਦ ਅਤੇ ਤੁਕ ਦੀ ਭਾਲ ਲਈ ਸਰਚ ਇੰਜਨ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ ਪਰ ਜੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਟੀਕੇ ਵਿੱਚੋਂ ਤੁਕ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੇ ਅਰਥ ਵੇਖਣੇ ਹੋਣ, ਅਜਿਹੀ ਸੁਵਿਧਾ ਵੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਮਹਾਨ ਕੋਸ਼ ਅਥਵਾ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੋਸ਼' ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਢੂੰਡ ਸੀਮਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੋਗਦਾਨੀ ਅਥਵਾ ਰਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੀ ਭਾਲ ਕਿਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜੋੜਾਂ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਇਕੱਠੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਤੁਕਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੀਆਂ-ਪਿਛਲੀਆਂ ਤੁਕਾਂ ਸਮੇਤ ਵੱਖਰੇ ਵੀ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਦੀ ਸਿਰਜਨਾ ਵਡੇਰੀਆਂ ਵਿਦਿਅਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਅਨੁਸਰਨ ਕਰਨਯੋਗ ਹੈ।

ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਬਾਬਾ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਹੋਰ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸੇਵਾ ਲਈ ਹੋਰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਬਖਸ਼ਣ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਸੁਨੇਹੇ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਵਿਚ ਜੁਟੇ ਰਹਿਣ। ਸਾਡੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੀ ਅਰਦਾਸ ਹੈ।

ਪਟਿਆਲਾ
੨੮ ਜਨਵਰੀ, ੨੦੦੫

ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ
ਪ੍ਰੋ. (ਰੀਟਾਇਰਡ) ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ
(ਐਕਸ ਫੈਲੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਧਿਐਨ ਵਿਭਾਗ)

ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ

ਰਾਸ਼ਿ ਦੂਜੀ

(ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਤਤਕਰਾ ਦੇਖਣ ਵਾਸਤੇ [ਤਤਕਰਾ ਰਾਸ਼ਿ ਦੂਜੀ](#) ਉਪਰ ਕਲਿਕ ਕਰੋ ਜੀ)

੧	੨	੩	੪	੫	੬	੭	੮	੯	੧੦	੧੧
	੧੨	੧੩	੧੪	੧੫	੧੬	੧੭	੧੮	੧੯	੨੦	੨੧
	੨੨	੨੩	੨੪	੨੫	੨੬	੨੭	੨੮	੨੯	੩੦	੩੧
	੩੧	੩੨	੩੩	੩੪	੩੫	੩੬	੩੭	੩੮	੩੯	੪੦
	੪੧	੪੨	੪੩	੪੪	੪੫	੪੬	੪੭	੪੮	੪੯	੫੦
		੫੧	੫੨	੫੩	੫੪	੫੫	੫੬	੫੭		

ਤਤਕਰਾ ਰਾਸਿ ਦੂਜੀ

ਰਾਸਿ ਦੂਸਰੀ੧੧. [ਮੰਗਲ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਗੁਰਿਆਈ]੧. ਇਸ੍ਰ ਦੇਵ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ-ਮੰਗਲ।੨. ਇਸ੍ਰ ਦੇਵ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ-ਮੰਗਲ।੩. ਇਸ੍ਰ ਦੇਵ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ-ਮੰਗਲ।੪. ਇਸ੍ਰ ਦੇਵ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ-ਮੰਗਲ।੫. ਇਸ੍ਰ ਦੇਵ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ-ਮੰਗਲ।੬. ਇਸ੍ਰ ਦੇਵ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ-ਮੰਗਲ।੭. ਇਸ੍ਰ ਦੇਵ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਇ ਜੀ-ਮੰਗਲ।੮. ਇਸ੍ਰ ਦੇਵ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ-ਮੰਗਲ।੯. ਇਸ੍ਰ ਦੇਵ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ-ਮੰਗਲ।੧੦. ਇਸ੍ਰ ਦੇਵ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ-ਮੰਗਲ।੧੧. ਇਸ੍ਰ ਦੇਵ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ-ਮੰਗਲ।੧੨. 'ਕਵਿ-ਸੰਕੇਤ' ਮਰਯਾਦਾ ਦਾ ਮੰਗਲ।** [ਬਿਨਯ]** [ਮੰਗਲ ਸਮਾਪਤ, ਚੌਥੇ ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਕਥਾ ਦਾ ਅਰੰਭ]੨੨. [ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਸਤੋਤ੍ਰ। ਸਿੱਧਾਂ ਨਾਲ ਚਰਚਾ]੩੩. [ਤਪਾ ਸਿੱਖ ਹੋਯਾ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼। ਖਗ ਸੇਵਾ]੪੪. [ਜੈਮਲ ਫੱਤੇ ਦਾ ਚਿਤੌੜ ਤੇ ਆਕੀ ਹੋਣਾ]੫੫. [ਅਕਬਰ ਦੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਤੇ ਚਿਤੌੜ ਦਾ ਜੰਗ]੬੬. [ਅਕਬਰ ਨੂੰ ਇਕ ਸਿੱਖ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸੁਧਿ ਦਿੱਤੀ]੭੭. [ਗੜ੍ਹ ਦੀ ਜੈ ਦਾ ਵਾਕ ਹੋਣਾ]੮੮. [ਚਿਤੌੜ ਗੜ੍ਹ ਛੁੱਟਣਾ]੯੯. [ਨਵੀਸਿੰਦ ਨੇ ਗੋਂਦਵਾਲ ਦੀ ਕਥਾ ਸੁਣਾਈ]੧੦੧੦. [ਅਕਬਰ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਾਮ ਭੇਟਾ ਕੀਤੇ]੧੧੧੧. [ਤੀਰਥ ਪ੍ਰਗਟੋਣ ਹਿਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਵਿਚਾਰਨਾ]੧੨੧੨. [ਗੁਰੂ ਕਾ ਚੱਕ। ਸੰਤੋਖਸਰ ਦੀ ਕਾਰ]੧੩੧੩. [ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਕੀ ਕਾਰ]੧੪੧੪. [ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕਾਰ ਨਿੱਤ ਕ੍ਰਿਯਾ। ਹਿੰਦਾਲ। ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ। ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਮੇਲ]੧੫੧੫. [ਭਾਈ ਸੰਹਾਰੀ ਜੀ ਲਾਹੌਰੋਂ ਆਏ]੧੬੧੬. [ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਤਾਏ ਸੰਹਾਰੀ ਜੀ ਨਾਲ ਲਾਹੌਰ ਗਏ]੧੭੧੭. [ਭਾ: ਤੀਰਥਾ, ਬਿਸ਼ਨਦਾਸ, ਮਾਣਕ ਚੰਦ, ਪਾਦਰਥਾ, ਤਾਰੂ ਭਾਰੂ]

ਪ੍ਰਤਿ ਉਪਦੇਸ਼]

- [੧੮](#) ੧੮. [ਮਹਾਂਨੰਦ, ਬਿਧੀ ਚੰਦ। ਧਰਮ ਦਾਸ ਆਦਿ ਸਿੱਖਾਂ ਪ੍ਰਤਿ ਉਪਦੇਸ਼]
- [੧੯](#) ੧੯. [ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਜੀ ਦੇ ਬਿਨੈ ਪੱਤ੍ਰ]
- [੨੦](#) ੨੦. [ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਜੀ ਲਾਹੌਰੋਂ ਬੁਲਾਏ]
- [੨੧](#) ੨੧. [ਪ੍ਰਿਥੀ ਚੰਦ ਪਾਸੋਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਨਿਕਲੀਆਂ]
- [੨੨](#) ੨੨. [ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰਿਆਈ। ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਚੌਥਾ ਪਦ ਰਚਿਆ]
- [੨੩](#) ੨੩. [ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਨਾਲ ਝਗੜਾ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਜਾਣਾ]
- [੨੪](#) ੨੪. [ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਬੈਕੁੰਠ ਗਮਨ]
- [੨੫](#) ੨੫. [ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹਾਈ। ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਤੇ ਸੁਲਹੀ ਦੀ ਮਿੱਤ੍ਰਤਾ]
- [੨੬](#) ੨੬. [ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨਦੇਵ ਜੀ ਅੰਮ੍ਰਤਸਰ ਪੁੱਜੇ। ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਆਗਰਿਓਂ ਆਏ]
- [੨੭](#) ੨੭. [ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲੋਂ ਹੋ ਕੇ ਸੁਧਾਸਰ ਆਏ। ਛੋਲਿਆਂ ਦੀ ਰੋਟੀ ਮਿਲੀ]
- [੨੮](#) ੨੮. [ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਨਾ]
- [੨੯](#) ੨੯. [ਪ੍ਰਿਥੀਆ, ਮਹਾਂਦੇਵ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਰਜਨਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਮੇਲ। ਮਿਹਰਵਾਨ ਜਨਮ]
- [੩੦](#) ੩੦. [ਭਾਈ ਕਲਿਆਣਾ ਮੰਡੀ ਦੇ ਰਾਜੇ ਪਾਸ ਪੁੱਜਾ]
- [੩੧](#) ੩੧. [ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਭਾਈ ਕਲਿਆਣਾ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਤਸਰ ਆਇਆ]
- [੩੨](#) ੩੨. [ਰਾਜੇ ਨੇ ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਚੰਡਾਲ ਜਨਮ ਪਾਇਆ]
- [੩੩](#) ੩੩. [ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੱਖ, ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਪਰ ਰਾਜੇ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ]
- [੩੪](#) ੩੪. [ਸੰਤੋਖਸਰ ਵਿਚੋਂ ਜੋਗੀ ਨਿਕਲਿਆ]
- [੩੫](#) ੩੫. [ਜੋਗੀ ਪ੍ਰਤਿ ਉਪਦੇਸ਼। ਵੇਦਾਂਤ]
- [੩੬](#) ੩੬. [ਜੋਗੀ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁਕਤ ਕੀਤਾ]
- [੩੭](#) ੩੭. [ਪਿੰਗਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ]
- [੩੮](#) ੩੮. [ਅੰਮ੍ਰਤ ਸਰੋਵਰ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ]
- [੩੯](#) ੩੯. [ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰੋਵਰ ਦੀ ਕਾਰ ਦਾ ਅਰੰਭ]
- [੪੦](#) ੪੦. [ਸ਼੍ਰੋਤਿਆਂ ਨੇ ਪੁਰਾਤਨ ਨਾਮੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪੁੱਛੇ]
- [੪੧](#) ੪੧. [ਭਾਈ ਭਗਤੂ ਜੀ ਦੀ ਜਨਮ ਕਥਾ]
- [੪੨](#) ੪੨. [ਭਾਈ ਭਗਤੂ-ਜਾਰੀ]
- [੪੩](#) ੪੩. [ਭਾਈ ਮੰਵ]
- [੪੪](#) ੪੪. [ਭਾਈ ਮੰਵ-ਜਾਰੀ]
- [੪੫](#) ੪੫. [ਭਾਈ ਬਹੋੜਾ]

- [੪੬](#) ੪੬. [ਭਾਈ ਬਹਿਲੋ]
[੪੭](#) ੪੭. [ਭਾਈ ਬਹਿਲੋ-ਜਾਰੀ]
[੪੮](#) ੪੮. ['ਬੁੱਧੁ ਦਾ ਆਵਾ ਕੱਚਾ।' ਭਾਈ ਲੱਖੂ]
[੪੯](#) ੪੯. [ਦਿਜ ਗੰਗਾ ਰਾਮ ਬਾਜਰਾ ਵੇਚਣ ਆਇਆ]
[੫੦](#) ੫੦. [ਗੰਗਾ ਰਾਮ। ਮੂਲ ਚੰਦ]
[੫੧](#) ੫੧. [ਮਸੰਦਾਂ ਦੀ ਖੁਟਿਆਈ]
[੫੨](#) ੫੨. [ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਆਪ ਸ਼ੇਵਰ ਕੀ ਕਾਰ ਕਰਨ ਆਯਾ]
[੫੩](#) ੫੩. [ਹਰਿਮੰਦਰ ਜੀ ਦੀ ਉਸਾਰੀ। ਸੰਤੋਖ ਸਰ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਤਲੇ
ਵਿਛਾਈ]
[੫੪](#) ੫੪. [ਸ਼੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੱਗਰ ਵਸਾਇਆ]
[੫੫](#) ੫੫. [ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ]
[੫੬](#) ੫੬. [ਸ਼੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮਹਾਤਮ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ਾਂ]
[੫੭](#) ੫੭. [ਬ੍ਰਿਥ ਜੀ ਨੇ ਆਦਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸਿੱਖ ਪਰਖਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ
ਸੁਣਾਯਾ]

ਰਾਸਿ ਦੂਸਰੀ ਚੱਲੀ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਅਥ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸ ਲਿਖਯਤੇ ॥

ਅਰਥ: ਇਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਲ ਹੁਣ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਦੂਸਰੀ ਰਾਸ ਲਿਖਦੇ ਹਾਂ।

ਸ੍ਰੀ* ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤੇ+ ॥

ਅਰਥ: ਜਗਤ ਦੇ ਪੂਜਯ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਜੈ ਹੈ (ਜੋ ਸਰਬ ਵਿਘਨ ਵਿਨਾਸ਼ਕ ਹੈ++)

ਅੰਸੂ ੧. [ਮੰਗਲ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਗੁਰਿਆਈ]

<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>> ੨

ਸ਼੍ਰੇਯਾ: ਬੇਦੀ ਬਿਭੂਖਨ ਬੇਦਿਕੈ ਜਾਂਹਿ ਕੇ, ਬੇਦ ਕਹੈ ਨਹਿੰ ਤੀਨ ਪ੍ਰਛੇਦੀ।

ਛੇਦੀ ਕੁਚਾਲ ਕੁਚੀਲਨਿ ਕੀ, ਕਲਿ ਨਾਮ ਜਪਾਇ ਕੁਰੀਤਿਨ ਖੇਦੀ।

ਖੇਦੀ ਨਾ ਹੋਤ ਅਖੇਦ ਉਦੋਤਕ, ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਜੁ ਰੂਪ ਅਭੇਦੀ।

ਭੇਦੀ ਬਨਾਵਤਿ ਕੈਵਲ ਕੇ, ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪਾਇ ਪ੍ਰਣਾਮ ਨਿਬੇਦੀ ॥ ੧ ॥

ਬੇਦੀ = ਵੇਦੀਆਂ ਦਾ ਕੁਲ। [ਸੰਸ: ਵੇਦੀ = ਜੋ ਵੇਦ ਦਾ ਪੰਡਿਤ ਹੋਵੇ] ਬਿਭੂਖਨ = ਗਹਿਣਾ। ਕਿਸੇ ਕੁਲ ਦਾ ਗਹਿਣਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਮੁਰਾਦ ਹੈ, ਉਸ ਕੁਲ ਵਿੱਚ ਐਨਾ ਸ਼ਿਰੋਮਣੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਸਦੇ ਉਸ ਵਿਚ ਹੋਣ ਨਾਲ ਕੁਲ ਸੋਭਾ ਯੋਗ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇ। [ਸੰਸ: ਵਿਭੂਖਣ]

ਬੇਦਿਕੇ = ਜਾਣਕੇ। ਭਾਵ, ਇਹ ਗਲ ਪਹਿਲੇ ਸਮਝ ਲਓ, ਫੇਰ ਅਗਲੀ ਸਮਝੋ। [ਸੰਸ: ਵਿਦ = ਜਾਣਨਾ]

ਬੇਦ = ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਚਾਰ ਪੁਸਤਕ ਜੋ ਆਸਮਾਨੀ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਛੇਦੀ = ਕੱਟਿਆ ਜਾਣਾ।

ਨਹਿੰ ਤੀਨ ਪ੍ਰਛੇਦੀ = ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਕਾਲ ਵਸਤੂ ਵੰਡਦਾ ਨਹੀਂ। ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਆਪਾ-ਨਿਜ ਸਰੂਪ-ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਦੇਸ਼, ਕਾਲ, ਨਮਿਤ, ਯਾ ਦੇਸ਼ ਕਾਲ ਵਸਤੂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਦਾ ਮੁਥਾਜ ਹੈ।

(ਅ) ਜਿਸ ਨੂੰ ਭੂਤ ਭਵਿੱਖਤ ਵਰਤਮਾਨ ਤ੍ਰੈਆਂ ਕਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤ੍ਰਤਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਸਦਾ ਜਾਗਤੀ ਜੋਤ, ਇਕ ਰਸ ਰੂਪ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ। [ਸੰਸ: ਪ੍ਰਛੇਦਨ = ਕੱਟਣਾ।]*

ਛੇਦੀ = ਕੱਟਣਾ [ਸੰਸ: ਛੇਦਨ = ਕੱਟਣਾ]

ਕੁਚੀਲਨਿ = ਮੈਲਾ। ਆਚਰਨ ਦਾ ਮੈਲਾ। ਜਿਸਦਾ ਅਹਾਰ, ਵਿਹਾਰ, ਲਿਬਾਸ, ਆਚਰਨ ਮੈਲੇ ਹੋਣ [ਸੰਸ: ਕੁਚੈਲ = ਮੈਲੇ ਲਿਬਾਸ ਵਾਲਾ]

ਕਲਿ = ਕਲਿਜੁਗ। ਕੁਰੀਤਿ = ਖੋਟੀਆਂ ਚਾਲਾਂ। ਭੈੜੀਆਂ, ਰਸਮਾਂ। ਖੇਦੀ = ਦੂਰ ਕੀਤੀਆਂ, ਹਟਾਈਆਂ, 'ਡਰਾਕੇ ਨਸਾ ਦਿੱਤੀਆਂ', [ਸੰਸ: ਖਿਦ = ਨਠਾ ਦੇਣਾ] ਖੇਦੀ = ਦੁਖੀ, ਅਪ੍ਰਸੰਨ [ਸੰਸ: ਖਿਦ = ਦੁਖੀ ਹੋਣਾ] ਅਖੇਦ = ਨਾ ਦੁਖੀ, ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ, ਸੁਖ, [ਸੰਸ: ਖਿਦ = ਦੁਖੀ ਹੋਣਾ] ਉਦੋਤਕ = ਉਦੈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ [ਸੰਸ: ਉਦਯਤੁ = ਚੜ੍ਹਨਾ] ਅਖੇਦ ਉਦੋਤਕ = ਸੁਖਦਾਤਾ।

ਅਭੇਦੀ = ਜੋ ਟੁੱਟ ਨਾ ਸਕੇ, ਜੋ ਖੰਡ ਖੰਡ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ, ਏਕੰਤ੍ਰਤਾ ਵਾਲਾ ਸਰੂਪ [ਸੰਸ: ਅਭੇਦਜ] ਭੇਦੀ = ਲੁਕੀ ਹੋਈ ਗੱਲ ਦੇ ਜਾਣਨ ਵਾਲਾ, ਗਯਾਨਵਾਨ। ਕੈਵਲ = ਮੁਕਤੀ, ਸਦਾ ਹੀ ਮੁਕਤੀ [ਸੰਸ: ਕੈਵਲਜ = ਪੂਰੀ ਪੂਰੀ ਮੁਕਤੀ] ਇਹ ਪਦ ਯੋਗ ਦਰਸ਼ਨ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਅਪਣੇ ਆਦਰਸ਼

ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਵਰਿਤਆ ਹੈ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਥੇ ਮੁਰਾਦ ਮੁਕਤੀ ਮਾਤ੍ਰ ਤੋਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਣਾਮ = ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ-ਨਮਸਕਾਰ।

ਨਿਬੇਦੀ = ਅਰਪਣ ਕਰਨਾ, ਭੇਟ ਕਰਨਾ। [ਸੰਸ: ਨਿਵੇਦਨ]

ਅਰਥ: ਵੇਦੀਆਂ (ਦੇ ਕੁਲ) ਭੂਸ਼ਣ ਜਾਣਕੇ (ਇਹ ਬੀ ਸਮਝ ਲਓ ਕਿ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ (ਬਾਬਤ) ਵੇਦ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ (ਕਿ ਉਹ) ਦੇਸ਼ ਕਾਲ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਛੇਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।
(ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਗਤ ਵਿਚ ਆਕੇ) ਕੁਚੀਲਾਂ ਦੀਆਂ (ਫੈਲਾਈਆਂ) ਖੋਟੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਭੰਨ ਕੇ ਕਲਯੁਗ ਵਿਚ (ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ) ਨਾਮ ਜਪਾਇਆ।
(ਅਤੇ ਜੋ ਆਪ) ਦੁਖੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, (ਸਗੋਂ ਐਸੇ ਅਗਾਧ ਸੁਖ ਸਰੂਪ ਵਾਲੇ ਹਨ ਕਿ ਜੱਗਜਾਸੂਆਂ ਨੂੰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ) ਅਭੇਦ ਰੂਪ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਕੇ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ) ਸੁਖ ਦੇ ਉਦੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ।
(ਅਤੇ ਜੋ ਜੱਗਜਾਸੂਆਂ ਨੂੰ) ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਭੇਤ ਜਾਣ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਐਸੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਚਰਣਾਂ ਪਰ ਮੇਰੀ ਪ੍ਰਣਾਮ ਨਿਵੇਦਿਤ ਹੋਵੇ।

ਹੋਰ ਅਰਥ: ੧ ਤੁਕ-ਵੇਦ ਜਿਸਨੂੰ ਤਿੰਨਾਂ ਪ੍ਰਛੇਦਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਆਖਦਾ ਹੈ ਓਸ (ਅਕਾਲ ਜਯੋਤਿ ਨੂੰ ਹੀ) ਵੇਦੀਆਂ ਦੇ ਕੁਲ ਭੂਸ਼ਣ ਜਾਣੇ। ਅਰਥਾਤ ਵੇਦ ਪ੍ਰਤਿਪਾਦਿਤ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਹੀ ਵੇਦੀ ਵੰਸ਼ ਸ਼ਿਰੋਮਣਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਹਨ।

੨. ਤੁਕ- 'ਕੁਰੀਤ ਨਿਖੇਦੀ' ਪਾਠ ਕਰਕੇ ਅਰਥ ਬਣੂ 'ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇਧਿਆ' ਅਰਥਾਤ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ।

੩. ਤੁਕ-(ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ) ਅਭੇਦ ਰੂਪ (ਵਾਹਿਗੁਰੂ) ਦਾ ਅਖੇਦ ਉਦੇਤਕ (= ਸੁਖ ਨੂੰ ਉਦੇ ਕਰਨ ਵਾਲਾ) ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ, (ਜਿਸਨੂੰ ਧਾਰਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵ ਹੁਣ) ਦੁਖੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

੪. ਤੁਕ-ਐਉਂ ਪਾਠ ਕਰਦੇ ਹਨ:- 'ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਇ ਪ੍ਰਣਾਮਨਿ ਬੇਦੀ।' ਅਰਥਾਤ ਬੇਦੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ (ਜੀ ਦੇ) ਪਾਇ (ਚਰਨਾਂ ਤੇ) ਪ੍ਰਣਾਮਨਿ (ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ)।

੨. ਇਸ਼੍ਰ ਦੇਵ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ-ਮੰਗਲ।

ਕਥਿਤ: ਅੰਜਨ ਤੇ ਹੀਨ ਸ੍ਰੀ ਨਿਰੰਜਨ ਪ੍ਰਬੀਨ ਪ੍ਰਭੂ

ਭੰਜਨ ਪਖੰਡ ਪਾਪ ਗੰਜਨ ਅਨੰਦ ਕਰਿ।

ਦੀਨੋ ਗਯਾਨ ਅੰਜਨ ਸੁ ਮੰਜਨ ਕੋ ਮੋਹ ਮਲ

ਰੰਜਨ ਕੋ ਜਨ ਜਗ ਭਗਤ ਬਿਲੰਦ ਕਰਿ।

ਫੇਰੂ ਨੰਦ ਅੰਗਦ ਸੁਛੰਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਬਿੰਦ ਹੈਂ

ਮਨਿੰਦ ਚੰਦ ਬਿੰਦ ਜਸ ਦਾਸਨ ਮੁਕੰਦ ਕਰਿ।

ਪਦ ਅਰਬਿੰਦ ਮਕਰੰਦ ਕੋ ਮਨਿੰਦ ਮਨ

ਬਿਘਨ ਨਿਗੰਦ ਕਰੋਂ ਬੰਦਨਾ ਦੁਬੰਦ ਕਰ ॥ ੨ ॥

ਅੰਜਨ = ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕੱਜਲ, ਸੁਰਮਾਂ, ਭਾਵ ਵਿਚ ਮਾਯਾ, ਅਵਿੱਦਯਾ। ਅੰਜਨ ਤੇ ਹੀਨ = ਮਾਯਾ ਤੋਂ ਅਤੀਤ। ਅਮਾਯ।

ਨਿਰੰਜਨ = ਮੋਹ ਤੋਂ ਰਹਤ। [ਸੰਸ: ਨਿ-ਨਹੀਂ। ਰਵ੍ਜਨ = ਮੋਹ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੋਹ ਨਹੀਂ ਹੈ] (ਅ) ਅਵਿੱਦਯਾ ਰਹਿਤ। [ਨਿਰ = ਨਹੀਂ। ਅੰਜਨ = ਅਵਿੱਦਯਾ] (ੲ) ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਵਿਚ [ਨਿ = ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ। ਰੰਜਨ = ਖੁਸ਼ ਕਰਨ ਵਿਚ]

ਅੰਜਨ = ਸੁਰਮਾਂ, ਕੱਜਲ। ਮੰਜਨ ਕੋ = ਮਾਂਜਨ ਲਈ, ਸਾਫ ਕਰਨ ਲਈ, ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ। [ਸੰਸ: ਮਾਰ੍ਜਨ = ਸਾਫ ਕਰਨਾ। 'ਧਾਤੂ' ਮ੍ਰਿਜ ਹੈ]

ਬਿਲੰਦ = ਉੱਚਿਆਂ ਕਰਕੇ। ਭਾਵ ਹੋਰਨਾਂ ਤ੍ਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦਿੱਤੀ। [ਫਾ: ਬੁਲੰਦ]

ਫੇਰੂਨੰਦ = ਫੇਰੂ ਦੇ ਸਪੁੱਤ੍ਰ। ਬਾਬਾ ਫੇਰੂ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦਾ ਨਾਮ ਸੀ। ਸੁਫੰਦ = ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਾ ਅੰਕਸ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਪੂਰਨ ਹੋਵੇ। [ਸੰਸ: ਸੂਫਨੁ] ਬਿੰਦ = ਵਿਦਿਤ = ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਜਾਣਿਆਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। [ਸੰਸ: ਧਾਤੂ। ਵਿਦ੍ = ਜਾਣਨਾ]

ਮੁਕੰਦ = ਮੁਕਤੀ ਦਾਤਾ।

ਮੁਕੰਦ = ਉਹ ਰਸ ਯਾ ਮਿਠਾਸ ਜੋ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀਆਂ ਮਦੀਨ ਤੁਰੀਆਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਭਾਵ, ਉਹ ਆਤਮ ਰਸ ਜਿਸ ਪਰ ਜੱਗਜਾਸੂ ਲੁਭਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਮਲਿੰਦ = ਭੋਰਾ।

ਕਰ = ਹੱਥ।

ਅਰਥ: (ਜੋ) ਮਾਇਆ ਤੋਂ ਅਤੀਤ (ਅਤੇ ਜੋ) ਮੋਹ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਪ੍ਰਬੀਨ ਤੇ ਸ੍ਰੀ (ਸ਼ੋਭਾ ਯੁਕਤ) ਪ੍ਰਭੂ (ਜੀ ਹਨ), (ਅਤੇ ਜੋ) ਪਖੰਡਾਂ ਨੂੰ ਭੰਨਣ ਤੇ ਪਾਪਾਂ ਨੂੰ ਨਾਸ਼ ਕਰਨ ਵਿਚ ਆਨੰਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ) ਮੋਹ ਦੀ ਮੈਲ ਦੂਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਦਾ ਸੁਰਮਾਂ ਦਿੱਤਾ (ਅਤੇ) ਦਾਸਾਂ ਨੂੰ ਅਨੰਦ ਦੇਣ ਲਈ ਜਗਤ ਵਿਚ ਭਗਤੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦਿੱਤੀ।

ਹਾਂ, ਫੇਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸਪੁੱਤ੍ਰ (ਸ੍ਰੀ) ਅੰਗਦ ਜੀ ਪੂਰਨ (ਐਸੇ) ਸ੍ਰੀ ਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਹੈਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਜਸ ਕਿ ਦਾਸਾਂ ਦੇ ਮੁਕਤੀ ਦਾਤਾ ਹਨ, ਚੰਦਰਮਾਂ ਵਾਂਗੂ ਵਿਦਤ ਹੈ।

(ਆਪਣੇ) ਮਨ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਘਨ ਨਾਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਚਰਨਾਂ ਕਮਲਾਂ ਦੇ ਮਕਰੰਦ (ਰਸ) ਦਾ ਭੋਰਾ ਬਣਾਕੇ ਮੈਂ ਦੋਇ ਹੱਥ ਜੋੜਕੇ ਬੰਦਨਾਂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਹੋਰ ਅਰਥ: ੧ ਤੁਕ-ਜੋ ਮਾਇਆ ਤੋਂ ਅਤੀਤ ਤੇ ਦਾਸਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਬੀਨ (ਤੇ) ਮਾਲਕ ਹਨ, ਪਖੰਡਾਂ ਨੂੰ ਭੰਨਣ ਵਾਲੇ, ਪਾਪਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਵਾਲੇ ਤੇ ਆਨੰਦ ਵਾਲੇ ਹਨ।

ਭਾਵ: ਪਹਿਲੇ ਮਾਇਆ ਮੋਹ ਤੋਂ ਅਤੀਤ ਦੱਸ ਕੇ ਪਾਪ ਤੇ ਪਾਖੰਡ ਨਾਸ਼ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਦਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦਾਸਾਂ ਦੀ ਬੁੱਧੀ ਰੂਪੀ ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਨੂੰ ਅਵਿਦਯਾ ਦੀ ਮੈਲ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਗਿਆਨ ਦਾ ਸੁਰਮਾਂ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਫੋਕੇ ਗਿਆਨ ਵਿਚ ਰਸ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ ਰਸ ਹੈ, ਸੋ ਭਗਤੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੇਕੇ ਕਵੀ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਭਗਤੀ ਨਾਲ ਸਨਿਗਧ ਗਿਆਨ ਦੇ ਦਾਤੇ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਜੋ 'ਭਗਤਿ ਗਿਆਨ' ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿੱਖ ਅਨੰਦ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੇ ਗਿਆਨ ਵੀ ਸਫਲ ਗਿਆਨ ਹੋਵੇ। ਐਸੇ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨਾਲ ਅਭੇਦਤਾ ਜਾਣਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

੩. ਇਸ੍ਰੁ ਦੇਵ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ-ਮੰਗਲ।

ਸੋਰਠਾ: ਅਮਰ ਕਰਹਿ ਜਗ ਮਾਂਹਿ, ਨਿਤ ਸਹਾਇਤਾ ਲਹਿ ਅਮਰ।

ਅਮਰ ਕਰੇ ਜਨ ਜਾਂਹਿ, ਅਮਰ ਨਾਮ ਦੇ ਗੁਰ ਅਮਰ ॥ ੩ ॥

ਅਮਰ = ਹੁਕਮ [ਫਾ: ਅਮਰ] ਅਮਰ = ਜੋ ਮਰਨ ਨਾ

ਸੋ-ਦੇਉਤੇ। ਅਮਰ = ਮਰਨ ਤੋਂ ਰਹਿਤ, ਭਾਵ ਹੈ ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ, ਸਦਾ ਜੀਵੇ ਕੀਤਾ।

ਅਮਰ = ਕਦੇ ਨਾ ਮਰਨ ਵਾਲਾ, ਸਦਾ ਬਿਰ। [ਸੰਸ: ਅਮਰ]

ਅਮਰ = ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ।

ਅਰਥ: (ਦੂਜੀ ਤੁਕ ਦਾ ਅਰਥ ਪਹਿਲੋਂ ਲੱਗੇਗਾ) ਜਿਸ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸਦਾ ਥਿਰ (ਵਾਹਿਗੁਰੂ) ਦਾ ਨਾਮ ਦੇਕੇ (ਆਪਣੇ) ਜਨ ਸਦਾ ਜੀਵੇ ਕੀਤੇ ਹਨ (ਉਹ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਇਸ) ਜਗਤ ਵਿਚ ਹੁਕਮ ਕਰਦੇ ਹਨ (ਤੇ ਉਸ ਜਗਤ ਵਿਚ) ਦੇਉਤੇ ਨਿਤ (ਉਹਨਾਂ ਦੀ) ਸਹਾਇਤਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਭਾਵ: ਇਸ ਵਿਚ ਅਮਰ ਪਦ ਦੇ ਪੰਜ ਭਾਵ ਲਭੇ ਹਨ। ਜਗਤ ਵਿਚ ਹੁਕਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਆਖ ਕੇ ਦੇਉਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਮੰਗਦੇ ਹਨ ਆਖਿਆ, ਇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਉਸ ਜਗਤ ਵਿਚ ਦੇਉਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਮੰਗਦੇ ਹਨ ਭਾਵ ਦੋਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਹੁਕਮਰਾਨ ਦਾਤੇ ਹਨ।

੪. ਇਸ੍ਰ ਦੇਵ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ-ਮੰਗਲ।

ਚਿੱਤ੍ਰਪਦਾ ਛੰਦ: ਰਾਮ ਸੁ ਦਾਸ ਗੁਰੂ ਸੁਖਰਾਸ, ਹਰੈਂ ਜਨ ਤ੍ਰਾਸ ਰਿਦਾ ਨਿਸ਼ਕਾਮ।

ਕਾਮ ਨ ਕ੍ਰੋਧ ਬਿਰੋਧ ਨਿਰੋਧ, ਸਦਾ ਸੁਧ ਬੋਧ, ਸਰੂਪ ਨਿਕਾਮ।

ਕਾਮ ਕਰੇ ਜਨ ਸ਼ਾਮ ਪਰੇ, ਤਿਨ ਤਾਪ ਹਰੇ ਨਿਤ ਹੋਤਿ ਅਨਾਮ।

ਨਾਮ ਜਪੇ ਅਘ ਬ੍ਰਿੰਦ ਖਪੇ, ਸੁ ਰਪੇ ਹਰਿ ਰੰਗ ਸਦਾ ਅਭਿਰਾਮ ॥ ੪ ॥

ਜਮਤ੍ਰਾਸ = ਜਮਾ ਦਾ ਡਰ, ਮੌਤ ਦਾ ਭੈ। ਨਿਸ਼ਕਾਮ = ਕਾਮਨਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ। ਅਚਾਹ, ਬੇਲੋੜ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਤ੍ਰਿਪਤ।

[ਸੰਸ: ਨਿਖ੍ਰਾਮ] ਬਿਰੋਧ = ਵਿਰੋਧ, ਵੈਰ।

ਬਿਰੋਧ ਨਿਰੋਧ = ਜਿਥੇ ਵੈਰ ਦੀ ਰੋਕ ਹੈ, ਵੈਰ ਦਾ ਅਭਾਵ।

ਬੋਧ = ਬੁੱਧਿ, ਗਿਆਨ। ਸੁਧ ਬੋਧ = ਸੂਫ਼, ਸੁੱਚਾ ਗਿਆਨ।

ਨਿਕਾਮ = ਪ੍ਰੇਮ [ਸੰਸ: ਨਿਕਾਮ = ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰੇ, ਸੋ ਕੌਣ ਕਰਦਾ ਹੈ? ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੁਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਹੋਵੇ।]

ਕਾਮ ਕਰੇ = ਕਾਮਨਾ ਕਰਕੇ। ਸ਼ਾਮ = ਸ਼ਰਣ। ਅਨਾਮ = ਅਰੋਗ।

ਸੁਰਪੇ = ਸੁ+ਰਪੇ-ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੰਗੇ ਹੋਏ। ਅਭਿਰਾਮ = ਸੁੰਦਰ।

ਅਰਥ: (ਜੋ ਜਨ) ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਹਿਰਦੇ (ਨਾਲ ਸ਼ਰਨ ਪੈਂਦੇ ਹਨ; ਸ੍ਰੀ) ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਏਥੇ ਤਾਂ) ਸੁਖਾਂ ਦੀ ਖਾਣ ਹਨ (ਤੇ ਅਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ) ਜਮ ਦਾ ਤ੍ਰਾਸ ਦੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। (ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪਣੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ) ਕਾਮ, ਕ੍ਰੋਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਵੈਰ ਦਾ ਅਭਾਵ ਹੈ, ਸਦਾ ਸੂਫ਼ ਗਿਆਨ (ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ਤੇ) ਸਰੂਪ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਹੈ। (ਜੋ) ਜਨ ਕਾਮਨਾ ਕਰਕੇ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ) ਸ਼ਰਨ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨੇ ਤਾਪ (ਐਸੇ) ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ (ਕਿ ਉਹ) ਸਦਾ ਲਈ ਅਰੋਗ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ) ਸਦਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸੁਹਣੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ (ਤਾਂਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ) ਨਾਮ ਜਪਣ ਨਾਲ ਹੀ ਪਾਪਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਖਪ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਹੋਰ ਅਰਥ: ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੀ ਛੰਦ ਦੇ ਅਰਥ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ੧. ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਸੁਖਾਂ ਦੀ ਰਾਸ ਹਨ, ਜਮ ਦਾ ਭੈ ਦੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, (ਕਿਉਂਕਿ ਆਪ) ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਰਿਦੇ ਵਾਲੇ ਹਨ। ੨. ਕਾਮਕ੍ਰੋਧ, ਵੈਰ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹਨ, ਸਦਾ ਸੁੱਧ ਗਿਆਨ ਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਰੂਪ ਹਨ। ੩. ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਰਨਾਗਤਾਂ ਦੇ (ਕਾਮ ਕਰੇ =) ਕੰਮ ਸੁਆਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, (ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ) ਤ੍ਰੈਏ ਤਾਪ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਅਰੋਗ ਕਰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ੪. (ਕਿਉਂਕਿ) ਉਹ ਆਪ ਸਦਾ ਹਰੀ ਦੇ ਸੁਹਣੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰਪੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ

ਜਪਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਾਪ ਦੂਰ ਹੋਣੇ ਹੀ ਹੋਏ, (ਜਦ ਪਾਪ ਦੂਰ ਹੋਏ ਤਾਂ ਤਾਪ ਵੀ ਟੁੱਟਣੇ ਹੋਏ, ਸੁਖ ਬੀ ਮਿਲਣੇ ਹੋਏ, ਜਮ ਦਾ ਤਰਾਸ ਬੀ ਕਟੀਣਾ ਹੋਇਆ)।

ਭਾਵ: ਇਸ ਵਿਚ ਤ੍ਰੈ ਪਦਾਰਥ ਹਨ। ਇੱਕ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਅਪਣਾ ਸਰੂਪ, ਉਹ ਹੈ:-ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਵਿਰੋਧ ਤੋਂ ਸਾਫ਼, ਸੁੱਧ ਗਿਆਨ, ਪ੍ਰੇਮ ਸਰੂਪ, ਸਦਾ ਹਰੀ ਦੇ ਸੁੰਦਰ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਰੱਪਿਆ ਹੋਇਆ। ਦੂਸਰੇ ਉਹ 'ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਭਗਤਾਂ' ਦੇ ਦਾਤੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ:-ਇਥੇ ਆਤਮ ਸੁਖ ਤੇ ਅਗੇ ਜਮ ਤੋਂ ਨਿਰਭੈਤਾ। ਤੀਸਰੇ 'ਕਾਮਨਾ ਵਾਲਿਆਂ ਭਗਤਾਂ' ਦੇ ਦਾਤੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ:-ਤਿੰਨੇ ਤਾਪ ਦੂਰ, ਤੇ ਆਤਮ ਅਰੋਗਤਾ।

੫. ਇਸ੍ਰ ਦੇਵ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ-ਮੰਗਲ।

ਚੌਪਈ: ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਅਰਜਨ ਕੁਲ ਚੰਦ।

ਚੰਦਨ ਸਮ ਬਚ ਸੀਤ ਮੁਕੰਦ।

ਕੰਦ ਅਨੰਦ ਬਿਮੋਹ ਨਿਕੰਦ।

ਕੰਦਲ ਸੁਖਦ ਤਿਨਹੁੰ ਪਦ ਬੰਦਿ ॥ ੫ ॥

ਕੁਲਚੰਦ = ਮਾਨੁਖ ਕੁਲ ਵਿਚ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਵਤ ਹਨ। (ਅ) ਸੋਢੀਆਂ ਦੇ ਕੁਲ ਦੇ ਚੰਦ।

(ੲ) ਕੁਲੀਨ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਹਨ।

ਬਚ ਸੀਤ ਮੁਕੰਦ = (ਸੁਣਦਿਆਂ) ਬਚਨ ਠੰਢ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, (ਤੇ ਕਮਾਉਂਦਿਆਂ) ਬਚਨ ਮੁਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬਚਨਾਂ ਤੋਂ ਮੁਰਾਦ ਕੀਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੇ ਉਚਾਰੀ ਹੋਈ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ਬਾਣੀ ਤੋਂ ਹੈ।

ਕੰਦਅਨੰਦ = ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਆਨੰਦ ਮਿਲੇ, ਭਾਵ ਅਨੰਦ ਦੇ ਦਾਤੇ। [ਕੰਦ = ਬੰਦਲ। ਮੂਲ]

ਬਿਮੋਹ = ਮੋਹ, [ਵਿ+ਮੋਹ = ਅਪਣੇ ਵਿਚ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਮੋਹ]

(ਅ) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਮੋਹ।

ਕੰਦਲ = ਗੰਦਲ, ਉਹ ਸ਼ਾਖ ਜਿਸਨੂੰ ਫੁੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਪਵੇ। (ਅ) ਸਮੂਹ।

ਕੰਦਲ ਸੁਖ ਦਾ = ਸੁਖ ਦਾਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਗੰਦਲ ਵਾਂਗੂ ਸ਼ਿਰੋਮਣੀ।

(ੲ) ਸਾਰੇ ਸੁਖਾਂ ਦੇ ਦਾਤੇ।

ਅਰਥ: ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਰਜਨ (ਦੇਵ ਜੀ ਮਾਨੁਖ) ਕੁਲ ਵਿਚ ਚੰਦ੍ਰਮਾ (ਵਾਂਗੂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਹਨ), (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ) ਵਾਕ (ਤਪਦਿਆਂ ਨੂੰ) ਚੰਦਨ ਵਰਗੇ ਠੰਢੇ ਤੇ (ਮੋਹ ਗ੍ਰਸਿਆਂ ਨੂੰ) ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਦਾਤੇ ਹਨ, ਆਪ (ਆਤਮ) ਅਨੰਦ ਦੇ ਮੇਘ ਹਨ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਮੋਹ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਵਾਲੇ ਹਨ, (ਅਤੇ) ਸਮੂਹ ਸੁੱਖਾਂ ਦੇ ਦਾਤੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਨੂੰ (ਮੈਂ) ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

੬. ਇਸ੍ਰ ਦੇਵ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ-ਮੰਗਲ।

ਚੌਪਈ: ਵਾਰੀ ਇਕ ਧਰਿ ਦ੍ਰੈ ਤਰਵਾਰੀ।

ਵਾਰੀ ਸ਼ਤ੍ਰੂ ਸੈਨ ਬਲਵਾਰੀ।

ਵਾਰੀਧਰਿ ਸਮ ਧੁਨਿ ਸੁਖਵਾਰੀ।

ਵਾਰੀ ਗੁਰ ਖਟ ਪਰ ਬਹੁ ਵਾਰੀ ॥ ੬ ॥

ਵਾਰੀ = ਵਕਤ, ਸਮਾਂ, ਮੌਕਿਆ [ਸੰਸ: ਵਾਰ]

ਵਾਰੀ ਇਕ = ਇਕ ਸਮੇਂ, ਭਾਵ ਗੱਦੀ ਬੈਠਣ ਵੇਲੇ।

(ਅ) ਵਾਰੀ ਇੱਕ = ਇਕ ਵਾਰਗੀ।

ਧਰਿ = ਧਾਰਨ ਕੀਤੀਆਂ। ਦ੍ਰੈ ਤਰਵਾਰੀ = ਦੋ ਤਲਵਾਰਾਂ।

ਇਕ ਤਲਵਾਰ ਪੀਰੀ ਅਰਥਾਤ ਗੁਰਿਆਈ ਦੀ ਗੱਦੀ ਉਤੇ ਗੱਦੀ ਨਸ਼ੀਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਤੇ ਦੂਸਰੀ ਮੀਰੀ ਦੀ, ਇਹ ਚਿੰਨ੍ਹ ਸਤਿਗੁਰ ਨੇ ਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਪਣੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਸਤ ਧਰਮ ਬਦਲੇ ਆਪਾ ਵਾਰਨ ਦੀ ਜਾਚ ਸਿਖਾਲਣ ਲਈ।

ਵਾਰੀ = ਵਾਰ ਸਿੱਟੀ, ਸਦਕੇ ਕੀਤੀ, ਜਿੱਥੂੰ ਬਲੀ ਸਦਕੇ ਕਰੀਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ ਹੈ ਨਾਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ।

ਵਾਰੀ = ਰੋਕੀ। [ਸੰ: ਵਾਰਣ = ਰੋਕਣਾ] ਬਲਵਾਰੀ = ਬਲਵਾਲੀ।

ਵਾਰੀਧਰ = ਬੱਦਲ [ਸੰਸ: ਵਾਰਿ = ਪਾਣੀ। ਧਰਿ = ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ]

ਧੁਨਿ = ਅਵਾਜ਼, ਗਰਜ, (ਅ) ਲਗਨ, ਬਿਰਦ, ਜਿੱਥੂੰ ਬੱਦਲ ਦਾ ਬਿਰਦ ਸਦਾ ਵੱਸਣਾ ਹੈ ਇੱਥੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਬਿਰਦ ਸਦਾ ਉਪਕਾਰ ਹੈ।

ਸੁਖਵਾਰੀ = (ਸੁਖ ਵਾੜੀ =) ਸੁਖਾਂ ਦੀ ਬਗੀਚੀ। ਸੁਖਦਾਤੀ। (ਅ) ਸੁਖ ਵਾਲੀ।

ਵਾਰੀ = ਸਦਕੇ, ਵਾਰਨੇ। ਵਾਰੀ = ਵਾਰੀ, ਵੇਰ, ਦਫ਼ਾ।

ਅਰਥ: ਇਕ ਸਮੇਂ ਹੀ (ਜਿਸ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨੇ) ਦੋ ਤਲਵਾਰਾਂ ਧਾਰਨ ਕੀਤੀਆਂ, (ਅਤੇ) ਸ਼ੱਤ੍ਰੂਆਂ ਦੀ ਬਲ ਵਾਲੀ ਸੈਨਾ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, (ਜਿਸ ਦੀ) ਮੇਘ ਵਰਗੀ, ਗਰਜ (ਜਗਤ ਲਈ) ਸੁਖਾਂ ਦੀ ਵਾੜੀ ਹੈ, (ਐਸੇ) ਛੇਵੇਂ ਗੁਰੂ (ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਜੀ) ਤੋਂ (ਮੈਂ) ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਸਦਕੇ ਹਾਂ।

ਹੋਰ ਅਰਥ: ੩ ਤੁਕ-(ਜਿਸ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ) ਅਵਾਜ਼ ਬੱਦਲ ਜੇਹੀ (ਗੰਭੀਰ) ਤੇ ਸੁਖਦਾਤੀ ਹੈ, ਭਾਵ ਜਿਸ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲ ਬਰਸ ਰਿਹਾ ਹੈ।

੭. ਇਸ੍ਰ ਦੇਵ-ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਰਾਇ ਜੀ-ਮੰਗਲ।

ਦੋਹਰਾ: ਭਵ ਮਹਿੰ ਭਵ ਕੇ ਰੰਕ ਜੇ, ਭਵ ਸਮ ਹੋਇ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ।

ਪਾਲਕ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕੇ ਕਰੇ, ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਰਸਾਲ ॥ ੭ ॥

ਭਵ = ਸੰਸਾਰ। ਭਵ ਕੇ = ਜਨਮ ਦੇ।

ਭਵ = ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ। [ਭੂ = ਧਾਤੂ ਹੈ, 'ਹੋਣਾ' ਅਰਥ ਵਿਚ। ਜੋ ਆਪ ਤੋਂ ਆਪੇ ਹੋਵੇ ਸੋ ਭਵ = ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ] (ਅ) ਭਵ ਪਦ ਦੇ ਹੋਰ ਐਤਨੇ ਅਰਥ ਹਨ:-ਸ਼ਿਵ, ਸੰਸਾਰ, ਜਨਮ, ਬੱਦਲ, ਕੁਸ਼ਲ, ਕਾਮਦੇਵ, ਕਾਰਣ, ਸੱਤਾ, ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੀ ਪੀੜਾ, ਡਰ, ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ, ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਸ਼ਿਰੋਮਣਤਾ, ਜੀਵਨ, ਫਲ, ਕੋਈ ਦੇਵਤਾ।

ਪਾਲਕ ਪ੍ਰਿਥਵੀ = ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਦੇ ਪਾਲਕ = ਧਰਤੀ ਦੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਰਾਜੇ।

ਰਸਾਲ = ਰਸ ਦਾ ਘਰ। ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਨੰਦ ਵਿਚ ਸਦਾ ਰਹੇ। ਚੋਜੀ।

(ਅ) ਰਸਾਲ ਦੇ ਹੋਰ ਅਰਥ ਇਹ ਹਨ:-ਸੁੰਦਰ, ਰਸੀਲਾ, ਸੁਆਦੀ, ਅੰਬ, ਗੰਨਾ, ਕਟਹਰ, ਕਣਕ, ਗੁੱਗਲ, ਸਿੱਠਾ ਆਦਿਕ।

ਅਰਥ: ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਜੋ ਜਨਮ ਦੇ ਗਰੀਬ ਸਨ (ਉਹਨਾਂ ਉਤੇ) ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਵਾਂਙੂ ਕ੍ਰਿਪਾਲੂ ਹੋਕੇ (ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ) ਰਾਜੇ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਚੋਜੀ ਸ਼੍ਰੀ (ਗੁਰੂ) ਹਰਿਰਾਇ ਜੀ ਨੇ।

ਹੋਰ ਅਰਥ: ੧ ਤੁਕ-ਭਵ ਸਮ ਹੋਇ ਕ੍ਰਿਪਾਲ = ਬੱਦਲ ਵਾਂਗੂ ਦਿਆਲ ਹੋਕੇ, ਭਾਵ ਮੇਹਰ ਦਾ ਮੀਂਹ ਵਸਾਕੇ।

ਭਾਵ: ਇਸ ਦੋਹੇ ਵਿਚ ਕਵਿ ਜੀ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜੇ ਬਣਾ ਦੇਣ ਦੇ ਕੌਤਕ ਪਰ ਸਿਫਤ ਸਲਾਹ ਵਿਚ ਮਗਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਤਵੇਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਵਰ ਨਾਲ ਫੂਲਕੇ ਰਾਜੇ ਹੋਏ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਰਈਸ ਘਰਾਣੇ ਬਣੇ।

੮. ਇਸ੍ਰ ਦੇਵ-ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ-ਮੰਗਲ।

ਸੋਰਠਾ: ਸਭਿ ਦਰਸਨ ਕੋ ਸਾਰ, ਦਰਸਨ ਪਰਸਨ ਤੇ ਲਹ।

ਹਾਥ ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਧਾਰਿ, ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸੁ ਬੰਦਨਾ ॥ ੪ ॥

ਦਰਸ਼ਨ = ਦਰਸ਼ਨ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ, ਭਾਵ ਕੋਈ ਵਿੱਦਯਾ ਯਾ ਗਿਆਨ ਦਾ ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਜਿਸ ਵਿਚ ਫਿਲਸਫਾ (ਜੀਵ, ਆਤਮਾ, ਪਰਮਾਤਮਾ, ਕੁਦਰਤ, ਸੰਸਾਰ ਆਦਿ ਦੀ ਵਿਦਯਾ) ਨਿਰੂਪਣ ਹੋਵੇ।

ਦਰਸ਼ਨ = ਦੀਦਾਰ। ਕਿਸੇ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਯਾਤ ਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਵੇਖਣਾ।

ਪਰਸਨ = ਸਪਰਸ਼, ਛੁਹ। ਤੇ-ਤੋਂ, ਕਰਕੇ, ਕਰਨ ਨਾਲ।

ਸੁਦਰਸ਼ਨ* = ਛਟੀ। ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਫੂਲ ਛਟੀ ਸੀ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਕ ਅਨਪੜ੍ਹ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਰੱਖਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਡਿਤ ਕਰ ਦਿਤਾ ਸੀ। ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਪਦ ਦੇ ਅਨੇਕ ਅਰਥ ਹਨ, ਇਕ ਅਰਥ ਹੈ ਛੇ ਗੰਢਾਂ ਵਾਲਾ ਇਕ ਡੰਡਾ ਜੋ ਸੰਨਯਾਸੀ ਪਾਸ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਤੇ ਮਾੜੀਆਂ ਰੂਹਾਂ ਭੂਤਾਂ ਪ੍ਰੇਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਦੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਕਵਿ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਪਦ 'ਛਟੀ' ਅਰਥ ਦਾ ਵਾਚਕ ਵਰਤਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਵਿੱਦਯਾ ਡੈਂਡ ਦੂਰ ਕੀਤੀ।

ਹਾਥ....ਧਾਰਿ = ਹੱਥ ਵਿਚ ਲੈਕੇ, ਭਾਵ, ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ, ਧਾਰਨਾ ਧਾਰਕੇ।

ਅਰਥ: (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ) ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ (ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ) ਸਪਰਸ਼ ਕਰਨ ਨਾਲ (ਜੀਵ) ਸਾਰੇ (ਦੈਵੀ) ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾਂ ਦਾ ਤੱਤ੍ਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, (ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ) ਹੱਥ ਵਿਚ ਛਟੀ ਧਾਰਨ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ (ਐਸੇ) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ।

ਹੋਰ ਅਰਥ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦੀ ਛੁਹ ਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਦਰਸ਼ਨ (ਸ਼ਾਸਤ੍ਰਾਂ ਦਾ) ਤੱਤ੍ਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, (ਐਸੇ) ਸੁਹਣੇ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਧਾਰਕੇ (ਮੈਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ) ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ।

ਅਥਵਾ (ਜਦ) ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਲੈਣ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਛੁਹ (ਮਾੜ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੋਂ) ਸਾਰੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਤੱਤ੍ਵ ਗਿਆਨ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਤਾਂ ਹੇ ਮਨ! ਉਹਨਾਂ ਦੇ) ਸੁਹਣੇ ਦਰਸ਼ਨ (ਨੂੰ ਹੀ) ਹੱਥ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ (ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ) ਚਰਨਾਂ ਨੂੰ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਕੇ (ਛੁਹ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ)।

ਭਾਵ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜੀ ਨੇ ਇਕ ਅਭਿਮਾਨੀ ਪੰਡਤ ਦਾ ਅਭਿਮਾਨ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਅਨਪੜ੍ਹ ਦੇ ਸਿਰ ਪਰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਛਟੀ ਛਟੀ ਨਾਲ ਸਪਰਸ਼ ਕਰਕੇ ਆਗਿਆ ਕੀਤੀ ਕਿ ਤੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰ, ਉਹ ਉਸ ਪੰਡਤ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰਕੇ ਜਿੱਤਿਆ। ਉਸ ਸਾਖੀ ਦਾ ਭਾਵ ਲੈਕੇ ਕਵੀ ਜੀ ਨੇ ਦੋਹੇ ਵਿਚ ਗੁੰਦਿਆ ਹੈ।

੯. ਇਸ਼੍ਰ ਦੇਵ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ-ਮੰਗਲ।

ਸ਼੍ਰੇਯਾ: ਮਾਨਸ ਤੀਰ ਮਰਾਲ ਬਿਰਾਜਤਿ ਤਜੋਂ ਸਿਖ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ।

ਮਾਨਸ ਮੈਂ ਧਰਿ ਧਯਾਨ ਨਮੋ ਕਰਿ, ਰਾਖਬਿ ਧਰਮ ਬਿਸਾਲ ਬਹਾਦਰ।

ਮਾਨਸ ਦਾਹਿਨ ਜੇ ਬਿਧਿ ਦਾਹਿਨ, ਦਾਹਿਨ ਦੋਸ਼ਨ ਹੋਤਿ ਸੁ ਹਾਦਰ।

ਮਾਨ ਸਹੀ ਜਿਮ ਸੀਖ ਕਹੀ: ਸਤਿਨਾਮ ਭਜੋ ਮਿਲਿ ਸੰਤ ਮਹਾਦਰ ॥ ੯ ॥

ਮਾਨਸ = ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ। ਮਰਾਲ = ਹੰਸ। ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ ਤੇ ਹੰਸਾਂ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਮੰਨਿਆ ਹੈ, ਹੰਸ ਦਾ ਅਰਥ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੀ ਬੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਹਨ ਤੇ ਪਾਸ ਗਯਾਤਗੇਯ ਸਿੱਖ ਹੰਸ ਰੂਪ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਮਾਨਸ = ਮਨ [ਸੰਸ: ਮਨਸ੍ਰ] ਨਮੋ ਕਰਿ = ਮੱਥਾ ਟੇਕ। ,

ਬਿਸਾਲ = ਬਹੁਤ। ਇਸ ਦੀ ਮੁਰਾਦ ਹੈ ਸੀਸ ਤਕ ਦੇ ਦੇਂਦੇ ਹਨ।

ਮਾਨਸ = ਮਨੁਖ। ਦਾਹਿਨ = ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਹੋਣ ਦੇ ਅਰਥ
ਹਨ:-ਅਨਕੂਲ ਹੋਣਾ, ਸਹਾਯਕ ਹੋਣਾ, ਪੱਖੀ ਹੋਣਾ।

ਬਿਧਿ = ਬ੍ਰਹਮਾ। ਦਾਹਨਿ = ਸਾੜਨਾ, ਨਾਸ਼ ਕਰਨਾ, ਦਾਹੁਣਾ।

ਦੋਸ਼ਨ = ਦੋਖਾਂ ਨੂੰ। ਦੁਖਾਂ ਨੂੰ।

ਸੁਹਾਦਰ = ਸੁ+ਹਾਦਰ = ਭਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਾਜ਼ਰ [ਅ: ਹਾਜ਼ਰ।]

ਮਾਨ ਸਹੀ = ਸਹੀ ਮੰਨਕੇ। ਦਰੁਸਤ ਮੰਨ ਕੇ [ਅ: ਸਹੀਹ।]

ਮਹਾਦਰ = ਮਹਾਂ+ਦਰ = ਵਡਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ। ਸੰਤ ਮਹਾਂਦਰ ਤੋਂ ਮੁਰਾਦ ਹੈ ਸਤਿਸੰਗ ਦੀ।

ਅਰਥ: (ਜਿਵੇਂ) ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਦੇ ਕੰਢੇ ਹੰਸ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤਿਵੇਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ (ਜੀ ਦੇ ਪਾਸ
ਹੰਸਾਂ ਵਾਂਗੂ ਗਿਆਤ ਗੇਯ) ਸਿੱਖ (ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ),

(ਐਸੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ) ਮਨ ਵਿਚ ਧਿਆਨ ਧਰਕੇ ਨਮਸਕਾਰ ਕਰ ਜੋ ਧਰਮ ਦੀ ਰਖਿਆ ਕਰਨੇ
ਵਿਚ ਬੜੇ ਹੀ ਬਹਾਦਰ (ਹੋਏ ਹਨ),

(ਫੇਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਖ ਦਾ ਪਰਲੋਕ ਵਿਚ ਇਹ ਅਸਰ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ) ਮਨੁਖਾਂ ਦੇ ਪੱਖੀ ਓਹ ਹੋਏ ਹਨ,
ਬ੍ਰਹਮਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੱਖੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ (ਤੇ ਇਸ ਜਗਤ ਵਿਚ) ਦੋਖਾਂ ਦੇ ਨਾਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ
(ਜਿੱਥੇ ਸਿਮਰੇ) ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

(ਸੋ) ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ (ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ) ਸਿੱਖਿਆ ਕਹੀ ਹੈ (ਉਸ ਨੂੰ) ਦਰੁਸਤ ਮੰਨੋ:-

'ਸਤਿਸੰਗ ਦੇ ਉਚੇ ਦਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਕੇ ਸਤਿਨਾਮ ਦਾ ਭਜਨ ਕਰੋ।'

ਭਾਵ: ਕਵਿ ਜੀ ਨੇ ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦਾਤਾ, ਧਰਮ ਦੇ ਰੱਖਯਕ, ਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕ ਦੇ ਸਹਾਯਕ
ਹੋਣ ਦਾ ਜਸ ਕਥਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਚੌਥੀ ਤੁਕ ਵਿਚ ਇਸ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਵਾਕ ਦਾ ਭਾਵ ਕਿਹਾ ਹੈ:-

ਯਥਾ: 'ਅਵਰ ਸਗਲ ਮਿਥਿਆ ਏ ਜਾਨਉ ਭਜਨੁ ਰਾਮੁ ਕੋ ਸਹੀ ॥'

ਤਥਾ: 'ਕਰਿ ਸਾਧ ਸੰਗਤਿ ਸਿਮਰੁ ਮਾਧੋ ਹੋਹਿ ਪਤਿਤ ਪੁਨੀਤ' ॥ [ਸੋਰਠ ਮਃ ੯]

ਇਸ ਵਿਚ ਆਪਦੇ ਸੀਸ ਦੇਣ ਦੇ ਸਾਕੇ ਵਲ, ਭਾਈ ਮਤੀ ਰਾਮ ਭਾਈ ਦਯਾਲਾ ਵਰਗੇ ਪਰਮਹੰਸ
ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਲ, ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਉਪਜੀ ਸਿਫਤ ਸਲਾਹ ਦਾ ਬੀ ਰੰਗ ਹੈ।

੧੦. ਇਸ੍ਰੁ ਦੇਵ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ-ਮੰਗਲ।

ਚੌਪਈ: ਵਾਰਾ ਤੁਰਕਨ ਤੇਜ ਅਪਾਰਾ।

ਪਾਰਾ ਧਰਮ ਹਿੰਦ ਵਿਸਤਾਰਾ।

ਤਾਰਾ ਦਾਸ ਬਿਰਦ ਸੰਭਾਰਾ।

ਭਾਰਾ ਜਸ ਕਲਗੀਧਰ ਵਾਰਾ ॥ ੧੦ ॥

ਵਾਰਾ = ਹਟਾਉਣਾ, ਦੂਰ ਕਰਨਾ। [ਸੰਸ: ਵਾਰਣ = ਰੋਕਣਾ, ਰੱਖਣਾ ਕਰਨੀ, ਦੂਰ ਕਰਨਾ।
ਪਰੇ ਹਟਾਉਣਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਉੱਲਰੇ ਘਸੁੰਨ ਨੂੰ]

ਪਾਰਾ = ਪਾਲਿਆ, ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ਕੀਤੀ।

ਬਿਸਤਾਰਾ = ਫੈਲਿਆ, ਜੋ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਘਟ ਰਹੀ ਸੀ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਹ
ਫੈਲਿਆ।

ਤਾਰਾ = ਤਾਰਿਆ। ਨਿਸਤਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਵਾਰਾ = ਵਾਲਾ, ਦਾ।

ਅਰਥ: (ਜਿਸ ਸਤਿਗੁਰ ਨੇ) ਤੁਰਕਾਂ ਦੇ ਅਪਾਰ ਤੇਜ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕੀਤਾ, ਹਿੰਦ ਧਰਮ ਨੂੰ ਪਾਲਿਆ (ਤੇ
ਉਸਦਾ) ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ, (ਅਤੇ) ਦਾਸ (ਪਾਲਨ) ਬਿਰਦ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਿਆ ਤੇ (ਦਾਸਾਂ ਦਾ)
ਨਿਸਤਾਰਾ ਕੀਤਾ, (ਉਸ) ਕਲਗੀਧਰ ਜੀ ਦਾ ਜਸ ਬਹੁਤ ਭਾਰਾ ਹੈ।

ਹੋਰ ਅਰਥ: ੨ ਤੁਕ-(ਸਤ) ਧਰਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਿਆ ਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ (ਜੋ ਜੁਲਮ ਹੇਠ ਮੁਰਝਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਲਹਿਲਹੇ ਬੁੱਢ ਵਾਂਙ) ਫੈਲਾਇਆ।

੩. ਤੁਕ-ਆਪਣਾ ਬਿਰਦ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਦਾਸਾਂ ਨੂੰ ਤਾਰਿਆ।

੧੧. ਇਸ੍ਰ ਦੇਵ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਜੀ-ਮੰਗਲ।

ਹਾਨੀ ਗਨ ਬਿਘਨਹੁੰ ਸੁਖਦਾਨੀ।

ਦਾਨੀ ਜਿਸਹਿ ਸਰਾਹਿੰ ਸਮਾਨੀ।

ਮਾਨੀ ਤੀਨ ਲੋਕ ਸਰਬਾਨੀ।

ਬਾਨੀ ਸਿਮਰ ਸੁਮੱਤਿ ਮਹਾਨੀ ॥ ੧੧ ॥

ਗਨ = ਸਾਰੇ। ਬਿਘਨਹੁੰ = ਵਿਘਨਾਂ ਦੀ।

ਦਾਨੀ = ਦਾਨਾ ਲੋਕ, ਵਿਦਵਾਨ ਤੇ ਪੰਡਤ ਲੋਕ। [ਫਾ: ਦਾਨਾ]

ਸਰਾਹਿੰ = ਸਲਾਹੁਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। [ਅ: ਸਲਾਹ = ਸਿਫਤ]

ਸਮਾਨੀ = ਸਹਿਤ ਮਾਨ ਦੇ।

ਮਾਨੀ = ਮੰਨੀ ਗਈ, ਤਸਲੀਮ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਸਰਬਾਨੀ = ਸਰਬ ਤੋਂ, ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ।

ਬਾਨੀ = ਬਾਣੀ। ਸੁਮੱਤਿ = ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਬੁੱਧੀ। ਬੁਧੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਬੁੱਧੀ ਆਤਮ

ਵਿਸ਼ੈਣੀ ਬੁੱਧੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ।

ਮਹਾਨੀ = ਬਹੁਤ ਵਡੀ। ਗੁਰ। ਮਹਾਨੀ+ਬਾਨੀ = ਗੁਰਬਾਣੀ।

ਅਰਥ: (ਜੋ) ਸਾਰੇ ਵਿਘਨਾਂ ਦੀ ਨਾਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੇ ਸੁੱਖਾਂ ਦੀ ਦਾਤੀ ਹੈ, ਦਾਨੇ (ਲੋਕ ਬੀ) ਜਿਸ ਦੀ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਸਲਾਹੁਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, (ਜੋ) ਤਿੰਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਸਰਬ ਤੋਂ (ਪ੍ਰਮਾਣੀਕ) ਮੰਨੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰ, (ਉਹ) ਆਤਮ ਵਿਸ਼ੈਣੀ ਬੁੱਧੀ ਦੀ ਵਡੀ (ਦਾਤਾਰ) ਹੈ।

ਹੋਰ ਅਰਥ: ੪ ਤੁਕ-ਮਹਾਨੀ ਬਾਣੀ ਸਿਮਰ, ਸੁਮਤਿ ਅਰਥਾਤ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹ ਜੋ (ਤੇਰੀ) ਮਤ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ (ਹੋ ਜਾਵੇ)।

ਭਾਵ: ਉਪਰਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਫਤਾਂ ਤੋਂ ਇਥੇ ਬਾਣੀ ਦਾ ਭਾਵ ਗੁਰਬਾਣੀ ਹੈ। ਬਾਣੀ ਦਾ ਅਰਥ 'ਸ਼ਾਰਦਾ' ਬੀ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਸ਼ਾਰਦਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਛੰਦ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੰਗਲਾਂ ਦੇ ਇਸ ਅੰਸੂ ਵਿਚ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਛੰਦ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਰੂਪ ਵਾਸਤੇ ਆਯਾ ਹੈ, ਉਸ ਮੁਜਬ ਬੀ ਇਹ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਸਲਾਹੁਤਾ ਦਾ ਛੰਦ ਸਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਵਿ ਜੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਤੇ ਮੰਗਲ ਕਈ ਵੇਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੇਖੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁ: ਨਾ: ਪ੍ਰ: ਪੂ: ਅਧਯਾ: ੨੪, ਯਥਾ:

ਕਬਿੱਤ: ਸੁਧਾ ਕੀ ਤਰੰਗਨੀ ਸੀ ਰੋਗ ਭ੍ਰਮ ਭੰਗਨੀ ਹੈ
ਮਹਾਂ ਸ੍ਵੇਤ ਰੰਗਨੀ ਮਹਾਨ ਮਨ ਮਾਨੀ ਹੈ।
ਕਿਧੋਂ ਯਹਿ ਹੰਸਨੀ ਸੀ ਮਾਨਸ ਵਤੰਸਨੀ ਹੈ,
ਗੁਨੀਨ ਪ੍ਰਸੰਸਨੀ ਸਰਬ ਜਗ ਜਾਨੀ ਹੈ।
ਕਿਧੋਂ ਚੰਦ ਚਾਂਦਨੀ ਸੀ ਮੋਹ ਘਾਮ ਮੰਦਨੀ ਹੈ,
ਰਿਦੇ ਕੀ ਅਨੰਦਨੀ ਸਦੀਵ ਸੁਖਦਾਨੀ ਹੈ।
ਪ੍ਰੇਮ ਪਟਚਾਨੀ ਸਜਾਨੀ, ਗਜਾਨ ਕੀ ਜਨਨਿ ਜਾਨੀ,

ਗੁਨੀ ਭਨੀ ਬਾਨੀ ਤਾਂਕੀ ਗੁਰੂ ਗੁਰਬਾਨੀ ਹੈ।

੧੨. 'ਕਵਿ-ਸੰਕੇਤ' ਮਰ੍ਯਾਦਾ ਦਾ ਮੰਗਲ।

ਚੌਪਈ: ਸਾਰਦ ਬਰਦਾ ਸੁਮਤਿ ਬਿਸਾਰਦ।

ਸਾਰਦ ਚੰਦ ਬਦਨ ਤੇ ਭਾ ਰਦ।

ਪਾਰਦ ਬਰਨੀ ਤਨ ਦੁਤਿ ਨਾਰਦ।

ਦਾਰਿਦ ਹਰਿਤਾ ਦਾਸਨਿ ਸਾਰਦ ॥ ੧੨ ॥

ਸਾਰਦ = ਸਾਰਦਾ-ਸਰਸ੍ਵਤੀ। ਬਰਦਾ = ਵਰਦਾਤੀ।

ਬਿਸਾਰਦ-ਚਤੁਰ (ਅ) ਪ੍ਰਸਿੱਧ, ਮਸ਼ਹੂਰ। [ਸੰਸ: ਵਿਸਾਰਦ]

ਸਾਰਦ = ਅਸੂ ਕੱਤੋਂ ਦੀ ਰੁੱਤ। [ਸੰਸ: ਸ਼ਾਰਦ = ਸਰਦ ਰੁੱਤ।

ਸ਼ਾਰਦੀ = ਕੱਤੋਂ ਦੀ ਪੁੰਨਿਆਂ] ਬਦਨ = ਮੂੰਹ।

ਭਾਰਦ = ਭਾ+ਰਦ = ਸੋਭਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਵ (ਚੰਦ ਦੀ) ਸੋਭਾ ਨੂੰ ਮਾਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।
[ਸੰਸ: ਭਾ = ਸੋਭਾ+ਰਦ = ਕਟਣਾ।] (ਅ) ਚੰਦ ਤਾਰਿਆਂ (ਵਰਗੇ ਹਨ) [ਸੰਸ: ਭਾ = ਤਾਰਾ+ਰਦ = ਚੰਦ*]

ਪਾਰਦ = ਪਾਰਾ। ਪਾਰੇ ਦੇ ਰੰਗ ਤੋਂ ਚਿੱਟਾਪਨ ਤੇ ਲੁਸਲੁਸ ਕਰਨਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ।

ਬਰਨੀ = ਰੰਗ ਦੀ। ਦੁਤਿ = ਕ੍ਰਾਂਤਿ, ਖੂਬਸੂਰਤੀ।

ਨਾਰਦ = ਇੱਕ ਮੁਨੀ ਦਾ ਨਾਮ, ਜਿਸ ਦਾ ਰੰਗ ਚਿੱਟਾ ਸੀ। (ਅ) ਜੋ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇਵੇ
[ਸੰਸ: ਨਾਰ+ਦ = ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਾਲਾ (ਸਿੱਖਿਆ)] ਦਾਰਿਦ = ਦਰਿਦ੍ਰ।

ਸਾਰਦ = ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਦਾਤੀ [ਸੰਸ: ਸਾਰ+ਦ। ਸਾਰ = ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟਤਾਈ, ਵਿੱਦਯਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦਾ
ਤੱਤ, ਬਲ ਬੀਰਤਾ ਆਦਿ, ਦਾ = ਦਾਤੀ।]

ਅਰਥ: ਚੰਗੀ ਬੁੱਧੀ ਦੇ ਵਰ ਦਾਨ ਦੇਣ ਵਿਚ ਸਰਸ੍ਵਤੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ, ਮੂੰਹ (ਜਿਸ ਦਾ ਇੰਨਾ ਸੁਹਣਾ ਹੈ
ਕਿ) ਸਰਦ ਰੁਤ ਦੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਦੀ ਸੋਭਾ ਨੂੰ ਮਾਤ ਕਰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ, ਰੰਗ ਜਿਸ ਦਾ ਪਾਰੇ ਵਰਗਾ
(ਚਿੱਟਾ ਤੇ ਲੁਸ ਲੁਸ ਕਰਦਾ) ਹੈ (ਤੇ ਜਿਸ ਦੇ) ਤਨ ਦੀ ਦੁਤੀ ਨਾਰਦ (ਵਰਗੀ ਕੁਸ਼ਲ ਹੈ,
ਜੋ) ਦਾਸਾਂ ਦੇ ਦਰਿਦ੍ਰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਤੇ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਦਾਤੀ ਹੈ।

ਹੋਰ ਅਰਥ: ੨ ਤੁਕ-ਮੁਖ ਹੈ (ਜਿਸ ਦਾ) ਸਰਦ ਰੁਤ ਦੇ ਚੰਦ (ਵਾਂਛ) ਤੇ ਦੰਦ ਹਨ (ਜਿਸ ਦੇ)
ਤਾਰਿਆਂ (ਵਰਗੇ ਚਿੱਟੇ ਤੇ ਚਮਕਦੇ)।

[ਬਿਨਯ]

ਦੋਹਰਾ: ਕਰਿ ਸਭਿਹਿਨਿ ਪਦ ਬੰਦਨਾਂ, ਧਰ ਪਰ ਧਰਿ ਕਰਿ ਸੀਸ।

ਰਚੋਂ ਕਥਾ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ, ਬਿਘਨ ਹਰਹੁ ਜਗਦੀਸ਼ ॥ ੧੩ ॥

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਅੰਗਦ ਗੁਰੂ, ਅਮਰ ਦਾਸ ਬਿਰਤਾਂਤ।

ਰਚਯੋ ਛੰਦ ਸੁੰਦਰ ਬਿਖੈ, ਸੁਨਯੋ ਪਠਯੋ ਜਿਸ ਭਾਂਤਿ ॥ ੧੪ ॥

ਤੀਨ ਗੁਰਨਿ ਕੀ ਕਥਾ ਰਚਿ, ਅਹੈ ਜਥਾ ਮਤਿ ਮੋਹਿ।

ਅਬ ਚਤੁਰਥ ਅਵਤਾਰ ਕੀ, ਕਰਿਹੋਂ ਜਿਸ ਬਿਧਿ ਹੋਹਿ ॥ ੧੫ ॥

ਸਭਿ ਸੰਤਨਿ ਆਗੈ ਕਰੋਂ, ਬਿਨਤੀ ਗਿਨਤੀ ਛੋਰਿ।

ਛੋਰ ਕਥਾ ਹੁਇ ਅੰਤ ਲੋ, ਬੰਦੋਂ ਜੁਗ ਕਰ ਜੋਰ ॥ ੧੬ ॥

ਛੰਦਬਿਖੈ = ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ (ਅ) ਛੰਦਾਂ ਵਿਚ। ਛੋਰਿ = ਛੋੜਕੇ, ਛੱਡਕੇ।

ਛੋਰ = ਸੰਪੂਰਨ। (ਅ) ਛੋਰ = ਕਿਸੇ ਅਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਵਜ਼ਕਤੀ ਦੇ ਕੌਤਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਨਾਲ ਕਾਵਜ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕਰਨਾ ਯਾ ਰੰਗ ਭੂਮੀ ਤੇ ਨਾਟ ਕਰਨਾ। [ਸੰਸ: ਸ਼ੌਰਯਜ]

ਅਰਥ: ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਸੀਸ ਧਰਕੇ (ਉੱਪਰ ਕਹੇ) ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਚਰਣਾਂ ਉਤੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਕੇ ਮੈਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕਥਾ ਰਚਦਾ ਹਾਂ। (ਹੇ) ਜਗਤ ਦੇ ਮਾਲਕ (ਵਾਹਿਗੁਰੂ!) ਮੇਰੇ (ਸਾਰੇ) ਵਿਘਨਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰੋ। ੧੩। ਸ਼੍ਰੀ (ਗੁਰੂ) ਨਾਨਕ (ਦੇਵ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ) ਅੰਗਦ (ਦੇਵ ਸ਼੍ਰੀ) ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ (ਜੀ ਦਾ) ਬਿਰਤਾਂਤ ਸੁਹਣੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੈਂ ਸੁਣਿਆਂ ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ੧੪। (ਸੌ) ਤਿੰਨਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਂ ਦੀ ਕਥਾ, ਜੇਹੀ ਕਿ ਮੇਰੀ ਮਤਿ ਹੈ, (ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ) ਰਚਕੇ ਹੁਣ ਜਿਵੇਂ (ਚੰਗੇ) ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਣ ਪਿਆ ਚੌਥੇ ਅਵਤਾਰ ਦੀ ਕਥਾ (ਵਰਣਨ) ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ੧੫। (ਹੁਣ ਸਾਰੀਆਂ) ਸੋਚਾਂ ਛਡਕੇ ਸਾਰੇ ਸੰਤਾਂ ਅਗੇ ਦੋਇ ਹੱਥ ਜੋੜਕੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਦਾ ਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਅਰਸ਼ੀ ਵਜ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਕਥਾ ਅੰਤ ਤਕ ਸੰਪੂਰਣ ਹੋਵੇ ॥ ੧੬ ॥

[ਮੰਗਲ ਸਮਾਪਤ, ਚੌਥੇ ਗੁਰਾਂ ਦੀ ਕਥਾ ਦਾ
ਅਰੰਭ]

ਨਰਾਜ ਛੰਦ:

ਸੁ ਰਾਮ ਰਾਮ ਨਾਮ ਮੈਂ ਅਭੇਦਤਾ
ਲਖਾਇਯੇ।

ਤਥਾ ਸਰੂਪ ਏਕ ਹੈ, ਸੰਦੇਹ ਨਾ
ਉਠਾਇਯੇ।

ਮਹੀਪ ਰੂਪ ਹੋਨ ਤੇ, ਸੁ 'ਚੰਦ' ਸੰਗ
ਭਾਖਿਯੇ।

ਜਨਾਵਤਾਰ' ਏ ਭਏ, ਤੁ 'ਦਾਸ' ਨਾਮ
ਆਖਿਯੇ ॥ ੧੭ ॥

ਸੋਰਠਾ:

ਭਗਤਿ ਦੇਹਿ ਅਵਤਾਰ', ਯਾਂ ਤੇ ਰਾਮ ਸੁ
ਦਾਸ ਕਹਿ।

ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਉਦਾਰ, ਰਾਮਚੰਦ ਕਹਿਬੋ
ਬਨੈ' ॥ ੧੮ ॥

'ਰਾਮ (ਦਾਸ ਤੇ) ਰਾਮ (ਚੰਦ ਪਦਾਂ) ਵਿਚ ਸੁਹਣੀ
ਅਭੇਦਤਾ ਸਮਝੋ।

'ਉਸ ਨਾਲ।

'ਭਗਤੀ ਦੇ ਅਵਤਾਰ।

'ਭਗਤੀ ਨੇ ਦੇਹ ਵਿਚ ਅਵਤਾਰ ਲਿਆ।

'ਕਵਿ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਦਾਸ' ਪਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਮਚੰਦ ਦਾ ਦਾਸ ਨਾ ਸਮਝੇ, ਓਹ ਆਪ ਪੂਰਨ ਅਵਤਾਰ ਹਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਆਪ ਭਗਤੀ ਦਾ ਅਵਤਾਰ ਹੋਏ ਹਨ ਇਸ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ (ਰਾਮ =) ਵਜ਼ਾਪਕ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦਾ ਦਾਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਚੌਪਈ:

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸ ਕੇ ਪਾਛੇ।

ਸੋਢੀ ਬੰਸ ਬਿਭੂਖਨ ਆਛੇ।

ਸਿੰਘਾਸਨ ਬੈਠੇ ਗੁਰ ਪੂਰੇ।

ਮਾਯਾ ਤੇ ਅਲੇਪ ਗੁਨ ਰੂਰੇ ॥ ੧੯ ॥

ਗੁਰਤਾ ਰਬ ਅਰੂਢਬੋ ਕਰੇ।

ਚੌਥੇ ਸੂਰਜ ਜਨੁ ਨਭ ਚਰੇ।

¹ਚੜ੍ਹਿਆ।

ਅਜਮਤ ਜੁਤਿ ਅਨੇਕ ਸਿਖ ਉਡਗਨ।

ਸਭਿ ਮਹਿ ਸੋਭਤਿ ਪੂਰਨ ਸਸਿ ਜਨੁ।

¹ਮਾਨੋਂ ਚੰਦਮਾਂ (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ)।

॥ ੨੦ ॥

ਜਹਿ ਕਹਿ ਤੇ ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਸਿਖ ਆਏ।

-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰ- ਇਹੀ ਲਖਿ ਪਾਏ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਕੀ ਜੋਤਿ ਬਿਸਾਲਾ।

ਇਨ ਮਹਿ ਦਿਪਤਿ ਜਾਨ ਤਿਸ ਕਾਲਾ

¹ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

॥ ੨੧ ॥

ਧਰਿ ਧਰਿ ਸਭਿਨਿ ਉਪਾਇਨ ਬੰਦੇ।

ਦੇਖਿ ਸਰੂਪ ਸੁਭਾਉ ਅਨੰਦੇ।

ਤ੍ਰੈ ਦਿਨ ਬਿਤੇ ਜਾਨਿ ਸਮੁਦਾਈ।

ਜਹਿ ਸਸਕਾਰ ਗਏ ਤਿਸ ਥਾਈਂ

॥ ੨੨ ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਹੁਇ ਖਰੇ।

ਕਮਲ ਬਿਲੋਚਨ ਜਲ ਸੋਂ ਭਰੇ।

ਸੰਗ ਮੋਹਰੀ ਸ਼ੋਕ ਉਪਾਵਤਿ।

ਮੋਹਨ ਆਦਿਕ ਸੀਸ ਨਿਵਾਵਤਿ

॥ ੨੩ ॥

ਬ੍ਰਿਧ ਨੇ ਸਭਿ ਸੋਂ ਬਾਕ ਉਚਾਰਾ।

'ਕਹਯੋ ਗੁਰੂ ਕੇ ਕਯੋਂ ਨ ਚਿਤਾਰਾ।

-ਮੇਰੇ ਸ਼ੋਕ ਨ ਕਰਹੁ ਕਦਾਈਂ।

ਸਿਮਰਹੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਅਨੰਦ ਉਪਾਈ-

॥ ੨੪ ॥

ਉਲੰਘਨਿ ਜੋਗ ਨ ਬਾਕ ਤਿਨੋ ਕਾ।

ਯਾਂ ਤੇ ਕਰਹੁ ਨ ਕਬਿ ਮਿਲਿ ਸ਼ੋਕਾ।'

ਸੁਨਿ ਬ੍ਰਿਧ ਕੇਰ ਉਚਿਤ ਸੁਭ ਬੈਨਾ।

ਰੋਕਯੋ ਜਲ ਕੋ ਨਿਜ ਨਿਜ ਨੈਨਾ ॥ ੨੫ ॥

ਬੀਨਿ ਬੀਨਿ ਕਰਿ ਅਸਥਿ ਸਕੇਲੇ।

¹ਚੁਣ ਚੁਣ ਕੇ ਫੁੱਲ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ।

ਸੁੰਦਰ ਬਸਤ੍ਰ ਬਿਖੈ ਸਭਿ ਮੇਲੇ।

ਸੁਰਸਰਿ ਕੋ ਤਤਛਿਨ ਪਹੁੰਚਾਏ।
ਸਾਵਣ ਮਲ ਤਿਨ ਸੰਗ ਸਿਧਾਏ ॥ ੨੬ ॥
ਜਗਤ ਮ੍ਰਿਜਾਦਾ[†] ਹੇਤ[‡] ਕ੍ਰਿਤ ਸਾਰੀ।

[†]ਦੂਸਰੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਨੇ ਅਪਨੀ ਜਗਤ ਮਿਰਯਾਦਾ ਬੰਦ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਦੇਖੋ ਰਾਸ ੧ ਅੰਸੂ ੨੮ ਅੰਕ ੧੧ ਤੋਂ ਅੱਗੇ- 'ਜਗ ਅਰ ਕੁਲ ਕੇ ਜਿਤਕ ਅਚਾਰੇ। ਹਮਰੇ ਹੇਤ ਨਹੀਂ ਕੁਛ ਕਰਨਾ। ਕੀਰਤ ਪਠਿ ਸੁਨਿ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨਾ।' ਇਹ ਕਦੇ ਹੋ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿ ਹੁਣ ਤੀਸਰੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਵੇਲੇ ਮਿਰਯਾਦਾ ਬਦਲੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਗੁਰਮਤ ਜੋ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਨੇ ਥਾਪੀ, ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸੇ ਤੇ ਚਲਣਾ ਹੀ ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਸੀ। ਤੀਸਰੇ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਮਨ੍ਹੇਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। *ਪਾ:-ਹੇਰਿ।

ਜਥਾ ਜੋਗ ਕੀਨਸਿ ਹਿਤ ਕਾਰੀ।
ਬੈਠਹਿ ਸਕਲ ਬਾਵਲੀ ਤੀਰ।
ਆਵਹਿ ਨਿਤ ਸੰਗਤਿ ਕੀ ਭੀਰ ॥ ੨੭ ॥
ਗਾਵਹਿ ਸ਼ਬਦ ਰਬਾਬੀ ਰਾਗ।
ਜਿਨ ਕੇ ਬਿਖੈ ਪਰਮ ਬੈਰਾਗ।
ਸਭਾ ਲਗਹਿ ਜਬਿ ਹੋਵਤਿ ਭੋਰ।
ਆਵਹਿ ਸਿੱਖ ਕਰਹਿ ਬਹੁ ਜੋਰ।[†] 'ਜੋਤ ਮੇਲ। *ਪਾ:-ਜੋਤਿ।

॥ ੨੮ ॥
ਤਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇਗ ਨਿਤਿ ਹੋਇ।
ਮਿਲਹਿ ਹਜ਼ਾਰਹੁ ਅਚਵਹਿ ਸੋਇ।
ਤ੍ਰਯੋਦਸ਼ ਦਿਵਸ ਬਿਤੀਤੇ ਜਬੈ।
ਭੋਜਨ ਕਰਜੋ ਅਨਿਕ ਬਿਧਿ ਤਬੈ
॥ ੨੯ ॥

ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਮੇਲ ਬਹੁ ਹੋਵਾ।
ਸਭਿਹਿਨਿ ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰ ਜੋਵਾ।
ਸਕਲ ਬੇਖ ਸਾਧੂ ਸਮੁਦਾਏ।
ਕਰਨਿ ਅਹਾਰ ਮੇਲ ਕਰਿ ਆਏ ॥ ੩੦ ॥
ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਭਈ ਮੰਜੀਆਂ ਜੇਤਿਕ।
ਲੇ ਅਕੋਰ ਕੋ ਪਹੁੰਚੇ ਤੇਤਿਕ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਕੇ ਆਗੇ।
ਅਰਪਿ ਅਰਪਿ ਕਰਿ ਪਾਇਨ।[†] ਲਾਗੇ 'ਚਰਨੀਂ।

॥ ੩੧ ॥
ਜਿਸ ਕੋ ਆਪ ਗਏ ਕਰਿ ਟੀਕਾ।

ਕੌਨ ਹਟਾਇ ਸਕੈ ਤਿਨ ਲੀਕਾ।	'ਮਿਰਯਾਦਾ।
ਮੋਹਨ ਅਪਰ ਮੋਹਰੀ ਦੂਵਾ।	
ਤਿਨ ਦਿਸ਼ ਦੇਖਿ ਦੀਨ ਮਨ ਹੂਵਾ।	'ਦੇਖਿਆ (ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ) ਕਿ ਦੁਖੀ ਮਨ ਹੋਇਆ ਹੈ
॥੩੨॥	(ਬਾਬੇ ਮੋਹਨ ਤੇ ਬਾਬੇ ਮੋਹਰੀ ਜੀ ਦਾ)।
ਅਪਰ ਸਬੰਧਿਨਿ ਕੀ ਲਖਿ ਚਾਲੀ।	
ਮਨੁ ਜਿਨ ਕੇ ਖਟਪਟੀ ਬਿਸਾਲੀ।	
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਮਹਾਂਰਾਜਾ।	
ਮਹਦ ਬਿਲੋਚਨ ਲਾਜ ਜਹਾਜਾ। ॥੩੩॥	'ਭਾਵ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇਤ੍ਰ ਬੜੇ ਹੀ ਸ਼ਰਮ ਵਾਲੇ ਹਨ।
ਬਹੁ ਕੋਮਲ ਜਿਨ ਸਰਲ ਸੁਭਾਊ।	
ਨਹਿ ਪਿਖਿ ਸਕੈ ਭੰਗ ਮਨ ਕਾਊ।	'ਕਿਸੇ ਦਾ ਮਨ ਉਦਾਸ ਨਹੀਂ ਦੇਖ ਸਕਦੇ।
ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰਹਿ ਅਨਿਕ ਉਪਾਊ।	
-ਕਿਮ ਹਮ ਕਰਹਿ? ਨ ਦੇਖਿ ਸਕਾਊ।-	'ਇਹ) ਸਾਨੂੰ ਦੇਖ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। (ਅ) ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ
॥੩੪॥	ਕਰੀਏ (ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੁਖ) ਅਸੀਂ ਦੇਖ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ।
ਅਪਰ ਬਾਰਤਾ ਅਨਬਨ ਜਾਨੀ।	
ਭਏ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਸਦਨ ਗੁਨ ਖਾਨੀ।	
ਰਹੇ ਇਕਾਂਕੀ ਬੈਠਿ ਗੁਸਾਈ।	
ਅੰਤਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਰਹੇ* ਸੁਖ ਪਾਈ ॥੩੫॥	*ਪਾ:-ਭਏ।
ਵਹਿਰ ਨਿਕਸ ਕਰਿ ਨਾਹਿਨ ਬੈਠਹਿ।	
ਸਿਖ ਸੰਗਤ ਜਹਿ ਸਕਲ ਇਕੈਠਹਿ।	'ਇਕੱਠੀ ਹੋਵੇ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸ ਪਦ ਪ੍ਰੇਮ।	
ਉਮਗਹਿ ਰਿਦਾ ਬਹੈ ਸਭਿ ਨੇਮ। ॥੩੬॥	'ਰੁਤ੍ਰ ਜਾਏ ਸਭ ਨੇਮ ਭਾਵ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਵੈਰਾਗਵਾਨ ਹੋ
	ਜਾਣ।
ਜਹਿ ਬੈਠੇ ਤਹਿ ਬੈਠੇ ਰਹੈ।	
ਜਿਤ ਦੇਖਤਿ ਤਿਤ ਦਿਸ਼ ਕੋ ਲਹੈ।*	'ਦੇਖਦੇ ਰਹਿਣ। *ਪਾ:-ਦੇਖਤ ਰਹੈ।
ਠਾਂਢੇ ਰਹਹਿ ਕਿ ਪੌਢਹਿ ਕਬੈ।	
ਕਿਤਿਕ ਕਾਲ ਬਿਰਤਾ ਗਹਿ।* ਤਬੈ	'ਟਿਕਕੇ (ਬੈਠ ਜਾਣ)। *ਪਾ:-ਲਹਿ।
॥੩੭॥	
ਪ੍ਰਿਥੀਆ, ਮਹਾਦੇਵ, ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ।	
ਬੰਦਹਿ ਚਰਨ ਬੁਲਾਵਹਿ ਤਿਸ ਛਿਨ।	
ਦੇ ਧੀਰਜ ਤਿਨ ਬੋਲਹਿ ਬੋਰਾ।	
ਬੈਠੇ ਰਹੈ, ਪਰਹਿ, ਇਕ ਠੌਰਾ ॥੩੮॥	
ਮਤਿ ਗਤਿ ਭਈ ਅਪਰ ਬਿਧ ਸਾਰੀ।	'ਬੁੱਧੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਗਤੀ ਹੋਰ ਬਿਧੀ ਦੀ ਹੋ ਗਈ।

ਰਹੈਂ ਇਕਾਂਕੀ ਬਿਨਾਂ ਚਿਨਾਰੀ।

ਕਬਹਿ ਪ੍ਰੇਮ ਕੋ ਬਹੈ ਪ੍ਰਵਾਹੂ।

ਬਾਣੀ ਚਰਹਿ ਗੁਰੂ[†] ਛਿਨ ਤਾਂਹੂ ॥ ੩੯ ॥ [†]ਪਾ:-ਰਚਨ ਲਗਾਹਿ।

ਬਿਚ ਰਾਗਨ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਬਨਾਵਹਿ।

ਮਧੁਰ ਮਧੁਰ ਮੁਖ ਤੇ ਧੁਨ ਗਾਵਹਿ।

ਵਹਿਰ ਭਯੋ ਸਿੱਖਨ ਮਹਿ ਰੋਰਾ।

'ਗੁਰੂ ਨ ਆਇੰ ਵਹਿਰ ਕੀ ਠੌਰਾ'

॥ ੪੦ ॥

ਸਚਨਿ ਸਚ ਮਾਣਕਚੰਦ ਜੋਇ।

ਡੱਲੇ ਵਾਸੀ ਸਿਖ ਸਭਿ ਕੋਇ।

ਸਾਵਣ ਮੱਲ ਅਰੁ ਮਾਈ ਦਾਸ।

ਗੰਗੋ ਬੱਸੀ ਖੱਤਰੀ ਦਾਸ ॥ ੪੧ ॥

ਮਥੇ ਮੁਰਾਰੀ ਇਹ ਚਲਿ ਆਏ।

ਫਿਰਜਾ ਕਟਾਰਾ ਸਿਖ ਸਮੁਦਾਏ।

ਖੇਡਾ ਸੁਇਰੀ ਦਿਜਬਰ ਤਹਾਂ।

ਬੇਨੀ ਪੰਡਿਤ ਪ੍ਰੇਮੀ ਮਹਾਂ ॥ ੪੨ ॥

ਆਦਿ ਹਿੰਦਾਲਾ ਵਹਿਰ ਕੇ ਸਾਰੇ।

'ਨਾਮ ਹੈ ਸਿਖ ਦਾ ਜਿਸਦੀ ਸੰਪ੍ਰਦਾ ਪਿੱਛੋਂ ਗੁਰ ਘਰ ਨਾਲ
ਵਿਗੜੀ ਸੀ।

'ਤੇ ਜੋ) ਵੱਸਦੇ ਸਨ।

ਬਾਸੇ। ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਮਝਾਰੇ।

ਮੋਹਨ ਅਪਰ ਮੋਹਰੀ ਦੋਊ।

ਸਹਤ ਪੁੱਤ੍ਰ ਕੇ ਬਿਤ ਹੈ ਸੋਊ ॥ ੪੩ ॥

ਸਾਹਿਬ ਬੁੱਢਾ ਆਦਿ ਜਿ ਔਰ।

ਬੈਠਹਿ ਸਕਲ ਬਾਵਲੀ ਠੌਰ।

ਚਿੰਤਮਾਨ ਚਿਤਮਹਿ ਅਤਿ ਸਾਰੇ।

-ਗੁਰੂ ਨ ਆਵਹਿ ਵਾਹਿਰ ਦ੍ਵਾਰੇ ॥ ੪੪ ॥

ਇਹ ਕਜਾ ਤਿਨਹੁ ਰਿਦੈ ਮੈਂ ਠਾਨੀ।

ਬੈਠਹਿ ਬੀਚ ਨ ਦਰਸ਼ਨ ਦਾਨੀ।-।

'ਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦੇ।

ਪ੍ਰੇਰਨ ਕਰਜੋ ਬ੍ਰਿਧ ਕੋ ਸਬ ਹੂੰ।

'ਆਨਹੁ ਵਹਿਰ ਜਾਹੁ ਤੁਮ ਅਬਿਹੂੰ'

॥ ੪੫ ॥

ਬ੍ਰਿਧ ਨੇ ਭਨਜੋ ਬਾਕ 'ਸੁਨਿ ਲੀਜੈ।

ਅਨਬਨ ਮੇਰੇ ਗਮਨ ਜਨੀਜੈ।

ਮੋਹਨ ਕੋ ਸੁਭਾਉ ਮਸਤਾਨੇ।

ਹਾਨ ਲਾਭ ਬਹੁ ਕਹਿਬੇ ਜਾਨੇ॥ ੪੬ ॥

¹ਭਾਵ ਵਧ ਘਟ ਗਲ ਕਰ ਦੇਂਦਾ ਹੈ। ^੨ਪਾ:-ਕੀ ਬਾਤ ਨ।

ਯਾਂ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰ ਸੁਤ ਲਘੁ ਜਾਵੈ।

ਸੁਮਤਿ ਮੋਹਰੀ ਕਹਿ ਤਿਨ ਲਜਾਵੈ।

ਮੈਂ ਭੀ ਸੰਗ ਕਰੋਂ ਇਨ ਕੇਰਾ।

ਮਾਨੋਂ ਸੰਗਤਿ ਬਾਕ ਭਲੇਰਾ॥ ੪੭ ॥

ਸਭਿਨਿ ਮੋਹਰੀ ਸੋਂ ਜਬਿ ਕਹਜੋ।

-ਆਵਹਿ ਮੋਹ ਗਏ ਤੇ- ਲਹਜੋ॥

¹ਮੇਰੇ ਗਿਆਂ ਤੇ ਆਵਨਗੇ (ਇਹ) ਜਾਣਿਆ।

ਕੁਛਕ ਸਿੱਖ ਅਰੁ ਬ੍ਰਿਧ ਕੋ ਲੈ ਕੈ।

ਗੁਰ ਸਮੀਪ ਪਹੁੰਚੇ ਹਿਤ ਕੈ ਕੈ॥ ੪੮ ॥

ਅੰਤਰ ਬੈਠੇ ਜਾਇ ਨਿਹਾਰੇ।

ਅਪਰ ਸੁਭਾਉ ਜਿਨਹੁੰ ਉਰ ਧਾਰੇ।

ਪਿਖੇ ਸਕਲ ਉਠਿ ਕਰਿ ਸਨਮਾਨੇ।

ਮਿਲੇ ਪਰਸਪਰ ਬੰਦਨ ਠਾਨੇ॥ ੪੯ ॥

ਬਾਕ ਮੋਹਰੀ ਤਦਹਿ ਉਚਾਰੇ।

'ਤੁਮ ਕਿਮ ਬੈਠੇ ਸਦਨ ਮਝਾਰੇ।

ਸਤਿਗੁਰ ਪਿਤ ਨੈ॥ ਨਿਜ ਅਸਥਾਨ।

¹ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ।

ਤੁਮਹੁ ਬਿਠਾਇਸੁ ਕਰਿ ਸਨਮਾਨ

॥ ੫੦ ॥

ਜਿਮ ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਤਿਨਹੁੰ ਉਧਾਰੇ।

ਤਿਮ ਤੁਮ ਕਰਹੁ ਬੈਠਿ ਇਹੁ ਕਾਰੇ।

ਸਭਿਹਿਨਿ ਮਹਿੰ ਬੈਠਹੁ ਹਰਖਾਵਹੁ।

ਉਪਦੇਸ਼ਹੁ ਸਤਿਨਾਮ ਜਪਾਵਹੁ॥ ੫੧ ॥

ਜਿਮ ਗੁਰ ਕਹਜੋ ਬਾਕ ਤਿਮ ਮਾਨਹੁੰ।

ਸਤਿਸੰਗਤ ਮਤਿ ਇਮਿ ਪਹਿਚਾਨਹੁ।

ਹਮ ਤੁਮ ਸਭਿ ਕਹੁ ਧਰਮ ਇਹੀ ਹੈ।

ਗੁਰ ਆਗਯਾ ਸਿਰ ਧਰਨ ਸਹੀ ਹੈ॥

॥ ੫੨ ॥

ਸੁਨਿ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਇਨ ਬੈਨਾ॥

¹ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਚਨ।

ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਜਲ ਭਰਿ ਨੈਨਾ।

'ਤੁਮ ਗੁਰ ਸੁਤ ਅਰੁ ਗੁਰ ਸਿਖ ਸਾਰੇ।

ਮੈਂ ਨਿਤ ਹੋਂ ਅਨੁਸਾਰਿ ਤੁਮਾਰੇ॥ ੫੩ ॥

ਸਾਦਰ ਬਚਨ ਮਾਨਿਬੋ ਮੋਹਿ^੧।

^੧ਤੁਹਾਡਾ) ਬਚਨ ਮੇਰੇ ਲਈ ਆਦਰ ਨਾਲ ਮੰਨਣਾ।

^੧ਪਾ:-ਸੋਇ।

ਮੋ ਕਹੁ ਮਹਾਂ ਧਰਮ ਇਹੁ ਹੋਹਿ।'

ਅਸ ਕਹਿ ਨਿਕਸੇ ਬਾਹਰਿ ਆਏ।

ਬੈਠਿ ਸਭਾ ਮਹਿ ਸੋਭ ਬਡਾਏ ॥ ੫੪ ॥

ਜਿਮ ਉਡਗਨ ਮੰਡਲ ਮਹਿ ਆਇ।

^੧ਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੰਡਲ ਵਿਚ।

ਪੂਰਨ ਚੰਦ ਮਨਿੰਦ ਸੁਹਾਇ।

^੧ਪੂਰਨਮਾਸੀ ਦੇ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਸਮਾਨ ਸੋਭੇ (ਗੁਰੂ ਜੀ)।

ਕਿਯੋਂ ਬਿਮਨ^੧ ਸੈਨਾ ਕੇ ਮਾਂਹਿ।

^੧ਉਦਾਸ।

ਮਹਿਪਾਲਕ ਆਯਹੁ^੧ ਚਿਤ ਚਾਹਿ

^੧ਪਾ:-ਆਯਸ।

॥ ੫੫ ॥

ਸਭਿਨਿ ਖਰੇ ਹੁਇ ਬੰਦਨ ਕੀਨਿ।

ਅਰਪਿ ਉਪਾਇਨ ਸਗਰੀ ਦੀਨਿ।

ਕਰਿ ਦਰਸਨ ਉਰ ਹਰਖੇ ਸਬੈ।

ਮਿਲਜੋ ਪ੍ਰਾਤਿ ਰਵਿ ਕਮਲਨ^੧ ਅਬੈ

^੧ਸਵੇਰ ਦਾ ਸੂਰਜ ਕਮਲਾਂ ਨੂੰ।

॥ ੫੬ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ
ਪ੍ਰਥਮੋ ਅੰਸੂ ॥ ੧ ॥

੨. [ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਸਤੋਤ੍ਰ। ਸਿੱਧਾਂ ਨਾਲ ਚਰਚਾ]

੧<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੩

ਦੋਹਰਾ:

ਸਿੰਘਾਸਨ ਸੰਤੋਖ ਪਰ,

ਸੱਤ੍ਰਯ ਛਤਰ ਅਭਿਰਾਮੁ।

ਸੱਤ੍ਰਯਨਾਮ ਝੰਡਾ ਝੁਲਤਿ,

ਰਾਜਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮ' ॥ ੧ ॥

ਲਛਮੀ ਭਗਤਿ ਬਿਸਾਲ ਤੇ,

ਗਜਾਨ ਮੁਕਟ ਦੁਤਿ ਧਾਮ'।

ਪੂਰਨ ਸਿਖ ਸੁਭ ਮਤਿ ਸਚਿਵ,

ਰਾਜਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮ' ॥ ੨ ॥

ਮੈਤ੍ਰੀ, ਪ੍ਰਿਤ, ਕਰੁਨਾ, ਖਿਮਾ,

ਮੁਦਿਤਾ, ਆਠਹੁ ਜਾਮ'।

ਸਜੰਦਨ' ਕੀ ਸੈਨਾ ਸਹਤ,

ਰਾਜਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮ ॥ ੩ ॥

ਸਾਰਾ ਸਾਰ ਵਿਚਾਰ ਬਰ,

ਦਿਢ ਵਿਰਾਗੁ ਅਭਿਰਾਮ'।

ਜੋਗ ਧਰਮ ਗਜ ਚਮ੍ਹੁ ਇਹੁ',

ਰਾਜਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮ ॥ ੪ ॥

ਸਮ, ਦਮ, ਜੋਗ ਸੁ ਨੇਮ, ਯਮ,

ਉਪਰਤਿ, ਤਤਿੱਖਯਾ ਨਾਮੁ'।

ਸਭਿ ਤੁਰੰਗ ਕੀ ਬਾਹਿਨੀ',

ਰਾਜਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮ ॥ ੫ ॥

ਸ਼ਰਧਾ, ਸੌਚ, ਸੁ ਬੁੱਧਿ ਬਰ',

ਸਭਿ ਸੁਭ ਕਰਮ ਬਿਰਾਮ'।

ਭੋ, ਤਪ, ਭਾਉ ਜੁ ਪੈਕਦਲ'†

ਰਾਜਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮ ॥ ੬ ॥

ਪ੍ਰੇਮ ਬਲੀ ਸੈਨਾਪਤੀ',

ਹਰਿ ਕੀਰਤਨ ਅਭਿਰਾਮ।

ਦੁੰਦਭਿ ਇਹੁ ਨਿਰਭੈ ਬਜਨ,

'ਬਿਰਾਜਦੇ ਹਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ।

'ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਭਗਤੀ ਰੂਪੀ ਲਛਮੀ ਹੈ ਤੇ ਗਜਾਨ ਰੂਪੀ ਮੁਕਟ ਬਹੁ ਸੁੰਦਰ ਸ਼ੋਭ ਰਿਹਾ ਹੈ।

'ਪੂਰੇ ਸੁਭ ਮਤਿ ਵਾਲੇ ਵਜ਼ੀਰ ਹਨ ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਦੇ ਹਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ।

'ਮੈਤ੍ਰੀ, ਧੀਰਜ, ਕ੍ਰਿਪਾ, ਖਿਮਾ ਤੇ ਅੱਠੇ ਹੀ ਪਹਿਰ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ।

'ਇਨ੍ਹਾਂ) ਰਥਾਂ ਦੀ।

'ਸਾਰ ਅਸਾਰ ਦਾ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਵਿਚਾਰ ਤੇ ਸੁਹਣਾ ਦਿਢ ਵੈਰਾਗ

'ਧਰਨੇ) ਯੋਗ ਧਰਮ ਜੋ ਹੈ ਸੋ ਹਾਥੀ ਸੈਨਾ ਹੈ।

'ਜੋਗ ਦੇ ਅੰਗ ਸਮ ਦਮ ਨੇਮ ਆਦਿਕ।

'ਘੋੜ ਸੈਨਾ ਹੈ।

†ਪਾ:-ਬਿਰ।

'ਲਗਾਤਾਰ [ਸੰਸ: ਅਵਿਰਾਮ] (ਅ) ਸ਼ਾਂਤੀ।

'ਭੋ, ਤਪ, ਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪੈਦਲ ਫੌਜ ਹੈ। †ਪਾ:-ਭਵ ਪਦਾਂਤ ਚਤੁਰੰਗ ਦਲ।

'ਸੈਨਾਂ ਦਾ ਵਡਾ ਅਫਸਰ।

ਰਾਜਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮੁ ॥ ੭ ॥

ਮੋਹ ਸ਼ਤ੍ਰੂ ਮਨ ਦੇਸ਼ ਮਹਿੰ,
ਰਾਜ ਕਰਤਿ ਰਚਿ ਧਾਮ^੧।

^੧ਮੋਹ ਰੂਪੀ ਸ਼ਤ੍ਰੂ (ਜੋ) ਮਨ (ਰੂਪ) ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਘਰ ਰਚਕੇ
ਰਾਜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

^੧ਮਾਰਕੇ ਧੂੜੀ ਕਰ ਜਿਤ ਲੀਤਾ।

ਮਾਰਿ ਛਾਰ ਪ੍ਰਾਜੈ ਕਰਜੋ^੧,
ਰਾਜਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮ ॥ ੮ ॥
ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਅਰੁ ਲੋਭ ਭਟ,
ਬਡ ਹੰਕਾਰ ਜਿਨਿ ਨਾਮ^੧।

^੧ਵਡੇ ਸੂਰਮੇਂ ਕਾਮ, ਕ੍ਰੋਧ, ਲੋਭ ਤੇ ਹੰਕਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ
ਹਨ।

^੧ਤੇ ਮੋਹ ਸੈਨਾਪਤੀ ਸਮੇਤ ਸਭ ਨੂੰ ਮਾਰਕੇ।

ਹਤਿ ਸੈਨਾਪਤਿ ਮੋਹ ਕੇ^੧,
ਰਾਜਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮ ॥ ੯ ॥
ਹਿੰਸਾ, ਮ੍ਰਿਖਾ^੧, ਸੁ ਦ੍ਰੈਸ਼ਤਾ,
ਆਸ਼ਾ, ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਨਾਮ।
ਰਿਪੁ ਬਿਕਾਰ ਜਨਤਾ^੧† ਹਤੀ,
ਰਾਜਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮ ॥ ੧੦ ॥
ਸੂਪਨਖਾ ਅਰੁ ਤਾਰੁਕਾ,
ਜਿਮ ਹਤਿ ਰਾਜਾ ਰਾਮ^੧।

^੧ਕ੍ਰੋਧ।

^੧ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ (ਸੈਨਾ)। †ਪਾ:-ਸੈਨਾ।

^੧ਸੂਪਨਖਾ ਤੇ ਤਾਰਿਕਾ ਜਿਵੇਂ ਨਾਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਰਾਜੇ
ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਨੇ।

^੧ਪਾ:-ਹਰੀ।

ਹੰਤਾ ਮਮਤਾ ਤਿਮ ਹਤੀ^੧,
ਰਾਜਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮ ॥ ੧੧ ॥
ਮਤਸਰ, ਕਪਟ, ਅਸੂਯਤਾ^੧,
ਤੀਨ ਬਾਸ਼ਨਾ ਨਾਮ^੧।

^੧ਈਰਖਾ।

^੧ਵਾਸ਼ਨਾ ਤ੍ਰੈ ਹਨ:-੧. ਦੇਹ ਵਾਸ਼ਨਾ, ੨. ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ
ਵਾਸ਼ਨਾ, ੩. ਲੋਕ ਵਾਸ਼ਨਾ। ਤ੍ਰੈ ਈਖਣਾ ਹਨ:- ਸੁਤ,
ਬਿਤ, ਨਾਰ।

ਨਿੰਦਾ ਜੁਤ ਹਤਿ ਸਭਿਨਿ ਕੋ,
ਰਾਜਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮ ॥ ੧੨ ॥
ਨਹਿੰ ਨਾਨਾ^੧, ਅੱਦ੍ਰੈਤ ਹੈ,
ਸਚਿਦਾਨੰਦ ਸੁ ਨਾਮ।
ਫੇਰਿ ਦੁਹਾਈ^੧ ਸਭਿਨਿ ਪਰਿ,
ਰਾਜਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮ ॥ ੧੩ ॥
ਜਨ^੧ ਪਰਜਾ ਪਾਲਨ ਕਰਹਿੰ,
ਚੋਰ ਬਿਕਾਰਨ ਗ੍ਰਾਮ^੧।
ਕਰਿ ਸਭਿ ਕੋ ਨਿਰਮੂਲਤਾ^੧,
ਰਾਜਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮ ॥ ੧੪ ॥

^੧ਨਾਨਾਪਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

^੧ਪਰਮਾਤਮਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਦੁਹਾਈ ਫੇਰਕੇ।

^੧ਦਾਸਾਂ ਰੂਪੀ।

^੧ਵਿਕਾਰ ਸਮੂਹ।

^੧ਨਾਸ਼ ਕਰਕੇ।

ਸਰਲ, ਸੁਸ਼ੀਲ, ਉਦਾਰ ਉਰਿ,
ਦਾਨ, ਮਾਨ^੧, ਸੁਭ ਕਾਮ।
ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਨਿਤਿ ਸੰਗ ਰਹਿੰ,
ਰਾਜਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮ ॥ ੧੫ ॥
ਹੁਕਮ ਫਿਰਹਿ ਸਭਿ ਦੇਸ਼ ਪਰਿ,
ਸਤਿਸੰਗਤਿ ਸੂਤਿ ਨਾਮ^੧।

^੧ਆਦਰ।

^੧ਸਤਿਸੰਗਤ ਜੋ ਨਾਮ ਸੁਣਦੀ ਹੈ ਮਾਨੋਂ (ਇਹ) ਹੁਕਮ ਫਿਰਦਾ ਹੈ।

ਅਤਿ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਬਧਤਿ,
ਰਾਜਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮ ॥ ੧੬ ॥
ਜੋਗ, ਛੇਮ^੧ ਦਾਤਾ ਮਹਾਂ,
ਨਿਜ ਦਾਸਨ ਅਭਿਰਾਮੁ।
ਪਰਉਪਕਾਰੀ, ਸੁਜਸ ਜੁਤਿ,
ਰਾਜਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮ ॥ ੧੭ ॥
ਸਦਗੁਨ ਕੋ ਸੁਰਭਿਖ^੧ ਕਰਜੋ,
ਜਹਿੰ ਕਹਿੰ ਇਨ ਕੋ ਨਾਮ^੧।
ਅਵਗੁਨ ਕੋ ਦੁਰਭਿਖ^੧ ਪਰਜੋ,
ਰਾਜਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮ ॥ ੧੮ ॥
ਮਾਯਾ ਅਲਿਬਾਲਤਿ ਰਹਹਿ,
ਨਿਤ ਅਲੇਪ ਨਿਸ਼ਕਾਮ^੧।

^੧ਅਪ੍ਰਾਪਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਰੱਖਯਾ।

^੧ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਸੁਕਾਲ।

^੧ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਨੇ।

^੧ਔਗਣਾਂ ਦਾ ਕਾਲ।

^੧ਮਾਯਾ ਸਦਾ ਚੁਫੇਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ (ਆਪ) ਅਸੰਗ ਤੇ ਕਾਮਨਾ ਤੋਂ ਰਹਤ (ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ)।

ਕਾਟਤਿ ਬੰਧਨ ਜਨੋਂ ਕੇ,
ਰਾਜਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮ ॥ ੧੯ ॥
ਜਲ ਮਹਿੰ ਰਾਖੇ ਸੁਸ਼ਕ ਪਟ,
ਬਿਚ ਸੁਰਮੇ ਨਹਿੰ ਸ਼ਯਾਮ^੧।

^੧ਜਲ ਵਿਚ ਸੁੱਕੇ ਰੱਖਣਾ ਬਸਤ੍ਰ ਨੂੰ ਤੇ ਸੁਰਮੇ ਵਿੱਚ ਕਾਲਕ ਨ ਲੱਗਣ ਦੇਣੀ (ਅ) ਮਨ ਰੂਪੀ ਪਟ ਨੂੰ ਪਦਾਰਥਾਂ ਰੂਪੀ ਜਲ ਵਿਚ ਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਰੂਪੀ ਕਾਲੋਂ ਤੋਂ।
^੧ਜਿਸ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੇ ਡਾਢੇ ਅਚਰਜ ਚਰਿਤ੍ਰ ਹਨ।

ਅਦਭੁਤ ਮਹਿਦ ਚਰਿਤ੍ਰ ਜਿਸੁ^੧,
ਰਾਜਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮੁ ॥ ੨੦ ॥
ਪਠਹਿ ਜੁ^੧ ਬੀਸੀ ਦੋਹਿਰੇ,
ਨਿਤਾ ਪ੍ਰਤੀ^੧ ਕਰਿ ਨੇਮੁ।
ਮਨ ਬਾਂਛਤਿ ਫਲ ਦੇਤਿ ਗੁਰ,
ਸੁਤ ਬਿਤ ਆਦਿਕ ਛੇਮ ॥ ੨੧ ॥

^੧ਪਾ:-ਸੁ।

^੧ਪਾ:-ਪ੍ਰਾਤ।

ਚੌਪਈ:

ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਮਹਿੰ ਬੈਠਿ ਸੁਹਾਵਤਿ।

ਜਿਮਿ ਮੁਨਿ ਮਹਿੰ ਰਘੁਬਰ ਛਬਿ ਪਾਵਤਿ।
ਉਪਦੇਸ਼ਹਿ ਸਿੱਖਨ ਸੁਖ ਇਸ਼ਟ'।

'ਸੁਖਦਾਈ ਤੇ ਪਿਆਰਾ ਉਪਦੇਸ਼। (ਅ) ਸੁਖਦਾਈ ਇਸ਼ਟ (ਰੂਪ ਵਾਹਿਗੁਰੂ) ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ।

ਰਾਮ ਸਭਾ ਮਹਿੰ ਜਥਾ ਬਸਿਸ਼ਟ ॥ ੨੨ ॥

ਸੰਤ ਬਿਲੋਕਤਿ ਅਨੰਦ ਬਿਲੰਦ।

ਬ੍ਰਿੰਦ ਚਕੋਰ ਮਨਿੰਦ ਸੁ ਚੰਦ।

ਉਦੈ ਹੋਤਿ ਸੂਰਜ ਜਿਮ ਆਵੈ।

ਕਮਲ ਬਦਨ ਸਿੱਖਨ ਬਿਗਸਾਵੈਂ ॥ ੨੩ ॥

ਦਾਸਨ ਰਿਦੈ ਦੀਪ ਸਮ ਬਿਰੈਂ'।

'ਇਸ਼ਥਿਤ ਹਨ। 'ਪਾ':-ਬਹੈ = ਜਗਮਗ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਆਤਮ ਰਤਨ ਪਰਖਬੋ ਕਰੈਂ।

ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਜਿਸ ਮਾਥੇ ਹਾਥ।

ਬਨੈ ਹੇਮੁ ਅਯੁ ਪਾਰਸ ਸਾਥ' ॥ ੨੪ ॥

'ਜਿਕੁਰ (ਅਯ =) ਲੋਹਾ ਪਾਰਸ ਨਾਲ ਸੋਨਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬਾਵਨ ਚੰਦਨ ਢਿਗ ਤਰੁ ਜੈਸੇ।

ਮੁਕਤਿ ਸਰੂਪ ਸਮੀਪੀ ਤੈਸੇ'।

'ਤਿਵੇਂ ਨੇੜੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਮੁਕਤ ਸਰੂਪ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਕਿਤਿਕ ਸਮਾਂ ਬੀਤਯੋ ਇਸ ਰੀਤਿ।

ਸਭਿ ਤੇ ਰਹਿੰ ਉਦਾਸ ਪ੍ਰਭੁ ਪ੍ਰੀਤਿ' ॥ ੨੫ ॥

'ਪ੍ਰੀਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਉਦਾਸ ਰਹਿਣ।

॥ ੨੫ ॥

'ਚਤੁਰਥ ਗੁਰੂ ਭਯੋ' ਸਿਧ ਜਾਨਯੋ'।

'ਸਿੱਧਾਂ ਨੇ ਜਾਣ ਲਿਆ।

ਹੇਤੁ ਪਰਖਬੋ ਆਵਨ ਠਾਨਯੋ।

ਜਿਮ ਤੀਰਥ ਪਰ ਜਾਤ੍ਰੀ ਆਵੈਂ।

ਗੁਰ ਤਨ ਸੁਨਿ' ਤਿਮ ਸਿਧ ਸਭਿ ਧਾਵੈਂ ॥ ੨੬ ॥

'ਗੁਰਾਂ ਦਾ (ਨਵਾਂ) ਤਨ (ਬਦਲਿਆ) ਸੁਣਕੇ।

॥ ੨੬ ॥

-ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਗਾਦੀ ਪਰ ਬੈਸੇ।

ਪੂਰ ਕਿ ਉਰ ਲਖਹਿ' ਅਬਿ ਤੈਸੇ-।

'ਪੂਰਨ ਹਨ ਕਿ ਉਣੇ? ਦੇਖੀਏ।

ਸਤਿਗੁਰ ਸਭਾ ਬਿਖੈ ਸਭਿ ਆਏ।

ਬ੍ਰਿੰਦ 'ਅਦੇਸ ਅਦੇਸ' ਅਲਾਏ ॥ ੨੭ ॥

ਕੁਸ਼ਲ ਬੂਝ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੁ ਸਨਮਾਨੇ।

ਨਿਕਟਿ ਬਿਠਾਇ ਹੇਰਿ ਹਰਖਾਨੇ।

ਪਰਖਨਿ ਕਾਰਨ ਚਰਚਾ ਰੀਤਿ।

ਬੋਲੇ ਜੇ ਮੁਖਿ ਸਿੱਧ ਬਿਨੀਤ' ॥ ੨੮ ॥

'ਬੇਨਤੀ ਕਰਕੇ ਬੋਲੇ। (ਅ) ਜੋ ਮੁਖੀਏ ਸਿੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰ ਨੀਤੀ ਵਾਲੇ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਤੁਮਰੀ ਸੰਗਤਿ ਬਿਖੈ।

ਨਹਿ ਅਸ਼ਟਾਂਗ ਜੋਗ ਕਹੁ ਸਿਖੈਂ।

ਮਨ ਬਿਰ ਹੋਹਿ ਨ ਜੋਗ ਬਿਹੀਨੇ।

ਮਨ ਬਿਰ ਬਿਨ ਨਹਿ ਆਤਮ ਚੀਨੇ। 'ਮਨ ਟਿਕੇ ਬਿਨਾਂ ਆਤਮਾ ਨਹੀਂ ਜਾਣੀਦਾ।

॥੨੯॥

ਆਤਮ ਜਾਨੇ ਬਿਨਾਂ ਨ ਜੁਗਤਿ।

'ਜੁੜਨਾ, ਚਿਤ ਬ੍ਰਿਤੀਆਂ ਦਾ ਨਿਰੋਧ।

ਜੁਗਤਿ ਬਿਨਾਂ ਕਿਮ ਹੋਹਿ ਨ ਮੁਕਤਿ।

ਮੁਕਤਿ ਬਿਨਾ ਬੰਧਨ ਮਹਿ ਰਹੈ।

ਤੋ ਗੁਰ ਸਿੱਖੀ ਮਹਿ ਕਯਾ ਲਹੈ ॥੩੦॥

ਇਹ ਸੰਕਾ ਹਮਰੇ ਮਨ ਮਾਂਹੀ।

ਸਿੱਖੀ ਧਰਿ ਪੱਯਤਿ ਕੁਛ ਨਾਂਹੀ।

†ਪਾ:-ਪਰ, ਧਰਮ।

ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਉੱਤਰ ਦੀਨਸਿ।

'ਜੋਗ ਆਸਰੇ ਜਿਸ ਕੋ ਲੀਨਸਿ' ॥੩੧॥

'ਜੋਗ ਨੇ ਆਸਰਾ ਜਿਸਦਾ ਲੀਤਾ ਹੈ।

ਸੋ ਸਤਿਨਾਮ ਹਮਾਰੇ ਮਤਿ ਮੈਂ।

ਤਿਸ ਕੋ ਸਿਮਰਤਿ ਨਿਸ ਦਿਨ ਚਿਤ ਮੈਂ।

ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤਿ ਜਾਗ ਜਬਿ ਆਵਹਿ।

ਅਪਰ ਵਸਤੁ ਮਹਿ ਬ੍ਰਿਤੀ ਨ ਲਾਵਹਿ

॥੩੨॥

ਨਿਧਿ ਸਿਧਿ ਬਹੁ ਅਜਮਤਿ।

'ਨਿਧੀਆਂ ਸਿਧੀਆਂ ਵਾਲੇ ਬਹੁਤ ਕਰਾਮਾਤਾਂ। †ਪਾ:-
ਦਿਖਰਾਵਨ, ਦਿਖਰਾਵਹਿ।

ਦਿਖਰਾਵਤਿ†।

ਨਿਜ ਕੀਰਤਿ ਜਗ ਬਿਖੈ ਬਧਾਵਤਿ†।

'ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ। †ਪਾ:-ਬਧਾਵਨ, ਬਧਾਵਹਿ।

ਤਿਨ ਕੋ ਛੋਰ ਨਾਮ ਬ੍ਰਿਤਿ ਅਟਕੀ।

'ਭਾਵ ਕਰਾਮਾਤਾਂ ਨੂੰ।

ਭੂਲ ਜਾਤਿ ਸਭਿਹੀ ਸੁਧਿ ਘਟਕੀ†।

'ਰਿਦੇ ਵਿਚੋਂ ਸਭ (ਵਿਹਾਰਾਂ ਦੀ) ਸੋਝੀ। †ਪਾ:-ਸੁਧ ਬੁਧ
ਨਿਜ ਘਰ ਕੀ। ਸੁਧਿ ਸਭਿ ਨਿਜ ਘਟ ਕੀ।

॥੩੩॥

ਏਕ ਰੰਗ ਮਹਿ ਰਪਯੋ ਰਹੰਤਾ।

ਬ੍ਰਿਤਿ ਇਸਬਿਰਤਾ ਜਬਹਿ ਲਹੰਤਾ।

ਪ੍ਰਭੁ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹੋਇ ਤਤਕਾਲਾ।

ਹੁਇ ਆਵੈ ਤਬ ਗਯਾਨ ਸੁਖਾਲਾ ॥੩੪॥

ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਅਚਲ ਜਬਿ ਪਾਵਹਿ।

ਰਜੁ ਮਹਿ ਸਰਪ† ਜਗਤ ਲਖਿ ਪਾਵਹਿ।

'ਰੱਸੀ ਵਿਚ ਸੱਪ (ਵਾਂਙੂ) ਭਾਵ ਮਿਥਿਆ।

ਮ੍ਰਿਗ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕੋ ਨੀਕੇ ਜਾਨੀ।

'ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਕੇ।

ਨਹਿ ਦੌਰਹਿ ਮ੍ਰਿਗ ਮਨ ਹਿਤ ਪਾਨੀ।

'ਮਨ ਰੂਪੀ ਮਿਰਗ ਪਾਣੀ ਵਾਸਤੇ।

॥ ੩੫ ॥

ਭਾਵਾਭਾਵਾ ਬਿਲਾਵਹਿ ਸਾਰੇ।

'ਇਹ ਹੈ' ਤੇ 'ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ' (ਅ) ਕਿਸੇ ਵਿਚ ਭਾਵ (ਪਯਾਰ) ਕਿਸੇ ਵਿਚ ਨਾ ਪਯਾਰ, ਭਾਵ ਰਾਗ ਦ੍ਰਿਖ। ਇਹ ਸਭ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਿਜ ਸਰੂਪ ਹੀ ਲਖਹਿ ਪਸਾਰੇ।

ਐਸੇ ਪ੍ਰੇਮ ਭਗਤਿ ਮਹਿ ਹਮਰੇ।

ਇਕ ਚਿਤ ਸੱਤਜਨਾਮ ਕੋ ਸਿਮਰੇ

॥ ੩੬ ॥

ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਹੀਨ ਜਿ ਸਾਧਨ ਮੁਕਤਿ।

ਨਿਸ਼ਫਲ ਹੋਤਿ ਸੰਤ ਕੀ ਉਕਤਿ।

'ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਨ ਮੁਕਤ ਦੇ ਸਾਧਨ ਨਿਸ਼ਫਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ (ਇਹ ਗੱਲ) ਸੰਤਾਂ ਦੀ ਬਾਣੀ (ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ)।

ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਿ ਘਾਲ ਬਿਸਾਲ।

'ਬਹੁਤੀ ਕੀਤੀ ਕਮਾਈ (ਨਿਸ਼ਫਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ)।

ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਹਿ ਫਲ ਲਹਿ ਤਤਕਾਲਾ

॥ ੩੭ ॥

ਤੁਮਰੇ ਮਤ ਜੋ ਕਸ਼ਟ ਜੋਗੁ ਕੋ।

ਕਲ ਮਹਿ ਹੋਹਿ ਨ, ਲਹੈ ਰੋਗੁ ਕੋ।

ਜੇ ਪੂਰਨਿ ਗੁਰ ਤੇ ਸਿਧ ਕਰੈ।

'ਜੇ ਪੂਰੇ ਗੁਰੂ ਤੋਂ (ਜੋਗ) ਪ੍ਰਾਪਤ ਭੀ ਕਰ ਲਵੇ।

ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਤੇ ਮਨ ਕੋ ਬਿਰੈ ॥ ੩੮ ॥

ਪੁਨ ਸਿਧਾਂ ਜਬਿ ਆਇ ਅਗਾਰੀ।

'ਸਿੱਧੀਆਂ।

ਤਿਨ ਮਹੁ ਬਿਰਮਹੁ ਮਨ ਹਿਤਕਾਰੀ।

'ਮਨ ਭਰਮਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ।

ਤਬਿ ਜਗ ਮਹਿ ਦਿਖਰਾਵਨ ਚਾਹੋ।

- ਨਰ ਬਹੁ ਪੂਜਹਿ- ਰਿਦਾ ਉਮਾਹੋ

॥ ੩੯ ॥

ਸਿਧਾਂ ਮਹੁ ਫਸਿ ਕੈ ਤਜਿ ਰਸ ਕੋ।

'ਨਾਮ ਦੇ) ਰਸ ਨੂੰ।

ਜਗਤ ਬਾਸਨਾ ਚਾਹਤਿ ਜਸ ਕੋ।

ਆਤਮ ਗਯਾਨੀ ਕੈ ਸਿਧਿ ਸਾਰੀ।

ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਕਰਿ ਬਿਰਹਿ ਅਗਾਰੀ

॥ ੪੦ ॥

ਇਨ ਕੋ ਤਜਿ ਕਰਿ ਲੇ ਰਸੁ ਗਯਾਨ।

ਅਨੰਦ ਰੂਪ ਸਭਿ ਲਖਹਿ ਜਹਾਨ।

ਭੇਖਿ ਜੋਗ ਕੋ ਸਦਾ ਕਮਾਵੇ।

'ਤੁਸੀਂ' ਭੇਖ (ਲੈਕੇ) ਸਦਾ ਜੋਗ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹੋ।

ਬਿਨਾ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਭੁ ਕੋ ਕਿਮ ਪਾਵੇ? ॥ ੪੧ ॥

ਮਨ ਨਹਿ ਜੀਤਹੁ ਇਤ ਉਤ ਧਾਵੈ।

ਸਿੱਧਾਂ ਮਹਿੰ ਉਰਝਯੋ ਭਰਮਾਵੈ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਕਹਿ ਕਰਿ ਕੈ।
 ਸ਼ਬਦ ਸੁਨਾਯਹੁ ਤਿਨਹੁ ਉਚਰਿ ਕੈ
 ॥ ੪੨ ॥

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ:
 ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥
 ਮਹਲਾ ੪ ਰਾਗੁ ਆਸਾ ਘਰੁ ੬ ਕੇ ੩ ॥
 ਹਥਿ ਕਰਿ ਤੰਤੁ ਵਜਾਵੈ ਜੋਗੀ ਬੋਥਰ ਵਾਜੈ ਬੇਨ ॥
 ਗੁਰਮਤਿ ਹਰਿ ਗੁਣ ਬੋਲਹੁ ਜੋਗੀ ਇਹੁ ਮਨੁਆ ਹਰਿ ਰੰਗਿ ਭੇਨ ॥ ੧ ॥
 ਜੋਗੀ ਹਰਿ ਦੇਹੁ ਮਤੀ ਉਪਦੇਸੁ ॥
 ਜੁਗੁ ਜੁਗੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਏਕੋ ਵਰਤੈ ਤਿਸੁ ਆਗੈ ਹਮ ਆਦੇਸੁ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥
 ਗਾਵਹਿ ਰਾਗ ਭਾਤਿ ਬਹੁ ਬੋਲਹਿ ਇਹੁ ਮਨੁਆ ਖੇਲੈ ਖੇਲ ॥
 ਜੋਵਹਿ ਕੂਪ ਸਿੰਚਨ ਕਉ ਬਸੁਧਾ ਉਠਿ ਬੈਲ ਗਏ ਚਰਿ ਬੇਲ ॥ ੨ ॥
 ਕਾਇਆ ਨਗਰ ਮਹਿ ਕਰਮ ਹਰਿ ਬੋਵਹੁ ਹਰਿ ਜਾਮੈ ਹਰਿਆ ਖੇਤੁ ॥
 ਮਨੁਆ ਅਸਥਿਰੁ ਬੈਲੁ ਮਨੁ ਜੋਵਹੁ ਹਰਿ ਸਿੰਚਹੁ ਗੁਰਮਤਿ ਜੇਤੁ ॥ ੩ ॥
 ਜੋਗੀ ਜੰਗਮ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਸਭ ਤੁਮਰੀ ਜੋ ਦੇਹੁ ਮਤੀ ਤਿਤੁ ਚੇਲ ॥
 ਜਨ ਨਾਨਕ ਕੇ ਪ੍ਰਭ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਹਰਿ ਲਾਵਹੁ ਮਨੁਆ ਪੇਲ ॥ ੪ ॥ ੯ ॥ ੬੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਸੁਨਯੋ ਸਬਦ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਜਬੈ।
 'ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ' ਜਾਨਯੋ ਸਿਧਾ' ਤਬੈ।
 ਕਰੀ ਪਰੀਖਯਾ, ਛੋਰੀ ਗਿਨਤੀ।
 ਹੋਇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਨੀ ਮੁਖ ਬਿਨਤੀ ॥ ੪੩ ॥
 ਬਿਦਾ ਭਏ ਕਹਿ ਚਲੇ 'ਅਦੇਸੁ'।
 ਦੇਖਤਿ ਸੰਗਤਿ ਤਹਾਂ ਅਸ਼ੇਸੁ।
 ਅੰਤਰ ਧਯਾਨ ਭਏ ਤਤਕਾਲਾ।
 ਸਭਿ ਬਿਸਮਾਏ ਪਿਖਤਿ ਬਿਸਾਲਾ
 ॥ ੪੪ ॥
 ਪ੍ਰਸ਼ਨੋਤਰ ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਸਭਿ ਕਾਨਾ।
 ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਗੁਰ ਰੂਪ ਪਛਾਨਾ।
 ਬੂਝੇ 'ਸੰਤ ਕਹਾਂ ਤੇ ਆਏ'।
 ਕਹਿ ਸੁਨਿ ਟਿਕੇ ਨ, ਤੁਰਤ ਸਿਧਾਏ'
 ॥ ੪੫ ॥
 ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਬ ਸੁਨਾਵਨ ਕੀਨਿ।
 'ਇਹ ਗੋਰਖ ਕੋ ਪੰਥ ਪ੍ਰਬੀਨ।
 ਫਿਰਹਿ ਸਰਬ ਮਹਿੰ ਇੱਛਾਚਾਰੀ।

'ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਰੂਪ ਜਾਣਿਆਂ ਸਿੱਧਾਂ ਨੇ।

'ਭਾਵ ਸੰਸੇ ਬ੍ਰਿਤੀ।

ਕਰਨ ਪਰੀਖਯਾ ਅਏ ਹਮਾਰੀ ॥ ੪੬ ॥

†ਪਾ:-ਪਾਰਖਾ।

ਪ੍ਰਸ਼ਨੋਤਰ ਕਰਿ ਗਏ ਪਯਾਨ।

ਸਿੱਧਾਂ ਢਿਗ, ਸਭਿ ਸਿਧ ਬਡ ਮਾਨ।।'

'ਸਿਧੀਆਂ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ) ਪਾਸ ਹਨ ਤੇ ਸਾਰੇ ਸਿੱਧ ਵਡੇ ਮਾਨੀ ਹਨ।

ਇਮ ਸੁਨਿ ਕੈ ਸੰਗਤਿ ਹਰਿਖਾਨੀ।

'ਤੁਮਰੀ ਗਤਿ ਕਛੁ ਜਾਇ ਨ ਜਾਨੀ

॥ ੪੭ ॥

ਸਿੱਖਯਨ ਹਿਤਾ ਨਿਜ ਰੂਪ ਧਰਜੇ ਹੈ।

'ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ (ਤਾਰਨ) ਲਈ।

ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਕੱਲਯਾਨ ਕਰਜੇ ਹੈ।'

ਸੁਨਿ ਇਮ ਸਭਿਨਿ ਨਿਵਾਯਹੁ ਸੀਸ।

'ਤੁਮ ਸੁਖਦਾਤੇ ਹੋ ਜਗਦੀਸ਼' ॥ ੪੮ ॥

ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਸੰਗਤਿ ਪਰ ਕਰੀ।

ਭਏ ਨਿਹਾਲ ਕਿਤਿਕ ਤਿਸ ਘਰੀ।

ਕੇਤਿਕ ਦਯੋਸ ਬਿਤਾਵਨ ਕੀਨਿ।

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਬਿਸਾਲ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ੪੯ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਸਿੱਧ ਆਗਮਨ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਦੁਤੀਓ ਅੰਸੂ ॥ ੨ ॥

੩. [ਤਪਾ ਸਿੱਖ ਹੋਯਾ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼। ਖਗ ਸੇਵਾ]

੨<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ [ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ](#) - [ਤਤਕਰਾ](#) ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੪

ਦੋਹਰਾ:

ਰਾਮਦਾਸ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ, ਰਹੈ ਪ੍ਰੇਮ
ਗਲਤਾਨ।

ਸੱਤਿਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਕਰਨਿ ਦੇ, ਸਿੱਖਜਨ
ਕਹੁ ਦਾਨ ॥੧॥

ਚੌਪਈ:

ਸਤਿਸੰਗਤਿ ਨਿਤਿ ਹੋਤਿ ਬਿਸਾਲਾ।

ਆਵਹਿ, ਸਿੱਖ ਬਨਹਿ ਨਿਤ ਜਾਲਾ।

ਜਹਿ ਕਹਿ ਨਗਰ ਗ੍ਰਾਮ ਬਡ ਛੋਟੇ।

'ਗੁਰ' 'ਗੁਰ' ਜਪਹਿ ਲਾਖ ਕਈ ਕੋਟੇ। ¹ਕਈ ਕ੍ਰੋੜ।

॥੨॥

ਸਿੱਖੀ ਕੇ ਮਾਰਗ ਸੁਭ ਪਰਿ ਹੀ।

¹ਪੈਂਦੇ ਹਨ।

ਅਪਰਨਿ ਕੇ ਮਤ ਕੋ ਪਰਹਰਿਹੀ।

ਮਾਨੁਖ ਜਨਮ ਸਫਲਤਾ ਕਰਿਹੀ।

ਗੁਰ ਮਹਿਮਾ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਧਰਿਹੀ ॥੩॥

ਦੁਸ਼ਟ ਦੇਖਿ ਕਰਿ ਦੁਖਤਿ ਬਿਸਾਲੇ।

ਬਰਖਾ ਜਲਹਿ ਜਵਾਸੋ ਜਾਲੇ।

¹ਬਰਖਾ ਦੇ ਜਲ ਨਾਲ (ਜਿਵੇਂ) ਸਾਰਾ ਜਵਾਹਾਂ ਸੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਹਿ ਨਹਿ ਸਕਹਿ ਕਮੂਢ ਕੁਭਾਗੇ।

ਮਨਹੁ ਚੰਦ੍ਰਕਾ ਬਿਰਹਨਿ ਲਾਗੇ ॥੪॥

¹ਜਿਵੇਂ ਚਾਨਣੀ ਵਿਛੋੜੇ ਵਾਲੀ ਨੂੰ (ਦੁਖਦਾਈ) ਲਗਦੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖਨ ਕੀ ਅਸ ਰੀਤਿ ਨਵੀਨ।

ਏਕ ਤਪੇ ਨੇ ਦੇਖਨਿ ਕੀਨ।

ਤਰਕ ਕਰਨ ਕੋ ਉਮਗਯੋ ਰਹੈ।

¹ਉੱਛਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

'ਇਹੁ ਕਯਾ ਕੀਨਿ?' ਨਰਨਿ ਸੋਂ ਕਹੈ

॥੫॥

ਬੂਝਨ ਕੋ ਕਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ ਬਡੇਰੀ।

¹ਬੜੀ ਪ੍ਰੀਤ ਨਾਲ (ਲੋਗਾਂ) ਨੂੰ ਪੁਛਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਆਇ ਸਭਾ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਹੇਰੀ।

ਬੰਦਨ ਕਰਿ ਸਮੀਪ ਤਬਿ ਥਿਰਯੋ।

ਬੈਠਾਇਵ ਗੁਰ ਆਦਰ ਕਰਯੋ ॥੬॥

ਪੁਨ ਬੂਝਯੋ ਕਹਿ ਦੁਸ਼ਟਨ ਦਵਨੁ।

‘ਕਾਰਨ ਕਵਨ ਆਪ ਆਗਵਨੂ’^੧ ?

^੧ਆਉਣੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਕੀ ਹੈ?

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹੁ ਸਮਝਾਵਹੁ ਕਹਿ ਕੈ।

ਹਮ ਪੂਰਹਿ ਤਿਹ ਚਿਤ ਮਹਿ ਚਹਿ ਕੈ

॥ ੭ ॥

ਤਪਾ ਕਹਨਿ ਲਾਗਸਿ ਚਿਤ ਚਾਹੂ’।

^੧ਚਿਤ ਦੀ ਇੱਛਾ।

‘ਭ੍ਰਮਨ ਕਰਜੇ ਬਹੁ ਅਵਨੀ ਮਾਂਹੂ।

ਸਕਲ ਮਤਨ ਕੇ ਸੰਤ ਵਿਸ਼ੇਖੇ।

ਬੇਦ ਪੁਰਾਨ ਸੁਨੇ ਬਹੁ ਦੇਖੇ ॥ ੮ ॥

ਤੀਰਥ ਬ੍ਰਿੰਦਨ ਜਾਤ੍ਰਾ ਕਰੀ।

ਬਹੁ ਥਲ ਜਲ ਪਾਵਨਤਾ ਧਰੀ’।

^੧ਬਹੁਤੀ ਥਾਂ ਤੇ (ਤੀਰਥ) ਜਲ ਦੀ ਪਵਿੱਤ੍ਰਤਾ ਧਾਰਨ ਕੀਤੀ, ਭਾਵ ਤੀਰਥੀਂ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਤੇ।

ਸਿੱਖ ਤੁਮਾਰੇ ਬਹੁ ਅਭਿਮਾਨੀ।

ਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਰੀਤਿ ਨਾ ਜਾਨੀ ਮਾਨੀ ॥ ੯ ॥

^੧ਪਾ:-ਨਹਿੰ।

ਬਰਨਾਸ਼੍ਰਮ ਜਗ ਮਹਿ ਸਮੁਦਾਏ।

ਕਹਜੇ ਬੇਦ ਸਭਿ ਕੇ ਮਨ ਭਾਏ।

ਤੁਮਰੇ ਸਿੱਖਯ ਨ ਜਾਨਹਿ ਸੋਈ।

ਏ ਸੁਭ ਰੀਤਿ ਚਲਤਿ ਨਹਿ ਕੋਈ

॥ ੧੦ ॥

ਤੁਮ ਕੋ ਜਾਨਹਿ, ਪੂਜਨ ਠਾਨਹਿ।

ਤੁਮਰੀ ਬਾਨੀ ਬਦਨ ਬਖਾਨਹਿ।

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੋ ਸਿਮਰਨ ਕਰਹਿ।

ਉਰ ਮਹਿ ਧਯਾਨ ਤੁਮਾਰੇ ਧਰਹਿ

॥ ੧੧ ॥

ਤੀਰਥ ਬੇਦ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨ ਜਾਨਜੇ।

ਇਨ ਕੋ ਧਰਮ ਸੁਭਾਵ ਨ ਮਾਨਜੇ’।

^੧ਇਨ੍ਹਾਂ (ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ) ਧਰਮ ਤੇ ਸੁਭਾਵ (ਵੇਦ ਅਨੁਸਾਰ) ਨਹੀਂ ਜਾਣਿਆਂ। (ਅ) ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੇਦਾਂ ਦਾ (ਕਥਨ ਕੀਤਾ) ਧਰਮ ਤੇ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਤਾਤਪਰਜ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆਂ।

ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਿੱਖਨ ਗਤਿ ਹੋਵਹਿ।

ਜਨਮ ਆਪਨੋ ਨਿਸ਼ਫਲ ਖੋਵਹਿ’

॥ ੧੨ ॥

ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸ ਤਬਿ ਕਹਜੇ।

‘ਕੌਨ ਮਹਾਤਮ ਇਨ ਕੋ’ ਲਹਜੇ?

^੧ਭਾਵ ਤੀਰਥਾਂ ਦਾ।

ਕਰਹਿ ਪ੍ਰੀਤ ਸੋ ਸ਼ਰਧਾ ਧਾਰਿ।

ਕੌਨ ਪਾਇੰ ਫਲ ਅੰਤੀਵਾਰ?' ॥ ੧੩ ॥

ਤਪੇ ਕਹਯੋ ਕਰਿ ਕੈ ਬਿਸਤਾਰਾ।

'ਤੀਰਥ ਮੱਜਨ ਫਲਦ ਉਦਾਰਾ।

ਪਾਪ ਖਾਪਤੇ ਆਪ ਸ਼ਨਾਨੇ।

'ਫਲ ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਬੜਾ।

'ਪਾਪ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਲ ਵਿਚ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਨ ਨਾਲ।

ਕਰਹਿੰ ਅੰਤ ਕੋ ਸੁਰਗ ਪਯਾਨੇ ॥ ੧੪ ॥

ਅਨਿਕ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਸੁਖ ਤਹਿੰ ਪਾਵਹਿੰ।

ਪਠਿ ਬੇਦਨ ਬ੍ਰਹਮ ਲੋਕ ਸਿਧਾਵਹਿੰ।'

ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਵਾਕ ਬਖਾਨਾ।

'ਸੁਰਗ ਭੋਗ ਸੁਖ ਲਹਯੋ' ਮਹਾਂਨਾ' ॥ ੧੫ ॥

'ਪਾ:-ਲਖਯੋ।

ਸਾਚ ਜਾਨਿ ਉਰ ਕਰਹੁ ਉਪਾਯਾ।

ਮਹਾਂ ਕਸ਼ਟ ਤੇ ਲਿਹੁ ਤਿਨ ਪਾਯਾ।

ਸੋ ਸਭਿ ਸੰਤਨ ਮਿੱਥਯਾ ਜਾਨੇ।

ਕਯੋਂ ਸੰਕਟ ਤਿਨ ਹਿਤ ਕਰਿ ਠਾਨੇ। ॥ ੧੬ ॥

'ਭਾਵ ਸੁਰਗ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ।

'ਧਾਰਨ ਕਰਨ।

ਸਤਿਸੰਗਤ ਸੇਵਹੁ' ਤੁਮ ਨਾਂਹੀ।

ਕਯੋਂ ਸੁਖ ਤਿਨਹੁ ਲਖਹੁ' ਮਨ ਮਾਂਹੀ।

ਸੱਤ੍ਯ ਵਸਤੁ ਤੁਮ ਲਖੀ ਨ ਕੈਸੇ।

ਚੱਕ੍ਰਵਰਤਿ ਸੁਖ ਰੰਕ ਨ ਜੈਸੇ ॥ ੧੭ ॥

ਬ੍ਰਿਥਾ' ਦੋਸ਼ ਮਮ ਸਿੱਖਯਨ ਦੀਨਸਿ।

ਤੱਤੁ ਵਸਤੁ ਕੋ ਭੇਦ ਨ ਚੀਨਸਿ।

ਸਕਲ ਜਨਮ ਤੈਂ ਕੀਨ ਬਿਤੀਤ।

ਮਿਲਯੋ ਨ ਗੁਰ, ਨਹਿੰ ਆਇ ਪ੍ਰਤੀਤ

॥ ੧੮ ॥

ਜੰਗਮ ਤੀਰਥ ਅਤਿ ਸਤਿਸੰਗ।

ਤਿਸ ਕੋ ਮਿਲਯੋ ਨ ਲਹਿ ਹਰਿ ਰੰਗ।

ਉਰ ਮਹਿੰ ਗਰਬ ਧਰਯੋ ਦਿਢ ਕੂਰਾ।

ਤਬਹਿ ਮਿਟਹਿ ਮਿਲਿਹੈ ਗੁਰ ਪੂਰਾ'

॥ ੧੯ ॥

ਸੁਨਿ ਕੈ ਤਪੇ ਕਹਯੋ ਆਚਾਰ।

ਅਰੁ ਸਭਿ ਤੀਰਥ ਮੱਜਨ ਬਾਰ।

'ਪਾ:-ਸੇਵਯੋ, ਸੇਵੀ।

'ਤਿਸ (ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ) ਤੁਸੀਂ ਜਾਣ ਸਕਦੇ ਹੋ।

'ਐਵੇਂ ਨਿਕੰਮਾ।

'ਸਤਿਸੰਗ ਟੁਰਦਾ ਫਿਰਦਾ ਤੀਰਥ ਹੈ।

'ਕਰਮ।

'ਤੀਰਥਾਂ ਦੇ ਜਲ ਦਾ ਇਸ਼ਨਾਨ।

'ਕਿਮ ਲਘੁ ਕਹਹੁ' ਜਿ ਸਭਿ ਨੇ ਮਾਨੇ। 'ਭਾਵ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਕਿਉਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ।
 ਮਹਿਮਾ ਮਹਾਂ ਪੁਰਾਨ ਬਖਾਨੇ ॥ ੨੦ ॥
 ਕਰ ਬਿਚਾਰ ਮੁਝ ਦਿਹੁ ਸਮੁਝਾਹੀ।
 ਸਤਿਸੰਗਤ ਕੀ ਕਿਮਿ ਬਡਿਆਈ।'
 ਤਬਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸ ਹਿਤਕਾਰੀ। 'ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ।
 ਸ਼ਬਦ ਸੁਨਾਯੋ ਕੀਨਿ ਉਚਾਰੀ ॥ ੨੧ ॥

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ:

ਮਲਾਰ ਮਹਲਾ ੪ ॥

ਗੰਗਾ ਜਮੁਨਾ ਗੋਦਾਵਰੀ ਸਰਸੁਤੀ ਤੇ ਕਰਹਿ ਉਦਮੁ ਧੂਰਿ ਸਾਧੂ ਕੀ ਤਾਈ ॥
 ਕਿਲਵਿਖ ਮੈਲੁ ਭਰੇ ਪਰੇ ਹਮਰੈ ਵਿਚਿ ਹਮਰੀ ਮੈਲੁ ਸਾਧੂ ਕੀ ਧੂਰਿ ਗਵਾਈ ॥ ੧ ॥
 ਤੀਰਥਿ ਅਠਸਠਿ ਮਜਨੁ ਨਾਈ ॥
 ਸਤਸੰਗਤਿ ਕੀ ਧੂਰਿ ਪਰੀ ਉਡਿ ਨੇਤ੍ਰੀ ਸਭ ਦੁਰਮਤਿ ਮੈਲੁ ਗਵਾਈ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥
 ਜਾਹਰਨਵੀ ਤਪੈ ਭਾਗੀਰਥਿ ਆਣੀ ਕੇਦਾਰੁ ਥਾਪਿਓ ਮਹਸਾਈ ॥
 ਕਾਂਸੀ ਕ੍ਰਿਸਨੁ ਚਰਾਵਤ ਗਾਊ ਮਿਲਿ ਹਰਿ ਜਨ ਸੋਭਾ ਪਾਈ ॥ ੨ ॥
 ਜਿਤਨੇ ਤੀਰਥ ਦੇਵੀ ਥਾਪੇ ਸਭਿ ਤਿਤਨੇ ਲੋਚਹਿ ਧੂਰਿ ਸਾਧੂ ਕੀ ਤਾਈ ॥
 ਹਰਿ ਕਾ ਸੰਤੁ ਮਿਲੈ ਗੁਰ ਸਾਧੂ ਲੈ ਤਿਸ ਕੀ ਧੂਰਿ ਮੁਖਿ ਲਾਈ ॥ ੩ ॥
 ਜਿਤਨੀ ਸ੍ਰਿਸਟਿ ਤੁਮਰੀ ਮੇਰੇ ਸੁਆਮੀ ਸਭ ਤਿਤਨੀ ਲੋਚੈ ਧੂਰਿ ਸਾਧੂ ਕੀ ਤਾਈ ॥
 ਨਾਨਕ ਲਿਲਾਟਿ ਹੋਵੈ ਜਿਸੁ ਲਿਖਿਆ ਤਿਸੁ ਸਾਧੂ ਧੂਰਿ ਦੇ ਹਰਿ ਪਾਰਿ ਲੰਘਾਈ ॥ ੪ ॥ ੨ ॥

ਦੋਹਰਾ:

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਮੁਖ ਤੇ ਸੁਨਯੋ, ਸ਼ਬਦ ਸੁ
 ਅਰਥ ਸਮੇਤ।

ਗਦ ਗਦ ਭਯੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਤਬਿ, ਉਰ ਭਾ ਪ੍ਰੇਮ
 ਨਿਕੇਤਾ[†] ॥ ੨੨ ॥

[†]ਇਕ ਲਿਖਤੀ ਨੁਸਖੇ ਵਿਚ ਇਸ ਦੋਹੇ ਦੀ ਥਾਵੇਂ ਐਤਨਾ ਪਾਠ ਹੋਰ ਹੈ:-

ਚੌਪਈ: ਕਹਯੋ ਗੁਰੂ ਜੀ 'ਤਪਾ ਸੁਨੀਜੈ। ਗੰਗਾ ਆਦਿ ਜੁ ਤੀਰਥ ਭਨੀਜੈ। ਤੇ ਸਭਿ ਸਾਧੂ ਧੂਰ ਕੋ ਚਾਂਹੀ। ਲੋਕਨਿ ਕੇ ਅਘਿ ਤਿਨ ਮੈਂ ਪਾਂਹੀ ॥ ੨੨ ॥ ਪਾਪੁ ਮੈਲਿ ਕਰੁ ਹੋਇ ਮਲੀਨ। ਸਾਧੂ ਚਰਨ ਧਾਰਨ ਜਬ ਕੀਨ। ਤਿਨ ਕੀ ਧੂਰਿ ਤੇ ਮੈਲਿ ਸਭੁ ਜਾਇ। ਤਬ ਤੀਰਥ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕੋ ਪਾਇ ॥ ੨੩ ॥ ਅਠਸਠ ਤੀਰਥੁ ਸੰਗਤ ਮਾਂਹੀ। ਕਰ ਸਤਿਸੰਗ ਸਰਬ ਫਲ ਪਾਹੀ। ਭਗੀਰਥ ਤਪ ਕਰ ਗੰਗਾ ਆਨੀ। ਹਰਿ ਚਰਨੋ ਕਾ ਨਿਰਮਲ ਪਾਨੀ ॥ ੨੪ ॥ ਤਿਹ ਮੱਜੇ ਪਾਪਨ ਹੁਇ ਨਾਸ। ਸੋ ਹਰ ਚਰਨ ਸਤਿਸੰਗ ਨਿਵਾਸ। ਕਾਂਸੀ ਮਥੁਰਾ ਆਦਿ ਅਸਥਾਨ। ਹਰਿ ਅਵਤਾਰੁ ਤੇ ਉਤਮ ਜਾਨ ॥ ੨੫ ॥ ਸੋ ਹਰਿ ਸੰਤਨ ਰਿਦੈ ਮਜਾਰੁ। ਧਾਰੁ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਿ ਕਰੈ ਉਚਾਰਿ। ਯਾਂ ਤੇ ਸਤਿਸੰਗਤਿ ਵਡਿਆਈ। ਬੇਦਾਗਮ ਰਿਖਿਅਨ ਮੁਖਿ ਗਾਈ ॥ ੨੬ ॥ ਬਿਨ ਸਤਿਸੰਗ ਤਰਿਓ ਨਹਿਂ ਕੋਈ। ਆਗੈ ਪਾਛੈ ਅਬਿ ਜੋ ਹੋਈ। ਸੋ ਸਤਿਸੰਗ ਹਮ ਰੀਤ ਚਲਾਈ। ਸਭਿ ਸਿੱਖਨ ਕੋ ਨਾਮ ਜਪਾਈ ॥ ੨੭ ॥ ਇਸੀ ਹੋਤ ਸਤਿਸੰਗ ਮਹਾਤਮ। ਹਮਨੇ ਗਾਯੋ ਜਾਨੁ ਕਰਿ ਆਤਮ। ਤੁਮ ਆਪਨੇ ਮਨ ਲੇਹੁ ਬਿਚਾਰੁ। ਅਹੈ ਸਤਿ ਤਬਿ ਕਰੈ ਉਚਾਰ' ॥ ੨੮ ॥ ਦੋਹਰਾ: ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਪਾਸ ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਸੁ ਅਰਥ ਸਮੇਤ। ਸੁਨਯੋ ਤਪੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੂੰ ਸਮਝਯੋ ਸਗਰੇ ਹੇਤੁ ॥ ੨੯ ॥ ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਸਿਥਲ ਜਿਹੀ ਹੈ ਤਾਂਤੇ ਆਖੇਪਕ ਲਗਦੀ ਹੈ।

ਚੌਪਈ:

ਤਪੇ ਰਿਦੇ ਸ਼ਰਧਾ ਤਬਿ ਆਈ।

ਕਰਤਿ ਭਯੋ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿ ਬਡਾਈ।
ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਗੁਰ ਹੇਰਨ ਕਰੀ।
ਜਿਸ ਤੇ ਦੁਰਮਤਿ ਤਿਸੁ ਕੀ ਹਰੀ
॥੨੩॥

ਕਹਿਨ ਲਗਯੋ 'ਜਾਗੇ ਮਮ ਭਾਗਾ।
ਅਨੁਰਾਗਤਿ ਰਾਵਰਿ ਮੁਖ ਲਾਗਾ।'

'ਭਾਵ ਆਪਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਉਤਪੰਨ ਹੋਇਆ ਹੈ।
(ਅ) ਅਨ+ਰਾਗ = ਰਾਗ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਭਾਵ ਰਾਗ ਦ੍ਰਿਖ ਤੋਂ
ਰਹਿਤ ਹੋਕੇ।

ਜਬਿ ਤੁਮ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹੁ ਲਖਿ ਦਾਸ।
ਤਬਿ ਉਰ ਦੇਤੇ ਤੁਰਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ॥੨੪॥
ਮੋ ਮਨ ਮਾਨੀ ਮਾਨ ਮਹਾਂਨ^{੧੧}।

'ਮੇਰਾ ਮਨ ਮਹਾਨ ਹੰਕਾਰ ਕਰ ਹੰਕਾਰੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ।

^{੧੧}ਪਾ:-ਸੈਂ ਬਡ ਮਾਨੀ ਮੂਢ ਮਹਾਨ।

ਮਹਿਮਾ ਨਹਿੰ ਮਾਨੀ ਮਤਿ ਹਾਨ^{੧੧}।

'ਮਤਹੀਣੇ ਨੇ (ਆਪ ਦੀ) ਮਹਿਮਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣੀ।

^{੧੧}ਪਾ:-ਮਹਿਮਾ ਸਿੱਖਨ ਕੀ ਨਹਿੰ ਜਾਨ।

ਸਨਮੁਖ ਬੋਲਯੋ ਮੈਂ ਬਹੁ^੧ ਭਲਾ।
ਪ੍ਰਤਿਕੂਲਨਿ ਪਰ ਤੁਮ ਅਨੁਕੂਲਾ^{੧੧}
॥੨੫॥

^{੧੧}ਪਾ:-ਅਬ।

'ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਉਤੇ-(ਬੀ) ਤੁਸੀਂ ਦਿਆਲੂ ਹੋ। ^{੧੧}ਪਾ:-
ਬਖਸ਼ਹੁ ਆਪ ਤੁਮ ਹੋਇ ਅਨੁਕੂਲ।

ਅਸ ਦਾਤੇ ਤੁਮ ਤਜਾਗਹਿ ਜੋਇ।
ਸੋ ਮੂਰਖ ਲੇ ਸਭਿ ਕੁਛ ਖੋਇ।
ਅਬਿ ਮਨ ਜਾਨਯੋ ਸੰਤ ਮਹਾਤਮ।
ਜਿਸ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਗਯਾਤਾ ਆਤਮ^{੧੧}
॥੨੬॥

'ਆਤਮ ਗਯਾਤ।

ਤਜਿ ਪਖੰਡ^੧ ਗੁਰ ਕੋ ਸਿਖ ਹੋਇਓ।
ਮਿਲਿ ਸਤਿਸੰਗਤਿ ਮਹਿੰ ਸੁਖ ਜੋਇਓ।
ਨਿਕਟ ਰਹੈ ਕਬਿ ਅਨਤ ਸਿਧਾਰੈ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪਗ ਪੰਕਜ ਉਰਧਾਰੈ ॥੨੭॥

^{੧੧}ਪਾ:-ਗਿਣਤੀ।

ਨਿਤਿ ਸਿਖ ਦੇਸ਼ ਬਿਦੇਸ਼ਨ ਆਵਹਿੰ।
ਲਗੇ ਦਰਬ ਅਰਪਨ ਹਰਖਾਵਹਿੰ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸ ਇਕ ਦਿਨ ਕੋ।
ਚਲੇ ਖਰਚ ਲੇ ਇਤਨਕੁ ਧਨ ਕੋ।
॥੨੮॥

'ਐਤਨਾ ਕੁ ਧਨ ਲੈਂਦੇ ਸਨ (ਜਿਤਨੇ ਕੁ ਨਾਲ) ਇਕ
ਦਿਨ ਦਾ ਖਰਚ ਚੱਲੇ।

ਅਰਪਹਿੰ ਅਧਿਕ ਸੁ ਦੇਤਿ ਹਟਾਇ।
ਨਿਸ ਬਾਸੁਰ ਬਹੁ ਦੇਗ ਚਲਾਇੰ।

ਸੰਚਹਿੰ ਕਰਜੋ ਨ ਘਰ ਮਹਿੰ ਏਤੇ।
ਏਕ ਦਿਵਸ ਭੋਜਨ ਹੋਇ ਜੇਤੇ ॥ ੨੯ ॥

ਆਇ ਨਿਤਾਪ੍ਰਤਿ ਹੁਇ ਗੁਜਰਾਨਾ।

ਨਿਜ ਸਰੀਰ ਲਗ ਅਸ ਪ੍ਰਨ ਠਾਨਾ।

¹ਭਾਵ ਸਾਰੀ ਆਯੁ ਤਕ ਇਹ ਪ੍ਰਣ ਧਾਰੀ ਰੱਖਿਆ।

ਚਤੁਰਥ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੁ ਗੁਨਖਾਨੀ।

ਸੇਵਾ ਲਖਮੀ ਕੀਨ ਮਹਾਂਨੀ ॥ ੩੦ ॥

ਤੀਨ ਗੁਰਨ ਕੋ ਜਾਚਤਿ ਰਹੀ।

ਤਉ ਸਮੀਪ ਕਰੀ ਕਿਮਿ ਨਹੀ।

ਮਹਾਂ ਬਲੀ ਜੋਧਾ ਇਹੁ ਬੈਸੇ।

ਜਾਚਨ ਲਖਮੀ ਕੋ ਲਖਿ ਤੈਸੇ ॥ ੩੧ ॥

ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰੀ ਤਬਿ ਆਈ।

ਅਰਪਹਿੰ ਆਨ ਸਿੱਖੜ ਸਮੁਦਾਈ।

ਮਾਯਾ ਮਹਿੰ ਅਲੇਪ ਨਿਤਿ ਐਸੇ।

ਜਲ ਕਨ ਕਮਲ ਛੁਵੈ ਨਹਿੰ ਜੈਸੇ ॥ ੩੨ ॥

ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਰਹਿਨ ਸਮੀਪੀ ਲਾਗਜੋ।

ਧਨ ਆਗਮ ਤੇ ਮਨ ਅਨੁਰਾਗਜੋ।

ਸਰਬ ਸੰਭਾਰਹਿ ਦੇਗ ਚਲਾਵਹਿ।

ਕਾਜ ਅਪਰ ਹੈ ਸੋ ਨਿਰਬਾਵਹਿ^੨ ^੨ਪਾ:-ਕਾਰਜ ਅਪਰ ਹੈ ਸੁ ਨਿਬਹਾਵਹਿ।

॥ ੩੩ ॥

ਮਹਾਂਦੇਵ ਮਨ ਮਸਤ ਰਹੰਤਾ।

ਹਾਨ ਲਾਭ ਕਉ ਕਛੁ ਨ ਗਨੰਤਾ।

ਰਿਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਤ ਗੁਰ ਕੋ ਭਾਰੀ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਜੀ ਭਗਤਿ ਸੰਭਾਰੀ ॥ ੩੪ ॥

ਜਨਨੀ ਭਾਨੀ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰੇ।

ਬੰਦਨ ਕਰਹਿੰ ਸੇਵ ਕੋ ਪਾਰੇ।

ਸੁਕਚਤਿ ਰਹੈ ਪਿਤਾ ਤੇ ਮਨ ਮਹਿੰ।

ਬਿਵਹਾਰੀ ਕਿਮ ਭਏ ਨ ਧਨ ਮਹਿੰ

॥ ੩੫ ॥

ਅਲਪ ਬੈਸ ਮਹਿੰ ਸਗਰੇ ਜਾਨਹਿੰ।

ਯਾਂ ਤੇ ਨਹਿੰ ਬਿਵਹਾਰ ਪਛਾਨਹਿੰ।^੩

^੩ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ) ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿਚ (ਹਨ) ਇਸ ਕਰਕੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨਹੀਂ ਪਛਾਣਦੇ, ਸਾਰੇ ਲੋਕ (ਇਹੀ) ਜਾਣਦੇ ਹਨ।

ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਸਭਿ ਜਾਨਹਿੰ ਪ੍ਰੀਤਿ।

ਜਿਮ ਬਰਤਤਿ ਜਨ ਗਨ ਕੇ ਚੀਤ^੧

॥ ੩੬ ॥

-ਸੋਢੀ ਬੰਸ ਬਿਭੂਖਨ ਹੋਵਹਿ^੧।

ਸਭਿ ਗੁਨ ਨਿਪੁਨ-, ਪਿਤਾ ਇਮ
ਜੋਵਹਿ।

-ਨਿਜ ਕੁਲ ਮਹਿ ਰਾਖਹਿ ਗੁਰਿਆਈ।

ਜਾਨਿ ਨ ਦੇਹਿ ਕਰਹਿ ਬਿਰਤਾਈ^੧-

॥ ੩੭ ॥

ਅਪਰ ਲੋਕ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਕੋ ਜਾਨਹਿ।

-ਸਭਿ ਬਿਵਹਾਰ ਮਹਾਂਨ ਪਛਾਂਨਹਿ।

ਪਿਤਾ ਸਮੀਪੀ ਨਿਸ ਦਿਨ ਰਹੈ।

ਦੇਨਿ ਲੇਨਿ ਸਗਰੋ ਨਿਰਬਹੈ ॥ ੩੮ ॥

ਸਭਿ ਬਿਵਹਾਰਨ ਮਹਿ ਸਵਧਾਨੇ।

ਕਰਹਿ ਕਾਰ ਪਿਤ ਕੋ ਨ ਬਖਾਨੇ-।

ਸਤਿਗੁਰ ਕਹੈ ਨ ਕੈਸੇ ਤਾਂਹੂ^੧।

ਉਪਦੇਸ਼ਤਿ ਬਿਤਿ ਸਿੱਖਨ ਮਾਂਹੂ ॥ ੩੯ ॥

ਇਕ ਦਿਨ ਸੰਗਤਿ ਭਈ ਘਨੇਰੀ।

ਸੁਨਯੋ ਚਹੈ ਬਾਨੀ ਗੁਰ ਕੇਰੀ।

ਲਗਯੋ ਦਿਵਾਨ ਸਥਾਨ ਮਹਾਂਨ^੧।

ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੱਖਯ ਸੁ ਮਿਲੇ ਸੁਜਾਨ^੧ ॥ ੪੦ ॥

ਗਨ ਚਕੋਰ ਜਨੁ ਭਏ ਅਸ਼ੋਖੈ^੧।

ਸਤਿਗੁਰ ਬਦਨ ਚੰਦ ਕੋ ਦੇਖੈ।

ਚਾਤ੍ਰਕ ਬ੍ਰਿੰਦ ਤ੍ਰਿਖਾਤੁਰ ਬਹੁ ਲਹਿ^੧।

ਗੁਰ ਘਨ ਤੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਬ੍ਰਿੰਦ ਚਹਿ^੧

॥ ੪੧ ॥

ਸਭਿ ਸਿੱਖਯਨ ਕੀ ਲਖਿ ਕਰਿ ਲਾਲਸ।

ਲਾਗੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕਹਿਨ ਕ੍ਰਿਪਾਲਸ^੧।

ਜੇ ਕੋ ਮੇਰੇ ਸਿੱਖਯ ਕਹਾਵਹਿ।

ਸੁਭ ਗਤਿ ਅੰਤ ਸਮੈ ਲਲਚਾਵਹਿ

॥ ੪੨ ॥

^੧ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਦਿਲ ਦੀ) ਪ੍ਰੀਤੀ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਜੀ ਬਾਬਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀ ਵਿਚ ਵਰਤੀ ਹੈ। (ਅ) ਜਿਵੇਂ ਜਨਗਨ = ਭਗਤ ਜਨਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਵਰਤੇ, ਉਹ ਬੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ, ਭਾਵ ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਹਨ।

^੧ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਜੀ) ਹੋਣਗੇ।

^੧ਟਿਕਾਵਣਾ ਕਰਨਗੇ।

^੧ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ (ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਨੂੰ)।

^੧ਪਾ:-ਮਹਾਨ ਸਥਾਨ।

^੧ਪਾ:-ਸੁਜਾਨ।

^੧ਕੱਠੇ।

^੧ਸਾਰੇ ਚਾਤ੍ਰਕ (ਨਿਜ ਨੂੰ) ਬਹੁਤਾ ਤ੍ਰਿਖਾਵੰਤ ਜਾਣਕੇ।

^੧ਗੁਰ ਰੂਪੀ ਬੱਦਲ ਤੋਂ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੀ ਬ੍ਰਿੰਦ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

^੧ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਹੋ ਕੇ।

ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਬਿਖੇ ਚਿਤ ਕਰੈ।
 ਉਰ ਹੰਕਾਰ ਨ ਕਬਹੂੰ ਧਰੈ।
 ਅਪਰ ਜੁਗਨ ਮਹਿ ਤਪ ਕੋ ਤਾਪਨਿ।
 ਸਹਹਿ ਕਸ਼ਟ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਤਨ ਆਪਨ।¹ ਆਪਣੇ ਤਨ ਤੇ।

॥ ੪੩ ॥

ਨਿਰਮਲ ਅੰਤਹਿਕਰਨ ਕਰੇ ਹੈ।
 ਹੈ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਅਨੰਦ ਬਿਰੇ ਹੈ।
 ਸੋ ਤਪ ਕੋ ਅਬ ਸਮਾਂ ਨ ਜਾਨਹੁੰ।
 ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ ਕੀ ਸੇਵਾ ਠਾਨਹੁੰ ॥ ੪੪ ॥

ਤਪ ਤੇ ਦਸ ਗੁਨ ਫਲ ਇਸ ਕੇਰਾ।

ਅੰਤ ਸਮੇਂ ਬਲਾ[†] ਲਹੈ ਬਡੇਰਾ।[†] ਪਾ:-ਪਦ।

ਤਪ ਕੋ ਬਹੁ ਦਿਨ ਜੇ ਨਿਤਿ ਤਾਪਤਿ।

ਅਲਪ ਸਮੈ ਸੇਵਾ ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ॥ ੪੫ ॥

ਦਿਢ ਸ਼ਰਧਾ ਧਰਿ ਸੇਵਾ ਕਰੈ।

ਜਨਮ ਮਰਨ ਭਵਜਲ ਤੇ ਤਰੈ।

ਆਪਾ ਕਬਹੁ ਜਨਾਵਹਿ ਨਾਂਹਿਨ।

ਕਹੈ ਕਠੋਰ ਦੁਖਾਵਹਿ ਕਾਹਿ ਨ ॥ ੪੬ ॥

ਸੇਵਾ ਕਰਿ ਲੇ ਚਤੁਰ ਪਦਾਰਥ।

ਗੁਰ ਸਿਖ ਸੇਵਹਿ ਹੋਹਿ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ।

ਬਿਨ ਸੇਵਾ ਤੇ ਭਗਤਿ ਨ ਪਾਵਹਿ।

ਭਗਤਿ ਬਿਨਾਂ ਨਹਿੰ ਗਿਆਨ ਉਪਾਵਹਿ

॥ ੪੭ ॥

ਗਿਆਨ ਬਿਨਾਂ ਨਹਿੰ ਮੁਕਤਿ ਪਦਾਰਥ।

ਸੇਵਾ ਮੂਲ ਸੁ ਕਰਹੁ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ।¹

¹ਸੇਵਾ (ਸਭ ਦਾ) ਮੁੱਢ ਹੈ ਜੋ ਸੇਵਾ ਕਰੇ ਤੇ ਨਿਹਾਲ ਹੋਵੇ।

ਜੋ ਸਤਿਸੰਗਤਿ ਸੇਵਾ ਠਾਨੇ।

ਸੋ ਬਹੁ ਪਯਾਰੇ ਮਮ ਮਨ ਮਾਂਨੇ ॥ ੪੮ ॥

ਜਥਾ ਸ਼ਕਤਿ ਭੋਜਨ ਬਨਿਵਾਵੈ।

ਨੰਮ੍ਰਿ ਹੋਇ ਸਿਖ ਅੰਤ ਅਚਾਵੈ।

ਚਰਨ ਪਖਾਰੈ ਨੀਰ ਪਿਵਾਵੈ।

ਕਰ ਬੀਜਨ ਲੇ¹ ਪੌਨ ਝੁਲਾਵੈ ॥ ੪੯ ॥

¹ਪੱਖਾ ਹੱਥ ਵਿਚ ਲੈਕੇ।

ਚਾਂਪਹਿ ਚਰਨ¹ ਮਧੁਰ ਕਹਿ ਬਾਨੀ।

¹ਚਰਨ ਦੱਬੇ।

ਪਟ ਪਹਿਰਾਵੈ ਬਿਨੈ ਬਖਾਨੀ।

ਅਰਪਹਿ ਫਲ ਬਰ ਫੂਲ ਅਪਾਰੀ†।
 ਬਸਤ੍ਰ ਪਖਾਰਹਿ ਸੰਤ ਅਗਾਰੀ ॥ ੫੦ ॥
 ਮੰਦਰ ਚਿਨਹਿ ਚਿਨਾਵਹਿ ਚਾਰੂ।
 ਜਹਿੰ ਬਿਸਰਾਮਹਿੰ ਸੰਤ ਉਦਾਰੂ।
 ਸ਼ਰਧਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਤ ਕਰਿ ਸੇਵਾ।
 ਨਹਿੰ ਬਯਾਪੈ ਮਨ ਕੋ ਅਹੰਮੇਵਾ ॥ ੫੧ ॥
 ਇਸ ਪਰ ਇਕ ਇਤਿਹਾਸ ਬਖਾਨਾ†।

†ਪਾ:-ਅਗਾਰੀ।

†ਪਾ:-ਇਹ ਕਥਾ ਵਿਸ਼ਟਾਂਤ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ
 ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਸੇਵਕ ਬਣ ਜਾਓ, ਪਰ ਇਹ ਕਿ
 ਹੰਸ ਰੂਪ ਨਿਰਮਲ ਤੇ ਪੂਰਨ ਸੰਤ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੋ।
 †ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ।

ਇਕ ਨਰ ਨੇ ਖਗ ਸੇਵਾ† ਠਾਨਾ।
 ਪਾਨੀ ਚੋਗ ਦੇਹਿ ਧਰਿ ਉਚੇ†।
 ਸਭਿ ਪੰਛੀ ਤਿਹ ਸਦਨ ਪਹੂਚੇ ॥ ੫੨ ॥
 ਖਗ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਹੁ ਤਿਸ ਪਰ ਹੋਇ।
 ਆਨੇ ਹੰਸ ਸਦਨ ਤਿਹ ਦੋਇ।
 ਖਾਇੰ ਨ ਚੋਗ ਨ ਪੀਵੈ ਪਾਨੀ।
 ਤਿਨ ਪਿਖਿ ਕੈ ਚਿਤ ਚਿੰਤਾ ਠਾਨੀ
 ॥ ੫੩ ॥

†ਪਾਣੀ ਤੇ ਚੋਗਾ ਰਖ ਦੇਵੇ ਉੱਚੀ (ਥਾਂ)।

ਕਿਨਹੂੰ† ਆਨਿ ਤਿਸੈ ਸਮੁਝਾਇਸੁ।
 -ਮੁਕਤਾ ਦੂਧ ਖਾਇੰ ਤ੍ਰਿਪਤਾਇਸੁ-।
 ਸੁਨਿ, ਅਨਬਿਧ ਮੁਕਤਾ† ਸੋ ਲਯਾਇਵ।
 ਰੁਚਿ ਕਰਿ ਹੰਸਨ ਸੋ ਤਹਿੰ ਖਾਇਵ
 ॥ ੫੪ ॥

†ਪਾ:-ਕਿਸਹੂੰ।

†ਅਣਵਿਧ ਮੋਤੀ।

ਪੀਯੋ ਦੁਗਧ ਨੀਰ ਕੋ ਤਯਾਗਾ।
 ਭੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਤਿਹ ਪਿਖਿ ਅਨੁਰਾਗਾ।
 ਦੋਇ ਲਾਲ ਉਗਲੇ ਧਰਿ ਦੀਨੇ।
 ਹੰਸ ਗਏ ਉਡਿ ਸੋ ਤਿਨਿ ਲੀਨੇ ॥ ੫੫ ॥
 ਬੇਚ ਤਿਨਹੂੰ ਕਉ ਧਨ ਬਹੁ ਆਨਯੋ।
 ਸੁੰਦਰ ਸਦਨ ਬਨਾਵਨ ਠਾਨਯੋ†।
 ਕਰਹਿ ਬਿਹੰਗਨ ਸੇਵ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਬ੍ਰਿੰਦ ਹੰਸ ਆਏ ਇਕ ਕਾਲਾ ॥ ੫੬ ॥
 -ਦੇਖਹਿ ਚਲਿ ਜੋ ਭਗਤ ਹਮਾਰੋ-।
 ਇਮਿ ਚਹਿ ਤਿਹ ਘਰ ਆਇ ਹਜ਼ਾਰੋਂ।
 ਅਨਬਿਧ ਮੁਕਤਾ ਧਰੇ ਅਗਾਰੀ।

†ਪਾ:-ਕੀਨੋ।

ਦੀਨਸਿ ਦੁਗਧ ਸੇਵ ਹਿਤਕਾਰੀ¹ ॥ ੫੭ ॥ 'ਸੇਵਾ ਕਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ।

ਤਿਹੰ ਪਰ ਸਭਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਤਬਿ ਹੋਇ।

ਰਤਨ ਅਨੇਕ ਦੀਨ ਤਿਹ ਜੋਇ।

ਭੂਪ ਸਮਾਨ ਭਯੋ^੧ ਖਗ ਸੇਵੈ।

^੧ਪਾ:-ਬਨਿਓ।

ਸੰਤਨ ਸੇਵ^੧ ਮਹਾਂ ਫਲ ਲੇਵੈ ॥ ੫੮ ॥

^੧ਤਿਵੇਂ ਹੀ) ਸੰਤ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ।

ਨਿਧਿ ਸਿਧਿ ਕੇ ਦਾਤਾ ਨਿਤਿ ਸੰਤ।

ਮੁਕਤਿ ਪਦਾਰਥ ਦੇਵਤਿ ਅੰਤ।

ਹੰਸ ਸਮਾਨ ਸਿੱਖਜ ਜੋ ਮੇਰੇ।

ਇਨ ਸੇਵੇ ਫਲ^੧ ਪਾਇੰ ਘਨੇਰੇ ॥ ੫੯ ॥

^੧ਪਾ:-ਸੁਖ।

ਅਲਭ ਵਸਤੁ ਐਸੀ ਨਹਿੰ ਕੋਈ।

ਮਮ ਸਿਖ ਸੇਵੇ ਪਾਇ ਨ ਜੋਈ।'

ਇਮ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵ ਮਹਾਤਮ।

ਕਹਜੋ ਸੁਨਤਿ ਸਿਖ ਲੇ ਸੁਖ ਆਤਮ

॥ ੬੦ ॥

ਦੋਹਰਾ:

^੧ਭਾਵ ਅਕਬਰ ਨੇ ਆਕੇ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦੇਵ ਜੀ ਪਾਸ।

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਬ੍ਰਿਧ ਅਮਰ ਜੀ, ਆਇ

ਤਿਨਹੁੰ ਕੇ ਪਾਸ।'

ਗ੍ਰਾਮ ਕਿਤਿਕ ਅਰਪਨਿ ਕਰੇ, ਅਕਬਰ

ਬਿਨੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ॥ ੬੧ ॥

ਸੋ ਸਗਰੇ ਹੀ ਗ੍ਰਾਮ ਗਨ, ਗੁਰਤਾ ਗਾਦੀ

ਸਾਥ।

ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰ ਕੋ ਦਏ, ਕੁਲ ਭੱਲਜਨ ਕੇ

ਨਾਥ ॥ ੬੨ ॥

ਚੌਪਈ:

^੧ਭਾਵ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ

ਆਪ ਅਛਤ ਹੀ^੧ ਪ੍ਰਥਮ ਪਠਾਏ।

ਤਾਲ ਖਨਾਵਨਿ ਕੋ ਫੁਰਮਾਏ।

ਕੁਛਕ ਖਨਜੋ ਅਰ ਗ੍ਰਾਮ ਬਸਾਵਾ।

ਨਾਮ 'ਗੁਰੂ ਕੋ ਚੱਕ' ਧਰਾਵਾ ॥ ੬੩ ॥

ਅਸ ਇਤਿਹਾਸ ਸੁਨਤਿ ਸਭਿ ਸਿੰਘ।

ਕਰੀ ਬਿਕਾਰਨ^੧ ਕੋ ਬਡ ਸਿੰਘ।

^੧ਬਿਕਾਰਾਂ ਰੂਪ ਹਾਥੀ (ਦੇ ਮਾਰਨੇ ਲਈ ਜੋ) ਬਡੇ ਸ਼ੇਰ
ਮਨਿੰਦ ਹਨ (ਸਿੰਘ)।

ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਬੋਲੇ ਤਬਿ ਸ਼੍ਰੋਤਾ।

'ਰਾਮਕੁਇਰ! ਤੁਮ ਅਨੰਦ ਉਦੋਤਾ

॥ ੬੪ ॥

ਕਥਾ ਸੁਨਾਇ ਸਰਬ ਸੁਖ ਦੀਏ।

ਜਿਸ ਤੇ ਭਏ ਪ੍ਰਫੁੱਲਿਤ ਹੀਏ।

ਅਬ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕੀ ਕਥਾ।

ਕਰਹੁ ਸੁਨਾਵਨ ਹੋਈ[†] ਜਥਾ ॥ ੬੫ ॥

[†]ਪਾ:-ਬੀਤੀ।

ਐਸੇ ਤੀਨ ਲੋਕ ਕੇ ਅੰਦਰ।

ਸੁਨਯੋ ਨ ਥਲ ਤੀਰਥ ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ।

ਕਿਮ ਉਤਪਤੀ ਭਈ ਇਸ ਕੇਰੀ।

ਮਹਿਮਾ ਕਹੀ ਨ ਜਾਹਿ ਬਡੇਰੀ ॥ ੬੬ ॥

ਜਿਸ ਕੋ ਮਹਾਂ ਮਹਾਤਮ ਆਹਿ।

ਕਹਯੋ ਬਹੁਤ ਸ੍ਰੀ ਗ੍ਰੰਥ ਸੁ ਮਾਂਹਿ।

ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਇਹੁ ਤਾਲ ਲਗਾਵਾ?

ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਸੁੰਦਰ ਬਨਿਵਾਵਾ ॥ ੬੭ ॥

ਲਛਮੀ ਸਥਿਤ ਸੇਵਤੀ ਜਹਾਂ।

ਸੰਤਨ ਕੇ ਚਿਤ ਭਾਵਤਿ ਮਹਾਂ।

ਮਹਾਂ ਕਠੋਰ ਜਗਤ ਅਸ ਕੋਇ ਨ।

ਦਰਸਨ ਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਜਿਸ ਹੋਇ ਨ

॥ ੬੮ ॥

ਅਸ ਦੁਰਭਾਗਿ ਕਵਨ ਜਗ ਹੋਇ।

ਕਰਹਿ ਤਰਕਨਾ ਇਸ ਕੋ ਜੋਇ।

ਦਰਸਨ ਤੇ ਮਨ ਹਰਿਬੇ ਹਾਰੋ।

[†]ਮਨ ਹਰਨ ਵਾਲੇ।

ਮੱਜਨ ਸੇਵਨ ਤੇ ਸੁਖ ਭਾਰੋ ॥ ੬੯ ॥

ਸਕਲ ਜਨਨ ਕੋ ਸਭਿ ਫਲ ਦਾਇਕ।

ਜਥਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਨਾਇਕ।

[†]ਜਗਤ ਦਾ ਸੁਆਮੀ।

ਦੇਵਨ ਗਨ ਕੇ ਰਹਿਬੇ ਲਾਇਕ।

[†]ਭਾਵ ਸਾਰੇ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਯੋਗ।

ਪਰਹਿ ਭੀਰ ਤੇ ਬਨਹਿ ਸਹਾਇਕ

॥ ੭੦ ॥

ਇਸ ਕੋ ਸਕਲ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਨਾਵਹੁ।

ਸ਼੍ਰੋਤਨ ਕੋ ਸੰਦੇਹੁ ਮਿਟਾਵਹੁ।

ਸਭਿ ਕੇ ਰਿਦੇ ਲਾਲਸਾ ਭਾਰੀ।

ਗਹੀ ਆਇ ਕਰਿ ਸ਼ਰਨ ਤਿਹਾਰੀ

॥ ੭੧ ॥

ਤੁਮ ਹੋ ਮਹਾਂ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸ੍ਰਬੱਗਜ।
 ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਤੇ ਮਹਾਂ ਤਤੱਗਜ। 'ਬੜੇ ਤੱਤਵੇਤਾ।
 ਸ਼ਕਤਿਮਾਨ ਚਾਹੋ ਜਿਮਿ ਕਰਹੁ।
 ਨਹਿੰ ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਮੈਂ ਕਿਸ ਭੈ ਧਰਹੁ ॥ ੭੨ ॥
 ਭੂਤ ਭਵਿੱਖਜਤ ਕੇਰਿ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤਾ।
 ਰਾਵਰਿ ਰਿਦੈ ਸਰਬ ਕੀ ਗਜਾਤਾ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਜਾਨ ਕਰਿ ਮਨਿ ਸ਼੍ਰੋਤਾਨਿ। 'ਸ਼੍ਰੋਤਿਆਂ ਦੇ ਮਨ ਦਾ।
 ਕਰਹੁ ਸੁਧਾਸਰ ਕੋ ਬੱਖਜਾਨ। ॥ ੭੩ ॥ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਕਥਾ ਕਰੋ।
 ਰਾਮਕੁਇਰ ਭਾਈ ਸੁਨਿ ਸਬੈ।
 ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਯੋ ਮਨ ਤਬੈ।
 ਕਥਾ ਸੁਨਨਿ ਕੀ ਲਾਲਸ ਜਾਨੀ।
 ਹੈ ਸ਼੍ਰੋਤਨਿ ਕੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਮਹਾਂਨੀ ॥ ੭੪ ॥
 ਮਨ ਮਹਿੰ ਕਰਤਿ ਸੁ ਭਯੋ ਵਿਚਾਰਾ।
 ਸ਼੍ਰੋਤਨਿ ਪ੍ਰੀਤੀ ਦੇਖਿ ਅਪਾਰਾ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਕਥਾ ਕਹਿਨ ਪਰ ਗੁਰ ਕੀ।
 ਵਧੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਭਾਈ ਕੇ ਉਰ ਕੀ ॥ ੭੫ ॥
 ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘਾਦਿਕ ਜੇ ਸ਼੍ਰੋਤਾ।
 ਕਰੇ ਸਰਾਹਿਨ ਅਨੰਦ ਉਦੋਤਾ।
 ਧੰਨ ਸੁਮਤਿ ਅਰੁ ਚਾਹਿ ਤੁਮਾਰੀ।
 ਗੁਰ ਕੀ ਕਥਾ ਸੁਨਨਿ ਅਧਿਕਾਰੀ
 ॥ ੭੬ ॥
 ਸੁਨਹੁ ਪ੍ਰੇਮ ਧਰਿ ਸਰਬ ਸੁਨਾਵਉਂ।
 ਸਭਿ ਸ਼੍ਰੋਤਨਿ ਕੇ ਰਿਦੇ ਰਿਝਾਵਉਂ।
 ਜਿਸ ਕੇ ਸੁਨੇ ਭਰਮ ਬਿਨਸਾਵੈਂ।
 ਗੁਰ ਆਸ਼ੈ ਕੋ ਸਿਖ ਸਭਿ ਪਾਵੈਂ ॥ ੭੭ ॥
 ਅਤਿ ਸੁੰਦਰ ਗੁਰ ਕੋ ਇਤਿਹਾਸ।
 ਰਿਦੇ ਬਿਕਾਰਨ ਕਰਤਾ ਨਾਸ।
 ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕੀ ਸੁਭ ਕਥਾ।
 ਭਈ ਜਥਾ ਉਚਰੋਂ ਮੈਂ ਤਥਾ ॥ ੭੮ ॥
 ਇਕ ਮਨ ਹੋਇ ਸੁਨਹੁ ਕਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ।
 ਮਹਾਂ ਮਹਾਤਮ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਮੀਤਿ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਕਥਾ ਕਿ ਹੈ ਸੁਖਰਾਸਿ।

ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੇ ਕਸ਼ਟ ਬਿਨਾਸਿ'

॥ ੭੯ ॥

ਦੋਹਰਾ:

ਰਾਮਕੁਇਰ ਭਾਈ ਤਬੈ, ਕਰਿ ਸ਼੍ਰੋਤਨਿ

ਸਵਧਾਨ।

ਕਰਨ ਲਗਯੋ ਇਤਿਹਾਸ ਕੋ, ਬਰਨਨ

ਜਥਾ ਮਹਾਨ ॥ ੮੦ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਸ਼੍ਰੋਤਨਿ ਕੋ ਬੁਝਬੋ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ
ਤ੍ਰਿਤੀਓ ਅੰਸੂ ॥ ੩ ॥

੪. [ਜੈਮਲ ਫੱਤੇ ਦਾ ਚਿਤੌੜ ਤੇ ਆਕੀ ਹੋਣਾ]

੩<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੫

ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਕੁਇਰੋ ਵਾਚ ॥

ਚੌਪਈ:

ਸ਼੍ਰੋਤਨਿ ਕੀ ਉਰ ਚਾਹਿ ਬਿਚਰਿ ਕੈ।

ਬੋਲੇ ਰਾਮਕੁਇਰ ਹਿਤ ਧਰਿ ਕੈ:-।

ਕਥਾ ਸੁਧਾਸਰ ਕੀ ਭਈ ਜੈਸੇ।

ਸੁਨਹੁ ਕਾਨ ਦੈ ਬਰਨੋਂ ਤੈਸੇ ॥ ੧ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸ ਜਬਿ ਭਏ।

ਸਿੱਖਜਨ ਗਨ ਉਧਾਰ ਜਿਨ ਕਏ।

ਰਚਨ ਬਾਪਿਕਾ ਕੀਨਸਿ ਤਜਾਰੀ।

ਮਹਲ ਚਿਨਾਵਤਿ ਭੇ ਬਡ ਭਾਰੀ ॥ ੨ ॥

ਲਗੇ ਅਨਿਕ ਕਾਰੀਗਰ ਕਰਨੇ।

ਬਹੁਤ ਮਜੂਰ ਕਹਾਂ ਕੋ ਬਰਨੇ।

ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੇ ਨਰ ਚਲਿ ਆਵੈਂ।

ਸੇਵ ਬਾਪਿਕਾ ਕੀ ਸੁ ਕਮਾਵੈਂ ॥ ੩ ॥

ਕਿਤੇ ਕਾਲ^੧ ਬੀਤਯੋ ਕਰਿਵਾਵਤਿ।^੧ਪਾ:-ਕਿਤੇ ਬਰਖ।

ਬੈਠੇ ਸਤਿਗੁਰ ਬਯੋਂਤ ਬਤਾਵਤਿ।

ਲੋਕਨ ਕੇ ਉਧਾਰਿਬੇ ਹੇਤੁ।

ਬਨਵਾਵਤਿ ਕਹਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਕੇਤੁ ॥ ੪ ॥

ਉਤ ਦਿੱਲੀ ਮਹਿ ਅਕਬਰ ਸ਼ਾਹੂ।

ਜੈਮਲ ਫੱਤਾ ਰਹਿ ਤਿਸ ਪਾਹੂ।

ਬਡ ਜੋਧਾ ਦੋਨਹੁ ਰਜਪੂਤ।

ਲਖਿ ਤੁਰਕੇਸ਼ ਬਲੀ ਕਿਯ ਸੂਤ^੧ ॥ ੫ ॥^੧ਤੁਰਕਾਂ ਦੇ ਰਾਜੇ ਭਾਵ ਅਕਬਰ ਨੇ ਬਲੀ ਜਾਣਕੇ ਮੇਲ ਕਰ ਲਿਆ।

ਗਢ ਚਤੌੜ ਕੋ ਰਾਜ ਕਰੰਤੇ।

ਆਇਸੁ ਅਕਬਰ ਕੀ ਬਰਤੰਤੇ।

ਕਬਹਿ ਰਹੈਂ ਨਿਜ ਗੜ੍ਹ ਕੇ ਮਾਂਹਿ।

ਕਬਿ ਦਿੱਲੀ ਮਹਿ ਅਕਬਰ ਪਾਹਿ ॥ ੬ ॥

ਇਕ ਦਿਨ ਪਿਸ਼ਨ^੧ ਸੁਨਾਵਨਿ ਲਾਗਾ।^੧ਚੁਗਲ।

'ਸੁਨਹੁ ਖੁਦਾਵੰਦ ! ਤੁਮ ਵਡਭਾਗਾ।

ਤੀਨ ਵਸਤੁ ਜੈਮਲ ਘਰ ਮਾਂਹਿ।

ਸੋ ਰਾਵਰਿ ਕੇ ਉਚਿਤੀ^੧ ਆਹਿ ॥ ੭ ॥^੧ਲਾਇਕ, ਜੋਗ।

ਬਲੀ ਤੁਰੰਗਮ ਰੁਚਿਰ ਮਤੰਗ।
 ਦੋਨਹੁੰ ਘਰ ਰਾਖਹਿ ਬਿਧਿ ਸੰਗ।
 ਇਹਾਂ ਨ ਆਨਤਿ ਤ੍ਰਾਸ ਬਿਚਰਿ ਕੈ।
 -ਸ਼ਾਹੁ ਲੇਹਿਗੋ ਚਾਰੁ ਨਿਹਰਿ ਕੈ- ॥ ੮ ॥
 ਇਕ ਜੈਮਲ ਤਨੁਜਾ ਤਨ ਸੁੰਦਰ।
 ਚਾਤੁਰਤਾ ਚੰਚਲ ਗਨ ਮੰਦਰ।
 ਕਮਲ ਪੱਤ੍ਰ ਬਿਸਤਾਰ ਬਿਲੋਚਨ।
 ਪਿਖਤਿ ਕਟਾਛਨ ਧੀਰਜ ਮੋਚਨ। ॥ ੯ ॥
 ਬੇਨੀ ਨਾਗਨ ਸੀ ਸਟਕਾਰੀ।
 ਮੱਧਯਦੇਸ਼ ਸੂਖਮ, ਕੁਚ ਭਾਰੀ।
 ਗੌਰ ਰੰਗ ਚੰਪਕ ਜਨੁ ਪਾਤਿ।^੧
 ਕਿਧੋਂ ਦਿਪਤਿ^੨ ਕੰਚਨ ਅਵਿਦਾਤ।
 ॥ ੧੦ ॥
 ਭੌਰ ਗੁੰਜਾਰਤਿ ਜਿਹ ਪਰਵਾਰਿਤ।
 ਸਖੀ ਪਾਸ ਤੇ ਰਹਿਤ ਬਿਡਾਰਤਿ।
 ਚੌਦਹਿ ਬਰਖਨ ਕੀ ਬਰ ਬਾਲਾ।
 ਮਨਹੁੰ ਅਧੂਮ ਲਾਟ ਹੈ ਜ਼ਾਲਾ। ॥ ੧੧ ॥
 ਜਿਸ ਕੀ ਜਾਤਿ ਪਦਮਨੀ ਕਹੈਂ।
 ਭੂਖਨ ਭਾਰ ਦੇਹਿ ਨਹਿੰ ਸਹੈ।
 ਸਖਿਯਨ ਬਾਂਹੁ ਗਹੇ ਜਬਿ ਚਾਲਤਿ।
 ਕਚਨ ਕੁਚਨ ਕੇ ਭਾਰ ਬਿਹਾਲਤਿ।
 ॥ ੧੨ ॥
 ਬੀਚ ਪਜਾਮੇ ਉਰੂ। ਜੁ^੩ ਮੇਲੇ।
 ਗੋਲ ਸਛੀਲਕ। ਜਨੁ ਜੁਗ ਕੇਲੇ।
 ਚਾਰੁ ਚਕਿਤ ਮ੍ਰਿਗ ਸਿਸਿ ਦ੍ਰਿਗ ਸੋਹਤਿ।
 ਪਲਟ ਮੀਨ ਕੀ ਜਨੁ ਜਬਿ ਜੋਹਤਿ।
 ॥ ੧੩ ॥
 ਜਾਵਦ ਛੁਅਤਿ ਅਪਰ ਨਹਿੰ ਲੋਗ।
 ਤਾਵਦ ਸ਼ਾਹੁ ਆਪ ਕੇ ਜੋਗ।
 ਜੈਮਲ ਸੇ ਜਾਚਹੁਗੇ ਜਬਿਹੂੰ।
 ਅਰਪਹਿ ਸੁਤਾ ਤੁਮਹਿ ਕੋ ਤਬਿਹੂੰ

^੧ਕਮਲ ਫੁਲ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਵਤ ਚੌੜੇ ਹਨ ਨੇੜ।

^੨ਧੀਰਜ ਛੁਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

^੩ਗੁੱਤ ਨਾਗਨ ਵਰਗੀ ਪਿਛੇ ਲਮਕਦੀ ਹੈ।

^੪ਲੱਕ ਪਤਲਾ ਤੇ ਛਾਤੀ ਭਾਰੀ।

^੫ਚੰਬੇ ਦੀ ਜਾਣੋਂ ਪੰਗਤੀ। ^੧ਪਾ:-ਗਾਤਿ, ਮਾਤ।

^੨ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਦਾ ਹੈ ਸੋਨਾ ਪੀਲੇ ਰੰਗ ਦਾ (ਅ) ਸੁੱਛ। ^੩ਪਾ:-
ਦਿਖਤ

^੪ਉਡੋਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਭੌਰਿਆਂ ਨੂੰ।

^੫ਧੁੰਏਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਲਾਟ ਹੈ ਅਗਨੀ ਦੀ।

^੬ਗਹਿਣਿਆਂ ਦਾ ਭਾਰ ਦੇਹ ਤੇ ਸਹਾਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ।

^੭ਕੇਸਾਂ ਤੇ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਭਾਰ ਨਾਲ ਬਿਆਕੁਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

^੮ਪੱਟ। ^੧ਪਾ:-ਸੋ।

^੨ਛਿੱਲੇ ਹੋਏ।

^੩ਸੁੰਦਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੇ ਮਿਰਗ ਦੇ ਬੱਚੇ ਵਰਗੇ ਨੇਤਰ
ਸ਼ੋਭਨੀਕ ਹਨ।

^੪ਪਲਟਕੇ ਜਦ ਵੇਖਦੀ ਹੈ ਮਾਨੋਂ ਮੱਛੀ ਵਰਗੇ (ਨੈਣ
ਦਿੱਸਦੇ ਹਨ)।

॥ ੧੪ ॥

ਨਹਿੰ ਜਗ ਮਹਿੰ ਕੋ ਤੁਮ ਤੇ ਆਛੇ।

ਭਾਗ ਬਡੇ ਰਾਵਰਿ ਜੇ[†] ਬਾਂਛੇ।

[†]ਪਾ:-ਕੋ।

ਉਚਿਤ ਆਪ ਕੇ ਮੈਂ ਮਨ ਜਾਨੀ।

ਯਾਂ ਤੇ ਸਭਿਹੀ ਬਾਤ ਬਖਾਨੀ ॥ ੧੫ ॥

ਇਮ ਗੁਨ ਸੁਨਿ, ਭਰਮਯੋ ਮਨ ਸ਼ਾਹੂ।

ਅਕਬਰ ਸ਼ਾਹੂ ਤੁਰਕ ਨਰਨਾਹੂ।

ਪਠਯੋ ਵਕੀਲ ਤਬਹਿ ਤਿਸ ਡੇਰੇ।

ਕਹਿ ਕਰਿ ਲਾਲਚ ਦੇਨਿ ਬਡੇਰੇ ॥ ੧੬ ॥

ਜੈਮਲ ਨਿਕਟਿ ਜਾਇ ਤਬਿ ਕਹਯੋ।

'ਸ਼ਾਹੂ ਪ੍ਰਸੰਨ ਤੁਮਹੁੰ ਪਰ ਲਹਯੋ।

ਬਹੁ ਹਿਤ ਕਰਿ ਕੈ ਮੋਹਿ ਪਠਾਵਾ।

ਬਾਰਿ ਬਾਰਿ ਤੁਵ ਸਤੁਤਿ ਸੁਨਾਵਾ

॥ ੧੭ ॥

-ਬਡੇ ਬਹਾਦਰ ਦੋਨਹੁੰ ਭ੍ਰਾਤਾ।

ਤਿਨਿ ਸਮਾਨ ਮੈਂ ਅਪਰ ਨ ਜਾਤਾ।

ਮੁਝ ਸੋਂ ਕਰਹਿੰ ਸਬੰਧ ਬਨਾਏ।

ਕਹਯੋ ਮੋਹਿ ਮਾਨਹਿੰ ਹਰਿਖਾਏ ॥ ੧੮ ॥

ਤਿਨ ਕੋ ਮਨਸਬ ਕਰਵ ਬਡੇਰੇ।

ਹੁਕਮ ਹੋਇ ਤਿਨ ਦੇਸ਼ਨ ਮੇਰੇ।

ਅਪਨੀ ਸੁਤਾ ਦੇਹਿੰ ਮੁਝ ਬਯਾਹਿ।

ਹਯ, ਹਾਥੀ, ਦਾਯਜ ਦੈ ਤਾਂਹਿ ॥ ੧੯ ॥

ਇਸ ਤੇ ਪਰੈ ਖੁਸ਼ੀ ਨਹਿੰ ਮੋਹਿ।

ਜੈਮਲ ਕੋ ਅਤਿਸ਼ੈ ਹਿਤ ਹੋਹਿ।'

ਸੁਨਿ ਰਜਪੂਤ ਮਹਾਂ ਦੁਖ ਮਾਨਾ।

ਹਨਯੋ ਕਾਨ ਜਨੁ ਤਾਨਿ ਸੁ ਬਾਨਾ।'

॥ ੨੦ ॥

'ਮਾਨੋਂ ਕੰਨ ਤਕ ਖਿਚਕੇ ਬਾਣ ਮਾਰਿਆ ਹੈ। (ਅ)
(ਕਹਿਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਵਚਨ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਇਉਂ ਲਗੇ) ਮਾਨੋਂ
ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਕੱਸਕੇ (ਉਸਨੇ) ਤੀਰ ਮਾਰਿਆ ਹੈ।

ਕਿਤਿਕ ਕਾਲ ਕਰਿ ਮੌਨ ਅਡੋਲਾ।

ਪੁਨ ਜੈਮਲ ਮੁਖ ਤੇ ਬਚ ਬੋਲਾ।

'ਤੁਰਕ ਸ਼ਾਹੂ ਹਮ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ।

ਨਹੀਂ ਸਮਾਨ ਦੁਹਨ ਕੇ ਕਰਮ ॥ ੨੧ ॥

ਅੰਤਰ ਰਾਤਿ ਦਿਵਸ ਕੋ ਅਹੈ।

'ਰਾਤ ਦਿਨ ਦਾ ਫਰਕ ਹੈ।

ਕਿਮ ਸਮਤਾ ਤਿਸ ਕੀ ਹਮ ਲਹੈ।
 ਆਪਸ ਬਿਖੈ ਬਿਪਰਜੈ ਰੀਤਿ।
 ਕਰੇ ਬਿਚਾਰ ਬਨਹਿ ਨਹਿ ਨੀਤਿ। ^{ਨੀਤੀ।}

॥ ੨੨ ॥

ਅਸਮੰਜਸ ਇਹੁ ਕਿਮਿ ਬਨਿ ਆਵੈ।
 ਭ੍ਰਾਤਨ ਮੈਂ ਕਯਾ ਬਦਨ ਦਿਖਾਵੈਂ।
 ਇਮ ਸੁਨਿ ਦੂਤ ਜਾਇ ਸੁਧਿ ਦੀਨਸਿ। ^{ਵਕੀਲ ਨੇ।}
 'ਖੁਦਾਵੰਦ! ਨਹਿ ਮਾਨਨ ਕੀਨਸਿ। ^{ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ।}

॥ ੨੩ ॥

ਕਹਤਿ ਭਏ -ਹਮ ਹੈਂ ਰਜਪੂਤ।
 ਤੁਰਕੇਸ਼ਰ ਸੋਂ ਕਿਮ ਹੁਇ ਸੂਤ। ^{ਪਾ:-ਕੋ।}
 ਨਿਸਬਾਸੁਰ ਰਹਿ ਆਇਸੁ ਕਾਰੀ। ^{ਰਹਾਂਗੇ ਆਗਿਆਕਾਰੀ।}
 ਬਿਧਿ ਸੰਬੰਧ ਕੀ ਹੁਇ ਨ ਹਮਾਰੀ

॥ ੨੪ ॥

ਦੋਹਰਾ:

ਪਰਹਿ ਜੰਗ ਜਹਿ ਸਾਹੁ ਕੋ, ਤਹਾਂ
 ਸੁਧਾਰਹਿ ਕਾਰ।
 ਨਾਂਹਿ ਤ ਹਿਤ ਤੁਰਕੇਸ਼ ਕੇ, ਪ੍ਰਾਨ ਦੇਹਿ
 ਲਲਕਾਰ ॥ ੨੫ ॥

ਚੌਪਈ:

ਕਰਹਿ ਸੰਬੰਧ, ਨ ਧਰਮ ਹਮਾਰੋ।
 ਨਿੰਦਹਿ ਜੀਵਤਿ ਜਗਤ ਮਝਾਰੋ-।
 ਅਕਬਰ ਕੇ ਉਰ ਮਹਿ ਲਿਵ ਲਾਗੀ।
 ਸੁਨਿ ਗੁਨ ਤਿਯ ਕੇ ਲਾਲਸ ਜਾਗੀ

॥ ੨੬ ॥

ਪੁਨਹਿ ਦੂਤ ਸੋਂ ਕੀਨ ਬਖਾਨ।
 'ਬਹੁਰ ਜਾਇ ਕਹੁ ਦੇ ਸਨਮਾਨ।
 -ਮੁਝ ਤੇ ਭਲੇ ਜਗਤ ਮੈਂ ਕੌਨ।
 ਤਨੁਜਾ ਕੇ ਦੈ ਹੈਂ ਜਿਸ ਭੌਨ ॥ ੨੭ ॥
 ਮਮ ਘਰ ਮਹਿ ਬੇਗਮ ਕਹਿਲਾਵੈ।
 ਸਭਿ ਜਹਾਨ ਜਿਹ ਸੀਸ ਨਿਵਾਵੈ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਪਰੈ ਨਹੀਂ ਬਡਿਆਈ।

ਰਾਉ ਰੰਕ ਮੈਂ ਕਰਵਿ ਬਨਾਈ॥ ੨੮ ॥

‘ਰੰਕਾਂ ਤੋਂ ਰਾਜੇ ਮੈਂ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। (ਅ) ਰਾਉ ਰੰਕ (ਸਭ) ਵਿਚ (ਤੇਰੀ ਵਡਿਆਈ) ਬਣਾ ਦਿਆਂਗਾ।

ਦੇਹੁ ਸੁਤਾ ਨਿਜ ਹਠਿ ਕੋ ਖੋਵਹੁ।

ਆਗੇ ਤੇ ਚੌਗੁਨ ਅਬਿ ਹੋਵਹੁ-।

ਜਬਿ ਇਮਿ ਕਹਯੋ ਨ ਮਾਨੈ ਸੋਇ।

ਅਪਨੇ ਹਠ ਮਹਿ ਰਹਹਿ ਖਰੋਇ

॥ ੨੯ ॥

ਤਬਿ ਮੇਰੇ ਦਲ ਬਲ ਕੋ ਤ੍ਰਾਸ।

ਕਰਹੁ ਸੁਨਾਵਨਿ ਸਭਿ ਤਿਨ ਪਾਸ।

-ਭੁਵਮੰਡਲ ਮਹਿ ਕਹਾਂ ਪਲਾਵਹੁ।

ਕਹਾਂ ਜਾਇ ਬਸਿ ਪ੍ਰਾਨ ਬਚਾਵਹੁ?

॥ ੩੦ ॥

ਸ਼ਾਹੁ ਗਹਹਿ ਤੁਮ ਕੋ ਸਭਿ ਠੌਰ।

ਨਹੀਂ ਬਚਾਇ ਸਕਹਿ ਕੋ ਔਰ-।

‘ਸੁਨਿ ਅਕਬਰ ਤੇ ਗਮਨਯੋ ਦੂਤ।

ਮਿਲਯੋ ਜਾਇ ਜੈਮਲ ਰਜਪੂਤ ॥ ੩੧ ॥

ਕਹੀ ਸ਼ਾਹ ਕੀ ਸ਼ਕਲ ਸੁਨਾਈ।

‘ਦੇਹ ਤ੍ਰਾਸ ਕੈ ਲੇਹੁ ਬਡਾਈ॥

‘ਦੇਹ (ਪੁੱਤ੍ਰੀ ਤਾਂ) ਲੈ ਵਡਿਆਈ, (ਨਹੀਂ ਦੇਵੇ ਤਾਂ) ਦੇਵੇਗਾ ਤੈਨੂੰ ਤ੍ਰਾਸ।

ਇਹੁ ਤਉ ਬਾਤ ਟਰਹਿ ਨਹਿ ਕੈਸੇ।

ਦੇਹੁ ਸੁਤਾ ਕਾਰਜ ਸੁਭ ਐਸੇ॥ ੩੨ ॥

ਸੁਨਿ ਕੈ ਤਬਿ ਚਿੰਤਾ ਚਿਤ ਠਾਨੀ।

ਕਿਤਿਕ ਦੇਰ ਲੋ ਭਨੀ ਨ ਬਾਨੀ।

ਪੁਨ ਜੈਮਲ ਬੋਲਯੋ ਬਲ ਸਾਲੀ॥

‘ਬਲ ਦਾ ਘਰ।

‘ਇਸ ਕੋ ਉੱਤਰ ਦੈਂ ਹਮ ਕਾਲੀ॥ ੩੩ ॥

‘ਕਲ ਨੂੰ।

ਅਪਨੇ ਭ੍ਰਾਤਨਿ ਸਾਥਿ ਬਿਚਾਰਿ।

ਸਾਰ ਅਸਾਰ ਕਰਹਿ ਨਿਰਧਾਰ॥’

‘ਨਿਰਨੇ।

ਸੁਨਤਿ ਦੂਤ ਤਬਿ ਗਯੋ ਬਿਚਰਿ ਕੈ॥

‘ਵਿਚਾਰਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ।

ਫੱਤੇ ਸੋਂ ਜੈਮਲ ਮਿਲਿ ਕਰਿ ਕੈ ॥ ੩੪ ॥

ਮਹਾਂ ਸ਼ੋਕ ਦੁਖ ਮਨ ਮਹਿ ਪਾਗੇ।

ਦੋਨਹੁ ਮਸਲਤ ਕਰਨੇ ਲਾਗੇ।

‘ਇਹੁ ਤੁਰਕੇਸ਼ ਬਡੋ ਗਰਬੀਲਾ।

ਧਨ ਦਲ ਬਲ ਤੇ ਅਧਿਕ ਹਠੀਲਾ

॥ ੩੫ ॥

ਹਮ ਰਜਪੂਤ ਸਸਤ੍ਰ ਬਡ ਧਾਰੀ।
ਇਸ ਕੇ ਸਾਥ ਨ ਬਨਹਿ ਹਮਾਰੀ।
ਜੇ ਤਨੁਜਾ ਦੇ ਰਾਜ ਕਮਾਵੈਂ।
ਨਿੰਦਾ ਹਲਤ ਪਲਤ ਦੁਖ ਪਾਵੈਂ ॥ ੩੬ ॥

ਗਢ ਚਿਤੌਤ ਚਢਿ ਚਲਹੁ ਸ਼ਿਤਾਬੀ।
ਤਹਾਂ ਜੰਗ ਹਮ ਕਰਹਿ ਅਜਾਬੀ।
ਇਸ ਕੋ ਲਸਕਰ ਦੇਹਿ ਖਪਾਇ।
ਹਨਹਿ ਸਸਤ੍ਰ ਜੈ ਲੇਹਿ ਉਪਾਇ

¹ਅਸਚਰਜ।

¹ਸਸਤ੍ਰ ਮਾਰਕੇ ਫਤੇ।

॥ ੩੭ ॥

ਨਾਂਹਿ ਤ ਧਰਮ ਜੁੱਧ ਮਹਿ ਮਰਿਹੈਂ।
ਸੁਰ ਪੁਰਿ ਬਿਖੈ ਪਯਾਨੋ ਕਰਿਹੈਂ।
ਜੰਗ ਕਰਨ ਤੇ ਦੋਨਹੁ ਲੋਕ।
ਸੁਧਰਤਿ ਹੈਂ, ਤਜਿ ਦੜੇ ਮਨ ਸ਼ੋਕ

॥ ੩੮ ॥

ਤਨੁਜਾ ਦੇਨਿ ਬਿਖੈ ਦੁਖ ਪਾਵੈਂ।
ਲੋਕ ਜਾਇ ਪਰਲੋਕ ਗਵਾਵੈਂ।
ਜੀਵਨ ਧੰਨ ਤਿਸੀ ਕੋ ਅਹੈ।
ਜਗ ਉਸਤਤਿ^੧, ਮਰਿ ਸੁਰ ਪੁਰਿ ਲਹੈ

¹ਧੰਨਤਾ ਯੋਗ।

^੧ਪਾ:-ਜਗਤ ਸਤੁਤਿ।

॥ ੩੯ ॥

ਅਸ ਮਸਲਤ ਕਰਿ ਦੋਨਹੁ ਭ੍ਰਾਤ।
ਬਡੇ ਸੁਭਟ ਚਢਿ ਚਲੇ ਰਿਸਾਤ।
ਮਗ ਮਹਿ ਲੂਟ ਕੂਟ ਪੁਰਿ ਗ੍ਰਾਮ।
ਜਾਇ ਪਹੁੰਚੇ ਅਪਨੇ ਧਾਮ ॥ ੪੦ ॥

ਗਢ ਚਿਤੌਤ ਆਕੀ ਹੁਇ ਰਹੇ।
ਸਗਲ ਬਿਧਿਨਿ ਤਕਰਾਈ ਗਹੇ।
ਸੈਨ ਸਕੇਲਿ ਦੁਰਗ ਕਰਿ ਤਯਾਰੀ।
ਚਹਿਯਾ ਵਸਤੁ ਸਭਿ ਅੰਤਰ ਡਾਰੀ

¹ਲੋੜੀਂਦੀ।

॥ ੪੧ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਜੈਮਲ ਫੱਤੇ ਕੋ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨ ਨਾਮ ਚਤੁਰਥੇ
ਅੰਸੂ ॥ ੪ ॥

੫. [ਅਕਬਰ ਦੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਤੇ ਚਿਤੌੜ ਦਾ ਜੰਗ]

੪<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>> ੬

ਦੋਹਰਾ:

ਗਢ ਚਿਤੌੜ ਆਕੀ ਭਏ,
ਜੈਮਲ ਫੱਤਾ ਭ੍ਰਾਤ।
ਸੁਨਿ ਅਕਬਰ ਸਹਿ ਨਹਿੰ ਸਕਯੋ,
ਰਿਸਯੋ ਓਠ ਫਰਕਾਤਿ^੧ ॥ ੧ ॥

^੧ਗੁੱਸਾ ਕੀਤਾ (ਐਸਾ ਕਿ) ਬੁੱਲ੍ਹ ਫੁਰਕਦੇ ਹਨ।

ਚੌਪਈ:

ਸਭਿ ਸੂਬੇ ਢਿਗ ਜੇ ਉਮਰਾਊ।
ਤਿਨ ਦੇ ਕਰਿ ਨੀਕੇ ਸਿਰੁਪਾਊ।
ਰਣ ਸਾਮਿੰਗਰੀ ਸਕਲ ਦਿਵਾਈ।
ਉਚਿਤ ਜਾਨ ਕਰਿ ਦੀਨ ਬਡਾਈ ॥ ੨ ॥
ਸੈਨ ਸਕੇਲਿ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਭਾਰੀ।
ਸਾਜੀ, ਪੈਦਲ, ਗਜ, ਅੰਬਾਰੀ^੧।

^੧ਸਾਜੀ = ਸਾਜ਼ ਵਾਲੀ, ਜਿਸ ਪਰ ਸਾਜ਼ ਲੱਗੇ ਭਾਵ ਘੋੜ
ਚੜ੍ਹੀ ਸੈਨਾ, ਪੈਦਲ = ਪਿਆਦਾ ਫੌਜ। ਗਜ = ਹਾਥੀ
ਸੈਨਾ। ਅੰਬਾਰੀ = ਰਥਾਂ ਵਾਲੀ ਸੈਨਾ। [ਫਾ: ਅਮਾਰੀ =
ਰਥ, ਗੱਡੀ। ਅੰਮਾਰੀ = ਹਾਥੀ ਦਾ ਹੋਂਦਾ]

^੧ਤੋਪਾਂ ਦੇ ਭੇਦ ਹਨ। ਤੁਪਕ = ਬੰਦੂਕ।

ਤੋਪ, ਰਹਿਕਲੇ, ਤੁਪਕ, ਜਮੂਰੇ^੧।
ਅਤਿ ਉਤਸਾਹ ਭਰੇ^੨ ਉਰ ਸੂਰੇ ॥ ੩ ॥
ਤਬਿ ਅਕਬਰ ਸਭਿ ਪੀਰ ਮਨਾਏ।
ਭੇਟ ਸ਼ੀਰਨੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਏ।
ਚਵੀ ਕਮਾਨ ਬੀਚ ਅਜਮੇਰ^੩।

^੧ਪਾ: -ਭਏ।

^੧ਅਮਜੇਰ ਵਿਚ ਚਿਸ਼ਤੀ ਫਕੀਰਾਂ ਦਾ ਟਿਕਾਣਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ
ਮੁਗਲ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਮੰਨਦੇ ਸਨ। ਅਕਸਰ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਜੰਗ
ਵੇਲੇ ਏਸ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਕਮਾਨ ਚੜ੍ਹਾਯਾ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਭਯੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸ਼ਾਹੁ ਸਮ ਸ਼ੇਰ ॥ ੪ ॥
ਗਢ ਚਤੌੜ ਦਿਸ਼ ਦੀਨ ਚਢਾਇ।
ਚਢਯੋ^੧ ਸ਼ਾਹੁ ਬਡ ਬੰਬ ਬਜਾਈ^੨।
ਸਨੈ ਸਨੈ ਡੇਰੇ ਕਰਿ ਕੂਚੰ।
ਗਢ ਰਿਪੁ ਕੇ ਤਬਿ ਜਾਇ ਪਹੂਚੰ ॥ ੫ ॥
ਲਾਇ ਮੋਰਚੇ ਦੀਨ ਚੁਫੇਰੇ।
ਪਰਯੋ ਜੁੱਧ ਘਮਸਾਨ ਘਨੇਰੇ।
ਚਲਹਿੰ ਤੋਪ ਜਨੁ ਗਾਜ ਗਜਬ ਕੀ^੩।
ਉਡਹਿੰ ਸੁਰੰਗਨ ਮਾਰ ਅਜਬ ਕੀ^੪ ॥ ੬ ॥

^੧ਰਣ ਨਾਦ ਨਾਲ। ^੨ਪਾ: -ਚਲਯੋ।^੩ਗਜਬ ਦੀ ਗਰਜ। ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਕਹਿਰ।

^੪ਸੁਰੰਗਾਂ ਉਡਦੀਆਂ ਤੇ ਕਹਿਰ ਦੀ ਮਾਰ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।
[ਅਜਾਬ ਦਾ ਅਜਬ ਹੈ। ਯਾ-ਅਜੀਬ ਦਾ ਅਜਬ ਹੈ] ਦੇਖੋ
ਇਸ ਅੰਸੂ ਦਾ ਅੰਕ ੨੮।

ਤਬਿ ਰਜਪੁਤ ਅਫੀਮ ਚਢਾਇ ^੧ ।	^੧ ਖਾ ਕਰਕੇ।
ਮੁਖ ਲਾਲੀ ਮਨ ਕੋਪ ਬਢਾਇ।	
ਗਹਿ ਸਮਸ਼ੇਰ ਹੋਇ ਸਮ ਸ਼ੇਰ।	
ਮਾਰਿ ਮਾਰਿ ਕਰਿ ਪਰੇ ਦਲੇਰ ॥ ੭ ॥	
ਦੌਰਿ ਦੌਰਿ ਕਰਵਾਰ ਪ੍ਰਹਾਰੈ ^੧ ।	^੧ ਤਲਵਾਰਾਂ ਮਾਰਦੇ ਹਨ।
ਬਜਹਿ ਸਰੋਹੀ ^੧ ਪਾਰ ਉਤਾਰੈ ^੧ ।	^੧ ਤਲਵਾਰ।
ਛੁਟਹਿ ਤੁਫੰਗ ^੧ ਗਡਹਿ ਤਨ ਗੋਰੀ ^੨ ।	^੧ ਬੰਦੂਕ। ^੨ ਗੋਲੀਆਂ।
ਰੁਧਿਰ ਭੀਜਿ ਜਨੁ ਖੇਲਹਿ ਹੋਰੀ ॥ ੮ ॥	
ਪਰਹਿ ਗੁਬਾਰੇ ਦੁਰਗ ਮਝਾਰ।	
ਏਕ ਵਾਰ ਤੇ ਅਨਿਕ ਸੰਘਾਰ।	
ਹਲਾ ਹਲੀ ਮਾਚੜੇ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ^੧ ।	^੧ ਯੁੱਧ।
ਮਰਹਿ ਪਰਸਪਰ ਬਜੈ ਦਮਾਮਾ ॥ ੯ ॥	
ਤੁਰਰੀ ^੧ ਰਣਸਿੰਘੇ ਗਣ ਢੋਲ।	^੧ ਪਾ:-ਤੁਰਣੀ।
ਪਟਹਿ ^੧ ਨਫੀਰਨ ^੨ ਕੇ ਬਡ ਬੋਲ।	^੧ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੁੰਦਭੀ। ^੨ ਤੁਰਹੀ, ਬੰਸਰੀ ਵਰਗੀ।
ਤੋਪ ਰਹਿਕਲੇ ਛੁਟਹਿ ਜੰਜੈਲ ^੧ ।	^੧ ਤੋਪ ਦੀ ਕਿਸਮ।
ਚਲਹਿ ਜਮੂਰੇ ^੧ ਗੁੰਜਤਿ ਸੈਲ ^੨ ॥ ੧੦ ॥	^੧ ਤੋਪ ਦੀ ਕਿਸਮ। ^੨ ਪਹਾੜ ਗੁੰਜਦੇ ਹਨ।
ਭਯੋ ਕੁਲਾਹਲ ਸੂਰਨਿ ਕੇਰਾ।	
ਉਠੜੇ ਸ਼ਬਦ ਚਹੁੰ ਦਿਸਨਿ ਬਡੇਰਾ।	
ਝਟ ਪਟ ਕਟਿ ਕਟਿ ਸੁਭਟ ਲਿਟੇ ਹੈਂ।	
ਸਟਪਟ ਜੁਟ ਕਰਿ ਰਿਸ ਨ ਮਿਟੇ ਹੈਂ ^੧ ॥ ੧੧ ॥	^੧ ਜਲਦੀ ਜੁੜ ਗਏ ਗੁੱਸੇ ਨਹੀਂ ਮਿਟੇ।
ਕਟੇ ਅੰਗ ਲੋਹੂ ਬਹੁ ਚਾਲੇ।	
ਜੁੱਧ ਖੇਤ ਮਹਿ ਗਨ ਮੁਰਛਾਲੇ ^੧ ।	^੧ ਬੇਸੁਰਤ ਪਏ।
ਕੇਤਿਕ ਕੇ ਕਰ ਪਗ ਉਡ ਗਏ।	
ਗੋਰੇ ਲਗਹਿ ਨਹੀਂ ਬਿਤ ਭਏ ॥ ੧੨ ॥	
ਕੜਾ ਕੜੀ ਕਰਵਾਰਨਿ ਕਰੀ।	
ਠਿਲਾ ਠਿਲੀ ਸੇਲਨ, ਸਰ ਸਰੀ ^੧ ।	^੧ ਬਰਛਿਆਂ ਦੀ (ਹੋਈ), ਬਾਣ ਤੇ ਬਾਣ ਚਲਿਆ।
ਹਥਾਵਥੀ ਹਥਿਆਰਨਿ ਹੋਏ ^੧ ।	^੧ ਹੱਥੋਂ ਹੱਥੀ ਹਥਿਆਰ ਫੜਕੇ ਜੁੱਟ ਗਏ।
ਸਾਂਗਨਿ ਅੰਗ ਨਿਸੰਗ ਪਰੋਏ ^੧ ॥ ੧੩ ॥	^੧ ਬਰਛੀਆਂ ਨਾਲ ਅੰਗ ਪਰੋਤੇ ਨਿਸੰਗ ਹੋਕੇ। ^੧ ਪਾ:- ਸਾਂਗਨ ਸੰਗ ਨਿਸੰਗ ਪਰੋਏ-ਸਾਂਗਾਂ ਨਾਲ ਨਿਸੰਗ ਪ੍ਰੇਤੇ ਗਏ।
ਉਡਹਿ ਬਰੂਦ ਸਾਥ ਨਭ ਮਾਂਹੀ।	

ਕ੍ਰਮਤਿ ਗਿਰਤਿ ਪ੍ਰਾਨਨ ਬਿਨਸਾਂਹੀ।

ਲਗੈ ਘਾਵ' ਸਨਮੁਖ ਮਰਿ ਰਹੈ।

'ਜਖਮ।

ਸੱਤ੍ਰੁ ਆਇ ਸਨਮੁਖ ਨਹਿ ਸਹੈ' ॥ ੧੪ ॥

'ਸੱਤ੍ਰੁ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਆਵੇ (ਇਹ) ਨਹੀਂ ਸਹਾਰਦੇ।

ਹੋਠਨ ਕਾਟਤਿ ਮੂੰਡ' ਪਰੇ ਹੈਂ।

'ਵੱਢੇ ਹੋਏ) ਸਿਰ।

ਰੁੰਡ' ਪਰੇ ਕਰ ਸਸਤ੍ਰ ਧਰੇ ਹੈਂ।

'ਧੜ।

ਆਮਿਖ ਗ੍ਰਿਧ ਬ੍ਰਿਧ ਕੇ ਖਾਵੈਂ।

ਜੰਬੁਕ' ਤ੍ਰਿਪਤੈਂ ਕੂਕ ਸੁਨਾਵੈਂ ॥ ੧੫ ॥

'ਗਿੱਦੜ।

ਲੋਥਨ ਗਨ ਕੇ ਪੋਥਨ' ਕਰੈਂ।

'ਢੇਰ।

ਸ਼੍ਰੋਣਿਤ ਖੱਪਰ ਜੋਗਨਿ ਭਰੈਂ।

ਨਿਕਸ ਪਰੇ ਭਟ ਜੈਮਲ ਫੱਤਾ।

ਬਿਚਰਤਿ ਰਣ ਮਹਿ ਜਿਮ ਗਜ ਮੱਤਾ

॥ ੧੬ ॥

ਪ੍ਰਿਥਮ ਤੁਫੰਗਨ ਕੀ ਕਰਿ ਮਾਰ।

ਬੀਚ ਮੋਰਚੇ ਸੁਭਟ ਸੰਘਾਰਿ।

ਇਤ ਤੇ ਚਢੀ ਸ਼ਾਹ ਕੀ ਸੈਨਾ।

ਮਿਲੇ ਸਮੁਖ ਮੁਖ ਭਟ ਰਣ ਐਨਾ' 'ਆਮ੍ਹੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਹੋਕੇ ਮਿਲੇ ਸੂਰਮੇ ਰਣਭੂਮਕਾ ਵਿਚ।

॥ ੧੭ ॥

ਚਲਨ ਲਗਯੋ ਤੀਖਨ ਗਨ ਸਾਰ।

ਮਾਰਿ ਮਾਰਿ ਕਰਿ ਪਰੇ ਜੁਝਾਰ।

ਨਮਸਕਾਰਨੀ ਤੇ ਛੁਟਿ ਗੁਲਕਾ'।

'ਬੰਦੂਕਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ।

ਜ਼ਾਲਾ ਜ਼ਾਲਹਿ ਦਿਪਹਿ ਜਨੁ ਉਲਕਾ'।

'ਚੁਆਤੀਆਂ। (ਅ) ਟੁੱਟਦੇ ਤਾਰੇ।

॥ ੧੮ ॥

ਚਹੁੰ ਓਰਨ ਗੋਰਨਿ ਮੁਚਕੰਤੀ'।

'ਚਹੁੰਆਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਗੋਲੀਆਂ ਛੁਟਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜਨੁਓਰਨ ਘੋਰਨ' ਬਰਖੰਤੀ।

'ਗੜੇ ਭਯਾਨਕ (ਅ) ਗੱਜਕੇ (ਬੱਦਲ)।

ਉਰ ਫੇਰਨ ਤੋਰਨ ਮੁਖ ਕਰੈਂ'।

'ਛਾਤੀ ਫੋੜਦੀਆਂ ਤੇ ਮੂੰਹ ਤੋੜਦੀਆਂ ਹਨ।

ਡਰ ਹੋਰਨ ਕੋ ਕੋ ਰਨ ਅਰੈ' ॥ ੧੯ ॥

'ਕੌਣ ਰਣ ਵਿਚ ਅੜੇ। (ਅ) ਕ੍ਰੋੜਾਂ ਅੜੇ।

ਚਹੁੰ ਦਿਸ਼ ਤੇ ਉਮਡਯੋ ਦਲ ਭਾਰੀ।

ਜੈਮਲ ਫੱਤਾ ਘੇਰਿ ਮਝਾਰੀ।

'ਮਾਰਹੁ ! ਪਕਰਹੁ ! ਜਾਨ ਨ ਦੈਹੋ'।

ਦੌਰਹਿ ਕਹਹਿ 'ਰੋਕ ਇਨ ਲੈਹੋ' ॥ ੨੦ ॥

ਜਬਿ ਰਜਪੂਤ ਰੁਕੇ ਇਸ ਭਾਂਤੀ।

ਜੁੱਧ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਿ ਆਖਨ ਰਾਤੀ।

ਪ੍ਰਿਥਮ ਤੁਫੰਗਨ ਕੀ ਕਰਿ ਮਾਰਿ।

ਤੋਮਰ¹ ਸਾਂਗਨਿ² ਸੇਲ³ ਸੰਭਾਰ ॥ ੨੧ ॥ ¹ਨੇਜੇ। ²ਬਰਛੇ। ³ਸੇਲੇ।

ਪੁਨਿ ਤਰਵਾਰਨ ਪਰ ਕਰ ਧਰੇ।

ਸਨਮੁਖ ਮੁਖ ਕਰਿ ਦੁਹਿਦਿਸ਼ ਭਿਰੇ।

ਅੰਗ ਬਿਦੀਰਨਿ¹ ਜੋਧਾ ਭਏ। ¹ਜੋਧਿਆਂ ਦੇ ਅੰਗ ਤੁੱਟੇ।

ਘਾਇਲ ਘੁਮਤਿ ਮੁਰਛਾ ਲਏ ॥ ੨੨ ॥

ਕਟਿ ਕਟਿ ਗਿਰੇ ਸੁਭਟ ਰਣ ਮਾਂਹੀ।

ਮਰੇ ਸਮੁਖ ਸੁਰਪੁਰਿ ਕੋ ਜਾਹੀਂ।

ਨਹੀਂ ਚਰਨ ਇਕ ਹਟੇ[†] ਪਿਛਾਰੀ। [†]ਪਾ:-ਟਰੇ।

ਸ਼੍ਰੋਣਿਤ ਬਿਖਰਜੇ ਅਵਨਿ ਮਝਾਰੀ

॥ ੨੩ ॥

ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਨੇਕ ਪਰੇ ਛਿਤ ਕੀਰਨ¹।

¹ਖਿੰਡੇ ਹੋਏ [ਸੰਸ: ਕੀਰਣ] (ਅ) ਛਿਤ ਕੀ ਰਨ = ਯੁਧ ਭੂਮਕਾ (ਵਿਚ)।

ਕਰ ਪਗ ਕਟਿ ਹੋਏ ਬਿਸਤੀਰਨ।

ਆਂਤ੍ਰੈ¹ ਕੇਸ ਬਿਸਾਲ ਪਰੇ ਹੈਂ।

¹ਆਂਦਰਾਂ।

ਖੜਗ ਤੁਟੇ ਗਨ ਕਵਚ¹ ਗਿਰੇਹੈਂ ॥ ੨੪ ॥

¹ਸੰਜੋਇ।

ਕਹੂੰ ਤੁਰੰਗ ਮਰੇ ਧਰਿ ਪਰੇ।

ਕਹੂੰ ਤੁਫੰਗ ਛੁਛੀਅਨ ਧਰੇ।

ਤੋਮਰ ਸਾਥ ਬਿਧੇ ਤਨੁ ਕੇਤੇ।

ਗੋਰੀ ਲਗੀ ਫਟੇ ਉਰਤੇਤੇ ॥ ੨੫ ॥

ਕਿਤਿ ਤਰਫਤਿ ਮਾਂਗਤਿ[†] ਹੈਂ ਪਾਨੀ।

[†]ਪਾ:-ਮੰਗਤ।

'ਹਾਇ ਹਾਇ ਹਤਿ' ਕੂਕਤਿ ਬਾਨੀ।

¹ਮਾਰੇ ਗਏ।

ਜੰਬੁਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਘਸੀਟਤਿ ਕਾਂਹੂ।

ਕਾਕ ਗ੍ਰਿਧ ਤ੍ਰਿਪਤੇ ਰਣ ਮਾਂਹੂ ॥ ੨੬ ॥

ਹਲਾਹਲੀ ਮਾਚੜੇ ਸੰਗ੍ਰਾਮਾ।

ਮਰਿ ਮਰਿ ਪਹੁੰਚਤਿ ਭੇ ਜਮ ਧਾਮਾ।

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਰਣ ਘਾਲਿ ਘਨੇਰੇ।

ਹਟਿ ਪ੍ਰਵਿਸੇ ਨਿਜ ਦੁਰਗ ਬਡੇਰੇ ॥ ੨੭ ॥

ਵਹਿਰ ਤੁਰਕ ਸੈਨਾ ਢੁਕਿ ਨੇਰੇ।

ਕਰੇ ਮੋਰਚੇ ਗਢ ਚਉਫੇਰੇ।

ਧਹਾ ਧਹੀ¹ ਤੋਪਨਿ ਕੋ ਮਾਰੈਂ।

¹ਧਾ ਧਾ ਕਰਕੇ।

ਉਡਹਿੰ ਸੁਰੰਗਨਿ ਗਜਬ ਗੁਜਾਰੈਂ¹

¹ਸੁਰੰਗਾਂ ਉਡਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਕਹਿਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੇਖੋ ਅੰਸੂ ੭. ਅੰਕ ੨੧, ਜਿਥੇ ਦਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੁਰੰਗਾਂ ਖੋਦਕੇ

॥੨੮॥

(ਬਰੂਦ ਭਰਕੇ) ਉਡਾਈਆਂ।

ਅੰਤਰ ਤੇ ਗਨ ਤੁਪਕ ਚਲਾਵੈਂ।

ਆਵਤਿ ਜਾਤਿ ਅਨਿਕ ਭਟ ਘਾਵੈਂ।

ਇਸੀ ਰੀਤ ਨਿਤ ਮਾਚਹਿ ਜੰਗ।

ਲਿਟਹਿ ਸੁਭਟ ਜਨੁ ਪਰੇ ਮਲੰਗਾ

॥੨੯॥

ਗੋਰੇ ਗੋਰੀ ਬਰਖਾ ਬਰਖਹਿ।

'ਗੋਲੇ ਗੋਲੀਆਂ ਦੀ।

ਹੋਤਿ ਸ਼ਬਦ ਕਾਇਰ ਉਰ ਧਰਖਹਿ।

ਉਠਹਿ ਪਲੀਤੇ ਦਾਗਹਿ ਤੋੜੇ।

'ਉਹ ਬਲਦੀ ਬੱਤੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅੱਗ ਦੇਂਦੇ ਹਨ।

ਕੜਕਹਿ ਤਤਿਤਾ ਸਮ ਮੁਖ ਮੋੜੇ।

'ਮੂੰਹ ਮੋੜ ਦੇਂਦੇ ਹਨ।

॥੩੦॥

ਕਿਤਿਕ ਦਿਵਸ ਮਹਿ ਪੁਨ ਕਰਿ ਤਯਾਰੀ।

ਨਿਕਸੇ ਵਹਿਰ ਭੇੜ ਕਰਿ ਭਾਰੀ।

'ਲੜਾਈ ਕਰਨ ਨੂੰ।

ਮਾਰਨ ਮਰਨ ਸੁਭਟ ਕਰਿ ਸੂਰਿ।

'ਸੂਰਮਗਤੀ ਕਰਕੇ ਸੂਰਮੇ ਮਾਰਦੇ ਤੇ ਮਰਦੇ ਹਨ।

ਕਟਿ ਕਟਿ ਅੰਗ ਮਿਲਤਿ ਹੈਂ ਧੂਰ

॥੩੧॥

ਲਰਿ ਲਰਿ ਪਚਿ ਪਚਿ ਸ਼੍ਰਮਤ ਸੁ ਹੋਇ।

ਕਟਿ ਕਟਿ ਨਿਜ ਦਿਸ਼ ਹਟਿ ਦਲ ਦੋਇ।

'ਹਟੇ।

ਸੰਮਤਿ ਕਿਤਿਕ ਬਿਤੀਤਤਿ ਭਏ।

ਨਹੀਂ ਜੁਧ ਕੋ ਮੇਟਨ ਕਏ ॥੩੨॥

ਬੀਚ ਮੋਰਚਨਿ ਹੋਤਿ ਲਰਾਈ।

ਤੋਪ, ਤੁਪਕ, ਜੰਜੈਲ ਚਲਾਈ।

ਗੋਲੇ ਗੁਲਕਾਂ ਲਾਗਹਿ ਘਾਇ।

ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਹਤਿ ਹੈਂ ਸੁਭਟ ਰਿਸਾਇ

॥੩੩॥

ਕਈ ਬਾਰ ਹੇਲਾ ਕਰਿ ਪਰੈਂ।

ਦੌਰਿ ਦੌਰਿ ਸਨਮੁਖ ਹੁਇ ਮਰੈਂ।

ਜੁਲਾ ਬਮਣੀ ਕਰਿ ਕਰਿ ਤਯਾਰੀ।

ਦਾਗਹਿ ਏਕ ਬਾਰ ਭਟ ਮਾਰੀ ॥੩੪॥

†ਪਾ:-ਭਾਰੀ।

ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਕੋ ਰਚਹਿ ਬਨਾਇ।

ਹਤਹਿ ਦੁਰਗ ਕਿਮ ਜੈ ਕੋ ਪਾਇ।

ਦੁਹੁ ਦਿਸ਼ਨਿ ਕੇ ਭਟ ਬਹੁ ਮਾਰੇ।

†ਪਾ:-ਤੇ।

ਲਰਹਿੰ ਪਰਸਪਰ ਮਰਹਿੰ ਜੁਝਾਰੇ

॥ ੩੫ ॥

ਨਿਜ ਨਿਜਪਤਿ^੧ ਕੀ ਜੀਤ ਚਹੰਤੇ।

^੧ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਮਾਲਕ ਦੀ।

ਹੇਤੁ ਜੀਵਕਾ ਲਰਤਿ ਮਰੰਤੇ।

ਦੁਹਦਿਸ਼ ਬਜਹਿੰ ਜੁਝਾਊ ਬਾਜੇ^੧।

^੧ਜੰਗ ਦੇ ਵਾਜੇ।

ਕਰਿ ਉਤਸਾਹੁ ਭਿਰਤਿ ਬਡ ਰਾਜੇ

॥ ੩੬ ॥

ਗਢ ਚਤੌਰ ਕਹੁ ਕਰਿ ਕੈ ਘੇਰਾ।

ਪਰਜੇ ਕਟਕ ਬਡ ਅਕਬਰ ਕੇਰਾ।

ਲਰਿ ਬਹੁ ਬਾਰ ਭਏ ਭਟ ਹੋਰੇ।

ਸਨੈ ਸਨੈ ਲਰਤੇ ਨਿਜ ਠੋਰੇ ॥ ੩੭ ॥

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਘੇਰੇ ਕੋ ਪਾਇ।

ਪਰਜੇ ਸ਼ਾਹੁ ਅਕਬਰ ਤਿਸੁ ਥਾਇੰ।

ਕਿਤਿਕ ਬਰਖ ਤਹਿੰ ਬੀਤ ਗਏ ਹੈਂ।

ਨਹਿੰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਸੁ ਟਿਕਨ ਕਿਯੇ ਹੈਂ^੧।

^੧ਲੜਾਈ ਤੋਂ ਟਿਕਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਭਾਵ ਜੰਗ ਛੱਡਿਆ ਨਹੀਂ।

॥ ੩੮ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਗਢ ਚਤੌਰ ਕੋ ਜੰਗ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ
ਪੰਚਮੇ ਅੰਸੂ ॥ ੫ ॥

੬. [ਅਕਬਰ ਨੂੰ ਇਕ ਸਿੱਖ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸੁਧਿ ਦਿੱਤੀ]

ਪੁ<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>> 2

ਦੋਹਰਾ:

ਬਹੁਤ ਬਰਖ ਜਬ ਬੀਤ ਗੇ,
ਅਕਬਰ ਸ਼ਾਹੁ ਬਿਸਾਲ।
ਸੋਚਤਿ ਸੋਚਨ ਕੋ ਅਧਿਕ,
ਕਰਿ ਬਿਚਾਰ ਤਿਸ ਕਾਲ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਸਭਿ ਸੂਬੇ ਉਮਰਾਉ ਬੁਲਾਏ।
ਗਨ ਮੰਤ੍ਰੀ ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਚਲਿ ਆਏ।
ਮੁਖੀ† ਸੈਨ ਕੇ ਸਕਲ ਹਕਾਰੇ।
ਨਿਜ ਸਾਮੀਪ ਕਹਤਿ ਸਤਿਕਾਰੇ ॥ ੨ ॥
ਜਬਿ ਸਭਿ ਆਏ ਲਗਯੋ ਦਿਵਾਨ।
ਉਮਰਾਵਨ ਦਿਸ਼ ਦਿਖਿ ਸੁਲਤਾਨ।
ਕਹਤਿ ਭਯੋ 'ਸੁਨ ਹੋ ਬਚ ਸਾਰੇ।
ਕਰਹੁ ਬਿਚਾਰਨ ਪੁਨਹੁ ਉਚਾਰੇ' ॥ ੩ ॥

†ਪਾ:-ਮੁੱਖਜ਼।

†ਤੇ ਫੇਰ ਕਹੋ।

ਜਬਿ ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਚਢੇ ਚਤੌਰ।
ਤਬਹਿ ਮਨਾਏ ਸਭਿ ਹੀ ਠੌਰ।
ਜਿਤੇ ਪੀਰ ਸਭਿ ਕੋ ਮੈਂ ਮਾਨਾ।
ਦੀਨ ਸ਼ਰੀਨੀ† ਵਸਤੂ ਨਾਨਾ ॥ ੪ ॥
ਸਭਿਹਿਨਿ ਕੀ ਆਗਯਾ ਕਹੁ ਪਾਏ।
ਬਿਚ ਅਜਮੇਰ ਕਮਾਨ ਚਢਾਏ।
ਮੈ ਨਿਜ ਕਾਰਜ ਕੋ ਸਿਧ ਜਾਨਾ।
ਕਰਿ ਪੀਰਨ ਪਰ ਸਿਦਕ ਮਹਾਨਾ ॥ ੫ ॥
ਚਢਿ ਚਤੌਰ ਪਰ ਆਯਹੁ ਤਬੈ।
ਅਪਨੇ ਦਲ ਸੰਗ ਲੈ ਕਰਿ ਸਬੈ।
ਇਹਾਂ ਜੰਗ ਜੇਤਾ ਕਛੁ ਭਯੋ।
ਸਕਲ ਬੀਚ ਤੁਮ ਜਾਨਿ ਸੁ ਲਯੋ ॥ ੬ ॥
ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਕਰਿ ਕੀਨਿ† ਲਰਾਈ।
ਜੋਧਾ ਮਰੇ ਬ੍ਰਿੰਦ ਦੁਹ ਘਾਈ।
ਬਰਖ ਕਿਤੇ ਬੀਤੇ ਇਸ ਥਾਨ।
ਖਰਚ ਖਜ਼ਾਨਾ ਭਯੋ ਮਹਾਨ ॥ ੭ ॥

†ਪਾ:-ਸ਼ੀਰਨੀ।

†ਪਾ:-ਅਨਿਕ।

†ਦੋਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ।

ਬਹੁਤੇ ਸੁਭਟ ਰਹੇ ਰਨ ਠੌਰ।
 ਬਿਦਤ ਜੁੱਧ ਭਾ ਸਭਿ ਮਹਿੰ ਗੌਰ।¹ਭਾਰੀ।
 ਚਾਰਹੁੰ ਦਿਸਾ ਬਿਖੈ ਸੁਨਿ ਗਯੋ।²ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
 -ਸਾਹ ਚਤੌਰ ਸੰਗ ਰਣ ਭਯੋ- ॥ ੮ ॥
 ਬਿਨ ਮਾਰੇ ਜੇ ਉਠਿ ਅਬਿ ਚਾਲੇ।
 ਹੋਤਿ ਉਪਦ੍ਰਵ ਹਨਹਿੰ ਬਿਸਾਲੇ।
 ਅਨਿਕ ਸੂਰ ਰਾਜੇ ਮੈਂ ਦਲੇ।
 ਸੋ ਸਭਿ ਮਿਲ ਕਰਿ ਹੋਵਹਿੰ ਖਲੇ ॥ ੯ ॥
 ਆਕੀ ਹੋਇ ਜੰਗ ਕੋ ਚਾਹੈਂ।
 ਬਿਗਰ ਜਾਇੰ, ਨਹਿੰ ਮਿਲਨ ਉਮਾਹੈਂ।
 ਹਤਹਿੰ ਚਤੌਰ ਰਹਹਿ ਪਤਿ ਮੇਰੀ।
 ਪਤਿਸਾਹਿਤ ਤਬਿ ਬਧਹਿ ਬਧੇਰੀ
 ॥ ੧੦ ॥
 ਜੇ ਗਢ ਨਹਿੰ ਟੂਟਹਿ ਹਟਿ ਜਾਹਿੰ।
 ਅਨਿਕ ਥਾਨ ਤਬਿ ਜੰਗ ਮਚਾਹਿੰ।
 ਭਲੇ ਚਢੇ ਨਿਜ ਕਾਜ ਸੁਧਾਰਨਿ।
 ਪੂਰਬ ਕੋ ਭੀ ਕੀਨਿ ਬਿਗਾਰਨ ॥ ੧੧ ॥
 ਤੁਮਰੇ ਮਹਿੰ ਬੁਧਿਵਾਨ ਮਹਾਂਨ।
 ਕਹਹੁ ਉਪਾਵ ਹੋਹਿ ਗਢ ਹਾਨ।³ਕਿਲ੍ਹਾ ਟੁੱਟੇ।
 ਜੋ ਇਹੁ ਕਾਜ ਸੁਧਾਰਹਿ ਮੇਰਾ।
 ਤਿਸ ਤੇ ਅਪਰ ਭਲਾ ਨਹਿੰ ਹੇਰਾ ॥ ੧੨ ॥
 ਸਭ ਮਹਿੰ ਬ੍ਰਿਧਹਿ⁴ ਸੁ ਮੋਹਿ ਅਗਾਰੀ।⁵ਵਧੇਗਾ।
 ਤਿਸ ਕੀ ਆਨ ਮਾਨਿ ਹੋਂ ਭਾਰੀ।
 ਬਡ ਸੰਕਟ ਇਹੁ ਗਢ ਕੋ ਪਰਯੋ।
 ਟੂਟਯੋ ਨਹੀਂ ਜੁਧ ਬਡ ਕਰਯੋ ॥ ੧੩ ॥
 ਭੇਦ ਨਹੀਂ⁶ ਰਜਪੂਤਨ ਮਾਂਹਿ।⁷ਪਾਟਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।
 ਅਪਰ ਉਪਾਉ ਬਨਹਿ ਕੋ ਨਾਂਹਿ।
 ਪੀਰ ਫਕੀਰ ਅਪਰ ਜੇ ਕੋਈ।
 ਜਿਸ ਕੋ ਕਹਯੋ ਬਾਕ ਫੁਰਿ ਹੋਈ ॥ ੧੪ ॥
 ਸੋ ਖੋਜਹੁ ਚਾਰਹੁੰ ਦਿਸ ਮਾਂਹਿ।
 ਜਹਾਂ ਸੁਨਹੁ ਪਰਖਹੁ ਤਹਿੰ ਜਾਹਿੰ⁸।⁹ਪਾ:-ਜਹਾਂ ਸੁਨਹੁ ਤਹਾਂ ਹੀ ਜਾਹਿੰ।
 ਜਿਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁਇ ਕਰੁਨਾ ਕਰਈ।

ਮੈਂ ਸਭਿ ਜੁਤਿ ਤਿਸ ਕੇ ਅਨੁਸਰਈ

॥ ੧੫ ॥

ਐਸੇ ਖੋਜ ਬਤਾਵਹਿ ਮੋਹੀ।

ਅਧਿਕ ਹਿਤੁ ਤਿਹ ਸਮਨਹਿ ਹੋਹੀ।

ਇਸ ਸੰਦੇਹ ਗਰਤ ਮਹਿ ਗਿਰਯੋ।

ਕਰਹਿ ਨਿਕਾਸਨ ਜੋ ਹਿਤ ਭਰਯੋ

॥ ੧੬ ॥

ਇਮ ਸੁਨਿ ਕੈ ਸਭਿ ਲਗੇ ਬਿਚਾਰਨ।

-ਅਸ ਪੂਰਨ ਕੋ^੧ ਕਰਹਿ ਨਿਹਾਰਨ^੨-। ^੧ਐਸਾ ਪੂਰਾ ਕੌਣ ਹੈ। ^੨ਉਸਨੂੰ ਲੱਭੀਏ।

ਕਿਸ ਹੂੰ ਨੇ ਕੋ ਪੀਰ ਬਤਾਵਾ।

ਨਹਿ ਪਸੰਦ ਅਕਬਰ ਕੀ ਆਵਾ ॥ ੧੭ ॥

ਕਹਨ ਲਗਯੋ 'ਇਸ ਤੇ ਭਿ ਬਡੇਰੇ।

ਪ੍ਰਿਥਮ ਮਨਾਏ ਪੀਰ ਘਨੇਰੇ।

ਕਿਸਹੂੰ ਤੇ ਨ ਸਰਯੋ ਮਮ ਕਾਮੂ।

ਭਏ ਨਿਫਲ ਖਰਚੇ ਬਹੁ ਦਾਮੂ ॥ ੧੮ ॥

ਗੁਰ ਘਰ ਕੋ ਇਕ ਸਿੱਖ ਮਹਾਨਾ^੩।

^੧ਮਹਿਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਲਿਖੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਨੇ ਅਕਬਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਕੀਤੀ, ਤੇ ਖਾ: ਤਵਾ: ਲਿਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਸਰਦਾਰਾਂ ਤਾਹਰਬੇਗ ਖਾਂ ਸੂਬਾ ਲਾਹੌਰ ਤੇ ਟੋਡਰ ਮੱਲ ਦੀਵਾਨ ਨੇ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ। ਮਹਿਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਲਿਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਚੇਤੇ ਕੀਤਾ। ਦੂਸਰੀ ਗੱਲ ਮਹਿਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿਚੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰ ਨੇ ਚਤੋੜ ਫਤਹਿ ਹੋਣ ਦਾ ਵਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਕੇਵਲ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ:- 'ਜਬ ਟੂਟੇ ਗੜ੍ਹ ਫਤਹਿ ਹੋਇ ਜਾਇ' ਕਿ ਜਦੋਂ ਬਾਵਲੀ ਦਾ ਕੜ ਟੁੱਟਣਾ ਹੈ ਉਦੋਂ ਕਿਲਾ ਟੁੱਟਣਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਤਿਗੁਰ ਨੇ ਇਕ ਹੋਣਹਾਰ ਨੂੰ ਜਿਸਦਾ ਹੋਰ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਅਗੰਮ ਵਾਚ ਕੇ ਪਹਿਲੋਂ ਸਮਾਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਵਰ ਸ਼ਾਪ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਈ ਦੇਖੋ ਪੰਨਾ ੧੬੭੩ ਦੀ ਟੁਕ^੪।

ਸ਼ਾਹੁ ਬਾਕ ਤਿਨ ਭੀ ਸੁਨਿ ਕਾਨਾ।

ਸਹਤਿ ਸੰਦੇਹੁ^੫ ਕਹਿਨ ਕੋ ਹੋਇ।

^੫ਮਤਾਂ ਮੰਨੇ ਕਿ ਨਾ ਮੰਨੇ) ਇਸ ਸੰਸੇ ਸਹਤ ਕਹਣ ਲਈ (ਉੱਦਤ) ਹੋਯਾ।

-ਇਹੁ ਹੈ ਤੁਰਕ ਸ਼੍ਰਧਾਲੂ ਨ ਕੋਇ^੬। ^੬ਸ਼ਰਧਾ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

॥ ੧੯ ॥

ਗੁਰ ਘਰ ਪਰ ਕਿਮਿ ਸਿਦਕ ਧਰੇ ਹੈ।

ਰਿਦੇ ਨੰਮ੍ਰਿ ਕਿਮ ਸੀਸ ਕਰੇ ਹੈ।

ਗੁਰ ਕੋ ਨਿਮਹਿ ਪਾਇ ਬਡਿਆਈ।

ਗੁਰ ਕੋ ਨਿਮਹਿ ਸੁ ਇੱਛ ਪੁਰਾਈ-

॥ ੨੦ ॥

ਏਵ ਬਿਚਾਰ ਏਕ ਦਿਨ ਰਾਤਿ।

ਪੁਨਿ ਨਿਸ਼ਚੈ ਚਿਤ ਕੀਨਸਿ ਬਾਤ।

-ਏਕ ਬਾਰ ਮੈਂ ਇਸ ਕੋ ਕਹੋਂ।

ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਪ੍ਰਤਾਪ ਜਸ ਲਹੋਂ^੧ ॥ ੨੧ ॥ ^{'ਜੈਸਾ ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਹਾਂ।}

ਇਸ ਕੇ ਭਲੇ ਭਾਗ ਲੇ ਮਾਨ।

ਨਾਂਹਿ ਤ ਪਾਵੈ ਕਸ਼ਟ ਮਹਾਂਨ-।

ਇਮਿ ਬਿਚਾਰ ਕੈ ਚਿਤ ਦ੍ਰਿੜ ਕਰਿ ਕੈ।

ਗਯੋ ਸ਼ਾਹੁ ਢਿਗ ਖਰੋ ਨਿਹਰਿ ਕੈ ॥ ੨੨ ॥

ਕਰ ਤਸਲੀਮ^੧ ਸਮੁਖ ਕਰਿ ਨੈਨ। ^{'ਸਲਾਮ।}

'ਸ਼ਾਹਨਸ਼ਾਹ ! ਸੁਨਹੁ ਮਮ ਬੈਨ।

ਨਿਮਕ ਤੁਮਾਰੋ ਹਮ ਨਿਤ ਖਾਤਿ।

ਭਲੇ ਚਹਤਿ ਹੈਂ ਚਿਤ ਦਿਨ ਰਾਤਿ

॥ ੨੩ ॥

ਜਗ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਥਮ ਭਏ ਹੈਂ।

ਸਭਿਹਿਨਿ ਸੁਭ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਏ ਹੈਂ।

ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਦੁਊ ਜਿਸ ਮਾਨਹਿੰ।

ਗੁਰੂ ਪੀਰ ਜਿਸ ਨਾਮ ਬਖਾਨਹਿੰ ॥ ੨੪ ॥

ਅਜਮਤਿ ਮੈਂ ਪੂਰਨਿ ਸਭਿ ਭਾਂਤੀ।

ਜਿਸ ਕੇ ਸਮਸਰ ਨਹਿੰ ਕਿਸੁ ਬਾਤੀ।

ਕਰਾਮਾਤ ਸਭਿ ਥਾਨ ਲਗਾਈ।

ਪੀਰ ਮੀਰ ਨੰਮ੍ਰੇ ਅਗੁਵਾਈ^੧ ॥ ੨੫ ॥ ^{'ਅੱਗੇ ਝੁਕੇ।}

ਜ਼ਾਹਰ ਸਭਿ ਜਹਾਨ ਮਹਿੰ ਹੋਵਾ।

ਜਿਨ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਕੋ ਨ ਖਰੋਵਾ।

ਬਾਬਰ ਸ਼ਾਹ ਜੁ ਬਡੋ ਤੁਮਾਰੋ।

ਤਿਨ ਬਖਸ਼ਿਯੋ ਇਹੁ ਪਦ ਜੁ ਉਦਾਰੋ

॥ ੨੬ ॥

ਜਨਮਤਿ ਹੀ ਅਜਮਤਿ ਅਤਿ ਧਾਰੀ।

ਸੁਪਤਿ ਛਾਂਵ ਕਿਯ ਫਣ ਬਿਸਤਾਰੀ। ^{'ਸੁੱਤਿਆ ਤੇ ਛਾਂ ਕੀਤੀ। (ਸੱਪ ਨੇ) ਫਣ ਨੂੰ ਫੈਲਾਕੇ।}

ਮਹਿਖਨ^੧ ਚਰਿਕੈ ਖੇਤ ਉਜਾਰਾ। ^{'ਮੱਝੀਆਂ ਨੇ।}

ਛਿਨ ਮਹਿੰ ਕਿਯ ਹਰਿਆਵਲ ਸਾਰਾ

॥ ੨੭ ॥

ਅਨਿਕ ਮ੍ਰਿਤਕ ਭੀ ਕਰੇ ਜਿਵਾਵਨ।

ਜਹਿੰ ਤਹਿੰ ਬਿਚਰੇ ਜਸੁ ਅਤਿ ਪਾਵਨ।

ਕਰਾਮਾਤ ਧਾਰੀ ਜਗ ਜੇਤੇ।

ਗੋਰਖ ਆਦਿਕ ਸਿਧ ਗਨ ਕੇਤੇ ॥ ੨੮ ॥

ਤੁਰਕਨ ਬਿਖੈ ਪੀਰ ਅਜਮਤੀ।

ਮਤੀ^੧ ਬਿਲੰਦ, ਦ੍ਰੈਤ ਚਿਤ ਹਤੀ।

^੧ਪਾ:-ਅਤੀ।

ਸ਼ੱਮਸ^੧ ਆਦਿ ਜਿਨਹੁੰ ਦਿਨ ਨਾਥ^੨।

^੧ਸ਼ੱਮਸ ਤਬਰੇਜ਼। ^੨ਸੂਰਜ।

ਤਰੈ ਉਤਾਰਯੋ ਬੋਲਨ ਸਾਥ^੧ ॥ ੨੯ ॥

^੧ਕਹਿਨ ਨਾਲ ਹੀ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਸਭਿ ਸੋਂ ਚਰਚਾ ਕਰੇ।

ਅਜਮਤ ਕੋ ਦਿਖਾਇ ਕਰਿ ਤਰੇ^{੧੨}।

^੧ਨੀਵੇਂ ਕੀਤੇ। ^੨ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਦੇਖੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉੱਤਰਾਰਧ ਅਧਯਾਯ ੩੭।

ਕੇਤਿਕ ਗਿਨੀਏਂ ਜਗਤ ਮਝਾਰੇ।

ਦਰਸਨ ਦੇ ਕਰਿ ਨਰ^੧ ਨਿਸਤਾਰੇ

^੧ਪਾ:-ਜਗ।

॥ ੩੦ ॥

ਖਲਕ ਬਿਖੈ ਅਸ ਠੌਰ ਨ ਕੋਈ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਕੋ ਲਖੈ ਨ ਜੋਈ।

ਜਿਨ ਕੇ ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਸਮਾਨ।

ਮੋਖ ਪੰਥ ਉਪਦੇਸ਼ਤਿ ਦਾਨ ॥ ੩੧ ॥

ਕਹੌਂ ਕਹਾਂ ਲਗ ਤਿਨ ਕੀ ਕੀਰਤਿ।

ਬਿਦਤਿ ਜਗਤ ਸਗਰੇ ਬਿਸਤੀਰਤਿ।

ਰਾਵਰ ਕੇ ਸਮੀਪ ਉਮਰਾਵ।

ਬੁਝਿ ਪਿਖਹੁ ਸਭਿ ਲਖੈ ਪ੍ਰਭਾਵ ॥ ੩੨ ॥

ਤੇ ਬੈਕੁੰਠ ਲੋਕ ਜਬਿ ਗਏ।

ਗਾਦੀ ਪਰ ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਬਿਏ।

ਮਨ ਇੰਦ੍ਰੈ ਕੋ ਜੀਤਨ ਹਾਰੇ।

ਹਾਰੇ ਸ਼ਤ੍ਰੂ ਜਿਨਹੁੰ ਅਗਾਰੇ ॥ ੩੩ ॥

ਅਤਿ ਗੰਭੀਰ ਧੀਰ ਧਰਮਾਤਮ।

ਕੋ ਕਹਿ ਸਕਿ ਹੈ ਤਿਨਹੁੰ ਮਹਾਤਮ।

ਕਰਾਮਾਤ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਕੇਰੀ।

ਲਈ ਛਪਾਇ ਨਹੀਂ ਕਿਨ ਹੇਰੀ ॥ ੩੪ ॥

ਅਪਨ ਸਥਾਨ ਥਾਪ ਕੈ ਆਪ।

ਜਾਹਰ ਕਰਿ ਜਹਾਨ ਪਰਤਾਪ।

ਦੇਵ ਲੋਕ ਮਹਿੰ ਗਏ ਗੁਸਾਈਂ।

ਗਾਦੀ ਪਰ ਤਿਨ ਤੇ ਪਿਛਵਾਈ ॥ ੩੫ ॥

ਅਮਰਦਾਸ ਹੈ ਤ੍ਰਿਤੀਓ ਰੂਪ।
 ਬੈਸ ਬ੍ਰਿਧ ਮੁਖ ਜੋਤਿ ਅਨੂਪ।
 ਜਿਨਹੁ ਪ੍ਰਤੱਗਯਾ ਅਚਰਜ ਕੇਰੀ।
 -ਆਇ ਬਸਹਿ ਜੋ ਹਮਰੀ ਪੁਰੀ ॥ ੩੬ ॥
 ਦੇਖਤਿ ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਕੇ ਤਾਤ।
 ਮਰਹਿ ਨਹੀਂ ਜੀਵਹਿ ਕੁਸ਼ਰਾਤ^੧ -। ^੧ਮੁਖ ਅਨੰਦ ਦੇ ਨਾਲ।
 ਕਰਾਮਾਤ ਇੱਤਯਾਦਿ^੨ ਅਨੇਕ। ^੨ਪਾ:-ਇਸ ਆਦਿ।
 ਬਿਦਤਿ ਜੁਗਤ ਮਹਿ ਸਹਤ ਬਿਬੇਕ
 ॥ ੩੭ ॥
 ਆਗੈ^੩ ਬਿੱਤਿ ਨਿਤਿ ਰਿਧਿ, ਸਿਧਿ, ^੩ਪਾ:-ਅੱਗੈ।
 ਨਿਧ।
 ਮੁਖ ਕੋ ਦੇਖਹਿ ਸਕਲ ਸਮ੍ਰਿਧਿ^੪। ^੪ਵਿਭੂਤੀਆਂ।
 ਜਨ ਅਨੇਕ ਜਿਨ ਕੀਨ ਨਿਹਾਲ।
 ਕਹੈ ਜੁ ਮੁਖ, ਹੁਇ ਸੋ ਤਤਕਾਲ'
 ॥ ੩੮ ॥
 ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਅਕਬਰ ਅਚਰਜ ਮਾਨਾ।
 ਰਿਦੈ ਚਾਹਿ ਕਰਿ ਬਾਕ ਬਖਾਨਾ।
 'ਕੌਨ ਦੇਸ ਪੁਰਿ ਕੌਨ ਸਥਾਨਾ?
 ਨੇਰੇ ਕਿਧੋਂ ਦੂਰ ਪਰਮਾਨਾ? ॥ ੩੯ ॥
 ਤਿਨ ਤੇ ਬਰ ਲੇਵਨ ਕੇ ਕਾਰਨ।
 ਗੁਰ ਸੇਵਕ! ਤੁਮ ਕਰੋ ਉਚਾਰਨ।'
 ਸੁਨਿ ਕੈ ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਗੁਰਦਾਸ।
 ਕਹਤਿ ਭਯੋ ਅਕਬਰ ਕੇ ਪਾਸ ॥ ੪੦ ॥
 'ਸ਼ਾਹਨਸ਼ਾਹ! ਸੁਨਹੁ, ਇਸ ਥਲ ਤੇ।
 ਅਹੈ ਦੂਰ ਬਹੁ, ਮਾਰਗ ਚਲਤੇ।
 ਰਾਵਰ ਕੋ ਨ ਬਨਹਿ ਅਬਿ ਜਾਨੋ।
 ਦਿੱਲੀ ਪੁਰਿ ਤੇ ਨਿਕਟ ਸੁ ਜਾਨੋ ॥ ੪੧ ॥
 ਲਵਪੁਰਿ ਕੇ^੫ ਹੈ ਬਹੁਤ ਸਮੀਪ। ^੫ਪਾ:-ਤੇ।
 ਨਦੀ ਬਿਪਾਸਾ, ਹੇ ਅਵਨੀਪ!
 ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਤੀਰ ਤਿਸੁ ਅਹੈ।
 ਅਮਰਦਾਸ ਗੁਰ ਤਿਹ ਠਾਂ ਰਹੈ ॥ ੪੨ ॥
 ਅਬਹਿ ਮਾਤਬਰ^੬ ਰਾਵਰ ਕੇਰ। ^੬ਇਤਬਾਰ ਵਾਲਾ।

ਪਹੁੰਚਹਿ ਤਿਨ ਢਿਗ ਕਰਹਿ ਅਦੇਰ^੧।

^੧ਦੇਰ ਨਾ ਕਰੇ।

ਅਨਿਕ ਉਪਾਇਨ ਕੋ ਲੈ ਜਾਇ।

ਤੁਮਰੀ ਦਿਸ਼ ਤੇ ਬਿਨੈ ਸੁਨਾਇ ॥ ੪੩ ॥

ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਹੁਇ ਭਾਵ ਮਹਾਂਨਾ^੧।

^੧ਬੜੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ।

ਅਰਜ਼ ਗੁਜ਼ਾਰਹਿ ਗਰਜ ਸੁਜਾਨਾ^੧।

^੧ਉਹ) ਸੁਜਾਨ ਗਰਜ ਸੁਨਾਵੇ। ^੧ਪਾ:-ਗੁਰ ਜਸ ਜਾਨਾ।

ਤਬਿ ਜੋ ਕਰਹਿ ਬਾਕ ਗੁਰ ਪੂਰੇ।

ਪੂਰਨ ਹੋਇ ਜ਼ਰੂਰ ਜ਼ਰੂਰੇ ॥ ੪੪ ॥

ਜਬਹਿ ਪਠਾਵਨ ਕਰਿ ਹੋ ਕੋਇ।

ਤਬਿ ਤੁਮ ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਕੈ ਦੋਇ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸੁ ਲੇ ਨਾਮ।

ਮੁਖ ਸਨਮੁਖ ਕਰਿ ਕੈ ਤਿਨ ਧਾਮ

॥ ੪੫ ॥

ਅਪਨੋ ਕਾਜ ਚਿਤਵ ਕਰਿ ਮਨ ਮੈਂ।

ਤਸਲੀਮਾਤ^੧ ਕਰਹਿ ਤਿਸੁ ਛਿਨ ਮੈਂ।

^੧ਅਦਮ ਨਾਲ ਸਲਾਮ।

ਕਰਹੁ ਆਜ ਤੇ ਐਸੀ ਬਾਤ।

ਗਮਨੈ ਮਾਰਗ ਦਿਨ ਅਰੁ ਰਾਤਿ ॥ ੪੬ ॥

ਜਾਚਹਿ ਜਬਹਿ ਜਾਇ ਕਰਿ ਜੋਇ।

ਨਿਸ਼ਚੈ ਕਾਰਜ ਤੁਮਰੋ ਹੋਇ।

ਪੁਨ ਆਗੈ^੧ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਨਾਵਹੁ।

^੧ਫਿਰ ਅਗੋਂ ਨੂੰ।

ਮਨ ਬਾਂਛਤਿ ਫਲ ਤਿਨ ਤੇ ਪਾਵਹੁ

॥ ੪੭ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਸਿੱਖ ਵਾਕ ਅਕਬਰ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ

ਖਸ਼ਟਮੇ ਅੰਸੂ ॥ ੬ ॥

੨. [ਗੁਰੂ ਦੀ ਜੈ ਦਾ ਵਾਕ ਹੋਣਾ]

੬<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>> ੮

ਦੋਹਰਾ:

ਸੁਨਿ ਅਕਬਰ ਸ਼ਰਧਾ ਧਰੀ,

ਕਹਿਨ ਲਗਯੋ ਸਭਿ ਮਾਂਹਿ।

ਮੱਕੇ ਤੇ ਹਾਜੀ ਅਏ,

ਅਪਰ ਮੁਜਾਵਰ ਆਹਿ^੧ ॥ ੧ ॥^੧ਪੁਜਾਰੀ ਹੈਸਨ। ^੨ਪਾ:-ਤਾਂਹਿ।

ਚੌਪਈ:

ਤਿਨਹੁੰ ਮੋਹਿ ਢਿਗ ਕਹੀ ਸੁਨਾਇ।

-ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਪਹੁੰਚੇ ਤਿਸੁ ਥਾਇ।

ਤਹਿੰ ਮਕਾਨ ਕੀ ਦਿਸ਼ ਕਰਿ ਚਰਨ।

ਸੁਪਤੇ ਨਿਸਾ ਪਰੇ ਢਿਗ ਧਰਨਿ^੧ ॥ ੨ ॥^੧ਰਾਤ ਪਈ ਤੇ ਧਰਤੀ ਤੇ ਸੁੱਤੇ।

ਜੀਵਨ ਗਯੋ ਮੁਜਾਵਰ ਹੋਰਿ।

ਕਹੇ ਕੂਰ ਬਚ ਗਹਿ ਕਰਿ ਪੈਰ।

ਕਰੇ ਘਸੀਟਨ ਤਹਿੰ ਤੇ ਜਬੈ।

ਦਰ ਮਕਾਨ^੧ ਤਿਸ ਦਿਸ਼ ਭਾ ਤਬੈ- ^੨ਕਾਅਬੇ ਦਾ ਬੂਹਾ।

॥ ੩ ॥

ਮੁਸਲਮਾਨ ਭੀ ਮਾਨਹਿੰ ਤਿਨ ਕੋ।

ਇਕ ਸਮ ਜਸ ਬਯਾਪਯੋ ਜਗੁ ਜਿਨ ਕੋ।

ਤਿਨ ਤੇ ਮੈਂ ਅਬਿ ਹੋਇ ਸਨਾਥ^੧।^੧ਨਿਹਾਲ।ਕਾਰਜ ਪੁਰਵੇਂ ਧਰਿ ਪਗ ਮਾਥ^੧ ॥ ੪ ॥

ਇਮ ਕਹਿ ਤਜਾਰ ਕੀਨ ਬੁਧਿਵਾਨ।

ਪਢਯੋ ਪਾਰਸੀ ਇਲਮ ਮਹਾਂਨ।

ਨਿਤਿ ਸਤਿਸੰਗੀ, ਮਾਧੁਰ ਕਹੈ।

ਬਿਮਲ ਰਿਦਾ ਜੋ ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਲਹੈ ॥ ੫ ॥

ਸਾਥ ਉਪਾਇਨ ਉੱਤਮ ਦੀਨਸਿ।

ਜ਼ਰੀ ਵਸਤ੍ਰ ਪਸ਼ਮੰਬਰ ਲੀਨਸਿ।

ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਲੇ ਦਰਭ ਘਨੇਰਾ।

ਚਲਯੋ ਗੁਰੂ ਦਿਸ਼ ਭਾਵ ਬਡੇਰਾ ॥ ੬ ॥

ਪੁਨ ਅਕਬਰ ਨੇ ਸਿੱਖ ਸੋਂ ਕਹਯੋ।

'ਗੁਰੂ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਸਰਬ ਤੈਂ ਲਹਯੋ।

ਤੂੰ ਭੀ ਗਮਨਹੁੰ ਇਸ ਕੇ ਸਾਥ।

ਮਮ ਦਿਸ਼ ਤੇ ਟੇਕਹੁ ਪਗ ਮਾਥ ॥ ੭ ॥

ਜਥਾ ਬਚਨ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਕਹੈ।

ਤੁਮ ਸੰਗ ਬਹੁਤ ਸਾਂਝਨੀ। ਅਹੈ।

¹ਉਠਣੀਆਂ।

ਅਤਿਸੈ ਤੁਰਤ ਪਠਾਵਹੁ ਸੁਧਿ ਕੋ।

¹ਮੈਨੂੰ ਖਬਰ ਅਤੀ ਛੇਤੀ ਘੱਲੋ।

ਸੇਵਹੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕਰਿ ਸੁਧਿ ਬੁਧਿ ਕੋ।

¹ਕਰਕੇ ਬੁੱਧੀ ਪਵਿੱਤ੍ਰ।

॥ ੮ ॥

ਅਕਬਰ ਤੇ ਰੁਖਸਦ ਹੁਇ ਚਲੇ।

ਕਰਤਿ ਉਤਾਇਲ ਮਾਰਗ ਢਲੇ।

ਲਘੁ ਬਿਸਰਾਮਹਿ ਗਮਨੈਂ ਦੂਰ।

¹ਬੋਹੜਾ ਆਰਾਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੂਰ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
ਭਾਵ ਬਹੁਤਾ ਸਫਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਜਾਇ ਪਹੁੰਚੇ ਗੁਰੂ ਹਜ਼ੂਰ ॥ ੯ ॥

ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਿਵਰ ਕਰਿ ਦੀਨਿ।

ਸਗਰੀ ਭੇਟ ਹਾਥ ਧਰਿ ਲੀਨਿ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸ ਨਿਜ ਥਾਇੰ।

ਬਡੀ ਬਾਪਿਕਾ ਕਹੁ ਬਨਵਾਇੰ ॥ ੧੦ ॥

ਬੈਠਹਿ ਆਪ ਜਾਇ ਕਰਿ ਤਹਾਂ।

ਸਿਲਪੀ। ਕਾਰ ਸਵਾਰਹਿ ਜਹਾਂ।

¹ਕਾਰੀਗਰ।

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਫੁਰਮਾਵਹਿ ਜੋਂ ਜੋਂ।

ਬਜੋਂਤ ਬਨਾਵਹਿ ਸਿਲਪੀ ਤਜੋਂ ਤਜੋਂ

॥ ੧੧ ॥

ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਕੋ ਕਰਤੇ ਅਹੈ।

ਮਨੁਜ ਸੈਂਕਰੇ ਨਿਸ ਦਿਨ ਰਹੈ।

ਹੋਈ ਰਹਤਿ ਭੀਰ ਚਹੁੰਫੇਰੇ।

ਘਨੇ ਮਿਹਨਤੀ, ਸਿੱਖ ਘਨੇਰੇ ॥ ੧੨ ॥

ਅਨਿਕ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਸੰਗਤਿ ਆਵੈ।

ਦਰਸਨ ਦਰਸ ਕਾਮਨਾ ਪਾਵੈ।

ਤਿਸੁ ਦਿਨ ਭੋਰ ਹੋਤਿ ਜਬਿ ਆਏ।

ਬੈਠੇ ਗੁਰ ਮਸਨੰਦ। ਬਿਛਾਏ ॥ ੧੩ ॥

¹ਗਦੀ, ਤਖਤ। [ਅ: ਅਸਨਦ]

ਦੇਸ਼ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਸਿਖ ਚਲਿ ਆਇ।

ਧਰੈਂ ਉਪਾਇਨ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇ।

ਬੈਠੇ ਸਬਦ ਗਾਵਨੇ ਹੋਤਿ।

ਗੁਰ ਸਿੱਖੀ ਕਹੁ ਕਰਤਿ ਉਦੋਤਿ ॥ ੧੪ ॥

ਇਤਨੇ ਮਹਿੰ ਅਕਬਰ ਕੇ ਮਾਨਵ।

ਆਏ ਸੰਗ ਉਪਾਇਨਿ ਠਾਨਵ।

ਹਾਥ ਜੋਰ ਧਰਿ ਦੀਨ ਅਗਾਰੀ।

ਹੋਇ ਦੀਨ ਮਨ ਬੰਦਨ ਧਾਰੀ ॥ ੧੫ ॥

ਗੁਰ ਪੂਛੇ† 'ਤੁਮ ਕਿਤ ਤੇ ਆਏ?

†ਪਾ:-ਬੂਝੇ।

ਭੇਟ ਮੋਲ ਬਹੁ ਬਸਤੂ ਲਯਾਏ।

ਕੋ ਕਾਰਜ ਗੁਰ ਪੁਰਜੋ ਤੁਮਾਰੋ?

ਕੈ ਜਾਚਨ ਕੋ ਚਹਤਿ, ਉਚਾਰੋ ॥ ੧੬ ॥

ਸੁਨਿ ਕੈ ਨਵੀਸਿੰਦ† ਕਰ ਜੋਰੇ।

†ਮੁਨਸ਼ੀ ਨੇ।

†ਸ਼ਹਨਸ਼ਾਹ† ਤੁਮ ਚਰਨ ਨਿਹੋਰੇ।

†ਭਾਵ ਅਕਬਰ ਨੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

†ਪਾ:-ਸ਼ਾਹਸ਼ਾਹ।

ਰਾਵਰਿ ਨਿਕਟਿ ਪਠਾਵਨ ਕੀਨੇ।

ਜਸ ਤੁਮਰੋ ਸ਼੍ਰਵਨਨ ਸੁਨਿ ਲੀਨੇ ॥ ੧੭ ॥

ਪਠੀ ਉਪਾਇਨ ਸ਼ਰਧਾ ਧਰਿ ਕੈ।

ਬਾਰਿ ਬਾਰਿ ਬਹੁ ਬਿਨੈ ਉਚਰਿ ਕੈ।

ਸਭਿ ਪੀਰਨ ਤੇ ਹੋਇ ਨਿਰਾਸੇ।

ਪਠਜੋ ਹਮਹਿੰ ਕੋ ਰਾਵਰਿ ਪਾਸੇ ॥ ੧੮ ॥

ਕੀਰਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਕੀ ਸੁਨਿ ਕੈ।

ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਕੀ ਗੁਰਤਾ ਗੁਨਿ ਕੈ।

ਰਾਵਰਿ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕਹੁ ਮਾਨਿ।

ਪਠਜੋ ਹਮੈਂ ਅਕਬਰ ਸੁਲਤਾਨ ॥ ੧੯ ॥

ਕੀਨਸਿ ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਪ੍ਰਸਥਾਨ।

ਬਿਗਰ ਪਰੈ ਰਜਪੂਤ ਮਹਾਨ।

ਤਹਾਂ ਜੰਗ ਐਸੋ ਕਛੁ ਹੋਵਾ।

ਗਨ ਸੁਭਟਨਿ ਕੋ ਰਣ ਥਲ† ਸੋ ਵਾ†

†ਸੋ ਰਣਭਮਕਾ (ਹੋਈ ਹੈ) (ਅ) ਸੂਰਮਿਆਂ ਦਾ ਸਮੂਹ
ਰਣ ਥਲ ਵਿਚ ਸੌਂ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵ ਬਹੁਤ ਮੋਏ ਹਨ।

॥ ੨੦ ॥

†ਪਾ:-ਥਲ।

ਤੋਪੈਂ ਬਹੁਤ ਬਰਖ ਚਲਿਵਾਈ।

ਧੂਮ ਧਾਰ† ਨਭ ਮਹਿੰ ਬਹੁ† ਛਾਈ।

†ਧੂਆਂਧਾਰ। †ਪਾ:-ਰਹਿ।

ਅਨਿਕ ਸੁਰੰਗੈਂ ਖੋਦ ਉਡਾਈ।

ਲਾਖੋਂ ਜ਼ਾਲਾ ਬਮਣਿ† ਛੁਟਾਈ ॥ ੨੧ ॥

†ਬੰਦੂਕਾਂ।

ਨਿਕਸਹਿੰ ਵਹਿਰ ਦੁਰਗ ਤੇ ਰਾਜੇ।

ਬਜਹਿੰ ਜੁਝਾਊ ਦੁਹੁ ਦਿਸਿ ਬਾਜੇ।

ਜੋਧਾ ਭਿਰਹਿੰ ਪਰਸਪਰ ਘਨੇ।

ਲਰਹਿੰ ਮਰਹਿੰ ਗਿਰ ਸ਼੍ਰੋਣਿਤ ਸਨੇ

॥ ੨੨ ॥

ਇਸ ਬਿਧਿ ਮਚਹਿ ਘੋਰ ਸੰਗ੍ਰਾਮ।

ਲਾਖਹੁੰ ਨਰ ਪਹੁੰਚਹਿੰ ਜਮ ਧਾਮ।

ਅਨਿਕ ਉਪਾਉ ਸ਼ਾਹ ਕਰਿ ਰਹਯੋ।

ਗਢ ਚਿਤੌਰ ਕੋ ਕਯੋਹੁੰ ਨ ਲਹਯੋ। ^{'ਭਾਵ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿੱਤ ਨਹੀਂ ਸੱਕਿਆ।}

॥ ੨੩ ॥

ਸਭਿ ਪੀਰਨਿ ਕੇ ਬਾਕ ਸਿਮਰਿ ਕੈ।

ਰਹਯੋ ਸ਼ਾਹੁ ਅਚਰਜ ਉਰ ਧਰਿ ਕੈ।

ਕਾਰਜ ਸਰਯੋ ਨਾ ਜਬਿ ਕਿਸ ਭਾਂਤਿ।

ਸੁਨਿ ਤੁਮਰੀ ਕੀਰਤਿ ਅਵਿਦਾਤਿ

॥ ੨੪ ॥

ਬਚਨ ਆਪ ਕੇ ਸੁਨਿਬੇ ਕਾਰਨ।

ਪਠਯੋ ਉਤਾਇਲ ਕਾਜ ਸੁਧਾਰਨ।

-ਹਮ ਰਾਵਰਿ ਕੀ ਸ਼ਰਨੀ ਪਰੇ।

ਪੂਰਹੁ ਪੈਜਿ ਤਹਾਂ ਜਿਮਿ ਕਰੇ। ^{'੨੫ ॥}

^{'ਜਿਵੇਂ (ਕਹੋ) ਕਰੀਏ। (ਅ) ਜਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕੇ [ਦੇਖੋ ਪਿੱਛੇ ਸਫਾ ੧੬੬੨ ਦੀ ਟੂਕਾ]।}

ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਸੋਂ ਬਡੋ ਹਮਾਰੇ।

ਮਿਲਿ ਕਰਿ ਪਾਯੋ ਰਾਜ ਉਦਾਰੇ।

ਯਾਂ ਤੇ ਹਮ ਤਿਨ ਹੀ ਕੇ ਅਹੈਂ।

ਹਮਰੀ ਸ਼ਰਮ ਆਪ ਹੀ ਲਹੈਂ ॥ ੨੬ ॥

ਰਾਵਰ ਕੀ ਮੈਂ ਸੁਨੀ ਬਡਾਈ।

ਪਰੈਂ ਸ਼ਰਨਿ ਤਜਿ ਆਸ ਪਰਾਈ।

ਤਿਸ ਕੇ ਸਦਾ ਸਹਾਈ ਹੋਤਿ।

ਚਿੰਤਾ ਸਗਰੀ ਸੰਕਟ ਖੋਤਿ- ॥ ੨੭ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸ ਸੁਨਿ ਬੈਨ।

ਬ੍ਰਿਧ ਬੈਸ ਜਿਨਿ ਆਯੁਤ ਨੈਨ।

^{'ਵਿਸ਼ਾਲ ਨੇਤ੍ਰ।}

ਸ਼ਤ ਬਰਖਨ ਲੋਂ ਪਹੁੰਚੇ ਜਾਇ।

^{'ਸੌ ਸਾਲ ਤਕ।}

ਬਿਸਦ ਸ਼ਮਸ', ਬਰ ਬਦਨ ਸੁਹਾਇ

^{'ਚਿੱਟਾ ਦਾੜ੍ਹਾ।}

॥ ੨੮ ॥

ਤਨ ਪ੍ਰਮਾਨ ਲਘੁ ਜਿਨਿ ਕੋ ਅਹੈ।

^{'ਸਰੀਰ ਦਾ ਕੱਦ ਛੋਟਾ।}

ਤਬਿ ਭੀ ਤਪ ਤਾਪਤਿ ਅਤਿ ਰਹੈ।
ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਸਭਿ ਸੁਖ ਪਰਹਰਿ ਕੈ।
ਕਸਹਿੰ ਸਰੀਰ, ਕਸਟ ਨਿਤਿ ਧਰਿ ਕੈ

॥ ੨੯ ॥

ਸੁਨਿ ਕੈ ਸਿਖ ਕੇ ਬਾਕ ਸਦੀਨ।

^੧ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਵਾਲੇ।

ਅਕਬਰ ਸ਼ਰਧਾ ਜਾਨਿ ਨਵੀਨ।

-ਦੂਰ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਆਇ।

ਇਨ ਕੀ ਆਸਾ ਪੂਰਿ ਕਰਾਇ- ॥ ੩੦ ॥

ਇਮ ਮਨ ਠਾਨਿ ਮਹਾਂਨ ਕ੍ਰਿਪਾਲ।

ਬੋਲਤਿ ਭਏ ਬਾਕ ਤਿਸ ਕਾਲ।

ਜਬਿ ਕੋ ਅਕਬਰ ਚਢ੍ਹੇ ਸੁਚੇਤ।

ਗਢ ਚਿਤੌਰ ਨਿਜ ਲੈਬੇ ਹੇਤ ॥ ੩੧ ॥

ਸਰਬ ਭਾਂਤਿ ਕਰਿ ਦਲ ਬਲ ਤਜਾਰੀ।

ਘੇਰਜੋ ਦੁਰਗ ਜਤਨ ਕਰਿ ਭਾਰੀ।

ਤਬਿ ਤੇ ਤਿਸੀ ਰੀਤਿ ਹਮ ਕੀਨਿ।

ਉਦਮ ਬਾਪੀ ਰਚਨ ਨਵੀਨ ॥ ੩੨ ॥

ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਹਮ ਭੀ ਕਰਿ ਰਹੇ।

ਸਿਧਤਾ ਨਹਿੰ ਬਾਪੀ ਕੀ ਲਹੇ।

ਜਬਹਿ ਬਾਪਿਕਾ ਕੋ ਕੜ ਤੂਟੇ।

ਤਬਿ ਹੀ ਦਿਢ ਚਿਤੌਰ ਗਢ ਛੂਟੇ ॥ ੩੩ ॥

ਦੋਨਹੁੰ ਕਾਰਜ ਅਹੈਂ ਸਮਾਨ।

ਤਹਿੰ ਰਜਪੂਤ ਮਹਾਂ ਬਲਵਾਨ।

ਇਹਾਂ ਕਠੋਰ ਰੋਰ ਅਰ ਰਹੇ।

ਕਰੇ ਜਤਨ ਬਹੁ, ਭਗਨ ਨ ਲਹੇ ॥ ੩੪ ॥

ਤੈਸੇ ਤਹਾਂ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਭਟ ਭਾਰੀ।

ਸਰਾ ਨਹਿੰ ਭਏ ਕਰਤਿ ਨਿਤ ਰਾਰੀ।

^੧ਫਤਹ।

ਰੋਰਨ ਕੋ ਕਰ ਜਬਿ ਹਮ ਫੋਰੈਂ।

ਸ਼ਾਹੁ ਨਿਸੰਸੈ ਦਿਢ ਗਢ ਤੋਰੈ ॥ ੩੫ ॥

ਜਿਸੀ ਮਾਸ ਕੋ ਪੱਖੜ ਜੁ ਹੋਇ।

^੧ਪਾ:-ਤਿਸੀ।

ਤਿਥਿ ਅਰੁ ਵਾਰ ਏਕ ਹੀ ਜੋਇ।

ਤਿਸੀ ਜਾਮ ਕੀ ਘਟਿਕਾ ਇਕ ਮਹਿੰ।

ਟੂਟਹਿੰ ਦੋਨਹੁ ਸਮ, ਨਹਿੰ ਅਟਕਹਿੰ

॥ ੩੬ ॥

ਆਗੈ ਪਾਛੇ ਕਾਜ ਨ ਸਰੈ।

ਤਿਸ ਹੀ ਸਮੈ ਸਿੱਧ ਜੁਗੁ ਕਰੈ[†]।

[†]ਖਾਲਸਾ ਤਾਵਰੀਖ ਤੇ ਮੁਹੰਮਦ ਜ਼ਕਾਉੱਲਾ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਬਾਵਲੀ ਬਣਨ ਦਾ ਸੰਮਤ ੧੬੧੬ ਬਿਛ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਚਤੁਰਫਤੇ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਨ ਇਤਿਹਾਸਾਂ ਵਿਚ ਮਾਰਚ ੧੫੩੮ ਈਛ ਅਰਥਾਤ ੧੬੨੫ ਈਛ ਹੈ। ਇਸ ਹਿਸਾਬ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਪਰਲੀ ਸਾਖੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

ਇਮ ਸੁਨਿ ਕੈ ਦੋਨੋ ਬੁਧਿਵਾਨ।

ਰਿਦੈ ਕਤੂਹਲ[†] ਸਹਤ ਮਹਾਂਨਾ ॥ ੩੭ ॥

[†]ਅਚਰਜਤਾ। [ਸੰਸ: ਕੌਤੂਹਲ]

ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਧਰਿ ਕਰਿ ਉਰ ਮੈਂ।

ਸ਼ਰਧਾ ਬਧੀ ਬਿਸਾਲੀ ਗੁਰ ਮੈਂ।

ਕਰ ਜੋਰੇ ਪਦ ਨਮੋ ਕਰੰਤੇ।

'ਸੱਤ੍ਯ, ਸੱਤ੍ਯ' ਮੁਖ ਤੇ ਉਚਰੰਤੇ ॥ ੩੮ ॥

ਸੁਨਿ ਗੁਰ ਵਾਕ ਸਿਵਰ ਮਹਿ ਆਏ।

ਸ਼ਾਹੁ ਕਾਜ ਸਿਧਿ ਲਖਿ ਹਰਖਾਏ।

'ਆਵਨ ਸਫਲ ਹਮਾਰੋ ਹੋਵਾ।

ਦਰਸਨ ਦਰਸੇ ਸੰਕਟ ਖੋਵਾ ॥ ੩੯ ॥

ਹਮ ਪਰ ਸ਼ਾਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨੈ ਹੋਇ।

ਬਾਂਛਤਿ ਦਰਬ ਦੇਇ ਹੈ ਸੋਇ[†]।

[†]ਪਾ:-ਜੋਇ।

ਅਤਿ ਦੁਖ ਸਾਗਰ ਸੰਸੈ ਮਾਂਹਿ[†]।

[†]ਸੰਸੇ ਰੂਪ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਦੁਖ ਵਿਚੋਂ।

ਪਾਰਿ ਪਰਹਿ ਉਰ ਮੈਂ ਹਰਖਾਹਿ ॥ ੪੦ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਸਪਤਮੇ ਅੰਸੂ ॥ ੭ ॥

੮. [ਚਿਤੌੜ ਗੜ੍ਹ ਛੁੱਟਣਾ]

2<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੯

ਦੋਹਰਾ:

ਅਤਿ ਹਰਖਤਿ ਖਤ ਕੋ ਲਿਖਤਿ,

ਸਤਿਗੁਰ ਬਚ ਜਿਸ ਭਾਂਤਿ।

ਦਯੋ ਸਾਂਝਣੀ' ਕੋ ਤੁਰਤ,

'ਸਾਂਝਣੀ ਸਵਾਰ।

ਕਹਯੋ 'ਗਮਹੁ' ਦਿਨ ਰਾਤਿ' ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਲੇ ਖਤ ਤਬੈ ਉਤਾਇਲ ਧਾਯੋ।

ਨਿਸ ਦਿਨ ਚਲਤਿ ਜਾਨੁ ਬਦਲਾਯੋ।

'ਸਵਾਰੀ ਬਦਲਦਾ।

ਬਹੁਰ ਡਾਕ ਮਹਿੰ ਸੁਧਿ ਤਤਕਾਲ।

ਪਹੁੰਚਯੋ ਜਹਿੰ ਅਕਬਰ ਮਹਿਪਾਲ ॥ ੨ ॥

ਕਾਗਦ ਮਹਿੰ ਜੋ ਲਿਖ ਕਰਿ ਪਠਯੋ।

'ਭੇਜਿਆ ਸੀ।

ਸ਼ਾਹੁ ਖੋਲ ਕੈ ਤਤਛਿਨਿ ਪਠਯੋ।

'ਪੜ੍ਹਿਆ।

ਹਰਖਮਾਨੁ ਹੁਇ ਬਹੁ ਮਨ ਮਾਂਹਿ।

ਸੋ ਜਾਨਯੋ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਪ੍ਰਾਹਿ ॥ ੩ ॥

ਮਨਹੁੰ ਕ੍ਰਿਪਨ ਕਹੂੰ ਪਾਰਸੁ ਪਾਵਾ।

-ਗਢਿ ਲੈਹੋ- ਬਿਸਵਾਸ' ਉਪਾਵਾ।

'ਭਰੋਸਾ।

ਸ਼ਰਧਾ ਅਧਿਕ ਰਿਦੈ ਬਿਰਧਾਈ।

ਤਹਿੰ ਬੈਠੇ ਹੀ ਗ੍ਰੀਵ ਨਿਵਾਈ ॥ ੪ ॥

ਕੌਤਕ' ਰਿਦ ਹੈ ਖਤ ਲਿਖਵਾਯੋ।

'ਪ੍ਰਸੰਨ।

'ਤੁਮ ਨੇ ਲਿਖਯੋ, ਸੁ ਹਮ ਲਿਖਿ ਪਾਯੋ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਜੇ ਇਮ ਬਾਕ ਬਖਾਨਾ।

ਤੁਮ ਦੋਨੋ ਰਹਿਯਹੁ ਤਿਸ ਥਾਨਾ ॥ ੫ ॥

ਬਾਪੀ ਕਰ ਟੂਟਨ ਕੇ ਹੇਤ।

ਕਰਹੁ ਜਤਨ ਧਨ ਬੁੱਧਿ ਸਮੇਤ।

ਜਿਮਿ ਉਦਪਾਨ' ਸਿੱਧਿ ਹੁਇ ਜਾਇ।

'ਬਾਵਲੀ।

ਜਥਾ ਸ਼ਕਤਿ ਬਹੁ ਕਰਹੁ ਉਪਾਇ ॥ ੬ ॥

ਸ਼ਿਲਪੀ ਚਾਤੁਰ' ਲੇਹੁ ਬੁਲਾਈ।

'ਕਾਰੀਗਰ ਸਿਆਣੇ।

ਕਰਹਿ ਸ਼ੀਘ੍ਰਤਾ ਮੁਝ ਹਰਖਾਈ।

ਖਤ ਦੇ ਕਰੀ ਤਿਸੈਂ ਤਕਰਾਈ।

ਅਤਿ ਤੂਰਨ ਸੁਧਿ ਦਿਹੁ ਪਹੁੰਚਾਈ

॥ ੭ ॥

-ਗਢ ਟੂਟੇ ਹਰਖਹਿ ਸੁਲਤਾਨ।

ਕਰਹਿ ਸਭਿਨਿ ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਮਹਾਨ-।'

ਚਲਯੋ ਸਾਂਢਣੀ ਪੌਣ ਸਮਾਨ।

ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਦਈ ਸੁਧਿ ਆਨਿ ॥ ੮ ॥

ਜਾਨਯੋ ਤਿਨਹੁੰ ਸ਼ਾਹੁ ਭਿੱਪ੍ਰਾਯ।

'ਤਾਤਪਰਜ।

ਰਹਨ ਲਗੇ ਕਰਿ ਬਹੁਤ ਉਪਾਯ।

ਬ੍ਰਿੰਦ ਮਿਹਨਤੀ ਸ਼ਿਲਪੀ ਲਾਏ।

ਕੀਨਸਿ ਤਜਾਰ ਮਹਿਲ ਸਮੁਦਾਏ ॥ ੯ ॥

ਕਰ ਰੋਰਨ ਕੋ। ਅਟਕਯੋ ਤਰੇ।

'ਰੋੜਾਂ ਦਾ ਕੜ।

ਭਗਨ ਖਨਹਿੰ। ਬਿਚ ਨਰ ਬਹੁ ਬਰੇ।

'ਤੋੜਨ ਲਈ ਪੁੱਟਦੇ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸ ਦਿਨ ਸਾਰੇ।

ਬੈਠਿ ਕਰਾਵਹਿੰ ਬਾਪੀ ਕਾਰੇ ॥ ੧੦ ॥

ਅਕਬਰ ਸ਼ਾਹੁ ਪਠੇ ਨਰ ਜੋਇ।

ਚਤੁਰ ਜਾਮ ਬੈਠੇ ਰਹਿੰ ਸੋਇ।

ਬੁਧਿ ਬਲ ਧਨ ਬਲ ਕਰਿਤੇ ਰਹੈਂ।

-ਸਿੱਧ ਉਤਾਇਲ ਹੁਇ- ਚਿਤ ਚਹੈਂ

॥ ੧੧ ॥

ਲੋਹਨ ਕੇ ਹੱਥਜਾਰਨ ਸਾਥ।

ਲਘੁ ਅਰ ਗਰਵ ਹਤਹਿੰ ਗਹਿ ਹਾਥ।

'ਛੋਟੇ ਵਡੇ ਮਾਰਦੇ ਹੈਨ ਹਥ ਵਿਖੇ ਫੜਕੇ।

ਬਹੁਤ ਕਟਯੋ ਥੋਰੇ ਰਹਿ ਗਯੋ।

ਟੂਟਨਿ ਕੋ ਸੁ ਤਜਾਰ ਜਬਿ ਭਯੋ ॥ ੧੨ ॥

ਗਢ ਚਤੌਰ ਉਤ ਅਕਬਰ ਹਰਖਾ।

ਕਰਿਵਾਵਤਿ ਭਾ ਗੁਲਕਨ ਵਰਖਾ।

ਤੋਪੈਂ ਬਡੀ ਜੰਜੈਲ ਜੰਬੂਰੇ।

ਨਿਕਟ ਦੁਰਗ ਹੁਇ ਦਾਗਤਿ ਸੂਰੇ

॥ ੧੩ ॥

ਹਲਾਹਲੀ ਕਰਿ ਰੌਰ ਮਚਾਏ।

ਸ਼ਕਤੀ¹ ਤੋਮਰ² ਖੜਗ ਉਠਾਏ।

'ਬਰਛੀ। 'ਨੇਜਾ', ਬਾਲਾ।

ਅਨਿਕ ਗੁਬਾਰਨ ਕੀ ਕਰਿ ਮਾਰੇ।

'ਅੰਧ ਧੁੰਦ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਮਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। [ਅੰ: ਗੁਬਾਰ = ਮਿੱਟੀ ਵਾਲੀ ਹਵਾ] (ਅ) ਤੋਪ ਦੇ ਗੋਲਿਆਂ ਦੀ ਮਾਰ।

ਗਿਰਦ ਸੁਰੰਗੈਂ ਦੁਰਗ ਬਿਦਾਰੇ। ॥ ੧੪ ॥

'ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਗਿਰਦ ਸੁਰੰਗਾਂ ਫੁਟਦੀਆਂ ਹਨ।

ਉਤ ਰਜਪੂਤ ਸਹੇ ਨਹਿੰ ਅੰਤਰਿ।
 ਨਿਕਸੇ ਚਾਹਤਿ ਜੰਗ ਨਿਰੰਤਰ।
 ਜੈਮਲ ਫੱਤਾ ਦੋਨਹੁੰ ਭ੍ਰਾਤ।
 ਲਰੇ ਵਹਿਰ ਜੋਧਾ ਬੱਖਯਾਤ ॥ ੧੫ ॥
 ਦਲ ਦੋਨਹੁੰ ਮਿਲਿ ਆਪਸ ਮਾਂਹੀ।
 ਕਰਹਿੰ ਪ੍ਰਹਾਰ ਅੰਗ ਕਟਿ ਜਾਹੀਂ।
 ਗਿਰਹਿੰ ਤੁਰੰਗ ਤੇ ਸੁਰਗ ਚਢੰਤੇ^੧।
 ਇਕ ਘਾਇਲ ਘੂਮਤਿ ਤਰਫੰਤੇ ॥ ੧੬ ॥

^੧ਬੈਕੁੰਠ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਅਸ ਦਾਰੁਨ ਸੰਗ੍ਰਾਮ ਮਚਾਵਾ।
 ਸ਼ਵ ਦੇਹਨ ਕਰਿ ਸੋ ਥਲ ਛਾਵਾ।
 'ਰੁੰਡ ਮੁੰਡ ਭੁਜਦੰਡ ਬਿਹੰਡੇ^੨।
 ਖੰਡ ਖੰਡ ਬਡ ਦੰਡ ਘਮੰਡੇ^੩ ॥ ੧੭ ॥

^੧ਮੁਰਦਾ ਲੋਥਾਂ ਨਾਲ।

^੨ਥਾਂ ਭਰ ਗਿਆ। ^੩ਧੜ ਸਿਰ ਬਾਹਾਂ ਖਿੱਲਰੇ ਹੋਏ ਹਨ।

^੪ਬਾਹਾਂ ਦੇ ਬੜੇ ਘੁਮੰਡ ਵਾਲੇ ਟੋਟੇ ਟੋਟੇ ਹੋ ਗਏ।

ਕਹਾਂ ਲਗੇ ਰਣ ਬਰਨਨ ਕਰੋਂ।
 ਇਹੀ ਗ੍ਰਿੰਥ ਬਡ ਹੈ ਇਮ ਡਰੋਂ।
 ਤਿਸ ਬਾਸੁਰ^੪ ਲਰਤੇ ਜੁਗ ਭ੍ਰਾਤ।
 ਬਹੁ ਲਸਕਰ ਤੁਰਕਨ ਕਰਿ ਘਾਤ
 ॥ ੧੮ ॥

^੪ਉਸ ਦਿਨ।

ਫੱਤਾ ਗਿਰਜੋ ਯੁੱਧ ਮਹਿੰ ਐਸੇ।
 ਮੂਲ ਕਟੇ ਧਰ ਤਰੁਵਰ ਜੈਸੇ^੫।
 ਲਗੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਬਹੁ ਜਰਜਰਿ^੬ ਹੋਵਾ।
 ਹੂਰਨ^੭ ਨੂਰ ਨੂਰ ਕੋ ਜੋਵਾ ॥ ੧੯ ॥
 ਰਨ ਸਨਮੁਖ ਤਨ ਤਜਾਗਨ ਕਰਿ ਕੈ।
 ਗਯੋ ਸੁਰਗ ਉਰ ਆਨੰਦ ਭਰਿ ਕੈ।
 ਜੈਮਲ ਵਹਿਰ ਭ੍ਰਾਤ ਮਰਿਵਾਇ।
 ਅੰਤਰ ਦੁਰਗ ਬਹੁਤ ਬਿਲਪਾਇ ॥ ੨੦ ॥

^੫ਮੁਢ ਕੱਟੇ ਵਾਲਾ ਬ੍ਰਿੱਛ ਜਿਵੇਂ ਧਰਤੀ ਤੇ।

^੬ਟੋਟੇ ਟੋਟੇ।

^੭ਹੂਰਾਂ ਨੇ।

'ਰਹਜੋ ਇਕਾਕੀ ਭ੍ਰਾਤ ਬਿਹੀਨ।
 ਕਟੇ ਪੰਖ ਜੁਗ ਜਿਮ ਖਗ ਦੀਨ^੮।
 ਭੁਜਾ ਗਈ ਕਟਿ ਨਿਰਬਲ ਰਹਜੋ।
 ਭ੍ਰਾਤ ਬਿਨਾ ਕੋ ਨਾਥ ਨ ਲਹਜੋ ॥ ੨੧ ॥

^੮ਜਿਵੇਂ ਪੰਛੀ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ^੯ਪਾ:-ਚੀਨ।

ਜੀਵਤ ਰਹਿ ਕਜਾ ਮੁਖ ਦਿਖਰਾਵੋਂ।
 ਅੰਤਹਪੁਰ^੯ ਕਜਾ ਜਾਇ ਬਤਾਵੋਂ?
 ਮਹਾਂ ਸੁਭਟ ਨਹਿੰ ਅਪਰ ਸਮਾਨਾ।

^੯ਰਣ ਵਾਸ ਵਿਚ।

ਲਰਤਿ ਬਹੁਤ ਸੋਂ, ਡਰ ਨਹਿੰ ਮਾਨਾ। 'ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਨਦਾ।

॥ ੨੨ ॥

ਘਾਲਤਿ ਘਨੇ ਘਰਨ ਕੋ ਘੋਰ।

'ਬਹੁਤੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਭੈਭੀਤ ਕਰਦਾ ਸੀ।

ਜਿਸ ਆਸ਼੍ਰੇ ਡਰ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹੇ।'

'ਡਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚੜ੍ਹੇ (ਦੇ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਦਾ)।

ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਬਿਰਲਾਪ ਕਰੰਤਾ।

ਰਜਪੂਤਨ ਕੋ ਗਨ ਬਰਜੰਤਾ। ॥ ੨੩ ॥

'ਸਾਰੇ ਰਾਜਪੂਤ ਬਰਜਦੇ ਹਨ (ਜੈਮਲ ਨੂੰ)।

'ਸੁਭਟਨ ਕੀ ਗਤਿ ਐਸੀ ਅਹੈ।

ਮਰੇ ਸੁਰਗ, ਜਸ ਜੀਵਤਿ ਲਹੈਂ।

ਤੁਮਹਿ ਨ ਉਚਿਤ ਕਰਨ ਬਿਲਲਾਵਨ।

'ਵਿਰਲਾਪ।

ਅਨ ਸੂਰਨ ਕੋ ਮਨ ਬਿਰਕਾਵਨ' ॥ ੨੩ ॥

'ਸੁਭਟਨ ਕੀ ਗਤਿ ਐਸੀ ਅਹੈ।

ਮਰੇ ਸੁਰਗ, ਜਸ ਜੀਵਤਿ ਲਹੈਂ।

'ਦੂਸਰੇ ਸੂਰਮਿਆਂ ਦਾ ਮਨ ਬਿੜਕੋਣਾ।

ਤੁਮਹਿ ਨ ਉਚਿਤ ਕਰਨ ਬਿਲਲਾਵਨ।

ਅਨ ਸੂਰਨ ਕੋ ਮਨ ਬਿਰਕਾਵਨ' ॥ ੨੪ ॥

ਹੋਤਿ ਪ੍ਰਾਤਿ ਰਣ ਮੰਡਹੁ ਭਾਰੀ।

ਹਤਹੁ ਮੋਰਚੇ ਜੇ ਢਿਗ ਦੂਰੀ।

ਕਰਹੁ ਕਟਾ ਖੜਗਨ ਕੇ ਸਾਥ।

ਸ਼ਾਹ ਨਿਕਟਿ ਦਿਖਰਾਵਹੁ ਹਾਥ' ॥ ੨੫ ॥

ਇਮ ਸਹਿ ਸ਼ੋਕ ਬਿਤਾਇ ਨਿਸਾ ਕੋ।

ਭਈ ਪ੍ਰਾਤਿ ਮੰਡਯੋ ਰਨ ਬਾਂਕੋ।

'ਚੰਗਾ ਜੰਗ।

ਨਿਕਸ ਪਰੇ ਰਜਪੂਤ ਬਿਸਾਲੇ।

ਦੁਹ ਦਿਸਿ ਸੁਭਟਨ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਸੰਭਾਲੇ

॥ ੨੬ ॥

ਪੁਖੇ ਪਲੀਤੇ ਛੁਟੀ ਤੁਫੰਗੀਂ।

ਜੋਧਾ ਗਿਰੇ ਫੁਟੇ ਬਹੁ ਅੰਗੈ।

ਬਰਛੇ ਤਿਰਛੇ ਬਹੁਤ ਭ੍ਰਮਾਏ।

ਸਨਮੁਖ ਸ਼ਤ੍ਰੂਨ ਦੇਹਿ' ਧਸਾਏ ॥ ੨੭ ॥

'ਸਰੀਰਾਂ ਵਿਚ।

ਗਹੇ ਕਮਾਨ ਬਾਨ ਗਨ ਛੋਰੈਂ।

ਰਹਹਿੰ ਖਰੇ ਨਹਿੰ ਮੁਖ ਕੋ ਮੋਰੈਂ।

ਕਹਿੰ ਲੋ ਬਰਨੋਂ ਜੁੱਧ ਉਦਾਰਾ।

ਲਰਤਯੋ ਜੈਮਲ ਸੁਰਗ ਸਿਧਾਰਾ ॥ ੨੮ ॥

ਸਮੁਖ ਸੈਨ ਲਰਿ ਕੈ ਮਰਿ ਗਿਰੀ।

ਕਾਇਰ ਭਾਜੇ ਧੀਰ ਨ ਧਰੀ।

ਅੰਤਰ ਸੁਨਿ ਰਣਵਾਸੁ ਮਹਾਨਾ।

¹ਰਾਣੀਆਂ।

ਜੈਮਲ ਫਤੇ ਕੋ ਤਨ ਹਾਨ ॥ ੨੯ ॥

ਲੇ ਜਮਧਰ ਨਿਜ ਮਾਰ ਮਰੀ ਹੈਂ।

¹ਕਟਾਰ।

ਤੁਰਤ ਤ੍ਰਾਸ ਤੇ ਰਿਦੇ ਡਰੀ ਹੈਂ।

ਬਚੀ ਨ ਕੋਊ ਧਰਮ ਸੰਭਾਰੇ।

ਹਤਿ ਹਤਿ ਨਿਜ ਕੋ ਪ੍ਰਾਨ ਬਿਦਾਰੇ

॥ ੩੦ ॥

ਫਤੇ ਜਾਨਿ ਕੈ ਅਕਬਰ ਸ਼ਾਹੂ।

ਭਾਯੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਿਲੰਦ ਉਮਾਹੂ।

ਗਢ ਚਤੌਰ ਕੋ ਤੋਰਨ ਕਰਿ ਕੈ।

ਕਯੋ ਬਿਲੋਕਨ ਅੰਤਰ ਬਰਿਕੈ ॥ ੩੧ ॥

ਹਰਖਯੋ ਉਰ ਉਤਸਾਹੁ ਬਧਾਵਾ।

-ਬਡ ਮਵਾਸ ਇਹੁ ਮਾਰਿ ਗਿਰਾਵਾ।

¹ਆਕੀ।

ਤ੍ਰਾਸ ਬਧੈ ਰਜਪੂਤਨ ਮਾਂਹੀ।

ਦਿੱਲੀ ਸੋਂ ਬਿਗਰਹਿ ਅਬਿ ਨਾਂਹੀ

॥ ੩੨ ॥

ਬਖਸ਼ਸ ਕਰਿ ਕੈ ਨਿਜ ਉਮਰਾਊ।

ਬਹੁਤ ਮੋਲ ਕੋ ਦੈ ਸਿਰੁਪਾਊ।

ਸਰਬ ਰੀਤਿ ਪੁਨ ਅਪਨੀ ਕਰਿ ਕੈ।

ਸਕਲੇ ਦੁਰਗ ਬਸੀ ਤਹਿ ਧਰਿ ਕੈ ¹ਨੂੰ ਵੱਸ ਵਿਚ ਰਖਕੇ।

॥ ੩੩ ॥

ਚਢ੍ਯੋ ਸ਼ਾਹੁ ਦਿੱਲੀ ਦਿਸ਼ ਹਰਖਾ।

ਕਰਤਿ ਜਾਤਿ ਮਗ ਧਨ ਕੀ ਬਰਖਾ।

ਇਤਨੇ ਮਹਿ ਜੇ ਗੋਇੰਦਵਾਲ।

ਪਠਯੋ ਹੁਤੋ ਜਿਸ ਕੇ ਸਿਖ ਨਾਲ ॥ ੩੪ ॥

ਆਨਿ ਮਿਲਯੋ ਅਕਬਰ ਕੇ ਤੀਰ।

ਜਹਿ ਉਮਰਾਵਨ ਕੀ ਬਡ ਭੀਰ।

ਤਸਲੀਮਾਤ ਕਰੀ ਬਹੁ ਬਾਰੀ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਕੀ ਸਭਿ ਕਥਾ ਉਚਾਰੀ ॥ ੩੫ ॥

ਮਾਸ ਤਿਥੀ ਅਰੁ ਵਾਰ ਸੁ ਜਾਮ।

ਘਟਿਕਾ ਲਿਖਿ ਕਾਗਦ ਪਰ ਨਾਮ।

ਕਤ ਟੂਟੇ ਕੋ ਹਮ ਲਿਖਿ ਲਜਾਏ।
 ਔਰ ਬਡੋ ਅਚਰਜ ਪਿਖਿ ਆਏ ॥ ੩੬ ॥
 ਮੂਰਤਿ ਸੁਭ ਖੁਦਾਇ ਕੀ ਅਹੈ।
 ਜਿਨ ਕੀ ਸਮਤਾ ਕੋਇ ਨ ਲਹੈ।
 ਅਨਿਕ ਦੇਸ ਤੇ ਸੰਗਤ ਆਇ।
 ਅਪਰ ਉਪਾਇਨ ਪੂਜਹਿ ਪਾਇ ॥ ੩੭ ॥
 ਸਿੱਖਜਨ ਕੀ ਪੂਰਹਿ ਅਭਿਲਾਖੇ।
 ਨਿਸ ਬਾਸੁਰ ਪ੍ਰਭੁ ਕੀਰਤਿ ਭਾਖੇ।
 ਸੋ ਬਰਖਨਿ ਲਗ ਬਯ ਮਹਿ ਹੋਏ।
 ਤਹਾਂ ਦੇਸ ਮਾਨਹਿ ਸਭਿ ਕੋਏ ॥ ੩੮ ॥
 ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਕੀ ਜੋਤਿ ਉਦਾਰਾ।
 ਅਬਹਿ ਪ੍ਰਕਾਸਤਿ ਤਿਨਹਿ ਮਝਾਰਾ।
 ਸੁਨਿ ਅਕਬਰ ਸਭਿ ਮਹਿ ਕਹਿ ਬਾਤੀ।
 'ਕਾਗਦ ਕਰਹੁ ਸੁਨਾਵਨ ਪ੍ਰਾਤੀ' ॥ ੩੯ ॥
 ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਚਤੁਰ ਗੜ੍ਹ ਟੂਟਨ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨ ਨਾਮ
 ਅਸ਼ਟਮੇ ਅੰਸੂ ॥ ੮ ॥

†ਪਾ:-ਚਤੁਰ ਗੜ੍ਹ ਮਾਰਨ।

੯. [ਨਵੀਸਿੰਦ ਨੇ ਗੋਂਦਵਾਲ ਦੀ ਕਥਾ ਸੁਣਾਈ]

੮<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>> ੧੦

ਦੋਹਰਾ:

ਭਈ ਭੋਰ ਅਕਬਰ ਕਹਯੋ 'ਸਭਿ ਉਮਰਾਉ
ਬੁਲਾਇ।

ਇਲਮ ਪਠਨ ਵਾਰੇ' ਜਿਤੇ ਅਰੁ ਜੋ ਪੀਰ 'ਵਿੱਦਯਾ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ, ਆਲਿਮ।
ਕਹਾਇੰ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਸਰਬ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਨਰ ਬੁਲਵਾਇ।

ਸਭਾ ਬੀਚ ਬੈਠਯੋ ਹਰਖਾਇ।

ਨਵੀਸਿੰਦ' ਕੋ ਬਾਕ ਬਖਾਨਾ।

'ਮੁਨਸ਼ੀ।

'ਅਬਹਿ ਸੁਨਾਵੇ ਲਿਖਿ ਜੋ ਆਨਾ' ॥ ੨ ॥

ਸਭਿਨਿ ਬਿਖੈ ਤਬਿ ਪਠਯੋ' ਸੁਨਾਯੋ।

*ਪਾ:-ਪਠਿ ਸੁ।

'ਜਬਹਿ ਸ਼ਾਹੁ ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਧਾਯੋ।

ਤਬਿ ਕੋ ਤਿਨ' ਸੰਕਲਪ ਉਠਾਯੋ।

'ਭਾਵ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ।

ਸਭਿ ਤਯਾਰੀ ਕਰਿ ਚਹਤਿ ਖਨਾਯੋ।*

'ਪਟਵਾਵਣਾ (ਬਾਵਲੀ ਸਾਹਿਬ)। *ਪਾ:-ਬਨਾਯੋ।

॥ ੩ ॥

ਜਬਹਿ ਸ਼ਾਹੁ ਪਹੁੰਚਯੋ ਤਿਸ ਠੌਰ।

ਤੋਪਨ ਗੋਰੇ ਲਗੇ ਚਤੌਰ।

ਤਬਿ ਹੀ ਟਕ ਛਿਤ ਖਨਿਬੇ ਕੇਰਾ।

ਲਾਇ ਮਜ਼੍ਹਰ ਦਏ ਬਿਨ ਦੇਰਾ ॥ ੪ ॥

ਇਹੁ ਚਤੌਰ ਸਰ ਕਰਤੇ ਰਹੇ।

ਅਨਿਕ ਜਤਨ ਕਰਿ ਸ਼ਤ੍ਰੂ ਦਹੇ।

ਤਿਨਹੁ ਖਨਾਇ ਮਹਿਲ ਚਿਨਵਾਯੋ।

ਸਨੇ ਸਨੇ ਨੀਚੇ ਉਤਰਾਯੋ ॥ ੫ ॥

ਅਰਯੋ ਆਨਿ ਰੋਰਨ ਕਰਾ' ਜਬਿਹੂੰ।

'ਰੋੜਾਂ ਦਾ ਕੜ।

ਇਤ ਤੇ ਹਮ ਢਿਗ ਪਹੁੰਚੇ ਤਬਹੂੰ।

ਕਹਯੋ ਬਾਕ -ਇਸਕੋ ਕਰਾ' ਟੂਟੈ।

*ਪ:-ਕੜ।

ਤਬਹਿ ਸ਼ਾਹੁ ਤੇ ਸੋ ਗੜ ਤੂਟੇ* - ॥ ੬ ॥

*ਪਾ:-ਫੂਟੈ।

ਇਮ ਸੁਨਿ ਹਮ ਲਿਖਿ ਭੇਜਯੋ ਇਹਾਂ।

ਤਹਾਂ ਰਹਿਨ ਕੋ ਹੁਕਮ ਸੁ ਕਹਾ।

ਤਬਿ ਤੇ ਹਮ ਡੇਰਾ ਤਹਿੰ ਕੀਨਸਿ।

ਅਚਰਜ ਅਧਿਕ ਬਿਲੋਕਨ ਕੀਨਸਿ

॥ ੭ ॥

ਅਰਜੋ ਰੋਰ ਕਰ ਜਬਹਿ ਮਹਾਂਨਾ।

ਕਰੇ ਜਤਨ ਮਿਲ ਕੈ ਬਿਧਿ ਨਾਨਾ।

ਕਿਸਹੂੰ ਤੇ ਨ ਸਰੀ ਸੋ ਕਾਰਾ।

ਤਬਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨੇ ਬਾਕ ਉਚਾਰਾ ॥ ੮ ॥

ਇਕ ਸੇਵਕ ਤਹਿ ਮਾਣਕ ਨਾਮੂ।

ਵੈਰੋਵਾਲ ਬਿਖੈ ਤਿਹ ਧਾਮੂ।

ਕਹਯੋ -ਮਾਨਕਾ ! ਹੋਵਹੁ ਤਯਾਰ।

ਕਰ ਰੋਰਨ ਤੋਰਨ ਕੀ ਕਾਰ ॥ ੯ ॥

ਤੁਝ ਤੇ ਸਰੈ, ਅਪਰ ਨਹਿ ਕਰੈ।

ਅੰਤਰ ਪ੍ਰਵਿਸਹੁ ਅਬਿ ਨਹਿ ਅਰੈ।

ਤੀਖਨ ਲੋਹ ਕਾਠ ਕੇ ਸਾਥ।

^੧ਤਿੱਖਾ ਲੋਹਾ ਲੱਕੜੀ ਨਾਲ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ।

ਕਰਹੁ ਜੋਰ, ਇਸ ਗਹਿ ਕੈ ਹਾਥ-

॥ ੧੦ ॥

ਮਾਨ ਬਚਨ ਤੈਸੇ ਤਿਨ ਕਰਯੋ।

ਨਿਜ ਬਲ ਬਾਹੁਨ ਤੇ ਦਿਢ ਧਰਯੋ।

ਅੰਤਰ ਬਰਯੋ ਨਮੋ ਕਹੁ ਕਰਿ ਕੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਚਰਨ ਸ ਪ੍ਰੇਮ ਨਿਹੁਰਿ ਕੈ^੧

^੧ਪਾ:-ਪ੍ਰੇਮ ਮਨ ਧਰਕੈ।

॥ ੧੧ ॥

ਕਹਿਨ ਲਗਯੋ -ਕਯਾ ਅਹੋਂ ਬਿਚਾਰਾ।

ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਕ ਕਰਹਿ ਇਹੁ ਕਾਰਾ-।

ਚਰਨ ਧਯਾਨ ਕੋ ਧਰਿ ਕੈ ਅੰਤਰ।

ਕਰ ਬਲ ਬਾਹੁਨਿ ਓਜ ਨਿਰੰਤਰ ॥ ੧੨ ॥

ਕਰਯੋ ਪ੍ਰਹਾਰ ਗਯੋ ਤਰ^੧ ਸਾਰੋ^੧।

^੧ਹੇਠਾਂ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸਾਰਾ (ਉਹ ਤਿੱਖਾ ਲੋਹਾ)। ^੧ਪਾ:-ਗਡ।

ਫਸਯੋ ਹਾਥ ਰਹਿ ਗਯੋ ਬਿਚਾਰੋ।

ਕਰ ਟੂਟਯੋ ਕਾਗਦ ਕੀ ਨਜਾਈ।

ਨਿਸਰੀ ਨੀਰ ਬੰਬ ਬਰਿਆਈ^੧ ॥ ੧੩ ॥

^੧ਧਾਰਾ ਜਲ ਦੀ ਬਲ ਕਰਕੇ ਨਿਕਲੀ।

ਜਲ ਅਗਾਧਿ ਹੋਯੋ ਇਕ ਬਾਰੀ।

ਰਹਿ ਗਯੋ ਮਾਣਕ ਆਪਿ ਮਝਾਰੀ^੧।

^੧ਆਪ (ਮਾਣਕ) ਵਿਚ (ਅ) ਜਲ ਵਿੱਚ।

ਜਤਨ ਨਿਕਾਸਨ ਕੋ ਨਹਿ ਹੋਵਾ।

ਪਹੁੰਚ ਤਰੈ ਤਹਿ ਕਿਨਹੁੰ ਨ ਜੋਵਾ ^{ਪਾ:-ਪਹੁੰਚਤਿ ਹੈ ਤਹਾਂ।}

॥ ੧੪ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਪਨੇ ਮਹਿਲ ਸਿਧਾਰੇ।

ਬਾਪੀ ਕਾਰਜ ਸਕਲ ਸੁਧਾਰੇ।

ਅਤਿ ਉਤਸਾਹ ਸਭਿਨਿ ਮਹਿ ਹੋਵਾ।

ਬਹੁ ਦਿਨ ਕੋ ਸ਼੍ਰਮ ਸਿੱਖਨ ਖੋਵਾ ॥ ੧੫ ॥

ਅਮਕੀ ਤਿਥਿ ਦਿਨ ਜਾਮ ਚਢੇ ਤੇ।

ਊਪਰ ਘਟਿਕਾ ਦੋਇ ਬਢੇ ਤੇ।

ਟੂਟਯੋ ਕਰ ਤਹਿ ਬਾਪੀ ਕੇਰਾ।

ਅਨਿਕ ਨਰਨ ਥਿਤ ਸਭਿ ਨੈ ਹੇਰਾ

॥ ੧੬ ॥

ਸੁਨਿ ਕੈ ਉਮਰਾਵਨ ਜੁਤਿ ਸ਼ਾਹੂ।

'ਗਢ ਚਿਤੌਰ ਤਬਿ ਕੀਨ ਬਿਨਾਹੂ।'

ਸਭਿਨਿ ਕਹਯੋ 'ਭਾ ਏਕਹੁ ਕਾਲ।

ਕਰ ਟੂਟਨ ਗਢਿ ਛੂਟ ਬਿਸਾਲ' ॥ ੧੭ ॥

ਬਿਸਮਤਿ ਭਯੋ ਸ਼ਾਹ ਸੁਨਿ ਬਾਤ।

'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸੁ ਬੱਖਯਾਤ।

ਪੂਰਨ ਬਚਨ ਭਯੋ ਜਿਨ ਕੇਰਾ।

ਕਾਟਯੋ ਕਸ਼ਟ ਅਨਿਸ਼ਟ' ਜੁਮੇਰਾ ^{'ਦੁਖਦਾਈ।}

॥ ੧੮ ॥

ਨਵੀਸਿੰਦ ! ਰਹਿ ਕੈ ਤਿਸ ਠੌਰ।

ਕਹਾਂ ਪਿਖਯੋ ਤੈਂ ਅਚਰਜ ਔਰ ?

^{'ਕੀ ਵੇਖਿਆ ?}

ਸੋ ਭੀ ਸਕਲ ਬਤਾਵਹੁ ਮੋਹੀ।

ਲਗਤਿ ਬਾਪਿਕਾ ਜਿਸ ਬਿਧਿ ਹੋਹੀ

॥ ੧੯ ॥

ਸੁਨਿ ਕੈ ਨਵੀਸਿੰਦ ਸਿਖ ਸਾਥ।

ਕਹਤਿ ਸ਼ਾਹ ਸੋਂ ਬੰਦੇ ਹਾਥ।

'ਹਜ਼ਰਤ ! ਸੁਨਹੁੰ, ਬੂਡ ਜੋ ਗਯੋ।

ਨਹਿੰ ਊਪਰ ਕੋ ਆਵਤਿ ਭਯੋ ॥ ੨੦ ॥

ਤਿਸ ਨਰ ਕੀ ਇਕ ਬ੍ਰਿਧਾ ਮਾਤ।

ਸੁਨੀ ਕਾਨ -ਬੂਡਯੋ ਤਵ ਤਾਤ-।

ਸ਼ੋਕਾਕੁਲ' ਰੋਦਨ ਕੋ ਕੀਨਾ।

^{'ਸ਼ੋਕ ਵਿਚ ਬਿਆਕੁਲ।}

ਮਹਾਂ ਦੁਖਿਤਿ ਹੋਈ ਮਨ ਦੀਨਾ ॥ ੨੧ ॥

ਦੁਤੀਏ ਦਿਵਸੁ^੧ ਤਹਾਂ ਚਲਿ ਆਈ।

^੧ਇਉਂ ਤੀਸਰਾ ਦਿਨ ਹੋ ਗਿਆ, ਪਰ ਮਹਿਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਡੁੱਬਣਾ ਕਢਣਾ ਤੇ ਜਿਵਾਉਣਾ ਇਉਂ ਲਿਖੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਨਾਲੇ ਨਾਲ ਹੋਏ ਹਨ।

ਜਹਾਂ ਬਾਪਿਕਾ ਗੁਰੂ ਲਗਾਈ।

ਪਿਖੜੋ ਨ ਸੁਤ ਬਿਰਲਾਪ ਕਰੰਤੀ।

-ਹਾਇ ਪੁੱਤ੍ਰ- ਮੁਖ -ਹਾਇ- ਕਰੰਤੀ

॥ ੨੨ ॥

-ਹੇ ਸੁਤ ਮਾਣਕ ! ਬਯ ਮਹਿ ਜ੍ਹਾਨ !

ਕਹਾਂ ਗਯੋ ਮੁਝ ਕੋ ਦੁਖ ਦਾਨ^੧ ?

^੧ਦੇਕੋ।

ਮੋ ਬਿਰਧਾ ਕੇ ਅਪਰ ਨ ਕੋਈ।

ਹੁਤੋ ਏਕ ਤੂੰ ਅਸ ਗਤਿ ਹੋਈ- ॥ ੨੩ ॥

ਮਹਾਂ ਰੁਦਨ ਕਰਿ ਗਮਨੀ ਤਹਾਂ।

ਅੰਤਰ ਮਹਿਲ ਗੁਰੂ ਥਿਤ ਜਹਾਂ।

ਵਹਿਰ ਰੁਦਰ ਕਰਿ ਉਚ ਪੁਕਾਰੀ।

-ਹੇ ਮਾਣਕ ! ਸੁਤ ਮਿਲਿ ਇਕ ਵਾਰੀ

॥ ੨੪ ॥

ਨਾਂਹਿ ਤ ਮੁਝ ਕੋ ਲੇ ਚਲਿ ਸਾਥ-।

ਇਮ ਕੂਕਤਿ ਕਰਿ ਊਚੇ ਹਾਥ।

ਗੁਰੂ ਸ਼੍ਰਵਨ ਮਹਿ ਜਬਿ ਧੁਨਿ ਪਰੀ।

ਬੂਝੋ ਅਹੈ ਕੌਨ ਦੁਖ ਭਰੀ? ॥ ੨੫ ॥

ਕੌਂ ਰੋਵਤਿ, ਕੌਂ ਊਚ ਪੁਕਾਰਤਿ?

ਵਹਿਰ ਲੇਹੁ ਸੁਧਿ ਇਹੁ ਕੌਂ ਆਰਤਿ- ?

ਦੌਰੌ ਨਰ ਸੁਨਿ ਕੈ ਤਿਸ ਪਾਸ।

ਜਾਇ ਗੁਰੂ ਢਿਗ ਕਿਯ ਅਰਦਾਸ

॥ ੨੬ ॥

ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਬ੍ਰਿਧਾ ਕੋ ਹੇਰਿ।

ਢਿਗ ਬੁਲਾਇ ਕਰਿ ਬੋਲੇ ਫੇਰ।

-ਸੁਨਹੁ ਭੋਲੀਏ ! ਮਾਣਕ ਜੋਇ।

ਸੋ ਜਲ ਮਹਿ ਕਿਮ ਬੂਡਨ ਹੋਇ?

॥ ੨੭ ॥

ਹੋਤਿ ਭੋਰ ਮਿਲਿ ਹੈਂ ਸੁਤ ਸਾਥ।

ਕਰ ਤੋਰੌ ਜਿਸ ਨੇ ਨਿਜ ਹਾਥ।

ਹਮ ਨੇ ਕਰੀ ਪ੍ਰਤੱਗਯਾ ਭਾਰੀ।
ਸੁਤ ਨ ਮਰਹਿ ਪਿਤ ਮਾਤ ਅਗਾਰੀ
॥ ੨੮ ॥

ਨਿਫਲੀ ਨਹੀਂ, ਕਰੈਂ ਹਮ ਸੋਇ।
ਮਿਲਹਿ ਪੁੱਤ੍ਰ ਸੋਂ ਹਰਖਤਿ ਹੋਇ-।
ਗੁਰ ਬਾਕਨ ਪਰ ਸ਼ਰਧਾ ਧਰਿ ਕੈ।
ਬਸੀ ਨਿਸਾ ਤਹਿ ਗੁਰੂ ਸਿਮਰ ਕੈ
॥ ੨੯ ॥

ਪ੍ਰਾਤਿ ਭਈ ਸਤਿਗੁਰ ਤਬਿ ਚਾਲੇ*।
ਜਿਹ ਠਾਂ ਬਾਪੀ ਲਗੀ ਬਿਸਾਲੇ।
ਅਪਰ ਨਰਨ ਕੀ ਸੰਗੈ ਭੀਰ।
ਬਿਰੇ ਜਾਇ ਸਭਿ ਹੀ ਤਿਸ ਤੀਰ
॥ ੩੦ ॥

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰ ਸੁਖ ਧਾਮੂ।
ਕਰਜੋ ਪੁਕਾਰਨ -ਮਾਣਿਕ- ਨਾਮੂ।
-ਨਿਕਸਹੁ ਜਲ ਤੇ ਬਾਹਰ ਆਵਹੁ।
ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਦਰਸ ਦਿਖਾਵਹੁ
॥ ੩੧ ॥

ਜਿਨ ਕੋ ਮਾਣਿਕ ਨਾਮ ਕਹੰਤੇ।
ਸੋ ਨ ਦੇਹਿ ਦੁਖ ਨਿਜ ਸੁਖਵੰਤੇ†।
ਤੋਹਿ ਮਾਤ ਇਹੁ ਖਰੀ ਦੁਖਾਰੀ।
ਮਿਲਹੁ ਆਨਿ ਇਸੁ ਬਡ ਹਿਤਕਾਰੀ-
॥ ੩੨ ॥

*ਪਾ-ਦਰਸਨ ਦਿਹੁ ਨਿਜ, ਹੇ ਸੁਖਵੰਤੇ !

ਇਮਿ ਕਹਿਬੇ ਤੇ ਥਾਪੀ ਬੀਚ।
ਹਮ ਤਹਿ ਪਿਖਤਿ ਊਚ ਅਰੁ ਨੀਚ।
ਨਿਕਸਜੋ ਜਲ ਪਰ ਤਰਨੇ ਲਾਗਾ।
ਤੀਨ ਦਿਵਸਿ ਪਾਛੇ ਬਡਭਾਗਾ ॥ ੩੩ ॥
ਲੋਕਨ ਦੇਖਿ ਨਿਕਾਸਨ ਕੀਨਸਿ।
ਬਿਸਮਾਏ ਸਭਿ ਅਚਰਜ ਚੀਨਸਿ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਕੇ ਪਾਇਨ ਪਰ ਪਰਜੋ।
ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਸੇਵਕ ਸੁਖ ਭਰਜੋ' ॥ ੩੪ ॥

'ਭਾਵ ਮਾਣਕ। ਮਨ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਮੇਲਕੇ।

ਲਖਜੋ -ਬਚਨ ਹਮ ਤੇ ਬਿਤ ਰਹਜੋ' -।

'ਜਾਣਿਆਂ (ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਏਹ) ਸਾਡੇ ਬਚਨ ਤੇ ਟਿਕਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਾਕ ਸੁਭ ਕਹਯੋ।
 -ਗੁਰਤਾ ਕੀ ਮੰਜੀ ਅਬਿ ਲੇਹੁ।
 ਬਹੁ ਨਰ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਰੇਹੁ ॥ ੩੫ ॥
 ਨਰ ਅਨੇਕ ਹੀ ਪੂਜਹਿ ਪਾਇ।
 ਦੇਹਿ ਉਪਾਇਨ ਫਲ ਕੋ ਪਾਇ-।
 ਇਮਿ ਕਹਿ ਮੰਜੀ ਪਰ ਬੈਠਾਵਾ।
 ਸਕਲ ਨਰਨ ਮਹਿ ਮਾਨ ਬਧਾਵਾ
 ॥ ੩੬ ॥

ਸਭਿ ਸਿੱਧਾਂ ਬਖਸ਼ੀ ਬਰ ਕਹਯੋ।
 ਭੋਗ ਮੋਖ ਤਿਨ ਅਸ ਪਦ ਲਹਯੋ।
 'ਗੁਰ ਘਰ ਮਹਿ ਬਰਧਯੋ ਸਭਿ ਭਾਂਤੀ।
 ਨਾਮ 'ਜੀਵੜਾ' ਭਾ ਬੱਖਯਾਤੀ ॥ ੩੭ ॥
 ਤਿਸ ਕੇ ਘਰ ਸੰਤਤਿ ਜਬਿ ਹੋਈ।
 ਨਾਮ ਜੀਵੜੇ ਕਹਿ ਸਭਿ ਕੋਈ।
 ਜੋ ਤਿਹ ਸੰਤਤਿ ਕੇ ਸਮੁਦਾਇ।
 ਅਬ ਲੋ ਨਾਮੁ ਅਹੈ ਤਿਸੁ ਭਾਇ ॥ ੩੮ ॥
 ਨਵੀਸਿੰਦ ਭਾਖਹਿ ਤਿਸ ਠੌਰ।
 'ਸੁਨਹੁ ਸਾਹ! ਜੀ ਅਚਰਜ ਔਰ!
 ਬੈਠ ਬਾਪਿਕਾ ਕੇ ਤਬਿ ਤੀਰ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸ ਗੰਭੀਰ ॥ ੩੯ ॥
 ਕਹਯੋ ਸਭਿਨਿ ਮਹਿ- 'ਬਾਪੀ ਸ੍ਰੋਤ।
 ਇਹੁ ਗੰਗਾ ਤੇ ਕੀਨਿ ਉਦੋਤ।
 ਇਹਾਂ ਜੁ ਕਰਹਿ ਆਇ ਇਸ਼ਨਾਨ।
 ਫਲ ਪਾਵਹਿ ਸੁਰਸਰੀ ਸਮਾਨ† ॥ ੪੦ ॥

'ਅੱਗੇ ਕਵੀ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

'ਸੰਤਾਨ।

†ਦੇਖੋ ਰਾਸ ੧ ਅੰਸੂ ੪੯ ਅੰਕ ੪੩ ਦੀ ਟੂਕ ਜੋ ਗੰਗਾ ਸਤਿਗੁਰ ਦੀ ਦਾਸ ਹੋਕੇ ਸਤੁਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਉਪਮਾ ਬਾਵਲੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਢੁੱਕਦੀ, ਜੋ ਸਤਿਗੁਰ ਨੇ ਆਪ ਰਚੀ ਹੈ। ਤਾਂਤੇ ਬਾਵਲੀ ਨੂੰ ਗੰਗਾ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਸਮਝੋ ਇਹ ਭਾਵ ਹੈ।

ਇਸ ਮਹਿ ਏਕ ਅਧਿਕਤਾ ਅਹੈ।
 ਜੈਸੇ ਫਲ ਬਿਸਾਲ ਕੋ ਲਹੈ।
 ਰਚੇ ਚੁਰਾਸੀ ਰੁਚਿਰ ਸੁਪਾਨਿ।
 ਇਸ ਜਲ ਮਹਿ ਕਰਿ ਕਰਿ ਇਸ਼ਨਾਨ
 ॥ ੪੧ ॥

'ਪੌੜੀਆਂ।

ਜਪੁਜੀ ਪੜੈ ਚੁਰਾਸੀ ਵਾਰ।
ਸੋ ਨ ਚੁਰਾਸੀ ਲਹੈ ਸੰਸਾਰ।
ਜਨਮ ਮਰਨ ਤੇ ਮੁਕਤਾ ਹੋਇ।
ਸਤਿਗੁਰ ਚਰਨ ਪ੍ਰੇਮ ਮਨ ਭੋਇ^੬।

॥ ੪੨ ॥

ਨਵੀਸਿੰਦ ਨੇ ਸਕਲ ਸੁਨਾਵਾ।
ਅਕਬਰ ਸ਼ਾਹੁ ਮਹਾਂ ਬਿਸਮਾਵਾ।
ਸ਼ਰਧਾ ਬਧੀ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਰ ਕੇਰਾ।
ਮਿਲਨ ਲਾਲਸਾ ਵਧੀ ਵਧੇਰਾ^੭ ॥ ੪੩ ॥

^੬ਇਕ ਲਿਖਤੀ ਨੁਸਖੇ ਵਿਚ ਇਹ ਅੰਤਲੀ ਚੌਪਈ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਯਿ ਰਾਸੇ 'ਬਾਪਿਕਾ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮੁ ਨਵਮੇਂ ਅੰਸੂ
॥ ੯ ॥

੧੦. [ਅਕਬਰ ਨੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਗ਼ਾਮ ਭੇਟਾ ਕੀਤੇ]

ੲ<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>> ੧੧

ਦੋਹਰਾ:

ਸੁਨਿ ਕੈ ਅਕਬਰ ਕਥਾ ਕੋ ਰਹਜੋ ਰਿਦੈ
ਬਿਸਮਾਇ।

ਨਵੀਸਿੰਦ ਸੋਂ ਕਹਤਿ ਭਾ 'ਗੁਰ ਪੂਰਨ' [†]ਪਾ-ਸੁਖਥਾਇ।
ਸੁਖਦਾਇ[†] ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਕੇਤਿਕ ਦਿਨ ਮਹਿੰ ਲਵਪੁਰਿ ਚਲਿ ਹੈਂ।
ਤਹਾਂ ਜਾਇ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਮਿਲਿ ਹੈਂ।
ਮਗ ਮਹਿੰ ਆਵਹਿ ਜਬਿ ਅਸਥਾਨ।
ਤਹਿੰ ਮੁਝ ਕੋ ਕਰਿ ਦੇਹੁ ਬਖਾਨ' ॥ ੨ ॥
ਇਮ ਕਹਿ ਅਕਬਰ ਰਹਿ ਦਿਨ ਕੋਇ।
ਲਵਪੁਰਿ ਦਿਸ ਗਮਨਜੋ ਸੁਖ ਜੋਇ।
ਸਨੇ ਸਨੇ ਡੇਰੇ ਕਰਿ ਕੂਚ।
ਤੀਰ ਬਿਪਾਸਾ ਆਨਿ ਪਹੂਚ ॥ ੩ ॥
ਉਲੰਘਿ ਪਾਰ ਜਬਿ ਸਿਵਰ ਕਰਾਯੋ।
ਸ਼ਾਹੁ ਆਇ ਬੈਠਜੋ ਹੁਲਸਾਯੋ।
ਨਵੀਸਿੰਦ ਸਭਿ ਕਥਾ ਸਿਮਰਿ ਕੈ।
ਕਰੀ ਜਨਾਵਨਿ ਸਕਲ ਉਚਰਿ ਕੈ ॥ ੪ ॥
ਸੁਨਤਿ ਸ਼ਾਹੁ ਹਰਖਜੋ ਉਰ ਮਾਂਹੀ।
ਚਲਨ ਤਜਾਰ ਭਾ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਹੀ।
ਲਈ ਉਪਾਇਨ ਹੀਰਾ ਮੋਤੀ।
ਵਸਤ੍ਰ ਬਿਭੂਖਨ ਜੋਤਿ ਉਦੋਤੀ ॥ ੫ ॥
ਨਿਜ ਡੇਰੇ ਤੇ ਪਾਇਨ' ਚਲਜੋ।

[†]ਪੈਦਲ।

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਮਨ ਮਿਲਜੋ।
ਸੰਗ ਪਠਾਨ ਮੁਗਲ ਸਮੁਦਾਯਾ।
ਬਸਤ੍ਰ ਬਿਭੂਖਨ ਬ੍ਰਿੰਦ ਸੁਹਾਯਾ ॥ ੬ ॥
ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਬਰਜੋ ਜਬਿ ਆਇ।
ਤਜੇ ਉਪਾਨਯ' ਨੰਗੇ ਪਾਇ।

[†]ਚੁੱਤੀ ਲਾਹਕੇ।

ਸ਼ਰਧਾ ਕੋ ਬਧਾਇ ਉਰ ਮਾਂਹੀ।
-ਜਿਸ ਤੇ ਗੁਰ ਮੋ ਪਰ ਹਰਖਾਹੀਂ-

॥ ੭ ॥

ਦਿਪਤ ਰਾਜ ਲੱਛਨ ਸਭਿ ਅੰਗੁ।

ਰਾਜ ਸਮਾਜ ਬਿਰਾਜਤਿ ਸੰਗ।

ਮੁਕਤਾ ਬੱਜ੍ਰ^੧ ਜਵਾਹਰ ਜਰੇ।^੧ਹੀਰੇ [ਸੰਸ: ਵਜ੍ਰ]

ਪਹਿਰੇ ਦਿਪਹਿੰ ਬਿਭੂਖਨ ਖਰੇ ॥ ੮ ॥

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਜਬਹਿ ਸ਼ਾਹੁ ਨੇ ਜੋਵਾ।

ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਨੰਮ੍ਰੀ ਸਿਰ ਹੋਵਾ।

'ਬਾਬਾ ਜੀ! ਪਾਇਨ ਮੈਂ ਪਰਾ।'

ਇਮ ਭਾਖਤਿ ਚਰਨਨ ਸਿਰ ਧਰਾ ॥ ੯ ॥

ਆਗਯਾ ਕਰਿ ਬੈਠਾਵਨਿ ਕੀਨਸਿ।

ਸ਼ਾਹੁ ਕਹਯੋ ਬਚ ਸ਼ਰਧਾ ਭੀਨਸ।

'ਤੁਮਰੇ ਸਮ ਨਹਿੰ ਦੂਸਰ ਕੋਈ।

ਜਿਮ ਖੁਦਾਇ ਸਮ ਅਪਰ ਨ ਹੋਈ

॥ ੧੦ ॥

ਸੱਤਿ ਹੋਤਿ ਹੈ ਵਾਕ ਤੁਮਾਰਾ।

ਸੁਨੀ ਤਰੀਫ ਕਹਤਿ ਜਗ ਸਾਰਾ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਕੀ ਕੀਰਤਿ ਸਾਰੇ।

ਹਿੰਦੂ ਤੁਰਕ ਸਮਾਨ ਉਚਾਰੇ ॥ ੧੧ ॥

ਕਹੈਂ ਤੁਰਕ -ਹਮ^੧ ਪੀਰ ਮਹਾਂਨਾ-।^੧ਸਾਡਾ।

ਹਿੰਦੂਨਿ ਸਭਿਨ -ਗੁਰੂ- ਕਰਿ ਮਾਨਾ।

ਜਿਨ ਕੀ ਅਜਮਤਿ ਜਗਤ ਮਝਾਰੇ।

ਅਬਿ ਲੋ ਥਾਨ ਅਨੇਕ ਨਿਹਾਰੇ ॥ ੧੨ ॥

ਸੋਈ ਰੂਪ ਆਪ ਤੁਮ ਭਏ।

ਅਧਿਕ ਸਭਿਨਿ ਤੇ ਅਜਮਤਿ ਬਿਏ।

ਬਡੇ ਲਾਭ ਮੁਝ ਦਰਸ ਤੁਮਾਰਾ।

ਕਾਰਜ ਮੇਰੇ ਸਗਲ ਸੁਧਾਰਾ ॥ ੧੩ ॥

ਕਰਹਿ ਉਪਾਇਨ ਅੰਗੀਕਾਰ।

ਗੁਰ ਘਰ ਕੋ ਮੁਝ ਦਾਸ ਨਿਹਾਰਿ।

ਬ੍ਰਿੰਦ ਗ੍ਰਾਮ ਲਿਹੁ ਜਹਾਂ ਬਤਾਵਹੁ।

ਨਾਮ ਤਹਾਂ ਕੋ ਪਟਾ ਲਿਖਾਵਹੁ ॥ ੧੪ ॥

ਮੁਝ ਲਗਿ ਕਾਜ ਪਰਹਿ ਜੋ ਆਈ।

ਮਨੁਜ ਪਠਹੁ ਸੁਧਿ ਦੇਹੁ ਜਨਾਈ^੧।'^੧ਖਬਰ ਜਣਾ ਦਿਓ।

ਸੁਨਿ ਕੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰ ਬਖਾਨਾ।

ਧਰੀ ਉਪਾਇਨ ਜੋ ਤੁਮ ਨਾਨਾ ॥ ੧੫ ॥

ਗ੍ਰਾਮ ਆਦਿ ਇਹੁ ਤੁਮ ਕੋ ਬਨੈ।

¹ਬਣਦੇ, ਭਾਵ ਸ਼ੋਭਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਹੈਂ ਸਭਿ ਹਰਖ ਸ਼ੋਕ ਕੇ ਸਨੈ।

ਹਮ ਸਾਧੂ ਬ੍ਰਿਤਿ ਕਰਨਿ ਸਮਾਨ।

¹ਇਕੋ ਜਿਹੀ ਬ੍ਰਿਤੀ (ਰਹਿਣਾ) ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਕੌਨ ਸੰਭਾਰੈ ਕਾਜ ਮਹਾਂਨ ॥ ੧੬ ॥

ਜਿਤੋ ਅਹਾਰ ਏਕ ਦਿਨੁ ਹੋਇ।

ਧਰਹਿ ਆਨ ਪੂਜਾ ਜੋ ਕੋਇ।

ਤਿਤੋ ਲੇਤਿ ਨਹਿੰ ਵਾਧੋ ਲੇਹਿੰ।

ਸੰਗਤਿ ਭੋਜਨ ਸਰਬ ਅਚੇਹਿ ॥ ੧੭ ॥

ਸੁਨਿ ਪੁਨਿ ਸ਼ਾਹੁ ਅਪਰ ਨਰ ਸਾਰੇ।

ਹਾਥ ਬੰਦਿ ਕਰਿ ਬਿਨੈ ਉਚਾਰੇ।

ਤੁਮ ਕੋ ਨਹਿੰ ਪਰਵਾਹਿ ਕਿਸੂ ਕੀ।

ਪੁਰਹੁ ਕਾਮ ਮਤਿ ਦਾਸ ਜਿਸੂ ਕੀ।

¹ਜਿਸਦੀ ਬੁੱਧੀ ਦਾਸ (ਭਾਵ) ਵਾਲੀ ਹੈ ਉਸਦੀ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰੀ ਕਰੇ।

॥ ੧੮ ॥

ਸਭਿ ਜਗਿ ਜਾਚਕ ਤੁਮ ਇਕ ਦਾਤਾ।

ਕਰੇ ਬਾਕ ਹੁਇ ਸੋ ਬੱਖਯਾਤਾ।

ਤਉ ਜੋਗਤਾ ਐਸੀ ਅਹੈ।

ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਹੁ ਸਭਿ ਕਹੈ ॥ ੧੯ ॥

ਯਾਂ ਤੇ ਹੋਇ ਸ਼ਾਹੁ ਸਨਮਾਨੂ।

¹ਭਾਵ ਭੇਟਾ ਅੰਗੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੇ।

ਧਰਿ ਸ਼ਰਧਾ ਹਰਖਾਇ ਮਹਾਂਨੂ।

ਜੋ ਨਹਿੰ ਲੇਹੁ ਹੋਇ ਮਨ ਭੰਗ।

ਸਭਿ ਰਿਦ ਕੀ ਜਾਨਹੁੰ ਸਭਿ ਸੰਗ।

¹ਸਭ ਨਾਲ (ਜੋ ਵਰਤੀ ਹੈ)।

॥ ੨੦ ॥

ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ ਬਰਤਹਿ ਜੋ ਆਵੈ।

¹ਆਵੇਗੀ (ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਆਮਦਣ) ਸੋ ਸੰਗਤ ਵਰਤੇਗੀ।

ਤੁਮਰੋ ਇਹ ਉਪਕਾਰ ਰਹਾਵੈ।

ਆਪ ਕਰਹੁ ਫੁਰਮਾਵਨ ਤਹਾਂ।

ਲੇਨਿ ਗ੍ਰਾਮ ਕੋ ਉਚਿਤੈ ਜਹਾਂ ॥ ੨੧ ॥

ਦਰਸਨ ਪਰਸੇ ਇਹੁ ਫਲ ਹੋਇ।

ਪਾਇ ਅਨੰਦ ਜਾਇ ਸਭਿ ਕੋਇ।

¹ਜੋ) ਸਭ ਕੋਈ ਅਨੰਦ ਪਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਰਾਵਰਿ ਸੋਂ ਮਿਲਿ ਹਰਖਹਿ ਸ਼ਾਹੂ।

¹ਤਿਵੇਂ) ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਵੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਬੀ।

ਹਰਖ ਸਭਿਨਿ ਕੈ ਹੁਇ ਮਨ ਮਾਹੂ

॥੨੨॥

ਬਹੁਤੇ ਬੋਲਨਿ ਆਪ ਅਗਾਰੀ।
 ਨਹਿੰ ਨੀਕੀ ਇਹੁ ਰੀਤ ਬਿਚਾਰੀ।'
 ਇਮ ਸੁਨਿ ਕੈ ਸਭਿਹਿਨਿ ਕੀ ਬਾਨੀ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਬਾਤ ਭਵਿੱਖਤ ਜਾਨੀ ॥੨੩॥
 ਤੀਰਥ ਉੱਤਮ ਉਦੈ ਸੁ ਕਰਿਨਾ।
 ਜਿਹ ਸ਼ਨਾਨ ਕਲਿ ਕਲਮਲ ਹਰਨਾ।
 ਹੋਨਹਾਰ ਸਭਿ ਕਰੀ ਬਿਚਾਰਨ।
 ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਕਿਯ ਬਾਕ ਉਚਾਰਨ ॥੨੪॥
 'ਜਥਾ ਭਾਵਨੀ ਤਥਾ ਕਰੀਜਹਿ।
 ਸਤਿਸੰਗਤਿ ਕੋ ਮਾਨ ਰਖੀਜਹਿ।
 ਸਿਮਰਹਿੰ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸੁਖ ਸੋਂ ਬਸਹਿ।
 ਭੋਜਨ ਅਚਹਿੰ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਭੁ ਰਸਹਿੰ'
 ॥੨੫॥

ਸੁਨਤਿ ਸ਼ਾਹੁ ਉਮਰਾਵਨ ਸਹਤ।
 ਹਰਖਯੋ ਪੁਨ ਸ਼ਰਧਾ ਧਰਿ ਮਹਤ।
 ਪਟਾ ਪਰਗਨੇ ਕੋ ਲਿਖਿ ਦੀਨ।
 'ਰਹੈਂ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਿ ਗੁਰੂ[†] ਅਧੀਨ' ॥੨੬॥ [†]ਪਾ-ਸਤਿਗੁਰੂ।
 ਆਦਿ ਝਬਾਲ ਬੀੜ ਜਹਿੰ ਕਰਜੋ।
 ਬਹੁਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਅਰਪਿ ਮੁਦ ਭਰਜੋ।
 ਅਪਨੋ ਜਨਮ ਸਕਾਰਥ ਜਾਨਾ।
 ਗੁਰ ਘਰ ਕੀ ਭੀ ਸੇਵ ਮਹਾਂਨਾ ॥੨੭॥
 ਅਪਨੇ ਪਰ ਕਰੁਨਾ ਗੁਰ ਜਾਨੀ।
 -ਭਲੇ ਹੋਇ ਮੇਰੇ- ਚਿਤੁ ਠਾਨੀ।
 -ਜਿਮ ਉਰਚਹਯੋ ਮਾਨ ਸੋ ਲੀਨਿ।
 ਸਫਲ ਕਰਜੋ ਨਿਜ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀਨਿ-
 ॥੨੮॥
 ਗੁਰ ਕੀ ਖੁਸ਼ੀ ਲੀਨਿ ਇਸ ਰੀਤਿ।
 ਸ਼ਰਧਾ ਅਧਿਕ ਬਧਾਇਵ ਚੀਤ।
 ਪੁਨ ਕਰਿ ਬਿਨੈ ਹਾਥ ਕੋ ਬੰਦਿ।
 ਕਰੀ ਬੰਦਨਾ ਪਦ ਅਰਬੰਦ ॥੨੯॥
 ਆਇਸੁ ਪਾਇ ਗੁਰੂ ਮੁਖ ਕੇਰੀ।

ਉਠਜੋ ਸਾਹੁ ਕਰਿ ਖੁਸ਼ੀ ਘਨੇਰੀ।
ਲੇ ਕਰਿ ਗੁਰ ਘਰ ਕੋ ਸਿਰੁਪਾਉ।
ਧਰਜੋ ਸੀਸ ਪਰ ਅਨੰਦ ਉਪਾਉ ॥ ੩੦ ॥

ਨਿਕਸਜੋ ਪੁਰਿ ਤੇ ਆਯਹੁ ਡੇਰੇ।
ਲੋਕਨਿ ਸੋਂ ਗੁਨ ਭਨਤਿ ਬਡੇਰੇ।
ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਬਾਕ ਜਿਨ ਪੂਰਨ।
ਦਰਸੇ ਲਹੈਂ ਕਾਮਨਾ ਤੂਰਨ ॥ ੩੧ ॥

ਬੈਸ ਬਿਸਾਲ ਮਹਾਂ ਬ੍ਰਿਧ ਹੋਏ।
ਭਲੀ ਭਈ ਹਮ ਦਰਸਨ ਜੋਏ।
ਬਦਨ ਅਦੀਨ^੧ ਸੁ ਦੀਰਘ ਆਸ਼ੈ।

^੧ਤੇਜ ਵਾਲਾ (ਅ+ਦੀਨ)।

ਬੈਠੇ ਸੁਭ ਗੁਨ ਮਨਹੁ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੈ ॥ ੩੨ ॥
ਲੋਭ ਆਦਿ ਜੇ ਮਹਿਦ ਬਿਕਾਰਾ।
ਲੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਨੀਕੇ ਨਿਰਧਾਰਾ।
ਇਮ ਕਹਿ ਰੈਨਿ ਬਿਖੈ ਪਰਿ ਸੋਵਾ।
ਭੋਰ ਭਏ ਲਵਪੁਰਿ ਮਗ ਜੋਵਾ ॥ ੩੩ ॥

ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕੇ ਚਹੁ ਪਾਸੇ।
ਸੁਨਿ ਗ੍ਰਾਮਨ ਕੇ ਲੋਕ^੨ ਹੁਲਾਸੇ।

^੨ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਗ੍ਰਾਵਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਜੋ ਅਕਬਰ
ਭੇਟਾ ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੋ ਗ੍ਰਾਮ ਕਿ ਅਜ ਕਲ
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਚੁਫੇਰੇ ਦਿੱਸਦੇ ਹਨ।

ਲੇ ਲੇ ਭੇਟ ਆਇ ਸਮੁਦਾਏ।
ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਹੋਤਿ ਬਧਾਏ ॥ ੩੪ ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਸਗਰੀ ਸਭਾ ਲਗਾਏ।
ਰਾਮਦਾਸ ਨਿਜ ਪਾਸ ਬੁਲਾਏ।
ਇਨ ਕੋ ਸਭਿਹੀ^੩ ਭੇਟ ਦਿਵਾਈ।

^੩ਪਾ:-ਸਗਰੀ।

ਨਰ ਗ੍ਰਾਮਨ ਕੀ ਬਾਂਹੁ ਗਹਾਈ ॥ ੩੫ ॥
ਸੁਨਤਿ ਸਭਿਨਿ ਕੇ ਬਾਕ ਬਖਾਨਾ।

ਮਾਲਕ ਤੁਮਰੋ ਇਹੀ^੪ ਮਹਾਂਨਾ।
ਕੈ ਇਸ ਕੀ ਸੰਤਤਿ ਸੁਭ ਹੋਇ।

^੪ਭਾਵ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ।

ਕੈ ਇਸ ਕੇ ਸਿਖ ਤੁਮ ਪਤਿ ਜੋਇ^੫
॥ ੩੬ ॥

^੫ਭਾਵ-ਏਹ ਪਿੰਡ ਆਪ ਨਹੀਂ ਰਖੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ
ਜੋਗ ਦਿੱਤੇ।

ਇਮ ਕਹਿ ਸਭਿ ਕੋ ਦੇ ਦਸਤਾਰ।
ਬਿਦਾ ਕਰੇ ਨਰ ਗ੍ਰਾਮ ਉਦਾਰ।
ਭਾਈ ਬੁੱਢਾ ਸਭਿ ਪਰਿ ਛੋਰਾ।

ਕਰਹਿ ਮਾਮਲਾ ਗ੍ਰਾਮ ਬਟੋਰਾ ॥ ੩੭ ॥

ਦੇਗ ਗੁਰੂ ਕੀ ਚਲਹਿ ਅਪਾਰਾ।

ਰੈਨਿ ਦਿਨਾ ਨਰ ਅਚਹਿ ਹਜ਼ਾਰਾ।

ਅੰਨ ਫਸਲ ਦਰ ਫਸਲ ਮਹਾਂਨੈ।

ਲੰਗਰ ਪਰਹਿ ਸੇਵ ਨਰ ਠਾਨੈ ॥ ੩੮ ॥

ਸਿੱਖਯ ਸੈਂਕਰੇ ਕਾਰ ਸਭਾਰੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸੁ ਅਨੁਸਾਰੈ।

ਇਨ ਕੀ ਆਇਸੁ ਲੇਤਿ ਸਮਾਜਾ।

ਆਪ ਆਪਨੇ ਸਾਰਹਿ ਕਾਜਾ ॥ ੩੯ ॥

ਸਿੱਖ ਅਨੇਕ ਦਾਸ ਸਭਿ ਗ੍ਰਾਮ।

ਕਰਹਿ ਮਾਮਲੇ ਕੋ ਸਭਿ ਕਾਮ।

ਜਿਮਿ ਭਾਈ ਬੁੱਢਾ ਕਹਿ[†] ਦੇਹਿ।

[†]ਪਾ:-ਕਰਿ।

ਤਿਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਰਬ ਹੀ ਲੇਹਿ ॥ ੪੦ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ ਅਕਬਰ ਕੋ ਆਵਨ, ਗ੍ਰਾਮਨ ਕੋ ਅਰਪੰਨਾ

ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਸ ਦਸ਼ਮੇਂ ਅੰਸੂ ॥ ੧੦ ॥

੧੧. [ਤੀਰਥ ਪ੍ਰਗਟੋਣ ਹਿਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਵਿਚਾਰਨਾ]

੧੦<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੧੨

ਦੋਹਰਾ:

ਅਧਿਕ ਆਮਦਨਿ ਮਾਮਲਾ,
ਸਭਿ ਗ੍ਰਾਮਨ ਕੀ ਜਾਨਿ।
ਅਮਰਦਾਸ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ,
ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰਨ ਠਾਨਿ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

-ਭਈ ਬਾਪਿਕਾ ਪੂਰਨ ਅਬੈ-।
ਪਰਉਪਕਾਰ ਚਿਤਵਤੇ ਤਬੈ*।
-ਤੀਰਥ ਪ੍ਰਗਟੈ ਪਾਵਨ ਕੋਈ।
ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਜਹਿ ਮੱਜਨ ਹੋਈ ॥ ੨ ॥
ਅਹੈ ਬਾਪਿਕਾ ਗੋਇੰਦਵਾਲ-।
ਰਾਮਦਾਸ ਹਿਤ ਕਰਤਿ ਸੰਭਾਲ*।

*ਤਾ:-ਸਬੈ।

'ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਲਈ ਸੰਭਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਭਾਵ ਸ੍ਰੀ
ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ
ਕਿੱਥੇ ਜਾ ਟਿਕਣ।

*ਬਣਾਇਆ (ਕਰਤਾਰ ਪੁਰ)।

-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਜਥਾ ਬਨਾਯੋ*।
ਆਪ ਅਛਤ ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਸਮੁਝਾਯੋ
॥ ੩ ॥

'ਭਾਵ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਜੀ ਨੂੰ।

ਗਾਦੀ ਦੇ ਕਰਿ* ਪੁਰਿ ਕਰਤਾਰ।
ਦੀਨ ਬਸਾਇ ਖਡੂਰ ਮਝਾਰ।
ਸੰਤਤਿ ਕਰੈ ਬਿਰੋਧ ਨ ਕੋਈ।
ਬੈਠੇ ਪ੍ਰਿਥਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੈ ਸੋਈ ॥ ੪ ॥
ਤਿਮ ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦ ਕਾਰਜ ਕੀਨਾ।
ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਬਸਾਇ ਸੁ ਦੀਨਾ।
ਨਿਜ ਸੰਤਤਿ ਤੇ ਕਰਿ ਕੈ ਨਜਾਰੇ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸ ਬੈਠਾਰੇ- ॥ ੫ ॥
ਤਿਮ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰ ਮਨੋਰਥ ਕਰਿ ਕੈ।
ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਨੀਕੇ ਰਿਦੇ ਬਿਚਰਿ ਕੈ।
-ਸਤਿਜੁਗ ਕੋ ਤੀਰਥ ਦੁਰ ਰਹਯੋ।
ਚਿਰੰਕਾਲ ਭਾ ਕਿਨਹੁੰ ਨ ਲਹਯੋ ॥ ੬ ॥
ਸਰਬ ਪ੍ਰਜਾ ਬਿਧਿ ਪਾਸ ਪੁਕਾਰੀ।
'ਬਿਨ ਰਾਜੇ ਹਮ ਕੋ ਦੁਖ ਭਾਰੀ।

ਤਾਂ ਤੇ ਨਿਜ ਬਿਚਾਰ ਕਰਿ ਮਨ ਮੈਂ।

ਦੀਜੈ ਰਾਜਾ ਹੋਇ ਸਭਿਨਿ ਮੈਂ" ॥ ੮ ॥

ਸੁਨਿ ਬ੍ਰਹਮਾ ਉਰ ਉਚਿਤ ਬਿਚਾਰਾ।

-ਮ੍ਰਿਤੁ ਮੰਡਲ', ਬਿਨੁ ਨ੍ਰਿਪ ਦੁਖਿਆਰਾ।

ਅਹੈ ਜੋਗ ਇਨ ਬਨਹਿ ਨਰੇਸ਼।

ਬਸਹਿ ਸੁਖੀ ਤਬਿ ਪ੍ਰਜਾ ਅਸ਼ੇਸ਼- ॥ ੯ ॥

ਆਠਹੁ ਲੋਕਪਾਲ' ਕੇ ਤਨ ਤੇ।

'ਜੋ' ਸਭ ਵਿਚ (ਪ੍ਰਗਟ) ਹੋਵੇ।

'ਮਾਤਲੋਕ।

'ਦਿਕਪਾਲ ਦੇਵਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅੱਠ ਹੈ- ਪੂਰਵ ਦਾ ਇੰਦ੍ਰ, ਦੱਖਣ ਪੂਰਵ ਦਾ ਅਗਨਿ, ਦੱਖਣ ਦਾ ਯਮ, ਦੱਖਣ ਪੱਛਮ ਦਾ ਸੂਰਜ, ਪੱਛਮ ਦਾ ਵਰੁਣ, ਉੱਤਰ ਪੱਛਮ ਦਾ ਵਾਯੂ, ਉੱਤਰ ਦਾ ਕੁਬੇਰ, ਉੱਤਰ ਪੂਰਵ ਦਾ ਸੋਮ।

ਅੰਸ ਨਿਕਾਸਨ ਕੀਨਸਿ ਤਿਨ ਤੇ।

ਆਠਹੁ ਗੁਨ ਜੁਤਿ ਰਾਜਾ ਕੀਨਿ।

ਤਿਸ ਨ੍ਰਿਪ ਨਾਮ ਸੁ 'ਛੁਪ' ਧਰਿ ਦੀਨਿ

॥ ੯ ॥

ਹੋਨ ਪ੍ਰਸੰਨ ਇੰਦ੍ਰ ਕੇ ਗੁਨ ਹੈ।

ਜਮ ਕੇ ਦੰਡ, ਧਨਦ ਦੇ ਧਨ ਹੈ'।

'ਧਰਮਰਾਜ ਦਾ (ਗੁਣ) ਦੰਡ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਕੁਬੇਰ ਦਾ (ਗੁਣ) ਧਨ ਦੇਣਾ ਹੈ।

ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਸਭਿ ਲੀਜਿਹਿ ਜਾਨਿ।

ਹੋਤਿ ਭਯੋ 'ਛੁਪ' ਭੂਪ ਮਹਾਂਨ ॥ ੧੦ ॥

ਅਵਿਨੀ ਰਾਜ ਕੀਨਿ ਚਿਰਕਾਲ।

ਪ੍ਰਜਾ ਬਸਾਈ ਸਭਿ ਸੁਖ ਨਾਲ।

ਤਿਸ ਤੇ ਪੀਛੇ ਔਰੁ ਸੁ ਭਯੋ।

ਨਾਮ ਇਖਵਾਕ' ਜਾਂਹਿ ਧਰਿ ਦਯੋ 'ਸੰਸ: ਇਕਸ਼ਾਕੁ]

॥ ੧੧ ॥

ਛੁਪ ਮ੍ਰਿਤੁ ਤੇ ਬੈਠਯੋ ਸੋ ਰਾਜ।

ਕਰੇ ਸਰਬ ਪਰਜਾ ਕੇ ਕਾਜ।

ਨ੍ਰਿਪ 'ਸਤਿਸੰਧਿ' ਮਹਾਂ ਬਲਵਾਨ।

'ਸੱਚ ਨਾਲ ਮੇਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਭਾਵ ਸੱਚ ਤੇ ਟੁਰਨ ਵਾਲਾ।

ਭਗਤਿ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਰ ਕੋ ਬੁਧਿਵਾਨ ॥ ੧੨ ॥

ਸਿੰਧ ਮੇਖਲਾ ਅਵਨੀ ਸਾਰੀ'।

'ਸਮੁੰਦਰ ਤਝਾਗੀ ਵਾਂਙੂ ਜਿਸ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਘੇਰੇ ਹੋਏ ਹੈ।

ਪੁੱਤ੍ਰ ਸਮਾਨ ਸਦਾ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰੀ।

ਨ੍ਰਿਪ 'ਇਖਵਾਕ' ਬਲੀ ਇਕ ਕਾਲ।

ਚਹਯੋ ਜੱਗ ਕੇ ਕਰਨ ਬਿਸਾਲ ॥ ੧੩ ॥

ਸਕਲ ਪ੍ਰਿਥੀ ਤੇ ਸੰਗ੍ਰਹ ਕੀਨੇ।
ਜੱਗਜ ਸਮਾਜਨਿ ਸੰਖਯਾ ਹੀਨੇ।
ਆਵਾਹਨ ਸਗਰੇ ਸੁਰ ਕਰੇ।
ਬੇਦ ਮੰਤ੍ਰ ਪਢਿ ਕਰਿ ਮੁਨਿ ਬਰੇ। ॥ ੧੪ ॥
ਆਯਹੁ ਬ੍ਰਹਮਾ ਜੁਤਿ ਬ੍ਰਹਮਾਨੀ।
ਸ਼ੰਕਰ ਗਨ ਕੇ ਸਹਤ ਭਵਾਨੀ।
ਤੀਨ ਲੋਕ ਪਤਿ ਪ੍ਰਭੂ। ਬੁਲਾਏ।
ਸੰਗ ਇੰਦਰਾ। ਅਧਿਕ ਸੁਹਾਏ ॥ ੧੫ ॥
ਅਗਨਿ ਪੁਰੋਗਮ। ਮਘਵਾ^੨ ਆਦਿ।
ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਯੁਤਿ ਅਹਿਲਾਦ।
ਧਨਦ। ਪ੍ਰਭੰਜਨ ਕੇ ਗਨ ਆਏ^੨।
ਰੁੱਦ੍ਰ ਇਕਾਦਸ਼। ਸੁਰ ਸਮੁਦਾਏ ॥ ੧੬ ॥
ਬਿੱਸ੍ਵਾਦੇਵ। ਮਹਾਂ ਰਿਖਿ ਘਨੇ।

ਗੰਧੂਬ। ਕਿੰਨਰ^੨ ਜਾਹਿੰ ਨ ਗਨੇ।
ਬਿੰਦਯਾਧਰਿ। ਸਸਿ ਸੂਰਜ ਆਏ।
ਜੇ ਪਤਾਲ ਬਾਸੀ ਅਹਿਰਾਏ। ॥ ੧੭ ॥
ਤੀਨ ਲੋਕ ਮਹਿੰ ਮੁਖਿ ਸਭਿ ਆਏ।
ਲੇਨਿ ਆਪਨੇ ਭਾਗ ਬਨਾਏ।
ਮ੍ਰਿਤੁ ਮੰਡਲ ਕੋ। ਦਿਜ ਰਿਖਿ ਸਾਰੇ।
ਕਰੇ ਇਕੱਤ੍ਰ ਮਹੀਪ ਹਕਾਰੇ ॥ ੧੮ ॥
ਮਹਾਂ ਜੱਗਜ ਤਿਨ ਰਚਯੋ ਬਨਾਏ।
ਸਭਿ ਕੋ ਜਥਾ ਜੋਗ ਤ੍ਰਿਪਤਾਏ।
ਹੱਬਜ। ਕੱਬਜ^੨ ਦੇ ਕਰਿ ਬਿਧਿ ਆਛੇ।
ਦਿਯੋ ਦਾਨ ਜੇਤਿਕ ਜੋ ਬਾਛੇ ॥ ੧੯ ॥
ਰੰਕ ਨ ਰਹਯੋ ਪ੍ਰਿਥੀ ਤਲ ਕੋਈ।
ਲੇ ਕਰਿ ਦਾਨ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਸੋ ਹੋਈ।
ਹਮਨ ਕੁੰਡ ਕੇ ਚਾਰਿਹੁੰ ਪਾਸੇ।
ਮੁੱਖਜ ਦੇਵਤਾ ਬੈਠਿ ਪ੍ਰਕਾਸੇ ॥ ੨੦ ॥

^੧ਜੱਗ ਦੀਆਂ ਸਮੱਗ੍ਰੀਆਂ ਬੇ ਗਿਣਤ।

^੧ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਮੁਨੀ।

^੧ਸ਼ਿਵਜੀ ਗਣਾਂ ਤੇ ਪਾਰਬਤੀ ਸਮੇਤ।

^੧ਤਿੰਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਪਤੀ ਵਿਸ਼ਨੂੰ।

^੧ਲੱਖਮੀ।

^੧ਆਗੂ ਅਗਨੀ, ਅੱਗੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਅਗਨੀ। ^੨ਇੰਦਰ।

^੧ਕੁਬੇਰ। ^੨ਵਾਯੂ ਦੇ ਸਮੂਹ, ਭਾਵ ੪੯ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੌਣ।

^੧ਗਿਆਰਾਂ ਹੀ ਸ਼ਿਵ।

^੧ਇਕ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਦੇਵਤੇ; ਪੁਰਾਣਾਂਨੁਸਾਰ ਏਹ ਦੱਖਜ ਦੀ ਧੀ ਵਿਸ਼੍ਵਾ ਦੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਹਨ, ਗੇਣਤੀ ਵਿਚ ਦਸ ਹਨ:— ਵਸੂ, ਕ੍ਰਤੂ, ਸੱਤ੍ਯਾ, ਕਲਾ, ਦੱਖਜ, ਕਾਮ, ਧ੍ਰਿਤੀ, ਕਰੂ, ਪਰੂਰਵਾ, ਮਾਦ੍ਵਾ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਦੋ ਹੋਰ ਬੀ ਨਾਲ ਗਿਣਦੇ ਹਨ, ਰੋਚਕ ਯਾ ਲੋਚਨ ਤੇ ਧ੍ਰੁਨੀ ਯਾ ਧੂਰੀ, ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਮ ਤੇ ਸ਼੍ਰਾਧਾਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

^੧ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਰਾਗੀ। ^੨ਦੇਵਤਿਆਂ ਵਜੋਂ।

^੧ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਵਤੇ।

^੧ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ।

^੧ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਸੰਵਾਰਕੇ ਲੈਣ ਲਈ।

^੧ਮਾਤਲੋਕ ਦੇ।

^੧ਦੇਵਤਿਆਂ ਨਮਿੱਤ ਅਹੁਤੀਆਂ। ^੨ਪਿੱਤ੍ਰਾਂ ਨਮਿੱਤ ਅਹੁਤੀਆਂ।

ਜਥਾ ਜੋਗ ਸਭਿ ਕੋ ਦੇ ਭਾਗ।

ਪਦਮਾਪਤਿ¹ ਕੇ ਰਸੁ ਅਨੁਰਾਗ।

¹ਵਾਹਿਗੁਰੂ।

ਕਰਿ ਕਰਿ ਭਗਤਿ ਸਕਲ ਹਰਖਾਏ।

ਜਸ ਇਖਵਾਕ ਜਗਤ ਰਹਿ ਛਾਏ

॥ ੨੧ ॥

ਬਿਧਿ, ਹਰਿ ਹਰ¹ ਆਦਿਕ ਸੁਰ ਸਾਰੇ।

¹ਬ੍ਰਹਮਾਂ, ਵਿਸ਼ਨੂੰ, ਸ਼ਿਵ।

ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭੂਪ ਸਤਿਕਾਰੇ¹।

¹ਰਾਜਾ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਏ।

–'ਬਰੰਬੂਹ'¹ ਸਭਿਹੂੰ ਮਿਲਿ ਕਹਯੋ।

¹ਵਰ ਮੰਗ।

ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਨ੍ਰਿਪ ਠਾਂਢੇ ਰਹਯੋ ॥ ੨੨ ॥

ਕਹਤਿ ਭਯੋ 'ਹੇ ਪ੍ਰਭੂ ! ਸੁਨੀਜੈ।

ਸਭਿ ਪ੍ਰਸੰਨ, ਤੋ ਇਹੁ ਵਰ ਦੀਜੈ।

ਜਹਾਂ ਨਿਵਾਸ ਆਪ ਤੁਮ ਕੀਨੋ।

ਧਾਰਿ ਅਨੰਦ ਮੁਝ ਦਰਸਨ ਦੀਨੋ

॥ ੨੩ ॥

ਅਗਨਿ ਕੁੰਡ¹ ਇਹੁ ਤੀਰਥ ਹੋਇ²।

¹ਅਗਨੀ ਕੁੰਡ (ਦਾ ਥਾਂ)। ²ਬਣੇ।

ਕਲੁਖ ਹਤਹਿ ਮੱਜੈ ਨਰ ਜੋਇ।

ਹੋਹਿ ਜਗਤ ਮਹਿ ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼।

ਇਸ ਕੇ ਸਮ ਦੁਤਿਯੋ ਨਹਿ ਭਾਸੁ

॥ ੨੪ ॥

ਅਗਨਿ ਕੁੰਡ ਕੇ ਜਿਸ ਜਿਸ ਦਿਸੁ ਹੋ।

ਤਿਸ ਤਿਸ ਦਿਸ਼ ਸਦੀਵ ਤੁਮ ਬਸਿਹੋ।

ਇਹਾਂ ਆਇ ਜੋ ਕਰਹਿ ਸ਼ਨਾਨ।

ਚਹੁ ਦਿਸ਼ ਫਿਰਿ ਕਰਿ ਬੰਦਨ ਠਾਨਿ

॥ ੨੫ ॥

ਤਿਸ ਕੋ ਸਕਲ ਕਰਹੁ ਕੱਲਜਾਨ।

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਕਿਲਵਿਖ ਹਾਨ।¹

ਸੁਨਯੋ ਭੂਪ ਤੇ ਸਭਿ ਨੈ ਕਹਯੋ।

ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ¹ ਕੀ ਦਿਸ਼ ਤਬਿ ਲਹਯੋ

¹ਭਾਵ, ਵਿਸ਼ਨੂੰ।

॥ ੨੬ ॥

ਸ੍ਰੀ ਨਾਰਾਇਨ ਸਭਿਦਿਸ਼ਿ ਹੋਰਿ।

ਕਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਬੋਲੇ ਤਿਸ ਬੋਰਿ।

'ਹੇ ਭੂਪਤਿ ! ਤੂੰ ਭਗਤ ਮਹਾਂਨਾ।

ਕਾਰਨ ਪਰਉਪਕਾਰ ਬਖਾਨਾ ॥ ੨੭ ॥

ਜਿਮ ਜੀਵਨ ਕੋ ਹੁਇ ਕੱਲਜਾਨ।

ਹਮ ਤੇ ਜਾਚਯੋ ਅਸ ਤੈਂ ਦਾਨ।

ਮਮ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਤੇ ਸਭਿ ਹੋਇ।

ਤੀਰਥ ਮਹਾਂ ਲਖੈ ਸਭਿ ਕੋਇ ॥ ੨੮ ॥

ਲਾਖਹੁੰ ਬਰਸ ਬਿਦਤਿ ਅਬਿ ਰਹੈ।

ਪੁਨ ਛਪ ਜਾਇ ਨ ਕੋਊ ਲਹੈ।

ਪੰਚ ਹਜ਼ਾਰ ਬਿਤਹਿ ਕਲਿ ਕਾਲ^੧।

^੧ਜਦੋਂ ਕਲਜੁਗ ੫੦੦੦ ਸਾਲ ਬੀਤ ਜਾਵੇਗਾ।

ਤਬਿ ਮਮ ਹੁਇ ਅਵਤਾਰ ਬਿਸਾਲ

॥ ੨੯ ॥

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਨਿਜ ਨਾਮ ਧਰਾਵੈਂ।

ਭਗਤਿ ਪੰਥ ਜਗ ਮਹਿੰ ਬਿਦਤਾਵੈਂ।

ਜੋਗ, ਜੱਗੜ, ਤਪ ਤ੍ਰੈ ਜੁਗ ਧਰਮੁ।

ਇਨ ਮਹੁੰ ਕਰੈ^੧ ਲਹੈ ਬਡ ਸ਼ਰਮ^੨

^੧ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜੋ ਕਰੇਗਾ। ^੨ਭਾਵ ਹੈ ਸ਼ੁੱਧ ਤੋਂ = ਮਿਹਨਤ।

॥ ੩੦ ॥

ਕਲਿਯੁਗ ਮਹਿੰ ਨਰ ਸ਼ਕਤਿ ਬਿਹੀਨ।

ਬੁਧਿ^੧ ਬਿਤਿ ਬਲ ਤੇ ਜਿਨ ਤਨ ਛੀਨ।

^੧ਪਾ:-ਸੁਧਿ।

ਤਿਨ ਕੇ ਹਿਤ ਸੁਭ ਮਾਰਗ ਪਾਵਨਿ^੧।

^੧ਭਲੇ ਰਸਤੇ ਪਾਵਣ ਲਈ।

ਤਨ ਧਰਿ ਫਿਰੋਂ ਸਰਬ ਹੀ ਥਾਵਨਿ

॥ ੩੧ ॥

ਚਹੁੰ ਦਿਸ਼ ਮਹਿੰ ਸਿੱਖੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵੈਂ।

ਭਗਤਿ ਰੀਤਿ ਮਹਿੰ ਗਿਆਨ ਬਤਾਵੈਂ।

ਜਬਿ ਮੈਂ ਤੀਨ ਦੇਹਿ ਕੋ ਧਰੋਂ।

ਚਤੁਰਥ ਤਨ ਅਪੁਨੋ ਪੁਨ ਕਰੋਂ ॥ ੩੨ ॥

ਤਬਿ ਇਹੁ ਤੀਰਥ ਕੋ ਬਿਦਤਾਵੈਂ।

ਪੰਚਮ ਤਨ ਤੇ ਪੱਕ੍ਵ^੧ ਬਨਾਵੈਂ।

^੧ਪੱਕਾ। ^੧ਪਾ:-ਪ੍ਰਪਕਾ।

ਸਰ ਅੰਦਰ ਸਿਰਜੋਂ ਹਰਿਮੰਦਰ।

ਜਿਸਿ ਮਨਿੰਦ ਕਿਤ ਹੋਇ ਨ ਸੁੰਦਰ

॥ ੩੩ ॥

ਸੱਤਿਨਾਮ ਕੀ ਅਧਿਕ ਬਡਾਈ।

ਕਰੋਂ ਸਥਾਪਤਿ, ਰਹੈ ਸਦਾਈ।

ਖਸ਼ਟਮ ਦੇਹਿ ਧਰੋਂ ਮੈਂ ਜਬੈ।

ਜਿਹ ਸਥਾਨ ਹੋਂ ਬੈਠਜੋ ਅਬੈ ॥ ੩੪ ॥

ਰਚਿ ਅਕਾਲ ਬੁੰਗਾ ਧਰਿ ਨਾਮੂ।

ਸਿਰਜੋਂ ਤਖਤ ਮਹਾਂ ਅਭਿਰਾਮੂ।

ਬੈਠੋਂ ਬੀਚ ਦਿਵਾਨ ਲਗਾਵੋਂ।

ਸਰਬ ਜਗਤ ਕੇ ਗੁਰੂ ਕਹਾਵੋਂ ॥ ੩੫ ॥

ਪੁਨ ਮੈਂ ਸਦਾ ਬਸੋਂ ਇਸ ਥਾਨ।

ਬੰਦਹਿ ਅਚਰਜ ਹੋਹਿ ਜਹਾਨ।

ਜੋਤਿ ਆਪਨੀ ਨੀਤਿ ਬਸਾਵੋਂ।

ਮਹਾਂ ਤੇਜ ਸਭਿ ਮਹਿ ਬਿਦਤਾਵੋਂ

॥ ੩੬ ॥

ਇਮ ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ ਨ੍ਰਿਪ ਸੋਂ ਕਹਜੋ।

ਪੁਨ ਬ੍ਰਹਮਾ ਕੀ ਦਿਸ਼ ਕੋ ਚਹਜੋ।

ਰੁੱਦ੍ਰ ਸਰੋਦ੍ਰ^੧ ਆਦਿ ਸਭ ਜੇਈ।

^੧ਦੇਖਿਆ।

^੨ਸ਼ਿਵਜੀ, ਸਹਤ ਯੁੱਧ ਦਾ ਤੇਵਤਾ, ਕਾਰਤਕੇਯ (ਅ)
ਯਮਰਾਜ।

ਹੁਇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਰ ਭਾਖਤਿ ਸੇਈ ॥ ੩੭ ॥

‘ਨਿਜ ਨਿਜ ਬਲ ਹਮ ਸਭਿਹੀ ਰਹੈ।

ਤੀਨ ਲੋਕ ਪਤਿ ਸੰਗੀ ਅਹੈਂ।’

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਬਰ ਦੀਨੇ।

ਪੁਨਹੁ ਬਿਸਰਜਨ ਸਗਰੇ ਕੀਨੇ ॥ ੩੮ ॥

ਨ੍ਰਿਪ ‘ਇਖਵਾਕ’ ਪ੍ਰਤਾਪੁ ਬਿਸਾਲਾ।

ਛੱਤ੍ਰੀ ਬੰਸ ਜਗਤ ਮਹਿ ਚਾਲਾ।

ਰਾਮਚੰਦ ਆਦਿਕ ਸਿਰਮੌਰ।

ਭਏ ਅਨੇਕ ਸੁ ਰਾਜਾ ਔਰ ॥ ੩੯ ॥

ਸੋਈ ਬੰਸੁ ਚਲਜੋ ਜਗ ਆਵਾ।

ਬੇਦੀ ਕੁਲ ਸੋਢੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ।

ਸਭਿ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪ੍ਰਥਮੈ ਜੋ ਭਯੋ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰ ਬਿਚਾਰਨ ਕਿਯੋ ॥ ੪੦ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਕੇ ਹਿਤ।

ਚਿਤ ਚਾਹਜੋ - ਬਨਵਾਇੰ ਨਿਕੇਤ।

ਕੁਲ ਹਮਰੀ ਰਹਿ ਗੋਇੰਦਵਾਲ।

ਫੂਲਹਿ ਫਲਹਿ ਅਨੰਦ ਬਿਸਾਲ ॥ ੪੧ ॥

ਇਨ ਤੇ ਪ੍ਰਥਕ ਰਹੈਂ ਕਿਤਿ ਔਰ।

ਰਾਮਦਾਸ ਸੋਢੀ ਸਿਰਮੌਰ।

ਅਰੁ ਤਹਿ ਤੀਰਥ ਸੋ ਬਿਦਤਾਵੈਂ।

ਸਨੇ ਸਨੇ ਸਭਿ ਕਾਰ ਕਰਾਵੈਂ- ॥ ੪੨ ॥

ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਬਰ ਪੂਰਬ ਜੋ ਦਯੋ।

ਉਰ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰ ਸੁ ਸਿਮਰਨ ਕਯੋ।

ਜਾਨਯੋ -ਸਮਾਂ ਪਹੁਚਯੋ ਆਇ।

ਤੀਰਥ ਸਰਬੋਤਮ ਬਿਦਤਾਇ[†] - ॥ ੪੩ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਪੂਰਬ ਬਰ ਸਿਮਰਨ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰਦਾਸੁ' ਪ੍ਰਸੰਗ
ਬਰਨਨ ਨਾਮ ਇਕਾਦਸ਼ਮੇਂ ਅੰਸੂ ॥ ੧੧ ॥

[†]ਅਯੁਧਯਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸੂਰਜਬੰਸੀ ਰਾਜਾ ਦਾ ਨਾਮ ਇਕਸ਼ਵਾਕੁ ਹੈ ਜੋ ਇਕ ਵੈਵਸ੍ਵਤਮਨੁ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ਸੀ, ਮਨੁ ਤੋਂ ਨਿਛ ਦੇ ਰਸਤੇ ਜੰਮਿਆ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸੌ ਪੁੱਤ੍ਰ ਸਨ। ਵੱਡੇ ਦਾ ਨਾਮ ਕੁਕਸ਼ੀ ਸੀ। ਰਾਮਚੰਦ੍ਰ ਜੀ ਇਸੇ ਦੇ ਖਾਨਦਾਨ ਵਿਚੋਂ ਹੋਏ ਦੱਸੀਏ ਹਨ। ਜੋ ਕਾਰਨ ਕਵੀ ਜੀ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਉਹ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਜੈਸੀ ਇਲਾਹੀ ਜੋਤ ਦਾ ਹਰਿਮੰਦਰ ਬਨਾਉਣਾ ਕਾਫੀ ਹੈ ਇਸਦੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮੰਦਰ ਹੋਣ ਲਈ। ਜਿਸ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਨੇ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਕੀਤਾ, ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਆਗਯਾ ਕੀਤੀ ਤੇ ਚੌਥੇ ਪੰਜਵੇਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਸਾਜਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਾਮ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਕੀਤਾ ਤੇ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਾਇਆ ਉਹ ਪਰਮ ਪਾਵਨ ਹਰੀ ਮੰਦਰ ਹੈ, ਓਹ ਸਤਯੁਗ ਵਿੱਚ ਹਵਨਕੁੰਡ ਸੀ ਯਾ ਨਹੀਂ ਕੁਛ ਮੁੱਲ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੇਖੋ ਰਾਸ ੩ ਅੰਸੂ ੪੦ ਅੰਕ ੨੬ ਦੀ ਹੇਠਲੀ ਟੁਕ।

੧੨. [ਗੁਰੂ ਕਾ ਚੱਕ। ਸੰਤੋਖਸਰ ਦੀ ਕਾਰ]

੧੧<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੧੩

ਦੋਹਰਾ:

ਅਮਰਦਾਸ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ, ਜਾਨਿ ਸਕਲ
ਗਤਿ ਲੀਨਿ।

ਸੋਢੀ ਕੁਲ ਭੂਖਨ^੧ ਤਬੈ, ਨਿਕਟਿ ^੧ਭਾਵ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ।
ਬੁਲਾਵਨਿ ਕੀਨਿ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

^੧ਮਨੋਹਰ। (ਅ) [ਸੰਸ: ਸੌਮਯ]

'ਸੁਨ ਹੇ ਸੌਮੁ' ! ਬਸਨ ਹਿਤ ਥਾਨ।
ਗ੍ਰਾਮ ਬਸਾਵਹੁ ਪਿਖਿ ਕਰਿ ਆਨ।
ਸਨੇ ਸਨੇ ਨਿਜ ਪਾਇੰ ਟਿਕਾਵਹੁ।
ਬਹੁਰ ਕਰਹੁ ਪੁਰਿ ਮਹਾਂ ਬਸਾਵਹੁ ॥ ੨ ॥
ਜਿਮਿ ਖਡੂਰ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਕਰਿ ਕੈ।
ਪਾਚੇ ਆਨ ਬਸੇ ਹਮ ਟਰਿ ਕੈ^੧।
ਇਮ ਨੀਕੀ ਨਿਜ ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰਹੁ।
ਬਸਨ ਹੇਤੁ ਥਲ ਜਾਇ ਨਿਹਾਰਹੁ ॥ ੩ ॥

^੧ਪਾ:-ਟੁਰਕੇ।

ਅਹੈ ਪਰਗਨਾ ਤੁਮਰੇ ਪਾਸ।
ਥਲ ਆਛੇ ਪਿਖਿ ਕਰਹੁ ਅਵਾਸ।
ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸੁ ਕਰ ਜੋਰੇ।
'ਹੁਕਮ ਆਪ ਕੋ ਮੋਰ ਅਮੋਰੇ' ॥ ੪ ॥
ਰਾਵਰ ਕੀ ਰਜਾਇ ਮਹਿੰ ਰਾਜੀ।
ਇਹੀ ਪ੍ਰਤੱਗਯਾ ਮੈਂ ਉਰ ਸਾਜੀ।
ਜੋ ਤੁਮ ਕਰਹੁ^੧ ਸੁ ਆਛੀ ਹੋਇ।
ਆਛੀ ਹੋਇ, ਕਰਹੁ ਤੁਮ ਜੋਇ ॥ ੫ ॥
ਹਮ ਪ੍ਰਾਨੀ ਕਯਾ ਸਕੈਂ ਬਿਚਾਰੇ।
ਸਭਿ ਗੁਨ ਸਾਗਰ ਮਹਿਦ ਅਪਾਰੇ^੧।
ਥਲ ਕੋ ਪਰਖਨ ਹੇਤੁ ਨਿਕੇਤ।
ਮੈਂ ਤੁਮ ਆਗੇ ਕਹਾਂ ਅਚੇਤ^੧ ॥ ੬ ॥

^੧ਮੇਰੇ ਪਾਸੋਂ ਮੋੜਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।^੧ਪਾ:-ਕਰਹੁ।^੧ਭਾਵ ਤੁਸੀਂ ਹੋ।^੧ਘਰ ਦੇ ਥਾਂ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਲਈ ਮੈਂ ਅਜਾਣ ਆਪ ਅਗੇ ਕੀ ਹਾਂ।

ਅਰਜੀ ਸਿਖ ਕੀ ਰਾਵਰਿ ਮਰਜੀ।
ਮੈਂ ਗੁਰ ਜੀ ! ਇਕ ਸੇਵਾ ਗਰਜੀ।
ਜਿਮਿ ਰਜਾਇ ਜਿਸੁ ਥਲ ਕੋ ਕਹੋ।
ਸਕਲ ਰੀਤਿ ਨੀਕੇ ਜਿਸ ਲਹੋ ॥ ੭ ॥

ਜਹਾਂ ਬਤਾਵਹੁ ਕਰੁਨਾ ਧਾਰਿ।
 ਸੇਵਕ ਜਾਇ ਕਰਹਿ ਤਹਿੰ ਕਾਰ।
 ਨਹਿੰ ਸੁਤੰਤ੍ਰਾ ਕਛੁ ਮੋ ਤੇ ਹੋਇ।
 ਸੋ ਸਭਿ ਕਰਿਹੋ ਪ੍ਰੇਰਹੁ ਜੋਇ ॥ ੮ ॥
 ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰ ਦਾਸ ਕਰਿ ਕਰੁਨਾ।
 ਸਰਬ ਪ੍ਰਸੰਗ ਭਲੇ ਕਰਿ ਬਰਨਾ।
 'ਗ੍ਰਾਮ ਤੁੰਗ ਤੇ ਅਹੈ ਉਰੇਰੇ।
 ਗਿਲਵਾਲੀ ਤੇ ਲਖਹੁ ਪਰੇਰੇ ॥ ੯ ॥
 ਹੈ ਸੁਲਤਾਨ ਪਿੰਡ ਜਿਸ ਨਾਮੂ।
 ਤਿਸ ਤੇ ਪਸ਼ਚਮ ਦਿਸ਼ ਅਭਰਾਮੂ।
 ਤਹਾਂ ਜਾਇ ਕਰਿ ਗ੍ਰਾਮ ਬਸਾਵਹੁ।
 ਸੁੰਦਰ ਅਪੁਨੇ ਸਦਨ ਬਨਾਵਹੁ ॥ ੧੦ ॥
 ਜਿਤਿਕ ਦਰਬ ਲਾਗਹਿ ਤਿਸ ਥਾਨ।
 ਸੋ ਸਭਿ ਲੇਹੁ ਬ੍ਰਿਧ ਤੇ ਪਾਨ।
 ਜਬਹਿ ਸਦਨ ਤਹਿੰ ਲੇਹੁ ਚਿਨਾਇ।
 ਤਿਸ ਤੇ ਪੂਰਬ ਦਿਸ਼ ਪੁਨ ਜਾਇ ॥ ੧੧ ॥
 ਤਹਾਂ ਬੈਠਿ ਤੀਰਥ ਖਨਵਾਵਉ।
 ਚਾਰਹੁ ਦਿਸ਼ ਤੇ ਭਲੇ ਬਨਾਵਉ।
 ਬਹੁਰ ਤੁਮਾਰੀ ਸੰਤਤਿ ਜੇਤੀ।
 ਤਿਸ ਕਉ ਕਰਹਿ ਬਨਾਵਨ ਤੇਤੀ
 ॥ ੧੨ ॥
 ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਪੁਰਿ ਬਿਸਾਲ ਬਨ ਜੈਹੈ।
 ਚਹੁੰ ਦਿਸ਼ ਕੇ ਨਰ ਆਨ ਬਸੈ ਹੈਂ।
 ਇਮੁ ਸਗਰੀ ਬਿਧਿ ਕਹਿ ਸਮੁਝਾਈ।
 ਅਪਰ ਸਰਬ ਤਯਾਰੀ ਕਰਿਵਾਈ ॥ ੧੬ ॥
 ਪਾਰੋ ਕੀ ਸੁਭ ਬਤਵਾ ਜੋਇ।
 ਹੇਤੁ ਅਰੂਢਨ ਦੀਨੀ ਸੋਇ।
 ਕਹਯੋ 'ਤੁਰੰਗਨ ਅਚਰਜ ਏਹੀ।
 ਅਪਰ ਨਹੀਂ ਕਿਸਿ ਚਢਿਬੇ ਦੇਹੀ
 ॥ ੧੪ ॥
 ਹਮ ਕੈ ਤੁਮ ਹੋਵਹਿ ਅਸਵਾਰੋ।
 ਚਢਯੋ ਪ੍ਰਥਮ ਕੈ ਭਾਈ ਪਾਰੋ।

'ਅਪਣੇ ਆਪ।

'ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਦੇ ਹੱਥੋਂ।

ਨੀਕੇ ਰਾਖਹੁ ਸੇਵ ਕਰਾਵਹੁ।
 ਬ੍ਰਿਧ ਸੁਮਤਿ ਕੋ ਸੰਗ ਮਿਲਾਵਹੁ ॥ ੧੫ ॥
 ਇਮਿ ਕਹਿ ਕਰੇ ਬਿਸਰਜਨ ਸੋਇ।
 ਕੇਤਿਕ ਸੰਗ ਕਰੇ ਸਿਖ ਜੋਇ।
 ਸਨੇ ਸਨੇ ਤਹਿ ਚਲਿ ਕਰਿ ਆਏ।
 ਜੋ ਥਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰ ਬਤਾਏ ॥ ੧੬ ॥
 ਸਭਿ ਗ੍ਰਾਮਨ ਕੀ ਸੀਮਨ^੧ ਛੋਰ।
 ਫਿਰ ਤਹਿ ਕਾਰ ਕਰੀ ਚਹੁੰ ਓਰ।
 ਜਿਮ ਜਿਮ ਬੁਢਾ ਬਜੋਤ ਬਤਾਵਹਿ।
 ਤਿਮਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸੁ ਕਰਿਵਾਵਹਿ
 ॥ ੧੭ ॥

^੧ਹੱਦਾਂ।

ਪ੍ਰਥਮ ਮੰਗਾਯਹੁ ਬਹੁ ਮਿਸ਼ਟਾਨ।
 ਗੁਰ ਆਗੇ ਅਰਦਾਸ ਬਖਾਨਿ।
 ਭੀਰ ਸੈਂਕੜੇ ਲੋਕਨਿ ਹੋਈ।
 ਕਰਜੋ ਬ੍ਰਤਾਵਨ ਸਭਿ ਮਹਿ ਸੋਈ
 ॥ ੧੮ ॥

ਗਾਢੇ ਮੋੜਾ^੧ ਗਾਡ ਖਰਜੋ ਹੈ।

^੧ਮੋੜਾ ਗੱਡਣਾ = ਨਿਸ਼ਾਨ ਬੰਨ੍ਹਣ ਲਈ ਇਕ ਵਡਾ ਮੋੜਾ ਗੱਡ ਦੇਣਾ।

ਨਾਮ 'ਗੁਰੂ ਕੇ ਚੱਕ' ਧਰਜੋ ਹੈ।
 ਈਟੈਂ ਕੇਤਿਕ ਤਹਾਂ ਪਕਾਇ।
 ਸਦਨ ਚਿਨਾਵਨ ਕੀਨਿ ਬਨਾਇ ॥ ੧੯ ॥
 ਪੁਨ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰਦਾਸ ਜਿਮ ਕਹਜੋ।
 ਸੋ ਸਿਮਰਤਿ ਸਰ ਸਿਰਜਨ ਚਹਜੋ।
 ਲੇ ਬ੍ਰਿਧ ਸੰਗ ਆਪ ਚਲਿ ਗਏ।
 ਪੂਰਬ ਦਿਸ਼ਾ ਗ੍ਰਾਮ ਤੇ ਅਏ ॥ ੨੦ ॥
 ਇਤ ਉਤ ਬਿਚਰਤਿ ਥਲ ਕੋ ਹੇਰੇ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਬਾਕ ਕੇ ਪ੍ਰੇਰੇ।
 ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇ ਪਤੇ ਬਤਾਏ।
 ਖੋਜਤਿ ਫਿਰਤਿ ਸਰਬ ਹੀ ਥਾਏਂ ॥ ੨੧ ॥
 ਪੁਨ ਉੱਤਰ ਦਿਸ਼ਾ ਮੁਖ ਕਰਿ ਚਲੇ।
 ਬਦਰੀ ਆਦਿ ਬ੍ਰਿੰਦ ਤਰੁ ਖਲੇ।
 ਸਨੇ ਸਨੇ ਥਲ ਦੇਖਤਿ ਜਾਵਹਿ।
 ਅਭਿਲਾਖਤਿ ਸੋ ਪਤੇ ਜਿ ਪਾਵਹਿ^੧।

^੧ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ (ਕਿਵੇਂ) ਓਹ ਪਤੇ (ਜੋ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਦੱਸੇ

॥ ੨੨ ॥

ਹਨ) ਪਾ ਲਈਏ।

ਬ੍ਰਿਛ ਸਿੰਸਪਾ^੧ ਜਬਹਿ ਨਿਹਾਰਾ।

'ਟਾਹਲੀ।

ਲਖਯੋ ਪਤਾ ਜੋ ਗੁਰੂ ਉਚਾਰਾ।

ਤਿਸ ਕੇ ਤਰੇ ਬਿਰਾਜੇ ਜਾਇ।

ਤਿਸ ਆਗੈ ਸਰ ਕੋ ਪਿਖ ਥਾਇ ॥ ੨੩ ॥

ਬ੍ਰਿਧ ਕੇ ਸੰਮਤ ਹੁਇ ਥਲ ਜੋਵਾ।

ਪਾਵਨ ਪਰਮ ਪ੍ਰਿਥਮ ਜੋ ਹੋਵਾ।

ਚਹੂੰ ਓਰ ਤੇ ਫਿਰ ਕਰਿ ਹੇਰਾ।

ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਲਖੀ ਤਿਸ ਬੇਰਾ ॥ ੨੪ ॥

ਕਲਪਤਿ ਕਰੇ ਤਹਾਂ ਚਹੁ ਕੋਨਾ।

ਬ੍ਰਿਧ ਕੋ ਦਿਖਰਾਇਸਿ ਥਲ ਤੋਨਾ।

ਤਿਸ ਦਿਨ ਨਿਸਚੈ ਕਰਿ ਬਿਧਿ ਨੀਕੇ।

ਪਰਖੇ ਪਤੇ ਕਹੇ ਗੁਰ ਹੀਕੇ ॥ ੨੫ ॥

ਨਿਸ ਮਹਿ ਜਾਇ ਕਰਜੋ ਬਿਸਰਾਮਾ।

ਬਸਨੇ ਹੇਤੁ ਬਨੇ ਜਹਿ ਧਾਮਾ^੨।^੧ਪਾ:-ਬਸਨ ਹੇਤ ਬਨਵਾਇਸਿ ਧਾਮਾ।

ਜਾਮ ਜਾਮਨੀ ਜਾਗ੍ਰਤਿ ਭਏ।

ਸੋਚ ਸ਼ਨਾਨ ਆਦਿ ਸਭਿ ਕਏ ॥ ੨੬ ॥

ਭਏ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਿਟਯੋ ਅੰਧਕਾਰਾ।

ਸਰ ਕਾਰਜ ਕੋ ਤਬਹਿ ਬਿਚਾਰਾ।

ਬਹੁ ਮਿਸ਼ਟਾਨ ਅਨਾਵਨ ਕੀਨਾ।

ਸਿੱਖਯਨ ਤੇ ਉਚਵਾਇ ਸੁ ਲੀਨਾ ॥ ੨੭ ॥

ਬ੍ਰਿੰਦ ਮਜੂਰ ਜੁ ਹੁਤੇ ਅਗਾਰੇ।

ਤਿਨ ਜੁਤਿ ਅਪਰ ਸਮੂਹ ਹਕਾਰੇ।

ਮਹਾਂ ਟੋਲ ਕਰਿ ਸੰਗ ਸਿਧਾਰੇ।

ਮੰਗਲ ਕੀਨਸਿ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰੇ ॥ ੨੮ ॥

ਗਏ ਸਿੰਸਪਾ ਤਰੁ ਕੇ ਤਰੇ।

ਤਹਾਂ ਜਾਇ ਸਗਰੀ ਬਿਧਿ ਕਰੇ।

ਨਾਮ ਲੀਨ ਤੀਨਹੁ ਗੁਰ ਕੇਰਾ।

ਕਰਿ ਅਰਦਾਸ ਖਰੇ ਤਿਸ ਬੇਰਾ ॥ ੨੯ ॥

ਟਕ ਲਾਇਅਹੁ ਸਿਰਜਨ ਕਹੁ ਤਾਲ।

ਚਿਤਵਯੋ ਉਰ ਉਪਕਾਰ ਬਿਸਾਲ।

ਲਗੇ ਮਜੂਰ ਖਨਨਿ ਸਮੁਦਾਏ।

ਸਿਰ ਧਰਿ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਵਹਿਰ ਗਿਰਾਏ

॥ ੩੦ ॥

ਇਕ ਖੋਦੈਂ ਇਕ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਭਰੈਂ।

ਇਕ ਉਠਾਇ ਕਰਿ ਬਾਰ ਕਰੈਂ[†]।

[†]ਪਾ:-ਧਰੈਂ।

ਇਕ ਆਵਹਿੰ ਇਕ ਲੈ ਲੈ ਜਾਹਿੰ।

ਖਨਹਿੰ ਮਜੂਰ ਸਿੱਖਯ ਬਹੁ ਮਾਂਹਿ

॥ ੩੧ ॥

ਇਸ ਬਿਧਿ ਕਰਜੋ ਅਰੰਭਨ ਤਾਲ।

ਬੈਠਹਿੰ ਆਪ, ਖਨਹਿੰ ਨਰ ਜਾਲ।

ਜਹਾਂ ਗ੍ਰਾਮ ਸਿਰਜੋ ਘਰ ਪਾਏ।

ਤਹਾਂ ਕਾਰ ਕਰਤੇ ਸਮੁਦਾਏ ॥ ੩੨ ॥

ਨਿਤਿ ਪ੍ਰਤਿ ਸਕਲ ਲੋਕ ਤਿਸ ਥਾਨ।

ਕਾਰ ਸੁਧਾਰਤਿ ਸਫਲ ਸੁਜਾਨ।

ਕਿਤਿਕ ਦਿਵਸ ਮਹਿੰ ਕੇਤਿਕ ਕਰਜੋ[†]।

[†]ਭਾਵ ਕੁਛ ਡੂੰਘਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤਲਾਉ।

ਦਰਸਨ ਕੋ ਪੁਨ ਮਨ ਹਿਤ ਧਰਜੋ

॥ ੩੩ ॥

ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਕੀਨ ਪ੍ਰਸਥਾਨਾ।

ਜਹਿੰ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰ ਦਾਸ ਬਿਤਿ ਥਾਨਾ।

ਕੇਤਿਕ ਲੋਕ ਬਸਾਏ ਗ੍ਰਾਮ।

ਬਸਨ ਲਗੇ ਰਚਿ ਅਪੁਨੇ ਧਾਮ ॥ ੩੪ ॥

ਤਬਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸ ਚਲਿ ਗਏ।

ਚਰਨ ਕਮਲ ਗੁਰ ਬੰਦਤਿ ਭਏ।

ਸਗਰੀ ਕਾਰ ਕਰੀ ਸੁ ਬਤਾਈ।

'ਸਦਨ ਗ੍ਰਾਮ ਸਿਰਜੇ ਸਮੁਦਾਈ ॥ ੩੫ ॥

ਤਾਲ ਕੁਛਕ ਖਨਵਾਵਨਿ ਕੀਨਾ।

ਜਥਾ ਹੁਕਮ ਰਾਵਰ ਨੇ ਦੀਨਾ।'

ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰਦਾਸ ਧਰਿ ਧਯਾਨਾ।

ਭੂਤ ਭਵਿੱਖਯਤ ਸਭਿ ਹੀ ਜਾਨਾ ॥ ੩੬ ॥

ਰਹੇ ਕਿਤਿਕ ਦਿਨ ਗੋਇੰਦਵਾਲ।

ਸਭਿ ਆਮਦ ਕੀ ਕਰਤਿ ਸੰਭਾਲ।

ਨਿਜ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਜ ਜੇ ਔਰ।

ਕਰਤਿ ਭਏ ਸੋਢੀ ਸਿਰਮੌਰ ॥ ੩੭ ॥

ਜਥਾ ਹੁਕਮ ਸਤਿਗੁਰ ਜਬਿ ਕਰੈਂ।

ਤਥਾ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਹੀ ਬਚਾ ਅਨੁਸਰੈ।

†ਪਾ:-ਬਨ।

ਨਿਸ ਦਿਨ ਇਕ ਸੇਵਾ ਕੇ ਤਤਪਰ।

ਅਪਰ ਨਹੀਂ ਕਿਮਿ ਬਾਂਛਾ ਉਰਿ ਧਰਿ

॥ ੩੮ ॥

ਲੋਕ ਕਾਨ ਕੋ ਮਾਨਹਿ ਨਾਂਹੀ।

ਮਾਨ ਬਡਾਈ ਨਹਿ ਚਿਤਚਾਹੀਂ।

ਰਹੈਂ ਨਿਰਾਲਸ ਧੀਰਜ ਧਾਰੀ।

ਦੇਗ ਆਦਿ ਕੀ ਕਰਤਿ ਸੰਭਾਰੀ ॥ ੩੯ ॥

ਸਭਿ ਗੁਰ ਘਰ ਕੋ ਖਰਚ ਚਲਾਵੈਂ।

ਜੋ ਚਹਿਯਤਿ ਸੋ ਸਕਲ ਪੁਚਾਵੈਂ।

ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕਾਰ ਵਧਿ ਗਈ।

ਨਿਤ ਸਵਧਾਨ ਸੰਭਾਰਿ ਸੁ ਲਈ ॥ ੪੦ ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਮਨ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੋਇ।

ਨਿਰਹੰਕਾਰ ਕਾਰ ਕਰਿ ਸੋਇ।

ਤਿਮਿ ਸੇਵਾ ਬਹੁ ਪਿਤ ਕੀ ਠਾਨੀ।

ਮਨ, ਬਚ, ਕ੍ਰਮ ਤੇ ਨਿਸ ਦਿਨ ਭਾਨੀ

॥ ੪੧ ॥

ਪਿਖਿ ਦੋਨਹੁੰ ਕੀ ਦਿਸ਼ਿ ਗੁਰ ਸਾਚੋ।

ਲੇਸ਼ ਬਿਕਾਰ ਨ ਜਿਨ ਮਨ ਰਾਚੋ।

'ਮਨ ਵਿਚ ਲੇਸ਼ ਮਾਤ੍ਰ ਵਿਕਾਰ ਨਾ ਰਚਨ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ, ਸਰੂਪ ਤੋਂ ਲੇਸ਼ ਮਾਤ੍ਰ ਉਥਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਇਕੋ ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤੀ ਦੇ ਭਾਵ ਵਿਚ ਟਿਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਹੋਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਚਹਿਸ ਅਧਿਕਾਈ।

-ਦੀਜਹਿ ਅਬ ਗਾਦੀ ਗੁਰਿਆਈ-

॥ ੪੨ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਸ੍ਰੀ ਸੰਤੋਖਸਰ ਕਾਰ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ
ਦੁਆਦਸ਼ਮੇ ਅੰਸੂ ॥ ੧੨ ॥

੧੩. [ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਕੀ ਕਾਰ]

੧੨<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੧੪

ਦੋਹਰਾ:

ਕਿਤਿਕ ਦਿਵਸ ਜਬਿ ਢਿਗ ਰਹੇ,
ਸੋਢੀ ਕੁਲ ਸਿਰਮੌਰ।
ਕਰਜੋ ਹੁਕਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰ,
'ਕਰੋ ਕਾਰ ਅਬਿ ਔਰ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਗਮਨਹੁ ਲਿਹੁ ਸੁਧਿ ਗ੍ਰਾਮ ਬਸਾਯੋ।
ਜੋ ਨਿਜ ਬਸਿਬੇ ਸਦਨ ਚਿਨਾਯੋ।
ਜਹਿ ਪੂਰਬ ਤੁਮ ਸਰ ਖਨਵਾਯੋ।
ਚਾਰ ਕੋਨ ਕੋ ਬਜੋਤ ਬਨਾਯੋ ॥ ੨ ॥
ਸਰ ਸੰਤੋਖ ਨਾਮ ਤਿਸ ਰਾਖੋ।
ਅਬਿ ਤਿਸ ਕਰਿਬੇ ਨਹਿ ਅਭਿਲਾਖੋ।
ਤਿਸ ਤੇ ਉਰੇ ਨੰਮ੍ਰਿ ਬਲਾ ਜਹਾਂ।
ਦੂਸਰ ਤਾਲ ਖਨਾਵੇ ਤਹਾਂ ॥ ੩ ॥
ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਾਮ ਧਰੀਜੈ।
ਜਾਇ ਕਿਤਿਕ ਖਨਵਾਵਨ ਕੀਜੈ।
ਸਮੇਂ ਪਾਇ ਪਾਕੋ ਹੁਇ ਸਾਰੋ।
ਪ੍ਰਥਮ ਜਾਇ ਉਦਮ ਤੁਮ ਧਾਰੋ ॥ ੪ ॥
ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸ ਤਹਿ ਗਏ।
ਸਦਨ ਚਿਨਜੋ ਸੁਧਿ ਲੇਵਤਿ ਭਏ।
ਜਿਮਿ ਜਿਮ ਕਹਿ, ਤਿਮਿ ਤਿਮਿ ਨਰ
ਕਰਜੋ।
ਬਸਿਬੇ ਹੇਤ ਮਨੋਰਥ ਧਰਜੋ ॥ ੫ ॥
ਏਕ ਨਿਸਾ ਬਸ ਕਰਿ ਉਠਿ ਭੋਰ।
ਕਰਿ ਸ਼ਨਾਨ ਗੇ ਪੂਰਬ ਓਰ।
ਬ੍ਰਿਧ ਕੇ ਸੰਗ ਲਏ ਚਲਿ ਆਏ।
ਸਤਿਗੁਰੁ ਜਿਸੁ ਦਿਸ ਪਤੇ ਬਤਾਏ ॥ ੬ ॥
ਬਹੁ ਬਦਰੀ ਬਲ ਬਯਾਪਤਾ ਹੇਰਾ।
ਅਹੈ ਨੰਮ੍ਰਿ ਜਲ ਥਿਰੈ ਘਨੇਰਾ।
ਇਤ ਉਤ ਫਿਰ ਕਰਿ ਨਿਸਚੇ ਕੀਨਾ।

'ਭਾਵ ਉਸਦੇ ਬਨਾਉਣ ਦੀ ਚਾਹ ਨਾ ਕਰੋ।

ਪਾ:-ਜਲ।

'ਬਣੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਖਬਰ ਲਈ।

'ਬੇਰੀਆਂ (ਨਾਲ) ਭਰਿਆ ਥਾਂ।

ਪਤਾ ਦੀਨ ਸੋ ਨੀਕੇ ਚੀਨਾ ॥ ੭ ॥

ਬ੍ਰਿਧ ਕੇ ਸੰਮਤ^੧ ਹੋਇ ਸੁ ਟੋਰਾ^੨।

^੧ਸਲਾਹ ਨਾਲ। ^੨ਟੋਲਿਆ।

ਸੋ ਬਲ ਪਿਖਤਿ ਫਿਰੇ ਚਹੁ ਓਰਾ।

ਬਾਰ ਬਾਰ ਨਿਸਚੇ^੧ ਕਰਿ ਆਛੇ।

^੧ਪਾ:-ਨਿਰਨੈ।

ਗੁਰ ਬਰ ਤੇ ਸਿਰਜਨ ਸਰ ਬਾਂਛੇ^੧ ॥ ੮ ॥

^੧ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਵਰ ਨਾਲ ਸਰੋਵਰ ਬਨਾਵਣਾ ਚਾਹਿਆ।

ਕਰੀ ਠੀਕਿ^੧ ਤਿਸੁ ਦਿਨ ਫਿਰਿ ਸਾਰੇ।

^੧ਥਾਂ) ਨਿਸਚੇ ਕੀਤਾ।

ਧਰੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਕਛੁ, ਗ੍ਰਾਮ ਪਧਾਰੇ^੧।

^੧ਉਸ ਥਾਂ) ਕੁਛ ਨਿਸ਼ਾਨ ਰਖਕੇ ਪਿੰਡ (ਚੱਕ) ਨੂੰ ਚਲੇ ਗਏ।

ਪਠੇ ਸਿੱਖਜ ਲੈਬੇ ਮਿਸ਼ਟਾਨ।

ਅਰ ਮਜੂਰ ਗਨ ਲੇਨਿ ਮਹਾਂਨ ॥ ੯ ॥

ਭਈ ਪ੍ਰਭਾਤਿ ਕ੍ਰਿਯਾ^੧ ਕਰਿ ਭਲੇ।

^੧ਸੌਚ ਸ਼ਨਾਨ ਦੀ ਕ੍ਰਿਆ।

ਲੇ ਨਰ ਟੋਲ ਤਿਸੀ ਦਿਸ ਚਲੇ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਆਦਿਕ ਲੇ ਨਾਇ।

ਕਰਿ ਅਰਦਾਸ ਸੀਸ ਨਿਹੁਰਾਇ ॥ ੧੦ ॥

ਬ੍ਰਿਧ ਬਚ ਤੇ ਲੇ ਖਨਨੀ^੧ ਹਾਥ।

^੧ਕਹੀ।

ਟਕ ਲਾਇਸ ਚਿਤਵਤਿ ਗੁਰ ਨਾਥ।

ਸਭਿ ਮੈਂ ਬਾਂਟਿ ਦਯੋ ਮਿਸ਼ਟਾਨ।

ਲਗੇ ਖਨਨ ਸਗਰੇ ਤਿਸੁ ਥਾਨ ॥ ੧੧ ॥

ਕੇਤਿਕ ਸਿਰ ਧਰਿ ਵਹਿਰ ਗਿਰਾਵੈਂ।

ਕੇਤਿਕ ਖਨਿ ਖਨਿ ਤਿਨਹੁੰ ਉਚਾਵੈਂ।

ਸਿੱਖਜ ਅਨੇਕ ਮਿਹਨਤੀ ਘਨੇ।

ਕਰਤਿ ਕਾਰ ਗੁਰ ਸਰਧਾ ਸਨੇ ॥ ੧੨ ॥

ਜਹਿੰ ਦੁਖਭੰਜਨਿ ਬਦਰੀ ਖਰੀ।

ਤਹਿੰ ਤੇ ਖਨਹਿੰ ਸੁ ਆਇਸੁ ਕਰੀ।

ਆਪਿ ਨਿਕਟ ਬੈਠੇ ਬਚੁ ਕਹੈਂ।

ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਵਹਿਰ ਗਿਰਾਵਤਿ ਲਹੈਂ^੧ ^੧ਪਾ:-ਰਹੈਂ।

॥ ੧੩ ॥

ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਖਨਤਿ ਦਿਨ ਸਾਰੇ।

ਭੀ ਸੰਧਯਾ ਦਿਸ ਗ੍ਰਾਮ ਪਧਾਰੇ।

ਹੋਤਿ ਪ੍ਰਾਤਿ ਸਭਿ ਕੋ ਸੰਗਿ ਲੈ ਕੈ।

ਕਾਰ ਕਰਾਵਤਿ ਤਹਾਂ ਬਿਰੈ ਕੈ ॥ ੧੪ ॥

ਕਿਤਿਕ ਮਾਸੁ ਇਮ ਕੀਨਿ ਖਨਾਵਨਿ।

ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਅਧਿਕ ਕਰਹਿ ਨਿਕਸਾਵਨ।

ਗੁਰਤਾ ਦੇਨਿ ਸਮੇਂ ਤਬਿ ਆਵਾ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰ ਇਨਹੁੰ ਬੁਲਿਵਾਵਾ

॥ ੧੫ ॥

ਦੁਖਭੰਜਨਿ ਬਦਰੀ ਤਰੁ ਤੀਰ।

ਟੋਵਾ[†] ਭਯੋ ਕੁਛਕ ਗੰਭੀਰ।

[†]ਪਾ:-ਟੋਭਾ।

ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਹੁਕਮ ਤਥਾ ਤਜਿ ਗਏ।

ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਪਹੁੰਚਤੇ ਭਏ ॥ ੧੬ ॥

ਕਰਿ ਬੰਦਨ ਜੁਗ ਪਦ ਅਰਬਿੰਦੁ।

ਬੈਠੇ ਸਨਮੁਖ ਦ੍ਰੈ ਕਰਬੰਦੁ।

ਚਕ ਕੀ ਗਾਥਾ ਬੂਝਨ ਕੀਨਿ।

'ਕੈਸੇ ਕਰਜੋ ਜਾਇ ਥਲ ਚੀਨ?' ॥ ੧੭ ॥

ਸੁਨਿ ਸੋਢੀ ਕੁਲ ਭੂਖਨ ਕਹਜੋ।

'ਚਕ ਤੇ ਪੂਰਬ ਕੀ ਦਿਸ਼ ਲਹਜੋ।

ਨੰਮ੍ਰ ਸਥਾਨ ਨੀਰ ਸਿਮਟਾਵੈ।

[†]ਇਕਠਾ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਬਦਰੀ ਤਰੁ ਸਮੁਦਾਇ ਦਿਸਾਵੈ ॥ ੧੮ ॥

ਤਹਾਂ ਜਾਇ ਅਬਿ ਤਾਲ ਖਨਾਯੋ।

ਨਿਜ ਕਰ ਤੇ ਟਕ ਪ੍ਰਥਮ ਲਗਾਯੋ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦ ਨਾਥ।

ਯੁਕਤਿ ਆਪ ਕੇ ਟੇਕਜੋ ਮਾਥ ॥ ੧੯ ॥

ਸਿਮਰਜੋ ਨਾਮੁ ਬਿਘਨ ਗਨ ਹਰਤਾ।

ਸਦਾ ਸੁਖਦ ਬਹੁ ਮੰਗਲ ਕਰਤਾ।

ਬਹੁ ਮਿਸ਼ਟਾਨ ਤਹਾਂ ਅਨਵਾਯੋ।

ਸਤਿਗੁਰ ਹੇਤੁ ਸਕਲ ਬਰਤਾਯੋ ॥ ੨੦ ॥

ਬ੍ਰਿਧ ਆਦਿਕ ਸਿਖ ਸਹਤ ਬਿਬੇਕ।

ਹੁਤੇ ਸੁ ਗੁਰਮੁਖ ਸਾਥ ਅਨੇਕ।

ਸਭਿ ਦਿਨ ਬੈਠਿ ਕਰਾਵਤਿ ਕਾਰ।

ਲਗੇ ਮਜੂਰ ਉਠਾਵਤਿ ਭਾਰ ॥ ੨੧ ॥

ਤਿਮ ਸਿਖਜਨ ਮਿਲਿ ਕਾਰ ਕਮਾਈ।

ਕੇਤਿਕ ਦਿਨ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਖਨਿਵਾਈ।

ਬਹੁਤ ਦਿਵਸ ਕੋ ਕਾਜ[†] ਬਿਸਾਲਾ।

[†]ਪਾ:-ਕਾਰ।

ਹੁਇ ਨਰ ਬ੍ਰਿੰਦ ਕਰਹਿ ਚਿਰਕਾਲਾ

॥ ੨੨ ॥

ਯਾਂ ਤੇ ਅਲਪ ਕਾਜ ਹੀ ਭਯੋ।
ਲਘੁ ਸਥਾਨ ਕਛੁ ਖੋਦ੍ਯੋ ਗਯੋ।'
ਸੁਨਿ ਮੋਹਨਿ ਪਿਤ ਖਰੋ ਸਰਾਹ੍ਯੋ।
'ਨੀਕੋ ਥਲ ਸੋਈ ਹਮ ਚਾਹ੍ਯੋ ॥ ੨੩ ॥

ਲੀਲਾਵਤੀ ਪੁਰੀ ਸੁਭ ਥਾਨ।

¹ਪਹਿਲੇ ਲੀਲਾਵਤੀ ਪੁਰੀ ਇਹ ਸੁਭ ਥਾਨ ਸੀ।

ਇਸ ਸਰੁ ਪਰ ਬਰਾ[†] ਬਸਹਿ ਮਹਾਂਨ।

[†]ਪਾ:-ਬਹੁ।

ਚਿਰੰਕਾਲ ਭਾ ਉਜਰੀ ਪਰੀ।

ਅਬਿ ਇਹੁ ਬਾਸਹਿ ਗੀ ਬਡ ਪੁਰੀ

॥ ੨੪ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਹੋਇ ਕ੍ਰਿਪਾਲ।
ਹਮਹਿੰ ਬਸਾਇਅਹੁ ਗੋਇੰਦਵਾਲ।
ਉਜਰਿ ਪੁਰੀ ਬਸਾਵਨ ਕਰੀ।
ਹਮ ਜੁਤਿ ਬਸੀ ਨੀਕ ਇਹੁ ਪੁਰੀ

॥ ੨੫ ॥

ਨਾਮ ਤੁਮਾਰੇ ਪਰ ਪੁਰਿ ਹੋਇ।
ਜਗ ਬਹੁ ਬਿਦਤਹਿ ਤੀਰਥ ਸੋਇ।'
ਇਮ ਕਹਿ ਮਹਾਂ ਅਨੰਦ ਕੋ ਦੀਨ।
ਹਰਖੇ ਰਾਮਦਾਸ ਸੁਖ ਭੀਨ ॥ ੨੬ ॥

ਨਿਜ ਸਮੀਪ ਹੀ ਰਾਖਨ ਕਰੇ।

ਕਾਜ ਹਜੂਰ ਤਿਨਹੁੰ ਤੇ ਸਰੇ।

ਤਾਂ ਦਿਨ ਤੇ ਥੋਰੋ ਥਲ ਨੀਵਾਂ।

ਭਯੋ ਰਹ੍ਯੋ¹ ਨਹਿੰ ਪੂਰਨਿ ਥੀਵਾ ॥ ੨੭ ॥

¹ਨੀਵਾਂ ਹੋਇਆ ਰਿਹਾ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪਰਮ ਬ੍ਰਿਧ ਤਨ ਅਹੈ।

ਤਊ ਮਹਾਂ ਤਪ ਤਪਤੇ ਰਹੈ।

ਘਰ ਮਹਿੰ ਠਾਂਢੇ ਰਹੈਂ ਇਕਾਕੀ।

ਕੰਧ ਮੇਖ¹ ਪਕਰਹਿੰ ਜਬਿ ਥਾਕੀ

¹ਕਿੱਲੀ।

॥ ੨੮ ॥

ਨਿਸ ਬਾਸੁਰ ਮਹਿੰ ਬੈਸਹਿੰ ਥੋਰਾ।

ਖਰੇ ਰਹੈਂ ਸਤਿਗੁਰ ਤਪ ਘੋਰਾ।

ਨਰਨ ਅਨੇਕਨ ਦੈ ਉਪਦੇਸ਼।

ਨਿਜ ਦਾਸਨ ਕੇ ਕਟਹਿੰ ਕਲੇਸ਼ ॥ ੨੯ ॥

ਹੇਰਹਿੰ ਸੇਵਾ ਸੇਵਕ ਕੇਰੀ।
 ਬਖਸ਼ਹਿੰ ਪਦਵੀ ਉਚ ਬਡੇਰੀ।
 ਦੇਸ਼ ਬਿਦੇਸ਼ਨ ਸੰਗਤ ਆਵਹਿ।
 ਦਰਸ਼ਨ ਪਰਸਹਿੰ ਨਰ ਹਰਖਾਵਹਿ[†] [†]ਪਾ:-ਸੁਖ ਪਾਵਹਿ।

॥ ੩੦ ॥

ਸੇਵਾ ਹਿਤ ਅਨੇਕ ਢਿਗ ਰਹੈਂ।
 ਮਨ ਬਚ ਕਰਮ ਉਪਾਸਤਿ ਅਹੈਂ। [†]ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਰਿਦਾ ਸੁੱਧ ਹੋਵਹਿ ਤਿਨ ਕੇਰਿ।
 ਗਯਾਨ ਪਾਇ ਭੇ ਮੁਕਤਿ ਘਨੇਰਿ ॥ ੩੧ ॥

ਦਿੱਲੀ ਪਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਜਿਮ ਹੋਇ।
 ਕਿਯ ਉਮਰਾਵ ਬੀਸ ਅਰੁ ਦੋਇ।
 ਇਸ ਜਗ ਕੇ ਨੱਸੂਰ ਸੁਖ ਦੀਨੇ।
 ਬਡਿਆਈ ਪਦ ਮਹਿੰ ਬਿਤ ਕੀਨੇ

॥ ੩੨ ॥

ਤਿਮਿ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰਦਾਸ ਨਿਜ ਦਾਸ।
 ਜਿਸ ਪਰ ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁਲਾਸ।
 ਦੋਨੋਂ ਲੋਕਨ ਕੋ ਸੁਖ ਦੀਨ।
 ਮੰਜੀ ਪਰ ਬੈਠਾਵਨਿ ਕੀਨਿ ॥ ੩੩ ॥
 ਦੇਸ਼ਨਿ ਭੇਜੇ ਗੁਰੂ ਬਨਾਇ[†]।

[†]ਭਾਵ ਗੁਰਮੁਖ ਪਦਵੀ ਦਿੱਤੀ। (ਦੇਖੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੂਰਬਾਰਧ ਅਧਯਾਯ ੪੯ ਅੰਕ ੧੩ ਵਿਖੇ 'ਮੰਜੀ' ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ) ਗੁਰੂ ਪਦਵੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਲਈ ਹੈ, ਏਹ ਬਾਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਾਬੇ 'ਗੁਰਮੁਖ' ਹਨ। ਜਿਸ ਭਾਵ ਨੂੰ ਕਵੀ ਜੀ ਨੇ ਅਗਲੇ ਅੰਕ ੩੯ ਵਿਚ ਉਮਰਾਵ ਲਫਜ਼ ਨਾਲ ਦੱਸਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇਹਾਂ ਗ੍ਰਸਤਿ ਮਹਿੰ ਸਭਿ ਸੁਖ ਪਾਇੰ।
 ਗਨ ਦੇਸ਼ਨਿ ਪਰ ਹੁਕਮ ਕਰੰਤੇ।
 ਨਰ ਅਨੇਕ ਮਿਲਿ ਸੇਵ ਕਰੰਤੇ ॥ ੩੪ ॥
 ਮੁਕਤਿ ਭਏ ਸੁਖ ਭਾ ਪਰਲੋਕ।
 ਐਸੇ ਅਪਨੇ ਸਿੱਖ ਅਸ਼ੋਕ।
 ਦ੍ਰੈ ਬਿਸੰਤ ਮੰਜੀ ਅਧਿਕਾਰ।
 ਬੈਠਾਰੇ ਗੁਰ ਨਿਜ ਦਰਬਾਰ ॥ ੩੫ ॥
 ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੁ ਦ੍ਰੈ ਲੋਕਨਿ ਕੇਰੇ।
 ਇਮ ਪਤਿਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਨ ਘਨੇਰੇ।
 ਬਾਇਸ ਮੰਜਿਨਿ ਕੇ ਉਮਰਾਵ।

ਕਰਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਿਜ ਮਹਿਦ ਪ੍ਰਭਾਵ

॥ ੩੬ ॥

ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਦਾਸ ਨੰਦ^੧ ਕਹੁ ਦੇਖਾ।

^੧ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ।

ਉਚਿਤ ਤਖਤ ਕੇ ਬੁੱਧਿ ਬਿਸ਼ੇਖਾ।

ਸਭਿ ਗੁਨ ਸੰਜੁਤਿ ਧਰਮ ਮਹਾਨਾ।

ਅਪਰ ਨ ਹੋਰਜੋ ਇਨਹੁੰ ਸਮਾਨਾ

॥ ੩੭ ॥

ਭਗਤ ਆਪਨੋ ਜਾਨਿ ਬਿਸਾਲਾ।

ਗੁਰ ਭਾਣੇ ਮਹਿੰ ਹਰਖਨਿ ਵਾਲਾ।

ਪਰਖਨ ਕਰਿ ਕੈ ਨੀਕੀ ਰੀਤਿ।

ਰਹਿ ਇਕਸਾਰ ਸੁੱਧ ਦਿਢ ਚੀਤਿ

॥ ੩੮ ॥

ਆਰਬਲਾ ਪੂਰਨ ਤਿਨ ਭਈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰ ਜਾਨਿ ਸਭਿ ਲਈ।

ਨਿਜ ਪੁੱਤ੍ਰੀ ਭਾਨੀ ਸੋਂ ਕਹਜੋ।

'ਸੋਢੀ ਕੁਲ ਟਿੱਕਾ ਜੋ ਅਹਜੋ ॥ ੩੯ ॥

ਬਯ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਤਨ ਕਾਲ।

ਬਿਧਵਾ ਹੋਇ, ਰਹਹੁ ਕਿਸ^੧ ਢਾਲ^੧ ?

^੧ਬਿਧਵਾ ਹੋਕੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਹਿਸੇ। ^੧ਪਾ:-ਇਸ, ਤਿਸ।

ਨਹਿੰ ਉਪਾਇ ਕੋ, ਕਰਨੋ ਕਯਾ ਹੈ ?'

ਪਿਤ ਕੀ ਗਿਰਾ ਸੁਨੀ ਬਿਧਿ^੧ ਯਾ ਹੈ

^੧ਬਿਧਨਾ, ਹੋਣਹਾਰ।

॥ ੪੦ ॥

ਨਿਜ ਸੁਹਾਗ ਕੋ^੧ ਤਬਹਿ ਉਤਾਰੇ।

^੧ਭਾਵ ਸੁਹਾਗ ਦੇ ਭੂਸ਼ਣ ਆਦਿ ਚਿੰਨ੍ਹ।

ਚਰਨ ਕਮਲ ਪਰ ਧਰਜੋ ਸੁਧਾਰੇ।

ਕਹਤਿ ਭਈ 'ਸਚ ਬਾਕ ਤੁਮਾਰਾ।

ਹੋਹਿ ਮ੍ਰਿਤੁ ਤਉ ਆਪਿ ਉਚਾਰਾ^੧।

^੧ਮੌਤ ਹੋਣੀ ਹੈ ਤਦੇ ਹੀ ਆਪ ਨੇ ਉਚਾਰਿਆ ਹੈ।

॥ ੪੧ ॥

ਪੁਤ੍ਰੀ ਕੋ ਨਿਸ਼ਚੈ ਨਿਜ ਬਚ ਪਰਿ।

ਲਖਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰਿ।

ਕਹਿਨ ਲਗੇ 'ਹਮ ਭਾਖਜੋ ਜੈਸੇ।

ਨਿਸ਼ਚੈ ਹੋਤਿ ਬਰਤਬੋ ਤੈਸੇ^੧ ॥ ੪੨ ॥

^੧ਪੱਕ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤਣਾ ਸੀ। ^੧ਪਾ:-ਐਸੇ।

ਸੰਮਤ ਸ਼ਤ ਦ੍ਵਾਦਸ਼ ਬਯ ਸਾਰੀ।

ਖਸਟ ਬਰਸ ਅਬਿ ਰਹੀ ਹਮਾਰੀ।

ਸੋ ਹਮ ਦੇਹਿ ਤਿਨਹੁੰ ਕੇ ਤਾਈ।
ਲਿਹੁ ਸੁਹਾਗ ਅਪਨੋ ਸੁਖ ਪਾਈ ॥ ੪੩ ॥
ਇਮਿ ਕਹਿ ਆਰਬਲਾ ਨਿਜ ਸੋਸ। ^{'ਬਾਕੀ ਦੀ।}

ਉੱਤਮ ਗੁਰਤਾ ਜਗਤ ਅਸੋਸ।
ਸੋਢੀ ਕੁਲ ਭੂਖਨਿ ਕੋ ਦੀਨਸਿ।
ਸਕਲ ਅਧੀਨ ਤਿਨਹੁੰ ਕੇ ਕੀਨਸਿ
॥ ੪੪ ॥

ਤਖਤ ਬਿਠਾਏ ਸੁਤ ਹਰਿਦਾਸ^੧।
ਕਹਿ^੨ ਕਰਿ ਸਭਿ ਮਹਿੰ ਕੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼। ^{'ਪਾ:-ਗੁਰ।}

ਚਲਨਿ ਬਿਕੁੰਠ ਆਪ ਕੋ ਚਹਜੋ।
ਪੁੱਤ੍ਰੀ ਨਿਕਟ ਦੇਖਿ ਕੈ ਕਹਜੋ ॥ ੪੫ ॥
'ਸਭਿ ਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਉਰ ਅਧਿਕਾਈ।
ਜਾਚਿ ਲੇਹੁ ਹਮ ਤੇ ਮਨ ਭਾਈ।'
ਸੁਨਿ ਕੈ ਹਰਖਤਿ ਪਿਤ ਕੀ ਬਾਨੀ।
ਅਧਿਕ ਭਾਉ ਕਰਿ ਭਾਖਜੋ ਭਾਨੀ
॥ ੪੬ ॥

'ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਮੁਝ ਕੋ ਕੀਨ ਨਿਹਾਲ।
ਮੈਂ ਹੋਂ ਸਭਿ ਤੇ ਭਾਗ ਬਿਸਾਲ।
ਜਿਸ ਕੇ ਪਿਤ ਤੁਮ ਪੁਨਹਿੰ ਪ੍ਰਸੰਨ।
ਦਈ ਬਡਾਈ ਮੈਂ ਬਡ ਧੰਨੁ ॥ ੪੭ ॥
ਜੇ ਅਬਿ ਬਰ ਦੇਵਨ ਕੋ ਭਾਖਾ।
ਯਾਂ ਤੇ ਮੈਂ ਜਾਚਤਿ ਚਿਤ ਕਾਂਖਾ।
ਇਕ ਚਿੰਤਾ ਅਤਿਸ਼ੈ ਬਿਰਧਾਇ।
ਸੋ ਅਬਿ ਰਾਵਰ ਦੇਹੁ ਮਿਟਾਇ ॥ ੪੮ ॥
ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅੰਗਦ।
ਪੁਨ ਤੁਮ ਲੀਨਸਿ ਗੁਰਤਾ ਸੰਪਦ।
ਅਬਿ ਦੀਨਸਿ ਮੁਝ ਘਰ ਬਡਿਆਈ।
ਸੋ ਕਬਿ ਪਰ ਕੇ ਘਰ ਨਹਿੰ ਜਾਈ। ^{'ਨਾ ਜਾਵੇ।}
॥ ੪੯ ॥

ਸੋਢੀ ਬੰਸ ਬਿਖੈ ਸੁ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਹਿ।
ਸੁਨਹੁੰ ਪਿਤਾ ਜੀ! ਇਹੁ ਮਮ ਆਸ਼ਹਿ।'
ਸੁਨਿ ਸ਼ਰਧਾਲੁ ਸੁਤਾ ਕੇ ਬੈਨ।

ਕਰੁਨਾ ਰਸ ਤੇ ਪੂਰਨ ਨੈਨ ॥ ੫੦ ॥

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਬਰ ਬਾਕ ਬਖਾਨਾ।

'ਤਵ ਸੁਤ, ਪੋਤ੍ਰਨ, ਪਤਿ, ਮਤਿਵਾਨਾ।

ਜਗਤ ਬਿਖੈ ਬਿਦਤਹਿ ਗੁਰ ਪੂਰੇ।

ਤੋਹਿ ਮਨਰੋਥ ਹੋਹਿ ਜਰੂਰੇ' ॥ ੫੧ ॥

ਇਮ ਕਹਿ ਆਪ ਬਿਕੁੰਠ ਸਿਧਾਰੇ।

ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰ ਭੇ ਜਗ ਸਾਰੇ।

ਬਹੁ ਸਿੱਖਜਨ ਕੋ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼।

ਕਰੇ ਮੁਕਤਿ ਹਤਿ ਬੰਧ ਕਲੇਸ਼ ॥ ੫੨ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ
ਤ੍ਰਯੋਦਸ਼ਮੋ ਅੰਸੂ ॥ ੧੩ ॥

੧੪. [ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕਾਰ ਨਿੱਤ ਕ੍ਰਿਯਾ। ਹਿੰਦਾਲ। ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ। ਸ਼੍ਰੀ ਚੰਦ ਮੇਲ]

੧੩<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੧੫

ਦੋਹਰਾ:

ਰਮਤ ਰਾਮ ਜਬਿ ਗੁਰ ਭੇ^੧, ਤਾਰਨ ਸਿੱਖਜ
ਅਪਾਰ।

^੧ਜੋ ਰਾਮ (ਵਿਆਪ) ਰਹਿਆ ਹੈ (ਉਹੀ) ਰਾਮਦਾਸ ਹੋਕੇ
ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਹੋਏ। ਗੁਰਵਾਕ ਭੀ ਹੈ:- ਹਰਿ ਜੀਉ ਨਾਮੁ
ਪਰਿਓ ਰਾਮਦਾਸੁ ॥

ਐਸੇ ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਕਉ, ਬੰਦਉ^੨ ਬਾਰੰ
ਬਾਰ ॥ ੧ ॥

^੨ਪਾ:-ਬੰਦਨ।

ਚੌਪਈ:

ਬੈਠਿ ਇਕਾਗਰ ਗੁਰੂ ਦਿਆਰਾ।

ਮਨ ਮੈਂ ਐਸੇ ਕਰਤਿ ਬਿਚਾਰਾ।

-ਜਿਨ ਸਿਉਂ ਹਮਰੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸੁ ਪ੍ਰਤੀ।

ਸੋ ਤੋ ਗਏ ਬਿਕੁੰਠ ਪਹੂਤੀ ॥ ੨ ॥

ਗੁਰ ਦੇਖੇ ਬਿਨ ਨੀਂਦ ਨ ਆਵੈ।

ਜਿਉ ਅੰਬੁਜ^੧ ਰਵਿ ਬਿਨ ਕੁਮਲਾਵੈ-।

^੧ਕਵਲ।

ਕਰਿ ਵਿਵੇਕ ਮਨ ਕੋ ਠਹਿਰਾਯੋ।

ਸੱਤਿਨਾਮ ਸਿਮਰਨਿ ਚਿਤ ਲਾਯੋ ॥ ੩ ॥

ਬਹੁਰੋ ਮਨ ਮਹਿੰ ਕੀਨ ਬਿਚਾਰਾ।

-ਸੋ ਕਰੀਏ ਜੋ ਗੁਰੂ ਉਚਾਰਾ।

ਬਿਲਮ ਖੋਇ ਕਰਿ ਕਰੀਏ ਸੋਈ।

ਜੈਸੇ ਕਾਰਜ ਸੀਘ੍ਰ ਸੁ ਹੋਈ- ॥ ੪ ॥

ਤਾਲ ਬਨਾਵਨ ਚਾਹਿਸਿ ਭਲੇ।

ਕਹਯੋ ਸਭਿਨਿ ਸੋ 'ਮਾਝੈ ਚਲੇਂ'।

ਮੋਹਿਨ ਮੁਹਰੀ ਸੰਗ ਸੁ ਕਹੈਂ।

'ਹਮ ਕਉ ਗੁਰ ਕੀ ਆਗਯਾ ਅਹੈ ॥ ੫ ॥

ਸੁਧਾ ਸਰੋਵਰ ਕੋ ਬਨਿਵਾਵਨਿ।

ਤੁਮ ਭੀ ਆਇਸੁ ਕਰਹੁ ਅਲਾਵਨਿ।'

ਅਪਨ ਮਨੋਰਥ ਸਭਿਨਿ ਸੁਨਾਵਾ।

ਪ੍ਰੇਮ ਮਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਬਧਾਵਾ ॥ ੬ ॥

ਮਿਲਿ ਕਰਿ ਗਵਨ ਕੀਨ ਤਤਕਾਲਹਿ।

ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਸੰਗ ਬਿਸਾਲਹਿ।

ਭਏ ਤੁਰੰਗਨ ਪਰ ਅਸਵਾਰ।

ਜੋ ਪਾਰੋ ਨੇ ਦੀਨਿ ਉਦਾਰ ॥ ੭ ॥

ਚੰਚਲ ਮਹਾਂ ਚਲਤਿ ਗੁਨ ਰੂਰੀ।
 ਉਛਰਤਿ ਬਡੇ ਬੇਗ ਤੇ ਪੂਰੀ।
 ਮਨਹੁੰ ਅਵਨਿ ਪਰ ਪਾਇ ਨ ਲਾਵਹਿ।
 ਦਿਖਿਯਤਿ ਉਡੀ ਗਗਨ ਜਨੁ ਜਾਵਹਿ
 ॥ ੮ ॥

ਮਨ ਕੀ ਗਤਿ ਕੋ ਲਖਿਬੇ ਕਰੈ।

'ਅਸਵਾਰ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਲਖ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਭਾਵ ਉਸਦੇ
 ਸੰਕਲਪ ਮਾੜ ਨਾਲ ਟੁਰਦੀ ਹੈ।

ਜਿਮ ਇੱਛਾ ਤਿਮ ਹੀ ਅਨੁਸਰੈ।
 ਅਲਪ ਕਾਲ ਮਹਿੰ ਚਲਹਿ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਅਵਲੋਕਹਿੰ ਬਿਸਮਹਿੰ ਨਰ ਜਾਲਾ
 ॥ ੯ ॥

ਚੱਕ ਗੁਰੂ ਕੇ ਪਹੁੰਚੇ ਜਾਇ।
 ਸੰਗ ਸੰਗਤਾਂ ਹੈਂ ਸਮੁਦਾਇ।
 ਕਾਰ ਤਾਲ ਕੀ ਕਛੁ ਕਰਿਵਾਈ।
 ਸਿੱਖ ਨਿਕਾਸਹਿੰ ਬਹੁ ਫਲ ਪਾਈ
 ॥ ੧੦ ॥

ਮਹਾਂ ਮਹਾਤਮ ਸਤਿਗੁਰ ਕਹੈਂ।
 ਕਾਰ ਕਢਤਿ ਮਨ ਬਾਂਛਤਿ ਲਹੈਂ।
 ਕਿਤਿਕ ਮਾਸ ਜਬਿ ਰਹਤਿ ਬਿਤਾਏ।
 ਕੀਰਤਿ ਪਸਰੀ ਛਿਤਿ ਅਧਿਕਾਏ
 ॥ ੧੧ ॥

ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮਨੋਰਥ ਮਨ ਕੇ।
 ਕਰਤਿ ਸੰਪੂਰਨ ਸਿੱਖਨ ਗਨ ਕੇ।
 ਜਹਿੰ ਕਹਿੰ ਸੁਜਸ ਕਰਹਿੰ ਨਰ ਨਾਰੀ।
 ਆਵਨਿ ਲਾਗਸਿ ਨਿਤਿ ਧਨ ਭਾਰੀ
 ॥ ੧੨ ॥

ਸੋਢੀ ਬੰਸ ਲਹੌਰ ਜੁ ਰਹੈ।
 ਕੀਰਤਿ ਸੁਨਤਿ ਸਕਲ ਸੁਖ ਲਹੈ।
 ਅਮਰ ਗੁਰੂ ਨੈ ਗੁਰਤਾ ਦਈ।
 ਸੰਗਤ ਸੰਗ ਅਧਿਕ ਤਿਨਿ ਭਈ ॥ ੧੩ ॥
 ਲੋਕ ਹਜ਼ਾਰਹੁੰ ਬੰਦੈਂ ਖਰੇ।
 ਦੈਬੋ ਜਨ ਮਨੁ ਬਾਂਛਤਿ ਕਰੇ।
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਸੁਨਿ ਸੋਢੀ ਸਾਰੇ।

ਦਰਸਨ ਕੋ ਆਏ ਹਿਤ ਧਾਰੇ ॥ ੧੪ ॥

ਚੱਕ ਗੁਰੂ ਕੇ ਆਨਿ ਮਿਲੇ ਹੈਂ।

ਸਨਮਾਨੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਭਲੇ ਹੈਂ।

ਇਕ ਦਿਨ ਬਸਿ ਗੁਰ ਕੇ ਸੰਗ ਕਹਜੋ।

ਲਵਪੁਰਿ ਮੈਂ ਤੁਮਰੇ ਘਰ ਲਹਜੋ ॥ ੧੫ ॥

ਪਿਤਾ ਤੁਮਾਰੇ ਸੁਰਗ ਸਿਧਾਏ।

ਤਬਿ ਕੇ ਤੁਮ ਇਤਿ ਦਿਸਿ ਚਲਿ ਆਏ।

ਅਬਿ ਹੋਏ ਲਾਇਕ ਸਭਿ ਰੀਤਿ।

ਨਿਵਹਿ ਜਗਤ ਕਰਿ ਕੈ ਬਡ ਪ੍ਰੀਤਿ

॥ ੧੬ ॥

ਉਚਿਤ ਅਬਹਿ ਗਮਨਹੁ ਤਿਸਿ ਥਾਨ।

ਸਰਬ ਸੰਭਾਰਹੁ ਸਦਨ ਮਹਾਂਨ।

ਅਪਨੇ ਬੰਸ ਬਿਖੈ ਅਬਿ ਚਲੀਅਹਿ।

ਲਘੁ ਦੀਰਘ ਸਭਿਹਿਨਿ ਸੋਂ ਮਿਲੀਅਹਿ

॥ ੧੭ ॥

ਕਿਤਿਕ ਦੋਸ ਮਿਲਿ ਬਸੀਅਹਿ ਤਹਾਂ।

ਪੁਨ ਆਵਹੁ ਇੱਛਾ ਹੁਇ ਜਹਾਂ।'

ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਬਹੁ ਬਾਕ ਬਖਾਨੇ।

ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰੁ ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਮਾਨੇ ॥ ੧੮ ॥

ਸਰਬ ਸੋਢੀਅਨਿ ਲੈ ਕਰਿ ਸੰਗਿ।

ਸੰਗਤਿ ਬ੍ਰਿੰਦ ਲਗੇ ਹਰਿ ਰੰਗਿ।'

'ਨਾਲ) ਬਹੁਤੀ ਸੰਗਤ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ ਲਗੀ। (ਅ)
ਹਰੀ ਰੰਗ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਲਵਪੁਰਿ ਕਹੁ ਤਬਿ ਕੀਨਿ ਪਯਾਨਾ।

ਨਿਸਿ ਬਸਿ ਇਕ ਪਹੁੰਚੇ ਤਿਸ ਥਾਨਾ

॥ ੧੯ ॥

ਅਪਨੇ ਸਦਨ ਕਰਜੋ ਤਬਿ ਡੇਰਾ।

ਹੋਤਿ ਦੇਗ ਲਗਿ ਅੰਨ ਘਨੇਰਾ।'

'ਲੰਗਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ) ਅੰਨ ਬਹੁਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਮੈ ਜਾਗ ਕਰਿ ਸਾਰੇ।

ਗਾਇ ਸੁਨਹਿੰ ਸਭਿ ਆਸਾ ਵਾਰੇ

॥ ੨੦ ॥

ਹੇਰਿ ਹੇਰਿ ਨਰ ਸੁਭ ਮਗੁ ਰੀਤਿ।

ਹੋਵਨ ਲਗੇ ਸਿੱਖ ਕਰਿ ਪ੍ਰੀਤਿ।

ਗੁਰਮੁਖ ਪੰਥ ਪਰੇ ਹਰਿਖਾਏ।'

'ਗੁਰਮੁਖ ਮਾਰਗ, ਅਰਥਾਤ ਸਿੱਖੀ ਵਿਚ ਆਕੇ ਪ੍ਰਸੰਨ

ਹੋਏ।

ਮਨ ਬਾਂਛਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਪਾਏ ॥ ੨੧ ॥
 ਲਵਪੁਰਿ ਮਹਿ ਸਿੱਖੀ ਬਹੁ ਹੋਈ।
 ਸੱਤਿਨਾਮ ਸਿਮਰਹਿ ਦੁਖੁ ਖੋਈ।
 ਤਬਿ ਸਤਿਗੁਰ ਨਿਜ ਘਰ ਕੇ ਥਾਨ।
 ਧਰਮਸਾਲ ਰਚਿਵਾਇ ਮਹਾਂਨ ॥ ੨੨ ॥
 ਬੀਚ ਕੂਪ ਕੇ ਬਡ ਕਰਵਾਏ।
 ਸੁੰਦਰ ਮੰਦਰ ਰਚਿ ਸਮੁਦਾਏ।
 ਸੰਗਤਿ ਮੇਲ ਹੋਹਿ ਜਹਿ ਭਾਰੀ।
 ਸਕਲ ਕਹੈ 'ਗੁਰ ਪਰਉਪਕਾਰੀ' ॥ ੨੩ ॥
 ਸਿੱਖਯ ਹੋਨ ਆਵਹਿ ਸਭਿ ਜਾਤੀ।
 ਪਗ ਪਾਹੁਲ ਤੇ ਲੇ ਸੁਖ ਥਾਤੀ।
 ਧੰਨ ਧੰਨ ਗੁਰ ਨਾਮ ਉਚਾਰੈਂ।
 ਭਵਜਲ ਤੇ ਤਤਕਾਲ ਉਧਾਰੈਂ ॥ ੨੪ ॥
 ਕਰਹਿ ਪਰਸਪਰ ਗੋਸ਼ਟ ਗਯਾਨ।
 ਰਿਦੈ ਧਰਹਿ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੁ ਕੋ ਧਯਾਨ।
 ਗੁਰ ਸਿੱਖੀ ਪੁਰਿ ਬਹੁਤ ਵਧਾਈ।
 ਅਰਪ ਉਪਾਇਨ ਕੋ ਸਮੁਦਾਈ ॥ ੨੫ ॥
 ਸਤਿਸੰਗਤਿ ਕੀ ਰੀਤਿ ਚਲਾਇ।
 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਾਲ ਸ਼ਬਦ ਕੋ ਗਾਇ।
 ਕਿਤਿਕ ਮਾਸ ਬਸਿ ਕਰਿ ਲਵਪੁਰੀ।
 ਗਮਨ ਕਰਨ ਕੋ ਇੱਛਾ ਕਰੀ ॥ ੨੬ ॥
 ਧਰਮਸਾਲ ਮਹਿ ਕਿਤਿਕ ਟਿਕਾਏ।
 ਅਪਰ ਸਿੱਖ ਲੈ ਕਰਿ ਸਮੁਦਾਏ।
 ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਪੁਰੀ ਕਉ ਚਲੇ।
 ਭਾ ਚਿਰਕਾਲ ਸਭਿਨਿ ਸੋਂ ਮਿਲੇ ॥ ੨੭ ॥
 ਸਨੈ ਸਨੈ ਮਗ ਉਲੰਘਯੋ ਸਾਰੇ।
 ਆਨ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ੇ ਪੁਰੀ ਮਝਾਰੇ।
 ਮੋਹਨ ਅਪਰ ਮੋਹਰੀ ਮਿਲੇ।
 ਔਰ ਸਭਿਨਿ ਪੁਛ ਕੁਸਲੀ ਭਲੇ ॥ ੨੮ ॥
 ਮਹਾਂਦੇਵ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਆਏ।
 ਪਿਤ ਕੇ ਪਗ ਪੰਕਜ ਲਪਟਾਏ।

ਅਪਰ ਮਿਲਜੋ ਸਗਰੋ ਪਰਵਾਰ।
 ਜਾਨਤਿ ਭਏ ਪ੍ਰਤਾਪ ਉਦਾਰ ॥ ੨੯ ॥
 ਦੇਸ਼ ਬਿਦੇਸ਼ਨ ਸੰਗਤਿ ਆਵੈ।
 ਬਸਤ੍ਰ ਦਰਬ ਕੋ ਭੇਟ ਚੜਾਵੈ।
 ਪੂਜਾ ਹੋਇ ਸਦੀਵ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ।
 ਦਿਵਸ ਪਰਬ ਕੋ ਆਇੰ ਬਿਸਾਲਾ
 ॥ ੩੦ ॥

ਲਗਹਿੰ ਅੰਬਾਰ ਉਪਾਇਨ ਕੇਰੇ।
 ਦੂਰ ਦੂਰ ਤੇ ਲਜਾਇੰ ਅਛੇਰੇ।
 ਅਰਪਹਿੰ ਬਿਨਤੀ ਕਰਹਿੰ ਅਗਾਰੀ।
 ਗੁਰ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਚਹਤਿ ਉਦਾਰੀ ॥ ੩੧ ॥
 ਸਤਿਗੁਰ ਦੇਂ ਸਭਿਹਿਨਿ ਉਪਦੇਸ਼।
 'ਸਿਮਰਹੁ ਸੱਤਜਨਾਮ ਜਗਤੇਸ਼ੁ।'
 ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਗੁਰ ਕੋ ਇਮ ਬਿਵਹਾਰੁ।
 ਜਾਮ ਜਾਮਨੀ ਨਿੰਦਰਾ ਟਾਰਿ' ॥ ੩੨ ॥

'ਪਹਿਰ ਰਾਤ ਰਹਿੰਦੀ ਜਾਗਕੇ।

ਕਰਿ ਨਿਤ ਕ੍ਰਿਯਾ ਸੋਚ ਕੋ ਧਰੈ।
 ਸੀਤਲ ਜਲ ਮਹਿੰ ਮੱਜਨ ਕਰੈਂ।
 ਪੁਨ ਸਮਾਧਿ ਕੋ ਲੇਤਿ ਲਗਾਇ।
 ਰਾਖਹਿੰ ਅੰਤਰਿ ਬ੍ਰਿਤਿ ਟਿਕਾਇ
 ॥ ੩੩ ॥

ਨਿਰ ਬਿਕਲਪ' ਨਿਜ ਪਦ ਸੁਖ ਲੀਨ।
 ਆਸਨ ਥਿਰਹਿੰ ਅਡੋਲ ਪ੍ਰਬੀਨ।
 ਪ੍ਰਾਤਿ ਹੋਤਿ ਲੋਚਨ ਅਰਬਿੰਦ।
 ਬਿਕਸਤਿ ਭਰੇ ਸੁ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਲੰਦ ॥ ੩੪ ॥

'ਕਲਪਨਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ (ਸਮਾਧੀ)।

ਕੇਸਰ ਤਿਲਕ ਲਗਾਵਹਿੰ ਮਾਥੇ।
 ਪਹਿਰ ਬਸਤ੍ਰ ਪੁਨ ਸ਼ੋਭਾ ਸਾਥੇ।
 ਸੂਰਜ ਚਢੇ ਸਿੰਘਾਸਨ' ਬਹੈਂ।
 ਆਨਿ ਦਰਸੁ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਲਹੈਂ ॥ ੩੫ ॥
 ਕਿਰਤਨਿ ਗਾਇੰ ਰਬਾਬੀ ਆਗੇ।
 ਧੁਨਿ ਰਬਾਬ ਕੀ ਬਾਜਨਿ ਲਾਗੇ।
 ਸੁਨਹਿੰ ਸਿੱਖ ਬੈਠੇ ਗੁਰ ਤੀਰ।
 ਪੁਨ ਉਪਦੇਸ਼ਹਿੰ ਗੁਨੀ ਗਹੀਰ ॥ ੩੬ ॥

'ਗੱਦੀ ਤੇ।

ਪੁਨਹਿੰ ਦੇਗ ਜਬਿ ਹੋਵਹਿ ਤਜਾਰੀ।

ਸਭਿ ਰਸ ਕੇ ਅਹਾਰ ਤਿਸ ਬਾਰੀ।

ਸੂਪਕਾਰ¹ ਸੁਧਿ ਦੇਹਿ ਜਿ ਆਈ।

¹ਰਸੋਈਆ।

ਉਠਿ ਕਰਿ ਪਹੁੰਚਹਿ ਗੁਰ ਗੋਸਾਈਂ

॥ ੩੭ ॥

ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਕੇ ਬੀਚ ਸਥਾਨਾ।

ਅਭਯਾਗਤਿ¹ ਚਲਿ ਆਇੰ ਮਹਾਂਨਾ।

¹ਲੋੜਵੰਦ।

ਇਕ ਸਮਾਨ ਸਭਿ ਦੇਤਿ ਅਹਾਰਾ।

ਧਨੀ ਰੰਕ ਕੈ ਆਇ ਉਦਾਰਾ ॥ ੩੮ ॥

ਸੰਗਤਿ ਬੀਚ ਅਚਹਿ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵਹਿ।

ਬਹੁਰ ਚੁਰਾ¹ ਕਰਿ ਨਿਜ ਥਲ ਆਵਹਿ।

¹ਚੁਲਾ।

ਪੁਨ ਇਕੰਤ ਰਹਿ ਕੇਤਿਕ ਕਾਲ।

ਪੌਢੈਂ ਸਿਹਜਾ ਪਰ ਸੁਖ ਨਾਲ ॥ ੩੯ ॥

ਜਾਮ ਦਿਵਸ ਤੇ ਸੌਚਾਚਾਰ।

ਬੈਠਤਿ ਹੈਂ ਪੁਨ ਸਭ ਮਝਾਰ।

ਕਥਾ ਸਮਾਗਮ ਕੋ ਤਿਸਿ ਕਾਲ।

ਗੁਰ ਜੁਤਿ ਸੰਗਤਿ ਸੁਨਹਿ ਰਸਾਲ¹।

¹ਰਸਾਂ ਦਾ ਘਰ ਭਾਵ ਸੁੰਦਰ (ਕਥਾ)।

॥ ੪੦ ॥

ਭਗਤਿ ਬਿਰਾਗ, ਗਯਾਨ ਗੁਨ ਸਾਨੀ।

ਹੋਹਿ ਕਥਾ ਆਤਮ ਸੁਖਦਾਨੀ।

ਚਾਰ ਘਟੀ ਬਾਸੁਰ ਜਬਿ ਰਹੈ।

ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਕੋ ਸੁਖ ਲਹੈ ॥ ੪੧ ॥

ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰਨ ਕੇ ਹੁਇੰ ਰਾਗ।

ਰਾਗ ਦ੍ਰੈਖ ਜਿਨ ਸੁਨਿ ਅਘ ਭਾਗ¹।

¹ਨੱਸ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ ਜਗੇ ਜਿਨ ਕੇ ਹੁਇ ਲਾਗ¹।

¹ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਜਾਗੇ (ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ) ਲਾਗ ਲਗਦੀ ਹੈ
(ਅ) ਲਾਗ = ਸਮੀਪ।

ਲਾਗ ਸ੍ਵਾਦ ਜਿਨ ਪ੍ਰੇਮ ਸੁ ਪਾਗ¹ ॥ ੪੨ ॥

¹ਤਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ੍ਵਾਦ (ਕੀਰਤਨ ਆਦਿ ਦਾ) ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਤੇ
ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਬ੍ਰਿਤਿ ਇਕੰਤ ਸਤਿਗੁਰ ਨਿਤ ਰਹੈ।

ਸੁਨਹਿ ਨ ਕਾਹੂੰ ਤੇ ਨਹਿ ਕਹੈ।

ਬਹੁ ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿਖ ਕੋ ਜਬਿ ਆਵੈ।

ਤਿਸ ਕੋ ਸੁਭ ਉਪਦੇਸ਼ ਬਤਾਵੈ ॥ ੪੩ ॥

ਨਾਤੁਰ ਸਦਾ ਤੂਸ਼ਨੀ ਧਰੈ।

ਹਿਤ ਬਿਵਹਾਰ ਨ ਬੋਲਨ ਕਰੈਂ।
ਸੰਧਯਾ ਤੇ ਇਕੰਤ ਪੁਨ ਹੋਇ।
ਪ੍ਰੇਮ ਮਗਨ ਰਹਿੰ, ਨਿਕਟ ਨ ਕੋਇ

॥ ੪੪ ॥

ਲੋਚਨ ਮਹਿ ਜਲ ਝਲਕਤਿ ਸਦਾ।
ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਵਾਹਿ ਨ ਮਿਟਿ ਹੈ ਕਦਾ।
ਜਾਮ ਨਿਸਾ ਲਗ ਸਿਖ ਸਮੁਦਾਏ।
ਗਾਵਹਿ ਸੁਨਹਿ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਰਧਾਏ ॥ ੪੫ ॥
ਪੌਢਹਿ ਜਬਿ ਸਿਹਜਾ ਪਰ ਧੀਰ।
ਸੈਨ ਹੇਤ ਨਿਸ ਗੁਰੂ ਗੰਭੀਰ।
ਸੁਨਹਿ ਸਿੱਖ ਜਬਿ 'ਸੁਪਤ ਕ੍ਰਿਪਾਲ।'।
ਨਿਜ ਨਿਜ ਥਲ ਗਮਨਹਿ ਤਿਸ ਕਾਲ

॥ ੪੬ ॥

ਇਮ ਸਤਿਗੁਰ ਨਿਸ ਬਾਸੁਰ ਸਾਰੋ।
ਕਰਹਿ ਬਿਤੀਤ ਨਾਮ ਹਰਿ ਪਜਾਰੋ।
ਜਾਮ ਨਿਸਾ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰ ਜਾਗਹਿ।
ਸਿੱਖਜਨ ਕੇ ਉਧਾਰ ਹਿਤ ਲਾਗਹਿ

॥ ੪੭ ॥

ਅਬਗਤਿ^੧ ਲੀਲਾ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇਰੀ।
ਬਰਨੋਂ ਸਕਲ, ਸ਼ਕਤਿ ਕਯਾ ਮੇਰੀ।
ਜਿਤਿਕ ਬੁਝਾਵਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਆਪ।
ਬਰਨਨ ਕਰਵਿ ਤਿਤਿਕ ਪਰਤਾਪ

^੧ਅਚਰਜ।

॥ ੪੮ ॥

ਏਕ ਸਿੱਖ ਜਿਸ ਨਾਮ ਹਿੰਦਾਲ।
ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵਾ ਕਰਤਿ ਬਿਸਾਲ।
'ਸਤਿਨਾਮ' 'ਕਰਤਾਰ' ਅਪਾਰ।
ਆਠਹੁ ਜਾਮ ਜਾਪ ਜਿਨ ਧਾਰਾ ॥ ੪੯ ॥
ਮਿਲਹਿ ਨ ਕਿਹ ਸੋਂ, ਰਾਗ ਨ ਦ੍ਰੈਸ਼।
ਬੋਲਹਿ ਸੁਨਹਿ ਨ, ਸ਼ਾਂਤਿ ਹਮੈਸ਼।
ਦੇਗ ਬਿਖਹਿ ਸਭਿ ਚੁਨ ਸੁ ਛਾਨਹਿ।

ਇਕ ਅੰਗੀ, ਬਿਨ ਗੁਰੂ ਨ ਜਾਨਹਿ।

^੧ਭਾਵ ਅਨਿੰਨ ਪ੍ਰੇਮ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਗੁਰੂ ਬਿਨਾਂ (ਕਿਸੇ ਨੂੰ) ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ।

॥ ੫੦ ॥

ਮਗਨ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਰੰਗਜੋ ਰੰਗ।
 ਅੰਤਰ ਬ੍ਰਿਤੀ ਸਦਾ ਸੁਖ ਸੰਗ।
 ਕਾਮ ਨ ਕ੍ਰੋਧ ਨ ਲੋਭ ਹੰਕਾਰ।
 ਸੱਤਜ ਨਾਮ ਸੋਂ ਲਾਗੀ ਤਾਰ ॥ ੫੧ ॥
 ਹਰਖ ਨ, ਸ਼ੋਕ ਨ, ਬੈਰੀ ਮੀਤ ਨ।
 ਤਤਪਰ ਰਹੈ ਏਕ ਮਨ ਜੀਤਨ^੧।
 ਨਿਸ਼ਕਾਮੀ, ਨਿਤ ਸਹਿਨ ਸੁਸ਼ੀਲ।
 ਸਦਾ ਏਕ ਰਸ ਮਹਿੰ ਬ੍ਰਿਤਿ ਮੀਲ^੨।

^੧ਮਨ ਜਿੱਤਣ ਦੇ।^੨ਮਿਲੀ ਹੋਈ।

॥ ੫੨ ॥

ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਸਤਿਗੁਰ ਦਯਾਲ।
 ਲਖੀ ਸਿੱਖ ਕੀ ਦੀਰਘ ਘਾਲ।
 ਇਕ ਦਿਨ ਸਲਿਤਾ ਕੋ ਗੁਰ ਗਏ।
 ਮੰਦ ਮੰਦ ਪਦ ਕੀ ਗਤਿ ਲਏ ॥ ੫੩ ॥
 ਮੱਜਨ ਕਰਿ ਪੁਰਿ ਕੋ ਪੁਨ ਆਏ।
 ਦੇਗ ਸਦਨ ਮੋਂ^੧ ਗੁਰ ਪ੍ਰਵਿਸਾਏ।
 ਜੇਤਿਕ ਸਿੱਖ ਕਰਤਿ ਤਿਹ ਸੇਵਾ।
 ਸਨੇ ਸਨੇ ਸਭਿ ਪਿਖਿ ਗੁਰਦੇਵਾ ॥ ੫੪ ॥
 ਗੁੰਧਤਿ ਚੂਨ ਤਬਹਿ ਹਿੰਦਾਲ।
 ਲਗਯੋ ਰਹਯੋ ਜੁਗ ਹਾਥਨ ਨਾਲ।
 -ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਲਗਹਿ ਨ- ਇਮਿ ਉਰ ਧਾਰੀ।
 ਤਬਿ ਦੋਨਹੁੰ ਕਰਿ ਹਾਥ ਪਿਛਾਰੀ

^੧ਲੰਗਰ ਵਿਚ। ^੨ਪਾ:-ਕੇ।

॥ ੫੫ ॥

ਗੁਰ ਪਦ ਪੰਕਜ ਮਸਤਕ ਧਰਯੋ।
 ਦੇਖਿ ਪ੍ਰੇਮ ਕੋ ਬਾਕ ਉਚਰਯੋ।
 'ਤੇਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਮੋਹਿ ਮਨ ਭਾਯੋ।
 ਨਈ ਰੀਤਿ ਕੋ ਪੰਥ ਚਲਾਯੋ^੧ ॥ ੫੬ ॥
 ਮੇਰੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੋਹਿ ਪਰ ਭਈ।
 ਹਤਿ ਬੰਧਨ ਮੁਕਤੀ ਸੁਭ ਲਈ।
 ਪੂਰਨ ਸੇਵਾ ਅਬਿ ਤਵ ਹੋਈ।
 ਬਾਂਛਤਿ ਪਾਇ, ਨ ਸੰਸੈ ਕੋਈ ॥ ੫੭ ॥
 ਸਿੱਧ ਅਵਸਥਾ ਗੁਰ ਕੇ ਕਹੇ।
 ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭਈ, ਭਰਮ ਗੁਰ ਦਹੇ।

^੧ਭਾਵ ਨਵੀਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ ਹੋਈ।

ਜੈਸੇ ਮਹਾਂ ਰੰਕ ਹੁਇ ਕੋਈ।
 ਪਦ ਕੁਬੇਰ ਕੇ ਬੈਠਹਿ ਸੋਈ ॥ ੫੮ ॥
 ਨਿਜ ਕਰ ਸੋ ਤਿਹ ਮਾਥ ਉਠਾਇ।
 ਦੀਨ ਸੂਦਨਾ^੧ ਬਖਸਿਸ ਭਾਇ।
 ਲੇ ਕਰਿ ਧਰਜੇ ਸੀਸ ਪਰ ਜਬੈ।
 ਹੁਤੇ ਜੀਵ, ਈਸੁਰ ਭਾ ਤਬੈ ॥ ੫੯ ॥
 ਤੀਨ ਲੋਕ ਗਾਮੀ ਹੁਇ ਗਯੋ^੨।

^੧ਪਰਨਾ, ਸਾਫਾ।

^੨ਤਿੰਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗੰਮਤਾ ਵਾਲਾ, ਭਾਵ ਤਿੰਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੋਝੀ ਹੋ ਆਈ।

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਗੁਰ ਉਚੇ ਪਦ ਦਯੋ।
 ਸਭਿ ਸਿੱਧਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭੀ ਆਇ।
 ਅਦਭੁਤ ਹੀ ਕੁਛ ਬਨਜੋ ਬਨਾਇ ॥ ੬੦ ॥
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਕਰਿ ਖਰੋ ਹਿੰਦਾਲ।
 ਕਰਿ ਸਤਿਗਰ ਕੋ ਸੁਜਸੁ ਬਿਸਾਲ।
 'ਕਹੀ ਨ ਜਾਇ, ਗੁਰੂ ਗਤਿ ਨਜਾਰੀ।
 ਛਿਨ ਮਹਿ ਬਖਸਿ ਤਿਲੋਕੀ ਸਾਰੀ
 ॥ ੬੧ ॥
 ਕਰਹਿ ਨਿਹਾਲ ਦਾਸੁ ਤਤਕਾਲਾ।
 ਤੁਮ ਸਮਾਨ ਨਹਿ ਆਨ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ।
 ਧੰਨ ਧੰਨ ਗੁਰ ਪਰਮ ਉਦਾਰੇ।
 ਕਹੇ ਨ ਜਾਇ ਚਰਿਤ੍ਰ ਤੁਮਾਰੇ ॥ ੬੨ ॥
 ਤਬ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਬਾਕ ਬਖਾਨੇ।
 ਅਬਿ ਅਪਨੇ ਘਰ ਗਮਨਹੁੰ ਸਯਾਨੇ।
 ਸੱਤਿਨਾਮ ਕੋ ਮੰਤ੍ਰ ਜਪਾਵਹੁ।
 ਬਹੁ ਲੋਕਨ ਉਪਦੇਸ਼ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਵਾਹੁ ॥ ੬੩ ॥
 ਇਮਿ ਕਹਿ ਵਿਦਾ ਕੀਨਿ ਹਿੰਦਾਲ।
 ਗਮਨਜੋ ਲੇ ਕਰਿ ਬਖਸ਼ ਬਿਸਾਲ।
 ਬਸਜੋ ਜਾਇ ਅਪਨੇ ਗ੍ਰਿਹ ਮਾਂਹੀ।
 ਕਬਿ ਕਬਿ ਆਇ ਦਰਸ ਕੋ ਪਾਹੀ
 ॥ ੬੪ ॥
 ਕਹਜੋ ਹਿੰਦਾਲ ਕੇਰ ਬਿਰਤਾਂਤ।
 ਜਿਮਿ ਬਖਸਿਸ ਹੋਈ ਬੱਖਯਾਤ।
 ਟਹਿਲ ਕਰੀ ਸ਼ਰਧਾ ਕੇ ਸਾਥ।
 ਮਹਿਲ ਲਹਜੋ ਅਰੁ ਭਯੋ ਸਨਾਥ ॥ ੬੫ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਕਰੀ ਜਿਸ ਓਰ।

ਭਯੋ ਨਿਹਾਲ ਬੰਧ ਨਿਜ ਤੋਰਿ।

ਅਪਰਨ ਕੀ ਠਾਨੈ ਕੱਲਜਾਨ।

¹ਉਹ ਸਿੱਖ ਹੋਰਨਾਂ ਦੀ ਕੱਲਜਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਹੁ ਸਾਖੀ ਯਾ ਮੈ ਪਰਮਾਨ ॥ ੬੬ ॥

ਦੋਹਰਾ:

ਰਾਈ ਹੁਤੋ ਸੁਮੇਰੁ ਸੋ, ਭਯੋ ਜਗਤ

ਬੱਖਯਾਤ।

ਨਹਿੰ ਅਚਰਜ ਕੋਈ ਕਰੇ, ਸਤਿਗੁਰ

ਸਫਲੀ ਦਾਤ ॥ ੬੭ ॥

ਚੌਪਈ:

ਇਕ ਦਿਨ ਬੈਠੇ ਸਤਿਗੁਰ ਦਯਾਲੂ।

ਅਯੋ ਗੁਰਦਾਸ ਸੁ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਸਾਲੂ।

ਹਾਥ ਜੋੜਿਕੈ ਬਿਨੈ ਬਖਾਨੀ।

ਮੋ ਕਉ ਸਿੱਖੀ ਦੇਹੁ ਮਹਾਂਨੀ ॥ ੬੮ ॥

ਦੇਖੀ ਸ਼ਰਧਾ ਤਿਨ ਕੀ ਪੂਰੀ।

ਸਤਿਗੁਰ ਬੋਲੇ ਵਾਕ ਗਰੂਰੀ।

¹ਗੌਰਵਤਾ ਵਾਲੇ।

ਸਿਮਰਹੁ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਤਿਨਾਮੂ।

ਜਾਂ ਤੇ ਪਾਵਹੁ ਸੁਖ ਬਿਸਰਾਮੂ ॥ ੬੯ ॥

ਅਬਿ ਤੁਮ ਆਗੈ ਮਾਂਹਿ ਸਿਧਾਵਹੁ।

¹ਆਗਰਾ ਸ਼ਹਿਰ।

ਤਹਿੰ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਲਯਾਵਹੁ।

ਸਮੇ ਪਾਇ ਬਾਣੀ ਤੁਮ ਕਰਨੀ।

ਗੁਰ ਸਿੱਖਨ ਕੇ ਮਨ ਕਉ ਹਰਨੀ

॥ ੭੦ ॥

ਦੋਹਰਾ:

ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਬਚਨ ਦਯਾਲ ਕੇ, ਚਰਨ

ਨਿਵਾਯੋ ਸੀਸ।

ਆਗੈ ਕੋ ਪਯਾਨਾ ਕਰਜੋ, ਜਾਨਿ ਗੁਰੂ

ਜਗਦੀਸ਼ ॥ ੭੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਗੁਇੰਦਵਾਲ ਤੇ ਚਲੇ ਗੁਸਾਈਂ।

ਮੋਹਨ ਮੁਹਰੀ ਬਿਦਾ ਕਰਾਈ।

ਅਪਨ ਪਰੀ ਮਹਿੰ ਆਨਿ ਬਸਾਏ।

¹ਭਾਵ ਰਾਮਦਾਸ ਪੁਰੇ।

ਜਿਨ ਸਿੱਖਨ ਕੋ ਨਾਮ ਦ੍ਰਿੜਾਏ† ॥ ੭੨ ॥

†ਇਹ ਚੌਪਈ (੭੨ ਵੀਂ) ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਨੁਸਖਿਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਕਰਣ ਵਿਰੁੱਧ ਬੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਅਜੇ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਹੀ ਠਹਿਰੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਦੇਖੋ ਇਸੇ ਰਾਸ ਦਾ ਅੰਸੂ ੧੫ ਅੰਕ ੧੫ ਤਥਾ ਅੰਸੂ ੧੬ ਅੰਕ ੨੩।

ਦੋਹਰਾ:

ਏਕ ਦਿਨਾਂ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਜੀ, ਮਨ ਮਹਿੰ
ਕਰਤਿ ਬਿਚਾਰ।

-ਰਾਮਦਾਸੁ ਅਬਿ ਗੁਰ ਭਏ, ਹਮ ਸੋਂ ਕੈਸੇ
ਪਯਾਰ? - ॥ ੭੩ ॥

ਚੌਪਈ:

ਐਸੇ ਮਨ ਮਹਿੰ ਕਰਤਿ ਬਿਚਾਰੀ।

ਚਲੇ ਗੁਦੜੀਏ¹ ਕਰਿ ਅਸਵਾਰੀ।

¹ਸੇਵਕ ਦਾ ਨਾਮ।

ਸੁਨਿ ਕੈ ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰ ਪੂਰੇ।

ਤੂਰਨ ਚਲੇ ਪ੍ਰੇਮ ਭਰਪੂਰੇ ॥ ੭੪ ॥

ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਕਰਿ ਕਰੀ ਪ੍ਰਨਾਮੂ।

ਆਨੇ ਘਰ ਮਹਿੰ ਬਿਨੈ ਬਖਾਨੂ।

ਏਕ ਸੁ ਹਯ ਪੰਜ ਸ਼ੱਤ ਰੁਪਯਾ¹।

¹ਇਕ ਘੋੜਾ ਤੇ ਪੰਜ ਸੌ ਰੁਪਯਾ।

ਦੀਨਿ ਭੇਟ ਬਹੁ ਸੇਵ ਕਮਯਾ ॥ ੭੫ ॥

ਏਕ ਜਾਮ† ਦਿਨ ਜਬੈ‡ ਰਹਾਇਓ।

†ਪਾ:-ਪਹਿਰ। ‡ਪਾ:-ਆਨ, ਆਇ।

ਆਇ ਰਬਾਬੀ ਕਿਰਤਨ ਗਾਇਓ।

ਉਚ ਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਬਿਠਾਏ।

ਆਪ ਨਿੰਮ੍ਰਿ ਕਰਿ ਤਰੇ ਤਕਾਏ ॥ ੭੬ ॥

ਸਿਰੀਚੰਦ ਬੋਲੇ ਤਤਕਾਲੂ।

ਕਰਤਿ ਪਰਖਣਾ ਪ੍ਰੇਮ ਦਿਆਲੂ।

‘ਇਤਨਾ ਦਾੜ੍ਹਾ ਕੈਸ ਬਧਾਯੋ?’

ਸੁਨਿ ਕੈ ਸਤਿਗੁਰ ਭੇ ਨਿੰਮ੍ਰਾਯੋ¹ ॥ ੭੭ ॥

¹ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ ਵਾਲੇ ਹੋਏ।

ਦੋਹਰਾ:

ਚਰਨ ਗਹੇ ਕਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਸੋਂ,

ਪੌਂਛਹਿੰ ਬਾਰੰਬਾਰ।

‘ਇਸਹੀ ਹੇਤੁ ਵਧਾਤਿ ਭੇ,

ਸੁਨੀਏ ਗੁਰ ਸੁਤ ਦਯਾਰ!’ ॥ ੭੮ ॥

ਦੇਖਿ ਨਿੰਮ੍ਰਤਾ ਗੁਰੂ ਕੀ,

ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨ।

ਅੰਗਦ ਲੀਨੀ[†] ਸੇਵ ਕਰਿ,

‘ਗੁਰਿਆਈ ਲੀਤੀ। ‘ਇਥੇ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਜੀ ਆਪ ਮੰਨ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਗੱਦੀ ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦ ਜੀ ਨੇ ਲੀਤੀ, ਭਾਵ ਅਸੀਂ ਗੱਦੀਓਂ ਵਿਰਵੇ ਰਹੇ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਲਈ ਦੇਖੇ ਅਗਲੇ ਅੰਸੂ ਦਾ ਅੰਕ ੧੭। ਸ੍ਰੀ ਬਾਬਾ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਜੀ ਆਪ ਚਲਕੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਏ ਹਨ, ਘਰ ਆਏ ਗੁਰੂ ਸੁਤ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਜੋ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਚੇ ਤੇ ਅਮਿੱਤ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਲਖਾਯਕ ਹੈ।

ਤੁਮਰੋ ਪ੍ਰੇਮ ਅਨੰਨ ॥ ੪੯ ॥

ਤੁਮਰੀ ਮਹਿਮਾ ਅਧਿਕ ਹੈ,

ਕਹੀਏ ਕਾਹਿ ਬਨਾਇ।

ਤੁਮਰੇ ਸਰ ਮੈਂ ਜੋ ਮਜਹਿ,

ਪਾਪੀ ਭੀ ਗਤਿ ਪਾਇ ॥ ੫੦ ॥

ਐਸੇ ਬਰ ਦੇ ਚਲਤਿ ਭੇ,

ਜਹਿ ਪੁਰਿ ਸ੍ਰੀ ਕਰਤਾਰ।

ਅਪਨ ਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੁ ਅਏ[†],

[†]ਪਾ:-ਰਾਮਦਾਸ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ।

ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਨ ਹਾਰ ॥ ੫੧ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤੀਯ ਰਾਸ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਮਿਲਾਪ[†] ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਚਤੁਰ ਦਸ਼ਮੋਂ ਅੰਸੂ ॥ ੧੪ ॥

[†]ਪਾ:-ਹਿੰਦਾਲ, ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ, ਸ੍ਰੀ ਚੰਦ ਮਿਲਾਪ।

੧੫. [ਭਾਈ ਸੰਹਾਰੀ ਜੀ ਲਾਹੌਰੋਂ ਆਏ]

੧੪<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੧੬

ਦੋਹਰਾ:

ਸਤਿਗੁਰ ਸਰਬ ਅਤੀਤ ਨਿਤਿ ਕਰਮਨ ਤੇ
ਨਿਰਲੇਪ।

ਮਾਯਾ ਕੇ ਦੁਖ ਸੁਖ ਜਿਤੇ ਕਰਿ ਨਹਿੰ 'ਮਨ ਦਾ ਖਿੰਡਾਉ।
ਸਕਹਿੰ ਵਿਖੇਪ' ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਪੁਨ ਸਤਿਗੁਰ ਬੈਠੇ ਦਿਨ ਏਕ।
ਸਿਖ ਚਹੁੰਦਿਸ ਜੋ ਚਹਤਿ ਬਿਬੇਕ।
ਸੁਨਿਬੇ ਕੇ ਅਭਿਲਾਖਾ ਵਾਨ।
ਗੁਰ ਕੇ ਬਾਕ ਦੇਤਿ ਕੱਲਜਾਨ ॥ ੨ ॥
'ਸੁਨਹੁੰ ਸਿੱਖ! ਤੁਮ ਮੋ ਕਹੁ ਪਯਾਰੇ।
ਮਾਨੁਖ ਜਨਮ ਦੁਲਭ ਕੋ ਧਾਰੇ।
ਹਰਿ ਸਿਮਰਨ ਬਿਨ ਬ੍ਰਿਥਾ ਨ ਖੋਵਹੁ।
ਨਰਕ ਸੁਰਗ ਨਹਿੰ ਪੁਨ ਪੁਨ ਜੋਵਹੁ
॥ ੩ ॥

ਹਰਟ ਟਿੰਡ ਜਜੋਂ ਆਵਨ ਜਾਨਾ।
ਉਚ ਨੀਚ ਥਲ ਕਰਨ ਪਯਾਨਾ।
ਸੱਤਿਨਾਮ ਤੁਮ ਰਿਦੈ ਬਸਾਵਹੁ।
ਮਨ ਕੇ ਸਕਲ ਬਿਕਾਰ ਨਸਾਵਹੁ ॥ ੪ ॥

ਰਮਹੁ' ਪ੍ਰੇਮ ਧਰਿ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼। 'ਉਚਾਰੋ।

ਕਾਟਹੁ ਬਿਕਟ ਕਪਾਟ ਕਲੇਸ਼।
ਹਿਤ ਰਹਿਨੀ ਕੇ ਸਿੱਖਜਨ ਲੋਕ'। 'ਸਿੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰਹਿਣੀ ਵਾਸਤੇ।

ਸਤਿਗੁਰ ਉਚਰਜੋ ਰੁਚਿਰ ਸ਼ਲੋਕ ॥ ੫ ॥

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ:

ਮਃ ੪ ॥

ਗੁਰ ਸਤਿਗੁਰ ਕਾ ਜੋ ਸਿਖੁ ਅਖਾਏ ਸੁ ਭਲਕੇ ਉਠਿ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ ॥
ਉਦਮੁ ਕਰੇ ਭਲਕੇ ਪਰਭਾਤੀ ਇਸਨਾਨੁ ਕਰੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰਿ ਨਾਵੈ ॥
ਉਪਦੇਸਿ ਗੁਰੂ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਪੁ ਜਾਪੈ ਸਭਿ ਕਿਲਵਿਖ ਪਾਪ ਦੋਖ ਲਹਿ ਜਾਵੈ ॥
ਫਿਰਿ ਚੜੈ ਦਿਵਸੁ ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਾਵੈ ਬਹਦਿਆ ਉਠਦਿਆ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਧਿਆਵੈ ॥
ਜੋ ਸਾਸਿ ਗਿਰਾਸਿ ਧਿਆਏ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸੋ ਗੁਰਸਿਖੁ ਗੁਰੂ ਮਨਿ ਭਾਵੈ ॥
ਜਿਸ ਨੋ ਦਇਆਲੁ ਹੋਵੈ ਮੇਰਾ ਸੁਆਮੀ ਤਿਸੁ ਗੁਰਸਿਖੁ ਗੁਰੂ ਉਪਦੇਸੁ ਸੁਣਾਵੈ ॥
ਜਨੁ ਨਾਨਕੁ ਧੂੜਿ ਮੰਗੈ ਤਿਸੁ ਗੁਰਸਿਖ ਕੀ ਜੋ ਆਪਿ ਜਪੈ ਅਵਰਹ ਨਾਮੁ ਜਪਾਵੈ ॥ ੨ ॥

ਚੌਪਈ:

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਮੁਖ ਤੇ ਸੁਨਿ ਉਪਦੇਸ਼।
 ਧਰਤਿ ਭਏ ਜਿਨਿ ਭਾਗ ਵਿਸੇਸ਼।
 ਸੰਗਤਿ ਕੇ ਮਨੁ ਚਾਮੀਕਰਾ ਹੈਂ।
 ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ੁ ਰਤਨ ਸਮਸਰ ਹੈਂ ॥ ੬ ॥
 ਅਸ ਭੂਖਨ ਜੁਗ ਲੋਕ ਸੁਹਾਵਤਿ।
 ਜਹਾਂ ਕਹਾਂ ਆਦਰ ਕੇ ਪਾਵਤਿ।
 ਸਿੱਖਨ ਕੇ ਉਰ ਧਰ ਸਮਸਰ ਹੈ।
 ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਬਿਮਲ ਜਲ ਭਰਿ ਹੈ
 ॥ ੭ ॥

'ਸੋਨਾਂ।

ਤਿਸੁ ਅਨੁਸਾਰ ਕ੍ਰਿਤ ਜੋ ਕਰਨੀ।
 ਅਰਬਿੰਦਨ ਕੀ ਬਨੀ ਸੁ ਬਰਨੀ।
 ਮਨ ਸਿੱਖਨ ਕੇ ਧਾਤੁ ਸਮਾਨ।
 ਪਾਰਸੁ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ ਮਹਾਂਨ ॥ ੮ ॥
 ਕੰਚਨ ਹੋਇ ਮਹਾਂ ਛਬਿ ਧਾਰੀ।
 ਸਹੈ ਕਸੌਟੀ ਸਭਿ ਮਲ ਹਾਰੀ।

'ਕਵਲਾਂ ਦੀ ਬਗੀਚੀ ਕਥਨ ਕੀਤੀ ਹੈ।

'ਮਨ ਦੀ) ਸਾਰੀ ਮੈਲ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨਾਂ ਇਹ ਕਸਵਟੀ ਸਹਾਰਨਾਂ ਹੈ।

ਬਾਵਨ ਚੰਦਨ ਗੁਰ ਉਪਦੇਸ਼ੁ।
 ਜਨ ਮਨ ਤਰੁ ਬਨ ਗੰਧਿ ਵਿਸੇਸ਼। ॥ ੯ ॥

'ਦਾਸਾਂ ਦਾ ਮਨ ਬਿੱਛਾਂ ਦਾ ਬਨ (ਹੈ ਜੋ ਗੁਰੂ ਉਪਦੇਸ਼ ਨਾਲ) ਬਹੁਤੀ ਸੁਗੰਧੀ ਵਾਲਾ (ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)।

'ਬਚਨਾਂ (ਰੂਪੀ) ਕਣੀਆਂ।

'ਬੰਬੀਹੇ ਵਤ ਸਿੱਖ।

ਗੁਰ ਘਨ ਤੇ ਬਚ ਬੁੰਦਨ ਪਾਏ।
 ਚਾਤ੍ਰਕ ਸਿਖਾ ਸੁਨ ਪੀ ਤ੍ਰਿਪਤਾਏ।
 ਕਿਨਹੂੰ ਸਿੱਧਾਂ ਲਈ ਅਠਾਰਹਿੰ।
 ਕੋ ਆਤਮ ਕੋ ਰੂਪ ਬਿਚਾਰਹਿੰ ॥ ੧੦ ॥
 ਕੋ ਪ੍ਰਭੁ ਸਿਮਰਨ ਕੇ ਅਨੁਰਾਗੀ।
 ਕੋ ਦਰਸਨ ਹਰਿ ਚਹਿੰ ਬਡਭਾਗੀ।
 ਬਿਸ਼ਯ ਵਿਰਾਗ ਕਿਨਹੂੰ ਕੇ ਹੋਵਾ।
 ਕਿਨਹੂੰ ਸੁਖ ਨਿਜ ਅੰਤਰ ਜੋਵਾ ॥ ੧੧ ॥
 ਭਰਮ ਮੋਹ ਸੰਸੈ ਤ੍ਰੈ ਤਾਪੂ।
 ਸਭਿ ਸੰਗਤ ਕੈ ਖਾਪਿ ਕਲਾਪੂ।
 ਕਰਹਿੰ ਸਭਿਨਿ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲ।
 ਬੰਧਨ ਕਾਟਿ ਦਏ ਤਤਕਾਲ ॥ ੧੨ ॥
 ਇਕ ਦਿਨ ਬੈਠੇ ਸਤਿਗੁਰ ਸਭਾ।

†ਪਾ:-ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ।

ਜਨੁ ਮੁਨਿ ਗਨ ਸੋਂ ਸ਼ਿਵ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾ।

ਲਵਪੁਰਿ ਬਿਖੈ ਨਾਮ ਸੰਹਾਰੀ।

'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਤਾਏ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ।

ਕੁਲ ਸੋਢੀ ਸੁਭ ਕਰਤਿ ਅਚਾਰੀ ॥ ੧੩ ॥

ਰਾਮਦਾਸ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਤਾਯਾ।

ਤਿਸ ਕੋ ਸੁਤ ਗੁਨ ਸਹਤ ਸੁਹਾਯਾ।

ਸਕਟ ਅਰੂਢ ਹੋਤਿ ਕਰਿ ਆਯਹੁ।

ਚਤੁਰ ਦਾਸ ਅਪੁਨੇ ਸੰਗ ਲਯਾਯਹੁ

॥ ੧੪ ॥

ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸੁ ਉਤਰਯੋ ਆਈ।

ਗਯੋ ਗੁਰੂ ਢਿਗ ਲੇ ਮਿਠਿਆਈ।

ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਬੰਦਨ ਚਹਿ ਕਰਯੋ।

ਰਾਮਦਾਸੁ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਿਹਰਯੋ ॥ ੧੫ ॥

ਇਕ ਤੋ ਲਖਯੋ ਬਡੇ ਇਹੁ ਭ੍ਰਾਤਾ।

ਕਰਮੁ ਕਰਤਿ ਸੁਭ, ਦੁਤੀਏ ਜਾਤਾ।

ਤ੍ਰਿਤੀਏ ਤਾਏ ਕੋ ਸੁਤ ਆਹਿ।

ਹਮ ਢਿਗ ਆਯਹੁ ਚਾਹ ਉਮਹਿ' ॥ ੧੬ ॥

'ਉਤਸਾਹ ਚਾਹ ਕੇ।

ਯਾਂ ਤੇ ਤਿਹ ਕੇ ਕਰ ਨਿਰਵਾਰੇ।

'ਹੱਥ ਪਰੇ ਕੀਤੇ।

ਆਪ ਚਰਨ ਪਰ ਬੰਦਨ ਧਾਰੇ।

ਇਮਿ ਬਿਲੋਕ ਕੈ ਨੰਮ੍ਰਿ ਅਗਾਰੀ।

ਬਿਸਮੈ ਹੋਇ ਕਹਤਿ ਸੰਹਾਰੀ ॥ ੧੭ ॥

'ਅਸਮੰਜਸੁ ਨਹਿੰ ਕਰਹੁ ਗੁਸਾਈਂ'।

ਅਬਿ ਤੁਮ ਕੋ ਹਮ ਲਖਹਿੰ ਨ ਭਾਈ।

ਸਤਿਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸੁ ਕਰਿ ਸੰਗ।

ਜਗ ਗੁਰ ਬਨਿ ਪਦ ਲਹਯੋ ਉਤੰਗ

॥ ੧੮ ॥

ਮਾਨਨੀਯ ਭੇ ਨਰਨ ਹਜ਼ਾਰਨਿ।

ਸਰਬ ਸ਼ਕਤਿ ਯੁਤਿ ਕਰਤਿ ਉਧਾਰਨ।

ਹਮ ਸੰਸਾਰੀ ਪਚੀ ਕੁਟੰਬ'।

'ਕੁਟੰਬ ਵਿਚ ਖੱਚਤ।

ਕਬਹੂੰ ਨ ਲੇਂ ਹਰਿ ਨਾਮ ਅਲੰਬ' ॥ ੧੯ ॥

ਪੁਨ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਕਹੈਂ।

'ਬਡੇ ਭ੍ਰਾਤ ਕੋ ਪਦ ਤੁਮ ਅਹੈ।

ਅਰੁ ਪਿਤ ਬਡੇ ਭ੍ਰਾਤ ਕੋ' ਨੰਦਨ।

'ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ (ਤਾਏ ਜੀ) ਦੇ।

ਯਾਂ ਤੇ ਉਚਿਤ ਹਮਹੁੰ ਕੋ ਬੰਦਨਾ ॥ ੨੦ ॥

ਇਮ ਦੁਇ ਦਿਸ਼ ਤੇ ਕਹਿ ਤਿਹ ਸਮੋ।

ਕਰੀ ਸੁ ਪ੍ਰੀਤਿ ਪਰਸਪਰ ਨਮੋ।

ਬੈਠੇ ਕੁਸ਼ਲ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਿ ਆਛੇ।

ਦੇਖਿ ਮਿਠਾਈ ਦਿਸ਼ ਗੁਰ ਪਾਛੇ ॥ ੨੧ ॥

'ਕਾਰਨ ਕਵਨ ਆਪ ਆਗਵਨੂ ?

ਤਜਿ ਕੈ ਕ੍ਰਿਤਿ ਸਕਲ ਨਿਜ ਭਵਨੂ।'

ਤਬਿ ਕਰ ਜੋਰਿ ਕਹਤਿ ਸੰਹਾਰੀ।

'ਤੁਮ ਸੋਢੀ ਕੁਲ ਮਹਿੰ ਉਜਿਆਰੀ

॥ ੨੨ ॥

ਜਗ ਮਹਿੰ ਪ੍ਰਗਟ ਭਈ ਬਡਿਆਈ।

ਸੋ ਮੈਂ ਕਹਿੰ ਲਗ ਕਹੌਂ ਸੁਨਾਈ।

ਅਬਿ ਤੁਮਰੇ ਭਤੀਜ ਕੋ ਬਯਾਹੂ।

ਕਰਨ ਅਛੇਰੇ ਮੈਂ ਚਿਤ ਚਾਹੂ ॥ ੨੩ ॥

ਸੋ ਆਛੇ ਤੁਮ ਬਿਨ ਨਹਿੰ ਬਨੈ।

ਇਮ ਆਯਹੁੰ ਮੈਂ ਠਟਿ ਕਰਿ ਮਨੈ।

ਸਭਿ ਮਹਿੰ ਆਪ ਹੋਇ ਸਿਰਮੌਰ।

ਕਰਹੁ ਬਯਾਹੁ ਚਲਿ ਕੈ ਤਿਸ ਠੌਰ'

॥ ੨੪ ॥

ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸੁ ਸਨਮਾਨਾ।

ਡੇਰੇ ਦਿਯ ਕਰਾਇ ਸੁਭ ਥਾਨਾ।

ਖਾਨ ਪਾਨ ਕੀ ਸੁਧਿ ਸਭਿ ਲੀਨਸਿ।

ਨਿਸ ਸੁਪਤਨ ਹਿਤ ਸਿਹਜਾ ਦੀਨਸਿ

॥ ੨੫ ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਰਿਦੈ ਬ੍ਰਿਤੰਤੁ ਬਿਚਾਰਾ।

-ਤਿਹ ਠਾਂ ਜਾਨਿ ਨ ਬਨੈ ਹਮਾਰਾ।

ਅਨਗਨ ਸੰਗਤਿ ਨਿਤਿਪ੍ਰਤਿ ਆਵੈ।

ਅਚਹਿ ਦੇਗ, ਰਹਿ, ਬਹੁਰ ਸਿਧਾਵੈ-

॥ ੨੬ ॥

ਇਮਿ ਚਿਤਵਤਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਨਿਸ਼ ਹੋਏ।

ਜਾਗੇ ਬਹੁਰ ਪ੍ਰਾਤਿ ਜਬਿ ਹੋਏ।

ਆਦਿ ਸ਼ਨਾਨ ਕ੍ਰਿਆ ਕਰਿ ਸਾਰੀ।

ਬੈਠਜੋ ਗੁਰ ਢਿਗ ਆਇ ਸਾਂਹਾਰੀ

॥੨੭॥

ਹਾਥ ਜੋਰ ਕਰਿ ਕੀਨਸਿ ਬਿਨਤੀ।

‘ਹੂਜੋ ਤਯਾਰ ਆਪ ਤਜਿ ਗਿਨਤੀ।

ਇਸ ਹਿਤ ਕਰਿ ਨਹਿ ਅਪਰ ਪਠਾਵਾ।

ਬਹੁ ਕਾਰਜ ਤਜਿ ਕਰਿ ਮੈਂ ਆਵਾ

॥੨੮॥

ਯਾਂ ਤੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਚਾਰੇ।

ਕਰਹੁ ਭਤੀਜੇ ਕੋ ਇਹੁ ਪਯਾਰੇ।

ਤੁਮਰੇ ਚਰਨ ਪਰਹਿੰ ਘਰ ਮੇਰੇ।

ਬਡਿਆਈ ਜਗ ਹੋਇ ਬਡੇਰੇ ॥੨੯॥

ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਕਾਰਜ ਸਰਹਿ ਹਮਾਰੇ।

ਦਰਸਨ ਮੰਗਲ ਰੂਪ ਤੁਮਾਰੇ।

ਹੋਹਿ ਨ ਬਿਘਨ, ਬਨਹੁ ਰਖਵਾਰੇ।

ਮਮ ਸੁਤ ਨਿਜ ਸੁਤ ਸਮ ਨਿਰਧਾਰੇ

॥੩੦॥

ਸੁਨੇ ਭ੍ਰਾਤ ਕੇ ਬਾਕ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ।

ਭਰੇ ਸਨੇਹ ਅਛੇਹ ਬਿਸਾਲਾ।

ਤਿਹ ਸਨਮਾਨ ਰਾਖਿਬੇ ਹੇਤਾ।

ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਕਹਜੋ ਸੋਢੀ ਕੁਲਕੇਤਾ ॥੩੧॥

‘ਜਥਾ ਜੋਗ ਤੁਮ ਭਾਖਤਿ ਭ੍ਰਾਤਾ !।

ਤਉ ਸੁਨਹੁ ਹਮਰੇ ਬਿਰਤਾਂਤਾ।

ਦੇਸ਼ ਬਿਦੇਸ਼ਨਿ ਸੰਗਤਿ ਆਵਹਿ।

ਨਿਤ ਪ੍ਰਤਿ ਨਈ ਦਰਸ ਕਰਿ ਜਾਵਹਿ

॥੩੨॥

ਗੁਰ ਸਿੱਖਯਨ ਕੋ ਹੁਇ ਅਪਮਾਨਾ।

ਇਤੀ ਨ ਮੋ ਮਹਿੰ ਸ਼ਕਤਿ ਮਹਾਨਾ।

ਸਤਿਗੁਰ ਪਗ ਪੰਕਜ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮੀ।

ਜਿਨ ਕੋ ਦਰਸਨ ਨਿਤ ਸੁਖ ਛੇਮੀ। ^{‘ਕੱਲਯਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ।}

॥੩੩॥

ਬਰ ਅਰੁ ਸ੍ਰਾਪ ਸਫਲ ਜਿਨ ਕੇਰੇ।

ਤਿਨਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਨ ਇਛ ਮੇਰੇ।

ਭੱਲਜਨ ਕੁਲ ਭੂਖਨ ਕੇ ਦਾਸ'।

'ਭਾਵ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਸਿੱਖ ਹਨ।

ਤਿਨ ਐਬੋ ਕਬਿ ਹੁਇ ਨ ਨਿਰਾਸੁ

॥ ੩੪ ॥

ਗਏ ਸੌਂਪ ਗੁਰ ਸੰਗਤਿ ਸਾਰੀ।

ਗਮਨਹਿ ਅਬਿ, ਅਨਬਨੀ ਬਿਚਾਰੀ।

ਭੀਰ ਹਜ਼ਾਰਹੁੰ ਨਰ ਕੀ ਰਹੈ।

ਸਭਿ ਕੋ ਖਰਚ ਕਹਾਂ ਨਿਰਬਹੈਂ ॥ ੩੫ ॥

ਜਬਿ ਬਰਾਤ ਪਹੁੰਚੇ ਤਹਿ ਜਾਇ।

ਸੰਗਤਿ ਮੇਲ ਹੋਹਿ ਸਮੁਦਾਇ।

ਕਿਮਿ ਸਮਧੀ' ਸਭਿ ਕਰਹਿ ਸੰਭਾਰੀ।

'ਕੁਝਮ।

ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਲਿਹੁ ਹੇਤ ਬਿਚਾਰੀ'

॥ ੩੬ ॥

ਜਥਾ ਜੋਗ ਸੁਨਿ ਬਚ ਸੰਹਾਰੀ।

ਬਿਨੈ ਸਨੀ' ਪੁਨ ਗਿਰਾ ਉਚਾਰੀ।

'ਬੇਨਤੀ ਵਾਲੀ।

'ਉਚਿਤ ਆਪ ਸਭਿ ਮੋਹਿ ਸੁਨਾਈ।

ਅਬਿ ਭੀ ਸੰਗਤਿ ਹੈ ਸਮੁਦਾਈ ॥ ੩੭ ॥

ਅਨਗਨ ਆਇ ਭੀਰ ਬਡ ਹੋਈ।

ਪੁਨ ਗ੍ਰਾਮਨਿ ਕੇ ਸਿਖ ਸਭਿ ਕੋਈ।

ਤਹਾਂ ਗਏ ਸਮਧੀ ਹਠਿ ਧਰੈਂ।

ਭੋਜਨ ਸਭਿ ਕੋ ਨਿਜ ਘਰ ਕਰੈਂ ॥ ੩੮ ॥

ਸ਼ਕਤਿ ਨ ਏਤੀ, ਹੁਹਿ ਕਰਜਾਈ'।

'ਕਰਜਾਈ ਹੋ ਜਾਣਗੇ (ਕੁਝਮ)।

ਹੈ ਅਨਬਨ ਮੈਂ ਭੀ ਲਖਿ ਪਾਈ।

ਤਊ ਆਪ ਮਮ ਆਵਨ ਜਾਨਹੁ।

ਕਰਹੁ ਸਫਲ ਬਿਨਤੀ ਇਮ ਮਾਨਹੁ

॥ ੩੯ ॥

ਅਪਨੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਪਠਹੁ ਮਮ ਸੰਗ।

ਹੋਵਹਿ ਸੁਭ ਕਾਰਜ ਸਰਬੰਗ।

ਮਮ ਅਰਜੀ ਤੁਮ ਮਰਜੀ ਅੰਤਰ।

ਰਾਵਰਿ ਗਰਜੀ' ਰਹੈਂ ਨਿਰੰਤਰ' ॥ ੪੦ ॥

'ਚਾਹਵਾਨ।

ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸ ਸੁਖਰਾਸੀ।

ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਪੁੱਤ੍ਰ ਬੁਲਾਇਵ ਪਾਸੀ।

ਨਿਜ ਬੰਧੁਨਿ ਕੀ ਰੀਤਿ ਸੁਨਾਈ।

ਸ਼ਾਦੀ ਬਿਖੈ ਮਿਲਹਿ ਸਮੁਦਾਈ ॥ ੪੧ ॥

ਹਮਰੇ ਤਾਊ ਕੇ ਇਹੁ ਨੰਦਨ।

ਬਡੇ ਸਥਾਨ ਉਚਿਤ ਹੈ ਬੰਦਨ।

ਸੁਤ ਕੇ ਬਯਾਹੁ ਰਚਯੋ, ਚਲਿ ਆਇਵ।

ਤੁਝ ਕੇ ਉਚਿਤ ਸੰਗ ਇਹੁ ਜਾਇਵ

॥ ੪੨ ॥

ਸੋਢੀ ਕੁਲ ਸਭਿ ਬੰਧੁ ਹਮਾਰੇ।

ਮਿਲਹੁ ਤਹਾਂ ਜੋ ਜੋ ਹਿਤੁ ਧਾਰੇ।

ਕੇਤਿਕ ਦਿਵਸ ਰਹੋ ਲਵਪੁਰਿ ਮੈਂ।

ਆਵਹੁ ਪੁਨ ਇੱਛਾ ਜਬਿ ਉਰ ਮੈਂ

॥ ੪੩ ॥

ਅਪਨੀ ਧਰਮ ਸਾਲ ਸੁਧਿ ਲੇਹੁ।

ਜਥਾ ਜੋਗ ਸਭਿਹਿਨਿ ਕਹੁ ਦੇਹੁ।'

ਪਿਤ ਤੇ ਸੁਨਿ ਪ੍ਰਥੀਏ ਮਨ ਜਾਨੀ।

ਬਿਛੁਰਨਿ ਇਨ ਤੇ ਨੀਕ ਨ ਮਾਨੀ

॥ ੪੪ ॥

-ਰਹੇ ਸਮੀਪ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਰਧਾਵੈ।

ਦੂਰ ਬਸੋਂ ਕਬਿਹੁੰ ਚਿਤ ਆਵੈ।

ਰਹੈ ਸਹੋਦਰ ਪਿਤ ਕੇ ਪਾਸ।

ਸੰਗਤਿ ਕੇ ਨਿਤ ਨਏ ਹੁਲਾਸ ॥ ੪੫ ॥

ਦਰਬ ਸੰਭਾਰਨਿ ਮੈਂ ਸਭਿ ਕਰਿ ਹੋਂ।

ਕਿਤਿਕ ਪ੍ਰਿਥਕ ਕਰਿ' ਨਿਜ ਘਰ ਧਰਿ ^{'ਵੱਖਰਾ ਕਰਕੇ।}

ਹੋਂ।

ਅਬਿ ਲਗਿ ਮੈਂ ਮਾਲਕ ਸਭਿ ਭੇਟਨਿ'।

^{'ਸਾਰੀਆਂ ਭੇਟਾਂ ਦਾ।}

ਆਵਹਿ ਨਿਤ ਸੋ ਕਰਹੁ ਸਮੇਟਨਿ-

॥ ੪੬ ॥

ਬਡੇ ਥਾਨ ਸੁਨਿ ਸੀਸ ਨਿਵਾਯਹੁ'।

^{'ਪ੍ਰਥੀਏ ਨੇ ਸੰਹਾਰੀ ਜੀ ਨੂੰ) ਸੀਸ ਨਿਵਾਕੇ (ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ)।}

'ਚਿਰ ਜੀਵਹੁ' ਆਸ਼ਿਖ ਕੋ ਪਾਯਹੁ।

ਕਿਤਿਕ ਕਾਲ ਹੁਇ ਮੌਨ ਬਿਚਾਰੈ।

-ਮਮ ਪਾਛੈ ਸਭਿ ਭ੍ਰਾਤ ਸੰਭਾਰੈ ॥ ੪੭ ॥

ਸਰਬ ਕਾਰ ਕੀ ਸੁਧਿ ਕੋ ਪਾਵਹਿ।

ਸੰਚਹਿ ਦਰਬ ਪਿਤਾ ਮਨ ਭਾਵਹਿ।

ਬਹੁਰੇ ਮੈਂ ਪਰ ਜਾਉਂ ਪਿਛਾਰੀ।

¹ਪਿੱਛੇ ਪੈ ਜਾਵਾਂਗਾ।

ਲਘੁ ਭ੍ਰਾਤਾ ਹੁਇ ਜਾਹਿੰ ਅਗਾਰੀ

॥ ੪੮ ॥

ਧਨ ਗੁਰਤਾ ਆਦਿਕ ਮਹਿੰ ਸਾਰੇ।

ਹੈ ਸੰਸਯ, ਕੋ ਲਿਯ ਨ ਸੰਭਾਰੇ।

ਗੁਰ ਘਰ ਮਹਿੰ ਨਿਸ਼ਚੈ ਨਹਿੰ ਕੋਈ।

ਲੇਤਿ ਅਪਰ ਅਧਿਕਾਰ ਨ ਜੋਈ। ¹ਜਿਸਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

॥ ੪੯ ॥

ਸੇਵਾ ਹੇਰਤਿ ਹੋਹਿੰ ਪ੍ਰਸੰਨ।

ਨਿਜ ਅਸਥਾਨ ਬਿਠਾਵਹਿੰ ਅੰਨ।

ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਉਰ ਤਰਕ ਬਿਚਰਿਕੈ।

ਸਗਰੀ ਜੁਗਤਾ ਜੁਗਤਿ। ਨਿਹਰਿਕੈ ¹ਯੋਗ ਅਯੋਗ। ਵਾਜਬ ਨਾਵਾਜਬ [ਯੁਕਿ ਅਯੁਕਿ] (ਅ)

²ਯੁਕਤੀ ਸਹਤ, ਵਾਜਬ, [ਸੰਸ:, ਯੁਕਿਯੁਕੁ]

॥ ੫੦ ॥

ਗ੍ਰੀਵ ਨੀਵ ਕਰਿ ਰਹਜੋ ਬਿਚਾਰਤਿ।

ਪੁਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪਿਤ ਸੰਗਿ ਉਚਾਰਤਿ।

ਆਪ ਬਿਲੋਕਤਿ ਹੋ ਸਭਿ ਸਮੈ।

ਰਹਤਿ ਕਾਜ ਜਿਸ ਬਿਧਿ ਕੇ ਹਮੈ

॥ ੫੧ ॥

ਦੇਨਿ ਲੇਨਿ ਨਿਤਿ ਹੋਤਿ ਹਜ਼ਾਰਨਿ।

ਇਕ ਆਵਤਿ ਇਕ ਕਰਤਿ ਪਧਾਰਨ।

ਖਰਚ ਦੇਗ ਕੋ ਸਦਾ ਸੰਭਾਰਤਿ।

ਲੇ ਕਰਿ ਅੰਨ ਰਾਸ[†] ਕੋ ਡਾਰਤਿ ॥ ੫੨ ॥ ¹ਪਾ:-ਰਸਦ।

ਕਿਸ ਛਿਨ ਮਮ ਅਵਕਾਸੁ¹ ਨ ਜਾਨੋ। ¹ਵੇਹਲ।

ਕੈਸੇ ਬਨਹਿੰ ਤਹਾਂ ਮਮ ਜਿਨੋ?

ਸਤਿਗੁਰ ਕਹਜੋ 'ਸੰਭਾਰਹਿ ਔਰ।

ਤੁਮ ਕੋ ਉਚਿਤ ਗਮਨ ਤਿਸ ਠੌਰ

॥ ੫੩ ॥

ਪਿਤੁ ਜੀ! ਤੁਮ ਹੋ ਵੇਪਰਵਾਹੁ।

ਹਾਨ ਨ ਲਾਭ ਲਖਹੁ ਮਨ ਮਾਂਹੁ।

ਮੁਝ ਤੇ ਜਾਯੋ ਜਾਇ ਨ ਤਹਾਂ।

ਨਿਤਿ ਮਗ ਤਾਮਸ^{1†} ਹੋਵਤਿ ਮਹਾਂ ¹ਪੈਂਡੇ ਵਿਚ ਗਰਮੀ। [†]ਪਾ:-ਮਗਤਾਸ਼ਮ।

॥ ੫੪ ॥

ਮਹਾਂ ਕੁਲਾਹਲ ਬੀਚ ਬਰਾਤ।

ਮੋਹਿ ਸੁਹਾਇ ਨ ਰਹਿ ਚਿਤ ਸਾਂਤਿ।'

ਪ੍ਰਿਥਕ ਸੁ ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਪ੍ਰਿਥਮ ਸੁਨਾਈ।

'ਇਹ ਗੱਲ ਜੋ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਨੇ ਸੁਣਾਈ। (ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਦੇ ਗੁਰੂ ਰਜਾ ਤੋਂ) ਵਖਰੇ ਹੋਣ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਸੀ।

ਨਹਿੰ ਮਾਨਜੋ ਪਿਤ ਬਾਕ ਟਲਾਈ

॥ ੫੫ ॥

ਸੁਤ ਚਿਤ ਭੀ ਸਭਿ ਜਾਨਿ ਖੁਟਾਈ।

ਹੋਏ ਤੂਸ਼ਨਿ ਗੁਰੁ ਗੋਸਾਈਂ।

ਪੁਨ ਲਘੁ ਨੰਦਨ ਤੀਰ ਹਕਾਰੇ।

ਪਰਖਤਿ ਕੋ ਆਇਸੁ ਅਨੁਸਾਰੇ ॥ ੫੬ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਸੰਹਾਰੀ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਪੰਚਦਸ਼ਮੇਂ
ਅੰਸੂ ॥ ੧੫ ॥

੧੬. [ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਤਾਏ ਸੰਹਾਰੀ ਜੀ ਨਾਲ ਲਾਹੌਰ ਗਏ]

੧੫<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>> ੧੭

ਦੋਹਰਾ:

ਦੋਨਹੁੰ ਪੁੱਤ੍ਰ ਸਮੀਪ ਪਿਤ, ਆਨਿ ਬੰਦਨਾ
ਕੀਨਿ।

ਸੰਹਾਰੀ ਕੋ ਨਮੋ ਕਿਯ ਤਿਨ, ਪਿਖਿ
ਆਸ਼ਿਖ ਦੀਨ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਮਹਾਂਦੇਵ ਕੇ ਸੰਗ ਉਚਾਰਾ।

ਜਾਹੁ ਬਯਾਹੁ ਪਿਖਿ ਭ੍ਰਾਤ ਤੁਮਾਰਾ।

ਲਵਪੁਰਿ ਮਹਿੰ ਇਸ ਕੇ ਸੰਗ ਜਾਇ।

ਮਿਲੋ ਤਹਾਂ ਬੰਧੂ ਸਮੁਦਾਇ' ॥ ੨ ॥

ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਬੋਲਯੋ ਮਸਤ ਸੁਭਾਊ।

'ਕੋ' ਬੰਧੂ ਕਿਸ ਕੋ? ਕਿਤ ਜਾਊਂ?

¹ਕੌਣ ਹੈ।

ਨਹਿੰ ਮੇਰੀ ਕਿਸ ਸਾਥ ਚਿਨਾਰੀ।

ਨਹਿੰ ਚਾਹੌਂ ਮੈਂ ਕਰਨ ਅਗਾਰੀ ॥ ੩ ॥

ਤਜਾ ਸਨਬੰਧੁਨਿ ਕੀ' ਗਤਿ ਅਹੈ?

¹ਸਾਕਾਂ ਦੀ।

ਅਪਨੋ ਹਿਤ ਸਭਿ ਹੇਰਤਿ ਰਹੈਂ।

ਦਰਬ ਹੀਨ ਪਖਿ ਹੋਹਿੰ ਨ ਨੇਰੇ।

ਧਨੀ ਪੁਰਸ਼ ਕੇ ਬਨਹਿੰ ਘਨੇਰੇ ॥ ੪ ॥

ਮੋ ਤੇ ਨਹਿੰ ਤਹਿੰ ਜਾਯਹੁ ਜਾਇ।

ਆਵਨ ਜਾਵਨ ਸ਼੍ਰਮ ਕੋ ਪਾਇ।'

ਇਮ ਕਹਿ ਮੌਨ ਰਹਯੋ ਤਿਸ ਕਾਲ।

ਜੁਗਮ ਪੁੱਤ੍ਰ ਇਮ ਹੇਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥ ੫ ॥

-ਨਹਿੰ ਆਗਯਾ ਕੋ ਮਾਨਹਿੰ ਮੇਰੀ।

ਜਾਨਤਿ ਅਪੁਨੀ ਸੁਮਤਿ ਬਡੇਰੀ-।

ਤਬਿ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੀ ਦਿਸ਼ ਦੇਖਾ।

ਜਿਨ ਕੋ ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਸੁਸ਼ੀਲ ਵਿਸ਼ੇਖਾ ॥ ੬ ॥

ਪਿਤ ਕੇ ਸਨਮੁਖ ਪਿਖਹਿੰ ਨ ਸੋਇ।

ਪ੍ਰਤਿ ਉੱਤਰ ਕਹਿਬੋ ਕਿਮਿ ਹੋਇ।

ਕਰ ਜੋਰੇ ਬਿਰ ਨੰਮ੍ਰਿ ਅਗਾਰੀ।

'ਸੁਤ ਅਰਜਨ! ਬਨਿ ਆਇਸੁਕਾਰੀ' ¹ਆਗਯਾਕਾਰ।

॥ ੭ ॥

ਨਿਜ ਤਾਊ ਕੇ ਸੰਗਿ ਸਿਧਾਵਹੁ।
 ਭ੍ਰਾਤ ਬਯਾਹੁ ਮਹਿੰ ਮਿਲਿ ਹਰਖਾਵਹੁ।
 ਬੰਧੁਨਿ ਕੀ ਪੰਕਤਿ ਮਹਿੰ ਜਾਇ।
 ਉਤਸਵ ਪਿਖਹੁ ਹੋਹਿ ਜਿਸ ਭਾਇ ॥ ੮ ॥
 ਏਕ ਮਾਸੁ ਤੋ ਇਨ ਸੰਗ ਰਹੋ।
 ਪੁਨ ਧ੍ਰਮਸਾਲ ਆਪਨੀ ਬਹੋ।
 ਸਭਿ ਬਿਵਹਾਰ ਬਿਲੋਕਿ ਚਲਾਵਹੁ।
 ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਸਤਿਨਾਮੁ ਜਪਾਵਹੁ ॥ ੯ ॥
 ਜਬਿ ਹਮ ਤੁਮ ਕਹੁ ਬੋਲਿ ਪਠਾਵਹਿ।
 ਲਿਖਹਿ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਪ੍ਰੇਮ ਬਢਾਵਹਿ।
 ਤਬਿ ਹਮਰੀ ਦਿਸ਼ ਆਵਨਿ ਕਰੋ।
 ਨਾਂਹਿ ਤ ਤਾਵਦ' ਤਿਸ ਪੁਰਿ ਬਿਰੋ' 'ਤਦ ਤਕ।

॥ ੧੦ ॥

ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਤੇ ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਮਾਨੇ।
 ਹਾਥ ਜੋਰ ਕਰਿ ਬਾਕ ਬਖਾਨੇ।
 'ਇਹ ਤੇ ਸੁਗਮ ਕਾਜ ਮਹਿੰ ਮੋਹਿ'। 'ਸੋਖੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਮੈਨੂੰ।
 ਪਠਹੁ ਆਪ ਜਹਿੰ ਆਨੰਦ ਹੋਹਿ ॥ ੧੧ ॥
 ਜਹਿੰ ਜਾਵਨ ਮਹਿੰ ਜੀਵਨ ਸੰਸੈ।
 ਤਹਿੰ ਆਇਸੁ ਮੁਝ ਦੇਹੁ ਨਿਸੰਸੈ।
 ਦੇਰ ਨ ਕਰੋਂ ਪਿਤਾ ਜੀ ਉਹਾਂ।
 ਪ੍ਰਾਨ ਦੇਉਂ ਮੈਂ ਤੂਰਨ ਤਹਾਂ' ॥ ੧੨ ॥
 ਕਹਿ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਸਰਲ ਸੁਭਾਊ।
 ਭਏ ਤਯਾਰ ਚਲਿਬੇ ਸੰਗ ਤਾਊ।
 ਜਨਨੀ ਭਾਨੀ ਢਿਗ ਤਬਿ ਗਏ।
 ਚਲਨ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਸਗਲ ਕਹਿ ਦਏ

॥ ੧੩ ॥

ਕਰਜੋ ਸਨੇਹ ਅੰਕ ਬੈਠਾਰੇ।
 ਮਸਤਕ ਸੁੰਘਤਿ ਭਾਗ ਉਦਾਰੇ।
 'ਸੁਨਹੁ ਪੁੱਤ੍ਰ ! ਪਿਤੁ ਆਇਸੁ ਕਰੋ।
 ਇਸ ਮਹਿੰ ਨਿਜ ਹਿਤ ਨਿਤਿ ਅਨੁਸਰੋ
 ॥ ੧੪ ॥

ਨਾਂਹਿ ਤ ਗੁਰਤਾ ਘਰ ਤੇ ਜਾਵਹਿ।
 ਸੇਵਾ ਕਰਹਿ ਦਾਸ ਕੋ ਪਾਵਹਿ।
 ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਕੋ ਸੁਭਾਉ ਅਹੰਕਾਰੀ।
 ਨਹੀਂ ਰਹਤਿ ਪਿਤ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ॥ ੧੫ ॥
 ਮਹਾਂਦੇਵ ਕੋ ਮਸਤ ਸੁਭਾਉ।
 ਹਾਨ ਲਾਭ ਕੋ ਲਖੈ ਨ ਕਾਉ।
 ਇਕ ਤੇਰੇ ਪਰ ਮੋਹਿ ਭਰੋਸਾ।
 ਗੁਰਤਾ ਲੇਂ, ਗੁਨ ਜੁਕਤਿ ਅਦੋਸਾ !
 ॥ ੧੬ ॥

ਹੇ ਸੁਤ ! ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਜੀ ਆਦਿ।
 ਦਈ ਦਾਸ ਕਹੁ ਕਿਯ ਅਹਿਲਾਦ।
 ਤਿਮ ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦ ਅਰੁ ਪਿਤ ਮੇਰੇ।
 ਦੇਤਿ ਭਏ ਪਿਖਿ ਸੇਵ ਘਨੇਰੇ ॥ ੧੭ ॥
 ਤਿਨ ਕੇ ਸਮ ਤੁਮ ਘਾਲਹੁ ਘਾਲ।
 ਆਇਸੁ ਅਨੁਸਾਰੀ ਸਭਿ ਕਾਲ।
 ਨਹੀਂ ਗੁਰਨਿ ਕੈ ਮੋਹ ਕਦਾਈ।
 ਰੀਝਹਿ ਸੇਵਕ, ਦੇਂ ਬਡਿਆਈ ॥ ੧੮ ॥
 ਇਸ ਚਿੰਤਾ ਮਹਿ ਚਿਤ ਨਿਤਿ ਮੇਰੇ।
 ਤੋ ਪਰ ਏਕ ਭਰੋਸਾ ਹੇਰੋਂ।
 ਰਹੀ ਸੁ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਕੋ ਸਮੁਝਾਇ।
 ਨਹਿੰ ਮਾਨਹਿ ਅਹੰਕਾਰ ਕਰਾਇ
 ॥ ੧੯ ॥

¹ਹੱਥ ਮਲਦਾ ਰਹਿ ਜਾਏਗਾ।

ਹਾਥਨਿ ਕੋ ਮੀਂਡਤ ਰਹਿ ਜੈਹੈ।
 ਗੁਰਤਾ ਅਪਰ ਸੇਵ ਕਰਿ ਲੈ ਹੈ।
 ਮੈਂ ਤੁਮ ਆਸ਼ਿਖ ਕਰਵਿ ਉਚਾਰੀ।
 ਰਹੋ ਸਦਾ ਪਿਤ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ॥ ੨੦ ॥
 ਇਮ ਸਮੁਝਾਇ ਨੈਨ ਜਲ ਭਰੇ।
 'ਜਾਹੁ ਪੁੱਤ੍ਰ !' ਆਇਸੁ ਅਸ ਕਰੇ।
 ਸਾਦਰ ਸੀਖ ਮਾਤ ਕੀ ਮਾਨੀ।
 ਸੀਸ ਨੰਮ੍ਰਿ ਕਰਿ ਬੰਦਨ ਠਾਨੀ ॥ ੨੧ ॥
 ਬਿਦਾ ਹੋਇ ਜਨਨੀ ਤੇ ਨਿਕਸੇ।
 ਕਮਲ ਪੱਤ੍ਰ ਸੇ ਲੋਚਨ ਬਿਕਸੇ।

ਬਹੁਰ ਪਿਤਾ ਕੋ ਕਰਿ ਕੈ ਨਮੋ।
ਤਉ ਸੰਗ ਚਲੇ ਤਿਹ ਸਮੋ ॥ ੨੨ ॥

ਦੋਨਹੁ ਭ੍ਰਾਤਨਿ^੧ ਕੋ ਕਰਿ ਬੰਦਨ।

^੧ਪਾ:-ਮਾਤੁਲ = ਮਾਮੇ।

ਚਲੇ ਸਕਟ ਆਰੂਢਿ ਸੁਛੰਦਨ।

ਸਭਿ ਮਗ ਸਨੈ ਸਨੈ ਕਰਿ ਛੋਰਾ।

ਜਾਇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ੇ ਪੁਰੀ ਲਹੌਰਾ ॥ ੨੩ ॥

ਰਚਯੋ ਬਯਾਹੁ ਸੁਤ ਕੋ ਸੰਹਾਰੀ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਮਿਲਿ ਨਰ ਕੁਲ ਸਾਰੀ^੧।

^੧ਸਾਰੀ ਕੁਲ ਦੇ ਆਦਮੀਆਂ ਨੂੰ।

ਜਥਾ ਜੋਗ ਸਭਿ ਕੋ ਹਰਖਾਯਹੁ।

ਗਏ ਬਰਾਤ ਸੰਗ ਸੁਖ ਪਾਯਹੁ ॥ ੨੪ ॥

ਜਬਿ ਲਗ ਤਿਨ ਕੇ ਕਾਰਜ ਭਯੋ।

ਤਬਿ ਲਗ ਬਾਸ ਤਿਨਹੁ ਕੇ ਕਯੋ।

ਪੁਨ ਅਪੁਨੀ ਧ੍ਰਮਸਾਲਾ ਥਿਰੇ।

ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਸਿਖ ਆਨੰਦ ਭਰੇ ॥ ੨੫ ॥

ਕਰਤਿ ਪ੍ਰਤੀਖਨ ਪੱਤ੍ਰੀ ਪਿਤਾ ਕੀ।

ਪਗ ਪੰਕਜ ਮਹਿ ਪ੍ਰੀਤੀ ਚਿਤ ਕੀ।

ਨਿਸ ਬਾਸੁਰਿ ਸਿੰਮ੍ਰਤ ਹੀ ਬੀਤੇ।

ਸੁਜਸ ਉਚਾਰਤਿ ਸੰਗਤ ਬੀਤੇ^੧ ॥ ੨੬ ॥

^੧ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਬੈਠਕੇ।

ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਵਾਹ ਵਰਧਤੋ ਜਾਇ।

ਦਰਸਨ ਕਰਿਬੇ ਕੋ ਅਕਲਾਇੰ।

ਖਾਨ ਪਾਨ ਸੁਖ ਸੇਵਨ ਕਰਿਬੇ।

ਸਨੇ ਸਨੇ ਇਨ ਕੋ^੧ ਪਰਹਰਿਬੇ^੨ ॥ ੨੭ ॥

^੧ਛੁੱਟ ਗਿਆ। ^੨ਪਾ:-ਇਨਕੇਰ।

ਸਤਿਗੁਰ ਪਿਤਾ ਸੁਸ਼ੀਲ ਬਿਸਾਲ।

ਕਰਹਿ ਸਰਾਹਨ ਸਭਿ ਹੀ ਕਾਲ।

ਬੀਤ ਗਏ ਇਮੁ ਕਿਤਿਕ ਮਹੀਨੇ।

ਕਰਤਿ ਪ੍ਰਤੀਖਨ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਬੀਨੇ ॥ ੨੮ ॥

ਰਾਮਦਾਸ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਪਿਤਾ।

ਇਨਹੁ ਨ ਸਿਮਰਯੋ ਪਰਖਨ ਹਿਤਾ।

ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਰਹੈ ਪਾਸ ਨਿਸ ਦਿਨ ਮੈਂ।

ਜਾਨਹਿ ਬਡੋ ਆਪ ਕੋ ਮਨ ਮੈਂ ॥ ੨੯ ॥

-ਪਿਤ ਪਾਛੈ ਮੈਂ ਲੈ ਗੁਰ ਗਾਦੀ।

ਕਰੋਂ ਸਦਾ ਮਨ ਭਾਵਤਿ ਸਾਦੀ।

ਹਮਰੇ ਘਰ ਮਹਿ ਸਭਿ ਬਡਿਆਈ।

ਲੋਕ ਹਜ਼ਾਰਹੁ ਪਰਤੇ ਪਾਈ।- ॥ ੩੦ ॥

¹ਚਰਨੀ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।

ਦਰਬ ਛੁਪਾਵਤਿ ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਨਜ਼ਾਰੇ।

¹ਅੱਡਰਾ।

ਸਰਬ ਰੀਤਿ ਤੇ ਉਰ ਹੰਕਾਰੇ।

ਕੋ ਕੋ ਮਾਨਹਿ ਪਿਤ ਕੀ ਬਾਤ।

¹ਕੋਈ ਕੋਈ ਗੱਲ ਮੰਨ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਨਾਂਹਿ ਤ ਉੱਤਰ ਦੇਤਿ ਰਿਸਾਤਿ ॥ ੩੧ ॥

ਹੋਇ ਸੁਤੰਤ੍ਰ ਕਰਹਿ ਬਿਵਹਾਰ।

ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਜਿਸ ਕਰਤਿ ਜੁਹਾਰੁ।

¹ਨਮਸਕਾਰ। ²ਪਾ:-ਨਿਮਹਿ।

ਜਿਤੇ ਮਸੰਦ ਗੁਰੂ ਅਗੁਵਾਈ।

ਸਭਿ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਅਨੁਸਾਰ ਰਹਾਈ ॥ ੩੨ ॥

ਕਿਤੇ ਮਸੰਦ ਆਪ ਹੀ ਕਰੈਂ।

ਸੰਗਤਿ ਤੇ ਆਨਹਿ ਧਨ ਧਰੈਂ।

ਸਤਿਗੁਰ ਅਤਿ ਸੁਸ਼ੀਲ ਜਨ ਓਟਾ।

¹ਦਾਸਾਂ ਦੀ ਓਟ।

ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਕੋ ਸੁਭਾਉ ਲਖਿ ਖੋਟਾ ॥ ੩੩ ॥

ਨਹੀਂ ਹਟਾਵਹਿ ਤੂਸ਼ਨਿ ਰਹੈਂ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਸੁਭ ਨਹਿ ਤਿਸ ਕਹੈਂ।

ਗੁਰਤਾ ਉਚਿਤ ਪਛਾਨਹਿ ਨਾਂਹੀ।

-ਜਲ ਸਮ ਟਿਕਹਿ ਨੰਮ੍ਰਿ ਥਲ ਮਾਂਹੀ। ¹ਜੋ ਗੁਰਜਾਈ ਕਿ) ਜਲ ਵਾਂਗ ਨੀਵੇਂ ਥਾਂ ਟਿਕਦੀ ਹੈ।

॥ ੩੪ ॥

ਇਸ ਕੇ ਉਰ ਹੰਕਾਰ ਬਡੇਰਾ।

ਜਿਮੁ ਟਿੱਬਾ ਕਿਤਿ ਹੋਤਿ ਉਚੇਰਾ-।

ਯਾਂ ਤੇ ਤਿਸੁ ਤੇ ਰਹੈਂ ਉਦਾਸਿ।

ਗੁਰ ਮਹਿਮਾ ਨ ਲਖੈ ਰਹਿ ਪਾਸ ॥ ੩੫ ॥

ਜਿਮੁ ਤੀਰਥ ਕੇ ਨਿਕਟਿ ਰਹੰਤਾ।

'ਹਮ ਤੇ ਮਹਿਮਾ' ਕਹਿ ਗਰਬੰਤਾ।

¹ਜਿਵੇਂ ਤੀਰਥ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਕਹੇ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕਰ (ਇਸ ਤੀਰਥ) ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਹੈ (ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ) ਕਹਿਕੇ ਹੰਕਾਰ ਕਰੇ।

ਤਿਮਿ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਮਨੁ ਮਾਨ ਘਨੇਰਾ।

ਨਹੀਂ ਨੰਮ੍ਰਤਾ ਕੋ ਕਰਿ ਨੇਰਾ। ॥ ੩੬ ॥

¹ਨਿਮ੍ਰਤਾ ਨੂੰ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦੇਂਦਾ।

ਮਹਾਂਦੇਵ ਕੋ ਮਸਤ ਸੁਭਾਉ।

ਰਹੈ ਮੌਨ ਧਰਿ ਕਹੈ ਨ ਕਾਊ।

ਕਬਿ ਕਬਿ ਗੁਰ ਸਮੀਪ ਚਲਿ ਆਵਹਿ।

ਅਪਰ ਥਾਨ ਹੀ ਦਿਵਸੁ ਬਤਾਵੈ ॥ ੩੭ ॥

ਰਾਮਦਾਸ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਬੀਨੇ।

ਪਰਖਨ ਕੀਨ ਸੁ ਨੰਦਨ ਤੀਨੇ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਲਵਪੁਰਿ ਮੈਂ ਰਹੈਂ।

ਕਬਿ ਨ ਸੰਦੇਸੋ ਲਿਖਿ ਪਠ ਕਹੇਂ^੧† 'ਕਹਿਕੇ ਯਾ ਲਿਖਕੇ ਸੰਦੇਸਾ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਘਲਿਆ।

॥ ੩੮ ॥

†ਪਾ:-ਪਿਤ ਚਹੈ।

ਤਿਨ ਕੇ ਉਰ ਨਿਤ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਵਾਹੁ।

ਬਧਤਿ ਜਥਾ ਨਦਿ ਪਾਵਸ ਮਾਂਹੁ^੧।

'ਨਦੀ ਬਰਸਾਤ ਵਿਚ।

ਸਿਮਰਹਿ ਸਾਸਿ ਸਾਸਿ ਪਿਤ ਗੁਰ ਕੋ।

-ਕਬਿ ਦਰਸਨ ਦੇ ਕਰਿ^੧ ਸੁਖ ਉਰ ਕੋ- 'ਕਰੈਂ, ਕਰਨਗੇ।

॥ ੩੯ ॥

ਰਾਗਨ ਬਿਖੈ ਸ਼ਬਦ ਕੋ ਗਾਵੈਂ।

ਮਹਾਂ ਪ੍ਰੀਤਿ ਤੇ ਚਿਤ ਉਮਗਾਵੈਂ।

ਲੋਚਨ ਭਰੇ ਨੀਰ ਝਲਕਾਵੈਂ।

ਹੋਤਿ ਰੁਮੰਚ ਮਹਾਂ ਅਕੁਲਾਵੈਂ ॥ ੪੦ ॥

ਬਿਰਹਿ ਪੀਰ ਤੇ ਪੀਰੋ ਰੰਗੁ।

ਦੁਰਬਲ ਹੋਏ ਸਗਰੇ ਅੰਗੁ।

-ਮੋਹਿ ਬਿਸਾਰਜੋ ਸਤਿਗੁਰ ਸ੍ਵਾਮੀ।

ਯਾਦ ਨ ਕੀਨਸਿ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ॥ ੪੧ ॥

ਜਾਉਂ ਆਪ ਤੇ^੧ ਸ਼ਕਤਿ ਨ ਐਸੇ।

'ਆਪਣੇ ਆਪ।

ਪਿਤ ਕੇ ਬਾਕ ਨ ਉਲੰਘਵ ਕੈਸੇ।

'ਹਮਰੇ ਕਹੈ ਆਵਨੋ ਇਤੇ^੧।

'ਸਾਡੇ ਕਹਿਆਂ ਇਧਰ ਆਵਣਾਂ।

ਤਿਸੀ ਬਚਨ ਕੋ ਪੁਨ ਪੁਨ ਚਿਤੈਂ ॥ ੪੨ ॥

ਜਥਾ ਪਿੰਜਰੇ ਪੰਖੀ ਪਾਯੋ।

ਤਿਮ ਆਇਸੁ ਮਹਿੰ ਫਸ ਨਹਿੰ ਆਯੋ^੧।

'ਭਾਵ ਆਗਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੋ ਕੇ ਨਹੀਂ ਆਏ।

ਦੀਰਘ ਸ੍ਵਾਸ ਲੇਤਿ ਬਹੁ ਬਾਰੇ।

-ਮੋ ਕਹੁ ਕਰਜੋ ਸਦਨ^੧ ਤੇ ਨਜਾਰੇ- †ਪਾ:-ਸਭਿਨਿ

॥ ੪੩ ॥

ਕਬਿ ਗਾਵਤਿ ਗਦ ਗਦ ਸੁਰ ਹੋਵਤਿ।

ਪਿਤਾ ਪਰਮ ਪ੍ਰਿਯ ਨਿਕਟ ਨ ਜੋਵਤਿ।

ਕਬਿ ਸੰਗਤਿ ਮਹਿੰ ਗੁਰ ਗੁਨ ਕਹੈਂ।

ਕਮਲ ਬਿਲੋਚਨ ਤੇ ਜਲ ਬਹੈ ॥ ੪੪ ॥

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬਿਤ ਰਹੇ ਲਹੌਰ।

ਨਿਤ ਸਿਮਰਤਿ ਸੋਢੀ ਸਿਰਮੌਰ।
 ਬਿਰਹਿ ਬਹੁਤ ਤੇ ਬਯਾਕੁਲ ਬਨੈ।
 ਪਾਇੰ ਕਹਾਂ ਸੁਖ, ਮਿਲਿਬੇ ਬਿਨੈ। ^{ਮਿਲੇ ਬਿਨਾਂ।}

॥ ੪੫ ॥

ਇਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕਬਿ ਗੋਇੰਦਵਾਲ।
 ਬਸਹਿੰ ਸੰਗਤਾਂ ਸੰਗ ਬਿਸਾਲ।

ਸੁਧਾ ਸਰੋਵਰ ਕਬਹੂੰ ਰਹੈਂ।
 ਬਹੁ ਸਿੱਖਯਨ ਕੀ ਦੁਰਮਤਿ ਦਹੈਂ ॥ ੪੬ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਲਹੌਰ ਗਮਨ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ
 ਨਾਮ ਖੇੜਤਸਾ[†] ਅੰਸੂ ॥ ੧੬ ॥

[†]ਪਾ:-ਖਸ੍ਰਦਸ਼ਮੇ।

੧੭. [ਭਾ: ਤੀਰਥਾ, ਬਿਸ਼ਨਦਾਸ, ਮਾਣਕ ਚੰਦ, ਪਾਦਰਥਾ, ਤਾਰੂ ਭਾਰੂ ਪ੍ਰਤਿ ਉਪਦੇਸ਼]

੧੬<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>> ੧੮

ਦੋਹਰਾ:

'ਤੀਰਥਾ' ਨਾਮੇ ਸੱਭਰਵਾਲ ਜਾਤਿ ਦਾ ਖਤਰੀ।

ਸਭਰਵਾਲ ਸਿਖ ਤੀਰਥਾ',
ਆਇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਪਾਸ।
ਨਮਸਕਾਰ ਕਰਿ ਬੈਠਿਗਾ,
ਧਰਹਿ ਸ਼੍ਰੇਯ ਕੀ ਆਸ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ! ਮੈਂ ਆਯੋ ਤੁਵ ਸ਼ਰਨੀ।
ਸ਼੍ਰੇਯ ਦੇ ਜੁ ਉਪਦੇਸ਼ਹੁ ਕਰਨੀ'।
ਰਾਵਰਿ ਮੁਖ ਤੇ ਸੁਨਹਿ ਜੁ ਬੈਨ।
ਬਿਨਸਹਿ ਪਾਪ ਹੋਤਿ ਚਿਤ ਚੈਨ' ॥ ੨ ॥
ਤਬਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸ ਉਪਦੇਸ਼ਾ।
-ਸਚੁ ਸਮ ਅਪਰ ਨ ਪੁੰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾ।
ਸਚੁ ਸਰੂਪ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਕੇਰਾ।
ਸਚੁ ਤੇ ਪਾਯਹਿ ਸਾਚੁ ਬਸੇਰਾ ॥ ੩ ॥
ਦੁਹਿ ਲੋਕਨ ਮਹਿ ਸੁਖ ਲਹਿ ਸਾਚੇ।
ਸੁਰ ਸਨਮਾਨਿਹ ਜੋ ਸਾਚੁ ਰਾਚੇ।
ਸਾਚੁ ਪੁਰਖ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰ ਸੰਗੀ।
ਬਡਿ ਪੁੰਨਨਿ ਤੇ ਸਾਚੁ ਪ੍ਰਸੰਗੀ' ॥ ੪ ॥
ਸੁਮਤਿ ਬਿਚਾਰੁ ਸਾਚੁ ਹੀ ਕਹੈਂ।
ਸੁਖਮ ਭੇਦ ਏਕ ਇਮੁ ਲਹੈਂ।
ਸਾਚੁ ਕਹੇ ਕਿਸ ਕੋ ਹੁਇ ਬੁਰੇ।
ਤਹਾ ਕੂਰ ਕਹਿ, ਸਚੁ ਪਰਹਰੇ ॥ ੫ ॥
ਇਸ ਪਰ ਇਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਨਿ ਲੇਹੁ।
ਨਿਰਨੈ ਕਰਿ ਪੁਨ ਕਹਨਿ[†] ਕਰੇਹੁ'।
ਬਿਰਜੋ ਸਾਧ ਇਕ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰੇ।
ਬੈਠੇ ਕੇਤਿਕ ਮਾਸ ਗੁਜਾਰੇ ॥ ੬ ॥
ਸੋ ਨ੍ਰਿਪ ਪੁੱਤ੍ਰ ਬਯਾਹੁ ਕਰਿ ਆਯੋ।
ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਉਛਾਹੁ ਵਧਾਯੋ।
ਰਾਜ ਕੁਅਰ ਇਕ ਮੰਦਰ ਮਾਂਹੁ।
ਲੇ ਕਰਿ ਬਧੁ ਸੁਪਤਿ ਭਾ ਤਾਂਹੁ ॥ ੭ ॥

'ਜੋ ਕਰਨੀ ਮੁਕਤੀ ਦੇਵੇ ਉਹ ਉਪਦੇਸ਼ੇ।

'ਮੇਲੀ।

'ਭਾਵ ਆਖੇ। [†]ਪਾ:-ਗ੍ਰਹਿਨ।

ਕਿਤਿਕ ਰਾਤਿ ਬੀਤੇ ਸੁਖ ਪਾਈ।
 ਤਾਂਹਿ ਬਧੂ ਕੇ ਨੀਂਦ ਨ ਆਈ।
 ਜਮਧਰ ਹੁਤੀ ਸਿਰਾਨੇ ਧਰੀ।
 ਲੇ ਤ੍ਰਿਯ ਨੇ ਸੋ ਦੇਖਨਿ ਕਰੀ ॥ ੮ ॥
 ਅਤਿ ਤੀਛਨ ਹੇਰੀ ਲੇ ਹਾਥ।
 ਪਰਯੋ ਸੁਪਤ ਸਾਥੈ ਤਿਸ ਨਾਥ।
 ਛੁਟੀ ਅਚਾਨਕ ਕਰ ਤੇ ਜਬੈ।
 ਗਿਰੀ ਉਦਰ ਪਰ ਧਸਿਗੀ ਤਬੈ ॥ ੯ ॥
 ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤ ਮ੍ਰਿਤਕ ਭਯੋ ਤਤਕਾਲ।
 ਚਿੰਤਾਤੁਰ ਤ੍ਰਿਯ ਰਿਦੈ ਬਿਸਾਲ।
 ਭਈ ਪ੍ਰਾਤਿ ਪਿਖਿ ਕੈ ਨ੍ਰਿਪ ਜਾਨਯੋ।
 ਸਭਿਨਿ ਸਾਥ ਤਬਿ ਬਧੂ ਬਖਾਨਯੋ
 ॥ ੧੦ ॥

'ਇਹੁ ਜੋ ਸਾਧ ਰੂਪ ਕਰਿ ਬਿਰਯੋ।
 ਆਇ ਇਹਾਂ ਪਤਿ ਕੋ ਹਤਿ ਕਰਯੋ।'
 ਸੁਨ ਭੂਪਤਿ ਰੋਦਤਿ ਬਿਰਲਾਪਤ।
 ਗਹਯੋ ਸਾਧੂ ਕੋ ਬਹੁ ਸੰਤਾਪਤ' ॥ ੧੧ ॥ 'ਦੁਖ ਦਿੱਤਾ।
 ਪੁਨਿ ਸਭਿ ਮਿਲਿ ਨ੍ਰਿਪ ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰਾ।
 -ਇਸ ਮਾਰੇ ਸੁਤ ਜਿਯ ਨ ਹਮਾਰਾ-।
 ਏਕ ਹਾਥ ਕੋ ਕਾਟਿ ਨਿਕਾਰਾ।
 ਚਲਯੋ ਸਾਧ ਲਹਿ ਕਸ਼ਟ ਉਦਾਰਾ
 ॥ ੧੨ ॥

ਚਿਤਵਤਿ- ਪ੍ਰਭੂ ਕੇ ਘਰ ਹੈ ਨਜਾਇ।
 ਨਹਿ ਅਘ ਮੈਂ ਕਿਯ, ਮਿਲੀ ਸਜਾਇ।
 ਮੋਹਿ ਸਾਥ ਅੰਨਯਾਇ ਕਿਯੋ ਹਰਿ-।
 ਇਮ ਬਿਚਾਰ ਚਿੰਤਾ ਬਡਿ ਉਰਧਰਿ
 ॥ ੧੩ ॥

ਸੁਨਯੋ -ਬਸੈ ਦਿਜ ਕਾਂਸੀ ਮਾਂਹਿ।
 ਪ੍ਰਿਥਮ ਜਨਮ ਕੀ ਸੁਧਿ ਕੋ ਪ੍ਰਾਹਿ।
 ਕਰਮ ਵਿਪਾਕ ਸੁ ਗ੍ਰੰਥ' ਬਿਚਾਰੈ। 'ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਫਲ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ਗ੍ਰੰਥ।
 ਦੁਖ ਸੁਖ ਕੋ ਸਭਿ ਹੇਤਿ ਉਚਾਰੈ-
 ॥ ੧੪ ॥

ਗਯੋ ਸਾਧ ਬੁਝਤਿ ਘਰ ਨਾਮੁ।
ਦਿਜਨ ਹੁਤੋ ਬੈਠੀ ਤਿਸੁ ਬਾਮ^{੧੧}।

^੧ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹੈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਉਸਦੀ ਵਹੁਟੀ ਬੈਠੀ ਸੀ। ^{੧੧}ਪਾ:-
ਦਿਜਨ ਹੁਤੀ ਬੈਠੀ ਤਿਸ ਬਾਮ।

ਪੂਛਤਿ ਭਯੋ 'ਬਿੱਪ੍ਰ ਕਿਤ ਗਯੋ?'
ਸੁਨਿ ਤ੍ਰਿਯ ਰਿਦੈ ਰੋਸ ਬਹੁ ਕਯੋ ॥ ੧੫ ॥
ਕੁਛ ਨਿਜ ਪਤਿ ਕੋ ਗਾਰਿ ਉਚਾਰੀ।
ਨਿਨੁਰ ਸਾਧ ਕੋ ਕਹਿ ਕਲਹਾਰੀ^੧।
ਬਿਸਮਤਿ ਰਹਯੋ -ਕਹਾਂ ਦਿਜ ਨਾਰਿ?
ਸੋ ਪੰਡਿਤ ਮੈਂ ਸੁਨਯੋ ਉਦਾਰ- ॥ ੧੬ ॥
ਬਿਰਯੋ ਦੁਾਰ ਬਾਹਰ, ਦਿਜ ਆਯੋ।
ਸਭਿ ਅਪਨੋ ਪਰਸੰਗ ਸੁਨਾਯੋ।
ਫੇਰ ਕਹੀ ਤਿਸੁ ਤ੍ਰਿਯ ਕੀ ਬਾਤ।
'ਬੂਝੇ, ਗਾਰਿ ਨਿਕਾਰਤਿ ਜਾਤ' ॥ ੧੭ ॥
ਪੰਡਿਤ ਬੈਠਿ ਬਿਚਾਰ ਸੁਨਾਯੋ।

^੧ਕਲਹਣੀ ਨੇ ਸਾਧ ਨੂੰ (ਬੀ) ਕਠੋਰ ਵਾਕ ਕਹੇ

'ਕਾਰਨ ਸੁਨਹੁ ਆਪ ਜਿਸ^੧ ਆਯੋ।
ਪ੍ਰਿਥਮ ਜਨਮ ਮਹਿ ਤੁਮ ਦਿਜ ਹੁਤੋ।
ਬੈਠਯੋ ਜਲ ਤਟ ਮੱਜਨ ਕਿਤੋ ॥ ੧੮ ॥
ਏਕ ਹਾਥ ਗੋਮੁਖੀ^੧ ਮਝਾਰੀ।
ਫੇਰਤਿ ਮਾਲਾ ਉਚ ਉਸਾਰੀ।
ਤਬਿ ਇਕ ਧੇਨੁ ਤ੍ਰਾਸ ਕੋ ਪਾਇ।
ਤੁਝ ਆਗੈ ਕੋ ਗਈ ਪਲਾਇ ॥ ੧੯ ॥
ਪੀਛੇ ਆਯੋ ਦੁਸ਼ਟ ਕਸਾਈ।
ਤਿਨ ਬੂਝੀ -ਇਤ ਦਿਸ਼ ਗੋ^੧ ਆਈ- ?
ਮੋਨ ਧਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਨ ਅਲਾਈ।
-ਗਈ ਇਤਹਿ- ਕਰ ਸਾਥ ਬਤਾਈ
॥ ੨੦ ॥

^੧ਪਾ:-ਜਿਸ।

^੧ਗੁਪਤੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹੱਥ ਪਾਕੇ ਮਾਲਾ ਫੇਰਦੇ ਹਨ।

^੧ਗਊ।

ਜਾਇ ਗਹੀ ਸੋ ਧੇਨੁ ਬਿਚਾਰੀ।
ਲੇ ਨਿਜ ਸਦਨ ਬਿਖੈ ਤਿਨ ਮਾਰੀ।
ਪੂਰਬਲੇ ਪੁੰਨਨ ਕੋ ਪਾਇ।
ਭਯੋ ਕਸਾਈ ਸੁਤ ਨਰ ਰਾਇ^{੧੧} ॥ ੨੧ ॥

^੧ਕਸਾਈ ਰਾਜੇ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ਹੋਯਾ। ^{੧੧}ਦੇਖੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉੱਤਰਾਰਧ ਅਧਯਾਯ ਪੜ ਅੰਕ ੭੨ ਹੇਠਲੀ ਟੁਕ।

ਨ੍ਰਿਪ ਕੀ ਸੁਤਾ ਧੇਨੁ ਤਨ ਪਾਯੋ^੧।

^੧ਗਊ ਨੇ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰੀ ਦਾ ਸ਼੍ਰੀਰ ਪਾਯਾ।

ਹਿਤ ਬਦਲੇ ਸੰਜੋਗ ਬਨਾਯੋ।
ਤਿਸ ਤ੍ਰਿਯ ਨੇ ਸੋ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਤ ਮਾਰਜੋ।
ਕਰੇ ਤ੍ਰਾਸ ਤੁਵ ਨਾਮ ਉਚਾਰਜੋ ॥ ੨੨ ॥

ਹਾਥ ਸਾਥ ਤੈਂ ਧੇਨੁ ਬਤਾਈ।

ਤਿਸ ਕੋ ਫਲ ਭਾ[†] ਦੀਨ[†] ਕਟਾਈ।

[†]ਤੇਰਾ ਹੱਥ) ਕਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। [†]ਪਾ:-ਭੁਜ।

ਪ੍ਰਭੁ ਅੰਨਯਾਇ ਕਰਹਿ ਨਹਿੰ ਕੈਸੇ।

ਕਰੇ ਕਰਮ ਤੇ ਦੇ ਫਲ ਤੈਸੇ ॥ ੨੩ ॥

ਮਮ ਤ੍ਰਿਯ ਕੋ ਸੁਨਿ ਲੇਹੁ ਪ੍ਰਸੰਗ।

ਨਹਿੰ ਸੰਸੈ ਕਰੀਅਹਿ ਚਿਤ ਸੰਗ।

ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਕਾਗ ਕੋ ਮੇਰਾ।

ਗਧੀ ਤ੍ਰਿਯਾ[†] ਪਿਠ ਘਾਵ ਘਨੇਰਾ ॥ ੨੪ ॥

[†]ਇਹ) ਤ੍ਰੀਮਤ ਖੋਤੀ ਸੀ।

ਮੈਂ ਆਯੋ ਪਿਖਿ ਚੋਂਚ ਚਲਾਈ।

ਫਸੀ ਅਸਥਿ ਮਹਿੰ ਨਹਿੰ ਨਿਕਸਾਈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜਲ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ੀ।

ਆਗੇ ਗਮਨਤਿ ਪੀਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ੀ[†] ॥ ੨੫ ॥

[†]ਪੀੜਾ ਬਹੁਤੀ ਕਰਕੇ।

ਜੌਂ ਜੌਂ ਮੈਂ ਨਿਜ ਚੋਂਚ ਨਿਕਾਰੀ।

ਤੌਂ ਤੌਂ ਦੁਖ ਤੇ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ਹਿ ਬਾਰੀ[†]।

[†]ਪਾਣੀ ਵਿਚ।

ਜਹਿੰ ਗੰਭੀਰ ਧਾਰ ਤਹਿੰ ਗਈ।

ਫਸੀ ਚੁੰਚ ਬਿਚ ਨਹਿੰ ਨਿਕਸਈ ॥ ੨੬ ॥

ਅਧਿਕ ਪ੍ਰਵਾਹ ਬਹਾਏ ਦੋਊ।

ਬੂਡ ਸਰੀਰ ਤਯਾਗ ਕਰਿ ਸੋਊ।

ਸ਼੍ਰੀ ਗੰਗਾ ਜਲ ਕੋ ਫਲ ਭਯੋ।

ਦੁਹਨਿ ਬਿੱਪ੍ਰ ਘਰ ਜਨਮ ਸੁ ਲਯੋ

॥ ੨੭ ॥

ਪੁਨ ਸਬੰਧ ਭਾ ਇਹੁ ਸੰਗ ਮੇਰਾ।

ਪ੍ਰਿਥਮ ਜਨਮ ਦੁਖ ਦੀਨ ਬਡੇਰਾ।

ਯਾਂ ਤੇ ਕਹਿ ਕਠੋਰ ਦੁਖ ਦੇਤਿ।

ਪੂਰਬ ਕਰਮ ਤਾਂਹਿ ਫਲ ਲੇਤਿ[†] ॥ ੨੮ ॥

ਸੁਨਤਿ ਸਾਧ ਤਬ ਨਿਸ਼ਚੈ ਆਯੋ।

-ਬਿਨਾਂ ਕਰਮ ਦੁਖ ਸੁਖ ਨਹਿੰ ਪਾਯੋ-।

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਭਨੇਂ 'ਸਾਚੁ ਦਿਜ ਕਹਯੋ।

ਧੇਨੁ ਬਤਾਇ ਇਤੋ ਦੁਖ ਲਹਯੋ ॥ ੨੯ ॥

ਸ਼ਾਰਤ¹ ਕਰਿ ਜਿਸ ਹਾਥ ਬਤਾਈ।
 ਸੋ ਕਟਵਾਇ ਪੀਰ ਕੋ ਪਾਈ।
 ਪੁਰਬ ਕਰਮ ਫਲ ਮਿਟਤੇ ਨਾਂਹਿ।
 ਸੀਤਾ ਦੁਖ ਪਾਏ ਬਨ ਮਾਂਹਿ ॥ ੩੦ ॥
 ਗੁਰ, ਦਿਜ, ਸੰਤ, ਧੇਨੁ, ਦੁਖ ਪਾਵੈ।
 ਜਿਸ ਕੇ ਸਾਚੁ ਕਹੇ ਹੁਇ ਜਾਵੈ¹।

¹ਸੈਨਤ ਡਾਢ, ਇਸ਼ਾਰਤ।

¹ਜਿਸ ਸੱਚਦੇ ਕਿਹਾਂ (ਇਹ ਗੱਲ) ਹੋ ਜਾਵੇ ਕਿ ਗੁਰੂ
 ਬ੍ਰਹਮਣ, ਸੰਤ, ਗੁਰੂ ਦੁਖ ਪਾਉਣ।

¹ਪਾ:-ਜੋ।

ਸੋ⁺ ਅਸ ਸਾਚੁ ਨਰਕ ਮਹਿ ਡਾਰੈ।
 ਸੁਮਤਿਵੰਤ ਨਹਿ ਕਬਹੂੰ ਉਚਾਰੈ ॥ ੩੧ ॥
 ਜਿਸੁ ਸਚੁ ਤੇ ਦੁਖ ਪਾਵਹਿ ਪ੍ਰਾਨੀ।
 ਸੋ ਨਹਿ ਕਹੈ ਬਿਚਾਰ ਸੁਜਾਨੀ।
 ਅਪਰ ਸਰਬ ਬਿਵਹਾਰ ਮਝਾਰੇ।
 ਸੁਖ ਹਿਤ ਪਾਵਨ¹ ਸਾਚ ਉਚਾਰੇ ॥ ੩੨ ॥
 ਝੂਠ ਸਮਾਨ ਪਾਪ ਨਹਿ ਕੋਈ।
 ਕਹੈ⁺ ਨ ਕਬਹੂੰ ਗੁਰ ਸਿਖ ਜੋਈ।
 ਜਹਿ ਪ੍ਰਾਨੀ ਮਰਥੇ ਤੇ ਛੁਟੇ।
 ਕਿਧੋਂ ਪਰਜੋ ਕਿਹ ਸੰਕਟ ਮਿਟੈ ॥ ੩੩ ॥

¹ਸੁਖ ਪਾਵਣ ਵਾਸਤੇ।

⁺ਪਾ:-ਗਹੇ।

ਤਹਾਂ ਝੂਠ ਹੈ ਸਾਚੁ ਸਮਾਨ।
 ਪਰ ਹਿਤ¹ ਹੋਤੇ ਕਰਹਿ ਬਖਾਨ²।
 ਗੁਰ ਤੇ⁺ ਬਚਨ ਤੀਰਥੇ ਸੁਨੇ।
 ਕਰੇ ਕਮਾਵਨ ਤਿਮ ਮਨਮਨੇ ॥ ੩੪ ॥
 ਬੋਲਤਿ ਸਾਚ ਪਰਮ ਗਤਿ ਪਾਈ।
 ਪਰਜੋ ਰਹਜੋ ਸਤਿਗੁਰ ਸ਼ਰਣਾਈ।
 ਬਿਸ਼ਨਦਾਸ ਮਾਣਕ ਚੰਦ ਪੂਰੇ।
 ਤੀਨਹੂੰ ਆਏ ਗੁਰੂ ਹਜ਼ੂਰੇ ॥ ੩੫ ॥
 ਚਰਨ ਕਮਲ ਪਰ ਕਰਜੋ ਪ੍ਰਣਾਮ।
 ਬੈਠਿ ਕਰਜੋ ਦਰਸ਼ਨ ਅਭਿਰਾਮ।
 ਹਾਥ ਜੋਰ ਕਰਿ ਅਰਜ਼ ਗੁਜਾਰੀ।
 'ਜਨਮ ਮਰਨ ਤੇ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰੀ ॥ ੩੬ ॥
 ਸਹਤ ਕੁਟੰਬ ਹੋਇ ਕੱਲਜਾਨੇ।
 ਅਸ ਕੀਜਹਿ ਉਪਦੇਸ਼ ਮਹਾਨੇ।
 ਕਰਜੋ ਵਾਕ ਤਬਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦੇਵਾ।

¹ਪਰਾਇਆ ਭਲਾ। ²ਬੋਲਣ ਨਾਲ (ਝੂਠ)।

⁺ਪਾ:-ਕੇ।

ਕਰਹੁ ਆਪ ਗੁਰ ਸਿੱਖਜਨਿ ਸੇਵਾ

॥ ੩੭ ॥

ਬਨਿਤਾ, ਸੁਤ, ਤਨੁਜਾ, ਸਿਖਰਾਵਹੁ।

ਕਹਿ ਤਿਨ ਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਿਵਾਵਹੁ।

ਲਖਹੁ -ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਕੇ ਹਮ ਦਾਸ-।

ਤਿਮ ਸੁਤ ਸੁਤਾ ਦਾਸ ਗੁਰ ਪਾਸ ॥ ੩੮ ॥

ਜਥਾ ਖਸਮ ਕੇ ਦਰ ਪਰ ਘੋਰਾ।

ਚਾਕਰ ਚੜ੍ਹਿ ਆਵਹਿ ਦੇ ਛੋਰਾ।

ਤਬਿ ਸਭਿ ਚਿੰਤ ਖਸਮ ਕੋ ਹੋਇ।

ਖਾਨ ਪਾਨ ਦੇ ਪੋਖਹਿ ਸੋਇ ॥ ੩੯ ॥

ਤਿਮ ਅਪਨੋ ਸਗਰੋ ਪਰਵਾਰ।

ਸੌਂਪਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਦਰਬਾਰ।

ਤਜਹਿ ਅਪਨਪੋ' ਤਿਨ ਕੋ ਘਨੋ।

'ਅਪਣਤ।

ਜਾਨਹਿ ਤਰੀ ਮੇਲ ਗਨ ਮਨੋ' ॥ ੪੦ ॥

'ਜਾਣੋ ਕਿ ਮਾਨੋ ਸਾਰੀ ਬੇੜੀ ਦਾ ਮੇਲਾ ਹੈ।

ਤਬਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਪਰਿ ਹੈ ਲਾਜ।

ਕਰਹਿ ਨਿਬਾਹਨ ਸਕਲ ਸਮਾਜ।

ਭੋਜਨ ਵਸਤ੍ਰ ਭਲੇ ਪਹੁੰਚਾਵੈ।

ਸ਼੍ਰੇਯ ਕਰਹਿ ਗਨ ਕਸ਼ਟ ਮਿਟਾਵੈ

॥ ੪੧ ॥

ਬਿਸ਼ਨ ਦਾਸ ਮਾਣਕ ਚੰਦ ਪੂਰੋ।

ਸੁਨਿ ਗੁਰ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ਨਿ ਰੂਰੋ।

ਕਰਜੋ ਕਮਾਵਨਿ ਨੀਕੇ ਮਾਨਿ।

ਅੰਤਕਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕਲਜਾਨ ॥ ੪੨ ॥

ਸਿੱਖ ਪਦਾਰਥ, ਤਾਰੂ, ਭਾਰੂ।

ਤੀਨੋ ਚਲਿ ਆਏ ਗੁਰਦੁਆਰੂ।

ਆਗੈ ਲਾਗਯੋ ਬਡਿ ਦੀਵਾਨ।

ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਹੋਤਿ ਮਹਾਂਨ ॥ ੪੩ ॥

ਸੁਨਿ ਗੁਰ ਬਚਨ ਭਯੋ ਉਰ ਤ੍ਰਾਸੁ।

ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਕੀਨੀ ਅਰਦਾਸੁ।

'ਹਮ ਕੁਟੰਬ ਮਹਿ ਅਧਿਕ ਲਪੇਟੇ।

ਪਢਨ ਸੁਨਨ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਨ ਭੇਟੇ' 'ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।

॥ ੪੪ ॥

ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ ਹੋ ਨਹਿੰ[†] ਕਿਸ ਬਾਰ। †ਪਾ:-ਹੋਤ ਨ।
 ਗੁਰ ਜੀ ! ਕਿਮ ਹੁਇ ਹਮਹੁੰ ਉਧਾਰ ?
 ਆਇ ਪਰੇ ਅਬਿ ਸ਼ਰਨਿ ਤੁਮਾਰੀ।
 ਕਰਹੁ ਆਪ ਕੱਲਜਾਨ ਹਮਾਰੀ ॥ ੪੫ ॥
 ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰ ਗਿਰਾ ਬਖਾਨੀ।
 'ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਿਰਜੇ ਜੇ ਪ੍ਰਾਨੀ।
 ਪੂਰਬ ਸਭਿ ਹਿਤ ਕਰਜੋ ਅਹਾਰ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਤੁਮ ਬੈਠੋ ਗੁਰ ਦੁਾਰ ॥ ੪੬ ॥
 ਧਰਹੁ ਸਿਦਕ ਉਰ ਡੋਲਹੁ ਨਾਂਹੀ।
 ਸਿਮਰੋ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਮਨ ਮਾਂਹੀ।
 ਤੁਮਰੇ ਸਨਬੰਧੀ ਸਮੁਦਾਇ।
 ਸਭਿ ਕੋ ਰਿਜਕ ਤਹਾਂ ਪਹੁੰਚਾਇ ॥ ੪੭ ॥
 ਤੁਮਰੇ ਰਿਜਕ ਇਹਾਂ ਗੁਰ ਦੇਹਿ।
 ਜਨਮ ਸੁਧਾਰੋ ਪਰਖਹੁ ਏਹੁ।'
 ਸੁਨਿ ਤੀਨੋ ਨਿਜ ਪੁੱਤ੍ਰ ਬੁਲਾਏ।
 ਕਹਜੋ 'ਤਰੁਨਤਾ' ਤੁਮ ਅਬਿ ਪਾਏ 'ਜਵਾਨੀ।
 ॥ ੪੮ ॥
 ਭਏ ਕਿਰਤ ਲਾਇਕ' ਨਿਰਧਾਰਹੁ। 'ਕਮਾਉਣ ਜੋਗੇ।
 ਅਬਿ ਘਰ ਕੋ ਸਭਿ ਕਾਰ ਸੰਭਾਰਹੁ।
 ਉੱਦਮ ਕਰੋ ਲਾਭ ਹੁਇ ਜੇਤਾ।
 ਗੁਰ ਕੋ ਦਸਵੰਧ ਕਾਢਹੁ ਤੇਤਾ ॥ ੪੯ ॥
 ਆਵਹਿ ਸਿਖ ਕਰਹੁ ਤਿਹ ਸੇਵਾ।
 ਹਮ ਅਬਿ ਰਹੈ ਦੁਾਰ ਗੁਰਦੇਵਾ।
 ਪਾਨੀ ਪੱਖਾ ਸੇਵ ਕਮਾਵਹਿ।
 ਸਤਿਸੰਗਤਿ ਕਰਿ ਸੇਵ ਰਿਝਾਵਹਿ
 ॥ ੫੦ ॥
 ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਸੁਨਹਿ ਅਨੰਦੇ।
 ਹੁਇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕੱਲਜਾਨ ਬਿਲੰਦੇ।
 ਇਮ ਤੁਮਰੀ ਭੀ ਹੁਇ ਕੱਲਜਾਨ।'
 ਇਮ ਸਿੱਖਯਾ ਦੇ ਕੁਟੰਬ ਮਹਾਂਨ ॥ ੫੧ ॥
 ਕਰਨ ਲਗੇ ਗੁਰ ਸੇਵ ਘਨੇਰੀ।
 ਪ੍ਰਾਪਤ ਮੁਕਤਿ ਅੰਤ ਕੀ ਬੇਰੀ।

ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਤਨ ਬਿਖੈ ਸਮਾਏ।

ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੇ ਬੰਧ ਮਿਟਾਏ ॥ ੫੨ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਸਿੱਖਨ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮੁ ਸਪਤਦਸ਼ਮੇਂ
ਅੰਸੁ ॥ ੧੭ ॥

੧੮. [ਮਹਾਂਨੰਦ, ਬਿਧੀ ਚੰਦ। ਧਰਮ ਦਾਸ ਆਦਿ ਸਿੱਖਾਂ ਪ੍ਰਤਿ ਉਪਦੇਸ਼]

੧੮<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>> ੧੯

ਦੋਹਰਾ:

ਮਹਾਂਨੰਦ ਕੇ ਸੰਗ ਮਿਲਿ,

ਬਿਧੀ ਚੰਦ ਹੁਇ ਦੌਨ।

ਦਰਸਨ ਦੇਖਯੋ ਗੁਰੂ ਕੋ,

ਬੰਦਨ ਕੀਨਸਿ ਔਨ॥ ੧ ॥

‘ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਤੇ [ਸੰਸ: ਅਵਨਿ] (ਅ) ਆਕੇ।

ਚੌਪਈ:

ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਕਰਿ ਥਿਰੇ ਅਗਾਰੀ।

ਸੁਖ ਗਰਜੀ॥ ਨਿਜ ਅਰਜ ਗੁਜਾਰੀ।

‘ਸੁਖ ਦੀ ਗਰਜ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ।

‘ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੋ ਤ੍ਰਾਸ ਹਮਰੇ।

ਭ੍ਰਮਣ ਮਿਟਾਵਹੁ ਜੇ ਦੁਖਵਾਰੇ ॥ ੨ ॥

ਜਨਮ ਅਨੇਕ ਧਰੇ ਪੁਨ ਹਮਾਰੇ।

ਰਾਗ ਦ੍ਰੈਸ ਬਸਿ ਜੂਨਨਿ ਪਰੇ।

ਅਬਿ ਚਲਿ ਆਏ ਸ਼ਰਨਿ ਤੁਮਾਰੀ।

ਕਰਹੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਿ ਸੁਗਤਿ॥ ਹਮਾਰੀ ॥ ਕੱਲ੍ਹਾਣ।

॥ ੩ ॥

ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸ ਕਰਿ ਕਰੁਨਾ।

ਸੁਭ ਉਪਦੇਸ਼ ਤਿਨਹੁ ਪ੍ਰਤਿ ਬਰਨਾ।

ਅਪਨੋ ਜਬੈ ਸਰੂਪ ਪਛਾਨਹੁ।

ਜਨਮ ਮਰਨ ਤਬਿ ਬੰਧਨ ਹਾਨਹੁ॥ ੪ ॥

ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਸੁਨਿ ਦੌਨਿ ਬਖਾਨਹਿ॥

‘ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ।

‘ਹਮ ਤੋਂ ਇਹੁ ਸਰੂਪ ਨਿਜ ਜਾਨਹਿ॥

ਜਨਮੇ ਹੁਇ ਨੰਦਨ ਖੱਤ੍ਰੀਨ॥

‘ਖੱਤ੍ਰੀਆਂ ਦੇ ਪੁੱਤ੍ਰ।

ਖੱਤ੍ਰੀ ਹੈਂ ਨਰ ਤਨ ਮਨ ਚੀਨ ॥ ੫ ॥

ਪੂਰਬ ਬਾਲਕ ਬਯ ਕੋ ਧਰੇ।

ਤਰੁਨ ਭਏ ਅਬਿ ਬਹੁ ਬਲ ਭਰੇ।

ਬਿਨ ਤਨ ਅਪਰ ਕਛੂ ਨਹਿ ਜਾਨਹਿ॥

ਅਪਨੋ ਰੂਪ ਇਹੀ ਹਮ ਮਾਨਹਿ॥ ੬ ॥

ਤਬਿ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਕ ਉਚਾਰਾ।

‘ਮਾਤ ਪਿਤਾ ਨੇ ਇਹੁ ਤਨ ਧਾਰਾ।

ਜਾਤਿ ਰੁ ਨਾਮ॥ ਤਿਨਹੁ ਕਲਪਾਏ॥

‘ਕਲਪੇ। ‘ਪਾ:-ਜਾਤ ਬਰਨ।

ਨਿਜ ਮਤਿ ਕਹਿ ਬਿਵਹਾਰ ਬਤਾਏ

॥ ੭ ॥

ਤੁਮ ਤੋ ਇਸ ਤਨ ਪੂਰਬ ਹੁਤੇ।

'ਤਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈਗੇ ਸਾਓ।

ਕਰੇ ਕਰਮ ਫਲ ਤਿਸ ਕੇ ਲਿਤੇ।

ਭਲਾ ਬੁਰਾ ਜਿਮ ਪੂਰਬ ਕੀਨ।

ਤਿਸ ਤੇ ਦੁਖ ਸੁਖ ਭੋਗਨਿ ਕੀਨ ॥ ੮ ॥

ਇਹ ਤਨ ਤਜਿ ਪੁਨ ਧਾਰਹੁ ਔਰ।

ਕਰਹੁ ਕਰਮ ਭੋਗਹੁ ਤਿਸ ਠੋਰ।

ਤਨ ਉਪਜਨ ਤੇ ਹੁਤੇ ਅਗੇਰੇ।

ਤਨ ਬਿਨਸੇ ਪੁਨ ਰਹਹੁ ਪਿਛੇਰੇ ॥ ੯ ॥

ਆਦਿ ਅੰਤ ਤਨ ਤੇ ਜਬਿ ਰਹੇ।

'ਤਨ ਦੇ ਆਦਿ (ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ) ਤੇ ਅੰਤ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਰਹੇ।

ਤਨ ਨਿਜ ਰੂਪ ਕੁਤੇ ਤੁਮ ਲਹੇ?

ਤਨ ਕੂਰਾ ਸਮ ਬਸਤ੍ਰ ਲਖੈ ਹੋ।

ਜੀਰਨ ਭਏ ਅਪਰ ਧਰਿ ਲੈ ਹੋ ॥ ੧੦ ॥

ਤਾਂ ਤੇ ਤਨ ਪਟਾ ਪਹਿਰਹਿ ਜੋਇ।

'ਤਨ ਰੂਪੀ ਕਪੜਾ।

ਅਪਨ ਸਰੂਪ ਜਾਨੀਯਹਿ ਸੋਇ।

ਕਬਹੂੰ ਮਰਹਿ ਨ ਮਾਰਜੋ ਜਾਇ।

ਜਲ ਡੂਬੈ ਨਹਿ ਅਗਨਿ ਜਲਾਇ ॥ ੧੧ ॥

ਤਨ ਝੂਠੇ, ਸਤਿ ਰੂਪ ਤੁਮਾਰਾ।

ਤਨ ਦੁਖ, ਤੁਮ ਹੋ ਅਨੰਦ ਉਦਾਰਾ।

ਤਨ ਜੜ੍ਹ ਹੈ, ਚੇਤਨ ਨਿਜ ਰੂਪ।

ਅਸ ਨਿਸ਼ਚੈ ਉਰ ਧਰਹੁ ਅਨੂਪਾ ॥ ੧੨ ॥

ਸੁਨਿ ਦੋਨਹੁ ਕੀਨਸਿ ਅਰਦਾਸ।

'ਕਿਮ ਹਮ ਕੋ ਅਸ ਰੂਪ ਪ੍ਰਕਾਸ਼?

ਤਨ ਹੰਤਾ ਤਜਿ ਤਿਸ ਮਹਿ ਧਰੈ'।

'ਤਨ ਦਾ ਹੰਕਾਰ ਛੱਡਕੇ ਤਿਸ (ਸਰੂਪ) ਵਿਚ (ਅਪਣਤ) ਧਾਰੀਏ।

ਸਹੀ ਸਰੂਪ ਆਪਨੋ ਕਰੈ' ॥ ੧੩ ॥

ਤਬਿ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਹਜੋ ਸੁਨਾਈ।

'ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ ਕੀਜਹਿ ਚਿਤ ਲਾਈ।

ਕਥਾ ਨੇਮ ਤੇ ਸੁਨੀਅਹਿ ਕਾਨ।

ਗੁਰ ਸਿੱਖਨ ਸੇਵਹੁ ਹਿਤ ਠਾਨਿ ॥ ੧੪ ॥

ਕਰਹੁ ਬਿਚਾਰਨ ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਨੀ।

ਅਰਥ ਲਖਹੁ ਕਰਿ ਪ੍ਰੀਤ ਮਹਾਂਨੀ।
ਤਿਸ ਕੇ ਸਾਥ ਰਿਦਾ ਨਿਜ ਤੋਲਹੁ।
ਦੁਖ ਸੁਖ ਬਿਖੈ ਨ ਕਬਹੂੰ ਡੋਲਹੁ ॥ ੧੫ ॥

ਤੁਮਰੀ ਪ੍ਰੀਤਿ ਜਾਨਿ ਬਚਾ ਕਹੇ।

†ਪਾ:-ਬਰ-।

ਇਮ ਜੇ ਕਰਹੁ ਰੂਪ ਨਿਜ ਲਹੇ।

ਇਮ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਸੁਨਿ ਉਪਦੇਸ਼।

ਕਰਨ ਲਗੇ ਤਿਮ ਕਾਰ ਹਮੇਸ਼ ॥ ੧੬ ॥

ਸਮਾ ਪਾਇ ਹੋਯਹੁ ਨਿਜ ਗਜਾਨ।

ਕੀਨੇ ਕਰਮ ਬੰਧ ਗਨ ਹਾਨਿ।

†ਕਰਮਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬੰਧਨ ਨਾਸ਼ ਕੀਤੇ।

ਗੁਰ ਸਿੱਖਨ ਕੀ ਪਦਵੀ ਪਾਈ।

ਅੰਤ ਕਾਲ ਗੁਰ ਲੀਨ ਮਿਲਾਈ ॥ ੧੭ ॥

ਹੁਤੇ ਖੋਸਲਾ† ਧਰਮਦਾਸ।

†ਪਾ:-ਖੋਟੜਾ।

ਇਕ ਤਕਿਆਰਾ ਡੂਗਰਦਾਸ।

ਦੀਪਾ ਅਰੁ ਜੇਠਾ ਸੰਸਾਰੂ।

ਬੂਲਾ ਅਪਰ ਤੀਰਥਾ ਚਾਰੂ ॥ ੧੮ ॥

†ਸੁੰਦਰ।

ਮਿਲਿ ਕਰਿ ਸਪਤਾ ਸਿੱਖ ਇਹ ਆਏ।

†ਸੁੱਤੇ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਜਿਸ ਥਾਏ।

ਨਮੋ ਕਰੀ ਬਹੁ ਬਿਨੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼।

ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਕਰਿ ਬੈਠੇ ਪਾਸ ॥ ੧੯ ॥

ਸ਼ਰਨਿ ਪਰੇ ਰਾਵਰਿ ਦਰਬਾਰ।

ਕਰਹੁ ਉਧਾਰਨ ਕਿਸੈ ਪ੍ਰਕਾਰ।

ਰਾਮਦਾਸ ਸਤਿਗੁਰੂ ਉਚਾਰਾ।

ਪ੍ਰਥਮ ਤਜਹੁ ਮਨ ਕੋ ਹੰਕਾਰਾ ॥ ੨੦ ॥

ਗਹੇ ਨੰਮ੍ਰਤਾ, ਤਯਾਗਹੁ ਮਤਸਰ।

†ਈਰਖਾ [ਸੰਸ: ਮਤਸਰ]

ਕਰਹੁ ਨ ਨਿੰਦਾ, ਅਵਗੁਨ ਪਰਹਰਿ।

ਜੇ ਘਰ ਆਯੋ ਸਿੱਖ ਨਿਹਰਿਯਹਿ।

ਨਿਜ ਨਿਜ ਘਰ ਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰਿਯਹਿ

॥ ੨੧ ॥

ਭੋਜਨ ਬਸਤ੍ਰ ਭਾਉ ਧਰਿ ਕੀਜਹਿ।

ਮਾਨਹੁ ਬਾਕ ਨ ਫੇਰਨਿ ਕੀਜਹਿ।

ਜੇ ਸਿਖ ਕੋ ਹੁਇ ਕਾਜ ਬਡੇਰਾ।

-ਬਿਨ ਧਨ ਸਰਹਿ ਨ- ਜੋ ਅਸੁ ਹੇਰਾ। †ਜੇ ਐਸਾ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖੋ।

॥ ੨੨ ॥

ਸਭਿ ਮਿਲਿ ਕਰਿ ਉਚਰਹੁ ਅਰਦਾਸ।
ਸਭਿ ਤੇ ਇਕ ਬਲ ਕਰ ਨਿਜ ਪਾਸਿ।

‘ਆਪਣੇ ਪਾਸੋਂ ਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਕੋਲੋਂ (ਧਨ) ਇਕ ਥਾਂ (ਕੱਠਾ) ਕਰਕੇ।

ਸਿਖ ਕੋ ਕਾਰਜ ਦੀਜੈ ਸਾਰ।

ਤਬਿ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਤੁਮ ਕੋ ਸੁਖ ਸਾਰ ॥ ੨੩ ॥

ਜਹਿ ਸਤਿਸੰਗਤਿ ਕੋ ਸਮੁਦਾਇ।

ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਕਰਹਿ ਬਨਾਇ।

ਤਹਾਂ ਜਾਇ ਸੰਧਯਾ ਅਰੁ ਪ੍ਰਾਤੀ।

ਧਰਹੁ ਪ੍ਰੀਤ ਕਰਿ ਮਤਿ ਕੋ ਰਾਤੀ।

‘ਬੁੱਧੀ ਨੂੰ ਰੱਤੀ ਹੋਈ ਕਰਕੇ।

॥ ੨੪ ॥

ਜਿਸ ਮਹਿ ਯਥਾ ਸ਼ਕਤਿ ਹੁਇ ਆਵਹਿ।

ਧਰਮਸਾਲ ਆਪੇ ਬਨਵਾਵਹਿ।

ਤਿਸ ਮੈਂ ਰਾਖਹਿ ਸਿੱਖ ਟਿਕਾਇ।

ਪੰਥੀ ਕੋ ਭੋਜਨ ਮਿਲਿ ਜਾਇ ॥ ੨੫ ॥

ਇਕ ਸਿਖ ਦੇਹਿ, ਕਿ ਸਭਿ ਮਿਲ ਦੇਵੈਂ।

ਸਿਮਰਹਿ ਨਾਮ ਸਦਨ ਕੋ ਸੇਵੈਂ।

ਕਹਾਂ ਮਹਾਤਮ ਇਸ ਕੋ ਕਹਿਯਹਿ।

ਪੁੰਨ ਪਦਾਰਥ ਸਮ ਨਹਿ ਲਹਿਯਹਿ

॥ ੨੬ ॥

ਇਸ ਜਗ ਮਹਿ ਸੁਖ ਪਾਇ ਘਨੇਰਾ।

ਅੰਤ ਗੁਰੂ ਢਿਗ ਲਹੈ ਬਸੇਰਾ।

ਪਾਛਲ ਰਾਤਿ ਕਰਹੁ ਇਸ਼ਨਾਨ।

ਗੁਰ ਬਾਨੀ ਪੜ੍ਹੀਅਹਿ ਹਿਤ ਠਾਨਿ

॥ ੨੭ ॥

ਸੁਨਿ ਉਪਦੇਸ਼ ਕਮਾਵਨ ਲਾਗੇ।

ਗੁਰੂ ਪ੍ਰੇਮ ਪਾਗੇ ਬਡਿਭਾਗੇ।

ਅੰਤ ਸਮੈ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੇ ਪਾਸ।

ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭਏ ਅਨੰਦ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ॥ ੨੮ ॥

ਧਰਿ ਸ਼ਰਧਾ ਜਾਪਾ ਅਰੁ ਮੱਈਆ।

ਖੁੱਲਰ ਜਾਤ ਨਾਮੁ ਜਿਸ⁺ ਨੱਈਆ।

‘ਪਾ’:-ਜਿਸ। ਨਾਮ ਜਿ ਘਨਈਆ। ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਤੁਕ ਐਉਂ ਹੈ-ਮਾਈਆ ਜਾਪਾ ਜਾਣੀਅਨਿ ਨਈਆ ਖੁੱਲਰ ਗੁਰੂ ਪਿਆਰਾ।

ਤੁਲਸਾ, ਵਹੁਰਾ ਮਿਲਿ ਸਿਖ ਚਾਰੇ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਕੇ ਦ੍ਵਾਰੇ ॥ ੨੯ ॥
 ਆਇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ੇ ਦਰਸਨ ਪਾਯੋ।
 ਕੀਨ ਬੰਦਨਾ ਸੀਸ ਨਿਵਾਯੋ।
 ਜੁਗ ਕਰ ਜੋਰਤਿ ਅਰਜ ਬਖਾਨੀ।
 'ਦਿਹੁ ਉਪਦੇਸ਼ ਅਪਨ ਜਨਾ ਜਾਨੀ' ^{ਪਾ:-ਦਾਸ ਨਿਜ।}
 ॥ ੩੦ ॥

ਰਹੈ ਗ੍ਰਿਹਸਤ ਮਹਿੰ ਕਹਯੋ ਕਮਾਵੈਂ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਹਮ ਸਿੱਖੀ ਪਦ ਪਾਵੈਂ।
 ਬਸਹਿ ਅਵਾਸ ਉਦਾਸੀ ਪਾਇ।
 ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਉਰ ਤੇ ਮੋਹ ਮਿਟਾਇ
 ॥ ੩੧ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਉਪਕਾਰੀ।
 ਬਾਨੀ ਕਰੁਨਾ ਠਾਨਿ ਉਚਾਰੀ।
 'ਜਿਮੁ ਨਿਸ ਦਿਨ ਘਰ ਕਾਜ ਸੁਧਾਰੇ।
 ਤਯਾਗਹੁ ਕਬਹੁੰ ਨ, ਲਾਗਹਿੰ ਪਯਾਰੇ
 ॥ ੩੨ ॥

ਤਥਾ ਪਯਾਰ ਧਾਰਹੁ ਗੁਰਬਾਨੀ।
 ਪਠਨਿ ਸੁਨਨਿ ਕੀਜਹਿ ਰੁਚਿ ਠਾਨੀ।
 ਧਰਯੋ ਅਰਥ ਜੋ ਸ਼ਬਦ ਮਝਾਰਾ।
 ਬਾਰ ਬਾਰ ਉਰ ਕਰਹੁ ਬਿਚਾਰਾ ॥ ੩੩ ॥
 ਕਯਾ ਗੁਰ ਕਹੈ, ਕਰੈਂ ਹਮ ਕਹਾਂ।
 ਸਨੈ ਸਨੈ ਮੋਰਹੁ ਮਨ ਮਹਾਂ।

^{ਮਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮੋੜੋ।}

ਮਮ ਸਰੀਰ ਕੋ ਧਾਰਹੁ ਧਯਾਨ।
 ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਪੁੰਨ ਮਹਾਂਨ ॥ ੩੪ ॥
 ਮਮ ਬਾਨੀ ਕੋ ਕਰਹੁ ਉਚਾਰਨਿ।
 ਮਿਲਿ ਸਿੱਖਨਿ ਤੇ ਅਰਥ ਬਿਚਾਰਨ।
 ਜਿਮ ਤੁਰੰਗ ਕੋ ਦੇਹਿੰ ਮਸਾਲਾ।
 ਬਹੁਰ ਕਰਹਿੰ ਕਾਜੈ ਚਿਰਕਾਲਾ ॥ ੩੫ ॥

<sup>'ਮਸਾਲਾ ਦੇਣ ਮਗਰੋਂ ਘੋੜੇ ਨੂੰ ਕਜਈ ਪਾਕੇ ਖਾਣੇ ਪੀਣੇ
 ਕੁਛ ਚਿਰ ਰੋਕ ਰੱਖਣਾ।</sup>

ਤਬਿ ਹਯ ਰੋਗੀ ਹੋਇ ਨਿਰੋਵਾ।
 ਸਭਿ ਸਰੀਰ ਕੀ ਬਯਾਧੀ ਖੋਵਾ।

^{'ਤੰਦਰੁਸਤ।}

ਤਿਮ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਕਰਿਬੇ ਧਯਾਨ।
 ਹਿਰਦੇ ਧਾਰਨ ਪ੍ਰੇਮ ਮਹਾਨ ॥ ੩੬ ॥
 ਸਿਮਰਹਿ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਤਿਨਾਮੁ।
 ਤਬਿ ਨਾਸਹਿ ਹਉਮੈ ਬਡ ਆਮੂ। ^{1ਰੰਗ।}
 ਮਨ ਤੁਰੰਗ ਬਡ ਸੁਧਤਾ ਪਾਵੈ।
 ਗੁਰ ਅਨੁਸਾਰੀ ਹੁਇ ਬਿਰਤਾਵੈ ॥ ੩੭ ॥
 ਪਾਇਨ ਬਿਚਰਤਿ¹ ਸਿਮਰਹੁ ਨਾਮੁ। ^{1ਭਾਵ ਟੁਰਦਿਆਂ ਫਿਰਦਿਆਂ।}
 ਹਾਥਨ ਕਰਿਹੁ ਕਾਜੁ ਸਭਿ ਧਾਮੁ।
 ਉਠਤਿ ਬੈਠਤਿ ਜਾਗਤਿ ਸੋਵਤਿ।
 ਸੁਨਿ ਤੇ ਸ਼੍ਰਵਣ, ਬਿਲੋਚਨ ਜੋਵਤਿ
 ॥ ੩੮ ॥
 ਰਿਦਾ ਧਰਹੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਸੰਗ।
 ਅਪਰ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਿਯਹਿ ਸਭਿ ਅੰਗ।
 ਜਿਮ ਸਿਰਘਟ¹ ਬਹੁ ਬਾਤ ਬਨਾਵਤਿ। ^{1ਸਿਰ ਤੇ ਘੜੇ ਵਾਲੀ।}
 ਹਾਥ ਹਲਾਵਤਿ, ਮਾਰਗ ਜਾਵਤਿ
 ॥ ੩੯ ॥
 ਤਉ ਘਟੇ ਸੋ¹ ਮਨ ਹੈ ਜੁਰਿਓ। ^{1ਘੜੇ ਨਾਲ।}
 ਗਿਰਹਿ ਨ ਡੋਲਹਿ, ਰਹੈ ਸੁ ਧਰਿਓ।
 ਇਮ ਬ੍ਰਿਤਿ ਨਿਸ਼ਚਲ ਕਰਿ ਸੁਖ ਪਾਵੈ।
 ਅੰਤਕਾਲ ਕੈਵਲ¹ ਹੁਇ ਜਾਵੈ ॥ ੪੦ ॥ ^{1ਕੈਵਲ (ਮੋਖਸ਼)।}
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਉਪਦੇਸ਼।
 ਚਾਰਹੁ ਸਿੱਖ ਕਮਾਇੰ ਹਮੇਸ਼।
 ਸੇਵਤਿ ਰਹੇ ਸੁ ਜਾਵਦ¹ ਜੀਵਤਿ। ^{1ਜਦ ਤਕ।}
 ਅੰਤ ਸਮੀਪੀ ਗੁਰ ਕੇ ਥੀਵਤਿ¹ ॥ ੪੧ ॥ ^{1ਹੋ ਗਏ।}
 ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਸਿੱਖਨ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨ ਨਾਮ ਅਸ਼ਟਦਸਮੇਂ
 ਅੰਸੂ ॥ ੧੮ ॥

੧੯. [ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਜੀ ਦੇ ਬਿਨੈ ਪੱਤ੍ਰ]

੧੯<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੨੦

ਦੋਹਰਾ:

'ਹਰ ਰੋਜ਼ ਕਾਰਜ ਕਰਦੇ।

ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਤਿਗੁਰ ਪਿਤਾ ਕਰਤਿ

ਦਿਵਸ ਪ੍ਰਤਿ ਕਾਰ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਸੰਗਤਿ ਬਿਖੈ ਕਰਤੇ ਤਥਾ

ਅਚਾਰ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

*ਬੀਤ ਗਯੋ ਲਵਪੁਰਿ ਚਿਰ ਕਾਲ।

*ਏਥੇ ਛਾਪੇ ਦੇ ਨੁਸਖੇ ਵਿਚ ਚੌਪਈ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ-ਤਹਾਂ ਰਹੈ ਗੁਰ ਪੁਰਬੀ ਕਰਿਹੀਂ। ਮੁਹਨਿਕਾਦਸੀ ਨਾਮ ਉਚਰਿਹੀਂ। ਜੋ ਇਸ ਦਿਨ ਮੈਂ ਸੰਗਤਿ ਆਵੈ। ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਫਲ ਕੋ ਤਬ ਪਾਵੈ।' ਇਹ ਆਖੇਪਕ ਜਾਪਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਲਿਖਤੀਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਕ ਲਿਖਤੀ ਦੇ ਹਾਸੀਏ ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਛਾਪੇ ਤੋਂ ਉਤਾਰਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਕਰੀ ਨ ਸਤਿਗੁਰ ਪੁੱਤ੍ਰ ਸਮਾਲ।

ਜਿਤਿਕ ਨਿਕਟ ਵਰਤੀ ਗੁਰ ਕੇਰੇ।

ਸਭਿ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਤੇ ਡਰਹਿੰ* ਘਨੇਰੇ ॥ ੨ ॥

*ਪਾ:-ਦਬਹਿ।

ਤਿਮ ਜਿਸ ਕੋ ਰੁਖ ਦੇਖਨ ਕਰਹਿ।

ਤਿਮ ਬਰਤਹਿੰ ਅਰੁ ਬਦਨ ਉਚਰਹਿੰ।

ਬੋਲਤਿ ਕੋ ਸਨਮਾਨਤਿ ਘਨੇ।

'ਪ੍ਰਿਥੀਏ) ਦੇ ਬੋਲਣ ਨੂੰ ਘਨਾ ਆਦਰ ਦਿੰਦੇ ਸਨ।

ਤਿਸ ਤੇ ਲੇਤਿ ਕਾਜ ਜੋ ਬਨੇ। ॥ ੩ ॥

'ਜੋ ਕੰਮ (ਜੋ ਲੋੜ) ਆ ਬਣੇ ਉਸ (ਪ੍ਰਿਥੀਏ) ਤੋਂ ਲੈਂਦੇ (ਯਾ ਪੂਰੀ ਕਰਦੇ)।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੋ ਸਿਮਰਹਿੰ ਨਾਂਹਿਨ।

ਕਬਿ ਪ੍ਰਸੰਗ ਤੇ ਕਰਹਿੰ* ਸਰਾਹਿ ਨ।

*ਪਾ:-ਕਰਨ।

ਸਭਿ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਤੇ ਕਰਿ ਕੈ ਤ੍ਰਾਸੁ।

ਇਸੇ ਸਰਾਹੈਂ ਸੁਗੁਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼। ॥ ੪ ॥

'ਇਸ ਦੇ ਸੁਭ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ।

ਪੁੱਤ੍ਰ ਪਰਖਬੇ ਹਿਤ ਕਿਹ ਕਾਲ।

'ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਬੀ।

ਨਹਿੰ ਕਹਿ ਭੇਜਯੋ ਕਬਹਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲੁ।

-ਹਮ ਨੇ ਆਗਯਾ ਦੀਨਸਿ ਤਾਂਹਿ।

ਤਿਸ ਮਹਿੰ ਨਿਸ਼ਚਲ ਰਹੈ ਕਿ ਨਾਂਹਿ?

॥ ੫ ॥

ਬਿਨਾ ਕਹੇ ਚਲਿ ਆਇ ਅਵਾਸੇ।

ਤੋ ਆਇਸੁ ਕੋ ਕਰਹਿ ਬਿਨਾਸੇ।

ਜਬਿ ਲੋ ਹਮ ਕਹਿ ਪਠਹਿੰ ਨ ਤਾਂਹੂੰ।

ਤੋ ਲਗ ਇਸਥਿਤ ਰਹਿ ਪੁਰਿ ਮਾਹੂੰ।

'ਭਾਵ ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ।

॥ ੬ ॥

ਤੋਂ ਆਇਸੁ ਮਹਿ ਰਹਿਬੇ ਵਾਰੋ।

ਹੋਵਹਿ ਗੁਰਤਾ ਕੇਰ ਅਧਾਰੋ-।

ਇਮ ਬਿਚਾਰ ਕਰਿ ਸਿਮਰਜੋ ਨਾਂਹੀ।

ਚਿਰੰਕਾਲ ਭਾ ਲਵਪੁਰਿ ਮਾਂਹੀ ॥ ੭ ॥

ਸੋ ਦਰਸਨ ਕੋ ਚਾਹਤਿ ਐਸੇ।

ਚਾਤ੍ਰਕ ਚਿਤਵਤਿ ਘਨ ਕੋ ਜੈਸੇ।

ਕਲਾ ਨਹਿ ਪਰਹਿ ਰਿਦੇ ਮਹਿ ਕਬੈ।

¹ਚੈਨ, ਸ਼ਾਤੀ।

ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਵਾਹ ਬ੍ਰਧਹਿ ਉਰ ਤਬੈ ॥ ੮ ॥

ਬਹੁਤ ਬਿਚਾਰਤਿ ਗੁਰ ਗਤਿ ਭਾਰੀ।

ਸਿਮਰਤਿ ਪਉੜੀ ਸ਼ਬਦ ਸੁਧਾਰੀ¹।

¹ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ) ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਾਉੜੀ ਬਣਾਈ।

ਸੋ ਕਾਗਤ ਪਰ ਲਿਖੀ ਬਨਾਇ।

ਨਿਜ ਮਨ ਦਸਾ ਜਥਾ ਅਕੁਲਾਇ ॥ ੯ ॥

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕਾ^੧:

ਮਾਝ ਮਹਲਾ ਪ ਚਉਪਦੇ ਘਰੁ ੧ ॥

ਮੇਰਾ ਮਨੁ ਲੋਚੈ ਗੁਰ ਦਰਸਨ ਤਾਈ ॥

ਬਿਲਪ ਕਰੇ ਚਾਤ੍ਰਕ ਕੀ ਨਿਆਈ ॥

ਤ੍ਰਿਖਾ ਨ ਉਤਰੈ ਸਾਂਤਿ ਨ ਆਵੈ ਬਿਨੁ ਦਰਸਨ ਸੰਤ ਪਿਆਰੇ ਜੀਉ ॥ ੧ ॥

ਹਉ ਘੋਲੀ ਜੀਉ ਘੋਲਿ ਘੁਮਾਈ ਗੁਰ ਦਰਸਨ ਸੰਤ ਪਿਆਰੇ ਜੀਉ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥

^੧ਕਈ ਨੁਸਖਿਆਂ ਵਿਚ ਏਥੇ 'ਮਾਝ ਮਹਲਾ ਪ' ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਮਾਝ ਮਹਲਾ ਪ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜੇ ਆਪ ਗੱਦੀ ਤੇ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਤੇ ਇਹ ਚਿੱਠੀ ਸੀ।

ਚੌਪਈ:

ਇਕ ਸਿਖ ਹਾਥ ਸੌਂਪ ਕਰਿ ਦੀਨਸਿ।

ਤਿਸ ਕੇ ਸਾਥ ਬਚਨ ਇਮ ਕੀਨਸਿ।

'ਇਹੁ ਅਰਦਾਸ' ਲੇਹੁ ਕਰ ਧਾਰੀ।

¹ਚਿੱਠੀ।

ਦੀਜੈ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇਰ ਅਗਾਰੀ ॥ ੧੦ ॥

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹਿ ਜਬਿ ਬਾਚਹਿ ਏਹਿ।

ਬਹੁਰ ਤੋਹਿ ਜਿਮ ਉਤਰ ਦੇਹਿ।

ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਬੈਨ।

ਪੁਨ ਆਵਹੁ ਲਵਪੁਰਿ ਨਿਜ ਐਨ'

॥ ੧੧ ॥

ਸੁਨਿ ਕੈ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਤੇ ਤਬੈ।

ਲਈ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਮਿਲਿ ਸਿਖ ਸਬੈ।

ਕਰਿ ਬੰਦਨ ਕੋ ਤਜਾਗਿ ਲਹੌਰ।
 ਗਮਨਯੋ ਪੰਥ ਸੁਧਾਸਰ ਓਰ ॥ ੧੨ ॥
 ਇਕ ਨਿਸ ਮਗ ਮਹਿੰ ਬਸਿ ਕਰਿ ਆਯੋ।
 ਨਿਜ ਮੰਦਰ ਮਹਿੰ ਗੁਰੂ ਸੁਹਾਯੋ।
 ਗਯੋ ਤਹਾਂ ਕੋ ਲੇ ਅਰਦਾਸੁ।
 ਜਿਸ ਕੇ ਉਰ ਦਰਸਨ ਕੀ ਆਸ ॥ ੧੩ ॥
 ਬੈਸਯੋ ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਊਪਰ ਪੌਰ।
 ਪਿਖਯੋ ਓਪਰਾ ਸਿਖ ਇਹ ਔਰ।
 ਬੂਝਯੋ ਕਹਯੋ 'ਕਹਾਂ ਤੇ ਆਯੋ?'
 ਪਤੀਆ ਕਰ ਤੁਵਾ ਕਿਨਹੁੰ ਪਠਾਯੋ' 'ਚਿੱਠੀ ਤੇਰੇ ਹੱਥ ਹੈ।

॥ ੧੪ ॥

ਸੁਨਿ ਕੈ ਸਿਖ ਨੇ ਸਕਲ ਬਤਾਇਵ।
 'ਮੈਂ ਲਵਪੁਰਿ ਤੇ ਚਲਿ ਕਰਿ ਆਇਵ।
 ਪੱਤ੍ਰੀ ਭੇਜੀ ਅਨੁਜ ਤੁਮਾਰੇ।' 'ਆਪ ਦੇ ਛੋਟੇ ਭਾਈ ਨੇ।

ਧਰੋਂ ਜਾਇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਅਗਾਰੇ ॥ ੧੫ ॥
 ਜੋ ਉੱਤਰ ਦੇਂ ਸੋ ਲੇ ਜਾਊਂ।
 ਗੁਰ ਸੁਤ ਲਘੁ ਕੋ ਜਾਇ ਸੁਨਾਊਂ।'
 ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਚਮਕਯੋ 'ਮੋਹਿ ਦਿਖਾਇ।
 ਮੈਂ ਗੁਰ ਨਿਕਟ ਸੁ ਦੇਉਂ ਪੁਚਾਇ ॥ ੧੬ ॥
 ਤੋਹਿ ਜਾਨ ਕੋ ਅਬ ਨਹਿੰ ਸਮੋ।
 ਡੇਰੇ ਜਾਹੁ, ਇਹਾਂ ਕਰਿ ਨਮੋ।'
 ਖੋਲਿ ਪੱਤ੍ਰਕਾ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਹੇਰੀ।
 ਪਠੀ ਤੁਕਾਂ ਸੁਠ ਲਿਖੀ ਬਡੇਰੀ ॥ ੧੭ ॥
 -ਇਹ ਤੋਂ ਬਾਣੀ ਕਰੀ ਬਨਾਇ।

ਚਹੁੰ ਪਤਿਸ਼ਾਹੁਨ ਕੀ ਜਿਸੁ ਭਾਇ।
 ਜਿਨ ਮਹਿੰ ਪ੍ਰੇਮ ਜਨਾਵਨ ਕੀਨਸਿ।

ਮਿਲਿਬੇ ਕੀ ਲਾਲਸ ਮਨ ਭੀਨਸਿ' 'ਮਿਲਨੇ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਵਿਚ ਮਨ ਭਿੱਜਾ ਹੋਇਆ (ਜਣਾਯਾ ਹੈ)।

॥ ੧੮ ॥

ਪਠਹਿੰ ਪਿਤਾ ਜਬ, ਤਿਸੈ ਹਕਾਰਿਹਾਂ।

'ਜਦੋਂ ਪਿਤਾ ਜੀ (ਏਹ ਚਿੱਠੀ) ਪੜ੍ਹਨਗੇ ਤਾਂ (ਨਿਸ਼ਚੇ ਛੋਟੇ ਭਾਈ ਨੂੰ) ਬੁਲਾ ਘੱਲਣਗੇ।

ਹੁਇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨਿਜ ਥਾਨ ਬਿਠਾਰਹਿੰ।
 ਇਸ ਕਾਰਨ ਤੇ ਨਹਿੰ ਦਿਖਰਾਵੋਂ।

ਅਪਨੇ ਖੀਸੇ ਬਿਖੈ ਰਖਾਵੈ- ॥ ੧੯ ॥

ਨਹਿੰ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਢਿਗ ਪਹੁੰਚਾਈ।

ਰਾਖਿ ਆਪਨੇ ਪਾਸ ਛੁਪਾਈ।

ਨਿਸਾ ਗੁਜ਼ਾਰੀ ਕਰਿ ਸਿਖ ਡੇਰਾ।

ਆਯਹੁ ਗੁਰ ਦਰ ਹੋਤਿ ਸਵੇਰਾ ॥ ੨੦ ॥

ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਨੇ ਅਵਲੋਕਨ ਕੀਨਾ।

ਨਿਕਟ ਹਕਾਰਸਿ ਉੱਤਰ ਦੀਨਾ।

ਪਠੀ ਪੱਤ੍ਰਕਾ^੧ ਸਤਿਗੁਰ ਸੋਇ।

^੧ਪੜ੍ਹੀ ਹੈ ਚਿੱਠੀ।

ਹਰਖਤਿ ਭਏ ਕੁਸ਼ਲ ਜੁਤਿ ਜੋਇ ॥ ੨੧ ॥

ਸੁਖ ਆਨੰਦ ਇਤ ਕੋ ਸਭਿ ਦੀਜੈ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੇ ਸੰਗ ਕਹੀਜੈ।

-ਲਵਪੁਰਿ ਮਹਿੰ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ

ਰਹਿਯਹਿ।

ਸਿੱਖਜਨ ਤੇ ਸੇਵਾ ਕੋ ਲਹਿਯਹਿ-

॥ ੨੨ ॥

ਅਬਿ ਤੁਮ ਗਮਨਹੁ ਕਾਜ ਨ ਆਨਾ।'

ਸੁਨਿ ਸਿਖ ਨੇ ਤਬਿ ਕੀਨ ਪਯਾਨਾ।

ਛਲ ਕਰਿ ਗੁਰ ਸੋਂ ਮਿਲਨ ਨ ਦਯੋ।

ਭੋਰ ਹੋਤਿ ਹੀ ਪਠਿਬੋ ਕਿਯੋ^੧ ॥ ੨੩ ॥

^੧ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।

ਮਗ ਉਲਾਂਘਯੋ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ਯੋ ਲਾਹੌਰ^੨।

^੨ਪਾ:-ਪਰਵਸਿਓ ਲਹੌਰ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਸੋਂ ਮਿਲਿ ਕਰ ਜੋਰਿ।

ਬੰਦਨ ਕਰਿ ਕੈ ਕਹਿ ਸੁ ਪ੍ਰਸੰਗ।

'ਮਿਲਯੋ ਪੌਰ ਪਰ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਸੰਗ ॥ ੨੪ ॥

ਲਈ ਪੱਤ੍ਰਕਾ ਗੁਰ ਢਿਗ ਗਯੋ।

ਭੋਰ ਭਈ ਮੁਝ ਸੋਂ ਕਹਿ ਦਯੋ।

-ਕੁਸ਼ਲ ਅਨੰਦ ਦੇਹੁ ਸੁਧਿ ਜਾਇ।

ਪਵਿ ਲੀਨਸਿ ਜੋ ਤੈਂ ਇਤ ਲਜਾਇ-'

॥ ੨੫ ॥

ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਚਿੰਤ ਉਪਾਈ।

-ਮੋਹਿ ਬਿਸਾਰਯੋ ਪਿਤ ਸੁਖਦਾਈ।

ਦੂਰ ਰਹੇ ਨਿਤ ਹੋਹਿ ਨ ਪਯਾਰੂ।

ਢਿਗ ਵਰਤੀ ਸੰਗ ਪ੍ਰੇਮ ਉਦਾਰੂ^੧ ॥ ੨੬ ॥

^੧ਸਮੀਪੀਆਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਬੜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪਠੀ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ, ਉੱਤਰ ਨ ਲਿਖਯੋ।

ਮੁਝ ਸੋਂ ਪ੍ਰੇਮ ਨ, ਯਾਂ ਤੇ ਪਿਖਯੋ।

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਗੁਰੂ ਉਦਾਰੇ।

ਜਾਨਯੋ ਕਿਮ ਨਹਿੰ ਪ੍ਰੇਮ ਹਮਾਰੇ ॥ ੨੭ ॥

ਦਰਸਨ ਕੋ ਚਾਹਤਿ ਦਿਨ ਰੈਨ।

ਜਲ ਜੁਤਿ^੧ ਰਹੇ ਤਰਸਤੇ ਨੈਨ।

^੧ਅੰਝੁਆਂ ਨਾਲ ਭਰੇ।

ਦੀਨ ਜਾਨ ਮੁਝ ਕਬਹਿ ਬੁਲਾਵਹਿੰ।

ਸਿਰ ਪਰ ਕਰ ਫੇਰਹਿੰ ਹਰਿਖਾਵਹਿੰ

॥ ੨੮ ॥

ਸੇ ਬਡਿਭਾਗੇ ਰਹੈਂ ਜੁ ਪਾਸਿ।

ਮੁਖ ਪਿਖਿ ਬਚ ਸੁਨਿ ਪੁਰਵਹਿੰ ਆਸ।

ਹੋਂ ਨਿਰਭਾਗ ਬਿਯੋਗੀ ਹੋਵਾ।

ਚਿਰ ਬੀਤਯੋ ਨਹਿੰ ਦਰਸਨ ਜੋਵਾ-

॥ ੨੯ ॥

ਇਮ ਚਿਤਵਤਿ ਚਿਤਿ ਚਿੰਤ ਬਿਸਾਲਾ।

ਬੀਤ ਗਯੋ ਪੁਨ ਕੇਤਿਕ ਕਾਲਾ।

ਦੁਤਿਯ ਸ਼ਬਦ ਕੋ ਪਦ ਰਚਿ ਲੀਨ।

ਲਿਖ ਕਾਗਦ ਪਰ ਪਢਿਬੋ^੧ ਕੀਨ ^੧ਪਾ:-ਪਠਬੋ।

॥ ੩੦ ॥

ਤਿਸੀ ਸਿੱਖ ਕੋ ਬਹੁਰ ਪਠਾਵਾ।

'ਜਾਹੁ ਅਬਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਜਿਸ ਥਾਵਾ।'

ਸੋ ਪਦ ਸ਼ਬਦ ਕਹੋਂ^੧ ਲਿਖਿ ਅਬੈ।

^੧ਪਾ:-ਕੁ ਹੋਂ।

ਦਰਸਨ ਪਯਾਸ ਭਨੀ ਬਿਚ ਤਬੈ ॥ ੩੧ ॥

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ:

ਤੇਰਾ ਮੁਖੁ ਸੁਹਾਵਾ ਜੀਉ ਸਹਜ ਧੁਨਿ ਬਾਣੀ ॥

ਚਿਰੁ ਹੋਆ ਦੇਖੇ ਸਾਰਿੰਗਪਾਣੀ ॥

ਧੰਨੁ ਸੁ ਦੇਸੁ ਜਹਾ ਤੂੰ ਵਸਿਆ ਮੇਰੇ ਸਜਣ ਮੀਤ ਮੁਰਾਰੇ ਜੀਉ ॥ ੨ ॥

ਹਉ ਘੋਲੀ ਹਉ ਘੋਲਿ ਘੁਮਾਈ ਗੁਰ ਸਜਣ ਮੀਤ ਮੁਰਾਰੇ ਜੀਉ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥

ਚੌਪਈ:

^੧ਲਪੇਟ ਕੇ।

ਕਾਗਦ ਕੋ ਸਕੇਲ^੧ ਕਰਿ ਦੀਨਾ।

ਸਿਖ ਨੇ ਲੇ ਕਰਿ ਪਯਾਨਾ ਕੀਨਾ।

ਸੁਧਾ ਸਰੋਵਰ ਕੋ ਚਲਿ ਆਇਵ।

ਤਰਨਿ ਦੁਰੇ ਗੁਰ ਦਰ ਦਰਸਾਇਵ। ^੧ਸੂਰਜ ਛੁਪੇ ਗੁਰਾਂ ਦਾ ਦਰਵਾਜਾ ਡਿੱਠਾ।

॥ ੩੨ ॥

ਤਿਸ ਛਿਨ ਹੋਤਿ ਸਦਨ ਕੇ ਮਾਂਹਿ।

¹ਗੁਰੂ ਜੀ) ਅੰਦਰ ਸਨ।

ਵਹਿਰ ਨ ਹੁਤੇ ਮਿਲਹਿ ਕਿਸ ਪਾਹਿ।

ਬਿਰਜੋ ਪੌਰ ਪੁਰ ਘਟਿਕਾ ਜਬੈ।

ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਨਿਕਸਜੋ ਘਰ ਤੇ ਤਬੈ ॥ ੩੩ ॥

ਬੈਠਜੋ ਸਿੱਖ ਪਛਾਨਜੋ ਸੋਈ।

ਲਖਜੋ -ਅਨੁਜ ਕਛੁ ਭੇਜਜੋ ਹੋਈ-।

ਨਿਕਟ ਹਕਾਰਜੋ ਪੂਛਨ[†] ਕੀਨ।

[†]ਪਾ:-ਬੂਝਨ।

ਸਿਖ ਨੇ ਕਾਢ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਦੀਨ ॥ ੩੪ ॥

ਖੋਲਿ ਪਢ੍ਹਜੋ ਸੰਕਟ ਭਾ ਐਸੇ।

ਲਗਜੋ ਸੇਲ ਕਰਕਤਿ¹ ਉਰ ਜੈਸੇ।

¹ਰੜਕਦਾ ਹੈ।

-ਰਚਨ ਲਗਜੋ ਅਬਿ ਨਿਤਿਪ੍ਰਤਿ ਬਾਨੀ।

ਗੁਰ ਕੀ ਕੀਰਤਿ ਬੀਚ ਬਖਾਨੀ ॥ ੩੫ ॥

ਜਿਮ ਪਿਤ ਰਚਹਿ ਤਥਾ ਸੋ ਕਰਿਹੀ।

ਰੀਝਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਜਬਹਿ ਨਿਹਰਿਹੀਂ-।

ਤਬਿ ਸਿਖ ਕੋ ਡੇਰਾ ਕਰਿਵਾਇ।

ਕਹਤਿ ਭਜੋ 'ਮੈਂ ਦਿਉਂ ਪਹੁੰਚਾਇ'

॥ ੩੬ ॥

ਖੀਸੇ ਪਾਇ ਸਦਨ ਨਿਜ ਗਯੋ।

ਨਿਸਾ ਬਤਾਇ ਬੁਲਾਵਨ ਕਜੋ।

'ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਪਾਤੀ ਜੁ ਪਠਾਏ।

ਗੁਰੂ ਪਿਤਾ ਪਠਿ ਕਰਿ ਹਰਖਾਏ ॥ ੩੭ ॥

ਕੁਸ਼ਲ ਛੇਮ ਸਭਿ ਜਾਨੀ ਗਈ।

ਹੈ ਅਨੰਦ ਇਤ ਤੇ ਸੁਧ ਦਈ।

ਲਵਪੁਰਿ ਕੋ ਅਬਿ ਕਰੋ ਪਯਾਨਾ।

ਇਮ ਤਿਨ ਸੋਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਖਾਨਾ

॥ ੩੮ ॥

-ਧਰਮਸਾਲ ਕੀ ਸੇਵ ਕਰਾਵਹੁ।

ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਮੇਲ ਬਨਾਵਹੁ।

ਸਤਿ ਸੰਗਤ ਹੈ ਦਰਸ ਹਮਾਰਾ।

ਮਿਲਹੁ ਕਰਹੁ ਸਿੱਖਨ ਨਿਸਤਾਰਾ-'

॥ ੩੯ ॥

ਸੁਨਿ ਕੈ ਤਿਹ ਕੀਨਸਿ ਪ੍ਰਸਥਾਨਾ।

¹ਜਾਣਾ।

ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਤਬੈ ਬਿਚਾਰਨ ਠਾਨਾ।

-ਖਸਟ ਬਰਖ ਕਛੁ ਉਪਰ ਮਾਸ।

ਪਿਤ ਕੀ ਬਯ ਤਬਿ ਲਗ ਹੈ ਸਾਸ

॥ ੪੦ ॥

ਸਮਾਂ ਸਮੀਪ ਆਇ ਸੋ ਗਇਊ।

ਗੁਰਤਾ ਤਿਲਕ ਤਬਹਿ ਮੈ ਲਇਊਂ।

ਤਾਵਦ ਅਰਜਨ ਮਿਲਹਿ ਨ ਆਇ।

ਭ੍ਰਾਤ ਸ਼ਰੀਕ ਸੰਸ ਉਪਜਾਇ। ॥ ੪੧ ॥

¹ਭਰਾ ਸ਼ਰੀਕ (ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਗਲ ਮੈਨੂੰ) ਸੰਸਾ ਉਪਜਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਮੈਂ ਪਿਤਾ ਪਿਛਾਰੀ।

ਬਹੁਰ ਨ ਬੋਲਹਿ ਮੋਹਿ ਅਗਾਰੀ।

¹ਤੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਬੇ ਖਟਕੇ ਹੋਸਾਂ, ਭਾਵ ਜੇ ਮੈਂ ਗਦੀ ਲੈ ਲਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਛੋਟਾ ਭਿਰਾ ਬੋਲ ਨਹੀਂ ਸਕੇਗਾ।

ਗਾਦੀ ਪਰ ਮੇਰੇ ਅਧਿਕਾਰੂ।

ਦੁਰਯੋ ਨ, ਜਾਨਹਿ ਸਭਿ ਸੰਸਾਰੂ ॥ ੪੨ ॥

ਪਿਤਾ ਜਿਯਤ ਲੋ ਸੰਸੈ ਹੋਈ।

ਰਹਿ ਪ੍ਰਤਿਕੂਲ ਸਦਾ ਦਿਸ ਮੋਹੀ।

ਜੇ ਅਰਜਨ ਢਿਗ ਆਇ ਨ ਤਾਵਤ।

ਨੀਕੀ ਬਾਤ ਮਾਨਹੋਂ ਜਾਵਤ। - ॥ ੪੩ ॥

¹ਪਿਤਾ ਜੀ ਸਦਾ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਉਲਟ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

¹ਜਦ ਤਾਈਂ (ਪਿਤਾ ਜੀ ਜੀਉਂਦੇ ਹਨ) ਤਦ ਤਾਂਈਂ ਜੇ ਅਰਜਨ ਪਾਸ ਨਾ ਆਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹੋ ਗਲ ਚੰਗੀ ਹੈ।

ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਬਹੁ ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰੈ।

ਹੋਤਿ ਨ ਗੁਰ ਆਇਸੁ ਅਨੁਸਾਰੈ।

ਧਨ, ਬੁਧਿ, ਬਲ ਤੇ ਚਹਿ ਗੁਰਿਆਈ।

ਸਰਬੱਗਯਨ ਢਿਗ ਤੇ ਕਿਮ ਪਾਈ।

॥ ੪੪ ॥

¹ਪਰ) ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਪਾਸੋਂ (ਐਉਂ) ਕਿਵੇਂ ਮਿਲੇ।

ਗਯੋ ਸਿੱਖ ਲਵਪੁਰੀ ਮਝਾਰੀ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਢਿਗ ਸਕਲ ਉਚਾਰੀ।

ਬਿਨਾ ਕਹੇ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਨੇ ਲੀਨੀ।

ਗੁਰ ਢਿਗ ਦਈ ਕਿਧੋਂ ਨਹਿ ਦੀਨੀ

॥ ੪੫ ॥

ਝੂਠੇ ਸੋ ਬੋਲਤਿ ਲਖਿ ਪਾਇਵ।

ਕੀਨਸਿ ਮੋਹਿ ਬਿਦਾ ਉਤਲਾਇਵ।

ਨਹਿੰ ਪੂਰਬ ਮੈਂ ਤਿਹ ਛਲ ਜਾਨਾ।
 ਅਬਿ ਕੇ ਮਤਸਰ ਸਹਤ ਪਛਾਨਾ ॥ ੪੬ ॥
 ਗੁਰ ਸੋਂ ਮਿਲਨ ਨਹੀਂ ਮੁਝ ਦਯੋ।
 ਤੂਰਨ ਕਰਿ ਕੈ ਭੇਜਨ ਕਯੋ।
 ਤਬਿ ਮੈਂ ਜਾਨਜੋ ਕਪਟ ਕਰੰਤਾ।
 ਚਲਜੋ ਨ ਬਸ, ਮੈਂ ਆਇ ਤੁਰੰਤਾ'
 ॥ ੪੭ ॥

ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਜੁਤਿ ਸੁਨਜੋ ਬ੍ਰਿਤੰਤ।
 ਜਾਨਜੋ ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਛਲੀ ਛਲੰਤ।
 ਨਿਸਚੈ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਉਰ ਜਾਨਾ।
 -ਕਰਹਿ ਸ਼ਰੀਕਪਨੋ ਛਲ ਸਾਨਾ-
 ॥ ੪੮ ॥

ਬਹੁਰ ਤ੍ਰਿਤੀਪਦ ਸ਼ਬਦ ਬਨਾਇਵ।
 ਮਿਲਿਨਿ ਪਯਾਸ ਕੋ ਅਧਿਕ ਜਨਾਇਵ।
 ਲਿਖਿ ਕਾਗਦ ਪਰ ਇਕਠੋ ਕੀਨ।
 ਲਿਖੋਂ ਇਹਾਂ ਸੋ ਪਾਠ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ੪੯ ॥

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ:

ਇਕ ਘੜੀ ਨ ਮਿਲਤੇ ਤਾ ਕਲਿਜੁਗੁ ਹੋਤਾ ॥
 ਹੁਣਿ ਕਦਿ ਮਿਲੀਐ ਪ੍ਰਿਅ ਤੁਧੁ ਭਗਵੰਤਾ ॥
 ਮੋਹਿ ਰੈਣਿ ਨ ਵਿਹਾਵੈ ਨੀਦ ਨ ਆਵੈ ਬਿਨੁ ਦੇਖੇ ਗੁਰ ਦਰਬਾਰੇ ਜੀਉ ॥ ੩ ॥
 ਹਉ ਘੋਲੀ ਜੀਉ ਘੋਲਿ ਘੁਮਾਈ ਤਿਸੁ ਸਚੇ ਗੁਰ ਦਰਬਾਰੇ ਜੀਉ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥

ਚੌਪਈ:

ਕਹਿ ਸਿੱਖ ਕੋ ਨੀਕੇ ਸਮਝਾਯੋ।
 ਅਬਿ ਕੇ ਜਾਹੁ ਗੁਰੂ ਜਿਸ ਥਾਯੋ।
 ਮਿਲਹੁ ਨ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਕੋ ਤਹਿ ਜਾਇ।
 ਜਬਿ ਗੁਰ ਸੰਗਤਿ ਬੈਠਹਿ ਆਇ
 ॥ ੫੦ ॥

ਤਬਹਿ ਅਚਾਨਕ ਜਾਵਹੁ ਪਾਸ।
 ਕਰਹੁ ਸਮਰਪਨ ਇਹੁ ਅਰਦਾਸ।
 ਹਮ ਦਿਸੁ ਤੇ ਬੰਦਨ ਕੋ ਕਰੀਅਹਿ।
 ਕਰ ਜੋਰਹੁ ਚਰਨਨ ਸਿਰ ਧਰੀਅਹਿ'
 ॥ ੫੧ ॥

'ਭਾਵ ਦਿਓ ਇਹ ਚਿੰਨੀ।

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਪਠਨ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ
ਨਾਮ ਏਕ ਉਨਬਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥ ੧੯ ॥

੨੦. [ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਜੀ ਲਾਹੌਰੋਂ ਬੁਲਾਏ]

੧੯<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੨੧

ਦੋਹਰਾ:

ਮਿਲਹੁ ਨ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਕੋ ਪ੍ਰਿਥਮਾ, ਸਮੁਝਾਯੋ
ਬਹੁ ਬਾਰ।
ਦਈ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਸਿੱਖ ਕਰ, ਗੁਰ ਕੋ ਬੰਦਨ
ਧਾਰਿ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਧਯਾਨ ਪਿਤਾ ਗੁਰ ਕੋ ਉਰ ਧਰਿਓ।
ਮਨ ਕਰਿ ਪਗ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕੋ ਕਰਿਓ।
-ਰਿਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀ ਥੈਂਚ ਬਿਸਾਲੇ।
ਕਿਉਂ ਨਹਿ ਜਾਨਹੁ ਮੋਰ ਹਵਾਲੇ ॥ ੨ ॥
ਦੀਨ ਬੰਧੁ ਪ੍ਰਭੁ ਅੰਤਰਜਾਮੀ !
ਕ੍ਰਿਪਾਸਿੰਧੁ ਸੁਖਦਾਇਕ ਸ੍ਵਾਮੀ !
ਦਿਨ ਮਹਿ ਖਾਨ ਪਾਨ ਨਹਿ ਭਾਵਤਿ।
ਨਿਸ ਮਹਿ ਪਰੇ ਨੀਦ ਨਹਿ ਆਵਤਿ
॥ ੩ ॥
ਲਖਯੋ ਨਿਲਾਇਕ ਮੋਹਿ ਭੁਲਾਇਵ।
ਦਰਸਨ ਕੋ ਨਿਤ ਚਿਤ ਅਕੁਲਾਇਵ-।
ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਅਨੇਕ ਮਨ ਗਿਨਤੀ।
ਅੰਤਰ ਗਤੀ ਕਰਤਿ ਚਿਤ ਬਿਨਤੀ। 'ਚਿਤ ਵਿਚ ਹੀ ਅੰਤਰ ਗਤੀ ਵਾਲੀ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।
॥ ੪ ॥
ਸਤਿਗੁਰ ਜਾਨਹਿ ਉਰ ਕੋ ਪ੍ਰੇਮ।
'ਪ੍ਰੇਮ ਬਸੀ ਹੁਇ' ਜਿਨ ਕੋ ਨੇਮ।
ਪਰਖਹਿ -ਸੁਤਿ ਆਇਸੁ ਅਨੁਸਾਰੀ-।
ਦੇਨਿ ਹੇਤ ਜਗ ਗੁਰਤਾ ਭਾਰੀ ॥ ੫ ॥
ਲਵਪੁਰਿ ਤੇ ਲੇ ਕਰਿ ਅਰਦਾਸ।
ਗਮਨਯੋ ਸਿੱਖਯ ਧਰੇ ਗੁਰ ਆਸ।
ਮਗ ਉਲੰਘਿ ਸਗਰੋ ਕ੍ਰਮ ਕਰਿਕੈ।
-ਮਿਲੋਂ ਹਜ਼ੂਰ ਸਮੇਂ ਸੁ ਬਿਚਰਿਕੈ- ॥ ੬ ॥
ਜਬ ਦਿਨ ਜਾਮ ਰਹਯੋ ਤਬਿ ਆਇਵ।
-ਪਿਖਹਿ ਨ ਪ੍ਰਿਥੀਆ- ਆਪ ਬਚਾਇਵ।
ਸਤਿਗੁਰ ਜਹਾਂ ਦਿਵਾਨ ਲਗਾਇਵ।

ਪ੍ਰਵਿਸ਼੍ਯੋ ਤਹਾਂ ਅਚਾਨਕ ਜਾਇਵ ॥ ੭ ॥

ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਬੰਦਨ ਕੋ ਠਾਨੀ।

ਪੁਨ ਸੰਗਤਿ ਕੀ ਨਮੋ ਬਖਾਨੀ।

ਕਰ ਪਰ ਧਰਿ ਅਰਦਾਸ ਅਗਾਰੀ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੀ ਅਰਜ ਉਚਾਰੀ ॥ ੮ ॥

ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸ ਨੇ ਲੀਨਸਿ।

ਖੇਲਿ ਪੱਤ੍ਰਕਾ ਦੇਖਿਨਿ ਕੀਨਸਿ।

-ਮਹਦ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਦਰਸਨ ਚਾਹੂ।

ਨਹੀਂ ਸ਼ਾਂਤਿ ਨਿਸ ਬਾਸੁਰ ਮਾਂਹੂ ॥ ੯ ॥

ਪ੍ਰੇਮ ਮਹਾਂ ਤੇ ਬਯਾਕੁਲ ਹੋਵਾ।

ਹਮਰੇ ਬਿਰਹਾਤੁਰਾ ਸੁਤ ਜੋਵਾ-।

'ਵਿਛੋੜੇ ਕਰ ਦੁਖੀ।

ਜਾਨਿ ਦਸ਼ਾ ਲੋਚਨ ਭਰਿ ਆਏ।

ਰੁਕਯੋ ਕੰਠ ਨਹਿ ਬੋਲਯੋ ਜਾਏ ॥ ੧੦ ॥

-ਪੁੱਤ੍ਰਨ ਬਿਖੈ ਟੇਕ ਇਨ ਰਾਖੀ।

'ਭਾਵ ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੱਗਯਾ ਤਿੰਨਾਂ ਪੁਤ੍ਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਸ ਨੇ ਨਿਬਾਹ ਲਈ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਇਹ ਪੂਰੇ ਉਤਰੇ ਹਨ।

ਰਹਿ ਆਇਸੁ ਮਹਿ ਦਰਸਨ ਕਾਂਖੀ।

ਸਰਬ ਸਹਾਰਹਿ ਗੁਰਤਾ ਭਾਰ।

ਅਜਰ ਜਰਹਿਗੋ, ਨਹਿ ਹੰਕਾਰਿ। 'ਇਸ ਪੁੱਤ੍ਰ ਵਿਚ) ਹੰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

॥ ੧੧ ॥

ਰਾਖੀ ਸੋਢਿ ਬੰਸ ਬਡਿਆਈ।

ਨਹੀਂ ਜਾਨ ਦੀਨਸਿ ਕਿਸ ਥਾਈਂ।

ਤੁਕੈਂ ਸ਼ਬਦ ਕੀ ਰੁਚਿਰ ਬਨਾਈ।

ਬਾਨੀ ਰਚਹਿ ਨਰਨ ਗਤਿਦਾਈ ॥ ੧੨ ॥

ਹਮਰੀ ਆਗਯਾ ਬੰਧਨ ਮਾਂਹੀ।

ਰਹਯੋ ਸਥਿਤ, ਮੇਟੀ ਜਿਸ ਨਾਂਹੀ-।

ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਖੈ ਬਿਹਬਲ ਹੁਇ ਰਹੇ।

ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮਨ ਬਚ ਤਬਿ ਕਹੇ

॥ ੧੩ ॥

'ਦੇਖਹੁ ਭਾਈ ਬ੍ਰਿਧ! ਸੁਤ ਅਰਜਨ।

ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਖੈ ਲਿਖਿ ਅਪਨੀ ਅਰਜਨਿ।

'ਬੇਨਤੀਆਂ।

ਪਠੀ ਇਹਾਂ ਸੋ ਪਠੀ ਬਨਾਇ।

'ਭੇਜੀ ਇਥੇ ਸੋ ਪੜ੍ਹੀ ਹੈ ਅਸਾਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ।

ਤੁਕਾਂ ਸ਼ਬਦ ਕੀ ਸੁੰਦਰ ਭਾਇ ॥ ੧੪ ॥

ਚਿਰ ਹੋਯੋ ਲਵਪੁਰੀ ਪਠਾਯੋ।
 ਲਈ ਨ ਹਮ ਸੁਧ, ਚਿਤ ਅਕੁਲਾਯੋ।
 ਅਬਿ ਤਹਿ ਤੁਮਰੋ ਪਹੁੰਚਨ ਬਨੈ।
 ਆਨਹੁੰ ਤਿਨਹਿ ਪ੍ਰੇਮ ਮਨ ਸਨੈ ॥ ੧੫ ॥
 ਸੁਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਤਬਿ ਬ੍ਰਿਧ ਭਾਈ।
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੀ ਬਹੁ ਬਡਿਆਈ।
 ਲਗਯੋ ਸਰਾਹਨਿ 'ਸ਼ੀਲ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਲੇਸ਼ ਹੰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਿਸ ਕਾਲਾ ॥ ੧੬ ॥
 ਰਾਵਰ ਕੀ ਆਇਸੁ ਕੋ ਪਾਏ।
 ਹੋਤਿ ਪ੍ਰਾਤ ਕੇ ਲਵਪੁਰਿ ਜਾਏ।
 ਮੈਂ ਆਨਹੁੰਗੋ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮੈਂ।
 ਜਿਨ ਕੇ ਅਤੀ ਲਾਲਸਾ ਉਰ ਮੈਂ^੧ 'ਪਾ:-ਜਿਨ ਕੇ ਅਤਿ ਲਾਲਸ ਹੈ ਉਰਮੇ।
 ॥ ੧੭ ॥
 ਇਮ ਕਹਿ ਸੁਨਿ ਕੈ ਨਿਸਾ ਬਿਤਾਈ।
 ਚਲਤਿ ਭਯੋ ਮਗ ਬੁੱਢਾ ਭਾਈ।
 ਏਕ ਨਿਸਾ ਬਸਿ ਕੈ ਪੁਰਿ ਗਯੋ।
 ਧਰਮਸਾਲ ਮਹਿ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭਯੋ ॥ ੧੮ ॥
 ਦੇਖਿ ਇਸੇ ਸਿਖ ਜੇ ਸਮੁਦਾਈ।
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਜੁਤਿ ਉਠਿ ਅਗਵਾਈ।
 ਬੰਦਨ ਕਰੀ ਪਰਸਪਰ ਮਿਲੇ।
 ਬੈਠਾਰਯੋ ਕਰਿ ਆਦਰ ਭਲੇ ॥ ੧੯ ॥
 ਗੁਰ ਦਿਸ਼ ਕੇ, ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਸੰਦੇਸ਼।
 ਭਯੋ ਸਭਿਨਿ ਕੇ ਹਰਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼।
 'ਆਯਹੁ ਤੁਮਹੁ ਲੇਨਿ' ਸੁਨਿ ਐਸੇ।
 ਕਰਨ ਪੁਟਨ ਪੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜੈਸੇ ॥ ੨੦ ॥
 ਭਯੋ ਅਨੰਦ ਸੁ ਬਰਨੈ ਕੌਨ।
 ਲਹਯੋ ਕਲਪਤਰੁ ਮਾਨਹੁੰ ਭੌਨ^੧। 'ਮਾਨੋ ਘਰ ਵਿਚ ਕਲਪ ਬ੍ਰਿੱਛ ਮਿਲ ਗਿਆ।
 ਸੁਖ ਸੋਂ ਬਸ ਕਰਿ ਨਿਸਾ ਬਤਾਈ।
 ਪੁਨਾ ਸੰਹਾਰੀ ਮਿਲੇ ਸੁ ਜਾਈ ॥ ੨੧ ॥
 ਅਪਰ ਬੰਧੁ ਗਨ^੧ ਸਭਿ ਸੋਂ ਮਿਲੇ। 'ਸਾਕਾਂ ਨੂੰ।
 ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੱਖਯ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਿ ਭਲੇ।
 ਗੁਰ ਸੁਤ ਸੋਂ ਮਿਲਿ ਮਿਲਿ ਕਰਿ ਨਮੋ।

ਬਿਛੁਰਨ ਤੇ ਸੰਕਟ ਤਿਹ ਸਮੇਂ ॥ ੨੨ ॥

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਪਿਖਿ ਸੰਗਤ ਸਾਰੀ।

ਧੀਰ ਦਈ 'ਕੀਜਹਿ ਸੁਖ ਭਾਰੀ।

ਸੁਧਾ ਸਰੋਵਰ ਮੇਲੇ ਆਵਹੁ।

ਮਿਲਹੁ ਗੁਰੂ ਦਰਸਹੁ ਹਰਖਾਵਹੁ'

॥ ੨੩ ॥

ਭਏ ਸੰਕਟ' ਆਰੂਢ ਤੁਰੰਤੇ।

'ਬਹਿਲ, ਗਡੇ ਤੇ।

ਜੁਤੇ ਬ੍ਰਿਖਭ ਭਾਰੀ ਬਲਵੰਤੇ।

ਗ੍ਰੀਵ ਬਿਭੂਖਨ ਬਾਜਹਿ ਚਾਲਤਿ'।

'ਬੈਲਾਂ ਦੇ) ਗਲੇ ਵਿਚ ਗਹਣੇ (ਟੱਲੀਆਂ) ਚਲਦੀਆਂ
ਵੱਜਦੇ ਹਨ।

ਮਗ ਮਹਿੰ ਉਤਲਾਵਤਿ ਪਗ ਡਾਲਤਿ'।

'ਭਾਵ ਛੇਤੀ ਟੁਰਦੇ ਹਨ।

॥ ੨੪ ॥

ਭਾਈ ਬੁੱਢਾ ਸੰਗ ਚਢਾਯੋ।

ਕਰੇ ਸ਼ੀਘ੍ਰਤਾ ਸਕਟ ਚਲਾਯੋ।

ਬ੍ਰਿਖਭਨਿ ਪ੍ਰੇਰਕ' ਕੋ ਧਨ ਦੀਨਾ।

'ਗਾਡੀਵਾਨ।

ਗਮਨੇ ਮਾਰਗ ਕੋ ਸੁਖ ਕੀਨਾ ॥ ੨੫ ॥

ਤ੍ਰਿਪਤਾਏ ਦੈ ਬ੍ਰਿਖਭ ਅਹਾਰਾ।

ਚਲੇ ਜਾਹਿ ਨਹਿ ਲਗੇ ਅਵਾਰਾ।

ਤੀਨ ਜਾਮ ਮਹਿ ਪਹੁੰਚੇ ਜਾਈ।

ਦੇਖਿ ਸੁਧਾਸਰ ਗ੍ਰੀਵ ਨਿਵਾਈ ॥ ੨੬ ॥

ਪਿਤ ਮਿਲਿਬੇ ਕੋ ਅਨੰਦ ਬਿਚਾਰਹਿ।

ਲੋਚਨ ਤੇ ਜਲ ਬੂੰਦਨ ਡਾਰਹਿ।

ਬਹੁਤ ਦਿਵਸ ਕੋ ਬਿਰਹਿ ਬਿਦਾਰਹਿ।

'ਘਟੀ ਆਜ ਕੀ ਧੰਨ' ਉਚਾਰਹਿ ॥ ੨੭ ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਜਿਸ ਬਲ ਸਭਾ ਲਗਾਈ।

ਉਤਰੇ ਆਨਿ ਸੰਗ ਬ੍ਰਿਧ ਭਾਈ।

ਪਿਖੇ ਦੂਰ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਨੁ।

ਕਮਲ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਬਦਨ ਮਹਾਂਨ ॥ ੨੮ ॥

ਪੂਰਨ ਚੰਦ ਪਿਤਾ ਕੀ ਓਰਾ।

ਲੋਚਨ ਕੀਨ ਚਕੋਰਨ ਜੋਰਾ।

ਨੀਠ ਨੀਠ ਪਹੁੰਚੇ ਢਿਗ ਜਾਇ।

ਪਰੇ ਚਰਨ ਪੰਕਜ ਉਤਲਾਇ ॥ ੨੯ ॥

ਦ੍ਰਿਗ ਜਲ ਤੇ ਪਗ ਮਨੋ ਪਖਾਰੇ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਨਿਮਗਨ ਸਪੂਤ ਨਿਹਾਰੇ।
 ਪਕਰਿ ਭੁਜਾ ਤਤਕਾਲ ਉਠਾਏ।
 ਭਰੇ ਅੰਕ ਦੇਖਤਿ ਹਰਿਖਾਏ ॥ ੩੦ ॥
 ਅਧਿਕ ਪ੍ਰੀਤ ਸੋ ਲਾਇਵ ਛਾਤੀ।
 ਮਸਤਕ ਸੁੰਘ ਲਈ ਜਨੁ ਥਾਤੀ।

'ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਮਾਨੋਂ ਚਰਨ ਧੋਤੇ।

'ਮਾਨੋਂ (ਕਸਤੂਰੀ ਦੀ) ਥੈਲੀ (ਅਰਥਾਤ) ਨਾਪਾ
 ਮਿਲਿਆ ਭਾਵ ਇਹ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ
 ਮਸਤਕ ਨਾਮ ਸੁਗੰਧੀ ਦਾ ਮਾਨੋਂ ਨਾਪਾ ਸੀ।

'ਸੋਢੀ ਕੁਲ ਕੀ ਰਾਖਿ ਬਡਾਈ।
 ਹੇ ਸਪੁੱਤ੍ਰ ! ਕਰਿ ਹੈਂ ਅਧਿਕਾਈ ॥ ੩੧ ॥
 ਗੁਰਤਾ ਭਾਰ ਧਾਰਿਬੇ ਬਲੀ।
 ਮਹਾਂ ਧੀਰ ਹੋਯਹੁ ਬਿਧਿ ਭਲੀ।'
 ਤਬਿ ਮੰਗਵਾਇਵ ਪਠੀ ਜੁ ਪਾਤੀ।
 ਪਠੀ ਆਪ ਕਰਿ ਸੀਤਲ ਛਾਤੀ ॥ ੩੨ ॥
 'ਸੁਨਹੁ ਪੁੱਤ੍ਰ ! ਜਬਿ ਕੇ ਤੁਮ ਗਵਨੇ।
 ਏਕ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਭੇਜੀ ਭਵਨੇ।
 ਲਵਪੁਰਿ ਬਿਖੈ ਰਹੇ ਚਿਰਕਾਲ।
 ਮਿਲੇ ਰਹੇ ਸਤਿਸੰਗਤਿ ਜਾਲ' ॥ ੩੩ ॥
 ਅਪਰ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਕਜੋਂ ਨ ਪਠਾਈ।
 ਲਿਖਨਿ ਬਿਖੈ ਮਤਿ ਅਤਿ ਚਤੁਰਾਈ।
 ਪਠੀ ਏਕ ਤੱਦ੍ਯਪਿ ਕਜਾ ਕੀਨਾ?
 ਅੰਕ ਤੀਸਰੇ ਕਿਮ ਲਿਖਿ ਦੀਨਾ?
 ॥ ੩੪ ॥

'ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ।

ਬਨਯੋ ਸ਼ਬਦ ਪਦ ਏਕੋ ਜੈਸੇ।
 ਲਿਖਯੋ ਇਕਾਂਗ' ਚਾਹੀਯੇ ਤੈਸੇ।
 ਇਸ ਮਹਿੰ ਕਹੋ ਹੇਤੁ ਹੈ ਕੌਨ?'
 ਸਭਿਨਿ ਬਿਖੈ ਬੂਝਯੋ ਸੁਖ ਭੌਨ' ॥ ੩੫ ॥
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕਰ ਜੋਰਿ ਉਚਾਰੀ।
 'ਕਹਿਨੋ ਬਨਹਿ ਨ ਆਪ ਅਗਾਰੀ।
 ਸਭਿ ਘਟਿ ਘਟਿ ਕੇ ਅੰਤਰਜਾਮੀ।
 ਦੁਰਯੋ ਨ ਕੁਛ ਤੁਮ ਤੇ ਜਗ ਸ੍ਵਾਮੀ!
 ॥ ੩੬ ॥
 ਤਉ ਆਪ ਕੀ ਆਇਸੁ ਪਾਇ।

'ਏਕਾ ਅੰਗ।

'ਭਾਵ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ।

ਕਹਿਬੋ ਬਨੈ ਹੋਇ ਜਿਸ ਭਾਇ।

ਦੋਇ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਪਠੀ ਅਗਾਰੀ।

ਭਏ ਸ਼ਬਦ ਪਦ ਗਿਰਾ ਉਚਾਰੀ॥ ੩੭ ॥

'ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜੋ) ਬਾਣੀ ਉਚਾਰੀ ਹੈ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਦੀਆਂ
(ਦੋ) ਪੱਤ੍ਰੀਆਂ ਬਣ ਗਏ।

ਤ੍ਰਿਤੀ ਪਠੀ ਇਹੁ ਰਾਵਰਿ ਪਾਸ।

ਬਨਯੋ ਸ਼ਬਦ ਪਦ ਬਿਚ ਅਰਦਾਸ।

ਅੰਕ ਤੀਨ ਕੋ ਯਾਂ ਤੇ ਲਿਖਯੋ।

ਜੋ ਬੂਝਯੋ ਰਾਵਰ ਨੇ ਪਿਖਯੋ॥ ੩੮ ॥

ਸੁਨਿ ਗੁਰ ਕਹਯੋ, 'ਨ ਮੁਹਿ ਢਿਗ ਆਈ।

ਲਿਖਿ ਤੁਮ ਨੇ ਕਿਸ ਹਾਥ ਪਠਾਈ?

ਲੇ ਕਿਹ ਨੇ ਕਹਿੰ ਧਰੀ ਛਪਾਈ?

ਕੈ ਮਾਰਗ ਗਿਰ ਪਰੀ ਨ ਪਾਈ?'

॥ ੩੯ ॥

ਜੋ ਸਿਖ ਲਯਾਯੋ ਬੈਠਯੋ ਪਾਸਿ।

ਕਹਯੋ ਸੁ 'ਮੈਂ ਆਨੀ ਅਰਦਾਸ।

ਪੁੱਤ੍ਰ ਆਪ ਕੋ ਜੇਸਟ ਲੇ ਕਰਿ'।

'ਆਪਦੇ ਜੇਠੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਨੇ ਲੈ ਕੇ।

ਮੁਝ ਤਜਿ ਵਹਿਰ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ਤਿ ਭਾ ਘਰ

॥ ੪੦ ॥

ਬਹੁਰ ਆਇ ਕਰਿ ਤਿਨ ਕਹਿ ਦੀਨ।

-ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਨੇ ਬਾਚਨ ਕੀਨ।

ਸੁਖ ਅਨੰਦ ਕੀ ਸੁਧਿ ਕਹਿ ਦੀਜਹਿ।

ਤੂੰ ਲਵਪੁਰੀ ਪਯਾਨੋ ਕੀਜਹਿ[†] - ॥ ੪੧ ॥

[†]ਪਾ:-ਪਯਾਨ ਕਰੀਜਹਿ।

ਤੁਮਰੋ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਨਿ ਨ ਦਯੋ।

ਬਿਨਾ ਮਿਲੇ ਮੁਝ ਰੁਖਸਦ ਕਯੋ।

ਅਪਰ ਨ ਸੁਧਿ ਮੋ ਕਹੁ ਕਿਮ ਭਈ।

ਦਈ ਆਪ ਢਿਗ? ਕੈ ਨਹਿੰ ਦਈ'

॥ ੪੨ ॥

ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਕੀ ਇਮ ਸੁਨੀ ਖੁਟਾਈ।

ਕੂਰੋ ਕਰਯੋ ਚਹਤਿ ਗੋਸਾਈਂ।

ਸਭਾ ਬਿਖੈ ਬੋਲੇ 'ਸੋ ਕਹਾਂ?

ਜਾਇ ਹਕਾਰੋ ਭੋ ਸਿਖ! ਤਹਾਂ' ॥ ੪੩ ॥

ਕਿਨਹੂੰ ਕਹਯੋ 'ਘਾਮ ਤੇ ਅੰਗ।

ਕਰਤਿ ਸ਼ਨਾਨ ਕੂਪ ਜਲ ਸੰਗਾ' ?'

'ਗਰਮੀ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡੇ ਨ੍ਹਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਖੂਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ।

'ਜਾਉ ਤਹਾਂ ਤੇ ਲਜਾਉ ਹਕਾਰੇ।'

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਕਹੜੇ 'ਬਿਲੰਬ ਨ ਧਾਰੇ' ॥ ੪੪ ॥

ਆਇਸੁ ਪਾਇ ਸਿੱਖ ਤਬਿ ਗਯੋ।

ਮੱਜਨ ਕਰਤਿ ਨਿਹਾਰਤਿ ਭਯੋ।

ਸੇਵਕ ਕਿਤਿਕ ਸੰਗ ਹਰਖਾਏ।

ਸੇਵਾ ਕਰਤਿ ਨੀਰ ਬਹੁ ਪਾਏ ॥ ੪੫ ॥

ਕੋ ਸ਼ਰੀਰ ਕੋ ਮਰਦਨ ਕਰੈ।

ਕੋ ਢਿਗ ਖਰੋ ਬਸਤ੍ਰ ਕਰ ਧਰੈ।

ਪਨਹੀ ਪੌਂਛ ਧਰਤਿ ਕੋ ਆਗੇ।

ਕੋ ਬੋਲਤਿ ਬਾਕਨਿ ਅਨੁਰਾਗੇ ॥ ੪੬ ॥

ਸਨਮਾਨਤਿ ਚਹੁੰ ਦਿਸ਼ਿ ਨਰ ਖਰੇ।

ਜਲ ਸੋਂ ਕੇਲ ਅਨਿਕ ਬਿਧਿ ਕਰੇ।

ਗਰਮੀ ਲਾਗਤਿ ਅਧਿਕ ਚੁਮਾਸੇ।

ਯਾਂ ਤੇ ਮੱਜਤਿ ਨੀਰ ਬਿਲਾਸੇ ॥ ੪੭ ॥

ਹੇਰਿ ਸਿੱਖ ਕਰ ਜੋਰਿ ਉਚਾਰਾ।

'ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਤੁਮਹਿ ਹਕਾਰਾ।

ਬਿਨਾ ਬਿਲੰਬ ਆਪ ਚਲਿ ਜਾਵਹੁ।

ਸਭਾ ਬਿਖੈ ਸਭਿ ਕੋ ਦਰਸਾਵਹੁ' ॥ ੪੮ ॥

ਸੁਨਿ ਤਬਿ ਬਸਤ੍ਰ ਪਹਿਰ ਕਰਿ ਲੀਨ।

ਚਲਯੋ ਚੌਪਾ[†] ਕਰਿ ਕਪਟਿ ਪ੍ਰਬੀਨ।

[†]ਪਾ:-ਚੂਪ।

ਆਵਤਿ ਦਾਸ ਸੰਗ ਸਮੁਦਾਯਾ।

ਬਿਗਸਤਿ ਬੋਲਤਿ ਉਰ ਹਰਖਾਯਾ

॥ ੪੯ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਆਗਵਨ ਸੁਧਾਸਰ' ਬਰਨਨੰ
ਨਾਮ ਬਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥ ੨੦ ॥

੨੧. [ਪ੍ਰਿਥੀ ਚੰਦ ਪਾਸੋਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਨਿਕਲੀਆਂ]

੨੦<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>> ੨੨

ਦੋਹਰਾ:

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਸਨਮਾਨ ਜੁਤਿ, ਅਤਿ
ਸਮੀਪਤਾ ਪਾਇ।

ਬੈਠੇ ਸ਼ੋਭਤਿ ਪਿਤਾ ਸੋਂ, ਗਯਾਨ ਅਨੰਦ ਕੇ 'ਭਾਵ ਜਿਵੇਂ 'ਗਯਾਨ' ਤੇ 'ਅਨੰਦ' ਮਿਲੇ ਬੈਠੇ ਹੋਣ।
ਭਾਇ' ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਦੇਖਿ ਦੂਰ ਤੇ ਜਰਿਯੋ।

-ਇਤੋ ਨਿਕਟ ਥਿਤ ਹੈ ਕਰਿ ਥਿਰਿਯੋ।

ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਕੋ ਅਦਬ ਨ ਰਾਖਯੋ।

ਬੈਠਯੋ ਜਨੁ ਸਮਤਾ ਅਭਿਲਾਖਯੋ' ॥ ੨ ॥ 'ਮਾਨੋਂ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਚਾਹਵਾਨ ਹੈ।

ਇਮ ਢਿਗ ਹੈ ਲੋਕਨਿ ਦਿਖਰਾਵੈ।

ਸਿੱਖਨ ਮੈਂ[†] ਨਿਜ ਮਾਨ ਬਧਾਵੈ-। 'ਪਾ:-ਮਨ।

ਜਰਤਿ ਆਇ ਪਿਤ ਕੋ ਕਰਿ ਨਮੋ।

ਬੈਠਯੋ ਕਿਤਿਕ ਦੂਰ ਤਹਿ ਸਮੋ ॥ ੩ ॥

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਲਖਿ ਕਰਿ ਬਡ ਭ੍ਰਾਤ।

ਬੈਠੇ ਰਹੇ ਨਿਕਟ ਗੁਰ ਤਾਤ'। 'ਗੁਰੂ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਨੇੜੇ।

ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਬੰਦਨ ਕੋ ਠਾਨੀ।

ਆਸ਼ਿਖ ਦੇ' ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਨੇ ਮਾਨੀ ॥ ੪ ॥ 'ਅਸੀਸ ਦੇਕੇ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਦੇਖਯੋ ਪੁੱਤ੍ਰ ਬਿਲੰਦ।

ਕਹਯੋ 'ਪ੍ਰਿਥੀ ਚੰਦ ਸੁਨਿ ਮਤਿਵੰਦ !

ਦੋਇ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਪੂਰਬ ਆਈ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਤੁਕ ਸ਼ਬਦ ਬਨਾਈ ॥ ੫ ॥

ਸਿਖ ਨੋ ਦਈ ਸੌਂਪ ਕਰਿ ਤੋਹਿ।

ਸੋ ਅਬਿ ਤੇਰੇ ਹੀ ਢਿਗ ਹੋਹਿ।

ਹਮਰੇ ਤੀਰ ਨ ਆਨਿ ਦਿਖਾਈ।

ਕੌਨ ਹੇਤੁ ਤੇ ਰਾਖਿ ਛੁਪਾਈ? ॥ ੬ ॥

ਆਨਹੁੰ ਅਬਿ ਤਿਨ ਕੋ ਜਹਿੰ ਧਰੀ।

ਅਵਲੋਕਹਿੰ ਕੈਸੀ ਬਿਧਿ ਕਰੀ।'।

ਸੁਨਿ ਬਲਯੋ ਬਚ ਜੋ ਛਲ ਸਾਨੇ।

'ਕਬਿ ਇਨ ਪਠੀ, ਕਹਾਂ ਕੋ ਜਾਨੇ?

॥ ੭ ॥

ਮੋਹਿ ਰਿਦੈ ਸੁਧਿ ਅਹੈ ਨ ਕੋਈ।

ਕਰੇ ਦੁਰਾਵ ਕਾਜ ਕਜਾ ਹੋਈ।

ਚਤੁਰੰਗਲ ਕਾਗਦ ਕੇ ਸੰਗ।

'ਚਾਰ ਉਂਗਲ ਕਾਗਜ਼ ਨਾਲ।

ਮੈਂ ਨਹਿੰ ਤਾਂਹਿ ਚਢਾਇਵ ਚੰਗ। ॥ ੮ ॥

'ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤੰਗ (= ਗੁਡੀ) ਉਡਾਉਣੀ (ਤਿਸ ਨਾਲ)।

ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸ ਪੁਨ ਕਹੀ।

'ਲੇਹੁ ਸਿਮਰਿ, ਜੇ ਸੁਧਿ ਨਹਿੰ ਰਹੀ।

ਧਰੀ ਹੋਇਗੀ ਕਿਸ ਹੀ ਥਾਇੰ।

ਖੋਜਿ ਆਨੀਅਹਿ ਦੇਹੁ ਦਿਖਾਇ ॥ ੯ ॥

ਅਪਰ ਸਰਬ ਹੀ ਕਾਰ ਸੁਧਾਰਹਿੰ।

ਸੇ ਕੈਸੇ ਕਰਿ ਨਹੀਂ ਬਿਸਾਰਹਿੰ? ॥

'ਓਹ (ਕੰਮ) ਤੂੰ ਕੀਕੂੰ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਦਾ? (ਅ) ਉਹ (ਭਾਵ ਚਿੱਠੀਆਂ ਨੂੰ) ਤੂੰ ਕਿਵੇਂ ਬੀ ਨਹੀਂ ਭੁਲ ਸਕਦਾ।

ਕੂਰ ਨ ਕਹੁ, ਨਹਿੰ ਰਾਖਿ ਦੁਰਾਈ।

ਤਜਾਗ ਦੇਹਿ ਛਲ ਕੀ ਚਤੁਰਾਈ ॥ ੧੦ ॥

ਸੁਨਿ ਕੈ ਖੁਨਸਜੇ ਉਚੇ ਕਹੇ।

'ਕਛੁ ਹੁੰਡੀ ਤੋ ਨਾਹਿਨ ਅਹੈ।

ਜਿਹ ਛਪਾਇ ਧਨ ਕੋ ਲੇ ਆਵੈਂ।

ਕੌਨ ਅਰਥ ਤੇ ਤਾਂਹਿ ਛਿਪਾਵੈਂ ॥ ੧੧ ॥

ਕੁਛ ਲੇਖਾ ਨਹਿੰ ਤਿਸ ਕੇ ਮਾਂਹੂ।

ਰਿਨ ਕੀ ਵਹੀ ਨ, ਰਾਖੋਂ ਪਾਹੂ।

'ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ।

ਸਿਖ ਤੇ ਗਿਰੀ ਹੋਹਿ ਮਗ ਲਜਾਵਤਿ।

ਡਰਤਿ ਰਿਦੈ ਮੁਝ ਪਾਸ ਬਤਾਵਤਿ

॥ ੧੨ ॥

ਜੇ ਕਰਿ ਪਦ ਇਨ ਸ਼ਬਦ ਬਨਾਇਵ।

ਤਿਸ ਦੇਖਨ ਹਿਤ ਚਿਤ ਲਲਚਾਇਵ।

ਤੋ ਕਿਛੁ ਤੋਟ ਨਹੀਂ ਢਿਗ ਬੈਸੇ।

ਕਹਿ, ਬਨਵਾਇ ਲੇਹੁ ਤੁਮ ਤੈਸੇ ॥ ੧੩ ॥

ਅਪਰ ਕਾਜ ਤੋ ਨਹਿੰ ਤਿਨ ਮਾਂਹੂ।

ਜਿਸ ਤੇ ਕਾਰ ਅਟਕ ਕੁਛ ਜਾਹੂ।

ਦੇਖਿ ਕੁਟਿਲਤਾ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਕੇਰੀ।

ਤਨਕ ਸਰਲਤਾ ਨਹਿੰ ਤਬਿ ਹੇਰੀ ॥

'ਸਿੱਧਾ ਪਨ, ਅਨੁਕੂਲਤਾ।

॥ ੧੪ ॥

ਦਾਸ ਨਿਕਟਿ ਕੇ ਸ਼੍ਰਵਣ ਮਝਾਰਾ।
ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਵਾਕ ਉਚਾਰਾ।
'ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਸਦਨ ਇਸ ਕੇ ਉਠਿ ਜਾਵਹੁ।
ਤਹਾਂ ਪਹੁੰਚਿ ਇਹ ਬਾਕ ਸੁਨਾਵਹੁ

॥ ੧੫ ॥

-ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਨੇ ਕੀਨਸ ਇਸ਼ਨਾਨਾ।
ਚਾਹਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਸ ਪਯਾਨਾ।
ਜਾਮਾ ਪਹਿਰਨ ਹਿਤ ਮੰਗਵਾਵਤਿ।
ਪਠਯੋ ਮੋਹਿ ਆਇਵ ਉਤਲਾਵਤਿ।^{੧੪} -

॥ ੧੬ ॥

^{੧੪}ਛੇਤੀ ਆਵੀਂ। ^੧ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਨੇ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਦੇ ਘਰੋਂ ਉਸਦਾ ਜਾਮਾ ਮੰਗਵਾ ਘਲਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਪਰੰਪਰਾ ਦੀ ਸਾਖੀ ਹੈ। 'ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਨ੍ਹਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਜਾਮਾ ਮੰਗਦਾ ਹੈ' ਐਸੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਰਚੀ ਬਾਣੀ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਵ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ।

ਸੁਨਿ ਸਿਖ ਗਯੋ ਗੁਰੂ ਪੁਨ ਕਹਯੋ।
'ਤਿਸ ਕਾਗਦ ਮਹਿੰ ਕਾਜ ਨ ਲਹਯੋ।
ਹਮਹੁੰ ਦਿਖਾਵਤਿ ਕਯੋ ਨਹਿੰ ਸੋਊ।
ਇਸ ਮਹਿੰ ਸਾਹਸ ਮਤਿ' ਕਿਮ ਹੋਊ?

॥ ੧੭ ॥

^੧ਜੇ ਹਠ ਬੁੱਧੀ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰੇ।

ਸਿਮਰਨ ਕਰਹੁ' ਜਹਾਂ ਸੋ ਧਰੀ।
ਅਰੀ ਨ ਧਰਹੁ, ਦੇਹੁ ਪਰਹਰੀ'।'

^੧ਚੇਤੇ ਕਰੋ।

^੧ਅੜੀ ਨਾ ਧਾਰਨ ਕਰੋ (ਅੜੀ) ਛੱਡ ਦਿਓ।

ਭਾਵੀ ਨੇ ਪ੍ਰੇਰਯੋ, ਨਹਿੰ ਮਾਨਾ।
ਤੀਨ ਬਾਰ ਗੁਰ ਬਚ ਉਲਟਾਨਾ ॥ ੧੮ ॥
ਰਿਸ ਕਰਿ ਬੋਲਯੋ 'ਮੇਰੋ ਕਹਯੋ।
ਰਾਵਰ ਨੇ ਸਭਿ ਝੂਠੇ ਲਹਯੋ।
ਸਪਤ ਮੋਹਿ ਤੁਮ ਚਰਨਨ ਕੇਰੀ।
ਜੇ ਕਰਿ ਪੱਤ੍ਰੀ ਮੈਂ ਕਿਤਿ ਹੇਰੀ' ॥ ੧੯ ॥
ਪਿਤ ਗੁਰ ਕੋ ਸਰਬੱਗਜ ਨ ਜਾਨਾ।
ਬਡਿ ਮਹਿਮਾ ਤੇ ਰਹਿ ਅਨੁਜਾਨਾ।
ਮਹਾਂ ਅਭਾਗ ਜਾਂਹਿ ਕੇ ਹੋਇੰ।
ਕਿਮ ਊਚੇ ਪਦ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਸੋਇ ॥ ੨੦ ॥
ਦਾਸੁ ਗਯੋ ਤਿਹ ਕੈ ਗ੍ਰਹਿ ਕਹਯੋ।
ਤਿਸ ਕੀ ਤ੍ਰਿਯ ਕੁਛ ਭੇਦ ਨ ਲਹਯੋ।
ਕਰਮੋ ਨੇ ਤਬਿ ਪ੍ਰੇਰੀ ਦਾਸੀ।

ਲਜਾਵਤਿ ਭੀ ਜਾਮਾ ਤਿਸੁ ਪਾਸੀ ॥ ੨੧ ॥

ਸਿਖ ਨੇ ਇਕਠੋ ਕਰਿ ਸੋ ਲਜਾਇਵ।

ਅਪਨੇ ਬਸਤ੍ਰ ਲਪੇਟ ਛੁਪਾਇਵ।

ਕੋ ਨਹਿੰ ਜਾਨਿ ਸਕਹਿ ਇਸ ਭਾਂਤੀ।

ਆਨਿ ਦਿਯੋ ਗੁਰ ਕੋ ਜੁਤਿ ਪਾਤੀ। ^{'ਸਹਿਤ ਚਿਠੀਆਂ ਦੇ।}

॥ ੨੨ ॥

ਮਹਾਂ ਦੇਵ ਕੋ ਤਬਹਿ ਹਕਾਰਾ।

ਅਪਰ ਦਿਵਾਨ ਲਗਾਇਵ ਸਾਰਾ।

ਸਜਾਨੇ ਸਿੱਖ ਅਨੇਕ ਸੁਹਾਏ।

ਸਮ ਚਿਤ ਜਿਨਹੁੰ ਬਿਕਾਰ ਬਿਹਾਏ

॥ ੨੩ ॥

ਕੋ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਮੁਖ ਕੋ ਦੇਖਤਿ।

ਕੋ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਕੀ ਕ੍ਰਾਂਤਿ ਪਰੇਖਤਿ।

^{'ਸ਼ੋਭਾ (ਯਾ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਦਸ਼ਾ) ਦੇਖਦੇ ਹਨ [ਸੰਸ: ਕਾਂਤਿ]}

ਪੁਨ ਗੁਰ ਸਭਿਨਿ ਸੁਨਾਇ ਉਚਾਰੇ।

'ਅਜਹੁ ਸਮਝ ਤੂੰ ਕਹਜੋ ਹਮਾਰੇ ॥ ੨੪ ॥

ਦੇਹੁ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਜਹਾਂ ਦੁਰਾਈ।

ਤੇਰੇ ਕਾਜ ਨ ਬਿਗਰੇ ਰਾਈ।

ਜੇ ਨ ਦੇਹਿੰ ਸੁਧਰੇ ਕੁਛ ਨਾਂਹੀ।

ਨਾਹਕ ਪਰਜੇ ਮਹਾਂ ਹਠ ਮਾਂਹੀ ॥ ੨੫ ॥

ਅਲਪ ਵਸਤੁ ਤੇ ਮਹਿਦ ਬਿਗਾਰੇ।

^{'ਬੜਾ ਬਿਗਾੜ।}

ਕਜੋਂ ਤੂੰ ਕਰਤੇ ਬਿਨਾ ਬਿਚਾਰੇ।

ਸਗਰੀ ਸਭਾ ਸੁਨਤਿ ਤਿਸ ਥਾਨ।

ਕਹੇ ਨ ਸਮਝਜੋ ਮਹਦ ਅਜਾਨ ॥ ੨੬ ॥

ਕਹਤਿ ਭਯੋ ਬਿੱਪ੍ਰੇ ਹੀ ਫੇਰੇ।

^{'ਫੇਰ ਬੀ ਉਲਟਾ ਹੀ ਬੋਲ੍ਹਾ, ਵਿਪਰਜੈ।}

'ਪੱਤ੍ਰੀ ਤੇ ਕਜਾ ਬਨਵ ਬਡੇਰੇ।

ਕੈ ਢਿਗ ਰਾਖਿ ਰਾਜ ਕਿਹ ਲੇਵੋਂ।

ਦੁਲਭ ਵਸਤੁ ਕਜਾ ਤਿਸ ਤੇ ਸੇਵੋਂ?'

॥ ੨੭ ॥

ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸ ਬਚ ਕਹੈਂ।

'ਬਡਿਆਈ ਤੁਵ ਭਾਗ ਨ ਅਹੈ।

ਕਹਾਂ ਨਿਲਾਇਕ ਰਾਜ ਕਮਾਵਹਿੰ।

ਦੁਲਭ ਵਸਤੁ ਬਿਨੁ ਭਾਗ ਨ ਪਾਵਹਿ'

॥੨੮॥

ਬੁੱਢੇ ਆਦਿਕ ਸਿੱਖ ਸਭਿ ਹੋਰੈਂ।

ਤਬਿ ਸੋ ਜਾਮਾ ਧਰਜੋ ਅਗੇਰੈ।

ਕਹਜੋ ਗੁਰੂ: 'ਜਾਮਾ ਪਿਖਿ ਲੇਹੁ।

ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ ਤੁਵ ਗਰ ਕੋ ਏਹੁ' ? 'ਤੇਰੇ ਗਲੇ ਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ।

॥੨੯॥

ਦੇਖਜੋ ਧਰਜੋ, ਕਹਜੋ 'ਇਹੁ ਮੇਰਾ।

ਘਰ ਤੇ ਕਿਨ ਆਨਜੋ ਇਸ ਬੇਰਾ ?'

ਗੁਰੂ ਕਹਜੋ 'ਇਸ ਜੇਬ ਮਝਾਰੀ।

ਨਿਜ ਕਰ ਸੋਂ ਅਬਿ ਲੇਹੁ ਨਿਕਾਰੀ' 'ਕੱਢ ਲਓ (ਚਿੱਠੀ)।

॥੩੦॥

ਕਹਨ ਲਗਜੋ ਮੈਂ ਤੋ ਨਹਿੰ ਪਾਈ।

ਇਸ ਮਹਿੰ ਪਾਤੀ ਕਹਿੰ ਤੇ ਆਈ।'

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਭਨਜੋ 'ਨ ਫੇਰ ਕਰੀਜੈ।

ਨਿਜ ਕਰ ਤੇ ਕਾਗਦ ਨਿਕਸੀਜੈ' ॥੩੧॥

ਚਪਜੋ^੧ ਲਾਜ ਤੇ^੨ ਸਭਾ ਮਝਾਰਾ।

'ਸ਼ਰਮ ਨਾਲ ਖਿਝਿਆ। ^੧ਪਾ:-ਪਚੜੇ।

ਜੇਬ ਬਿਥੈ ਅਪਨੋ ਕਰ ਡਾਰਾ।

ਗਨ^੧ ਕਾਗਦ ਸੇ ਸਕਲ ਨਿਕਾਸੇ।

'ਸਾਰੇ।

ਸਭਿ ਲੇ ਕਰਿ ਸਤਿਗੁਰ ਨਿਜ ਪਾਸੇ

॥੩੨॥

ਪੱਤ੍ਰੀ ਦੋਨਹੁ ਤੁਰਤ ਨਿਕਾਰੀ।

ਬਿਸਮਤਿ ਭੇ, ਸਭਿ ਸਭਾ ਨਿਹਾਰੀ।

ਕਰ ਪਰ ਧਰਿ ਕਰਿ ਗੁਰੂ ਉਚਾਰੀ।

'ਕਯਾ ਗੁਰਮੁਖਿ' ਇਹੁ ਕਰਹੁ ਬਿਚਾਰੀ 'ਇਹ ਕੀਹ ਗੁਰਮੁਖਤਾਈ ਹੈ। (ਅ) ਹੇ ਗੁਰਮੁਖੇ !

॥੩੩॥

ਬਡੇ ਗਰੀਬ ਕਪਟ ਤੇ ਹੀਣਾ^੧।

'ਵਯੰਗ ਵਾਕ ਹੈ) ਬੜਾ ਗਰੀਬ ਤੇ ਕਪਟ ਤੋਂ ਖਾਲੀ।

(ਅ) ਬੜਾ ਗੁਰੀਬ ਹੈ ਤੇ ਕਪਟ ਨਾਲ ਹੀਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨਹੀਂ ਕੁਟਿਲਤਾ ਦੀਰਘ ਮੀਣਾ^੧।

'ਮੀਣਾ = ਗਜ ਪ੍ਰਤਾਨੇ ਦੀ ਇਕ ਲੁੱਟ ਮਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਾਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ। (ਅ) ਮਾਲਵੇ ਵਿਚ ਸਿੰਗਹੀਨ ਬੈਲ ਨੂੰ ਬੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਮੁਰਾਦ ਮੀਸਣੇ ਤੋਂ ਹੈ।

ਓਰਕ ਲੋ ਹਠ ਕੋ ਨਿਰਬਹੀਆ।

ਭਯੋ ਨਿਲਾਇਕ ਗੁਰ ਕੁਲ ਮਹੀਆ

॥੩੪॥

ਸੰਤਤਿ ਸਹਤ ਤੋਹਿ ਕਉ ਤਯਾਗਾ।

ਨਹੀਂ ਉਚ ਪਦ ਇਸ ਕੇ ਭਾਗਾ।

ਲਹੜੇ ਅਚਲ ਅਪਜਸ ਜਗ ਮਾਂਹੀ।

ਕਯਾ ਇਨ ਕੀਨ, ਮਿਟਯੋ ਪੁਨ ਨਾਂਹੀ। ^{'ਇਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਹਟਿਆ ਨਹੀਂ (ਆਪਣੇ ਹਠ ਤੋਂ)।}

॥ ੩੫ ॥

ਇਸ ਕੀ ਸੰਤਤਿ ਉਪਜੈ ਜੋਇ।

ਗੁਰ ਸਿੱਖਨ ਕੇ ਸਿਖ ਸੁ ਹੋਇ।

^{'ਗੁਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਿਖ ਹੋਣ ਤਾਂ।}

ਤੋਂ ਸੰਗਤਿ ਕੇ ਮੇਲ ਬਨੇ ਹੈ।

ਨਾਤੁਰ ਵਹਿਰ ਮੁਖੀ ਇਹੁ ਰਹਿ ਹੈਂ

॥ ੩੬ ॥

ਜਥਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ਸੋਂ ਕਹਯੋ ਜੁਜਾਤੀ।

ਜਦੁ ਨੇ ਨਹਿ ਮਾਨੀ ਮਨ ਬਾਤੀ।

^{'ਯਯਾਤੀ ਰਾਜੇ ਨੇ ਅਪਨੇ 'ਜਦੁ' ਪੁੱਤ੍ਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰਾ ਬੁਢੇਪਾ ਲੈ ਲੈ, ਉਸਨੇ ਨਾ ਮੰਨਿਆ, ਪਰ 'ਪਰੁ' ਨੇ ਮੰਨ ਲਿਆ। ਰਾਜੇ ਨੇ ਅੰਤ ਬਨ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਰਾਜ 'ਪੁਰੁ' ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, 'ਜਦੁ' ਵਾਂਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।}

ਰਾਜ ਭਾਗ ਤੇ ਕਰਯੋ ਸੁ ਬਾਹਰ।

ਤਥਾ ਕਰੀ ਗੁਰ, ਸੁਤ ਸੋਂ ਜਾਹਰ ॥ ੩੭ ॥

ਸੁਨਿ ਬੁੱਢਾ ਬੋਲਯੋ ਸੁਭ ਮਤਿ ਕੀ।

'ਦੇਖਹੁ ਕਹਾਂ ਕਰੀ ਬ੍ਰਿਤ ਚਿਤ ਕੀ।

ਪਿਤ ਗੁਰ ਕੋ ਸਰਬੱਗਜ ਨ ਜਾਨਯੋ।

ਕਰਯੋ ਛੁਪਾਵ ਮਹਿਦ ਛਲ ਠਾਨਯੋ

॥ ੩੮ ॥

ਅਲਪੱਗਜਨ ਸੰਗ' ਕਪਟ ਪੁਜੈਹੇ।

^{'ਸਾਧਾਰਣ ਸਮਝ ਵਾਲੇ (ਅਲਪ+ਗੰਯਾਨ ਵਾਲੇ) ਨਾਲ।}

ਹੋਤਿ ਅਪਰ ਅਪਰੈ ਕਰਿ ਜੈ ਹੈ।

^{'ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਹੋਰ, ਕਰ ਜਾਈਦੀ ਹੈ ਹੋਰ।}

ਤੁਮਰੇ ਬਿਖੈ ਨ ਨਿਸ਼ਚਾ ਧਰਯੋ।

ਨਿਜ ਸਮਾਨ ਹੀ ਲਖਿਬੋ ਕਰਯੋ' ॥ ੩੯ ॥

ਸੁਨਿ ਸਭਿ ਸਭਾ ਬਿਸਮ ਹੁਇ ਗਈ।

'ਕਯਾ ਇਨ ਕਿਯ' ਅੰਗੁਰੀ ਮੁਖ ਦਈ।

ਨਿਜ ਛਲ ਪ੍ਰਗਟ ਭਯੋ ਮਨ ਜਾਨਯੋ।

ਲੱਜਿਤਿ ਹੈ ਕੈ ਕਛੁ ਨ ਬਖਾਨਯੋ ॥ ੪੦ ॥

ਨੀਚ ਗ੍ਰੀਵ ਕਰਿ ਬੈਠਯੋ ਰਹਯੋ।

ਕਟਕ ਬਾਕ' ਸਭਿਹਿਨਿ ਕੋ ਸਹਯੋ।

^{'ਕੌੜੇ ਬਚਨ।}

ਜਥਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਾਚ ਕੋ ਹੀਰਾ।

ਬੰਚਕਤਾ ਕਰਿ ਹੈ ਮਤਿਧੀਰਾ^੧ ॥ ੪੧ ॥

^੧ਜਿਵੇਂ ਕੱਚ ਦਾ ਹੀਰਾ ਮੁਖੀਆ ਹੋ ਕੇ ਬੁਧੀਮਾਨ ਦੀ ਮਤ ਨੂੰ ਠਗ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਜਬਹਿ ਤੀਰ ਹੀਰਾ ਹੁਇ ਸਾਚੇ।

ਪਰਖਯੋ ਜਾਇ, ਤਜਹਿ^੨ ਸਭਿ ਕਾਚੇ।

^੨ਪਾ:-ਤਬਹਿ।

ਜਬਿ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਪਰਖੇ ਸਾਚੇ।

ਕੂਰੋ ਤਬਿ ਕੂਰੋ ਕਚ ਪਾਚੇ^੧ ॥ ੪੨ ॥

^੧ਕੂੜਾ (ਪ੍ਰਿਥੀਆ) ਤਦੋਂ ਝੂਠਾ ਤੇ ਕੱਚਾ ਪਿੱਲਾ ਨਿਕਲਿਆ।

ਤਬਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸ ਦ੍ਰੈ ਪਾਤੀ।

ਧਰਿ ਕਰ ਬਾਚੀ ਹਿਤ ਕਰਿ ਬਾਤੀ^੨।

^੧ਪ੍ਰੇਮ (ਨਾਲ ਭਰੀ) ਥੈਲੀ, ਭਾਵ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ। ^੨ਪਾ:-ਧਰਿ ਕਰਿ ਮਹਿੰ ਬਾਚੀ ਹਿਤ ਬਾਤੀ।

ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਸਾਲ ਦਰਸ ਕੋ ਕਾਰਨ^੧।

^੧ਜਿਸ ਵਿਚ) ਬਹੁਤ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਕਾਰਣ ਦਰਸ਼ਨ ਦੀ (ਸਿਕ ਦੱਸੀ ਸੀ)। ^੨ਪਾ:-ਜਾਚਨ।

ਬਨੀ ਤੁਕਾਂ ਬਡਹੀ ਸੁਭ ਚਾਰੁਨ^੧।

^੧ਸੁੰਦਰ। ^੨ਪਾ:-ਬਾਨੀ ਸੁਭ ਰਾਚਨ।

॥ ੪੩ ॥

ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਉਰ ਪਠਿ ਕਰਿ ਭਏ।

ਪੁਨ ਭਾਈ ਬ੍ਰਿਧ ਕੇ ਕਰ ਦਏ।

ਆਇਸੁ ਦਈ 'ਪਠਹੁ ਕਿਮ ਅਹੈ।

ਸਭਿ ਗੁਰ ਕੋ ਆਸੈ ਤੁਮ ਲਹੈ' ॥ ੪੪ ॥

ਤਬਿ ਬੁੱਢੇ ਪੜ੍ਹ ਸਭਿਨਿ ਸੁਨਾਏ।

ਸੁੰਦਰ ਸ਼ਬਦ ਨਵੇਂ ਜੁ ਬਨਾਏ।

ਸਭਾ ਸੁਨਤਿ ਸਭਿ ਹੀ ਮੁਦ ਲਹੇ।

'ਧੰਨ ਧੰਨ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ' ਕਹੇ ॥ ੪੫ ॥

ਅਨੁਜ ਬਡਾਈ ਸੁਨਿ ਦੁਖ ਪਾਵਤਿ।

ਜਰਤਿ ਰਿਦਾ ਕੁਛ ਬਸ ਨ ਬਸਾਵਤਿ।

ਛਲ ਬਲ ਕਰਿ ਚਾਹਤਿ ਗੁਰਿਆਈ।

ਪੁਨ ਪਿਤ ਕੀ ਨਹਿੰ ਸੇਵ ਕਮਾਈ

॥ ੪੬ ॥

ਕਰਿ ਹੰਕਾਰ ਨ ਕਬਿ ਬਚ ਮਾਨਾ।

ਧਨ ਕੋ ਸਾਂਭਤਿ ਰਹਯੋ ਮਹਾਨਾ।

ਜਗ ਬਿਵਹਾਰਨ ਮਹਿੰ ਚਤੁਰਾਈ।

ਇਕ ਭੀ ਗੁਨ ਨਹਿੰ ਲੇ ਗੁਰਿਆਈ

॥ ੪੭ ॥

ਇਮ ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਬੈਠਯੋ ਮੁਰਝਾਈ।

ਪੁਨ ਬੁੱਢੇ ਸੰਗ ਗੁਰੂ ਅਲਾਈ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਕੇ ਤੁਮ ਬਹੁ ਪਯਾਰੇ।
 ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰ ਨਿਹਾਰੇ ॥ ੪੮ ॥
 ਗੁਰਤਾ ਅਜਰ ਜਰਨ ਉਰ ਮਾਂਹੀ।
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਅਬਿ ਭਯੋ ਕਿ ਨਾਂਹੀ?
 ਜੇ ਕਰਿ ਤੁਮਹੁ ਸੁਹਾਵਤਿ ਆਛੇ।
 ਇਸਹਿ ਬਿਠਾਵਹਿ ਹਮ ਨਿਜ ਪਾਛੇ
 ॥ ੪੯ ॥

ਗੁਰਤਾ ਉਚਿਤ ਸੁ ਔਰ ਨ ਕੋਈ।
 ਇਨ ਸਮ ਗੁਨ ਕਹੁ ਕਿਸ ਮਹਿ ਹੋਈ।
 ਤੁਮ ਸੰਮਤ ਹੁਇ ਚਾਹਤਿ ਕਰਜੋ। 'ਤੁਸਾਡੀ ਸੰਮਤੀ ਹੋਣ ਨਾਲ।
 ਕਹੋ ਸਾਚੁ ਜਿਮ ਉਰ ਮਹਿ ਧਰਜੋ'
 ॥ ੫੦ ॥

ਸੁਨਿ ਬੁਢੇ ਕਰ ਜੋਰਿ ਉਚਾਰਾ।
 'ਇਹੁ ਸੇਵਕ ਕੀ ਵਸਤੁ ਉਦਾਰਾ'। 'ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਵਸਤੂ।
 ਅਜਰ ਜਰਨ ਆਦਿਕ ਗੁਨ ਹੋਇ।
 ਇਸ ਕੀ ਲਾਇਕ ਜਾਨਹੁ ਸੋਇ ॥ ੫੧ ॥
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਮਹਿ ਪਰਖੇ ਸਾਰੇ।
 ਤੁਮ ਤੇ ਅਪਰ ਸੁਮਤਿ ਕੋ ਧਾਰੇ?
 ਇਨ ਸਮ ਸੇਵਕ ਅਪਰ ਨ ਬੀਯੋ।
 ਜਿਮ ਆਇਸੁ ਮਹਿ ਵਾਸਾ ਕੀਯੋ
 ॥ ੫੨ ॥

ਦੋਹਰਾ:

ਪ੍ਰੇਮਾਤੁਰ ਅਤਿ ਦੁਖ ਲਹਜੋ,
 ਸੰਮਤ ਦੋਇ ਬਿਤਾਇ।
 ਆਇਸੁ ਪਾਇ ਸੁ ਆਪ ਕੀ,
 ਅਬਿ ਦਰਸਨ ਕੋ ਆਇ' ॥ ੫੩ ॥
ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਤੇ ਪੱਤ੍ਰਿਕਾ ਲੇ ਬ੍ਰਿਧ ਸੰਗ ਪ੍ਰਸੰਗ'
ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਏਕ ਬਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥ ੨੧ ॥

੨੨. [ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਜੀ ਨੂੰ ਗੁਰਿਆਈ। ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਚੌਥਾ ਪਦ ਰਚਿਆ]

੨੧<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੨੩

ਦੋਹਰਾ:

ਸੁਨਿ ਕੈ ਬ੍ਰਿਧ ਕੇ ਬਚਨ ਕੋ,
ਸਤਿਗੁਰ ਰਿਦੈ ਅਨੰਦ।
-ਇਨਹੁੰ ਸਰਾਹਯੋ ਤਬਿ ਭਯੋ,
ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੁਲ ਚੰਦ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

¹ਭਾਵ ਦੇਖੀ ਹੈ ਭਾਈ ਬੁੱਢੇ ਨੇ।

ਬਰਤੀ ਦਿਨਹੁ¹ ਬਹੁਤ ਗੁਰਿਆਈ।
ਸਾਰ ਅਸਾਰ ਪਰਖਨਾ ਪਾਈ।
ਮੁਖਜ ਜੋਹਰੀ ਜਬਹਿ^੨ ਜਵਾਹਰ^੩।
ਪਰਖਹਿ, ਤਬਿ^੪ ਹੋਵੈ ਜਗ ਜਾਹਰ-
॥ ੨ ॥

¹ਵਧੀਆ ਰਤਨ। ^੨ਪਾ:-ਜਬਰਿ।

^੩ਪਾ:-ਜਬ।

ਸ਼੍ਰੀਫਲ^੫ ਪੈਸੇ ਪੰਚ ਮੰਗਾਏ।
ਜਹਿੰ ਕਹਿੰ ਤੇ ਸਿਖ ਸਰਬ ਬੁਲਾਏ।
ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਮੇਲਾ ਭਯੋ।
ਚਹੁੰਦਿਸ ਪਰਵਾਰਤਿ ਹੁਇ ਗਯੋ ॥ ੩ ॥
ਸਰਬ ਨਿਹਾਰਤ -ਕਹਾਂ ਕਰਹਿੰਗੇ?
ਬਡਿ ਸੁਤ ਸੋਂ ਉਰ ਕ੍ਰੋਧ ਧਰਹਿੰਗੇ-।
ਤਬਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸ ਉਠਿ ਕਰਿ ਕੈ।
ਸ਼੍ਰੀਫਲ ਅਰ ਪੈਸੇ ਕਰ ਧਰਿ ਕੈ ॥ ੪ ॥
ਤੀਨ ਪ੍ਰਦੱਛਨ ਕੋ ਤਬਿ ਦੀਨ।
ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਸੁਤ ਲਾਇਕ ਚੀਨ।
ਤਿਨ ਆਗੇ ਧਰਿ ਮਸਤਕ ਟੇਕਾ।
ਅਤਿ ਅਨੰਦ ਭਾ ਜਲਧਿ ਬਿਬੇਕਾ ॥ ੫ ॥
ਪੁਨ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਆਇਸੁ ਪਾਇ।
ਬੁੱਢਾ ਉਠਯੋ ਰਿਦੇ ਹਰਖਾਇ।
ਭਰਯੋ ਭਾਗ ਸੋਂ ਭਾਲ ਜੁ ਨੀਕਾ^੬।
ਨਿਜ ਕਰ ਤੇ ਸੁਠ ਕੀਨਸਿ ਟੀਕਾ ॥ ੬ ॥
ਸਭਿ ਸੋਂ ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਕ ਉਚਾਰੇ।
'ਸੁਨਹੁ ਸਿੱਖ! ਸਭਿ ਤੁਮ ਗੁਰ ਪਜਾਰੇ।
ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਮਮ ਰੂਪ ਨਿਹਾਰਹੁ।

^੫ਨਲੇਰ।

^੬ਜੋ ਮੱਥਾ ਭਲੇ ਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਸੀ (ਉਸ ਤੇ)।

ਜਿਮ ਮੁਝ ਲਖਹੁ ਤਥਾ ਉਰ ਧਾਰਹੁ

॥ ੭ ॥

ਗੁਰਤਾ ਗਾਦੀ ਪਰ ਇਹ ਬਿਰਜੋ।

ਹਲਤ ਪਲਤ ਭਾਰ ਜੁ ਸਭਿ ਧਰਜੋ।

ਸੰਗਤ ਕੇ ਦੁਖ ਪਾਰ ਉਤਾਰਹਿ।

ਕਾਰਜ ਅਨਿਕ ਜਗਤ ਮਹਿ ਸਾਰਹਿ

॥ ੮ ॥

ਉਠਹੁ ਸਕਲ ਬੰਦਨ ਇਸ ਕੀਜਹਿ।

ਨਾਨਾ ਭਾਂਤਿ ਉਪਾਇਨ ਦੀਜਹਿ।'

ਸੁਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਬਚਨ ਅਨੰਦੇ।

ਬੋਲਤਿ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਬਿਲੰਦੇ ॥ ੯ ॥

ਜਥਾ ਸ਼ਕਤਿ ਧਰਿ ਨਿਕਟ ਅਕੋਰ।

ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਨਸਿ ਕਰ ਜੋਰਿ।

ਉਤਸਵ ਸਭਿ ਸਿੱਖਨ ਮਹਿ ਹੋਵਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਰਵਿ ਉੱਦਯਤਿ ਜੋਵਾ

॥ ੧੦ ॥

ਦਾਸ ਤਾਮਰਸਾ' ਬਿਕਸੇ ਬ੍ਰਿੰਦ।

'ਕਮਲ।

ਜਗਜਾਸੀ ਗਨ ਮੁਦਿਤ ਮਲਿੰਦ।

ਮਹਾਂ ਦੇਵ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਉਰ ਆਸਾ।

ਭ੍ਰਮ ਤਮ ਜੁਤ ਇਹ ਨਿਸਾ ਬਿਨਾਸਾ' 'ਭ੍ਰਮ ਰੂਪ ਅੰਧਕਾਰ ਵਾਲੀ ਜੋ ਰਾਤ੍ਰੀ (ਸਮਾਨ) ਸੀ
(ਆਸਾ) ਸੋ ਨਾਸ ਹੋ ਗਈ।

॥ ੧੧ ॥

ਇਨ ਕੇ ਪੱਖੀ ਉਡਗਨ ਦੁਰੇ।

ਨਿੰਦਕ ਪੇਚਕ ਮੁਖ ਦ੍ਰਿਗ ਜੁਰੇ'।

'ਨਿੰਦਕ ਉਲੂਆਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੇ ਨੇੜ ਬੰਦ ਹੋਏ।

ਪ੍ਰਿਥੀ ਚੰਦ ਦੁਤਿ ਚੰਦ ਮਨਿੰਦ'।

'ਪ੍ਰਿਥੀ ਚੰਦ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਵਾਂਗੂ।

ਫੀਕੋ ਪਰਜੋ ਤਿਸੀ ਛਿਨ ਮੰਦ ॥ ੧੨ ॥

ਜਰ ਬਰ ਗਯੋ ਅਧਿਕ ਦੁਖ ਪਾਵਤਿ।

ਨੀਵ ਗ੍ਰੀਵ ਕਰਿ ਬਸ ਨ ਬਸਾਵਤਿ।

ਮਹਾਂ ਦੇਵ ਤੂਸਨਿ ਬਿਰ ਬਿਯੋ।

ਹਰਖ ਨ ਸ਼ੋਕ ਰਿਦੈ ਕੁਛ ਕਿਯੋ ॥ ੧੩ ॥

ਸੁਨਿ ਜਨਨੀ ਬਡਭਾਗਾ ਭਾਨੀ।

-ਗੁਰ ਅਰਜਨ ਭਾ- ਮੁਦਿਤ ਮਹਾਂਨੀ।

ਸਿਮਰਤਿ ਪਿਤਾ ਬਾਕ ਸੁਖ ਪਾਇਵ।

-ਨਹੀਂ ਬੰਸ ਤੇ ਗੁਰਤਾ ਜਾਇਵ-

॥ ੧੪ ॥

ਪਿਤਾ ਗੁਰੂ ਕੋ ਕਹਯੋ ਅਟਲ ਹੈ।

ਚਲਹਿ ਸੁਮੇਰੁ ਨਹੀਂ ਸੋ ਚਲਿ ਹੈ।

'ਟਲੇਗਾ ਨਹੀਂ (ਕਹਿਆ)।

ਸਭਾ ਬਿਖੈ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਤਬੈ।

ਬੈਠੇ ਚਹੁੰਦਿਸ਼ ਸੰਗਤ ਸਬੈ ॥ ੧੫ ॥

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਸੁਤ ਕੀ ਦਿਸ਼ ਦੇਖਿ।

ਕਹਯੋ ਬਾਕ ਮਨ ਮੁਦਿਤਿ ਵਿਸ਼ੇਖ।

'ਹੋਤਿ ਸਬਦ ਕੇ ਚਤੁਰਥ ਪਦ ਸਭਿ।

ਕਰੇ ਤੀਨ ਇਕ ਚਹੀਅਤਿ ਹੈ ਅਬਿ

॥ ੧੬ ॥

ਰਚਹੁ ਸੁਪਦ ਸੁਭ ਨਿਕਟ ਹਮਾਰੇ।

ਪਾਵਹੁ ਸਬਦ ਭੋਗ ਮਤਿਧਾਰੇ।

ਜਿਸ ਕੋ ਜਗ ਮਹਿ ਸਿੱਖਯ ਘਨੇਰੇ।

ਪਠਹਿ ਸੁਨਹਿ ਮੁਦ ਪਾਇ ਬਡੇਰੇ

॥ ੧੭ ॥

ਮੁਦਿਤਿ ਬ੍ਰਿਧੁ ਹੁਇ ਕਰਿ ਤਬਿ ਕਹੈ।

'ਬਾਬੇ ਬੁੱਢੇ ਨੇ।

'ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਕ ਉਚਿਤ ਹੀ ਅਹੈ।'

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਸੁਨਿ ਕੈ ਤਿਹ ਸਮੇ।

ਰਚਯੋ ਸੁ ਪਦ ਪਿਤ ਕੋ ਕਰਿ ਨਮੋ

॥ ੧੮ ॥

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ:

ਭਾਗੁ ਹੋਆ ਗੁਰਿ ਸੰਤੁ ਮਿਲਾਇਆ ॥

ਪ੍ਰਭੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ਘਰ ਮਹਿ ਪਾਇਆ ॥

ਸੇਵ ਕਰੀ ਪਲੁ ਚਸਾ ਨ ਵਿਛੁੜਾ ਜਨ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤੁਮਾਰੇ ਜੀਉ ॥ ੪ ॥

ਹਉ ਘੋਲੀ ਜੀਉ ਘੋਲਿ ਘੁਮਾਈ ਜਨ ਨਾਨਕ ਦਾਸ ਤੁਮਾਰੇ ਜੀਉ ॥ ਰਹਾਉ ॥ ੧ ॥ ੮ ॥

ਚੌਪਈ:

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਸੁਨਿ ਹਰਖੇ।

-ਬਾਣੀ ਬਹੁਤ ਕਰਹਿਗੇ- ਪਰਖੇ।

ਆਛੀ ਸਾਫ ਬਨਾਵਟ ਹੇਰੀ।

ਰਚੀ ਤੁਰਤ ਨਹਿ ਲਾਗਸੁ ਦੇਰੀ ॥ ੧੯ ॥

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਸੁਤ ਸੋਂ ਫੁਰਮਾਇਵ।

'ਸਹਤ ਨੰਮ੍ਰਤਾ ਸਬਦ ਬਨਾਇਵ।

ਜਿਸ ਕੋ ਪਠਿ ਸੁਨਿ ਕਰੇ ਬਿਚਾਰਨ।
 ਹਰੇ ਹੰਕਾਰ ਸਮੇਤ ਬਿਕਾਰਨ' ॥ ੨੦ ॥
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਪਿਤ ਤੇ ਸੁਨਿ ਬਾਨੀ।
 ਅਤਿ ਅਧੀਨ ਹੁਇ ਬੰਦਨ ਠਾਨੀ।
 'ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਤੁਮ ਹੀ ਅਹੋ।
 ਮੈਂ ਅਨੁਸਾਰਿ ਸਦਾ ਜਿਮ ਕਹੋ' ॥ ੨੧ ॥
 ਸਭਾ ਉਠੀ ਜਬਿ ਨਿਜ ਨਿਜ ਥਾਨ।
 ਪਹੁੰਚੇ ਸਭਿ 'ਸੁਭ' ਕਰਤਿ ਬਖਾਨ।
 ਭਾਈ ਬ੍ਰਿਧ ਸੋਂ ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਮਿਲਯੋ।
 ਜਰ ਬਰ ਰਹਯੋ ਨ ਬਸ ਕੁਛ ਚਲਯੋ
 ॥ ੨੨ ॥

'ਸੁਨਿ ਬੁੱਢੇ! ਹਮ ਤੁਝ ਕੋ ਜਾਨਹਿ।
 ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸਮ ਮਹਿਮਾ ਮਾਨਹਿ।
 ਇਸ ਬਿਧਿ ਆਜ ਤੀਕ ਮਤਿ ਮੇਰੀ'।
 ਰਹੀ ਨ ਅਬ ਸ਼ਰਧਾ ਕ੍ਰਿਤ ਹੇਰੀ'।
 ॥ ੨੩ ॥

'ਮੇਰੀ ਮਤ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ (ਭਾਵ ਸ਼ਰਧਾ ਵਾਲੀ ਰਹੀ)।

'ਤੁਹਾਡੀ' ਕਰਤੂਤ ਵੇਖਕੇ।

ਰਹਯੋ ਸੰਗ ਸਭਿ ਹੀ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ।
 ਦੇਖਤਿ ਰਹਯੋ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਸੁ ਧੁਰ ਕੇ।
 ਮੈਂ ਜੇਸਟ ਅਰੁ ਲਾਇਕ ਆਛੇ।
 ਉਚਿਤ ਹੁਤੀ ਗੁਰਤਾ ਪਿਤ ਪਾਛੇ ॥ ੨੪ ॥
 ਸੋ ਤੁਮ ਨੇ ਕਛੁ ਨਹੀਂ ਬਿਚਰਾਯੋ।
 ਭਯੋ ਬ੍ਰਿਧ ਕੈ ਬੁਧਿ ਬਲ ਹਾਰਾਯੋ'।

'ਬੁੱਢਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈਂ, ਕਿ ਤੇਰੀ ਮਤ ਦਾ ਬਲ ਹਾਰ ਗਿਆ ਹੈ।

'ਪਿਤਾ ਜੀ ਤਾਂ ਇਕ ਨਾਮ ਮਾਤ੍ਰ ਗੁਰੂ ਬਣੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਪਿਤ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਨਾਮੁ ਇਕ ਬਨੇ'।
 ਮੈਂ ਬਿਵਹਾਰ ਚਲਾਵਤਿ ਘਨੇ ॥ ੨੫ ॥
 ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਕੀ ਬੁਧਿ ਤੂੰ ਮਮ ਜਾਨਤਿ।
 ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਗੁਰ ਮੁਹਿ ਅਨੁਮਾਨਤਿ।
 ਕ੍ਰਿਤਿ ਅਚਾਨਕ ਇਹ ਕਯਾ ਕੀਨ।
 ਤੈਂ ਉਠਿ ਤੁਰਤ ਤਿਲਕ ਕਰਿ ਦੀਨ
 ॥ ੨੬ ॥

ਮੈਂ ਨਿਜ ਬਲ ਤੋਂ ਦੋਹਾਂ ਉਲਟਾਇ।
 ਤੋਂ ਤੁਮਰੀ ਕਯਾ ਪਤਿ ਰਹਿ ਜਾਇ।

ਆਗੈ ਜ਼ਿਕਰ ਨ ਕਬਿਹੂੰ ਭਯੋ।
ਤੁਰਤ ਅਨੁਚਿਤ ਕਹਾਂ ਕਰਿ ਦਯੋ
॥੨੭॥

ਜੇ ਪਿਤ ਰਿਸ ਕਰਿ ਕੇ ਇਮ ਠਾਨੀ।
ਰੀਤਿ ਅਨੁਚਿਤ ਕਰਨ ਕੋ ਮਾਨੀ।
ਤਉ ਤੁਮਹੁ ਕੋ ਲਾਇਕ ਹੁਤੀ।
ਸਮਝਾਵਨ ਕਹਿ ਕੈ ਸੁਭ ਮਤੀ ॥੨੮॥
-ਬਡ ਸੁਤ ਕੋ ਹੈ ਇਹੁ ਅਧਿਕਾਰਾ।
ਪੁਨ ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਲਾਇਕ ਨਿਰਧਾਰਾ।
ਪਿਤ ਕੇ ਹੋਵਤਿ ਸਭਿ ਬਿਵਹਾਰਾ।
ਕਰੇ ਸੰਭਾਰਨ ਸੁਮਤਿ ਉਦਾਰਾ- ॥੨੯॥
ਇਤਯਾਦਿਕ ਕਹਿ ਕਰਿ ਸਮਝਾਵਤਿ।
ਗੁਰਤਾ ਲਘੁ ਸੁਤ ਤੇ ਬਰਜਾਵਤਿ।

¹ਰੋਕ ਦੇਂਦੇ।

ਤੁਮ ਕੋ ਉਚਿਤ ਹੁਤੀ ਇਹੁ ਰੀਤਿ।
ਤੋ ਸਯਾਨੋ ਸਮਝਤਿ ਸਭਿ ਚੀਤ ॥੩੦॥
ਸੋ ਤੋ ਬਾਤ ਨ ਕੀਨਸਿ ਨੀਕਾ।
ਤੋਂ ਉਠਿ ਦੀਨ ਤੁਰਤ ਹੀ ਟੀਕਾ।
ਤੁਵ ਕ੍ਰਿਤ ਕੋ ਕਯਾ ਨਿੰਦਹਿ ਨਾਂਹੀ?
ਜੇ ਸਿਖ ਸਯਾਨੇ ਸੰਗਤਿ ਮਾਂਹੀ ॥੩੧॥
ਦੇਖਿ ਲਈ ਤੁਮਰੀ ਕਰਤੂਤ।
ਕਹਤਿ ਸੁਮਤਿ ਜੁਤਿ ਕੀਨ ਕਸੂਤ।

¹ਲੋਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ) ਅਕਲ ਵਾਲਾ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ, (ਪਰ ਤੁਸਾਂ) ਕਸੂਤੀ ਗਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਅਬਿ ਮੈ ਕਰਿਹੋਂ ਨਿਤ ਉਤਸਾਹੂ।
ਛੀਨ ਲੇਹੁੰ ਗਾਦੀ ਤਿਸ ਪਾਹੂ ॥੩੨॥
ਦਰਬ ਬ੍ਰਿੰਦ ਖਰਚਨ ਕਰਿ ਲੈਹੋਂ।
ਸਭਿ ਕੀ ਕਰੀ ਉਲਟ ਅਬਿ ਦੈ ਹੋਂ।
ਬ੍ਰਿਧ ਕਹਯੋ 'ਰਿਸ ਕਯੋਂ ਉਰ ਕਰੈਂ?
ਪਿਤ ਸੇਵਾ ਮਹਿੰ ਨਹਿੰ ਹਿਤ ਧਰੈਂ
॥੩੩॥

ਰੀਝਹਿੰ, ਬਿਨਾ ਕਹੇ ਤੁਝ ਦੈ ਹੈਂ।
ਜੇ ਕਰਿ ਲਾਇਕ ਕੋ ਪਿਖਿ ਲੈਹੈਂ।
ਕਰੈਂ ਬਖੀਲੀ ਹਾਥ ਨ ਆਵੈ।

¹ਜੇ ਰੀਝ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਬਿਨਾ (ਮੇਰੇ) ਕਹੇ ਤੈਨੂੰ ਦੇ ਦਿੰਦੇ।

ਗਹਿਰਾ ਨੰਮ੍ਰਤਾ ਬਾਂਛਤ ਪਾਵੈਂ ॥ ੩੪ ॥

†ਪਾ:-ਗਹਹੁ।

ਪਿਤ ਕੋ ਕਹਯੋ ਨ ਮਾਨਯੋ ਨੀਕਾ।

ਯਾਂ ਤੇ ਨਹੀਂ ਭਯੋ ਤੁਵ ਟੀਕਾ।

ਗੁਰੂ ਪੁੱਤ੍ਰ, ਤੁਮ, ਬਡੀ ਬਡਾਈ।

ਮਾਨਨੀਯ, ਕਯਾ ਹਾਥ ਨ ਆਈ। †ਤੇਰੀ ਵਡਿਆਈ ਵਡੀ ਹੈ, ਤੂੰ ਗੁਰੂ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ਹੈਂ,
ਮਾਨਨੀਯ ਹੈਂ, ਕੀ ਹੋਯਾ (ਜੇ ਗੁਰਜਾਈ) ਹਥ ਨਹੀਂ
ਆਈ ਤਾਂ।

॥ ੩੫ ॥

ਕ੍ਰੋਧ ਬਿਖਾਦ ਛੋਡ ਸੁਖ ਪਾਵਹੁ।

ਪਿਤਾ ਕਰੇ ਤਿਮ ਉਰ ਹਰਖਾਵਹੁ।

ਦੀਨ ਦੁਨੀ ਕੇ ਮਾਲਿਕ ਅਹੈਂ।

ਤਿਨ ਸਨਮੁਖ ਕੋ ਉੱਤਰ ਕਹੈ? ॥ ੩੬ ॥

ਇਮ ਕਹਿ ਬ੍ਰਿਧ ਮੁਖ ਧਾਰੀ ਮੌਨ।

ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਜਾਇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ਯੋ ਭੋਨ।

ਗਿਰਾ ਕਠੋਰ ਕਹਤਿ ਰਿਸ ਧਾਰੇ।

ਪਿਤ ਕੇ ਨਿਕਟ ਗਯੋ ਦੁਖ ਭਾਰੇ ॥ ੩੭ ॥

ਮੁਖ ਤੇ ਕਹਿਨ ਲਾਗਿ ਕਟੁ ਬਾਨੀ।

ਕਯਾ ਬਿਪਰੀਤਿ ਆਪ ਨੇ ਠਾਨੀ?

ਮੇਰੀ ਵਸਤੁ ਅਲਪ ਕੋ ਦਈ।

ਕੋ ਇਮੁ ਕਰਿਹ?, ਨ ਆਗੇ ਭਈ† †ਪਾ:-ਹੁਈ।

॥ ੩੮ ॥

ਮੋ ਸੰਗ ਖੋਟ ਜਾਨਿ ਕੈ ਕਰਯੋ।

ਕੌਨ ਦੋਸ਼ ਲਖਿ ਕੈ ਪਰਹਰਯੋ।

ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤੁਮ ਮੁਝ ਸੋਂ ਠਾਨੀ।

ਇਸ ਕੋ ਫਲ ਦੇਖੋ ਅਗਵਾਨੀ। ॥ ੩੯ ॥

†ਦੇਖੋਗੇ ਅੱਗੋਂ ਨੂੰ।

ਦਰਬ ਬ੍ਰਿੰਦ ਅਬਿ ਮੋਹਿ ਸਮੀਪਿ।

ਮਿਲਿ ਹੋਂ ਬਲੀ ਜੁ ਹੋਹਿ ਮਹੀਪਿ।

ਦੇ ਕਰਿ ਧਨੁ ਕੋ ਤਿਸੁ ਅਪਨਾਵਹੁ।

ਪਿਤ ਸੁਤਾ ਤੁਮ ਕੋ ਕਸ਼ਟ ਦਿਖਾਵਹੁ† †ਪਿਤਾ ਪੁੱਤ੍ਰ (ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ)।

॥ ੪੦ ॥

ਜਬਿ ਤੁਮਰੋ ਬਸ ਚਲਹਿ ਨ ਕੋਈ।

ਬਿਨਾ ਕਰੇ ਗੁਰਤਾ ਮੁਝ ਹੋਈ।

ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਝਗਰਾ ਬਹੁ ਠਾਨਯੋ।

ਤਿਸ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਬਖਾਨਯੋ

॥ ੪੧ ॥

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ:

ਸਾਰਗ ਮਹਲਾ ੪ ਘਰੁ ੩ ਦੁਪਦਾ

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਕਾਹੇ ਪੂਤ ਝਗਰਤ ਹਉ ਸੰਗਿ ਬਾਪ ॥

ਜਿਨ ਕੇ ਜਣੇ ਬਡੀਰੇ ਤੁਮ ਹਉ ਤਿਨ ਸਿਉ ਝਗਰਤ ਪਾਪ ॥੧॥ ਰਹਾਉ ॥

ਜਿਸੁ ਧਨ ਕਾ ਤੁਮ ਗਰਬੁ ਕਰਤ ਹਉ ਸੋ ਧਨੁ ਕਿਸਹਿ ਨ ਆਪ ॥

ਖਿਨ ਮਹਿ ਛੋਡਿ ਜਾਇ ਬਿਖਿਆ ਰਸੁ ਤਉ ਲਾਗੈ ਪਛੁਤਾਪ ॥੧॥

ਜੋ ਤੁਮਰੇ ਪ੍ਰਭ ਹੋਤੇ ਸੁਆਮੀ ਹਰਿ ਤਿਨ ਕੇ ਜਾਪਹੁ ਜਾਪ ॥

ਉਪਦੇਸੁ ਕਰਤ ਨਾਨਕ ਜਨ ਤੁਮ ਕਉ ਜਉ ਸੁਨਹੁ ਤਉ ਜਾਇ ਸੰਤਾਪ ॥੨॥੧॥੨॥

ਚੌਪਈ:

'ਪ੍ਰਿਥੀਆ ! ਸੁਨਹੁ ਗਰਬ ਕਯਾ ਧਨ ਕੋ।

ਜਿਸ ਕੋ ਤਜਾਗਤਿ ਟਿਕਹਿ ਨ ਖਿਨ ਕੋ'। 'ਕੋਈ।

ਪਛੁਤਾਵਨ ਪੀਛੇ ਰਹਿ ਜੈ ਹੈ।

ਪਿਤ ਸੋਂ ਝਗਰਤਿ ਲਾਜ ਨ ਪੈ ਹੈ

॥ ੪੨ ॥

ਯਾਂ ਤੇ ਹਰਿ ਹਰਿ ਸਿਮਰਨ ਕਰਹੁ।

ਨੀਕੋ ਇਹੁ ਉਪਦੇਸੁ ਜਿ ਧਰਹੁ।

ਤਨ ਮਨ ਕੇ ਸਭਿ ਹਤਹਿ ਸੰਤਾਪ।

ਬਹੁਰ ਨ ਬਯਾਪਹਿ ਲੋਭ ਸੁਪਾਪ' ॥੪੩॥

ਸੁਨਿ ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਪੁਨ ਖਿਝੋ ਬਿਸਾਲਾ।

'-ਸਿਮਰਹੁ ਹਰਿ ਹਰਿ ਨਾਮ ਗੁਪਾਲਾ'-। 'ਮੈਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਤੂੰ) ਹਰਿ ਹਰਿ ਗੁਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਸਿਮਰ।

ਗੁਰਿਆਈ ਲਘੁ ਸੁਤ ਕੋ ਦੈ ਕੈ।

ਮੋਹਿ ਅਨਾਦਰਿ ਸਭਿ ਮਹਿੰ ਕੈ ਕੈ

॥ ੪੪ ॥

ਉਪਦੇਸੁਨ ਕੋ ਲਖਿ ਅਧਿਕਾਰੀ।

ਭਲੇ ਸਮੇਂ ਅਬ ਗਿਰਾ ਉਚਾਰੀ।

-ਗੁਰਤਾ ਕੀ ਧਰਿ ਕਰਿ ਉਰ' ਆਸਾ। 'ਧਰਕੇ ਭਾਵ ਛੱਡਕੇ ਦਿਲੋਂ।

ਹਰਿ ਕੋ ਭਜੋ ਹੋਇ ਕਰਿ ਦਾਸਾ- ॥੪੫॥

ਇਹੁ ਧਰਿਹੋ' ਉਪਦੇਸੁ ਤੁਮਾਰਾ। 'ਧਾਰਨ ਕਰਾਂਗਾ।

ਭਲੇ ਕਰਹੁਗੇ ਭਵਜਲ ਪਾਰਾ।

ਕਰਤਿ ਅਜੋਗ ਨ ਕਛੂ ਬਿਚਾਰੇ।

-ਸਿਮਰਹੁ ਹਰਿ ਹਰਿ- ਅਬਹਿ ਉਚਾਰੇ'

॥ ੪੬ ॥

ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸ, ਬਚ ਖੋਟੇ।

-ਹਟਹਿ ਨਹੀਂ, ਕੋ ਕਿਸ ਬਿਧਿ ਹੋਟੇ।

‘ਇਹ ਮੁੜਦਾ ਨਹੀਂ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸਨੂੰ ਹੋੜੇ।

ਏਕ ਪ੍ਰੀਤਿ ਜਿਸ ਕਰਨ ਖੁਟਾਈ।

‘ਇਕ ਖੋਟ ਕਰਨ ਵਿਚ ਹੀ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰੀਤੀ ਹੈ।

ਪੁਨ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਬਨਾਇ ਸੁਨਾਈ

॥ ੪੭ ॥

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ:

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੪ ॥

ਤਿਨ੍ਹੀ ਅੰਤਰਿ ਹਰਿ ਆਰਾਧਿਆ

ਜਿਨ ਕਉ ਧੁਰਿ ਲਿਖਿਆ ਲਿਖਤੁ ਲਿਲਾਰਾ ॥

ਤਿਨ ਕੀ ਬਖੀਲੀ ਕੋਈ ਕਿਆ ਕਰੇ

ਜਿਨ ਕਾ ਅੰਗੁ ਕਰੇ ਮੇਰਾ ਹਰਿ ਕਰਤਾਰਾ ॥ ੧ ॥

ਹਰਿ ਹਰਿ ਧਿਆਇ ਮਨ ਮੇਰੇ ਮਨ ਧਿਆਇ

ਹਰਿ ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਸਭਿ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰਣਹਾਰਾ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥

ਧੁਰਿ ਭਗਤ ਜਨਾ ਕਉ ਬਖਸਿਆ ਹਰਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰਾ ॥

ਮੂਰਖੁ ਹੋਵੈ ਸੁ ਉਨ ਕੀ ਰੀਸ ਕਰੇ ਤਿਸੁ ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਮੁਹੁ ਕਾਰਾ ॥ ੨ ॥

ਸੇ ਭਗਤ ਸੇ ਸੇਵਕਾ ਜਿਨਾ ਹਰਿ ਨਾਮੁ ਪਿਆਰਾ ॥

ਤਿਨ ਕੀ ਸੇਵਾ ਤੇ ਹਰਿ ਪਾਈਐ ਸਿਰਿ ਨਿੰਦਕ ਕੈ ਪਵੈ ਛਾਰਾ ॥ ੩ ॥

ਜਿਸੁ ਘਰਿ ਵਿਰਤੀ ਸੋਈ ਜਾਣੈ

ਜਗਤ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪੂਛਿ ਕਰਹੁ ਬੀਚਾਰਾ ॥

ਚਹੁ ਪੀੜੀ ਆਦਿ ਜੁਗਾਦਿ ਬਖੀਲੀ ਕਿਨੈ ਨ ਪਾਇਓ

ਹਰਿ ਸੇਵਕ ਭਾਇ ਨਿਸਤਾਰਾ ॥ ੪ ॥ ੨ ॥ ੯ ॥

ਚੌਪਈ:

‘ਤਿਸ ਕੇ ਅੰਤਰ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਾਗੇ।

ਜਿਸ ਕੇ ਲਿਖਯੋ ਧੁਰਹੁੰ ਵਡਭਾਗੇ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੋ ਸਦਾ ਸਹਾਇਕ।

ਹਰਿ ਕਰਤਾਰ ਜੁ ਸਭਿ ਜਗੁ ਨਾਇਕ

॥ ੪੮ ॥

ਤਿਸ ਕੀ ਤੂੰ ਕਯਾ ਕਰਹਿੰ ਬਖੀਲੀ।

ਜਿਸ ਕੇ ਹਰਿ ਲਿਵ ਲਗੀ ਰਸੀਲੀ।

ਲਖਯੋ ਭਗਤ ਬਖਸ਼ਸ਼ ਭੀ ਧੁਰ ਤੇ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰ ਸੁ ਬਰਤੇ

॥ ੪੯ ॥

ਰੀਸ ਕਰੈ, ਮੂਰਖ ਹੈ ਸੋਇ।

ਹਲਤਿ ਪਲਤਿ ਮੁਖ ਕਾਰੋ ਹੋਇ।

ਪ੍ਰਿਯ ਹਰਿਨਾਮ ਭਗਤਿ ਸੋ ਦਾਸ।

ਤਿਨ ਤੇ ਪਾਈਅਹਿ ਪ੍ਰਭੂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼

॥ ੫੦ ॥

ਨਿੰਦਕ ਕੇ ਕੁਛ ਹਾਥ ਨ ਆਵੈ।

ਛਾਰ ਪਰੈ ਸਿਰ ਫਿਰ ਪਛੁਤਾਵੈ।

ਜਿਸ ਕੇ ਉਰ ਬਰਤਹਿ ਲਿਵ ਹਰਿ ਕੀ।

ਸੋ ਜਾਨਹਿ ਮਹਿਮਾ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ

॥ ੫੧ ॥

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਚੰਦ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸ ਸੁਖਕੰਦ।

ਚਤੁਰਥ ਪੀੜੀ ਗੁਰਤਾ ਕੇਰੀ।

ਹਮ ਲਗ ਹੋਈ ਸਭਿ ਜੁਗ ਹੇਰੀ ॥ ੫੨ ॥

ਕਰੇ ਬਖੀਲੀ ਕਰ ਨਹਿ ਆਈ।

ਲਹਜੇ ਪਰਮ ਪਦ ਕਰਿ ਸਿਵਕਾਈ।

ਸੋ ਤੇਰੇ ਕਬਿ ਤੀਰ ਨ ਹੋਈ।

ਭਰੇ ਗਰਬ ਸੋ ਮਤ ਛਲ ਭੋਈ ॥ ੫੩ ॥

ਹਮ ਕੋ ਤੈ ਅਲਪਗਜ ਪਛਾਨਾ।

ਆਪ ਕਰੇ ਛਲ ਮਾਨਿ ਮਹਾਂਨਾ।

ਮਤਸਰ ਧਰਿ ਕਰਿ ਲੇ ਕਰਿ ਪਾਤੀ।

ਕਰੀ ਛੁਪਾਵਨ ਮਨਹੁ ਅਰਾਤੀ ॥ ੫੪ ॥

ਹਮ ਤੁਝ ਬੂਝ ਰਹੇ, ਨਹਿ ਮਾਨੀ।

ਨਿਡਰ ਕੁਮਤਿ ਧਰਿ ਸਪਤ ਬਖਾਨੀ।

ਕੂਰ ਸਪਤ ਕੋ ਦੋਸ਼ ਨ ਮਾਨਾ।

ਹਮ ਕੋ ਜਾਨਤਿ ਰਹਜੋ ਅਜਾਨਾ ॥ ੫੫ ॥

ਬਿਨਾਂ ਨੰਮ੍ਰਤਾ ਹੋਇ ਨ ਸੇਵਾ।

ਸੇਵਾ ਕਹਾਂ ਮਹਾਂ ਅਹੰਮੇਵਾ^੧।

^੧ਗੁਰਜਾਈ) ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਆਈ।

^੨ਸੇਵਾ।

^੩ਸੋ (ਸੇਵਾ) ਤੇਰੇ ਕਦੇ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਢੁੱਕੀ।

^੪ਆਪ ਨੂੰ ਮਹਾਨ ਮੰਨਕੇ ਛਲ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। (ਅ)
ਆਪ ਤੂੰ ਛਲ ਤੇ ਬੜਾ ਹੰਕਾਰ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

^੫ਮਾਨੋਂ ਸ਼ੱਭੂ।

^੬ਸੁਗੰਦ, ਸੌਂਹ।

^੭ਤੂੰ ਸੇਵਾ ਕੀ ਕਰਨੀ ਸੀ ਬੜਾ ਹੰਕਾਰ ਵਧਾਇਆ ਹੈ।
^੮ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਜੋ ਕੰਮ ਕਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਸਮਝਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਸੀ ਹੰਕਾਰ, ਕਿਉਂਕਿ ਹੰਕਾਰ ਵਿਚ ਕਰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਸ਼ਰਧਾ ਪ੍ਰੇਮ ਭਾਵ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਗੱਦੀ ਦਾ ਲੋਭ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨਾਮ ਦੀ ਲਿਵ ਵਿਚ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ ਨਿਮਗਨ ਆਤਮ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ।

ਸ਼ਰਧਾ ਸਭਿ ਕੀ ਮੂਲ ਮਹਾਂਨੀ।

ਅੰਕੁਰੁ¹ ਪ੍ਰੇਮ ਹੋਤਿ ਸੁਖਦਾਨੀ ॥ ੫੬ ॥

¹ਅੰਗੂਰ।

ਤੁਚ ਸੇਵਾ ਜਿਸ ਕੋ ਦਿਓ ਕਰਤਾ¹।

¹ਭਾਵ ਸੇਵਾ ਛਿੱਲ ਸਮਾਨ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿੜ (ਮਜ਼ਬੂਤ) ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਕਾਂਡ¹ ਬਡੇ ਵੈਰਾਗ ਪ੍ਰਵਿਰਤਾ²।

¹ਟਾਹਣੇ। ਘੇਰੇ ਹੋਏ।

ਹਰਿ ਕਾ^੧ ਨਾਮ ਸੁਮਨ ਤੇ ਫੂਲਾ¹।

¹ਫੁੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ^੧ਪਾ:-ਕੇ।

ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ ਮਹਿ ਸੋਭਤਿ ਝੂਲਾ¹

¹ਝੁੱਲਦਾ ਹੋਯਾ ਸੋਭਦਾ ਹੈ (ਇਹ ਬ੍ਰਿੱਛ)।

॥ ੫੭ ॥

ਦੈਵਿ ਸੰਪਦਾ ਗੁਣ ਜਿ ਅਨੇਕਾ।

ਗੁਣ ਦਲ ਕਲਿਤ ਸੁ ਬਲਿਤ ਬਿਬੇਕਾ¹।

¹ਵਿਵੇਕ ਆਦਿਕ ਜੋ ਦੈਵੀ ਸੰਪਦਾ ਦੇ ਅਨੇਕ ਗੁਣ ਹਨ ਓਹ ਮਾਨੋਂ ਸਾਰੇ ਸੁੰਦਰ ਪੱਤੇ (ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਓਹ ਬ੍ਰਿੱਛ) ਵਿਹੜਿਆ ਹੈ। (ਅ) ਬਿਬੇਕਾ = ਜਾਣੇ, ਸਮਝੇ।

ਆਤਮ ਗਿਆਨ ਲਗਯੋ ਫਲ ਸੁੰਦਰ।

ਅਤਿ ਅਨੰਦ ਰਸ ਜਿਸ ਕੇ ਅੰਦਰ¹

¹ਉਸ ਵਣ ਵਿਚ ਰਸ ਜੋ ਹੈ ਸੋ 'ਅਨੰਦ' ਹੈ।

॥ ੫੮ ॥

ਕੋਟਿ ਕਲਪਤਰੁ ਹੈ ਨ ਪਟੰਤਰ¹।

¹ਬਰਾਬਰ।

ਪ੍ਰਭੂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ ਲਹੈ ਸੁ ਅੰਤਰ।

ਕਯੋਂ ਤਰਫਤਿ ਅਬਿ ਦੁਖ ਕੋ ਪਾਇ।

ਬਿਨਾਂ ਭਾਗ ਤੇ ਹਾਥ ਨ ਆਇ ॥ ੫੯ ॥

ਅਬਿ ਭੀ ਰਹੁ ਅਨੁਸਾਰਿ ਸਦੀਵਾ।

ਹਰਿ ਹੰਕਾਰ¹ ਹੋਹੁ ਮਨ ਨੀਵਾਂ।

¹ਹੰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਕੇ।

ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਸਮੁਝਾਇਵ।

ਬਾਦ ਕਰਨ ਤੇ ਬਹੁ ਬਰਜਾਇਵ ॥ ੬੦ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੋ ਗੁਰਿਆਈ ਦੈਨਿ' ਪ੍ਰਸੰਗ

ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਦੁਇ ਬਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥ ੨੨ ॥

੨੩. [ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਨਾਲ ਝਗੜਾ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਜਾਣਾ]

੨੨<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ [ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ](#) - [ਤਤਕਰਾ](#) ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>> ੨੪

ਦੋਹਰਾ:

ਸੁਨਤਿ ਪਿਤਾ ਕੇ ਬਚਨ ਕੋ, ਪ੍ਰਿਥੀਆ
ਅਤਿ ਹੰਕਾਰ।
ਮਹਾਂ ਕ੍ਰੋਧ ਕੋ ਧਾਰਿ ਕੈ, ਸਨਮੁਖ ਕੀਨ
ਉਚਾਰ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

'ਸੇਵਾ ਭਲੀ ਕਰਤਿ ਹੋ ਪਰਖਨ।
ਬੈਠਯੋ ਲਵਪੁਰਿ ਮਹਿੰ ਦ੍ਰੈ ਬਰਖਨਿ।
ਤੁਮਰੀ ਸੁਧਿ ਅਰੁ ਨਹੀਂ ਸਦਨ ਕੀ।
ਆਵਤਿ ਜਾਤਿ ਨਹੀਂ ਸੁਧ ਧਨ ਕੀ ॥ ੨ ॥
ਬੈਠਯੋ ਰਹਯੋ ਨਿਚਿੰਤ ਸੁਖਾਰੋ।
ਕੌਨ ਕਾਜ ਤਹਿੰ ਰਹਤਿ ਸੁਵਾਰੋ।
ਮੈਂ ਸਗਰੇ ਘਰ ਕੀ ਬਡ ਕਾਰ।
ਸੰਗਤਿ ਆਵਨਿ ਜਾਨਿ ਹਜ਼ਾਰ ॥ ੩ ॥
ਕਿਸ ਕੋ ਦੇਨਿ ਕਿਸੁ ਤੇ ਲੇਨਾ।
ਰਾਖਨ ਸਭਿ ਕੋ ਸਦਾ ਸੁਖੇਨਾ।
ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਕਰਤਿ ਰਹਯੋਂ ਮੈਂ ਆਛੇ'।
ਸਭਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁਇ ਮੁਝ ਤੇ ਗਾਛੇ' ॥ ੪ ॥
ਅਖਿਲ ਮਸੰਦਨ ਤੇ ਸਭਿ ਕਾਰ।
ਰਹਯੋ ਸੰਭਾਰਤਿ ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ।
ਦੇਗ ਕਰਨ ਕੀ ਕਾਰ ਚਲਾਈ।
ਇਤਯਾਦਿਕ ਮੈਂ ਸੇਵ ਕਮਾਈ ॥ ੫ ॥
ਤੁਮ ਤੇ ਆਦਿ ਸਰਬ ਪਰਵਾਰੇ।
ਕਾਰਿ ਕਿਨਹੁੰ ਨਹਿੰ ਕੋਇ ਸੰਭਾਰੇ।
ਸੁਧਿ ਭੀ ਕਬਹੂੰ ਨ ਲੀਨਸਿ ਕੋਈ।
ਮੋ ਤੇ ਹੋਤਿ ਸਰਬ ਬਿਧਿ ਸੋਈ' ॥ ੬ ॥
ਇਮ ਕਹਿ ਕਟਕ ਬਾਕ ਪੁਨ ਭਾਖੇ।
ਜਿਨ ਮਹਿੰ ਬਚਨ† ਅਨਾਦਰ ਰਾਖੇ।
ਲਿਖੇ ਨ ਜਾਇੰ ਮੋਹਿ ਤੇ ਸੋਇ।
ਮਹਾਂ ਕਠੋਰ ਅਨੁਚਿਤੈ ਜੋਇ ॥ ੭ ॥

'ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ।

'ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

†ਪਾ:-ਬਰਨ।

ਛਿਮਾ ਨਿਧਾਨ ਬਿਰਦ ਲਖਿ ਆਪਨਿ।
 ਰਿਸ ਤੇ ਕਰਜੋ ਨ ਸੁਤ ਕੋ ਸ੍ਰਾਪਨਿ।
 ਕਹਤਿ ਭਏ 'ਉਠ ਬਿਰਹੁ ਨ ਆਗੋ।
 ਅਬਿ ਤੇ ਨਹਿੰ ਹਮਰੇ ਮੁਖ ਲਾਗੋ ॥ ੮ ॥
 ਬਡ ਦੁਰਭਾਗਿ ਲਾਲਸਾ ਧਨ ਕੀ।
 ਦੁਰਮਤਿ ਬਿਖੈ ਬ੍ਰਿਤਿ ਅਤਿ ਮਨ ਕੀ।'
 ਸੁਨਿ ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਕਹਿ 'ਜੇ ਮੁਝ ਤਜਾਗੋ।
 ਤੁਮ ਭੀ ਨਹਿੰ ਕਬਹੂੰ ਮੁਖ ਲਾਗੋ ॥ ੯ ॥

†ਪਾ:-ਦੁਰਮਤਿ ਮੈਂ ਬ੍ਰਿਤਿ ਨਿਤ ਅਤਿ ਮਨਕੀ।

ਦੋਹਰਾ:

ਮੈਂ ਤਜਾਗਨ ਤੁਮਰੋ ਕਰਜੋ, ਤੁਮ ਨੇ
 ਤਜਾਗਜ ਮੋਹਿ।
 ਪਲਟੋ ਮੈਂ ਜਬਿ ਲੇਇ ਹੋਂ, ਸ਼ਾਂਤਿ ਰਿਦੇ
 ਤਬਿ ਹੋਹਿ ॥ ੧੦ ॥

ਚੌਪਈ:

ਪਿਤ ਸੁਤ ਜੁਗ ਕੋ ਦੁਖ ਦਿਖਲਾਵੋਂ।
 ਤੋ ਮੈਂ ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਨਾਮ ਧਰਾਵੋਂ।'
 ਤ੍ਰਿਸਕਾਰਿਤ ਕਹਿਏਵ ਕਠੋਰਾ।
 ਉਠਜੋ, ਨਿਕਸਿ ਗਮਨਜੋ ਘਰ ਓਰਾ
 ॥ ੧੧ ॥

ਚਲਤਿ ਜਾਤ ਕਟੁ ਵਾਕ ਉਚਾਰਤਿ।
 ਉਚੀ ਧੁਨਿ ਸਭਿ ਕੇ ਸ਼ੂਤ ਡਾਰਤਿ।
 ਅਪਨੇ ਸਦਨ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ਜੋ ਜਾਈ।
 ਮਹਾਂ ਦੁਖਿਤਿ ਰਿਸ ਬਸ ਨ ਬਸਾਈ
 ॥ ੧੨ ॥

ਨਿਸਾ ਬਿਖੈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਬਿਚਾਰਾ।
 -ਰਾਰ ਕਰਨ ਮੈਂ ਇਹੁ ਛਲਵਾਰਾ।
 ਅਨਿਕ ਬਿਘਨ ਕੋ ਠਾਨਿ ਉਪਾਏ।
 ਨਹਿੰ ਇਹੁ ਟਰੈ ਕੁਮਤਿ ਕੋ ਪਾਏ ॥ ੧੩ ॥
 ਤਨ ਤਜਾਗਨ ਕੋ ਸਮਾਂ ਸੁ ਆਇਵ।
 ਜਿਮ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰ ਬਾਕ ਫੁਰਮਾਇਵ।
 ਹਮ ਕੋ ਉਚਿਤ ਕਰਨ, ਸੋ ਕੀਨਾ।
 ਜਥਾ ਹੁਕਮ ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੀਨਾ ॥ ੧੪ ॥

ਨਿਕਟਿ ਨ ਰਹਿ ਹੈ† ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਤਬੈ।

†ਪਾ:-ਰਹੈ।

ਹਮ ਤਨ ਤਜਾਗਨ ਕਰਿ ਹੈਂ ਜਬੈ।

ਕਰਤਾ ਇਹੁ ਉਤਪਾਤ ਬਿਸਾਲਾ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਤੇ ਰਹੈ ਨਿਰਾਲਾ ॥ ੧੫ ॥

ਇਹ ਠਾਂ ਬਨੈ ਨ ਨੀਕੀ ਬਾਤੀ।

ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਚਲਹਿੰ ਉਠਿ ਪ੍ਰਾਤੀ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਕੇ ਨੰਦ।

ਮੋਹਨ ਸੁਮਤਿ ਮੋਹਰੀ ਚੰਦ ॥ ੧੬ ॥

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੀ ਬਾਂਹਿ ਗਹਾਇ।

ਤੀਰ ਬਿਪਾਸਾ ਚਲਹਿੰ ਸਮਾਇ-।

ਨਿਕਟ ਹਕਾਰਨ ਕੀਨਸਿ ਭਾਨੀ।

ਸਰਬ ਭੇਦ ਸਮਝਾਇ ਮਹਾਂਨੀ ॥ ੧੭ ॥

'ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਪ੍ਰਾਤਿ ਕੋ ਚਲੀਅਹਿ।

ਨੈਹਰ ਬਿਖੈ ਅਖਿਲ' ਸੰਗ ਮਿਲੀਅਹਿ।'

'ਤੁਸਾਡੇ) ਪੇਕਿਆਂ ਵਿਚ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ।

ਪੁਨ ਭਾਈ ਬੁੱਢਾ ਸਮਝਾਯਹੁ।

'ਭੋਰ ਹੋਤਿ ਤਜਾਰੀ ਕਰਿਵਾਯਹੁ' ॥ ੧੮ ॥

ਕਹਿ ਕਰਿ ਖਾਨ ਪਾਨ ਕੋ ਕਰਿ ਕੈ।

ਸੁਪਤ ਜਥਾ ਸੁਖ ਸਿਹਜਾ ਪਰਿ ਕੈ।

ਜਾਮ ਜਾਮਨੀ ਤੇ ਉਠਿ ਜਾਗੇ।

ਨਿਤ ਕੀ ਕ੍ਰਿਆ ਕਰਨ ਕੋ ਲਾਗੇ ॥ ੧੯ ॥

ਕਰਿ ਮੱਜਨ ਨਿਜ ਬ੍ਰਿਤੀ ਟਿਕਾਈ।

ਆਨੰਦਾਤਮ ਬਿਖੈ ਸਮਾਈ।

ਦ੍ਵੈ ਘਟਿਕਾ ਜਬਿ ਜਾਮਨਿ ਰਹੀ।

ਛੁਟੀ ਸਮਾਧਿ ਦੇਹਿ ਸੁਧਿ ਲਹੀ ॥ ੨੦ ॥

ਕਹਿ ਕਰਿ ਸਭਿ ਤਜਾਰੀ ਕਰਿਵਾਇ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਭਾਨੀ ਸੰਗ ਜਾਇ।

ਪ੍ਰਿਥਮ ਪੰਥ ਇਨ ਗਮਨ ਕਰਾਯਹੁ।

ਕੇਤਿਕ ਸਿੱਖ ਦਾਸ ਸੰਗ ਲਾਯਹੁ ॥ ੨੧ ॥

ਗੁਰੂ ਆਰੂਢ† ਹੋਇ ਪ੍ਰਸਥਾਨੇ।

†ਪਾ:-ਗੁਰੂ ਅਰੂਢ।

ਲਏ ਸਿੱਖ ਸੰਗ ਪ੍ਰੇਮ ਮਹਾਂਨੇ।

ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਸੁਪਤਿ ਤਜਯੋ ਘਰ ਮਾਂਹੀ।

ਗੁਰ ਰੁਖ ਲਖਿ ਕਿਨ ਸੁਧਿ ਦਿਯ ਨਾਂਹੀ

॥੨੨॥

ਭਾਢ੍ਰੋਂ ਸੁਦੀ ਪ੍ਰਤਿਪਦਾ^੧ ਦਿਨ ਕੋ। ^੧ਏਕਮ।

ਗੁਰਤਾ ਤਿਲਕ ਦੀਨਿ ਅਰਜਨ ਕੋ।

ਚਢੇ ਦੂਜ ਕੋ ਦਯੋਸ ਕ੍ਰਿਪਾਲ।

ਆਨ ਪਹੂਚੇ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ॥੨੩॥

ਕੁਛਕ ਰਹੇ ਦਿਨ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ੇ ਪੁਰਿ ਮੈਂ।

ਦੇਖਤਿ ਹਰਖ ਭਰੇ ਗੁਰ ਉਰ ਮੈਂ।

ਜਾਇ ਚੁਬਾਰੇ ਬੰਦਨ ਠਾਨੀ।

ਤਬਹਿ ਮੋਹਰੀ ਨੇ ਸੁਧਿ ਜਾਨੀ ॥੨੪॥

ਕਰੇ ਉਤਾਇਲ ਮਿਲਿਬੇ ਆਯਹੁ।

ਆਪਸ ਮਹਿੰ ਬੰਦਤਿ ਹਰਖਾਯਹੁ।

ਲੇ ਅਪਨੇ ਗ੍ਰਿਹ ਕੋ ਤਬਿ ਗਯੋ।

ਮਿਲਿਨ ਕੁਟੰਬ ਸਭਿਨਿ ਕੋ ਭਯੋ ॥੨੫॥

ਪੁਨ ਭਾਨੀ ਸਭਿ ਸੋਂ ਮਿਲ ਰੋਈ।

ਬਡਿ ਚਿੰਤਾ ਮਹਿੰ ਬਯਾਕੁਲ ਹੋਈ।

ਇਕ ਤੋ ਜਗ ਗੁਰੁ ਕੇਰ ਚਲਾਨੋ।

ਬਹੁਰ ਸੁਤਨਿ ਮਹਿੰ^੧ ਝਗਰ ਮਹਾਂਨੋ ^੧ਪੁੱਛਾਂ ਵਿਚ।

॥੨੬॥

-ਉਠਹਿ ਉਪਾਧਿ- ਬਿਚਾਰਤਿ ਰੋਵਤਿ।

ਪਿਤਾ ਬਾਕ ਸਾਚੇ ਹੁਇ ਜੋਵਤਿ।

ਅਪਰਨਿ ਕੁਲ ਮਹਿੰ ਜਾਤ ਗੁਰਾਈ।

ਮੈਂ ਬਰ ਲੇ ਨਿਜ ਸਦਨ ਟਿਕਾਈ

॥੨੭॥

-ਗੁਰਤਾ ਰੁਕੇ ਕਲੇਸ਼ ਬਿਸਾਲ-।

ਪਿਤ ਨੇ ਕਹਯੋ ਬਾਕ ਇਸ ਢਾਲ।

ਯਾਂ ਤੇ ਮੈਂ ਜਾਨੋ ਉਤਪਾਤ।

ਹੋਵਹਿਗੇ, ਬਿਗਰਹਿ ਸਭਿ ਬਾਤ^੧ ^੧ਪਾ:-ਭ੍ਰਾਤ।

॥੨੮॥

ਇਮ ਸਮੁਝਾਇ ਸੰਗ ਭਰਜਾਈ।

ਗਲ ਮਿਲਿ ਰੁਦਤਿ ਭਈ ਚਿਰ ਤਾਈਂ।

ਪੁਨ ਸਭਿ ਤ੍ਰੀਯਨ ਦੀਨ ਦਿਲਾਸਾ।

ਪੌਛਿ ਬਦਨ ਕੋ ਬੈਠਤਿ ਪਾਸਾ ॥੨੯॥

ਪੁਨ ਗੁਰ ਢਿਗ ਮੋਹਨ ਚਲਿ ਆਇਓ।
 'ਨਮੋ' ਪਰਸਪਰ ਕਰਿ ਸੁਖ ਪਾਇਓ।
 ਅਪਰ ਲੋਕ ਸਜਾਨੇ ਸਭਿ ਆਏ।
 ਕਰਿ ਕਰਿ ਨਮੋ ਥਿਰੇ ਤਿਸ ਥਾਏਂ
 ॥ ੩੦ ॥

ਬੁੱਢੇ ਆਦਿਕ ਸੰਗ ਜਿ ਗਏ।
 ਮਿਲੇ ਪਰਸਪਰ ਬੈਠਤਿ ਭਏ।
 ਤਬਿ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਕੀ ਬਾਤ ਸੁਨਾਈ।
 'ਬਿਗਰ ਪਰਜੋ ਬਹੁ ਕਰੀ ਲਰਾਈ
 ॥ ੩੧ ॥

ਅਪਮਾਨਤਿ ਦੁਰਬੈਨ ਬਖਾਨੇ।
 ਇਹਾਂ ਅਏ ਚਲਿ ਖੋਟੇ ਜਾਨੇ।
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਥਿਰ ਕਰਿ' ਨਿਜ ਥਾਨੇ।
 ਗੁਰ ਚਾਹਸਿ ਤਨ ਤਜਾਗ ਸਿਧਾਨੇ'
 ॥ ੩੨ ॥

'ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਨੂੰ) ਖੋਟਾ ਜਾਣਕੇ।

'ਟਿਕਾਕੇ।

ਸੁਨਤਿ ਦੁਊ ਭ੍ਰਾਤਨ ਦੁਖ ਮਾਨਾ।
 'ਕੀਨ ਅਜੋਗ, ਨ ਬਨਜੋ ਸਿਧਾਨਾ।
 ਹਮ ਨੇ ਪ੍ਰਿਥਮ ਤਾਂਹਿ ਕੋ ਹੇਰਾ।
 ਕਰਹਿ ਕੁਕਾਜ ਲੋਭ ਕੋ ਪ੍ਰੇਰਾ ॥ ੩੩ ॥

ਪਿਤ ਕੇ ਜੀਵਤ ਰਹੀ ਸੁ ਲਾਜਾ।

'ਕਿਵੇਂ ਨਾਂ ਕਿਵੇਂ) ਸ਼ਰਮ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ (ਅ)
 ਰਹਿ ਗਈ ਭਾਵ ਦੂਰ ਹੋਈ।

ਅਬਿ ਨ ਮਿਟੈਗੋ, ਕਰਹਿ ਕੁਕਾਜਾ।'
 ਇਮ ਕਹਿ ਸਭਿ ਠਾਨਤਿ ਅਫਸੋਸ।
 ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਮੈਂ ਹੰਕਾਰ ਕੋ ਦੋਸ਼ ॥ ੩੪ ॥
 ਲੋਕ ਸਕਲ ਹੀ ਚਿੰਤਾ ਲਹੈਂ।

ਗੁਰਤਾ ਮਹਿੰ ਬਿਗਾਰ ਪਰ ਰਹੈ[†] -।

[†]ਪਾ:-ਕਹੈਂ।

ਅਪਰ ਬਾਰਤਾ ਭਈ ਅਨੇਕ।
 ਕੌ ਨ ਕਹੈ ਤਿਨ ਸਰਬ ਬਿਬੇਕ' ॥ ੩੫ ॥

'ਵਿਚਾਰ ਕੌਣ ਆਖੇ।

ਤਜਾਰ ਅਹਾਰ ਖਾਇ ਕਰਿ ਸੋਏ।
 ਨਿਜ ਨਿਜ ਬਲ ਮਹਿੰ ਨਰ ਸਭਿ ਕੋਏ।
 ਭਾਨੀ ਕੇ ਮਨ ਚਿੰਤ ਮਹਾਂਨੀ।
 ਗਿਨਤੀ ਗਿਨਹੀ ਅਨੇਕ ਬਿਧਾਨੀ

॥ ੩੬ ॥

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਬਿਛੁਰੇ ਚਿਰ ਰਹੇ।
ਸਭਿ ਸੋਂ ਮਿਲਿ ਕਰਿ ਆਨੰਦ ਲਹੇ।

ਮਾਤੁਲ ਅਰੁ ਮਾਤੁਲ ਕੀ ਦਾਰਾ^੧।

^੧ਮਾਮਾ ਤੇ ਮਾਮੀ ਜੀ।

ਸਿਰ ਪਰ ਕਰ ਫੇਰਤਿ ਦੇ ਪਯਾਰਾ

॥ ੩੭ ॥

ਬੁੱਢੇ ਆਦਿਕ ਸਿਖ ਗੁਰ ਪਾਸਿ।

ਜਾਗ੍ਰਤ ਕਰਤੇ ਬਚਨ ਬਿਲਾਸ।

ਨਿਸਾ ਬਿਖੇ ਸੁਪਤੇ ਨਹਿ ਕੋਊ।

ਸਤਿਗੁਰ ਤਯਾਰੀ ਕੋ ਲਖਿ ਸੋਊ ॥ ੩੮ ॥

ਜਾਮ ਜਾਮਨੀ ਤੀਨ ਬਿਤਾਈ।

ਉਠੇ ਗੁਰੂ ਸਭਿ ਸੋਚ ਬਨਾਈ।

ਭਾਨੀ ਕੋ ਹਕਾਰਿ ਨਿਜ ਸਾਥ।

ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗ ਲੇ ਨਾਥ ॥ ੩੯ ॥

ਮੋਹਨ ਔਰ ਮੋਹਰੀ ਆਏ।

ਜਾਇ ਬਾਪਿਕਾ ਜਲ ਸੋਂ ਨੁਏ।

ਗਾਵਨਿ ਲਗੇ ਰਬਾਬੀ ਵਾਰਿ।

ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਉਚਾਰਿ ॥ ੪੦ ॥

ਸੁਨਿਬੇ ਲਗੇ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਿ ਸਾਰੇ।

ਬੈਠੇ ਸਤਿਗੁਰ ਸਭਿਨਿ ਮਝਾਰੇ।

ਨਿਜਾਨੰਦ ਮਹਿ ਲਗੀ ਸਮਾਧਿ।

ਸਦਾ ਏਕ ਰਸ ਪਰਮ ਅਗਾਧਿ ॥ ੪੧ ॥

ਪੁਰਿ ਕੇ ਨਰ ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਸਭਿ ਆਏ।

ਮੋਨਿ ਠਾਨਿ ਬੈਠੇ ਸਮੁਦਾਏ।

ਭਈ ਆਨਿ ਜਬਿਹੂੰ ਭੁਨਸਾਰਿ^੧।

^੧ਸਵੇਰ।

ਪਰਯੋ ਭੋਗ ਤਬਿ^੨ ਆਸਾਵਾਰਿ ॥ ੪੨ ॥

^੨ਪਾ:-ਪਠ। ਪਰ।

ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਕਰਿ ਮਸਤਕਿ ਟੇਕਾ।

ਬਹੁਰੋ ਬੋਲੇ ਜਲਧਿ ਬਿਬੇਕਾ।

'ਸੁਨਹੁ ਸਿੱਖਯ ! ਤੁਮ ਸਤਿਗੁਰ ਪਯਾਰੇ।

ਸਿਮਰੋ ਹਰਿ ਹਰਿ ਜਨਮ ਸੁਧਾਰੇ

॥ ੪੩ ॥

ਅੰਤ ਸਮਾਂ ਅਬਿ ਭਯੋ ਹਮਾਰੈ।

ਤਨ ਤਜਾਗੈਂ ਪਰਲੋਕ ਪਧਾਰੈਂ।
 ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਔਰਾ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰ ਚੌਥ ਤਨ ਮੋਰਾ ॥ ੪੪ ॥
 ਚਾਰਹੁੰ ਗੁਰ ਕੋ ਦਰਸ ਵਿਸ਼ੇਖਹੁ।
 ਪੰਚਮ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਬਪੁ ਦੇਖਹੁ।
 ਏਕ ਰੂਪ ਪੰਚਹੁੰ ਕੋ ਜਾਨੈ।
 ਭੇਦ ਰਤੀ ਕੁ ਨਹੀਂ ਮਨ ਠਾਨੇ ॥ ੪੫ ॥
 ਹਲਤ ਪਲਤ ਗਨ ਸਿੱਖ ਸਹਾਇਕ।
 ਇਹ ਸਭਿ ਭਾਰ ਧਾਰਿਬੇ ਲਾਇਕ।
 ਦੇ' ਗੁਰਤਾ ਗਾਦੀ ਕੋ ਸ਼ੋਭਾ। ^੧ਦੇਵੇਗਾ।
 ਰਤਨਾਕਰ' ਗੰਭੀਰ ਅਛੋਭਾ ॥ ੪੬ ॥ ^੨ਸਮੁੰਦ ਵਾਝੂ।
 ਇਸ ਕੇ ਸੰਗ ਜੁ ਰਚੈ ਖੁਟਾਈ।
 ਪੁਜਹਿ ਨ, ਦੀਨ ਦੁਨੀ ਦੁਖ ਪਾਈ।'
 ਮੋਹਨ ਅਪਰ ਮੋਹਰੀ ਸਾਥ।
 ਕਹਯੋ ਬਾਕ ਸੋਢੀ ਕੁਲ ਨਾਥ ॥ ੪੭ ॥
 'ਤੁਮ ਗੰਭੀਰ ਧੀਰ ਮਤਿਵੰਤੇ।
 ਪਿਤ ਆਇਸੁ ਨਿਤ ਚਿਤ ਬਰਤੰਤੇ'। ^੩ਪਾ:-ਬਿਚਰੰਤੇ।
 ਛਿਮਾਵੰਤ, ਗੁਨ ਬੈਸ, ਬਹਾਨੇ।
 ਅਨਸੂਯਕ^੧, ਸੁਭ ਮਨ, ਨਹਿੰ ਮਾਨੇ^੨ ^੧ਈਰਖਾ ਤੋਂ ਰਹਤ। ^੨ਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।
 ॥ ੪੮ ॥
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਮਨ ਪਰਮ ਪੁਨੀਤ।
 ਤੁਮ ਅਨੁਸਾਰੀ ਬਰਤੈ ਨੀਤਿ।
 ਸੁਭ ਗੁਨ ਜੁਗਤ ਸੁਨੰਮ੍ਰਿ ਗੰਭੀਰ।
 ਇਸ ਕਹੁ ਜਾਨਹੁੰ ਮੋਰ ਸਰੀਰ ॥ ੪੯ ॥
 ਗਹਹੁ ਭੁਜਾ ਨਿਰਬਾਹੋ ਸਦਾ।
 ਰਾਖਹੁ ਚਿਤ ਨ ਬਿਸਾਰਹੁ ਕਦਾ।'
 ਸੁਨਤਿ ਮੋਹਰੀ ਨੇ ਤਿਹ ਸਮੇਂ।
 ਗਹੀ ਬਾਂਹੁ ਕਰਿ ਕੈ ਗੁਰ ਨਮੋ ॥ ੫੦ ॥
 ਨਿਜ ਸਿਰ ਪਰ ਸੋ ਧਾਰਨ ਕਰੀ।
 ਬਾਨੀ ਕਹਤਿ ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਰਸ ਭਰੀ।
 'ਜਬਿ ਤੇ ਪਿਤ ਕੀ ਆਇਸੁ ਭਈ।
 ਮੈਂ ਸ਼ਰਧਾ ਤਬਿ ਤੇ ਧਰਿ ਲਈ ॥ ੫੧ ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਰੂਪ ਪ੍ਰਿਥਮ ਤੁਮ ਭਏ।
 ਬੰਦਨੀਯ ਸਭਿ ਤੇ ਬਡ ਥਏ।
 ਅਬਿ ਤੁਮ ਜਿਸਹਿ ਬਿਠਾਵਹੁ ਆਪ।
 ਜਗ ਗੁਰਤਾ ਬਡਿਆਈ ਥਾਪ ॥ ੫੨ ॥
 ਤੁਮ ਸਮ ਪੂਜਨੀਯ ਸਭਿ ਕੇਰੇ।
 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਿਢ ਸ਼ਰਧਾ ਮੇਰੇ।'
 'ਧੰਨ ਮੋਹਰੀ' ਸਤਿਗੁਰ ਕਹਯੋ।
 ਪੁਨ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੀ ਦਿਸ਼ ਲਹਯੋ
 ॥ ੫੩ ॥

'ਸੁਧਾ' ਸਰੋਵਰ ਮੋਰ ਸਰੀਰ।
 ਤਿਸ ਕੀ ਟਹਿਲ ਕਰਹੁ ਬਡਧੀਰ ![†]
 ਜਗ ਮਹਿ ਬਡੇ ਹੋਇ ਬੱਖਯਾਤਾ।
 ਮੁਕਤਿ ਭੁਗਤਿ ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਦਾਤਾ
 ॥ ੫੪ ॥

[†]ਪਾ:-ਮਤਿਧੀਰ !

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸ ਕੀ ਆਇਸੁ।
 ਰਹੇ ਖਨਤਿ ਹਮ ਸਭਿ ਸੁਖਦਾਇ ਸੁ।
 ਚਹੁੰਦਿਸ਼ ਤੇ ਸੌਪਾਨਿ[†] ਬਨਾਵਹੁ।
 ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਸੁੰਦਰ ਉਸਰਾਵਹੁ ॥ ੫੫ ॥
 ਤਾਲ ਬਿਖੈ ਸ਼ੋਭਾ ਹੁਇ ਐਸੇ।
 ਹਰਿ ਬਿਮਾਨ ਬਿਤ ਨਭ ਮਹਿ ਜੈਸੇ।
 ਕਿਧੋਂ ਫਰਸ਼ ਬੈਠੂਰਜ[†] ਮਨਿ ਕੋ।
 ਬੀਚ ਬਨਯੋ ਘਰ ਮਹਾਂ ਬਿਸ਼ਨੁ[†] ਕੋ
 ॥ ੫੬ ॥

[†]ਪੋਤੀਆਂ।

[†]ਪ੍ਰਭੂ ਦਾ ਬਿਬਾਨ ਮਾਨੋਂ ਅਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਸਥਰਿ ਹੈ।

[†]ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਰਤਨ, ਲਸਣੀਆ। [ਸੰਸ: ਵੈਦੂਰਯ]

[†]ਮਹਾਂ ਬਿਸ਼ਨੁ ਤੋਂ ਮੁਰਾਦ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਹੈ।

ਮਮ ਆਗਯਾ ਇਹੁ ਧਾਰਹੁ ਮਨ ਮੈਂ।
 ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਰਹੀਅਹਿ ਰਚਨ ਜਤਨ ਮੈਂ।'
 ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕਰ ਜੋਰਿ।
 'ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਮੈਂ' ਤੁਮ ਜੋਰ ॥ ੫੭ ॥
 ਨਮਿਤ ਮਾਤ੍ਰ ਮੈਂ ਰਹਿਹੋਂ ਮਾਂਹਿ।
 ਪ੍ਰਾਨ ਹੋਤਿ ਲਗ ਸੇਵੋਂ ਤਾਂਹਿ।
 ਰਹੋਂ ਰਚਨ ਪਰਸਾਦਿ[†] ਤੁਮਾਰੇ।
 ਹੋਹੁ ਸਹਾਇਕ ਆਪਿ ਸੰਭਾਰੇ ॥ ੫੮ ॥
 ਇਮ ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਸੰਨ।

[†]ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਵਿੱਚ।

[†]ਪਾ:-ਚਰਨ ਪਰ ਦਾਸ।

ਕਹਯੋ 'ਹੋਹੁ ਸਭਿ ਲਾਇਕ ਧੰਨ।'

ਕਹਿ ਸੁਨਿ ਕੈ ਤਬਿ ਕੀਨਸ ਤਯਾਰੀ।

ਹਿਤ ਪ੍ਰਲੋਕ ਜਗੁ ਗੁਰ ਉਪਕਾਰੀ

॥ ੫੯ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੈ ਦੁਤਿਯੋ ਰਾਸੇ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਆਗਵਨ
ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਤੀਨ ਬਿਸੰਤੀ ਅੰਸੂ ॥ ੨੩ ॥

੨੪. [ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਬੈਕੁੰਠ ਗਮਨ]

੨੩<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੨੫

ਦੋਹਰਾ:

ਲਖਿ ਤਜਾਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਕੀ, ਤਬਿ ਭਾਨੀ
ਬਡਿਭਾਗ।

ਹਾਥ ਬੰਦਿ ਬੰਦਨ ਕਰੀ, ਉਰ ਉਮਗਾ
ਅਨੁਰਾਗ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

'ਸਰਬ ਰੀਤਿ ਸਮਰਥ ਸੁਖ ਦਾਤੇ !
ਜਿਨ ਬਡਿਭਾਗ ਤਿਨਹੁੰ ਤੁਮ ਜਾਤੇ।
ਹਲਤ ਪਲਤ ਮਹਿੰ ਹੋਹੁ ਸਹਾਈ।
ਜਿਮ ਚਾਹੋ ਤਿਮ ਠਟਹੁ ਗੁਸਾਈਂ ॥ ੨ ॥

ਮੈਂ ਰਾਵਰ ਕੇ ਸੰਗ ਸਿਧਾਰੋਂ।
ਤੁਮ ਬਿਨ ਨਹੀਂ ਜੀਵਬੋ ਧਾਰੋਂ।
ਰਾਗ ਦ੍ਰੋਖ ਬਡ ਹਰਖ ਰੁ ਸੋਕ।
ਇਨ ਜੁਤਿ ਬਸਿਬੋ ਹੈ ਇਸ ਲੋਕ ॥ ੩ ॥

ਸੁਤ ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਉਤਪਾਤ ਉਠੈ ਹੈ।
ਦੇਖਤਿ, ਦੁਖ ਮੇਰੇ ਮਨ ਪੈਰੈ।

'ਦੁਖ ਪਾਵੇਗਾ।

ਅਤਿ ਅਨੰਦ ਮਹਿੰ ਬਾਸ ਤੁਮਾਰੋ।
ਬਸੋਂ ਸੰਗ ਮੈਂ ਚਿੰਤ ਨਿਵਾਰੋ ॥ ੪ ॥
ਸੁਨਿ ਭਾਨੀ ਤੇ ਕੋਮਲ ਬਾਨੀ।
ਰਾਮਦਾਸ ਸਤਿ ਗੁਰੂ ਬਖਾਨੀ।
'ਮਹਾਂਜਸੇ' ਸੁਨਿ ਭਾਗ ਮਹਾਂਨੀ* !

'ਹੇ ਬੜੇ ਜੱਸ ਵਾਲੀ!! * ਪਾ:-ਮਹਾਂ ਜਸੁ ਸ੍ਰੁਨੁ ਭਾਗ
ਮਹਾਂਨੀ = ਹੇ ਮਹਾਂ ਜਸ ਵਾਲੇ ਦੀ ਸੁਪ੍ਰਤੀ ਵਡੇ ਭਾਗਾਂ
ਵਾਲੀ। [ਸੰਸ: ਸ੍ਰੁਨੁ: = ਬੇਟੀ]

ਅਪਰ ਨ ਤ੍ਰਿਯ ਕੋ ਤੋਹਿ ਸਮਾਨੀ ॥ ੫ ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸ ਪਿਤ ਜਿਸ ਕੇ।
ਕੋਨ ਪਟੰਤਰ ਕਹੀਅਹਿ ਤਿਸ ਕੇ।
ਪੁਨ ਤੁਵ ਪਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹਮ ਰਹੇ।
ਮਾਂਨਹਿੰ ਤਥਾ ਜਥਾ ਬਚ ਕਹੇ ॥ ੬ ॥
ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਭਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ਪ੍ਰਬੀਨਾ।
ਸੋਢੀ ਕੁਲ ਜਿਨ ਉੱਜਲ ਕੀਨਾ।
ਰਾਖੀ ਗੁਰਤਾ ਕੇਰਿ ਜਿਠਾਈ।

ਅਪਰ ਬੰਸ ਤੇ ਰਾਖਿ ਹਟਾਈ ॥ ੭ ॥

ਤੇਰੇ ਸਫਲ ਜਨਮ ਜਗ ਭਇਓ।

ਕਰਿਬੇ ਉਚਿਤ ਸਕਲ ਕਰਿ ਲਇਓ।

ਕਿਤਿਕ ਦਿਨਾ ਤਵ ਸ੍ਵਾਸ ਸਰੀਰ।

ਪਰਾਰਬਧ ਭੋਗੇ ਧਰਿ ਧੀਰ ॥ ੮ ॥

ਪੁਨ ਸੁਖੇਨ ਹੀ ਤਨ ਕੇ ਤਯਾਗ।

ਆਇ ਮਿਲਹਿ ਹਮ ਸੋਂ, ਬਡਭਾਗ !

ਹਰਖ ਸ਼ੋਕ ਅਰੁ ਰਾਗ ਜੁ ਦ੍ਰੈਸ਼।

ਅਬਿ ਤੇ ਤੋਹਿ ਨ ਹੋਹਿ ਅਸ਼ੇਸ਼¹ ॥ ੯ ॥ ¹ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ ਹੋਊ।

ਇਮ ਧੀਰਜ ਦੇ ਕਰਿ ਸੁਖ ਰਾਸ।

ਦੇਖੋ ਦਿਸ਼ ਬੁਢੇ, ਗੁਰਦਾਸ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਹਿਤ ਕਹਿ ਸਭਿ ਹੀ ਕੋ।

ਬਹੁਰ ਗੁਰੂ ਸੋਢੀ ਕੁਲ ਟੀਕੋ ॥ ੧੦ ॥

ਰਚੋ ਕੁਸ਼ਾਸਨ ਪਰ ਬਿਤ ਹੈ ਕੈ।

ਪੌਢੇ ਮੁਖ ਕੇ ਛਾਦਨ ਕੈ ਕੈ।

ਜੌਂ ਗਜ ਫੂਲਮਾਲ ਕੇ ਡਾਰੇ।

ਤੌਂ ਤਨ ਤਜਿ ਬੈਕੁੰਠ ਪਧਾਰੇ ॥ ੧੧ ॥

ਅੱਗੂ^੧ ਪੁਰੋਗਮ ਸੁਰ ਸਭਿ ਆਏ।

¹ਅੱਗੋਂ ਸਾਰੇ ਮੁਖੀ ਦੇਵਤੇ ਆਏ। (ਅ) ਅਗੇ ਟੁਰਨ ਵਾਲੇ
ਯਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ। ^੧ਪਾ:-ਅਗਨਿ।

ਬ੍ਰਹਮਾ, ਨਾਰਦ, ਸ਼ੰਭੂ^੧ ਸੁਹਾਏ।

¹ਸ਼ਿਵ ਜੀ।

ਭਯੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਅਕਾਸ਼ ਬਿਸਾਲਾ।

ਬਹੁ ਬਿਮਾਨ ਦੀਪਤਿ ਮਣਿ ਮਾਲਾ^੧ ^੧ਪਾ:-ਲਾਲਾ।

॥ ੧੨ ॥

ਧਨਦ^੧, ਬਰੁਣ, ਸਭਿ ਲੋਕਨਿ ਪਾਲਕ^੨।

¹ਕੁਬੇਰ। ^੨ਸਾਰੇ ਲੋਕਪਾਲ।

ਦੇਵ ਅਨਿਕ ਆਏ ਤਤਕਾਲਕ।

ਜੈ ਜੈ ਸ਼ਬਦ ਸੁਰਨ ਮਹਿ ਹੋਵਾ।

ਕਰਤਿ ਕੁਲਾਹਲ ਮੰਗਲ ਜੋਵਾ ॥ ੧੩ ॥

ਉਤਸਵ ਕਰਹਿ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰੇ।

ਭਰਿ ਭਰਿ ਫੂਲਨ ਅੰਜੁਲੁ^੧ ਡਾਰੇ।

¹ਭਰ ਭਰ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਬੁੱਕ।

ਜਹਿ ਕਹਿ ਬਹੁ ਸੁਗੰਧਿ ਬਿਸਤਾਰੀ।

ਬਿਸਮੈ ਭਏ ਹੋਰਿ ਨਰ ਨਾਰੀ ॥ ੧੪ ॥

ਬਾਪੀ ਪਾਸ ਨਰਨ ਸਮੁਦਾਇ।

ਸੰਗਤਿ ਸੁਨਿ ਆਈ ਉਮਡਾਇ।
 'ਧੰਨ ਗੁਰੂ ਗਤਿ ਜਾਇ ਨ ਜਾਨੀ।'
 ਤਨ ਸੁਛੰਦਾ^੧ ਤਜਾਗਯੋ ਗੁਨ ਖਾਨੀ ^{'ਅਪਨੀ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ।}

॥ ੧੫ ॥

ਹਾਹਾਕਾਰ ਸਭਿਨਿ ਮਹਿ ਹੋਵਾ।
 ਪ੍ਰੇਮੀ ਸਿੱਖਜਨ ਕੋ ਗਨ ਰੋਵਾ।
 ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਗੁਰ ਕੇ ਉਪਦੇਸ਼।
 -ਮਮ ਪਾਛੇ ਹੁਇ ਸ਼ੋਕ ਨ ਲੇਸ਼ ॥ ੧੬ ॥
 ਪਠਨ ਕੀਰਤਨ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਨਾਮੁ।
 ਕਰਹੁ ਭਜਨ ਮਿਲਿ ਕੈ ਨਰ ਗ੍ਰਾਮ^੧ -। ^{'ਸਾਰੇ ਨਰ।}

ਸਜਾਨੇ ਸਿਖ ਬਰਜੈਂ ਕਹਿ ਬਾਨੀ।
 ਗਿਰਾ ਗੁਰੂ ਕੀ ਕਰੈਂ ਬਖਾਨੀ ॥ ੧੭ ॥
 ਧਰੀ ਧੀਰ ਭਾਨੀ ਨਹਿ ਹੋਈ।
 ਬੈਠੀ ਪਤੀ ਸਮੀਪੀ ਹੋਈ।
 ਨਿਕਟਿ ਹੁਤੇ ਇਕ ਦਿਸ਼ ਜੁਗ ਭ੍ਰਾਤਾ^੧। ^{'ਭਾਵ ਮੋਹਨ ਤੇ ਮੋਹਰੀ ਜੀ।}

ਦਿਸ ਦੂਸਰ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਤਾਤਾ ॥ ੧੮ ॥
 ਤੂਸ਼ਨਿ ਠਾਨਿ ਰਿਦੇ ਬਿਸਮਾਏ।
 ਉਠਿ ਬੁੱਢੇ ਇਮ ਬਾਕ ਅਲਾਏ।
 'ਬੈਠਨ ਕਯੋਂ ਬਨਿ ਹੈ ਇਸ ਕਾਲਾ।
 ਹੋਇ ਉਚਿਤ ਕ੍ਰਿਤ ਕਰਹੁ ਬਿਸਾਲਾ
 ॥ ੧੯ ॥

ਹੁਤੇ ਦਰਸ ਗੁਰ ਪਾਛਲ ਸਮੇ।
 ਪਿਖੇ ਸੁਨੇ ਕਰਿ ਲੀਨਸਿ ਨਮੇ।
 ਅਬਿ ਇਨ ਕੇ ਤਨ ਕੋ ਸਸਕਾਰ।
 ਕਰਹਿ ਹੋਹਿ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਤਜਾਰ
 ॥ ੨੦ ॥

ਸਕਲ ਵਸਤੁ ਕੋ ਕਰਹੁ ਸਕੇਲਾ।
 ਸਗਰੇ ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਕਰਿ ਮੇਲਾ।
 ਬਹੁ ਕੰਚਨ ਕੇ ਕੁਸਮ ਘਰਾਵਹੁ^੧। ^{'ਘੜਾਵੇ।}

ਜਵ, ਤਿਲ, ਚੰਦਨ, ਘ੍ਰਿਤ ਅਨਾਵਹੁ
 ॥ ੨੧ ॥

ਬਹੁ ਧਨ ਸੰਗ ਬਿਮਾਨ ਬਨਾਵਹੁ।

ਪਸ਼ਮੰਬਰ ਬਹੁ ਮੋਲ ਲਿਆਵਹੁ।
 ਕਾਸ਼ਟ ਸੰਚੈ ਨਰ ਲੈ ਜਾਵਹੁ।
 ਤੀਰ ਬਿਪਾਸਾ ਪਾਸ ਪੁਚਾਵਹੁ ॥ ੨੨ ॥
 ਜਹਿ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰਦਾਸ ਕੋ ਮੰਦਰ।
 ਸਭਿ ਕੋ ਰੁਚਹਿ ਸੁ ਥਲ ਹੈ ਸੁੰਦਰ।
 ਸੁਨਿ ਬ੍ਰਿਧ ਤੇ ਉਠਿ ਕਰਿ ਤਤਕਾਲਾ।
 ਤੁਰਤ ਮੋਹਰੀ ਲੇ ਨਰ ਜਾਲਾ ॥ ੨੩ ॥
 ਇਕ ਇਕ ਸੇਵਾ ਪਰ ਨਰ ਗਨ ਕੋ।
 ਕਰੇ ਖਰੇ ਕਹਿ ਕਹਿ ਸਭਿਹਿਨਿ ਕੋ।
 ਆਪੁ ਆਇ ਬ੍ਰਿਧ ਕੇ ਸੰਗ ਮਿਲਿ ਕੈ।
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੇ ਸੰਗ ਸੁ ਰਲਿ ਕੈ ॥ ੨੪ ॥
 ਦਧਿ ਸੋਂ ਸ਼ਮਸ ਸੁ ਕੇਸ ਪਖਾਰੇ।
 ਬਿਮਲ ਨੀਰ ਮੱਜੇ ਅੰਗ ਸਾਰੇ।
 ਸੁੰਦਰ ਵਸਤ੍ਰ ਨਵੀਨ ਬਨਾਏ।
 ਸਰਬ ਅੰਗ ਮਹਿ ਲੇ ਪਹਿਰਾਏ ॥ ੨੫ ॥
 ਤਬਿ ਲਗ ਆਇਵ ਰੁਚਿਰ ਬਿਮਾਨਾ।
 ਰਚਯੋ ਰੁਚਿਰ ਸੁਭ ਅੰਬਰ ਤਾਨਾ।^{'ਕੱਪੜਾ ਤਾਣਕੇ।}
 ਫੂਲਨ ਮਾਲ ਬਿਸਾਲ ਬਨਾਈ।
 ਚਹੁੰ ਦਿਸ਼ ਮਹਿ ਜਿਸ ਕੇ ਲਰਕਾਈ।^{'ਲਮਕਾਈ।}
 ॥ ੨੬ ॥
 ਮਹਾਂ ਸੁਗੰਧਿ ਉਲੀਚਨ ਕਰੇ।^{'ਛਿੜਕਾਈ। [ਸੰਸ: ਉਲੱਲਚਨ]}
 ਲਜਾਇ ਉਤਾਰਯੋ ਤਿਸ ਥਲ ਤਰੇ।
 ਤਬਿ ਉਠਾਇ ਸਤਿਗੁਰ ਪੌਢਾਏ।
 ਪਸ਼ਮੰਬਰ ਕੋ ਊਪਰ ਪਾਏ ॥ ੨੭ ॥
 ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਮਿਲਿ ਕੈ ਸਮੁਦਾਏ।
 ਅੰਜਲੁ ਫੂਲਨਿ ਕੇ ਬਰਖਾਏ।
 ਜੈ ਜੈਕਾਰ ਊਚ ਧੁਨਿ ਹੋਵਾ।
 ਮਨਹੁੰ ਬਿਮਾਨ ਸੁਰਗ ਕੋ ਜੋਵਾ ॥ ੨੮ ॥
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੋ ਆਗੈ ਕਰੇ।
 ਲੀਨ ਉਠਾਇ ਕੰਧ ਪਰ ਧਰੇ।
 ਕਰੈਂ ਅਪਨਪੋਂ ਸਫਲ ਬਿਸ਼ਾਲਾ।
 ਲਗੇ ਬਿਮਾਨ ਸਾਥ ਸਿਖ ਜਾਲਾ ॥ ੨੯ ॥

ਚਾਮੀਕਰ ਕੇ ਕੁਸਮ ਬਨਾਏ।
 ਲਾਜਾ^੧ ਮਹਿੰ ਮਿਲਾਇ ਬਰਖਾਏ।
 ਅਪਰ ਦਰਬ ਉਪਰ ਬਹੁ ਡਾਰਤਿ।
 'ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਧੰਨ੍ਯ' ਉਚਾਰਤਿ
 ॥ ੩੦ ॥

'ਸੋਨੇ ਦੇ ਫੁੱਲ।

'ਫੁੱਲੀਆਂ।

ਬਹੁ ਬਿਰਾਗ ਪਠਿਥੇ ਜਿਨ ਆਵਤਿ।
 ਸੋ ਤਬਿ ਸ਼ਬਦ ਰਬਾਬੀ ਗਾਵਤਿ।
 ਖਰੇ ਹੋਇ ਪੌਰੀ ਜਬਿ ਲਾਵਤਿ।
 ਦੇਤਿ ਦਰਬ ਤਿਨ ਆਗੇ ਜਾਵਤਿ ॥ ੩੧ ॥
 ਸੰਗਤਿ ਸੰਗ ਹਜ਼ਾਰਹੁ ਚਾਲਤਿ।
 ਲਾਜਾ, ਫੂਲ, ਦਰਬ, ਕੋ ਡਾਲਤਿ।
 ਚਮਰ ਚਾਰੁ ਡੋਰਤਿ ਦਿਸ਼ ਦੋਇ।
 ਉਜਲ ਮਨਹੁ ਹੰਸ ਹੀ ਹੋਇੰ ॥ ੩੨ ॥
 ਸ੍ਰੀਗੁਰ ਅਮਰ ਦੇਹੁਰਾ ਜਹਾਂ।
 ਇਮ ਕਰਤੇ ਪਹੁੰਚਤਿ ਭੇ ਤਹਾਂ।
 ਪ੍ਰੇਮ ਅਧਿਕ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇਰਾ।
 ਸਭਿਨਿ ਬਿਲੋਚਨ ਤੇ ਜਲ ਗੇਰਾ ॥ ੩੩ ॥
 ਤੀਰ ਬਿਪਾਸਾ ਪਾਸ ਉਤਾਰੇ।
 ਚਹੁੰਦਿਸ਼ ਮਹਿੰ ਨਰ ਗਨ ਪਰਵਾਰੇ।
 ਬ੍ਰਿੰਦ ਸੰਖ ਬਾਜਤਿ ਬਹੁਬਾਰੀ।
 ਸਭਿ ਮਿਲਿ ਕਰਿ ਤਹਿੰ ਚਿਖਾ ਸੁਧਾਰੀ
 ॥ ੩੪ ॥

'ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ।

ਬਹੁ ਚੰਦਨ ਤੇ ਉਚੀ ਕਰਿ ਕੈ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਧਰਿ ਕੈ।
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਲੈ ਅਗਨੀ ਹਾਥ।
 ਲਾਇ ਤਬੈ ਰੋਦਨ ਕੇ ਸਾਥ ॥ ੩੫ ॥
 ਜਬਿ ਉਚੇ ਸਤਿਗੁਰ ਸੁਤ ਰੋਵਾ।
 ਭਾਨੀ ਆਦਿ ਸਭਿਨਿ ਨੇ ਜੋਵਾ।
 ਪ੍ਰੇਮਾਤੁਰ ਹੁਇ ਆਂਸੂ^੧ ਛੋਰੇ।
 ਸ਼ੋਕ ਬਿਖੈ ਸਭਿ ਕੇ ਮਨ ਭੋਰੇ^੧ ॥ ੩੬ ॥
 ਵਸਤ੍ਰਨਿ ਸਾਥ ਪੌਛਬੋ ਕਰੈਂ।
 ਮੁਖ ਪਰਿਪੁਲਤ^੧ ਦ੍ਰਿਗਨ ਜਲ ਢਰੈਂ।

*ਪਾ:-ਅੱਸੂ।

'ਸ਼ੋਕ ਵਿਚ ਮਨ ਮਿਲੇ। *ਪਾ:-ਡੋਰੇ = ਡੋਲੇ।

'ਭਿੱਜਾ ਹੋਯਾ, ਤਰੋਤਰ [ਸੰਸ: ਪਰਿਤਪਲ]। * ਪਾ:-

ਪਰਫੁਲਤ = ਮੂੰਹ ਲਾਲ ਹੈ। ਤੇ ਨੈਣਾਂ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਡਿੱਗਦਾ ਹੈ।

ਬ੍ਰਿਧ ਨੇ ਭਨਜੋ ਦੇਖਿ ਕਰਿ ਨੈਨ।
'ਸਿਮਰਹੁ ਕਿਜੋਂ ਨਹਿੰ ਸਤਿਗੁਰੁ ਬੈਨ
॥ ੩੭ ॥

ਇਨ ਕੇ ਪਾਛੈ ਕਰਹੁ ਅਨੰਦ।
ਕਥਾ ਕੀਰਤਨ ਭਜਨ ਮੁਕੰਦ।
ਜਿਸ ਤੇ ਹੁਇ ਸਭਿਹਿਨਿ ਕੱਲਜਾਨੁ।
ਕਰਨ ਉਚਿਤ ਇਮ ਜੋ ਹਿਤਮਾਨ" 'ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ।
॥ ੩੮ ॥

ਸਭਿਹਿਨਿ ਸੋਂ ਕਹਿ ਧੀਰਜ ਦੀਨ।
ਦੀਨ ਮਨੇ' ਬਹੁ ਸ਼ੋਕ ਅਧੀਨ। 'ਉਦਾਸ।
ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਮਨ ਮਾਨਿ ਪ੍ਰਬੀਨ।
ਉਠਜੋ ਕਪਾਲ ਕ੍ਰਿਆ' ਤਬਿ ਕੀਨ 'ਅਗਨੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਕੁਛ ਕਾਲ ਮਗਰੋਂ ਸਿਰ ਨੂੰ ਫੋੜਨਾ
ਕਪਾਲ ਕ੍ਰਿਆ ਕਹਾਉਂਦੀ ਹੈ।
॥ ੩੯ ॥

ਗੁਰ ਸਰੀਰ ਨੀਕੇ ਸਸਕਾਰਾ।
ਹੇਰਿ ਬਿਪਾਸਾ ਰੁਚਿਰ' ਕਿਨਾਰਾ। 'ਸੁੰਦਰ।
ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੋ ਕਰੇ ਅਗਾਰੀ।
ਆਇ ਸ਼ਨਾਨੇ ਨਿਰਮਲ ਬਾਰੀ ॥ ੪੦ ॥
ਬ੍ਰਿਧ ਕੇ ਸੰਗ ਤਿਲਾਂਜੁਲਿ ਦੀਨੀ'।

'ਦੂਸਰੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਨੇ ਅੰਤ ਸਮੇਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ:—ਜਗ ਅਰ ਕੁਲ ਤੇ ਜਿਤਕ ਅਚਾਰੇ। ਹਮਰੇ ਹੇਤੁ ਨਹੀਂ ਕੁਛ ਕਰਨਾ। ਕੀਰਤਿ ਪਠਿ ਸੁਨਿ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨਾ। ਕਰਹੁ ਅਨੰਦ ਮੰਗਲਾਚਾਰਾ। ਦੇਹੁ ਸਰੀਰ ਅਗਨਿ ਸਸਕਾਰਾ। [ਰਾਸ ੧ ਅੰਸੂ ੨੮ ਅੰਕ ੧੩] ਸੋ ਤਦ ਤੋਂ ਗੁਰਮਤ ਜਾਰੀ ਹੋ ਗਈ। ਹੁਣ ਐਸੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਦਾ ਹੋਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ।

ਪਿਤੁ ਕੋ ਨਾਮ ਸਿਮਰਿ ਬਿਧਿ ਕੀਨੀ।
ਸਨੈ ਸਨੈ ਸਭਿ ਹੀ ਪੁਰਿ ਆਏ।
ਬੈਠੇ ਤੀਰ ਬਾਪਿਕਾ ਜਾਏ ॥ ੪੧ ॥
ਮਾਨਵ ਕੋ ਸਮੁਦਾਇ ਮਹਾਂਨਾ।
ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਗੁਰ ਕੇ ਗੁਨ ਨਾਨਾ।
ਸੁਜਸ ਕਰਹਿ ਬਹੁ ਆਪਸ ਮਹੀਆ।
ਪਰਉਪਕਾਰ ਹੇਤ ਤਨ ਲਹੀਆ ॥ ੪੨ ॥
ਜਿਮ ਲੋਕਨ ਕੇ ਭਾਗਨ ਕਾਰਨ।

ਨਭ ਘਨ ਬਿਦਤਹਿ ਤਜਿ ਜਲ ਧਾਰਨ।

¹ਅਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਬੱਦਲ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਂ ਛੱਡਦੇ ਹਨ।

ਸਭਿ ਕੋ ਹਿਤ ਕਰਿ ਬਹੁਰ ਸਮਾਵਹਿ।

ਤਿਮ ਸਤਿਗੁਰ ਤਨ ਧਰਿ ਜਗੁ ਆਵਹਿ

॥ ੪੩ ॥

ਸਿੱਖਯਨ ਕੋ ਕਰਿ ਕੈ ਕੱਲਯਾਨ।

ਗਮਨਹਿ ਬਹੁਰ ਬਿਕੁੰਠ ਸਥਾਨ।

ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਸਿੱਖ ਸਯਾਨੇ ਕਹਿ ਕਹਿ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੀ ਦਿਸ ਸਭਿ ਲਹਿ ਲਹਿ। ¹ਤੱਕ ਤੱਕ ਕੇ।

॥ ੪੪ ॥

ਭਾਨੀ ਭਰਜਾਈਅਨਿ ਸੰਗ ਮਿਲਿ ਮਿਲਿ।

ਅਪਰ ਅਨਿਕ ਤਿਯ ਆਵਤਿ ਚਲਿ

ਚਲਿ।

ਰੁਦਨ ਕਰਤਿ ਹੈਂ ਸਗਰੀ ਪੁਨ ਪੁਨ।

ਬਾਰ ਬਾਰ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਗੁਨ ਗੁਨਿ। ¹ਗੁਣ ਵਿਚਾਰ ਕੇ।

॥ ੪੫ ॥

ਉਰ ਧੀਰਜ ਕੋ ਭਾਨੀ ਧਰਿ ਧਰਿ।

ਗੁਰ ਮੂਰਤਿ ਕੋ ਚਿਤਵਨ ਕਰਿ ਕਰਿ।

ਸਾਂਤਿ ਮਤੀ ਕਰਿ ਕੈ ਬਿਰ ਸੋਈ।

¹ਉਹ, ਭਾਵ ਭਾਨੀ।

ਪਤਿ ਕੇ ਧਯਾਨ ਪਰਾਇਣ। ਹੋਈ ॥ ੪੬ ॥ ¹ਧਯਾਨ ਦੇ ਆਸਰੇ।

ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖ ਆਇੰ ਬਹੁਤੇਰੇ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਢਿਗ ਬੈਠਿ ਘਨੇਰੇ।

ਬੰਦਨ ਕਰਿ ਨਿਜ ਸਦਨ ਸਿਧਾਵਹਿ।

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਆਵਹਿ ਇਕ ਜਾਵਹਿ

॥ ੪੭ ॥

ਗ੍ਰਾਮ ਨਗਰ ਜਹਿ ਜਹਿ ਸੁਧਿ ਹੋਈ।

ਸਿਖ ਸੰਗਤ ਪਹੁੰਚਹਿ ਸਭਿ ਕੋਈ।

ਮਿਲਿ ਮਿਲਿ ਸਗਰੇ ਸਦਨ ਸਿਧਾਏ।

ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਭੀਰ ਸਮੁਦਾਏ ॥ ੪੮ ॥

ਦਯੋਸ ਤੀਨ ਇਸ ਰੀਤਿ ਬਿਤਾਏ।

ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਹੈ ਅਧਿਕਾਏ।

ਬੀਚ ਮੋਹਰੀ ਬ੍ਰਿਧ ਆਦਿਕ ਗਨ।

ਬੈਠਤਿ ਹੈਂ ਲੈ ਕਰਿ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨੁ ॥ ੪੯ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸ ਬੈਕੁੰਠ ਗਮਨ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ
ਨਾਮ ਚੁਤਰ ਬਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥ ੨੪ ॥

੨੫. [ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹਾਈ। ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਤੇ ਸੁਲਹੀ ਦੀ ਮਿੱਤ੍ਰਤਾ]

੨੪<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੨੬

ਦੋਹਰਾ:

^੧੧੬੩੮ ਦੀ ਬਰਸਾਤ ਵਿਚ ਭਾਦ੍ਰੋਂ ਦੇ ਮਹੀਨੇ।

ਸੋਰਹ ਸਤ ਅਠਤੀਸ ਮਹਿੰ, ਪਾਵਸੁ ਭਾਦ੍ਰੋਂ
ਮਾਸ^੧।

ਤੀਜ ਦਯੋਸ ਪਖ ਚਾਂਦਨੋ, ਤਜਯੋ ਦੇਹਿ ^੧ਪਾ:-ਸੁਖਰਾਸ।
ਗੁਨਰਾਸ^੧ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਤਿਸ ਤੇ ਚਉਥੇ ਦਿਨ ਮਿਲਿ ਸਾਰੇ।
ਗਮਨੇ ਜਹਿੰ ਸਤਿਗੁਰ ਸਸਕਾਰੇ।
ਤਿਸ ਥਲ ਭਸਮ ਰਾਸ ਕੋ ਹੇਰੇ।
ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਲੋਚਨ ਜਲ ਗੇਰੇ ॥ ੨ ॥
'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪਿਤਾ ਆਸਰਾ ਮੋਰਾ।
ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਨ ਪਰਤਿ ਅਬਹਿ ਕਿਤ ਓਰਾ।
ਰਹਯੋ ਇਕਾਕੀ ਬਿਨ ਅਵਿਲੰਬਾ।
ਕ੍ਰਾਤਾ ਚਿਤਵਤਿ ਖੋਟ ਕਦੰਬਾ' ॥ ੩ ॥
ਅਪਰ ਨਰਨ ਸਮ ਕਰਤਿ ਬ੍ਰਿਲਾਪਾ।
ਦਿਖਯੋ ਮੋਹਰੀ ਕਰਤਿ ਸੰਤਾਪਾ।
ਧੀਰਜ ਦਿਯੋ ਬਾਕ ਮ੍ਰਿਦੁ ਕਹੇ।
'ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰਨ ਜਹਿੰ ਕਹਿੰ ਅਹੇ ॥ ੪ ॥
ਧਰਿ ਸਰਧਾ ਚਿਤਵਹਿ ਜਹਿੰ ਕੋਈ।
ਆਨਿ ਸਹਾਇਕ ਤਿਹ ਠਾਂ ਹੋਈ।
ਅਪਰ ਨਰਨ ਕੋ ਕਰਿ ਦਿਖਰਾਵੇ^੧।
ਸੋ ਸਰੂਪ^੧ ਤੁਮ ਆਪ ਕਹਾਵੇ ॥ ੫ ॥
ਸਰਬ ਭਾਂਤਿ ਕੀ ਸ਼ਕਤਿ ਧਰੰਤੇ।
ਸਿੱਖਨ ਸਦਾ ਸਹਾਇ ਕਰੰਤੇ।
ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਕਹਿ ਧੀਰਜ ਦੀਨੇ।
ਪੁਨ ਮਿਲਿ ਗੁਰੂ ਫੂਲ ਸਭਿ ਬੀਨੇ' ॥ ੬ ॥
ਸਰਬ ਕ੍ਰਿਆ ਕਰਿ ਆਛੀ ਭਾਂਤਿ।
ਆਏ ਪੁਰਿ, ਕਹਿ ਜਸੁ ਅਵਦਾਤਿ^੧।
ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕੋ ਨਰ^੧ ਗਯੋ।
ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਸਭਿ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਸੁਨਿ ਲਯੋ ॥ ੭ ॥

^੧ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ (ਮਨੁੱਖ ਨਾਟ) ਕਰਕੇ ਦਿਖਾਂਦੇ ਹੋ।^੧ਭਾਵ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਰੂਪ।^੧ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਫੁਲ ਚੁਣੇ।^੧ਉੱਜਲ [ਸੰਸ: ਅਵਦਾਤ = ਸ੍ਰੋਤ, ਉੱਜਲ]^੧ਪਾ:-ਨਰ ਜਬ।

'ਇਕ ਨਿਸ ਬਸਿ ਕੈ ਗੋਇੰਦਵਾਲ।
 ਤਨੁ ਤਜਿ, ਗਏ ਬਿਕੁੰਠ ਕ੍ਰਿਪਾਲ।
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕਰ ਨਿਜ' ਸਸਕਾਰੇ। 'ਹਥੀਂ ਆਪਣੀ।
 ਅਪਰ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕੀਨਸ ਹਿਤ ਧਾਰੇ' ॥ ੮ ॥
 ਚਿਤ ਚਟਪਟੀ' ਸੁਨਤਿ ਹੁਇ ਆਈ। 'ਘਬਰਾ, ਕਾਹਲੀ।
 ਚਢ੍ਹੇ ਤੁਰੰਗ ਪੰਥ ਪਗ ਪਾਈ।
 ਕਰਮੇ ਆਦਿਕ ਕੀ ਕਰਿ ਤਜਾਰੀ।
 ਗਮਨੀ ਮਾਰਗ ਸਕਲ ਪਿਛਾਰੀ ॥ ੯ ॥
 ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਪਹੁੰਚਯੋ ਆਈ।
 ਦੇਖੇ ਲੋਕ ਮਿਲੇ ਸਮੁਦਾਈ।
 ਮਹਾਂਦੇਵ ਹੈ ਸੰਗ ਸੁ ਆਯੋ।
 ਉਤਰੇ ਵਹਿਰ, ਨੀਰ ਦ੍ਰਿਗ ਛਾਯੋ ॥ ੧੦ ॥
 ਛਲ ਤੇ ਰੋਦਤਿ ਕ੍ਰੋਧ ਬਧਾਯੋ।
 ਸਭਿਨਿ ਸੁਨਾਵਤਿ ਊਚ ਅਲਾਯੋ।
 'ਗੁਰਤਾ ਤਿਲਕ ਭਲੇ ਇਨ ਪਾਯੋ।
 ਦੁਇ ਦਿਨ ਬਿਤੇ ਨ, ਬਿਸੁ' ਕੋ ਖ੍ਰਾਯੋ 'ਜ਼ਹਿਰ।
 ॥ ੧੧ ॥
 ਪੁਜਵਾਵਨ ਕੋ ਲਾਲਚ ਕਰਿ ਕੈ।
 ਮਾਰਯੋ ਪਿਤਾ ਕਪਟ ਕੋ ਧਰਿ ਕੈ।
 ਇਸ ਬਿਧਿ ਤੇ ਨਹਿੰ ਗੁਰ ਬਨ ਜੈ ਹੈ।
 ਘੋਰ ਪਾਪ ਕੋ ਫਲੁ ਇਹੁ ਪੈ ਹੈ ॥ ੧੨ ॥
 ਵਸਤੁ ਪਾਇ ਜੋ ਹੁਇ ਅਧਿਕਾਰੀ।
 ਇਹੀ ਰੀਤਿ ਹੈ ਸਕਲ ਮਝਾਰੀ।
 ਪਿਤ ਅਰੋਗ ਬਲਵਾਨ ਅਛੇਰੇ।
 ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮਨੁ ਤਨੁ ਤਿਸ ਬੇਰੇ
 ॥ ੧੩ ॥
 ਆਵਤਿ ਇਕ ਦਿਨ ਮਹਿੰ ਕਯਾ ਹੋਯੋ।
 ਬਿਖ' ਬਿਨ ਮ੍ਰਿਤੁ ਕਾਰਨ ਨਹਿੰ ਕੋਯੋ। 'ਕੋਈ ਨਹੀਂ।
 ਬ੍ਰਿਧ ਆਦਿਕ ਪੱਖੀ ਇਸ ਭਏ।
 ਕਿਸ ਕੋ ਤ੍ਰਾਸ ਨਹੀਂ ਮਨ ਕਏ' ॥ ੧੪ ॥
 ਤਬੈ ਮੋਹਰੀ ਨੇ ਤਿਹ ਕਹਯੋ।
 'ਕਾਰਨ ਬਿਨਾ ਕ੍ਰੋਧ ਕਿਮ ਲਹਯੋ?

ਮਿਲਹੁ ਸਭਿਨਿ ਮਹਿੰ ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਉਚਾਰਿ।

ਹੋਹਿ ਇਕਾਕੀ ਕਰਿ ਲਿਹੁ ਰਾਰ' ॥ ੧੫ ॥

ਮਧੁਰ ਬਾਕ ਤੇ ਬਰਜਨ ਕਹਯੋ।

ਦ੍ਰਿਗ ਜਲ ਢਰਯੋ ਕਪਟ ਕੋ ਭਰਯੋ।

ਮਹਾਂਦੇਵ ਨੇ ਪੁਨ ਸਮਝਾਯੋ।

'ਉਚਿਤ ਬੋਲਿਬੋ ਤੁਝ ਬਨਿ ਆਯੋ' ^{'ਮੁਨਾਸਬ ਵਾਕ ਬੋਲਣੇ (ਇਸ ਵੇਲੇ) ਤੈਨੂੰ ਬਣ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।}

॥ ੧੬ ॥

ਦੂਰ ਦੂਰ ਕੇ ਨਰ ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਕੈ।

ਕਯਾ ਕਹਿ ਹੈਂ ਤੁਵ ਬਾਕ ਸਿਮਰਿਕੈ।'

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਸੁਨਿ ਤੂਸਨਿ ਠਾਨੀ।

ਉਰ ਸੀਤਲ ਨਿਤ ਆਤਮ ਗਯਾਨੀ

॥ ੧੭ ॥

ਬਹੁ ਲੋਕਨ ਤਿਹ ਕੋ ਸਮਝਾਵਾ।

ਰਹਯੋ ਤਹਾਂ ਬਡ ਚਿੰਤ ਉਪਾਵਾ।

-ਲੈ ਹੋਂ ਪਾਗ ਸਭਿਨਿ ਤੇ ਇਹਾਂ-।

ਯਾਂ ਤੇ ਰਹਤਿ ਭਯੋ ਦੁਖਿ ਮਹਾਂ ॥ ੧੮ ॥

ਇਸ ਬਿਧਿ ਬਸਿ ਕੈ ਗੋਇੰਦਵਾਲ।

ਦ੍ਰਾਦਸ ਦਿਵਸਨ ਕੋ ਤਹਿੰ ਟਾਲਿ।

ਤ੍ਰੋਦਸਮੇਂ ਮਹਿੰ ਕ੍ਰਿਤ ਸਭਿ ਕੀਨਿ।

ਜਥਾ ਜੋਗ ਜੈਸੇ ਕਹਿ ਦੀਨਿ ॥ ੧੯ ॥

ਤਬੈ ਮੋਹਰੀ ਮਿਲਿ ਸਭਿ ਸੰਗ।

ਕਹਯੋ ਬੰਧਾਵਨ ਪਾਗ ਪ੍ਰਸੰਗ।

'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਜਿਮ ਭਾਖਾ।

ਹਮ ਤੋ ਕਰਹਿੰ ਤਥਾ ਅਭਿਲਾਖਾ'

॥ ੨੦ ॥

ਬ੍ਰਿਧ ਨੇ ਭਨਯੋ 'ਗੁਰੂ ਜਿਸ' ਆਇਸੁ।

^{'ਜਿਸਨੂੰ।}

ਤੁਮਹਿ ਉਚਿਤ ਪਿਤ ਥਾਨ ਬਿਠਾਇਸੁ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰ ਅੰਸੁ ਤੁਮ ਅਹੋ।

ਜਥਾ ਜੋਗ ਕੀਜੈ ਜਿਮ ਲਹੋ' ॥ ੨੧ ॥

ਬਹੁਰ ਮੋਹਰੀ ਸੁਨਿ ਕੈ ਕਹਯੋ।

'ਨੀਕੇ ਤਥਾ, ਜਥਾ ਤੁਮ ਲਹਯੋ।

ਤਉ ਸੁ ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਬਡ ਹੰਕਾਰੀ।

ਦਰਬ ਅਧਿਕ ਤੇ ਗਰਬਤਿ ਭਾਰੀ

॥੨੨॥

ਬੁਰੇ ਪਰਹਿ ਸਭਿਹਿਨਿ ਕੇ ਸੰਗ।

ਕਹਿਨ ਕਠੋਰ ਸੁਭਾਇ ਕੁਢੰਗ।

ਦੂਸ ਰਚਹਿਗੇ ਸੰਗ ਹਮਾਰੇ।

ਇਹੀ ਲਹੈਗੇ, ਇਨਹਿਂ ਬਿਗਾਰੇ। 'ਇਹੀ ਸਮਝੇਗਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਗਾੜ ਕੀਤਾ ਹੈ (ਭਾਵ ਸਾਡੇ ਸਿਰ ਦੋਸ਼ ਥੱਪੇਗਾ)।

॥੨੩॥

ਯਾਂ ਤੇ ਬੈਠੇ ਸਭਾ ਲਗਾਇ।

ਪੂਰਬ ਲਖੀਅਹਿ ਤਾਂਹਿ ਸੁਭਾਇ।

ਕਿਮ ਬੋਲਹਿ ਪਾਰਖੁ' ਕਰਿ ਲੀਜਹਿ। 'ਪ੍ਰੀਖਿਆ।

ਬਹੁਰੇ ਪਾਗ ਬੰਧਾਇ ਥਪੀਜਹਿ ॥੨੪॥

ਦੂਸੀ ਮਹਾਂ, ਨ ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਸੁਭਾਉ।

ਪਰ ਜਸ ਤੇ ਅਤਿਸ਼ੈ ਤਪਤਾਉ।'

ਇਮ ਬਿਚਾਰਿ ਬਾਪੀ ਦਰਬਾਰ।

ਬੈਠੇ ਲਘੁ ਬਡ ਸਭਾ ਮਝਾਰ ॥੨੫॥

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਤਬਿ ਆਇਵ।

ਮਹਾਂਦੇਵ ਤਹਿਂ ਆਨ ਬਿਰਾਇਵ।

ਬ੍ਰਿਧ ਆਦਿਕ ਸਿਖ ਜੇ ਸਮੁਦਾਏ।

ਸਕਲ ਹਕਾਰੇ ਤਹਿਂ ਚਲਿ ਆਏ ॥੨੬॥

ਕਹੜੇ ਮੋਹਰੀ 'ਬਡ ਬਚ ਲੀਕਾ।

ਚਹੀਅਹਿ ਸਭਿਨਿ ਲਖਹਿਂ ਤਿਹ ਨੀਕਾ।' 'ਗੁਰ ਕੇ) ਬਚਨ ਦੀ ਲੀਕ ਵਡੀ ਹੈ, ਸਭ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਚੰਗਾ ਸਮਝਣ।

ਅਬਿ ਜਿਮ ਮਤਿ ਹੋਵਹਿ ਸਭਿਹੀ ਕਾ।

ਉਚਿਤ ਜਾਨ ਕਰੀਅਹਿ ਸੁਭ ਟੀਕਾ

॥੨੭॥

ਸਿਖ ਸੇਵਕ ਸਨਬੰਧੀ ਸਾਰੇ।

ਜਿਮ ਆਛੇ ਤਿਮ ਕਰਹੁ ਉਚਾਰੇ।'

ਸੁਨਿ ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਨਹਿਂ ਸਕੜੇ ਸਹਾਰਾ।

ਖੁਨਸੜੇ ਮੁਖ ਤੇ ਕਰਤਿ ਉਚਾਰਾ ॥੨੮॥

'ਸੁਮਤਿਵੰਤ' ! ਤੁਮ ਕੜੇਂ ਨ ਬਿਚਾਰੇ। 'ਹੇ ਸਿਆਣਿਓ !

ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋ ਹੇਰਿ ਉਚਾਰੇ।

ਕਰੇ ਕ੍ਰੋਧ ਜੇ ਪਿਤ ਕਹਿ ਦੀਨੋ।

ਬਡੇ ਅਲਪ ਕਿਮ ਹੈ ਚਿਤ ਚੀਨੋ ॥ ੨੯ ॥
 ਜੇ ਕਰਿ ਤੁਮ ਮਿਰਜਾਦ ਬਿਗਾਰੋ।
 ਅਪਨੀ ਸੰਤਤਿ ਓਰ ਨਿਹਾਰੋ।
 ਸਭਿ ਕੈ ਬਿਗਰ ਜਾਇ ਕੁਲ ਰੀਤਿ।
 ਹੋਹਿ ਸੁਛੰਦ ਚਲਹਿ ਬਿੱਪ੍ਰੀਤ' ॥ ੩੦ ॥
 ਪੁਨ ਬ੍ਰਿਧ ਅਪਰ ਮੋਹਰੀ ਭਨਜੋ।
 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਵਾਕ ਭਲੋ ਤੁਮ ਸੁਨਜੋ।
 ਹਮ ਤੋ ਨਹਿ ਉਲੰਘ ਤਿਹ ਸਕਿ ਹੈਂ।
 ਅਪਰ ਕਰਨ ਤਕਿ ਕੈ ਸਭਿ ਜਕ ਹੈਂ' 'ਡਰਦੇ ਹਾਂ, ਜਕਦੇ ਹਾਂ।

॥ ੩੧ ॥

ਇਮ ਕਹਿ ਪਾਗ ਹਾਥ ਮਹਿ ਲੀਨਿ।
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੋ ਦੋਨਹੁੰ ਦੀਨ।
 ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਸੁਭਾਉ ਪਿਤਾ ਅਨੁਕੂਲਾ।
 ਹਰਖ ਸ਼ੋਕ ਕੋ ਨਾਸਜੋ ਮੂਲਾ ॥ ੩੨ ॥
 ਕਰਜੋ ਬਿਚਾਰ - ਪਾਗ ਮਹਿ ਕਜਾ ਹੈ।
 ਮਿਟਤ ਨ ਕਿਮੁ ਜੋ ਪਿਤਾ ਕਿਯਾ ਹੈ।
 ਤਿਨ ਕੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਸਦਾ ਸਥਿਰ ਹੈ।
 ਛੀਨੀ ਜਾਇ ਨ ਲਗਿ ਤਸਕਰ ਹੈ

॥ ੩੩ ॥

ਕੋਟਿ ਉਪਾਇ ਕਰੇ ਨਹਿ ਜਾਇ।
 ਜੋ ਕਰ ਤੇ ਦੀਨਸਿ ਰੰਗ ਲਾਇ।
 ਨਾਹਕ ਕਲਹ ਉਠਾਵਹਿ ਕਾਹਿ-।
 ਇਮ ਬਿਚਾਰ ਕਰਿ ਕੈ ਚਿਤ ਮਾਂਹਿ

॥ ੩੪ ॥

ਪਾਗ ਗਹੇ ਬੰਦੈ ਜੁਗ ਹਾਥ।
 ਮਮ ਚਿਤ ਨਿਤ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਨਾਥ।
 ਕਹਤਿ ਭਏ 'ਬਡ ਭ੍ਰਾਤ ਹਮਾਰੇ।
 ਹਮ ਅਲੰਬ ਰਹਿੰ ਸਦਾ ਤੁਮਾਰੇ ॥ ੩੫ ॥
 ਛਿਮਹੁ ਕ੍ਰੋਧ, ਅਰੁ ਬੈਰ ਤਿਆਗਹੁ।
 ਹਿਤੂ ਜਾਨਿ ਅਪਨੇ, ਅਨੁਚਾਗਹੁ'।
 ਪਿਤ ਸੰਮਤ ਸਭਿ ਨੇ ਇਹੁ ਪਾਗ।
 ਮੋ ਕਹੁ ਅਬਹਿ ਬੰਧਾਵਨ ਲਾਗ ॥ ੩੬ ॥

'ਪਿਆਰ ਕਰੋ।

ਜੇ ਕਰਿ ਅਪਨੋ ਰੋਸ ਨਿਵਾਰਹੁ।
 ਲੇਹੁ ਪਾਗ ਸਿਰ ਉਪਰ ਧਾਰਹੁ।
 ਬੈਰ ਨ ਕੀਜਿਹਿ ਬਹੁਰ ਕਦਾਈ।
 ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਹੁ ਲਖਿ ਕੈ ਲਘੁ ਭਾਈ'
 ॥੩੭॥

ਇਮ ਸੁਨਿ' ਸਭ ਕੋ ਦੇਖਤਿ, ਲੈ ਕੈ। 'ਇਉਂ ਸੁਣਕੇ (ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਨੇ)।
 ਸਿਰ ਪਰ ਪਾਗ ਬੰਧੀ ਹਰਖੈ ਕੈ।
 ਮਾਨਯੋ ਮਨ ਮਹਿ - ਮੈਂ ਗੁਰ ਭਇਉ।
 ਨਿਜ ਅਧਿਕਾਰ ਬਿਚਾਰਤਿ ਲਇਉ-
 ॥੩੮॥

ਤੂਸਨਿ ਰਹੇ' ਦੇਖ ਕ੍ਰਿਤ ਤਾਂਹੀ। 'ਸੰਗਤ ਦੇ ਲੋਕ) ਚੁਪ ਰਹੇ।
 -ਅਰਜਨ ਗੁਰੂ- ਲਖਹਿ ਮਨ ਮਾਂਹੀ।
 ਪੁਨ ਅਪਨੇ ਅਪਨੇ ਸਭਿ ਥਾਨ।
 ਕਰਹਿ ਸਰਾਹਨ ਗੁਨਨਿ' ਮਹਾਂਨ 'ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ) ਮਹਾਨ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ।
 ॥੩੯॥

'ਨਿਰਹੰਕਾਰ ਸ਼ਾਂਤਿ ਚਿਤ ਧੀਰ।
 ਹਰਖ ਸ਼ੋਕ ਨਹਿ ਲੇਸ਼, ਗੰਭੀਰ।
 ਸਕਲ ਗੁਨਨ ਤੇ ਜਾਨਯੋ ਨੀਕਾ।
 ਪਿਤ ਨੇ ਪਰਖ ਕੀਨ ਤਬਿ ਟੀਕਾ'
 ॥੪੦॥

ਅਗਲੇ ਦਿਵਸ ਸੰਗਤਾਂ ਆਈ।
 ਰੀਤਿ ਅਨੇਕ ਉਪਾਇਨ ਲਯਾਈ।
 ਸਭਿ ਬ੍ਰਿਤੰਤ ਸੁਨਿ ਨਿਰਨੇ ਕੀਨਿ।
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕਉ ਸਤਿਗੁਰ ਚੀਨਿ
 ॥੪੧॥

ਬ੍ਰਿੰਦ ਅਕੋਰਨ ਅਰਪਿ ਅਗਾਰੀ।
 ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਨੇ ਬੰਦਨ ਧਾਰੀ।
 ਮਨੋ ਕਾਮਨਾ ਪਾਵਨ ਕਰਿਹੀਂ।
 -ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰ ਇਹੀ- ਨਿਹਰਿਹੀਂ
 ॥੪੨॥

ਹੇਰਿ ਹਜ਼ਾਰਨ ਧਨ ਕੋ' ਆਇਵ। *ਪਾ:-ਜੋ।
 ਜਰਯੋ ਨ ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਜਰਯੋ ਰਿਸਾਇਵ। 'ਸਹਿ ਨ ਸਕਿਆ ਸਭ ਗਿਆ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ।

ਰਹਜੋ ਉਪਾਇ ਕਰਤਿ ਬਹੁਤੇਰੇ।
 ਕੋ ਸਿਖ ਸੇਵਕ ਗਯੋ ਨ ਨੇਰੇ ॥ ੪੩ ॥
 ਦਿਵਸ ਆਗਲੇ ਪੁਨ ਸਿਖ ਆਏ।
 ਦੇਖਿ ਪ੍ਰਿਥਮ ਜਿਉਂ, ਤਿਨ ਅਰਪਾਏ।
 ਦੂਰ ਦੂਰ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਆਵਹਿ।
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੋ ਸੀਸ ਨਿਵਾਵਹਿ ॥ ੪੪ ॥
 ਕਿਤਿਕ ਦਿਵਸ ਦੇਖਤਿ ਦੁਖ ਹੋਵਤਿ।
 ਅਪਨੋ ਮਹਾਂ ਅਨਾਦਰ ਜੋਵਤਿ।
 -ਦੋਸ ਮੋਹਰੀ ਆਦਿਕ ਕੇਰਾ।
 ਬ੍ਰਿਧ ਆਦਿਕ ਸਿਖ ਕੇਰ ਘਨੇਰਾ-
 ॥ ੪੫ ॥

ਜਰਤਿ ਰਿਦੈ ਨਹਿ ਚਲਤਿ ਉਪਾਈ।
 -ਮੋ ਢਿਗ ਭੇਟ ਏਕ ਨਹਿ ਆਈ।
 ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਇਹੁ ਭਰਮਾਵੈਂ।
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੋ ਕਹਿ ਪੁਜਵਾਵੈਂ ॥ ੪੬ ॥
 ਮੁਝ ਆਛੇ ਨਹਿ ਇਹਾਂ ਬਸਾਵੈਂ।
 ਜਾਉਂ ਸੁਧਾਸਰ ਬਿਖੈ ਪੁਜਾਵੈਂ-।
 ਇਮ ਬਿਚਾਰਿ ਦੁਖ ਪਾਇ ਘਨੇਰਾ।
 ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਗਮਨਜੋ ਫੇਰਾ ॥ ੪੭ ॥
 ਜਹਾਂਗੀਰ ਪਤਿਸ਼ਾਹ ਭਯੋ ਹੈ।
 ਸੁਲਹੀ ਤਿਹ ਉਮਰਾਵ ਕਿਯੋ ਹੈ।
 ਸੋ ਮਾਝੇ ਮਹਿ ਚਲਿ ਕਰਿ ਆਯੋ।
 ਲਸਕਰ ਮਹਾਂ ਸੰਗ ਮਹਿ ਲਜਾਯੋ
 ॥ ੪੮ ॥

ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਬਿਨ ਪੂਜਨ ਦੁਚਿਤਾਈ।
 ਸੁਲਹੀ ਆਵਨ ਕੀ ਸੁਧਿ ਪਾਈ।
 ਬਡ ਸਮਾਜ ਕਰਿ ਮਿਲਜੋ ਸੁ ਤਾਂਹਿ।
 ਵਸਤੁ ਅਮੋਲਕ ਦੈ ਕਰਿ ਵਾਹਿ ॥ ੪੯ ॥
 'ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਗਾਦੀ ਪਰ ਹਮ ਹੈਂ।
 ਸਕਲ ਮੁਲਖ ਕੇ ਮਾਲਿਕ ਤੁਮ ਹੈਂ।'
 ਮੁਲਾਕਤ ਕੀਨਸਿ ਚਿਤ ਚਹਿ ਕੈ।
 -ਬਨਹਿ ਸਹਾਇਕ ਕਬਿ- ਇਮ ਲਹਿ ਕੈ

ਪੂਜਾ ਦੀ ਆਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਵਿਚ।

ਉਸ ਨੂੰ।

॥ ੫੦ ॥

ਸੁਨਿ ਸੁਲਹੀ ਨੇ ਬਹੁ ਸਨਮਾਨਾ।
 'ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਜਗ ਪੀਰ ਮਹਾਂਨਾ।
 ਨਿਜ ਮੁਰਾਦ ਹਮ ਤੁਮ ਤੇ ਪਾਵਹਿ।
 ਕਰਹਿ ਬੰਦਗੀ ਸੇਵ ਰਿਝਾਵਹਿ' ॥ ੫੧ ॥
 ਇਮਿ ਕਹਿ ਤਿਨ ਤੁਰੰਗ ਇਕ ਦੀਨਾ।
 ਰਜਤ^੧ ਸਿੰਗਾਰਤਿ ਸੁੰਦਰ ਜੀਨਾ।

^੧ਚਾਂਦੀ ਨਾਲ।

ਅਪਰ ਦਰਬ ਅਰਪਯੋ ਕੁਛ ਆਗੇ।
 ਹਿਤ ਕਰਿ ਮਿਲੇ ਅੰਗ ਸੰਗ ਲਾਗੇ

॥ ੫੨ ॥

ਪੁਨ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਨੇ ਕਹਿ ਮ੍ਰਿਦੁ ਬੋਲਾ।
 ਸਿਰੇਪਾਉ ਦੀਨਸ ਬਹੁ ਮੋਲਾ।
 ਕਹਿ ਕਰਿ ਕੀਨ ਸਥਾਪਨ^੧ ਦੇਉ।
 ਦੇਨ ਲੇਨ ਕਰਿ ਹਿਤ ਮੈਂ ਸੋਊ ॥ ੫੩ ॥
 ਸੁਲਹੀ ਸੰਗ ਤੁਰਕ ਜੇ ਔਰ^੧।
 ਜਿਨ ਸੋਂ ਪਰਚ ਰਹਤਿ ਸਭਿ ਠੌਰ।
 ਹਿਤੂ, ਹੁਤੇ, ਤਿਨ ਕੋ ਤਿਸ ਕਾਲਾ।
 ਸਿਰੇਪਾਉ ਅਰੁ ਦਰਬ ਬਿਸਾਲਾ ॥ ੫੪ ॥
 ਦੇ ਕਰਿ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਨੇ ਅਪਨਾਏ^੧।

^੧ਮਿੱਤ੍ਰਤਾਈ।

^੧ਭਾਵ ਸੁਲਹੀ ਦੇ ਮੁਸਾਹਿਬ।

^੧ਆਪਣੇ ਕੀਤੇ।

ਲੇ ਕਰਿ ਸਰਬ ਰਿਦੇ ਹਰਖਾਏ।
 ਕਰਹਿ ਸਿਫਤ ਸੁਲਹੀ ਕੇ ਤੀਰ।
 'ਪ੍ਰਿਥੀ ਚੰਦ ਆਛੇ ਗੁਰ ਪੀਰ' ॥ ੫੫ ॥
 ਤੀਨ ਦਿਵਸ ਲਗ ਮਿਲਿਤੇ ਰਹੇ।
 ਤਬਿ ਸੁਲਹੀ ਆਦਰ ਕਰਿ ਚਹੇ।
 'ਜੋ ਤੁਵ ਕਾਰਜ ਹੋਇ ਸੁ ਕਰਹੂੰ^੧।
 ਸੁਧਿ ਜਬਿ^੧ ਦੇਉ ਸਦਾ ਅਨੁਸਰਿ ਹੂੰ^੨

^੧ਪਾ:-ਕਰਊਂ। ਅਨੁਸਰਊਂ।

^੧ਪਾ:-ਸੁਧ ਕਹਿ। ਮੁਝ ਕਹਿ।

॥ ੫੬ ॥

ਮਿੱਤ੍ਰ ਕਾਜ ਮੈ ਅਪਨੋ ਜਾਨੋਂ।
 ਜਹਾਂਗੀਰ ਤੇ ਤੁਵ ਸਨਮਾਨੋਂ।
 ਕਹਿ ਪ੍ਰਿਥੀਆ 'ਬਖਸ਼ੇ ਗੁਰ ਪੀਰ।
 ਤੁਮ ਪਰ ਮਮ ਬਿਸਵਾਸ ਗਹੀਰ ॥ ੫੭ ॥
 ਸਭਿ ਕਾਰਜ ਕੇ ਲਾਇਕ ਆਪ।

ਅਪਰ ਨਹੀਂ ਮੁਝ ਕੋ ਸੰਤਾਪ।
 ਅਰਜਨ ਅਨੁਜ ਲੀਨ ਅਧਿਕਾਰਾ।
 ਅਰਪਹਿ ਧਨ ਸੰਗਤਿ ਤਿਸ ਸਾਰਾ

॥ ੫੮ ॥

ਤਿਹ ਕੇ ਸੰਗ ਬਾਦ ਹੈ ਮੇਰਾ।
 ਹੋਇ ਪਰਹਿ ਕਬਹੂੰ ਬਡ ਝੇਰਾ*।
 ਤਬਿ ਮੈਂ ਤੁਮਰੀ ਚਹੁੰ ਸਹਾਇ।
 ਅਪਰ ਨਹੀਂ ਕੋ ਮੁਝ ਦੁਖਦਾਇ' ॥ ੫੯ ॥

*ਪਾ:-ਹੋਇ ਸਰਹਿ ਕਬਹੂੰ ਬਡ ਝੇਰਾ।

ਸੁਲਹੀ ਕਹਯੋ 'ਨਚਿੰਤ ਰਹੀਜਹਿ।
 ਜਿਮ ਤੁਮ ਚਹੋ ਤਥਾ ਕਹਿ ਦੀਜਹਿ।
 ਪਰਹਿ ਕਾਜ ਕੁਛ ਤੇਰੇ ਆਇ।
 ਸਰਬ ਸਵਾਰੋਂ ਮੈਂ ਬਲ ਲਾਇ' ॥ ੬੦ ॥
 ਇਮਿ ਆਪਸ ਮਹਿ ਕਹਿ ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਕੈ।
 ਸੁਲਹੀ ਬਿਦਾ ਭਯੋ ਤਬਿ ਚਰਿ ਕੈ।
 ਬਹੁ ਧਨ ਖਰਚ ਤੁਰਕ ਅਪਨਾਯੋ।
 -ਨਹਿ ਮੋ ਸਮੁ ਕੋ- ਉਰ ਗਰਬਾਯੋ
 ॥ ੬੧ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਸੁਲਹੀ ਮੇਲ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ
 ਨਾਮ ਪੰਚਬਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥ ੨੫ ॥

੨੬. [ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨਦੇਵ ਜੀ ਅੰਮ੍ਰਤਸਰ ਪੁੱਜੇ।
ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਆਗਰਿਓਂ ਆਏ]

੨੫<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>> ੨੭

ਦੋਹਰਾ:

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਗੁਰਤਾ ਲਏ,

ਹੋਈ ਸ਼ਕਤਿ ਬਿਸਾਲ।

ਨੌ ਨਿਧਿ ਰਿਧਿ, ਸਿਧਿ ਅਸ਼ਟ ਦਸ†,

†ਪਾ:-ਨੌ ਨਿਧ, ਸਿੱਧਾਂ ਅਸ਼ਟ ਦਸ।

ਆਗੈ ਬਿਤਿ ਸਭਿ ਕਾਲ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਤੀਨ ਲੋਕ ਮਹਿ ਅਸ ਨਹਿ ਕੋਈ।

ਚਹੈਂ ਸੁ ਕਰੈਂ ਹਟਾਵੈ ਜੋਈ।

ਇੰਦ੍ਰ ਸਮੇਤ ਦੇਵਤਾ ਸਾਰੇ।

ਰਹਹਿੰ ਸਦਾ ਆਇਸੁ ਅਨੁਸਾਰੇ ॥ ੨ ॥

ਜਿਸ ਕੋ ਚਹਹਿੰ ਨਰਕ ਮਹਿ ਪਾਵਹਿੰ।

ਨਰਕ ਬਿਖੈ ਤੇ ਸੁਰਗ ਪੁਚਾਵਹਿੰ।

ਮਹਾਰਾਜ ਪਦ ਬਖਸ਼ਹਿੰ ਰੰਕ¹।

¹ਕੰਗਾਲ ਨੂੰ।

ਰੰਕ ਕਰਹਿੰ ਰਾਜਾ ਭੂਬੰਕ¹ ॥ ੩ ॥

¹ਭਰਵੱਟੇ ਦੇ ਟੇਵੇ ਕਰਨ ਨਾਲ ਭਾਵ ਇਸ਼ਾਰੇ ਮਾਤ੍ਰ ਨਾਲ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਰੰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਕਹਹਿੰ ਬਚਨ ਜੀਵਤਿ ਕੋ ਮਾਰਹਿੰ।

ਮਰਤੇ ਕੋ ਤਤਕਾਲ ਉਬਾਰਹਿੰ।

ਰਿਸ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਸਫਲ ਬਿਸਾਲਾ।

ਨਾਸ਼ਨਿ ਬਖਸ਼ਨਿ ਹੈ ਤਤਕਾਲਾ ॥ ੪ ॥

ਇਮ ਸਮਰਥਤਾ ਕਹਾਂ ਛੁਪਾਈ।

ਅਨਿਕ ਹੇਤ ਤੇ ਹੈ ਬਿਦਤਾਈ।

ਸਿਖ ਸੇਵਕ ਪਰਖਹਿੰ ਬਹੁ ਭਾਂਤੀ।

ਸਭਿ ਘਟ ਘਟ ਕੀ ਜਾਨਹਿੰ ਬਾਤੀ ॥ ੫ ॥

ਅਜਮਤ ਜੁਤਿ ਸਿਖ ਕੇਤਿਕ ਅਹੈਂ।

ਗੁਰੂ ਸਰੂਪ ਰਿਦੈ ਸਭਿ ਲਹੈਂ।

ਕਰਹਿੰ ਬੰਦਨਾ ਸੇਵਹਿੰ ਪਾਸ।

ਖਰੇ ਹੋਇ ਬੋਲੈਂ ਅਰਦਾਸ ॥ ੬ ॥

ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰ ਸੁਨਹਿੰ ਚਲਾਨਾ।

ਸੰਗਤਿ ਆਇ ਭੇਟ ਲੇ ਨਾਨਾ।

ਦਰਸਨ ਕਰਹਿੰ ਭਾਵਨਾ ਪਾਵਹਿੰ।

ਗੁਨ ਗਨ ਗਾਵਤਿ ਸਦਨ ਸਿਧਾਵਹਿੰ

॥ ੭ ॥

ਦੇਸ਼ ਬਿਦੇਸ਼ਨ ਭੇ ਬੱਖਯਾਤ।

ਗਾਦੀ ਪਰ ਬੈਠੇ ਲਘੁ ਤਾਤ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਕੀ ਜੋਤਿ ਬਿਲੰਦ।

ਮਹਿਦ ਬਿਰਾਜਤਿ ਅਰਜਨਚੰਦ' ॥ ੮ ॥

ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਰਹਯੋ।

ਮੈਂ ਗੁਰ ਬਨਯੋ' ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਹਯੋ।

ਤਊ ਨ ਪੂਜਾ ਕੋਇ ਚਢਾਵਹਿ।

ਨਹੀਂ ਜਾਇ ਕਰਿ ਸੀਸ ਨਿਵਾਵਹਿ

॥ ੯ ॥

ਬਹੁਤ ਬਿਸੁਰਤਿ ਕਰਤਿ ਉਪਾਇ।

ਸੰਗਤ ਪਰ ਕੁਛ ਬਸ ਨ ਬਸਾਇ'।

'ਵੱਸ ਨਹੀਂ ਚਲਦਾ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਜੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ।

ਕੇਤਿਕ ਮਾਸ ਬਸੇ ਸੁਖ ਨਾਲ ॥ ੧੦ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰਦਾਸ।

ਪਠਯੋ' ਆਗਰੇ ਸੰਗਤਿ ਪਾਸ।

'ਭੇਜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਸੋ ਭੀ ਤਯਾਰ ਹੋਇ ਚਲਿ ਪਰਯੋ।

ਸੁਨਿ -ਪਰਲੋਕ ਪਿਆਨਾ ਕਰਿਯੋ'-

'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੇ) ਪਰਲੋਕ ਜਾਣਾ ਕੀਤਾ ਸੁਣਕੇ।

॥ ੧੧ ॥

ਗੁਰ' ਦੇ ਦਿਜਨ ਦਾਨ ਬਹੁਤੇਰਾ।

'ਗੁਰੂ (ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ) ਨੇ। ਭਾਵ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਹੈ।

ਜਾਚਕ ਤ੍ਰਿਪਤ ਕਰੇ ਤਿਸ ਬੇਰਾ।

ਕਲਪ ਤਰੂ ਅਨੁਮਾਨਤਿ ਕੋਈ।

ਕੈ ਚਿੰਤਾਮਨਿ ਕੋ ਬਪੂ' ਹੋਈ ॥ ੧੨ ॥

'ਸਰੀਰ, ਸਰੂਪ।

ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਨਿਕਟ ਜੇ ਗ੍ਰਾਮ।

ਸੁਨਿ ਜਾਚਕ ਆਏ ਤਜਿ ਧਾਮ।

ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਸਭਿ ਲੇ ਕਰਿ ਗਮਨੇ।

ਸਰਬ ਕਰਤਿ ਜਸੁ ਨਿਜ ਨਿਜ ਭਵਨੇ

॥ ੧੩ ॥

ਹੇਤ ਪਿਤਾ ਬਹੁ ਦੀਨਸਿ ਦਾਨ।

ਕੀਰਤਿ ਪਸਰੀ ਬਿਦਤ ਜਹਾਨ।

ਪੁਨ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਰਿਦੇ ਬਿਚਾਰਾ।

ਪਿਤਾ ਨਗਰ ਬਸਿਬੇ ਹਿਤ ਧਾਰਾ। 'ਭਾਵ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਨਗਰ (ਰਾਮਦਾਸ ਪੁਰੇ) ਵਿਚ ਵੱਸਣੇ ਨੂੰ ਜੀ ਕੀਤਾ।

॥ ੧੪ ॥

-ਨਾਨੇ ਕੋ ਇਸ ਥਲ ਪਰਵਾਰ।

ਬਸਹੁ ਸੁਖੀ ਨਿਤ ਬਧਹੁ ਉਦਾਰ।

ਬਸਿਬੇ ਇਹਾਂ ਅਜੋਗ ਹਮਾਰੋ।

ਸੰਗਤਿ ਦਿਨਪ੍ਰਤਿ ਆਇ ਹਜ਼ਾਰੋਂ

॥ ੧੫ ॥

ਖੇਦ ਹੋਤਿ ਸਭਿ ਹੀ ਬਿਧਿ-, ਜਾਨਜੋ।

ਚਲਨ ਸੁਧਾਸਰ ਕੋ ਹਿਤ ਠਾਨਜੋ।

ਮੋਹਨ ਅਪਰ ਮੋਹਰੀ ਸਾਥ।

ਨਮੋ ਠਾਨਿ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਨਾਥ ॥ ੧੬ ॥

ਕਹਜੋ 'ਪਿਤਾ ਕੀ ਆਇਸੁ ਮੋਹਿ।

ਕਾਰ ਸੁਧਾਸਰ ਕਰਿਬੇ ਜੋਹਿ।

ਤਹਾਂ ਪਹੁੰਚਿ ਹਮ ਚਹਤਿ ਕਰਾਈ।'

ਇਮ ਕਹਿ ਮਾਤੁਲੁ' ਆਗਯਾ ਪਾਈ 'ਮਾਮੇ ਦੀ।

॥ ੧੭ ॥

ਤਯਾਰੀ ਕਰੀ ਸਗਲ ਸੰਗ ਮਿਲੇ।

ਚਢਿ ਵਾਹਨਿ ਪਰ ਮਾਰਗ ਚਲੇ।

ਨਿਸ ਇਕ ਬਸਿ ਕੈ ਪੰਥ ਮਝਾਰਾ।

ਪਹੁੰਚਤਿ ਭੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਉਦਾਰਾ ॥ ੧੮ ॥

ਪਿਤਾ ਸਥਾਨ ਮਾਥ ਕੋ ਟੇਕਾ।

ਨਿਜ ਗ੍ਰਿਹ ਪ੍ਰਵਿਸੇ ਜਲਧਿ ਬਿਬੇਕਾ।

ਬਸਨ ਲਗੇ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਤਸਰ ਮੈਂ।

ਸਿਮਰਹਿੰ ਸਤਿਗੁਰ ਆਗਯਾ ਉਰ ਮੈਂ

॥ ੧੯ ॥

ਸੰਗਤਿ ਸਕਲ ਆਇ ਕਰਿ ਪਾਸ।

ਅਰਪਹਿ ਭੇਟ ਕਰਹਿ ਅਰਦਾਸ।

ਨਗਰ ਆਗਰੇ ਤੇ ਕਰਿ ਬਾਸ।

ਸੰਗਤਿ ਬ੍ਰਿੰਦ ਸੰਗ ਗੁਰਦਾਸ ॥ ੨੦ ॥

ਗੁਰ ਦਰਸਨ ਕੇ ਕਾਰਨ ਆਵਤਿ।

ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਤ ਸ਼ਬਦਨਿ ਕੋ ਗਾਵਤਿ।

ਸੰਗਤ ਮਿਲਹਿ ਕੀਰਤਨ ਕਰੇ।
 ਸ਼੍ਰਮਤ ਹੋਇ ਟਿਕ ਹੈਂ ਨਿਸ ਪਰੇ ॥ ੨੧ ॥
 ਪ੍ਰਿਥਮ ਜਾਮ ਅਰੁ ਪਾਛਲ ਜਾਮੂ।
 ਗਾਵਤਿ ਸੰਗਤਿ ਕੀਰਤਿ ਨਾਮੂ^੧। ^੧ਨਾਮ ਦੀ ਕੀਰਤੀ।
 ਪੰਥ ਚਲਤਿ ਮਿਲਿ ਕਿਰਤਨ ਕਰੈਂ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰੇਮ ਮਹਾਂ ਉਰ ਧਰੈਂ ॥ ੨੨ ॥
 ਇਮ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਸੰਗਤ ਚਲਿ^੨ ਆਵਤਿ। ^੨ਪਾ:-ਮਿਲ। ਨਿਤ
 ਮੁਖਿ ਗੁਰਦਾਸ ਸਭਿਨਿ ਹਰਖਾਵਤ।
 ਤੀਰ ਬਿਪਾਸਾ ਕੇ ਤਬਿ ਆਏ।
 ਜਲ ਗੰਭੀਰ ਥਾਹ ਨਹਿ ਪਾਏ ॥ ੨੩ ॥
 ਨਿਕਟ ਤਰੀ^੩ ਨਹਿ, ਉਤਰਹਿ ਪਾਰ। ^੩ਬੇੜੀ।
 ਠਾਂਢੇ ਹੇਰਹਿ ਨਦੀ ਕਿਨਾਰ।
 -ਬਸਹਿ ਜਾਮਨੀ ਜੇ ਇਸ ਥਾਨ।
 ਆਵਹਿ ਨੌਕਾ ਪ੍ਰਾਤੀ ਜਾਨ ॥ ੨੪ ॥
 ਸਕਲ ਵਸਤੁ ਤੇ ਰਹਿ ਔਖਾਈ।
 ਸੰਗਤਿ ਸਗਰੀ ਸ਼੍ਰਮ ਕੋ ਪਾਈ-।
 ਏਵ ਬਿਚਾਰਤਿ ਉਰ ਗੁਰਦਾਸ।
 ਇਕ ਸਿਖ ਪਠਤਿ ਹੁਤੋ ਬਿਤ ਪਾਸ
 ॥ ੨੫ ॥

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ:

ਗੁਰ ਕਾ ਬਚਨੁ ਬਸੈ ਜੀਅ ਨਾਲੇ ॥

ਜਲਿ ਨਹੀ ਡੂਬੈ ਤਸਕਰੁ ਨਹੀ ਲੇਵੈ ਭਾਹਿ ਨ ਸਾਕੈ ਜਾਲੇ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥

ਚੌਪਈ:

ਸੁਨਿ ਗੁਰਦਾਸ ਬਿਚਾਰਤਿ ਰਿਦੈ।
 -ਗੁਰ ਸਮੁਝਾਇ ਨ ਡੂਬਹਿ ਕਦੈ।
 ਸ਼ਬਦ ਆਸਰੇ ਹੋਵਹੁ ਪਾਰ-।
 ਇਮ ਨਿਸ਼ਚਾ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਧਾਰਿ
 ॥ ੨੬ ॥
 ਸਭਿ ਸੰਗਤ ਕੋ ਕਹਾ ਬੁਝਾਈ।
 'ਹਮ ਹੈਂ ਮੁਗਧ ਬੂਝ ਨਹਿ ਪਾਈ।
 ਭਵਜਲ ਗੁਰ ਕੋ ਸ਼ਬਦ ਉਧਾਰੈ।
 ਇਹ ਬਪੁਰੀ ਕਯਾ ਨਦੀ ਨ ਤਾਰੈ?
 ॥ ੨੭ ॥

ਧਰਿ ਸਰਧਾ ਗੁਰ ਕੋ ਬਚੁ ਮਾਨੋ।

ਉਤਰਹੁ ਪਾਰ ਬਿਲਮੁ ਨਹਿੰ ਠਾਨੋ।'

'ਸਤਿਨਾਮ' ਗੁਰਦਾਸ ਉਚਾਰਾ।

ਪ੍ਰਥਮ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ੋ ਨਦੀ ਮਝਾਰਾ ॥ ੨੮ ॥

ਜਾਨੂ ਲਗਾ ਜਲ ਭਾ ਸਲਿਤਾ ਕੋ।

'ਗੋਡੇ ਤੱਕ।

ਸੰਗਤਿ ਸਗਲ ਦੇਖਿ ਕਰਿ ਤਾਂ ਕੋ।

'ਸਤਿਨਾਮ' ਕੋ ਉਚਰਜੋ ਆਛੇ।

ਗਮਨ ਕੀਨ ਗੁਰਦਾਸਹਿੰ ਪਾਛੇ ॥ ੨੯ ॥

ਕਟ ਲਗਾ ਜਲ ਕਿਸ ਕੇ ਨਹਿੰ ਆਯੋ।

'ਲੱਕ ਤੱਕ।

ਸੰਗਤਿ ਸਕਲ ਪਾਰ ਉਤਰਾਯੋ।

ਗੁਰ ਕੋ ਸ਼ਬਦ ਕਰਜੋ ਬਡ ਬੇਰਾ।

'ਵੱਡਾ ਬੇੜਾ, ਭਾਵ ਜਹਾਜ਼।

ਭਏ ਪਾਰ ਸਗਰੇ ਬਿਨ ਬੇਰਾ ॥ ੩੦ ॥

'ਦੇਰੀ ਦੇ ਬਿਨਾਂ।

ਸਭਿ ਕੇ ਅਤਿ ਨਿਸ਼ਚਾ ਉਰ ਭਯੋ।

ਸ਼ਬਦ ਆਸਰਾ ਦ੍ਰਿਢ ਮਨ ਕਯੋ।

ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਪੁਰੀ ਮਹਿੰ ਆਏ।

ਸਿਸ ਸ੍ਰੀ ਅਮਰ ਅੰਸ ਸਮੁਦਾਏ ॥ ੩੧ ॥

'ਸ੍ਰੀ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਅੰਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਬਾਲਕੇ।

ਖੇਲਤਿ ਮਿਲੇ ਪਰਸਪਰ ਸੋਊ।

ਬਾਲਿਕ ਖੇਲ ਹੋਤਿ ਹੈ ਜੋਊ।

ਕਿਸੀ ਬਾਤ ਪਰ ਬਾਕ ਅਲਾਵੈਂ।

'ਹੁਇ ਹੈ ਇਮ ਜੇ ਸਤਿਗੁਰ ਭਾਵੈ'

॥ ੩੨ ॥

ਸੁਨਿ ਕੈ ਮਨ ਗੁਰਦਾਸੁ ਬਿਚਾਰਾ।

ਗੁਰ ਭਾਣਾ ਉਰ ਇਨ ਨੇ ਧਾਰਾ।

ਯਾਂ ਤੇ ਇਹ ਬਾਲਕ ਗੁਰ ਰੂਪ।

ਬੋਲਤਿ ਨਿਸ਼ਚੈ ਬਾਕ ਅਨੂਪ- ॥ ੩੩ ॥

ਦੈ ਕਰ ਬੰਦਿ ਬੰਦਨਾ ਠਾਨੀ।

'ਧੰਨ ਧੰਨ ਇਨ ਗੁਰਮਤਿ ਜਾਨੀ।'

ਕੀਨਸਿ ਨਿਸ ਬਿਸ਼੍ਵਾਮ ਸੁ ਨਗਰੀ।

ਸਿਮਰਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੰਗਤਿ ਸਗਰੀ

॥ ੩੪ ॥

ਪ੍ਰਾਤਿ ਉਠੇ ਬਾਪੀ ਇਸ਼ਨਾਨੇ।

ਅਮਰ ਅੰਸ ਕੋ ਬੰਦਨ ਠਾਨੇ।

'ਬਾਬੇ ਮੋਹਨ ਤੇ ਮੋਹਰੀ ਜੀ ਨੂੰ।

ਸੁਨੀ ਕੁਮਤਿ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਕੀ ਕਾਨ।
 ਕੀਨਿ ਸੁਧਾਸਰ ਕੋ ਪ੍ਰਸਥਾਨ ॥ ੩੫ ॥
 ਇਕ ਨਿਸ ਬਸਿ ਪਹੁੰਚੇ ਤਹਿ ਜਾਈ।
 ਤਬਿ ਗੁਰਦਾਸੁ ਰਿਦੈ ਠਹਿਰਾਈ।
 -ਨਿਸਚੈ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਗੁਰ ਭਯੋ।
 ਤਉ ਮਨੋਰਥ ਐਸੇ ਕਯੋ ॥ ੩੬ ॥
 ਗੁਰ ਭਾਨਾ ਜਾਨਯੋ ਜਿਨ ਬਾਲਿਕ।
 ਮੈਂ ਤਿਨ ਕੋ ਬੰਦਯੋ ਤਤਕਾਲਕ।
 ਬਿਨਾ ਭਨੇ ਇਹੁ ਸਕਲ ਪ੍ਰਸੰਗ।
 ਜੇ ਕਰਿ ਬੂਝਹਿਗੇ ਮੁਝ ਸੰਗ ॥ ੩੭ ॥
 ਤੋ ਜਾਨਹੁ ਮੈਂ ਗੁਰ ਇਹੁ ਭਯੋ।
 ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਪੰਚਮੁ ਤਨ ਲਏ-।
 ਏਵ ਮਨੋਰਥ ਕਰਿ ਉਰ ਮਾਂਹੀ।
 ਡੇਰਾ ਕੀਨ ਸੁਧਾਸਰ ਪਾਹੀ ॥ ੩੮ ॥
 ਨਿਸ ਬਤਾਇ ਕੀਨਸਿ ਇਸ਼ਨਾਨਾ।
 ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਲੇ ਵਸਤੂ ਨਾਨਾ।
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਸੋਹਤਿ ਜਿਸ ਥਾਇੰ।
 ਜਾਇ ਸਭਿਨਿ ਬੰਦੇ ਤਿਨ ਪਾਇ ॥ ੩੯ ॥
 ਅਰਪੀ ਪੁੰਜ ਅਕੋਰ ਅਗਾਰੀ।
 ਦਰਸਨ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਸੁਖ ਭਾਰੀ।
 ਪ੍ਰੇਮਾਨੰਦ ਰਿਦੈ ਭਰਿ ਆਏ।
 ਗੁਰ ਰਵਿ ਪਿਖਿ ਦ੍ਰਿਗ ਕੰਜ ਖਿਰਾਏ ॥ ੪੦ ॥
 ਗੁਰਮੁਖ ਸਸਿ, ਚਕੋਰ ਚਖ ਕਰੇ।
 ਇਕ ਟਕ ਅਵਲੋਕਤਿ ਸਭਿ ਖਰੇ।
 ਗੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਲਖਿ ਪ੍ਰੇਮੁ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਖੁਸ਼ੀ ਕਰੀ ਸਭਿ ਪਰ ਤਿਸ ਕਾਲਾ ॥ ੪੧ ॥
 ਆਇਸੁ ਦੇ ਕਰਿ ਸਭਿ ਬੈਠਾਏ।
 ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਸੰਗਤਿ ਬਰੁ ਪਾਏ।
 ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਇਕ ਬਾਕ ਬਿਲਾਸ।
 ਬੂਝਯੋ ਗੁਰ 'ਸਚ ਕਹੁ ਗੁਰਦਾਸ!'

'ਸਾਰੀ ਭੇਟ।

'ਨੇਤਰ ਰੂਪੀ ਕਵਲ।

'ਗੁਰਾਂ ਦਾ ਮੁਖ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਤੇ ਨੇਤ੍ਰ ਚਕੋਰ ਵਾਂਙ ਕਰਕੇ।

॥ ੪੨ ॥

ਬਾਲਿਕ ਬ੍ਰਿੰਦ ਖੇਲਤੇ ਜਹਾਂ।
ਤੈਂ ਆਵਤਿ ਦੇਖੇ ਜਬਿ ਤਹਾਂ।
ਸਭਿ ਕੋ ਤਬਿ ਪ੍ਰਨਾਮ ਜੋ ਕਰਜੋ।
ਕੌਨ ਗਯਾਨ ਮਨ ਮੈਂ ਸੁਭ ਧਰਜੋ?'

॥ ੪੩ ॥

ਸੁਨਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਭਯੋ ਗੁਰਦਾਸ।
ਬਹੁਤ ਭਾਂਤਿ ਕੀ ਸਤੁਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼।
'ਗੁਰ ਚਾਰਨ ਮਹਿ' ਜੋਤਿ ਬਿਸਾਲਾ। 'ਪਿਛਲੇ' ਚਹੁਆਂ ਗੁਰਾਂ ਵਿਚ।
ਸੋ ਅਬਿ ਰਾਵਰਿ ਬਿਖੈ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ!

॥ ੪੪ ॥

ਸ੍ਵਾਮੀ ਸਰਬ ਘਟਨ ਕੇ ਮਾਲਕ।
ਕਯਾ ਮੈਂ ਕਹੋਂ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਸੁ ਬਾਲਿਕ।
ਆਪਸ ਮਹਿ ਬੋਲਤਿ ਇਸ ਭਾਇ।
-ਗੁਰ ਭਾਵੈ ਤੋ ਇਮੁ ਹੁਇ ਜਾਇ-

॥ ੪੫ ॥

ਸੁਨਿ ਤਿਨ ਤੇ ਮੈਂ ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰਾ।
-ਗੁਰ ਭਾਣਾ ਇਨ ਮਨ ਮਹੁੰ ਧਾਰਾ।
ਇਹੀ ਸੰਤ ਗੁਰ ਮੁਖ ਗੁਰ ਰੂਪ-।
ਪਰਜੋ ਚਰਨ ਮਹਿ ਜਾਨਿ ਅਨੂਪ'

॥ ੪੬ ॥

ਪੁਨ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨ।
'ਧੰਨ ਗੁਰਦਾਸ ਸਿੱਖ ਤੂੰ ਧੰਨ।
ਗੁਰਮਤਿ ਗੁਰ ਕਰੁਨਾ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ।
ਪ੍ਰੇਮ ਸਹਤ ਮੇਰੇ ਜਪੁ ਜਾਪਤਿ ॥ ੪੭ ॥
ਕਰਿ ਨਿਸ਼ਚਾ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਘਨੇਰਾ।
ਨਦੀ ਪਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਬਿਨ ਬੇਰਾ'। 'ਬਿਨਾਂ ਨੌਕਾ ਤੋਂ।

ਕਰਨ ਕਰਾਵਨ ਜਾਨਹਿ ਮੋਹਿ।
ਤਿਸ ਕੋ ਬਿਘਨ ਕਹੋ ਕਿਮ ਹੋਹਿ

॥ ੪੮ ॥

ਤੁਮ ਅਭੇਦ ਕਰਿ ਮੋ ਕਹੁ ਜਾਨਜੋ।
ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਾ ਦਿਢ ਠਾਨਜੋ।

ਰਹੁ ਹਮ ਪਾਸ ਸਦਾ ਮਮ ਪਜਾਰੇ !

ਬਡੇ ਭਾਗ ਅਬਿ ਉਦੇ ਤਿਹਾਰੇ ॥ ੪੯ ॥

ਪਠਨ ਲਿਖਨਿ ਕੀ ਕਾਰ ਸੰਭਾਰਹੁ।

ਗੁਰ ਘਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਹਿਤ ਧਾਰਹੁ।

ਸੰਗਤ ਮਹਿ ਮਸੰਦ ਹੁਇ ਔਰ।

ਤੁਮ ਨਿਤ ਰਹਹੁ ਹਮਾਰੀ ਠੌਰ' ॥ ੫੦ ॥

ਸੁਨਿ ਗੁਰਦਾਸ ਬੰਦਨਾ ਕੀਨਿ।

'ਜਿਉਂ ਆਗਯਾ ਤਿਉਂ ਕਰੋਂ ਪ੍ਰਬੀਨ !

ਅਬਿ ਤੁਮ ਮੋ ਕਹੁ ਆਗਯਾ ਦੀਜੈ।

ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਹੋਇ ਆਵੀਜੈ' ॥ ੫੧ ॥ 'ਹੋਇ ਆਵਾਂ।

ਸੁਨਿ ਕੈ ਸਤਿਗੁਰ ਭਏ ਦਯਾਲੂ।

'ਜਾਵਉ, ਫਿਰ ਆਵਉ ਤਤਕਾਲੂ'। †ਪਾ:-ਵੰਦ ਗੁਰਦਾਸ ਆਉ ਤਤਕਾਲੂ।

ਐਸੇ ਸੁਨਤਿ ਗਯੋ ਤਤਕਾਲ।

ਰਹਯੋ ਸਮਾ ਤਿਹ ਠਾਂ ਕੁਛ ਕਾਲ† †ਪਾ:-ਤਿਹ ਬਹੁਤ ਬਿਸਾਲ।

॥ ੫੨ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਖਸ਼ਟ
ਬਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥ ੨੬ ॥

੨੭. [ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲੋਂ ਹੋ ਕੇ ਸੁਧਾਸਰ ਆਏ। ਛੋਲਿਆਂ ਦੀ ਰੋਟੀ ਮਿਲੀ]

੨੬<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>> ੨੮

ਦੋਹਰਾ:

ਇਕ ਦਿਨ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਤੇ, ਭੱਲੇ ਕੁਲ
ਗੁਰਦਾਸ।

ਚਲਯੋ ਹੇਤ ਦਰਸਨ ਗੁਰੂ, ਉਰ ਮਹਿ ਧਰੇ
ਹੁਲਾਸ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਕੇ ਨੰਦੁ।

ਅਹੈ ਤੀਨ, ਬਡ ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਚੰਦੁ।

ਮਹਾਂਦੇਵ ਮੱਧਮ^੧ ਸੁਤ ਵਹੈ।

^੧ਵਿਚਕਾਰਲਾ।

ਦੁਹਨ ਅਨੁਜ^੧ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਅਹੈ ॥ ੨ ॥

^੧ਦੁਹਾਂ ਤੋਂ ਛੋਟੇ।

ਕਿਸ ਬਿਧਿ ਬਰਤੈਂ ਆਪਸ ਮਾਂਹੀ।

ਪ੍ਰਿਥਮ ਦ੍ਰੈਸ ਸਮ, ਕੈ ਅਬਿ ਨਾਂਹੀ^੧।

^੧ਪ੍ਰਿਥਮ ਸਮ ਦ੍ਰੈਸ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਨਹੀਂ।

ਜਬਿ ਕੇ ਬੈਠੇ ਗੁਰਤਾ ਗਾਦੀ।

ਨਹਿ ਮੈਂ ਕੀਨਹੁਂ ਕੁਛ ਸੰਬਾਦੀ^੧ ॥ ੩ ॥

^੧ਗੱਲ ਬਾਤ।

ਕੈਸੇ ਅਬਿ ਨਿਬਹੈ ਬਿਵਹਾਰ।

ਭਈ ਨਵੀਨ ਜਿਨਹੁਂ ਕੀ ਕਾਰ।

ਪ੍ਰਿਥਮ ਇਕੱਤ੍ਰ ਹੁਤੇ ਪਰਵਾਰੂ।

ਅਬਿ ਭੇ ਪ੍ਰਿਥਕ ਭ੍ਰਾਤ ਰਿਸ ਧਾਰੂ-

॥ ੪ ॥

ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਗਿਨਤੀ ਕਰਿ ਚਲਿਯੋ।

ਰਾਮਦਾਸ ਪੁਰਿ ਆਇ ਸੁ ਮਿਲਿਯੋ।

ਪੂਰਬ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਢਿਗੁ ਆਯੋ।

ਜਾਨਿ ਗੁਰੂ ਪਦ ਸੀਸ ਨਿਵਾਯੋ ॥ ੫ ॥

ਬੈਠਯੋ ਨਿਕਟ ਕੁਸ਼ਲ ਸੁਭ ਪੂਛਾ।

ਕਹਯੋ ਦੁਹਨ ਦ੍ਰਿਸ ਤੇ ਹਿਤ ਸੂਛਾ^੧।

^੧ਪਵਿੱਤ੍ਰ।

'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸ ਪਰਵਾਰੂ।

ਕੁਸ਼ਲ ਸਹਤ ਸਭਿ' ਕੀਨ ਉਚਾਰੂ ॥ ੬ ॥

'ਮੋਹਨ ਦੁਤਿਯ ਮੋਹਰੀ ਚੰਦ।

ਸੰਸਰਾਮ ਤਿਨ ਪੁੱਤ੍ਰ ਅਨੰਦ।

ਪਤਨੀ ਸਹਤ ਰਹਤਿ ਹਰਖਾਏ।

ਕੁਸ਼ਲ ਤੁਮਾਰੀ ਚਹਿੰ ਸਮੁਦਾਏ' ॥ ੭ ॥

ਬੈਠਯੋ ਕਿਤਿਕ ਕਾਲ ਜਬਿ ਬੀਤਾ।

ਕਰਤਿ ਬਾਰਤਾ ਕੋ ਇਸੁ ਰੀਤਾ।

ਤਿਸ ਹੀ ਥਲ ਭੋਜਨ ਲੈ ਆਏ।

ਜਹਿੰ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਨਰ ਸਮੁਦਾਏ ॥ ੮ ॥

ਦੁਇ ਦੁਇ ਚਨਕ ਰੋਟਿਕਾ' ਦੀਨਸਿ।

'ਛੋਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ।

ਬਰਤਤਿ ਗੁਰੂ ਦਾਸ' ਸੋ ਲੀਨਸਿ।

'ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ।

ਅਪਰ ਨ ਕੁਛ ਭਾ ਖੈਬੇ ਕਾਰਨ'।

'ਖਾਣ ਵਾਸਤੇ।

ਖਾਇ ਸੁ ਕੀਨਸ ਬਾਕ ਉਚਾਰਨ ॥ ੯ ॥

ਦੋਹਰਾ:

'ਸੰਸਾਰੀ ਸਨਬੰਧ ਕੋ, ਜੇ ਕਰਿ ਕਰੋ
ਬਿਚਾਰ।

ਬਡੇ ਥਾਨ ਤੁਮ ਤੇ ਅਹੋਂ, -ਮਾਤੁਲ'- 'ਮਾਮਾ।

ਕਰਹੁ ਉਚਾਰ ॥ ੧੦ ॥

ਦੁਤਿਯ ਸਬੰਧ ਸੁਨੀਜੀਏ, ਜਬਿ ਕੀ ਗਾਦੀ
ਲੀਨ।

ਭਏ ਪ੍ਰਮੇਸੁਰ ਰੂਪ ਤੁਮ, ਸਭਿ ਜਗੁ ਗੁਰੂ
ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ੧੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਇਸੁ ਬਿਧ ਮੈਂ ਹੋਂ ਸਿੱਖਯ ਤੁਮਾਰੋ।

ਬੰਦਨੀਯ ਸਭਿ ਕੇ ਹਿਤ ਧਾਰੋ।

ਚਿਰੰਕਾਲ ਬੀਤੇ ਮੈਂ ਅਯੋ।

ਪੂਰਬ ਹੀ ਮਿਲਿਬੋ ਇਹੁ ਭਯੋ ॥ ੧੨ ॥

ਭਗਨੀ ਸੁਤ' ਅਰੁ ਗੁਰੂ ਉਦਾਰਾ।

'ਭੈਣ ਜੀ ਦੇ ਪੁੱਤ੍ਰ।

ਮੈਂ ਮਾਤੁਲ ਅਰੁ ਸਿੱਖਯ ਤੁਮਾਰਾ।

ਕਾਰਨ ਇਤੇ ਹੁਤੇ ਮਨ ਚੀਨੋ।

ਤਊ ਨ ਸਾਦਰ' ਭੋਜਨ ਦੀਨੋ' ॥ ੧੩ ॥

'ਆਦਰ ਨਾਲ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਸੁਨਿ ਕੈ ਮੁਸਕਾਏ।

ਕਹਯੋ ਕਿ 'ਪਰਾਰਬਧ ਜਸੁ ਖਾਏ।

ਤੋਰ ਹਦੂਰ ਸਭਿਨਿ ਇਹ ਲਯੋ।

ਕਿਸੂ ਨ ਛਪਿ ਕੈ ਭੋਜਨ ਕਯੋ ॥ ੧੪ ॥

ਜੇ ਕਰਿ ਚਹਤਿ ਅਧਿਕ ਪਹੁਨਾਈ'।

'ਪ੍ਰਾਹੁਣਚਾਰੀ।

ਅੰਤਰ ਸਥਿਤ ਪਠਾਵਤਿ ਮਾਈ।
ਨਿਜ ਕਰ ਦੇਗ ਸਕਲ ਵਰਤਾਵਹਿ।
ਪਾਹੁਨ ਹਿਤ ਸੋ ਅਸਨ ਪੁਚਾਵਹਿ

॥ ੧੫ ॥

ਹਮਰੀ ਮਾਤਾ ਭਗਨਿ ਤੁਮਾਰੀ।
ਮਿਲਹੁ ਜਾਇ ਕਰਿ ਕਰਹੁ ਉਚਾਰੀ।'
ਇਮ ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੇ ਪਾਸ।
ਹਾਥ ਪਖਾਰੇ ਤਬਿ ਗੁਰਦਾਸ ॥ ੧੬ ॥

ਚੁਰਾ ਕਰਯੋ। ਉਠਿ ਅੰਤਰ ਗਯੋ।

'ਚੁਲਾ ਕੀਤਾ।

ਦੇਖੀ ਸੁਸਾ। ਪ੍ਰਣਾਮ ਸੁਕਯੋ।

'ਭੈਣ।

ਬੈਠੀ ਭਾਨੀ ਦੇਗ ਸਥਾਨਾ।

'ਆਵਹੁ ਭ੍ਰਾਤਾ ! ਬਿਰਹੁ' ਬਖਾਨਾ ॥ ੧੭ ॥

'ਮੋਹਨ ਅਪਰ ਮੋਹਰੀ ਜੋਈ।

ਸਹਤ ਕੁਟੰਬ ਕੁਸ਼ਲ ਹੈਂ ਦੋਈ ?

ਤੁਮ ਚਿਰ ਮਹਿ ਚਲਿ ਕਰਿ ਇਤ ਆਏ।

ਸੁਧਿ ਨਹਿ ਲਈ ਨ ਅਪਨਿ ਸੁਨਾਏ

॥ ੧੮ ॥

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਪਿਤ ਬੈਕੁੰਠ ਬਾਸੇ।

ਤਬਿ ਕੇ ਹਮ ਇਸ ਪੁਰੀ ਨਿਵਾਸੇ।

ਨਿਤਾਪ੍ਰਤੀ ਮਿਲਿਬੋ ਜਿਨ ਕੇਰਾ।

ਹੋਤਿ ਅਨੰਦ ਸਦੀਵ ਬਡੇਰਾ ॥ ੧੯ ॥

ਅਬਿ ਕਬਿ ਕਬਿ ਤਿਨ ਕੀ ਸੁਧ ਹੋਇ।

ਈਸੁਰ ਰਚੀ ਹੋਤਿ ਹੈ ਸੋਇ।'

ਸੁਨਿ ਕੈ 'ਕੁਸ਼ਲ' ਕਹੀ ਗੁਰਦਾਸ।

'ਸਭਿ ਅਨੰਦ ਜੁਤਿ ਅਪਨ ਅਵਾਸ

॥ ੨੦ ॥

ਮੋਹਿ ਮਿਲੇ ਕੋ ਭਾ ਚਿਰਕਾਲ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪੀਛੇ ਜਿਮ ਅਹਿਵਾਲ।

ਹੇਰਨ ਹੇਤ ਆਵਨੋ ਭਯੋ।

ਮਿਲਯੋ ਆਇ ਕਰਿ ਉਰ ਬਿਸਮਯੋ

॥ ੨੧ ॥

ਭੱਲਜਨ ਕੀ ਕੁਲ ਮਹਿ ਉਪਜਾਈ।

ਯਾਂ ਤੇ ਹਮਰੀ ਭਗਨ ਲਗਾਈ।

¹ਭੈਣ ਲਗਦੇ ਹੋ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਸੰਗਿ ਨਾਤਾ।

ਬਜਾਹੀ ਤੇ ਹੋਈ ਜਗ ਮਾਤਾ ॥ ੨੨ ॥

ਮਾਨਨੀਯ ਹਮ ਕੋ ਸਭਿ ਭਾਂਤੀ।

ਬਡਿ ਭਾਗਨ ਜਗ ਮਹਿ ਬੱਖਯਾਤੀ।

ਪਾਹੁਨਚਾਰੀ ਮੈਂ ਚਲਿ ਆਯੋ।

ਚਣਿਕ ਰੋਟਿਕਾ ਭੋਜਨ ਖ੍ਵਾਯੋ ॥ ੨੩ ॥

ਤੁਮਰੇ ਘਰਿ ਮਹਿ ਬਡਿ ਬਡਿਆਈ।

ਗਾਦੀ ਮਿਲੀ ਜਗਤ ਗੁਰਿਆਈ।

ਤਉ ਨ ਬਨਹਿ ਅਹਾਰ ਚੰਗੇਰਾ।

ਕਹਾਂ ਹਾਲ ਹੋਯਹੁ ਘਰ ਕੇਰਾ? ॥ ੨੪ ॥

ਜਹਿ ਭੋਜਨ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਰਹੈ।

ਧਨੁ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਕੋ ਕਿਸ ਬਿਧਿ ਲਹੈ।

ਕਯਾ ਕਾਰਨ ਇਸ ਬਿਖੈ ਬਤਾਵਹੁ?

ਦਾਰਿਦ ਮਹਿਦ ਕਸ਼ਟ ਕੋ ਪਾਵਹੁ

॥ ੨੫ ॥

ਆਵਤਿ[†] ਸੰਗਤਿ ਜਗਤ ਮਝਾਰੀ।

[†]ਪਾ:-ਨਾਂਹਿ ਤ।

ਚਾਰਹੁ ਦਿਸ ਮਹਿ ਬਡੀ ਤੁਮਾਰੀ।

ਤਿਹ ਕੀ ਆਮਦਨੀ ਕਿਤ ਜਾਤ?

ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਕਰੋ, ਕਿ ਨਹਿ ਤੁਮ ਖਾਤ¹? ¹ਤੁਸੀ ਜੋ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ ਹੋ ਕੀ ਜਮਾਂ ਕਰਦੇ ਹੋ?

॥ ੨੬ ॥

ਤਉ ਪਰਾਹੁਨਚਾਰੀ ਆਇ।

ਤਿਸ ਕੋ ਤੋ ਦਿਹੁ ਨੀਕੇ ਖ੍ਵਾਇ।

ਕੈ ਮਮ ਸਮ ਸਭਿ ਕੇ ਸੰਗ ਕਰੋ।

ਅਸੁ ਅਹਾਰ ਕੋ ਆਗੈ ਧਰੋ' ॥ ੨੭ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸ ਕੀ ਤਨੀਯਾ।

ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਭਾਨੀ ਬਾਨੀ ਭਨੀਯਾ।

'ਸੁਨਹੁ ਭ੍ਰਾਤ! ਭੋਜਨ ਅਸ ਖਾਵਤਿ।

ਕਹੂੰ ਸਮੈ ਇਹੁ ਭੀ ਨਹਿ ਪਾਵਤਿ

॥ ੨੮ ॥

ਸਦਨ ਪਿਤਾ ਕੇ ਪੂਜਾ ਆਇ।

ਜੋ ਇਕ ਦਿਨ ਮਹਿ ਲੀਜਹਿ ਖਾਇ।

ਸੰਜਮ ਭੂਖਨ ਬਸਤ੍ਰਨ ਕੇਰਾ।
ਜਿਉਂ ਤਬਿ ਹੋਤਿ ਸਰਬ ਤੈਂ ਹੇਰਾ
॥ ੨੯ ॥

ਤਉ ਦੇਗ ਮਹਿ ਘਾਟੇ ਨਾਂਹਿ।
ਆਵਹਿ ਤਿਤੇ ਜਿਤਿਕ ਸਭਿ ਖਾਂਹਿ।
ਬਚਯੋ ਰਹਤਿ ਸੋ ਪਸੁਨ ਖੁਵਾਵੈਂ।
ਤਿਸ ਤੇ ਬਚਹਿ ਸੁ ਨਦੀ ਬਹਾਵੈਂ ॥ ੩੦ ॥
ਪੁਨ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੇ ਪਿਤ ਹੋਏ।
ਪੂਜਤਿ ਚਹੁੰ ਦਿਸ਼ ਤੇ ਸਭਿ ਕੋਏ।
ਹੁਤੇ ਇਕੱਤ੍ਰ ਸਕਲ ਪਰਵਾਰੂ।
ਚਲਯੋ ਜਾਤ ਆਛੇ ਬਿਵਹਾਰੂ ॥ ੩੧ ॥
ਤਿਨ ਪਾਛੇ ਇਹੁ ਭ੍ਰਾਤਾ ਤੀਨ।
ਭਏ ਬਿਰੋਧੀ ਮਨ ਰਿਸਿ ਲੀਨ।
ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੋ ਲਘੁ ਇਹੁ ਜਾਨੈਂ।
ਬਿਘਨ ਅਨੇਕ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਠਾਨੈਂ ॥ ੩੨ ॥
-ਸੋਢੀ ਕੁਲ ਮਹਿ ਗੁਰਤਾ ਰਾਖੀ-।
ਨਹਿ ਜਾਨੈਂ ਇਮ ਧਨ ਅਭਿਲਾਖੀ।
ਆਗਯਾ ਮਹਿ ਦੋਨੋ ਨਹਿ ਰਹੈਂ।
ਪਿਤਾ ਜਾਨ ਉਚਿਤਾ ਕੋ ਚਹੈਂ ॥ ੩੩ ॥

ਤਿਨ ਕੇ ਸਮ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕਰਤਾ।
ਲੇ ਕਰਿ ਜਾਤ ਅਪਰ ਕੋ ਗੁਰਤਾ।
ਸੇਵਕ ਕੀ ਇਹੁ ਵਸਤੁ ਸਦੀਵਾ।
ਕਰਿ ਦਾਵਾ ਕੋ ਗੁਰੂ ਨ ਥੀਵਾ ॥ ੩੪ ॥
ਯਾਂ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਹਿਤ ਸਾਜਾ।

ਰਾਖਿ ਲਈ ਸੋਢੀ ਕੁਲ ਲਾਜਾ।
ਮੋਰ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਨ ਕੀਨਿ।
ਮਮ ਪਿਤ ਬਚਨ ਸਾਚ ਕਰਿ ਦੀਨ
॥ ੩੫ ॥

ਯਾਂ ਤੇ ਧੰਨ ਧੰਨ ਲਘੁ ਸੁਤ ਕੋ।
ਕਿਯੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸੇਵ ਕਰਿ ਪਿਤ ਕੋ।
ਜਾਨਿ ਨ ਦਈ ਕਹੂੰ ਗੁਰਿਆਈ।

'ਦੁਨਯਾਵੀ ਪਿਤਾ ਵਾਂਙੂ' ਪਿਤਾ (ਗੁਰੂ ਨੂੰ) ਸਮਝਕੇ
(ਅਪਣੀ) ਵਡਿਆਈ ਨੂੰ ਲੋਚਦੇ ਹਨ।

'ਜੇਕਰ' ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਜੀ ਕਰਦੇ।

'ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਗੁਰਿਆਈ ਲੈ ਜਾਂਦਾ।

'ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਜੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ
ਕੀਤਾ।

ਰਾਖੀ ਅਪਨੇ ਸਦਨ ਟਿਕਾਈ ॥ ੩੬ ॥

ਅਬਿ ਚਿਤ ਸਾਂਤਿ ਬੈਠਿ ਇਹ ਰਹੈ।

ਉਦਮ ਕਰਹਿ ਨ, ਸੁਨਹਿ ਨ ਕਹੈ।

ਸੋ ਮਮ ਸੁਤ ਦੋਨਹੂੰ ਬਹੁ ਫਿਰਿ ਕੈ।

ਸੰਗਤਿ ਤੇ ਲੇਵਹਿ ਧਨ ਹਿਰ ਕੈ ॥ ੩੭ ॥

ਨਿਜ ਨਰ ਪਠਹਿ ਸੰਗਤਾਂ ਘੇਰਹਿ।

ਕਰਹਿ ਜਤਨ ਜਬਿ ਆਵਤਿ ਹੇਰਹਿ।

-ਬਡੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਹਮ, ਗੁਰ ਅਬਿ ਭਏ-।

ਇਮ ਕਹਿ ਸਰਬ ਦਰਬ ਨਿਤਿ ਲਏ

॥ ੩੮ ॥

ਪਹੁੰਚਨ ਦੇਤਿ ਨਹੀਂ ਢਿਗ ਅਰਜਨ।

ਲੇਤਿ ਵਹਿਰ ਤੇ ਹਿਤ ਕੈ ਤਰਜਨ।

¹ਹਿਤ ਨਾਲ, ਚਾਹੇ ਤਾੜਨਾ ਨਾਲ।

ਸਦਨ ਰਹੈ ਬੈਠਯੋ ਹਰਿ ਭਜੈ।

ਕੋ ਇਕ ਸਿਖ ਆਨ ਕਰਿ ਜਜੈ ॥ ੩੯ ॥

¹ਪੂਜਦਾ ਹੈ।

ਕਯੋਹੂੰ ਦੇਤਿ ਨ ਦੋਨਹੂੰ ਭਾਈ।

ਬਲ ਛਲ ਤੇ ਰੋਕਹਿ ਚਹੂੰ ਘਾਈ।

¹ਚਾਰੋਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ।

ਅਪਨੇ ਸਮ ਭੀ ਨਹਿ ਇਸ ਜਾਨਹਿ।

ਨਹੀ ਬਾਣ ਧਨ ਦੇਂ ਹਿਤ ਖਾਨਹਿ।

¹ਖਾਣ ਜੋਗਾ ਵੀ।

॥ ੪੦ ॥

ਯਾਂ ਤੇ ਅਸਨ ਬਸਨ ਕੀ ਚਾਹੂ।

ਰਹਤਿ ਸਦਾ ਹਮਰੇ ਘਰ ਮਾਂਹੂ।

ਤੁਝ ਤੇ ਪਯਾਰੇ ਹਮ ਕੋ ਕੌਨ।

ਬਹੁ ਦਿਨ ਤੇ ਚਲਿ ਆਯਹੁ ਭੌਨ ॥ ੪੧ ॥

ਘਰ ਮਹਿ ਹੋਇ ਤ ਬਨਹਿ ਅਹਾਰਾ।

ਅਹੈ ਖਰਚ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿ ਉਦਾਰਾ[†]।

[†]ਪਾ:-ਭਾਂਤਿਨਿ ਸਾਰਾ।

ਭ੍ਰਾਤਾ ! ਹਿਤੂ ਜਾਨ ਕਰਿ ਤੋਹੀ।

ਬਾਤ ਸੁਨਾਇ ਕਹੀ ਜਿਮ ਹੋਹੀ ॥ ੪੨ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਆਵਨ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ

ਸਪਤ ਬਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥ ੨੭ ॥

੨੮. [ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਨਾ]

੨੨<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੨੯

ਦੋਹਰਾ:

ਭਾਨੀ ਭਗਨੀ ਤੇ ਸੁਨੀ,

ਸਰਬ ਬਾਰਤਾ ਜੋਇ।

ਚਿਤ ਮਹਿੰ ਤਰਕਤਿ^੧ ਬਹੁਤ ਹੀ,^੧ਵਿਚਾਰਦਾ ਹੈ। [ਸੰਸ:] ਤਰਕ = ਦਲੀਲ।

-ਅਤਿ ਅਜੋਗ ਇਹੁ ਹੋਇ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਸ਼ਾਂਤਿ ਰੂਪ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਅਹੈਂ।

ਕਾਹੂ ਸੰਗ ਨ ਕੈਸੇ ਕਹੈਂ।

ਸੋ ਬਲ ਛਲ ਤੇ ਦਰਬ ਹਿਰਤਿ ਹੈਂ।

ਗੁਰ ਬਨ, ਸੰਗਤਿ ਅਪਨਿ ਕਰਤਿ ਹੈਂ

॥ ੨ ॥

ਜਬਿ ਗੁਰਤਾ ਕੇ ਕਾਰਜ ਹੋਇ।

ਸਿੱਖਯਨ ਕੀ ਸਹਾਇਤਾ ਜੋਇ।

ਪੂਰਬ ਤੋ ਇਸ ਲੋਕ ਮਝਾਰੀ।

ਸੰਕਟ ਪਰਹਿੰ ਆਨ ਕਿਤ ਭਾਰੀ ॥ ੩ ॥

ਸੁਤ ਬਿਤ ਕੇ ਬਾਂਛਤਿ ਹੈ ਕੋਈ।

ਤਬਿ ਇਨ ਤੇ ਬਨ ਸਕਹਿ ਨ ਸੋਈ।

ਸਿੱਖਨ ਬਿਖੈ ਅਸਰਧਾ ਹੋਇ।

ਪੂਜਨਿ ਤੇ ਹਟਿ ਹੈ ਸਭਿ ਕੋਇ ॥ ੪ ॥

ਇਮ ਗੁਰਤਾ ਸਿੱਖੀ ਮਹਿੰ ਘਾਟਾ।

ਨਿਬਹਿ ਨ ਇਹੁ ਪ੍ਰਪੰਚ ਜੋ ਠਾਟਾ।

ਗੁਰੂ ਗੁਪਤ ਰਹਿੰ, ਲਖਹਿ ਨ ਕੋਈ।

ਬਿਨਾ ਮਿਲੇ ਤੇ ਕਜੋਂ ਸੁਧਿ ਹੋਈ- ॥ ੫ ॥

ਏਵ ਬਿਚਾਰਤਿ ਚਿਤ ਗੁਰਦਾਸ।

ਗੁਰ ਕੇ ਚੱਕ ਰਹਯੋ ਗੁਰ ਪਾਸ।

ਦੋਨਹੁੰ ਭ੍ਰਾਤਨ ਕੀ ਖੁਟਿਆਈ।

ਦੇਖਤਿ ਭਯੋ -ਕਰਤਿ ਅਧਿਕਾਈ^੧ ॥ ੬ ॥ ^੧ਵਧੀਕੀ।

ਜਰੀ ਨ ਜਾਇ ਰਿਦੈ ਮਹਿੰ ਸੋਈ।

ਦਰਬ ਹਿਰਹਿੰ ਸੰਗਤਿ ਤੇ ਦੋਈ-।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਸੋਂ ਇਕ ਦਿਨ ਕਹਯੋ।

'ਗੁਰਿਆਈ ਪਦ ਤੁਮ ਨੈ ਲਹਯੋ ॥ ੭ ॥

ਪੂਜਾ ਸੋ ਕਰਿਵਾਵਤਿ ਰਹੈ।

ਨਿਬਹੈ ਕਿਮ, ਤੁਮ ਕਛੁ ਨਹਿੰ ਕਹੈਂ।

[†]ਪਾ:-ਕਛੋਹੁੰ ਨ।

ਜਾਗਤਿ ਜੋਤਿ ਗੁਰੂ ਜਿਮ ਪਾਂਛੇ।

ਤੁਮ ਭੀ ਬਿਦਤਹੁ ਤਿਨ ਸਮੁ ਆਛੇ

॥ ੮ ॥

ਛਪਨਿ ਉਚਿਤ ਇਹੁ ਪਦਵੀ ਨਾਂਹੀ।

ਸਿੱਖੀ ਬਿਸਤਾਰਹੁ ਜਗ ਮਾਂਹੀ।

ਅਜਮਤਿ ਕੇ ਬਲ ਲੇਹੁ ਅਕੋਰੁ।

ਗੁਰ ਸੰਗਤਿ ਅਨਗਨ ਚਹੁੰ ਓਰ ॥ ੯ ॥

ਮੁਝ ਮਨ ਮਹਿੰ ਸੰਸਾ ਇਕ ਔਰ।

ਰਹੈਂ ਭ੍ਰਾਤ ਤ੍ਰੈ ਇਮ ਇਸ ਠੌਰ।

ਨਹੀਂ ਦਰਬ ਢਿਗ ਆਇ ਤੁਮਾਰੇ।

ਦਾਰਿਦ ਬਰਤਹਿ ਸਦਨ ਮਝਾਰੇ ॥ ੧੦ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਭਗਵੰਤ।

ਤੁਮ ਕੋ ਕਹਯੋ ਸਮੈਂ ਜਬਿ ਅੰਤ।

-ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕਾਰ ਕਰਾਵਹੁ।

ਖਨਿ ਕੈ ਪੌੜੀ[†] ਪੱਕ੍ਹ[†] ਬਨਾਵਹੁ- ॥ ੧੧ ॥

[†]ਦੋਵੇਂ (ਪ੍ਰਿਥੀਚੰਦ ਅਤੇ ਮਹਾਂਦੇਵ)। [†]ਪਾ:-ਪਵਰੀ।

ਇਮ ਜੇ ਬ੍ਰਿੱਤਿ ਆਪਨੀ ਰਾਖੋ।

ਤਾਲ ਬਨਾਵਨ ਕਿਮ ਅਭਿਲਾਖੋ?

ਦਰਬ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਲਾਗਹਿ ਜਹਾਂ।

ਕੈਸੇ ਹੋਇ ਸਕਹਿਗੋ ਮਹਾਂ ॥ ੧੨ ॥

ਉੱਦਮ ਕਰਿ ਬਿਦਤਹੁ ਜਗ ਮਾਂਹੀ।

ਜਿਸ ਤੇ ਸਮ ਭ੍ਰਾਤਾ ਹੁਇੰ ਨਾਂਹੀ।'

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਸੁਨਿ ਬੋਲੇ ਬਾਨੀ।

'ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਧਿਕ ਦੁਹਨ' ਮਨ ਠਾਨੀ [†]ਅਸਾਂ ਨਹੀਂ ਲੀਤੀ।

॥ ੧੩ ॥

ਦੌਰਿ ਦੌਰਿ ਰੋਕਤਿ ਧਨ ਜਾਇ।

ਕਿਮ ਸੰਤੋਖ ਤਿਨਹੁੰ ਕੇ ਆਇ।

ਭਨਹਿੰ ਕੂਰ ਛਲ ਬਲ ਕੋ ਠਾਨੈਂ।

ਨਿਸ ਬਾਸੁਰ ਦ੍ਰੈਸ਼ਨਿ ਲਪਟਾਨੈ ॥ ੧੪ ॥

ਗੁਰਤਾ ਕਛੁ ਧਨ ਹਿਤ ਨਹਿੰ ਲੀਨੀ।'

[†]ਅਸਾਂ ਨਹੀਂ ਲੀਤੀ।

ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਕਰੀ ਚਹਿਯ ਮਨੁ ਹੀਨੀ।

ਸਰਬ ਬਿਕਾਰਨ ਕੇਰਿ ਬਿਨਾਸ਼।

¹ਨਾਸ਼ ਕਰਨਾ (ਚਾਹੀਏ)।

ਕਜੋਂ ਹਮ ਕਰਹਿੰ ਦਰਬ ਕੀ ਆਸ

॥ ੧੫ ॥

ਸਿੱਖਨ ਕੇ ਬਿਕਾਰ ਉਰ ਹਰਨੇ।

ਹੁਇ ਬਿੱਪ੍ਰੀਤ ਜੁ ਹਮ ਸੋਂ ਧਰਨੇ।

¹ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦਿਲੀ ਵਿਕਾਰ ਅਸਾਂ ਦੂਰ ਕਰਨੇ ਹਨ, ਜੋ ਅਸਾਂ ਓਹ ਧਾਰਨੇ ਹਨ ਤਾਂ ਪੁੱਠੀ ਗੱਲ ਹੋ ਗਈ।

ਤਾਲ ਆਦਿ ਜੇ ਕਾਰਜ ਸਾਰੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਸੋ ਨਿਸੁ ਦਿਨੁ ਸਾਰੇ। ॥ ੧੬ ॥

¹ਸਵਾਰਨੇ ਹਨ।

ਜੇਤੂੰ ਚਹਤਿ ਕਰਨਿ ਉਪਕਾਰ।

ਸਰ ਲਗਬੇ ਤੇ ਨਰਨ ਉਧਾਰ।

ਤੋ ਉੱਦਮ ਕਰਿ ਹੁਇ ਸਵਧਾਨ।

ਬਨਹਿੰ ਸਹਾਇਕ ਗੁਰੁ ਭਗਵਾਨ।

॥ ੧੭ ॥

ਸੁਨਿ ਸਗਰੀ ਗੁਰਦਾਸ ਬਿਚਾਰੀ।

-ਗਿਰਾ ਜਥਾਰਥ ਇਨਹੁੰ ਉਚਾਰੀ।

ਤਿਨ ਕੇ ਸਮ ਕ੍ਰਿਤ ਇਨਹੁ ਨ ਬਨਹਿ।

¹ਭਾਵ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਆਦਿ ਵਾਂਙੂੰ ਕਰਨਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ।

ਸਿੱਖਨ ਕੇ ਬਿਕਾਰ ਗਨ ਹਨਹਿੰ ॥ ੧੮ ॥

ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਕ ਜਿਮ। ਇਹੁ ਕੈਸੇ ਧਾਵਹਿੰ।

¹ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਵਾਲੇ ਵਾਂਗ।

ਸਿੱਖਨ ਕੋ ਗੁਰ ਹਿਤ ਬਨਿ ਆਵਹਿ।

¹ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ (ਕਰਨਾ) ਬਣਦਾ ਹੈ। (ਅ) ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਹਿਤ ਹੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਯਾਂ ਤੇ ਮੈਂ ਉੱਦਮੁ ਅਬਿ ਧਰੋਂ।

ਇਹ ਉਪਕਾਰ ਜਗਤ ਪਰ ਕਰੋਂ ॥ ੧੯ ॥

ਸਭਿਹਿਨਿ ਕਹੁ ਉਪਦੇਸ਼ ਬਤਾਵੋਂ।

ਨੀਕੀ ਰੀਤਿ ਗੁਰੂ ਬਿਦਤਾਵੋਂ-।

ਚਿਤਵਤਿ ਇਮ ਚਿਤ ਮਹਿੰ ਗੁਰਦਾਸ।

ਕਰਜੋ ਬਾਸ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨੁ ਪਾਸ ॥ ੨੦ ॥

ਕੇਤਿਕ ਦਿਵਸ ਬਿਤੀਤੇ ਜਬੈ।

ਪਿਖਤ ਲੇਤਿ ਦੋਨਹੁੰ ਧਨ ਸਬੈ।

¹ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਸਭਨਾਂ ਤੋਂ ਧਨ ਲੈਂਦਿਆਂ ਦੇਖਦਿਆਂ ਜਦ ਕਈ ਦਿਨ ਬੀਤੇ।

ਇਕ ਦਿਨ ਸੁਨਯੋ ਸਿੱਖ ਤੇ ਕਾਨ।

'ਸੰਗਤਿ ਆਵਤਿ ਚਲੀ ਮਹਾਨ' ॥ ੨੧ ॥

ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰ ਕੀਨ ਇਮ ਸੋਈ।

-ਬੈਠੇ ਬਨੈ ਨ ਆਵੈ ਕੋਈ।

ਦੂ ਤੀਨਕ ਲੇ ਕਰਿ ਗੁਰ ਦਾਸ।

'ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸੇਵਕ।

ਤੂਸਨ ਹੀ ਗਮਨਯੋ ਗੁਰਦਾਸ। ॥ ੨੨ ॥

'ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ।

ਰਾਮਦਾਸ ਚਕ ਤੇ ਚਲਿ ਗਯੋ।

ਪੰਚ ਕੋਸ ਪਰ ਇਸਥਿਤ ਭਯੋ।

ਤਹਾਂ ਚੌਤਰਾ ਕੀਨਿ ਬਨਾਇ।

ਸੇਤ ਬਸਤ੍ਰ ਕੋ ਭਲੇ ਬਿਛਾਇ ॥ ੨੩ ॥

ਪੂਜਨ ਥਾਨ ਬਨਾਯਹੁ ਐਸਾ।

ਤਿਸ ਤੇ ਤੀਰ ਤਰੇ ਹੁਇ ਬੈਸਾ।

ਮੋਰ ਪੰਖ ਕੋ ਮੁੱਠਾ ਧਰਯੋ।

ਗੁਰੁਤਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਅਪਰ ਕੁਛ ਕਰਯੋ ॥ ੨੪ ॥

ਇਤਨੇ ਮਹਿੰ ਸੰਗਤਿ ਗਨ ਆਈ।

ਬੂਝਨ ਲਗੇ 'ਕਹਾਂ ਇਸਥਾਈਂ?'

ਸੁਨਿ ਕੇ ਤਿਨਿ ਤੇ ਤਬਿ ਗੁਰਦਾਸ।

ਸਾਦਰ ਕਰੇ ਬਿਠਾਵਨਿ ਪਾਸ ॥ ੨੫ ॥

'ਬਿਸਰਾਮਹੁ ਸੰਗਤਿ ਇਸ ਥਾਈਂ।'

ਜਬਿ ਇਕਠੀ ਹੋਈ ਸਮੁਦਾਈ।

ਸਭਿ ਸੋਂ ਮਧੁਰ ਗਿਰਾ ਕੇ ਸਾਥ।

ਕਹਤਿ ਭਯੋ ਆਇਸੁ ਗੁਰੁ ਨਾਥ।

॥ ੨੬ ॥

'ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਆਗਯਾ (ਕਿ ਗੁਰੂ ਗਦੀ ਤੇ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਹਨ) ਇਹ ਅਰਥ ਅੰਕ ੨੮ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

'ਜੋ ਗੁਰੂ ਹੇਤਿ ਉਪਾਇਨ ਲਯਾਯੋ।

ਉਰ ਸ਼ਰਧਾ ਧਰਿ ਦਰਸ਼ਨਿ ਆਯੋ।

ਸੋ ਇਸ ਥਲ ਅਰਪਹੁ ਸਮੁਦਾਇ।

ਪੁਨ ਗੁਰ ਢਿਗ ਚਲੀਐ ਹਰਖਾਇ

॥ ੨੭ ॥

ਇਸ ਮਹਿੰ ਕਾਰਣ ਸੋ ਸੁਨ ਲੀਜਹਿ।

ਪੁਨ ਮਨ ਬਾਂਛਤਿ ਪੁਰਨ ਕੀਜਹਿ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਸੁਤ ਤੀਨ।

ਗੁਰਤਾ ਗਾਦੀ ਲਘੂ ਅਸੀਨ। ॥ ੨੮ ॥

'ਛੋਟੇ ਇਸਥਿਤ ਹੋਏ ਹਨ।

ਸ਼ਾਂਤਿ ਰੂਪਿ ਸੋ ਬੈਠੇ ਰਹੈ।

ਨਹਿੰ ਕਿਹ ਸੋਂ ਕੈਸੇ ਬਚ ਕਹੈ।

ਬਡੇ ਭ੍ਰਾਤ ਦੂ ਬਲ ਛਲ ਕਹੈ।

ਸੰਗਤਿ ਤੇ ਸਗਰੋ ਧਨ ਹਿਰੈ ॥ ੨੯ ॥

ਤਹਾਂ ਪਹੁੰਚਿ ਜੇ ਤਿਨ ਨਹਿੰ ਦੇਵਹੁ।
 ਗਾਰੀ ਬਕੈਂ ਸ੍ਰਾਪ ਕੋ ਲੇਵਹੁ।
 ਕੈ ਤੁਮ ਤੇ ਸੋ ਲੈ ਹੈਂ ਛੀਨ।
 ਕਰਹਿੰ ਰਾਰ ਲੋਭੀ ਦੁਖ ਭੀਨ ॥ ੩੦ ॥
 ਗੁਰ ਕੇ ਨਿਕਟ ਨ ਪਹੁੰਚਨ ਦੈ ਹੈਂ।
 ਘਾਤ ਅਨੇਕਨਿ ਬਾਤ ਬਨੈ ਹੈਂ।
 ਯਾ ਤੇ ਮੈਂ ਤੁਮ ਕੋ ਸੁਭ ਕਹੌਂ।
 ਪਰਉਪਕਾਰ ਹੇਤ ਮੈਂ ਚਹੌਂ ॥ ੩੧ ॥
 ਸੁਨਿ ਸੰਗਤਿ ਕੇ ਨਿਸਚੈ ਭਯੋ।
 -ਬਾਕ ਜਥਾਰਥ ਇਨ ਕਹਿ ਦਯੋ-।
 ਸਭਿਹਿਨਿ ਮਿਲਿ ਕੈ ਆਛੇ ਮਾਨਾ।
 ਦਯੋ ਦਰਬ ਜੇਤਿਕ ਜਿਨ ਆਨਾ ॥ ੩੨ ॥
 ਸਗਰੀ ਸੰਗਤਿ ਦਈ ਉਪਾਇਨ।
 ਪੁਨ ਦੇਖਯੋ ਚਹਿੰ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਇਨ।
 ਸਭਿ ਕੋ ਧੀਰਜ ਦੇ ਗੁਰਦਾਸ।
 ਦਰਬ ਬਟੋਰ ਲੀਨ ਨਿਜ ਪਾਸ ॥ ੩੩ ॥
 ਸਭਿ ਤੇ ਆਗੂ ਹੁਇ ਚਲਿ ਪਰਿਯੋ।
 ਸੰਗਤਿ ਸੰਗ ਲੀਨ ਹਿਤ ਧਰਿਯੋ।
 ਸਨੈ ਸਨੈ ਚਲਿ ਕੈ ਪੁਰਿ ਆਯੋ।
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨਿ ਢਿਗ ਦਰਸਨ ਪਾਯੋ
 ॥ ੩੪ ॥
 ਧਰਯੋ ਪੰਚ ਸੈ ਦਰਬ ਅਗਾਰੀ।
 'ਇਹੁ ਲੀਜਹਿ ਸਭਿ ਆਪਨਿ ਕਾਰੀ'।
 ਸੰਗਤਿ ਹੇਰਿ ਪ੍ਰਿਥੀਮਲ ਦਾਸ।
 ਭੇਜੇ 'ਘੇਰਿ ਆਨੀਅਹਿ ਪਾਸ ॥ ੩੫ ॥
 ਸਿਖ ਅਨਜਾਨ ਮੋਰ' ਸਭਿ ਲੀਜੈ।
 -ਗੁਰੁ ਸੁਤ ਬਡ ਕੋ ਚਲਿ ਦਰਸੀਜੈ-।
 ਉਤ ਤੇ ਮਹਾਂਦੇਵ ਨੇ ਪਠੇ।
 'ਮੁਝ ਢਿਗ ਆਨਹੁੰ ਕਰਿ ਏਕਠੇ' ॥ ੩੬ ॥
 ਸੰਗਤਿ ਘੇਰਿ ਖਰੀ ਕਰਿ ਲੀਨਿ।
 ਨਹਿੰ ਆਗੇ ਕੋ ਚਲਨਿਨਿ^੧ ਦੀਨ।
 ਦੁਹ ਦਿਸ ਕੇ ਦਾਸਨਿ ਤੇ ਸੁਨਿ ਕੈ।

^੧ਅਪਨੀ ਭੇਟਾ।^੨ਮੋੜ।^੧ਪਾ:-ਚਲਨੇ। ਚਲਨ ਸੁ।

ਗਨ ਸਿੱਖਨ ਸਮੁਝਾਏ ਭਨਿ ਕੈ ॥ ੩੭ ॥
 'ਜਿਤਿਕ ਕਾਰ ਗੁਰ ਕੀ ਹਮ ਪਾਸ।
 ਲੇ ਸਭਿ ਗਯੋ ਅਬਹਿ ਗੁਰਦਾਸ।
 ਦਰਸਨ ਮਾਤ੍ਰ ਕਰਨ ਅਬਿ ਰਹਯੋ।
 ਸੋ ਹਮ ਕਰਹਿ ਗੁਰੂ ਜਿਮੁ ਲਹਯੋ'
 ॥ ੩੮ ॥
 ਸੁਨਿ ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਤਾੜਤਿ ਭਏ।
 'ਗੁਰੁ ਕੀ ਕਾਰ ਕੁਤੋ ਤਿਸ ਦਏ।
 ਗੁਰ ਗਾਦੀ ਪਰ ਪੁੱਤ੍ਰ ਬਡੇਰੇ।
 ਪੂਜਨੀਯ ਸੋ ਸੰਗਤਿ ਕੇਰੇ ॥ ੩੯ ॥
 ਨਹਿ ਪਰਹੈ ਗੁਰੁ ਕੇ ਪਰਵਾਨ।
 ਤਜਿ ਕਰਿ ਬਡੇ ਦਈ ਲਘੁ ਥਾਨ†।

†ਲਿਖਤ ਦੇ ਚਾਰ ਨੁਸਖਿਆਂ ਵਿਚ ਇਥੋਂ ਅੱਗੇ ਦੋ ਸਤਰਾਂ ਹੋਰ ਵਾਧੂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਠ ਇਹ ਹੈ- 'ਛਲਿ ਬਲਿ ਕਰ ਗੁਰਤਾ ਕੋ ਚਹਿ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਅਰਜਨ ਕੋ ਲਘੁ ਕਹਿ ਹੈ। 'ਤੇ ਇਸ ਅੰਸੂ ਦੀਆਂ ਅੰਤਲੀਆਂ ਦੋ ਤੁਕਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਨੁਸਖਿਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤੇ ਇਉਂ ਚੌਪਈਆਂ ਦੇ ਚਾਰ ਚਰਣ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਅਬਿ ਜੋ ਭਈ ਬੀਤ ਸੋ ਗਈ।
 ਨਹਿ ਆਗੇ ਕਰੀਅਹਿ ਮਤਿ ਨਈ
 ॥ ੪੦ ॥
 ਪ੍ਰਿਥੀਚੰਦ ਕੇ ਘਰ ਚਲਿ ਆਈਏ।
 ਕਹਯੋ ਕਿਸੂ ਕੋ ਮਨ ਨਹਿ ਲਜਾਈਏ।'
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਸਮੁਝਾਇ ਘਨੇਰੇ।
 ਅਪਨੀ ਉਸਤਤਿ ਕਰਤਿ ਬਡੇਰੇ ॥ ੪੧ ॥
 ਛੂਛੇ' ਸਿੱਖਯ ਜਾਨਿ ਜਬਿ ਲਏ।
 ਘੇਰੋ ਕਰਯੋ ਛੋਰਿ ਸਭਿ ਦਏ।
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੇ ਢਿਗ ਪੁਨ ਆਏ।
 ਕਰਿ ਦਰਸਨ ਮਨ ਆਨੰਦ ਪਾਏ
 ॥ ੪੨ ॥
 ਭਈ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰਨ ਉਰ ਕੀ।
 ਮਹਿਮਾ ਜਾਨੀ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ।
 ਨਿਰਬਿਕਾਰ ਮਨ ਸ਼ਾਂਤਿ ਸਰੂਪ।
 ਦੀਪਤਿ ਮਸਤਕ ਜੋਤਿ ਅਨੂਪ ॥ ੪੩ ॥
 ਬਦਨ ਅਦੀਨ† ਦੀਨ ਗਨ ਦਾਨੀ।

†ਸੱਖਣੇ।

†ਮੁਖੜਾ ਉਦਾਰ।

ਸੁੰਦਰ ਮਧੁਰ ਸੁਧਾ ਸਮ ਬਾਨੀ।
 ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਆਦਿ ਨ ਲੇਸ ਕਲੇਸੁ।
 ਸ਼੍ਰੇਯ ਦੇਤਿ ਜਿਨ ਕੋ ਉਪਦੇਸੁ ॥ ੪੪ ॥
 ਨਿਸਚੈ ਕਰਜੋ - ਗੁਰੂ ਇਹੁ ਅਹੈ।
 ਲੋਭੀ ਅਪਰ ਦਰਬ ਕੋ ਚਹੈ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਨਿਜ ਥਾਨ।
 ਇਹੀ ਬਠਾਏ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ॥ ੪੫ ॥
 ਭੋਲੇ ਸਿੱਖਨ ਸੋ ਬਿਰਮਾਵੈਂ।

^ੴਭੁਲਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਧਨ ਹਿਤ ਲੈ ਲੈ ਨਿਜ ਘਰ ਜਾਵੈਂ।
 ਕੋਇ ਨ ਗੁਨ, ਕਿਮ ਕਰਿ ਹੈਂ ਸ਼੍ਰੇਯ।
 ਜੜੋਂ ਕੜੋਂ ਸਿੱਖਨ ਤੇ ਧਨ ਲੇਯ ॥ ੪੬ ॥
 ਇਨ ਮਹਿ ਤਿਨ ਸਮ ਨਹੀ ਬਿਕਾਰ।
 ਮੂਰਤਿ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਉਦਾਰ-।
 ਜਥਾ ਜੋਗ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਤਬੈ।
 ਸਾਦਰ ਕੀਨ ਮਿਲੇ ਸਿਖ ਸਬੈ ॥ ੪੭ ॥

^ੴਮੰਗਵਾਕੇ।

ਮੋਲ ਅੰਨ ਸਮੁਦਾਇ ਅਨਾਇ।
 ਕਰਿ ਲੰਗਰ ਦੀਨਸਿ ਬਰਤਾਇ।
 ਕਰੀ ਸਕਲ ਗੁਰਤਾ ਕੀ ਰੀਤਿ।
 ਸਿਰੋਪਾਉ ਲੇ ਸਿਖ ਸਹਿ ਪ੍ਰੀਤ ॥ ੪੮ ॥
 ਦਰਸਨ ਕਰਿ ਗਮਨੇ ਨਿਜ ਦੇਸ਼।
 ਕੀਰਤਿ ਕਰਤਿ ਸੁਨਾਇ ਅਸ਼ੇਸ਼।

^ੴਬਹੁਤੀ (ਅ) ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ।

ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਜਹਿ ਕਹਿ ਮਿਲ ਜਾਇ।
 'ਗੁਰ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ' ਕਹੈ ਸੁਨਾਇ ॥ ੪੯ ॥
 ਕਿਤਿਕ ਦੇਸ਼ ਪੁਰਿ ਗ੍ਰਾਮਨਿ ਬ੍ਰਿੰਦ।
 ਬਿਦਤਿ ਭਏ ਇਮ ਗੁਰ ਜਸੁ ਚੰਦ।
 ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਆਵਤਿ ਗੁਰ ਪਾਸ।
 ਹਾਥ ਜੋੜਿ ਠਾਨਤਿ ਅਰਦਾਸ ॥ ੫੦ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਗੁਰ ਨਿਸਚੈ ਕਰਨਿ' ਪ੍ਰਸੰਗ
 ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਅਸ਼ਟਬਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥ ੨੮ ॥

੨੯. [ਪ੍ਰਿਥੀਆ, ਮਹਾਂਦੇਵ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਰਜਨਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਮੇਲ। ਮਿਹਰਵਾਨ ਜਨਮ]

੨੯<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੩੦

ਦੋਹਰਾ:

ਇਮ ਆਨਜੋ ਧਨ ਕੋ ਜਬੈ,
ਕਰਿ ਉੱਦਮੁ ਗੁਰਦਾਸ।
ਅਸਨ ਬਸਨ ਸਭਿ ਖਰਚ ਜੁਤਿ,
ਭਯੋ ਅਨੰਦ ਪ੍ਰਕਾਸ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਬਹੁਰੋ ਦੇਗ ਚਲਨ ਨਿਤ ਲਾਗੀ।
ਸਿਖ ਢਿਗ ਰਹਿਨ ਲਗੇ ਅਨੁਰਾਗੀ।
ਤਿਸ ਹੀ ਬਿਧਿ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ।
ਰਹਤਿ ਭਯੋ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਪਾਸ ॥ ੨ ॥
ਜਬਿ ਸੰਗਤਿ ਕਿਤਹੂੰ ਤੇ ਆਵਹਿ।
ਕਿਸਹੂੰ ਸਿਖ ਤੇ ਇਹ ਸੁਨਿ ਪਾਵਹਿ।
ਜਾਇ ਵਹਿਰ ਸਮਝਾਵਨੁ ਕਰੈ।
'ਗੁਰ ਅਰਜਨ' ਇਹੁ ਨਿਸਚੈ ਧਰੈ ॥ ੩ ॥
ਲੇਵਹਿ ਦਰਬ ਸਰਬ ਹੀ ਬਾਹਰ।
ਕਹਿ ਕਹਿ ਕਰਹਿ ਗੁਰੂ ਕਉ ਜਾਹਰ।
ਲੇ ਲੇ ਆਇੰ ਅਰਪਨਾ ਕਰਿਹੀ।
ਸਰਬ ਰੀਤਿ ਕੇ ਬਯੋਤ ਸਵਰਹੀ ॥ ੪ ॥
ਜਹਿ ਕਹਿ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਸਮੁਝਾਈ।
ਸਗਰੀ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਢਿਗੁ ਆਈ।
ਆਵਨ ਲਗੀ ਸਕਲ ਗੁਰ ਕਾਰ।
ਲਗਨ ਲਗਯੋ ਸਤਿਗੁਰ ਦਰਬਾਰ ॥ ੫ ॥
ਦੋਨਹੁ ਭ੍ਰਾਤਾ ਹੂ ਕਰਿ ਹੀਨੁ*।
ਪਛੁਤਾਵਹਿ ਸਿਖ ਦਰਬ ਨ ਦੀਨ।
ਗਾਰੀ ਸ੍ਰਾਪ ਦੇਤਿ ਗੁਰਦਾਸ।
ਗੁਰ ਮਾਰਯੋ ਇਹੁ ਹੋਇ ਬਿਨਾਸ ॥ ੬ ॥
ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੋ ਮਾਤੁਲ ਜੈਸੇ।
ਹਮਰੋ ਭੀ ਇਹੁ ਲਾਗਹਿ ਤੈਸੇ।
ਜੇ ਕਰਿ ਗੁਰ ਕੋ ਸਿੱਖ ਕਹਾਵੈ।
ਸੇਵਕ ਹੂ ਕਰਿ ਸੇਵ ਕਮਾਵੈ ॥ ੭ ॥
ਹਮ ਤੀਨਹੁ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਨੰਦ।

*ਸਰਬ ਰੀਤੀ ਦੇ ਵਿਉਂਤ ਸੰਵਾਰਦਾ ਹੈ।

*ਪਾ:-ਦੀਨ।

ਦੋਨਹੁ ਤੇ ਮੈ ਅਹੋਂ ਬਿਲੰਦ।
ਜੇ ਕਰਿ ਬਡੇ ਨ ਜਾਨਹਿ ਮੋਹੀ।
ਸਭਿ ਸੋਂ ਸਮੁ ਬਰਤਹਿ ਸੁਭ ਹੋਹੀ ॥ ੮ ॥

ਗੁਰ ਕਾ ਮਾਰਜੋ ਹਮ ਤੇ ਛੀਨ।
ਲਘੁ ਭ੍ਰਾਤਾ ਕੋ ਸਭਿ ਦੇ ਦੀਨ।
ਗਾਰੀ ਦੇਹਿ ਸੁਨਾਵਹਿ ਕਾਨ।
ਕਹਾਂ ਮੰਦ ਇਹੁ ਪਸਰਜੋ ਆਨ ॥ ੯ ॥

ਸੁਨਿ ਕੈ ਕੋਪੁ ਸਹਤਾ ਗੁਰਦਾਸ।
ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਕਹਿ ਤਿਨ ਕੇ ਪਾਸ।
ਜੇ ਅਜੋਗ ਮੈਂ ਕਰਮ ਕਮਾਵੋਂ।

¹ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਦੀ ਗੁੱਸੇ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਸੁਣਕੇ।

ਤੁਮਰੇ ਕਹੇ ਕਸ਼ਟ ਕੋ ਪਾਵੋਂ ॥ ੧੦ ॥
ਪੁਨ ਅਪਨੇ ਹਿਤ ਲੋਭ ਜਿ ਕਰੋਂ।
ਤੋ ਭੀ ਮੈਂ ਬਿਪਦਾ ਮੇ ਪਰੋਂ।

ਜਥਾ ਜੋਗ ਜੇ ਕਰਿ ਮੈਂ ਕੀਨ।
ਤੋ ਤੁਮਰੇ ਕਹਿਬੋ ਸਭਿ ਹੀਨ¹ ॥ ੧੧ ॥

¹ਬ੍ਰਿਥਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਜਿਸ ਕੀ ਵਸਤੁ ਜਿ ਤਿਸੁ ਕੋ ਦੇਇ।
ਕਰਹਿ ਹਟਾਵਨ ਅਪਰ ਜੁ ਲੇਯ।

¹ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਲੈਣ ਤੋਂ ਹਟਾਵੇ।

ਤੋ ਅਤੋਟ ਤਿਸ ਕੋ ਹੁਇ ਪੁੰਨ।
ਰਹੈਂ ਸਦਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ॥ ੧੨ ॥

ਤੁਮਰੇ ਕਹਜੋ ਨਿਫਲ ਸਭਿ ਹੋਇ।
ਮੋਹਿ ਬਿਖੈ ਅਵਗੁਨ ਨਹਿ ਕੋਇ।

ਇਕ ਦਿਨ ਇਸ ਬਿਧਿ ਦੁਹਨ ਸੁਨਾਯੋ।
ਪੁਨਹਿ ਨਹੀਂ ਤਿਨ ਸਾਥ ਅਲਾਯੋ
॥ ੧੩ ॥

ਚਹੁ ਦਿਸ਼ ਤੇ ਗੁਰ ਕਾਰ ਸੁ ਰੋਕੀ।
ਦੁਹੁ ਬਿਸੂਰਤਿ ਏਵ ਬਿਲੋਕੀ।
-ਭੇ ਧਨੁ ਹੀਨ ਆਮਦਨ ਬਿਨਾ।
ਨਹਿ ਪਾਵਤਿ ਕਰਿ ਜਤਨੈ ਘਨਾ ॥ ੧੪ ॥

ਸੰਗਤਿ ਭੇਤ ਜਾਨ ਸਭਿ ਗਈ।
ਨਹੀਂ ਉਪਾਇਨ ਕਜੋਹੁੰ ਦਈ।
ਸ਼੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੇ ਪਾਇਨ¹ ਪੂਜਹਿ।

¹ਚਰਨ।

ਕਹਿ ਬਹੁ ਰਹੇ ਨ ਜਾਨਹਿ ਦੂਜਹਿ¹ - ¹ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦਾਸ) ਕਹਿ ਰਹੇ (ਪਰ

॥ ੧੫ ॥

ਸੰਗਤ) ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੀ ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ।

ਭਏ ਨਿਫਲ ਜਦ ਕਰੇ ਉਪਾਇ।

ਧਨ ਬਿਨ ਸੋਚਤਿ ਹੈਂ ਪਛੁਤਾਇ।

ਪੁਨਹ ਜਤਨ ਮਨ ਔਰ ਬਿਚਾਰਾ।

-ਇਸ ਥਲ ਚਲਹਿ ਨਹੀਂ ਹਮੁ ਚਾਰਾ

॥ ੧੬ ॥

ਜਾਇੰ ਵਲਾਇਤ ਕੋ ਬਿਨੁ ਕਰੇ।

'ਦਰ ਦੇਸਾਂ ਨੂੰ ਚਪ ਚਾਪ।

ਤਹਿ ਕੀ ਸੰਗਤਿ ਜੇਤਿਕ ਅਹੇ।

ਸਭਿ ਅਪਨਾਇ ਲੇਹਿ ਧਨ ਕਾਰ।

'ਸਭਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਧਨ ਦੀ ਭੇਟਾ ਲਈਏ।

ਸੰਮਤ ਬਿਖੈ ਪਿਖਹਿ ਇਕ ਬਾਰ।

'ਸਾਲ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਵੇਖ (ਮਿਲ) ਆਇਆ ਕਰੀਏ।

॥ ੧੭ ॥

ਅਹੈਂ ਦੂਰ ਸੋ ਭੇਤ ਨ ਜਾਨਹਿ।

ਗੁਰ ਸੁਤ ਲਖਿ ਹਮ ਕੋ ਗੁਰ ਮਾਨਹਿ-।

ਇਮ ਬਿਚਾਰ ਕਰਿ ਕੀਨਸਿ ਤਜਾਰੀ।

ਨਹਿ ਪੁਰਿ ਮਹਿ ਕਿਸ ਪਾਸ ਬਿਥਾਰੀ

॥ ੧੮ ॥

ਮੌਨ ਕਰੇ ਬਾਹਰ ਚਢਿ ਚਾਲੇ।

ਹੋਯਹੁ ਧਨ ਕੋ ਲੋਭ ਬਿਸਾਲੇ।

ਕਿਤਿਕ ਦਿਵਸ ਮਹਿ ਲਖਿ ਗੁਰਦਾਸ।

-ਗਏ ਵਲਾਇਤ ਸੰਗਤਿ ਪਾਸ- ॥ ੧੯ ॥

ਲਿਖੇ ਹੁਕਮੁ ਨਾਮੇ ਇਨ ਸਾਰੇ।

ਦਾਸ ਦੂਰ ਗਾਮੀ ਸੁ ਹਕਾਰੇ।

'ਦੂਸਰੇ ਦੇਸਾਂ ਦੇ ਵਾਸੀ ਬੁਲਾਏ।

ਪਠੇ ਵਲਾਇਤ ਸੰਗਤਿ ਪਾਸ।

ਪਾਛੇ ਆਪ ਚਢ੍ਹੇ ਗੁਰਦਾਸ ॥ ੨੦ ॥

'ਗੁਰ ਕੀ ਕਾਰ ਨ ਦੇਵਹਿ ਕੋਈ।

ਗੁਰਤਾ ਤੇ ਖਾਰਜ ਹੈਂ ਦੋਈ।

ਜੋ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਸਿੱਖ ਕਹਾਵੈ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੇ ਨਿਕਟ ਪੁਚਾਵੈ ॥ ੨੧ ॥

ਕੁਛਕ ਕਾਰ ਦੋਇਨ ਉਗਰਾਹੀ।

ਦਰਬ ਬਟੋਰਤਿ ਹੈਂ ਨਿਜ ਪਾਹੀ।

ਤਬਿ ਲੋ ਗਏ ਹੁਕਮ ਪਰਵਾਨੇ।

ਪਠਿ ਸੰਗਤਿ ਨੇ ਸਭਿ ਪਹਿਚਾਨੇ

॥ ੨੨ ॥

ਇਕ ਬਿਰਾਟਿਕਾ^੧ ਕਿਨਹੁ ਨ ਦੀਨਿ।^੧ਕੋਡੀ।

ਭਏ ਸਭਿਨਿ ਤੇ ਆਸਾ ਹੀਨਿ।

ਬਹੁਰ ਜਾਇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ।

ਗੁਰ ਕੀ ਕਾਰ ਲਈ ਸਭਿ ਪਾਸਿ ॥ ੨੩ ॥

ਅਰੁ ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਲੈ ਕਰਿ ਸਾਥ।

ਆਨਿ ਪਹੂਚਯੋ ਢਿਗ ਗੁਰ ਨਾਥ।

ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਮਹਾਂਦੇਵ ਭੀ ਆਏ।

ਅਨਿਕ ਬਾਤ ਕਹਿ ਰਾਰ ਉਠਾਏ ॥ ੨੪ ॥

ਝਗਰਾ ਕਰਯੋ ਮਿਲੇ ਦੁਇ ਭ੍ਰਾਤ।

ਹਮ ਗੁਜਰਾਨ ਹੇਤ ਕਿਤ ਜਾਤ^੧ ?^੧ਕਿਤੇ ਬੀ ਜਾਈਏ।

ਗੁਰ ਕੋ ਮਾਰਯੋ ਇਹੁ ਗੁਰਦਾਸ।

ਲੇਤਿ ਨ ਦੇਤਿ ਕਿਤਹੁ ਧਨ ਪਾਸ^੧।^੧ਕਿਸੇ ਪਾਸੋਂ।

॥ ੨੫ ॥

ਬਿਖੈ ਆਗਰੇ ਨਿਕਸਤਿ ਪ੍ਰਾਨ^੧।^੧ਇਹ ਆਗਰੇ ਵਿਚ ਹੀ ਮਰ ਜਾਂਦਾ।

ਇਹੁ ਨਹੀ ਚਹੀਏ ਗੁਰ ਅਸਥਾਨ।

ਤਬਿ ਹਮ ਧਨ ਕੇ ਸਦ ਹੀ ਪਾਵਤਿ।

ਲੇਤਿ ਦੇਤਿ ਖਰਚਤਿ ਨਿਤਿ ਖਾਵਤਿ

॥ ੨੬ ॥

ਕਯੋ ਕਰਿ ਹਮ ਕਰਿਹੈ ਗੁਜਰਾਨ।

ਤੁਮ ਹੀ ਕੋ ਧਨ ਦੇਤਿ ਜਹਾਨ।

ਹਮ ਭੀ ਪੁੱਤ੍ਰ ਪਿਤਾ ਕੇ ਅਹੈਂ।

ਤਿਮ ਤੁਮ ਕਰਹੁ ਗੁਜਾਰੇ ਲਹੈਂ ॥ ੨੭ ॥

^੧ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰੋ ਜਿਵੇ (ਅਸੀਂ ਵੀ) ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਲਈਏ।

ਨਾਤੁਰ ਭਲੀ ਬਾਤ ਇਹੁ ਨਾਂਹੀ।

ਜਾਇ ਪੁਕਾਰੂ ਛਿਤਪਤਿ ਪਾਹੀਂ^੧।^੧ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਪਾਸ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਢਿਗ ਨਰ ਬਹੁ ਆਏ।

ਕਹਯੋ ਦੁਹਨਿ ਕੋ ਸਕਲ ਸੁਨਾਏ ॥ ੨੮ ॥

ਤਬਿ ਗੁਰਦਾਸ ਆਦਿ ਹੈਂ ਜੇਈ।

'ਕਛੁ ਇਨ ਦਿਹੁ' ਸਮਝਾਵਹਿ ਤੇਈ।

ਦੁਇ ਦਿਸ ਮਹਿ ਫਿਰ ਕਰਿ ਬਹੁ ਬਾਰ।

ਚਾਹਤਿ ਭਏ ਮਿਟਾਵਨ ਗਾਰ ॥ ੨੯ ॥

ਕਛੁ ਦੁਕਾਨਨ ਕੋ ਤਹਿ ਭਾਰਾ^੧।^੧ਕਿਰਾਇਆ।

ਅਰੁ ਜਗਾਤ ਜੋ ਆਇ ਬਜਾਰਾ।

¹ਬਜਾਰ ਦਾ ਮਸੂਲ।

ਸੋ ਸਭਿ ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਕੋ ਤਬਿ ਦੀਨ।

ਚੌਂਕ ਪਾਸੀਆਂ^੧ ਕੋ ਜਹਿ ਚੀਨ ॥ ੩੦ ॥

^੧ਇਹ ਬਾਜ਼ਾਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸ਼੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਇਸੇ ਨਾਮ ਤੇ ਹੈ।

ਮਹਾਂਦੇਵ ਕੋ ਸੋ ਥਲ ਦਯੋ।

ਧਨ ਜਗਾਤ^੨ ਕੋ ਤਿਸ ਨੇ ਲਯੋ।

ਇਮ ਦੋਨਹੁ ਕੋ ਹਿਤ ਗੁਜਰਾਨ।

ਲੇ ਕਰਿ ਕਰਹਿ ਨਿਬਾਹਨ ਖਾਨ ॥ ੩੧ ॥

ਪੂਜਾ ਸੰਗਤਿ ਕੀ ਸਭਿ ਜੋਇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਅਰਜਨ ਕੀ ਸੋਇ।

ਚਲਨ ਲਗਯੋ ਐਸੇ ਬਿਵਹਾਰ।

ਤੀਨਹੁ ਭ੍ਰਾਤ ਮੇਲ ਕੋ ਧਾਰਿ ॥ ੩੨ ॥

ਰਾਮਦਾਸ ਪੁਰਿ ਬਾਸ ਕਰੰਤੇ।

ਦੁਰਯੋ ਸ਼ਰੀਕਾ ਕਰਿ ਬਰਤੰਤੇ।

^੧ਪਰ ਦੋਵੇਂ ਲੁਕ ਕੇ ਸ਼ਰੀਕਾ ਭਾਵ ਦਾ ਵਰਤਾਉ ਵਰਤ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਰਜਨ ਸਰਲ ਸਧੀਰ।

ਸਮਚਿਤ^੧ ਬਿਨਾ ਬਿਕਾਰ ਸਰੀਰ ^੨ਸਾਂਤ ਚਿਤ।

॥ ੩੩ ॥

ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਕੁਟਲਿਪਨੋ^੧ ਨਿਤ ਕਰੈ।

^੧ਖੁਟਿਆਈ।

ਤਊ ਨ ਕੁਛ ਕੈਸੇ ਉਰ ਧਰੈ^੨।

^੨ਭਾਵ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਜੀ ਦਿਲ ਤੇ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਲਿਆਉਂਦੇ।

ਸਭਿ ਸੋਂ ਬਰਤਤਿ ਹੈਂ ਮਨ ਨੀਕੇ।

ਨਹਿ ਜਾਨਹਿ ਕੁਛ ਧਰਨ ਸ਼ਰੀਕੇ^੧ ^੨ਸ਼ਰੀਕਾ ਕਰਨਾ।

॥ ੩੪ ॥

ਕੇਤਿਕ ਸਮਾ ਬਿਤੀਤਯੋ ਜਬੈ।

ਪ੍ਰਿਥੀਏ ਕੇ ਸੁਤ ਉਪਜਯੋ ਤਬੈ।

ਮਿਹਰਵਾਨ ਤਿਹ ਨਾਮ ਬਖਾਨਾ।

ਭਈ ਬਧਾਈ ਅਨੰਦ ਮਹਾਂਨਾ ॥ ੩੫ ॥

ਕਿਤਿਕ ਮਾਸ ਕੋ ਪਿਖਿ ਸੁਖ ਪਾਵਹਿ।

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਰਜਨ ਢਿਗ ਲੇ ਆਵਹਿ।

ਕਰਹਿ ਪ੍ਰੇਮ ਇਵ ਲੇਵਹਿ ਗੋਦ।

ਅਧਿਕ ਦੁਲਾਰਹਿ ਵਧਹਿ ਪ੍ਰਮੋਦ^੧ ^੨ਅਨੰਦ।

॥ ੩੬ ॥

ਸਰਲ ਸੁਭਾਉ ਜਾਨਿ ਕਰਿ ਆਛੇ।
 ਸਭਿ ਕੋ ਭਲੇ ਹੋਨਿ ਉਰ ਬਾਂਛੇ।
 ਅਧਿਕ ਸਨੇਹ ਸਨੇ ਸਿਸ ਸਾਥਾ।
 ਆਨਹਿ ਨਿਤਿ ਪ੍ਰਤਿ ਢਿਗ ਗੁਰ ਨਾਥਾ
 ॥ ੩੭ ॥
 ਸੰਮਤ ਬੀਤਯੋ ਵਧਯੋ ਸਰੀਰ।
 ਖੇਲਹਿ ਆਨਿ ਗੁਰੂ ਕੇ ਤੀਰ।
 ਨਿਤ ਸਨੇਹ ਕਰਿ ਬਹੁਤ ਦੁਲਾਰਹਿ।
 ਗਹੈ ਭੁਜਾ ਨਿਜ ਅੰਕ ਬਿਠਾਰਹਿ 'ਗੋਦ'।
 ॥ ੩੮ ॥
 ਨਿਜ ਢਿਗ ਤੇ ਭੂਖਨ ਘਰਿਵਾਏ।
 ਸੁੰਦਰ ਕੰਚਨ ਕੇ ਪਹਿਰਾਏ।
 ਤਥਾ ਬਸਤ੍ਰ ਆਛੇ ਪਹਿਰਾਏ।
 ਗੋਟਾ ਉਪਰ ਤਿਨਹੁ ਲਗਾਏ ॥ ੩੯ ॥
 ਜਿਮ ਨਿਜ ਸੁਤ ਕੇ ਜਾਨਹਿ ਤੈਸੇ।
 ਪ੍ਰਿਥੀਆ ਕਰਹਿ ਬਿਲੋਕਨ ਐਸੇ।
 ਨਿਜ ਤ੍ਰਿਯ ਸਾਥ ਬਖਾਨਹਿ ਕਬੈ।
 'ਹਮ ਹੀ ਮਾਲਿਕ ਵਸਤੂ ਸਬੈ ॥ ੪੦ ॥
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੇ ਹੁਇ ਸੁਤ ਨਾਂਹੀ।
 ਲਖਿਯਤਿ ਗੁਰਤਾ ਹੈ ਹਮ ਪਾਹੀ।
 ਹਮਰੇ ਸੁਤ ਕੇ ਲਾਡ ਲਡਾਵਹਿ।
 ਬਸਨ ਬਿਭੂਖਨ ਸਭਿ ਪਹਿਰਾਵਹਿ
 ॥ ੪੧ ॥
 ਇਨ ਕੋ ਦੇਹਿ ਅੰਤ ਜਬਿ ਹੋਇ।
 ਹਮ ਕੋ ਹੀ ਪੂਜਹਿ ਸਭਿ ਕੋਇ।
 ਗੁਰਤਾ ਗਈ ਬਹੁਰ ਕਰ ਪਾਵੈਂ।
 ਬੰਸ ਹਮਾਰੇ ਜਗ ਬਿਰਧਾਵੈ ॥ ੪੨ ॥
 ਧਰਹਿ ਕੁਟਿਲਤਾ ਇਸ ਤੇ ਆਦਿ।
 ਨਿਜ ਨੰਦਨ ਤੇ ਹੁਇ ਅਹਿਲਾਦਿ।
 ਪ੍ਰਭੁ ਕੀ ਗਤਿ ਕੇ ਜਾਨਤਿ ਨਾਂਹੀ।
 ਰਚਹਿ ਅਪਰ ਅਪਰੈ ਬਨ ਜਾਹੀ ॥ ੪੩ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਮਿਹਰਵਾਨ ਜਨਮ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਏਕ
ਊਨ ਤਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥ ੨੯ ॥

੩੦. [ਭਾਈ ਕਲਿਆਣਾ ਮੰਡੀ ਦੇ ਰਾਜੇ ਪਾਸ ਪੁੱਜਾ]

੨੯<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੩੧

ਦੋਹਰਾ:

ਰਾਮਦਾਸ ਗੁਰ ਪਿਤਾ ਕੋ,
 ਸਿਮਰਤਿ ਬਾਕ ਹਮੇਸ਼।
 -ਸ਼੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰ ਬਨਹਿ ਜਿਮ,
 ਹੋਹਿ ਜਿ ਦਰਬ ਵਿਸ਼ੇਸ਼- ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਇਕ ਦਿਨ ਬੈਠੇ ਸਭਾ ਮਝਾਰੀ।
 ਸਭਿਨਿ ਸੁਨਾਵਤਿ ਗਿਰਾ ਉਚਾਰੀ।
 'ਸਰਬ ਸਿੱਖ ਹੁਇ' ਪਰ ਉਪਕਾਰੀ।
 ਇਸ ਸਮ ਅਪਰ ਨ ਪੁੰਨ ਉਦਾਰੀ ॥ ੨ ॥
 ਜੇ ਉਪਕਾਰ ਕਰਤਿ ਨਿਤ ਰਹੈ।
 ਤਿਨਹੁ ਨਿਰੰਤਰ ਆਨੰਦ ਲਹੈ।
 ਅਨਿਕ ਰੀਤਿ ਕੇ ਪਰ ਉਪਕਾਰ।
 ਪੁੰਨੀ ਕਰਤੇ ਜਗਤਿ ਮਝਾਰ ॥ ੩ ॥
 ਸਭਿ ਤੇ ਉੱਤਮ ਕੂਪ ਲਗਾਵਨਿ।
 ਪ੍ਰਾਨੀ ਅਨਿਕ ਕਰਹਿ ਸੁਖ ਪਾਵਨਿ।
 ਇਸ ਤੇ ਉੱਤਮ ਸਿਰਜਨ ਤਾਲਾ।
 ਨਰ ਪਸੁ ਪੰਛੀ ਸੁਖ ਲਹਿ ਜਾਲਾ ॥ ੪ ॥
 ਇਸ ਤੇ ਉੱਤਮ ਤੀਰਥ ਹੇਤ।
 ਚਹੁ ਦਿਸ਼ ਤੇ ਸੁਪਾਨ ਕਰਿ ਦੇਤਿ।
 ਕਰਹਿ ਸ਼ਨਾਨ ਦਾਨ ਤਹਿ ਆਇ।
 ਤਿਸ ਕੋ ਫਲ ਬਡ ਆਨੰਦ ਪਾਇ ॥ ੫ ॥
 ਤੀਰਥ ਮਹਿ ਤੀਰਥ ਗੁਰ ਕੇਰਾ।
 ਮਹਾਂ ਮਹਾਤਮ ਸਭਿਨਿ ਉਚੇਰਾ।
 ਗੁਰੁਨਿ ਬਿਖੈ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਗੁਰੂ।
 ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਅੰਗਯਾਨਹਿ ਰੂਪੁ' ॥ ੬ ॥

'ਹੋਣ।

'ਹਰਨ [ਸੰਸ: ਰੁਰੁ: = ਕਾਲਾ ਹਰਨ] ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਚਨ
 ਸ਼ੇਰ ਹਨ ਅਗਯਾਨ ਰੂਪੀ ਹਰਨ ਨੂੰ (ਮਾਰਨ ਵਾਸਤੇ)।

ਤਿਨ ਗਾਦੀ ਪਰ ਪਿਤਾ ਹਮਾਰੇ।
 ਸੁਨਹੁ ਬਾਕ ਤਿਨ ਜਥਾ ਉਚਾਰੇ।
 ਚਿਰੰਕਾਲ ਕੋ ਤੀਰਥ ਏਹੀ।
 ਸ਼੍ਰੀ ਪਤਿ ਆਨਿ ਬਾਸ ਕੋ ਲੇਹੀ ॥ ੭ ॥

ਸ੍ਰੀ ਪਤਿ = ਮਾਯਾ ਦਾ ਪਤੀ ਪਰਮੇਸੁਰ, ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਕਾਦਿਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ। ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਗੇ ਚੱਲਕੇ ਇਸੇ ਰਾਸ ਦੇ ਅੰਸੂ ਪ੨ ਅੰਕ ੭ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਪਤੀ ਜੀ ਨੂੰ ਏਕੰਕਾਰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਤ੍ਰਿਧਾ ਮੂਰਤੀ ਵਿਚੋਂ ਹੈ, ਏਕੰਕਾਰ ਤ੍ਰੈਆਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਹੈ। ੧. ਇਹ 'ਹਰਿਮੰਦਰ' ਨਾ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦੇ ਵਾਸਤੇ ਰਚਿਆ ਤੇ ਨਾ ਤੀਰਥਾਂ ਵਾਂਗੂੰ ਤੀਰਥ ਮਾਤ੍ਰ ਰਚਿਆ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਆਪ ਹਰੀ (ਨਿਰੰਤਰ ਤੇ ਏਕੰਕਾਰ) ਜੀ ਦੇ ਅਖੰਡ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਮੰਦਰ ਰਚਿਆ, ਜਿਥੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸੋਹਲੇ ਦੀ ਵਾਰਤਾ ਵਰਤੀ ਤੇ ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਨਾਲ ਆਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਜਿਸ ਬਾਬਤ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਨੇ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਿਫਤੀ ਦਾ ਘਰੁ' ਆਖਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਹੁੰਦਿਆਂ ਚੌਥੇ ਗੁਰਾਂ ਆਰੰਭ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਤੇ ਫੇਰ ਪੰਜਵੇਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹਿਆ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਆਪ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ:- 'ਹਰਿ ਜਪੇ ਹਰਿ ਮੰਦਰੁ ਸਾਜਿਆ ਸੰਤ ਭਗਤ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਰਾਮ॥ ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਸੁਆਮੀ ਪ੍ਰਭੁ ਅਪਨਾ ਸਗਲੇ ਪਾਪ ਤਜਾਵਹਿ ਰਾਮੁ॥' ੨. ਇਹ ਮੰਦਰ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਸਾਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਯਥਾ:- 'ਬਧੋਹੁ ਪੁਰਖਿ ਬਿਧਾਤੈ ਤਾਂਤੂ ਸੋਹਿਆ॥' ੩. ਇਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵੇਲੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਿਚ ਵਰਤਦਾ ਸੀ। ਯਥਾ:- 'ਸੰਤਾ ਕੇ ਕਾਰਜਿ ਆਪਿ ਖਲੋਇਆ ਹਰਿ ਕੰਮ ਕਰਾਵਣਿ ਆਇਆ ਰਾਮ' ॥ ੪. ਇਸ ਵਿਚ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਤੇ ਸ਼ਬਦ, ਨਾਮ, ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਹੈ:- 'ਗਿਆਨ ਧਿਆਨ ਪੂਰਨ ਪਰਮੇਸਰ ਹਰਿ ਹਰਿ ਕਥਾ ਨਿਤ ਸੁਣੀਐ ਰਾਮ॥' ਅਸਲ ਵਿਚ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਲਤਾਨ ਪੁਰੋਂ ਟੁਰਕੇ ਇਥੇ ਟਿਕੇ ਤੇ ਤਪ ਕੀਤਾ, ਫੇਰ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰੋਂ ਆਕੇ ਇਸ ਬਨ ਦੀ ਸੁਹਾਵਣੀ ਛਾਵੇਂ ਤੇ ਜਲ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਸਣੇਂ ਕਦੇ ਕਦੇ ਟਿਕਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਇਥੋਂ ਦੇ ਛੰਡ ਨੂੰ ਉੱਤੋਂ ਰੋਹੀ ਆਕੇ ਭਰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਜੋ ਹੁਣ ਰੇਲ ਤੇ ਨਹਿਰ ਕਰਕੇ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਬਨ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਸਰੋਵਰ ਵਿਚ ਅੱਪੜਦੀ ਨਹੀਂ। ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਇਸ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਸ਼ਬਦ ਸੋਹਿਲੇ ਨਾਲ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਹੋਏ ਅਸਥਾਨ ਦਾ ਨਾਮ ਤੇ ਮਹਿਮਾਂ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹੋਸਨ ਤਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸਦੀ ਮਹਿਮਾਂ ਵਿਚ ਵਾਕ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਗਯਾ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੀ ਹੈ। ਤਵਾਰੀਖ ਖਾਲਸਾ ਪੰਨਾ ੬੪੪ ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਮਤ ੧੫੫੯ ਬਿ: ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਾਲੇ ਟਿਕਾਣੇ ਦੇ ਵਾਰ ਠਹਿਰੇ ਸੇ ਤੇ ਵਰ ਦੇ ਗਏ ਸੇ। ਮਹਿਮਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਆਪ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦਾ ਤਾਲ ਪੁਟਵਾਕੇ ਜਲ ਪੂਰਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਤਵਾਰੀਖ ਖਾ: ਲਿਖਦੀ ਹੈ ਕਿ ੧੬੨੭ ਹਾੜ ਦੀ ਪੰਜ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਪੁਰੀ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰਖਵਾਕੇ ਘਰ ਬਣਵਾਏ ਤੇ ਨਾਮ ਰਾਮਦਾਸ ਪੁਰਾ ਰੱਖਿਆ। ਚੌਥੀ ਪੰਜਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਉੱਤੇ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹੀ ਗੱਲ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆਦਿ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਤੋਂ ਅਰੰਭ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਪੰਜਵੇਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਵੇਲੇ ਪੂਰਨ ਸਮਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਈ ਦੇਖੋ ਅੰਸੂ ਗੁਰ ਚਮਤਕਾਰ।'

ਸਰਬ ਦੇਵਤਾ ਕੋ ਹੁਇ ਬਾਸ।

ਜਹਿ ਸਤਿਸੰਗਤਿ ਕਰਹਿ ਬਿਲਾਸ।

ਮਹਾਂ ਮਹਾਤਮ ਇਸ ਬਲ ਕੇਰਾ।

ਅਪਰ ਨ ਜਿਸ ਕੇ ਸਮ ਕਿਤ ਹੇਰਾ

॥ ੮ ॥

ਰਚਯੋ ਚਹੈਂ ਤੀਰਥ ਅਬਿ ਸੋਈ।

ਸਰੈ ਕਾਰ ਜੇ ਧਨ ਗਨ ਹੋਈ।

ਸੋ ਧਨ ਭੂਪਨਿ ਕੇ ਹੁਇ ਪਾਸ।

ਯਾਂ ਤੇ ਸੁਨਹੁ ਸਿੱਖ ਤੁਮ ਰਾਸ ॥ ੯ ॥

ਨ੍ਰਿਪ ਹਿੰਦੂ ਹੈਂ ਪਰਬਤ ਬਾਸੀ।

ਅਪਰ ਨਹੀਂ ਕੋ ਹਮਰੇ ਪਾਸੀ।

ਐਸੇ ਸਿੱਖੜ ਹੋਹਿ ਤੁਮ ਮਾਂਹੀ।

ਗਮਨੈ ਕਿਤ ਅਚਲੇਸੁਰ ਪਾਹੀ' ॥ ੧੦ ॥ 'ਪਹਾੜੀ ਰਾਜੇ ਪਾਸ।

ਤਹਿ ਤੇ ਦਰਬ ਜਾਇ ਕਰਿ ਲਜਾਵੈ'।

†ਭਾਈ ਕੱਲਜਾਨੇ ਦੀ ਕਥਾ ਮਹਿਮਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਤਵਾਰੀਖ ਖਾ: ਵਿਚ ਹੈ। ਸਾਖੀ ਤਾਂ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਹੈਸੀ, ਪਰੰਤੂ ਏਹ ਕਾਰਣ ਕਿ ਕੇਵਲ ਦਰਬ ਲੈਣ ਦੀ ਖਾਤਰ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਘੱਲਿਆ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰਬ ਰਿੱਧੀਆਂ ਸਿੱਧੀਆਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਦਰਬ ਦੀ ਕੀ ਪਰਵਾਹ ਸੀ? ਹਾਂ ਲਕੜੀ ਆਦਿ ਘਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਲੈਣ ਗਏ ਯਾ ਉਂਵ ਪ੍ਰਚਾਰ ਹਿਤ ਪਹਾੜ ਗਏ, ਭਾਈ ਕੱਲਜਾਨੇ ਦੇ ਵਾਕ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨਾਲ ਰਾਜਾ ਸਿਖ ਹੋਕੇ ਆਇਆ ਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰਕੇ ਸੁਭਾਗੀ ਹੋਇਆ, ਇਉਂ ਸਾਖੀ ਹੋਈ ਸਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਪੁਨ ਗੁਰੁ ਬਚ ਤੇ ਸਰ ਬਨਿਵਾਵੈ'।

ਸੁਨਿ ਸਿੱਖਨ ਕਰ ਜੋਰ ਉਚਾਰਾ।

'ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਮਗ ਤਿਨਹੁ ਨ ਧਾਰਾ' ॥ ੧੧ ॥

ਕੈਸੇ ਦੇਹਿ ਤੇ ਦਰਬ ਕੋ ਸੋਈ?

ਅਜਮਤਿ ਜਿਨਹੁ ਨ ਦੇਖੀ ਕੋਈ।

ਹੋਹਿ ਨੰਮ੍ਰਿ ਕਿਮ ਪੂਜਾ ਕਰੈਂ।

ਜਾਵਤ' ਗੁਰੁ ਜਸ ਰਿਦੇ ਨ ਧਰੈਂ ॥ ੧੨ ॥ 'ਜਦ ਤੀਕ।

ਪਾਹਨ ਕੀ ਪੂਜਾ ਮਹਿ ਲਾਗੇ।

ਕਹੇ ਦਿਜਨ' ਕੇ ਤਿਹ ਅਨੁਰਾਗੇ।' 'ਪੰਡਤਾਂ।

ਸ਼੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਪੁਨ ਭਨਯੋ ਸਭਿਨਿ ਮੈਂ।

'ਉੱਦਮ ਕਰਹਿ ਜੁ ਤਾਲ ਲਗਨ ਮੈਂ

॥ ੧੩ ॥

ਤਿਨ ਕੇ ਗੁਰੂ ਹੁਇ ਸਦਾ ਸਹਾਈ।

ਦੁਹਿ ਲੋਕਨ ਮਹਿ ਦੇਂ ਵਡਿਆਈ।

ਜਹਾਂ ਕਾਰ ਪਰਿ ਹੈ ਅਸ ਆਇ।

ਗੁਰੂ ਹਿਤ ਧਰਿ ਕਰਿ ਦੇ ਪੁਰਵਾਇ'

॥ ੧੪ ॥

ਸਭਾ ਬੀਚ ਇਮ ਬਾਕ ਬਖਾਨਾ।

ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਕਰਿ ਸਿਖ ਕੱਲਜਾਨਾ।

'ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ! ਰਾਵਰਿ ਆਇਸੁ ਹੋਇ।

ਗਮਨਹਿ ਦਾਸ ਕਰਹਿ ਕ੍ਰਿਤ ਸੋਇ

॥ ੧੫ ॥

ਰਹਹੁ ਸਹਾਇਕ ਤੁਮ ਸਭਿ ਕਾਲਾ।

ਪੁਰਹੁ ਆਪ ਹੂੰ ਕਾਜ ਬਿਸਾਲਾ।

ਬਨੋਂ ਬਹਾਨਾ ਮੈਂ ਚਲਿ ਜਾਊਂ।

ਤੁਮਹਿ ਭਰੋਸੇ ਕਰਿ ਕ੍ਰਿਤ ਆਉਂ ॥ ੧੬ ॥

ਇਮ ਕਹਿ ਕਰਿ ਭਾਈ ਕੱਲਜਾਨਾ*।

ਉੱਦਮ ਕਰਨ ਭਯੋ ਸਵਧਾਨਾ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੀ ਆਗਯਾ ਲੈ ਕੇ।

ਗਮਨ ਕੀਨ ਪਗ ਬੰਦਨ ਕੈ ਕੇ ॥ ੧੭ ॥

ਉੱਤਰ ਦਿਸ਼ ਕੋ ਸਨਮੁਖ ਕਰਿ ਕੈ।

ਜਾਤਿ ਭਯੋ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸਿਮਰਿ ਕੈ।

ਸਨੇ ਸਨੇ ਮੰਡੀ ਚਲਿ ਆਯੋ।

ਪੁਰੀ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਹੋਰਿ ਮਨ ਭਾਯੋ ॥ ੧੮ ॥

^੧ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਤੇ ਦੇਖ ਕੇ ਮਨ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਲਗੀ।

ਨਿਜ ਸੁਖ ਪਿਖਿ ਥਲ ਡੇਰਾ ਕੀਨ।

ਨਿਸ ਮਹਿ ਕਰਿ ਬਿਸਰਾਮੁ ਪ੍ਰਬੀਨ।

ਚਿਤਵਹਿ ਚਿਤ ਮਹਿ ਅਨਿਕ ਉਪਾਇ।

-ਕਿਮ ਗੁਰੁ ਕੋ ਮਾਨਹਿ ਨਰਰਾਇ

॥ ੧੯ ॥

ਜਿਸ ਤੇ ਅਰਪਹਿ ਦਰਬ ਬਿਸਾਲ।

ਸੁੰਦਰ ਬਨਹਿ ਸੰਪੂਰਨ ਤਾਲ।

ਕਾਰਜ ਮਹਾਂ ਹੋਇ ਉਪਕਾਰੂ।

ਮਮ ਆਵਨਿ ਹੁਇ ਸਫਲੁ ਉਦਾਰੂ-

॥ ੨੦ ॥

ਕਿਤਿਕ ਦਿਵਸ ਤਹਿ ਬਸਤਿ ਬਿਤਾਏ।

ਮਿਲਿਨ ਭੂਪ ਕੋ ਘਾਤਿ' ਨ ਪਾਏ।

^੧ਮੌਕਾ, ਸਮਾਂ।

ਜਨਮ ਅਸ਼ਟਮੀ ਕੋ ਦਿਨ ਆਵਾ।

ਨਗਰ ਸਗਰ ਨਰ ਬਰਤ ਰਖਾਵਾ ॥ ੨੧ ॥

ਨ੍ਰਿਪ ਕੀ ਆਗਯਾ ਪੁਰਿ ਮਹਿ ਹੋਈ।

'ਠਾਕਰ ਬਰਤ ਰਖਹਿ ਸਭਿ ਕੋਈ।

ਪ੍ਰਾਤ ਭਈ ਤੇ ਸਭਿ ਚਲਿ ਜਾਵਹੁ।

ਸਾਲਗਰਾਮ ਦਰਸ ਕੋ ਪਾਵਹੁ ॥ ੨੨ ॥

ਚਰਣਾਮ੍ਰਿਤ ਤੇ ਬਰਤ ਉਪਾਰਹੁ।

-ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ- ਮੁਖ ਨਾਮ ਸੰਭਾਰਹੁ।'

ਪੁਰਿ ਨਰ ਸਭਿਨਿ ਕਰੀ ਕ੍ਰਿਤ ਸੋਈ।

ਭੋਜਨ ਕਰਤਿ ਭਯੋ ਨਹਿ ਕੋਈ ॥ ੨੩ ॥

ਜਾਗ੍ਰਨ ਕੀਨਿ ਜਾਮਨੀ ਸਾਰੀ।

ਉਤਸਵ ਹੋਯਸਿ ਪੁਰੀ ਮਝਾਰੀ।
 ਪ੍ਰਾਤਿ ਭਈ ਸਭਿ ਠਾਕੁਰ ਦ੍ਵਾਰੇ।
 ਚਰਣਾਂਮ੍ਰਿਤ ਲੇ ਮੁਖ ਮਹੁ ਧਾਰੇ ॥ ੨੪ ॥
 ਜਥਾ ਜੋਗ ਕੀਨਸਿ ਨਰ ਸਭਿਹੂੰ।
 ਗੁਰੁ ਕੇ ਸਿੱਖ ਨ ਮਾਨੀ ਤਬਿਹੂੰ।
 ਨਹਿ ਬ੍ਰਤ ਕੀਨ ਨ ਮੰਦਰ ਗਯੋ।
 ਨਹਿ ਚਰਣਾਂਮ੍ਰਿਤ ਧਾਰਨ ਕਯੋ ॥ ੨੫ ॥
 ਜਾਮ ਜਾਮਨੀ ਕਰਹਿ ਸ਼ਨਾਨ।
 ਪਠਹਿ ਗੁਰੁ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਮਹਾਨ।
 ਭੋਜਨ ਅਲਪ ਅਚਹਿ ਇਕ ਕਾਲੁ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਮਰਹਿ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲੁ
 ॥ ੨੬ ॥

ਨਿਕਟ ਜਿ ਨਰ ਪਿਖਿ ਕਰਿ ਤਿਸ ਚਾਲੀ।
 ਬੂਝੋ 'ਬਰਤ ਨ ਕੀਨਸਿ ਕਾਲੀ' ? 'ਬਰਤ ਕਲੁ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਤੂੰ।
 ਆਜ ਨ ਗਮਨਯੋ ਠਾਕੁਰ ਦ੍ਵਾਰੇ ?
 ਨਹਿ ਚਰਣਾਂਮ੍ਰਿਤ ਲੀਨ ਸਕਾਰੇ' ? 'ਸਵੇਰੇ।
 ॥ ੨੭ ॥

ਸੁਨਿ ਸਭਿ ਤੇ ਭਾਈ ਕੱਲਯਾਨਾ।
 ਮਧੁਰ ਬਾਕ ਤਿਨ ਸੰਗ ਬਖਾਨਾ।
 ਪੁਰਖ ਜਾਗਤੋ ਠਾਕੁਰ ਮੇਰੋ।
 ਜੋ ਬੋਲੇ ਸੁਖ ਦੇਤਿ ਘਨੇਰੋ ॥ ੨੮ ॥
 ਪਾਹਨ ਜੜ੍ਹ ਕੀ ਸੇਵਾ ਬਾਦਿ।
 ਖਾਇ ਨ ਬੋਲਹਿ ਨਹਿ ਅਹਿਲਾਦਿ।
 ਤੁਮ ਕਬਿ ਕਬਿ ਬ੍ਰਤ ਧਾਰਨ ਕਰੋ।
 ਮਹਾਂ ਬਿਕਾਰਨ ਕੋ ਪਰਹਰੋ ॥ ੨੯ ॥
 ਹਮਰੇ ਗੁਰੁ ਕੇ ਸਿਖ ਹੈਂ ਜੇਈ।
 ਅਲਪ ਅਹਾਰ ਬਰਤਿ ਨਿਤ ਸੇਈ।
 ਕਾਮ ਕ੍ਰੋਧ ਕੋ ਸੰਜਮੁ ਸਦਾ।
 ਪ੍ਰਭੁ ਸਿਮਰਨ ਮੈਂ ਲਾਗਯੋ ਰਿਦਾ ॥ ੩੦ ॥
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਸੁਨਿ ਕੈ ਨਰ ਸਾਰੇ।
 ਹਸਹਿ ਪਰਸਪਰ ਤਰਕ ਉਚਾਰੇ।
 'ਇਹ ਮੂਰਖ ਕਛੁ ਜਾਨੈ ਨਾਂਹੀ।

ਸਾਲਗਰਾਮ ਨਿੰਦ ਕੋ ਪ੍ਰਾਹੀ ॥ ੩੧ ॥

ਪਾਹਨ ਕੇਰ ਸਮਾਨ ਬਖਾਨਹਿ।

ਨਹਿ ਮਹਿਮਾ ਕੋ ਮਨ ਮਹਿ ਮਾਨਹਿ।' [†]ਪਾ:-ਆਨਹਿ।

ਬਿਦਤ ਬਾਤ ਪੁਰਿ ਮੈਂ ਭਈ ਸਾਰੇ।

ਮਹਿਪਾਲਕ ਢਿਗ ਜਾਇ ਉਚਾਰੇ

॥ ੩੨ ॥

ਇਕ ਬਿਦੇਸੀ ਨਰ ਪੁਰਿ ਆਯੋ।

ਹਿੰਦੁ ਜਨਮ ਉਰ ਧਰਮ ਨ ਭਾਯੋ।

ਸਾਲਗਰਾਮਹਿ ਤਰਕ ਕਰੰਤਾ।

ਕਹਿ -ਪਾਥਰ, ਬ੍ਰਤ ਨਹੀਂ ਧਰੰਤਾ-

॥ ੩੩ ॥

ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ ਜਪਹਿ, ਨ ਮਾਨਹਿ ਆਨ।

ਤੁਮਰੀ ਆਗਯਾ ਧਰੀ ਨ ਕਾਨਿ।

ਨਿਰਭੈ ਬੋਲਤਿ ਸਭਿ ਕੇ ਸਾਥ।

ਮਨਹੁ ਮੁਕਤਿ ਪਾਈ ਇਨ ਹਾਥ' ॥ ੩੪ ॥

ਇਤਯਾਦਿਕ ਨ੍ਰਿਪ ਸੁਨਿ ਕੈ ਕ੍ਰੋਧਾ।

ਕਹਯੋ 'ਬੁਲਾਵਹੁ ਕਯਾ ਤਿਸ ਬੋਧਾ?

ਕਿਮ ਦੁਰਮਤਿ ਕੋ ਧਰਿ ਕਰਿ ਕਹੈ।

ਬਿਨ ਠਾਕੁਰ ਤਿਹਿ ਕੋ ਗੁਰੁ ਅਹੈ?'

॥ ੩੫ ॥

ਇਕ ਨਰ ਆਇ ਹਕਾਰਯੋ ਤਾਂਹੀ।

ਲੇ ਕਰਿ ਸੰਗ ਗਯੋ ਨ੍ਰਿਪ ਪਾਹੀ।

ਕਰਿ ਬੰਦਨ ਬੈਠਯੋ ਢਿਗ ਜਾਇ।

ਜਿਸ ਬਲ ਸਭਾ ਲੋਕ ਸਮੁਦਾਇ ॥ ੩੬ ॥

ਪਿਖਿ ਮਹਿਪਾਲਕ ਰਿਸ ਕਰਿ ਕਹੈ।

'ਭੇ ਨਰ! ਕੌਨ ਦੇਸ ਤੂੰ ਰਹੈ?

ਕਿਸ ਗੁਰ ਨੇ ਤੋ ਕਹੁ ਉਪਦੇਸ਼ਾ?

ਕੌਨ ਧਰਮ ਕੋ ਧਾਰਯੋ ਬੇਸਾ?' ॥ ੩੭ ॥

ਸੁਨਿ ਕੈ ਤਬਿ ਕੱਲਯਾਨਾ ਭਾਈ।

ਕਹੀ ਗਾਥ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਅਗੁਵਾਈ।

'ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਜਗ ਬਿਦਤਿ ਬਿਸਾਲਾ।

ਤਿਨ ਗਾਦੀ ਊਪਰ ਇਸ ਕਾਲਾ ॥ ੩੮ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਰਜਨ ਪੂਰਨ ਅਹੈਂ।
ਤਿਨ ਕੇ ਸਿਖ ਹਮੁ ਬਾਂਛਤਿ ਲਹੈਂ।
ਦੁਹਿ ਲੋਕਨ ਸੁਖ ਦੇਂ ਉਪਦੇਸ਼।
ਤਿਨ ਕੀ ਬਾਨੀ ਪਠਹਿ ਹਮੇਸ਼ ॥ ੩੯ ॥

ਯਾਂ ਤੇ ਹਮ ਪਾਹਨ ਨਹਿ ਮਾਨਹਿ।
ਦੇਖਹਿ^੧, ਸੁਨਹਿ, ਨ ਖਾਇ, ਬਖਾਨਹਿ।

^੧ਜੋ ਪੱਥਰ ਕਿ) ਨਾ ਦੇਖਦਾ ਨਾ.....।

ਕਯਾ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁਇ ਤਿਸ ਨੇ ਦੇਨਾ।
ਤਾਂ ਕੀ ਸੇਵ ਕਰੇ ਕਯਾ ਲੇਨਾ ॥ ੪੦ ॥

ਜੋ ਸਭਿ ਜੀਵਨ ਕੋ ਹੈ ਜੀਵ।
ਜਿਸ ਅਲੰਬ ਚੇਤਨਤਾ ਥੀਵ।
ਸਗਰੇ ਜਗ ਕੋ ਜੋ ਨਿਜ ਦਾਤਾ।
ਸੋ ਤੁਮ ਨੇ ਪਾਹਨ ਕਰਿ ਜਾਤਾ ॥ ੪੧ ॥

ਜਿਮ ਅਵਨੀ ਸਭਿ ਕੋ ਸੁਲਤਾਨ।
ਤਿਸ ਕੋ ਮੂਢ ਕਰਹਿ ਸਨਮਾਨ।
ਘਾਸ ਡਸਾਇ ਬਸਾਵਨਿ ਕੀਆ।

-ਆਵਹੁ ਇਹਾਂ ਬੈਠੀਅਹਿ ਮੀਆਂ-
॥ ੪੨ ॥

ਤਿਮ ਤੁਮਰੋ ਮਤਿ, ਕਰਹੁ ਵਿਚਾਰਨ^੧।

^੧ਤਿਵੇਂ ਤੁਹਾਡੀ ਬੁੱਧੀ (ਯਾ ਮਤ) ਹੈ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ।

ਪ੍ਰਭੁ ਕੋ ਪਾਹਨ ਕਰਹੁ ਉਚਾਰਨ।

ਰਹਯੋ ਜੁ ਰਮ^੧ ਜਲ ਥਲ ਮਹਿ ਰਾਮ।

^੧ਵਿਆਪ।

ਇਤ ਉਤ ਦੁਹਿ ਲੋਕਨ ਵਿਸ਼੍ਰਾਮ^੧।

^੧ਟਿਕਾਣਾ ਕਰਕੇ।

॥ ੪੩ ॥

ਸਰਬ ਚਰਾਚਰ ਮਹਿ ਰਾਹਿ ਬਯਾਪੇ।

ਤੀਨਹੁ ਕਾਲ ਬਿਖੇ ਬਿਰ ਆਪੇ।

ਤੀਨ ਲੋਕ ਪਤਿ ਮਹਿਦ ਮਹਾਂਨਾ^੧।

^੧ਬੜਿਆਂ ਤੇ ਬੜਾ ਹੈ।

ਅਪਰ ਨ ਪੱਯਤਿ ਜਾਸੁ ਸਮਾਨਾ ॥ ੪੪ ॥

ਲਘੁ ਪਾਹਨ ਮਹਿ ਕਲਪਹੁ ਸੋਈ।

ਪ੍ਰਭੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਤੁਮ ਪਹਿ ਕਿਮ ਹੋਈ?

ਜਾਗਤਿ ਪੁਰਖੁ ਸੁ ਗੁਰੂ ਹਮਾਰੋ।

ਸਦਾ ਸਹਾਇਕ ਤਾਂਹਿ ਬਿਚਾਰੋ ॥ ੪੫ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨ ਨਾਮ ਤ੍ਰਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ

॥ ੩੦ ॥

੩੧. [ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਭਾਈ ਕਲਯਾਣਾ ਸ਼੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਤਸਰ ਆਇਆ]

੩੦<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੩੨

ਦੋਹਰਾ:

ਕਹੀ ਜਥਾਰਥ ਬਾਰਤਾ,

ਸੁਨਿ ਕੈ ਨ੍ਰਿਪ ਅੱਗਯਾਨਿ।

¹ਅੱਗਯਾਨੀ।

ਰਿਸਯੋ, ਕਹਿਨ ਲਾਗਯੋ ਤਬੈ,

'ਉਚਿਤ ਸਜਾਇ ਮਹਾਂਨ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਕਰਹੁ ਕੈਦ ਇਸ ਤੇ ਮਨਵਾਵਹੁ।

ਠਾਕੁਰ ਆਗੈ ਸੀਸ ਨਿਵਾਵਹੁ।

ਨਾਂਹਿ ਤ ਹੋਵਹਿਗੀ ਜਬਿ ਭੋਰ।

ਇਸੇ ਸਜਾਇ ਦੇਯ ਹੈਂ ਘੋਰ' ॥ ੨ ॥

ਬੰਦੀ ਖਾਨੇ ਮਹਿ ਪਹੁੰਚਾਯੋ।

ਤਹਿ ਗੁਰੁ ਸਿਮਰਤਿ ਸਮਾ ਬਿਤਾਯੋ।

ਭਈ ਭੋਰ ਰਾਜਾ ਉਠਿ ਚਲਾ।

ਜਹਿ ਠਾਕੁਰ ਕੋ ਮੰਦਿਰ ਭਲਾ ॥ ੩ ॥

ਕਰਿ ਪੂਜਾ ਚੰਦਨ ਚਰਚਾਯੋ।

ਚਰਣਾਂਮ੍ਰਿਤਿ ਲੇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਯੋ।

ਕਹਯੋ 'ਬਿਦੇਸੀ ਕੋ ਲੇ ਆਵਹੁ।

ਮਮ ਹਦੂਰ ਕਰਿ ਤਿਸਹਿ ਡਰਾਵਹੁ'

॥ ੪ ॥

ਸੁਨਿ ਚਾਕਰ ਲੇ ਕਰਿ ਤਿਹ ਆਏ।

ਬੋਲਯੋ ਨ੍ਰਿਪ 'ਤੈਂ ਹਿੰਦੁ ਕਹਾਏ।

ਠਾਕੁਰ ਕੋ ਪਾਹਿਨ ਕਹਿ ਜੈਸੇ।

ਅਬਹਿ ਸਜਾਇ ਲੀਜੀਅਹਿ ਤੈਸੇ ॥ ੫ ॥

ਨਾਂਹਿ ਤ ਕਹੁ -ਮੈਂ ਭੂਲਯੋ ਭਾਰੀ-।

ਜਬਿ ਹੂਜੈ ਸਭਿ ਕੈ ਅਨੁਸਾਰੀ।'

ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਸਿਖ ਬੋਲਯੋ ਕੱਲਯਾਨਾ।

'ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਅਰਜਨ ਮੋਰ' ਮਹਾਂਨਾ ॥ ੬ ॥

¹ਮੋਰੇ।

ਤਿਨ ਕੋ ਦਿਯੋ ਸੀਸ ਹੈ ਮੇਰਾ।

ਨੰਮ੍ਰਿ ਨ ਕਿਹ ਆਗੈ ਕਿਸ ਬੇਰਾ।

ਤਿਨਹੂੰ ਕੇ ਮੈਂ ਨਿਤ ਅਨੁਸਾਰੀ।

ਕਿਮ ਪਾਹਨ ਕੋ ਪ੍ਰਭੂ ਉਚਾਰੀ' ॥ ੭ ॥

ਰਿਸਜੋ ਭੂਪ 'ਇਹੁ ਡਰਤਿ ਨ ਥੋਰਾ।

ਦਿਹੁ ਸਜਾਇ ਮਮ ਨਿਕਟ ਸੁ ਘੋਰਾ।

¹ਡਾਢੀ ਸਜਾ।

ਜੰਘ ਏਕ ਇਸ ਕੀ ਟੁਕ ਦੀਜਹਿ।

ਅਪਨ ਰਾਜ ਤੇ ਬਾਹਰ ਕੀਜਹਿ ॥ ੮ ॥

ਇਮ ਸੁਨਿ ਕੈ ਆਏ ਚੰਡਾਲਾ।

ਮਨ ਕੱਲ੍ਹਾਨੇ ਗੁਰੂ ਸੰਭਾਲਾ।

ਅਬਿ ਸਹਾਇ ਕੋ ਸਮੇਂ ਤੁਮਾਰਾ।

ਚਲਤਿ ਸਮੈ ਮੁਖਬਾਕ ਉਚਾਰਾ ॥ ੯ ॥

-ਗੁਰੂ ਸਹਾਇ ਹੋਹਿ, ਚਲਿ ਜਾਵਹੁ-।

ਆਪ ਹਾਥ ਦੈ ਨਾਥ ! ਬਚਾਵਹੁ।

ਜੰਘ ਕਾਟਿਬੇ ਲਗਿ ਜੰਦਾਲ।

¹ਚੰਡਾਲ, ਜਲਾਦ।

ਤਤਛਿਨ ਬਿਹਬਲ ਭਯੋ ਨ੍ਰਿਪਾਲ

॥ ੧੦ ॥

ਖਰੋ ਹੁਤੇ ਮੂਰਛ ਗਿਰ ਪਰਯੋ।

ਮੁਖ ਬਿਬਰਨ¹ ਕੰਪਤ ਤਰਫਰਯੋ²।

¹ਮੁੱਖ ਦਾ ਰੰਗ ਫਿਰ ਗਿਆ। ²ਤੜਫਿਆ।

ਗਹਿ ਅੰਗਨਿ ਕੋ ਨਰਨ ਉਠਾਵਾ।

ਨਹਿ ਸਰੀਰ ਕੀ ਸੁਧਿ ਬਿਕੁਲਾਵਾ

॥ ੧੧ ॥

ਇਮ ਦੇਖਤਿ ਤਜਾਗਯੋ ਕੱਲ੍ਹਾਨਾ।

ਨ੍ਰਿਪ ਉਪਚਾਰ¹ ਕਰਹਿ ਮਿਲਿ ਨਾਨਾ।

¹ਰਾਜੇ ਦਾ ਇਲਾਜ।

ਸੀਤਲ ਜਲ ਸੁਗੰਧਿ ਬਹੁ ਲਯਾਏ।

ਮੰਦ ਮੰਦ ਕਰਿ ਪੌਨ ਝੁਲਾਏ ॥ ੧੨ ॥

ਤਊ ਨ ਸੁਧਿ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਤਨ ਆਈ।

ਬਿਹਬਲ ਹੁਇ ਪਰਿਓ ਤਿਸ ਥਾਈਂ।

ਸੁਮਤਿਵੰਤ ਜੇ ਮਾਨਵ ਤਹਾਂ।

ਕਰਹਿ ਬਿਚਾਰਨ 'ਹੋਯਹੁ ਕਹਾਂ ॥ ੧੩ ॥

ਹੁਕਮ ਬਿਦੇਸ਼ੀ ਨਰ ਪਰ ਕੀਨ।

-ਏਕ ਜੰਘ ਕੋ ਕੀਜਹਿ ਹੀਨ-।

ਜਬਿ ਜੰਦਾਲ ਗਯੋ ਤਿਸ ਤੀਰ।

ਗਿਰਯੋ ਨ੍ਰਿਪਤ ਸੁਧਿ ਨਹੀਂ ਸਰੀਰ

॥ ੧੪ ॥

ਯਾਂ ਤੇ ਤਿਸ ਕੋ ਕਰਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨ।

ਜਿਮ ਸੋ ਕਹੈ ਲੀਜੀਅਹਿ ਮੰਨਿ।
 ਸੁਨਿ ਕੈ ਸਭਿ ਨੇ ਨਿਸ਼ਚੈ ਧਰਿਯੋ।
 'ਇਮ ਹੀ ਭਈ ਤਾਂਹਿ' ਕੁਛ ਕਰਜੋ 'ਭਾਵ ਇਸ ਸਿੱਖ ਨੇ।

॥ ੧੫ ॥

ਤਬਿ ਮੰਤ੍ਰੀ ਜੋਰੇ ਜੁਗ ਪਾਨਾ। 'ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ।

ਗਯੋ ਤੁਰਤ ਜਹਿ ਥਿਤਿ ਕੱਲਜਾਨਾ।
 'ਤੁਮ ਹੋ ਸੰਤ ਰੂਪ ਨਹਿ ਜਾਨੇ।
 ਕਰੀ ਅਵਗਯਾ ਤੇ ਪਛੁਤਾਨੇ ॥ ੧੬ ॥
 ਅਬਿ ਬਖਸ਼ਹੁ ਕਰਿ ਛਿਮਾ ਘਨੇਰੀ।
 ਮਹਿਮਾ ਤੁਮਰੀ ਲਖੀ ਬਡੇਰੀ।
 ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹੁ ਨ੍ਰਿਪ ਨਿਕਟ ਸਿਧਾਰਹੁ।
 ਬਿਹਬਲ ਹੋਵਤਿ ਮਰਤਿ ਜਿਵਾਰਹੁ

॥ ੧੭ ॥

ਨਾਂਹਿ ਤ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨ੍ਰਿਪਤ ਹੁਇ ਜਾਈ।
 ਉਠਹੁ ਆਪ ਰੱਛਹੁ ਸੁਖਦਾਈ।
 ਇਮ ਕਹਿ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਢਿਗ ਲੇ ਗਏ।
 ਪਰਜੋ ਬੀਚ ਮਿਲਿ ਨਰ ਗਨ ਭਏ
 ॥ ੧੮ ॥

ਅਵਲੋਕਤਿ ਕੱਲਜਾਨ ਬਖਾਨਾ।
 'ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਮਹਾਂਨਾ।
 ਤਿਨ ਕੀ ਸਿੱਖੀ ਧਾਰਨ ਕਰੀਅਹਿ।
 ਗੁਰ ਸਰਧਾ ਕੋ ਉਰ ਮਹਿ ਧਰੀਅਹਿ
 ॥ ੧੯ ॥

ਕਾਰਨ ਕਰਨ ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਨਾਥ।
 ਤਿਨ ਢਿਗ ਚਲਹੁ ਧਰਹੁ ਪਗ ਮਾਥ।
 ਸਭਿ ਇਕੱਤ੍ਰ ਹੁਇ ਲਿਹੁ ਸਤਿਨਾਮ।
 ਤਿਸ ਦਿਸ਼ ਕੋ ਕੀਜਹਿ ਪਰਨਾਮ ॥ ੨੦ ॥
 -ਦਰਸਨ ਕਰਹਿ ਤੁਮਾਰੋ ਆਇ।

ਅਬਿ ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਦਿਹੁ ਕੁਸ਼ਲ ਬਿਠਾਇ। -।' 'ਭਾਵ ਸੁੱਖਣਾ ਸੁੱਖੋ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਦਰਸਨ ਕਰਾਂਗੇ ਹੁਣ
 ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਰਾਜੀ (ਕਰਕੇ ਉਠਾਕੇ) ਬਿਠਾ ਦਿਓ।

ਇਮ ਭਾਈ ਕੱਲਜਾਨੁ ਸਿਖਾਏ।
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਸਭਿ ਬਿਨੈ ਅਲਾਏ ॥ ੨੧ ॥
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੋ ਲੇ ਕਰਿ ਨਾਮ।

ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਸਭਿ ਕੀਨਿ ਪ੍ਰਨਾਮ।
 ਪਰਸੇ ਚਰਨ ਸਿੱਖ ਕੱਲ੍ਹਜਾਨਾ।^{'ਕਲ੍ਹਜਾਨੇ ਦੇ ਚਰਨ ਪਰਸੇ।}
 'ਤੁਮ ਭੀ ਬਿਨਤੀ ਕਰਹੁ ਬਖਾਨਾ'
 ॥ ੨੨ ॥
 ਲੇ ਕਰਿ ਜਲ ਕਰ ਚਰਨ ਪਖਾਰੇ।
 ਖਰੋ ਭਯੋ ਅਰਦਾਸ ਉਚਾਰੇ।
 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ! ਨ੍ਰਿਪ ਕੀ ਰੱਛਾ ਧਾਰੋ।
 ਦੁਖ ਤੇ ਅਪਨੋ ਜਾਨਿ ਉਧਾਰੋ ॥ ੨੩ ॥
 ਅਬਿ ਹੋਯੋ ਇਹ ਸ਼ਰਨਿ ਤਿਹਾਰੀ।
 ਛਿਮਹੁ ਅਵੱਗਯਾ ਕਰੁਨਾ ਧਾਰੀ।'
 ਕਰਿ ਅਰਦਾਸ ਨਿਵਾਯੋ ਸੀਸ।
 ਕੁਛ ਚੇਤਨਤਾ ਭਈ ਮਹੀਸ਼ ॥ ੨੪ ॥
 ਖੁਲੇ ਬਿਲੋਚਨ ਗਹਿ ਬੈਠਾਰਜੋ।
 'ਚਲਹੁ ਸਦਨ ਲੇ' ਬਾਕ ਉਚਾਰਜੋ।
 'ਨਰ ਪਰਦੇਸੀ ਆਦਰ ਕਰੋ।
 ਅਸਨ ਬਸਨ ਤਿਸੁ ਆਗੇ ਧਰੋ' ॥ ੨੫ ॥
 ਸੁਨਿ ਮੰਤ੍ਰੀ ਜੁਤਿ ਘਰ ਲੇ ਗਏ।
 ਸਨੇ ਸਨੇ ਉਪਚਾਰਨ' ਕਏ।^{'ਯਤਨ, ਇਲਾਜ।}
 ਚਿਰੰਕਾਲ ਕੋ ਰੋਗੀ ਜਥਾ।
 ਖਾਨ ਪਾਨ ਦੀਨਸਿ ਨ੍ਰਿਪ ਤਥਾ ॥ ੨੬ ॥
 ਕੇਤਿਕ ਦਿਨ ਮਹਿ ਕੁਸ਼ਲ ਸਮੇਤ।
 ਹੋਤਿ ਭਯੋ ਮਹੀਪਾਲ ਸੁਚੇਤ।
 ਸਾਦਰ ਤਬਿ ਕੱਲ੍ਹਜਾਨ ਬੁਲਾਯੋ।
 ਬਿਨੈ ਭਨੀ ਬਹੁ ਉਰ ਹਰਖਾਯੋ ॥ ੨੭ ॥
 'ਅਬਿ ਕਿਸ ਥਾਨ ਸਤਿਗੁਰੁ ਰਹੈ ?
 ਤਿਨ ਕੇ ਦਰਸ ਕਰਨ ਚਿਤ' ਚਹੈਂ।^{'ਪਾ:-ਕੋ।}
 ਲੇ ਕਰਿ ਹਮ ਕੋ ਅਪਨੇ ਸਾਥ।
 ਕਰਹੁ ਮਿਲਾਵਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਥ' ॥ ੨੮ ॥
 ਸੁਨਿ ਭਾਈ ਕੱਲ੍ਹਜਾਨ ਬਖਾਨਾ।
 'ਮੱਦ੍ਰ ਦੇਸ -ਗੁਰੁ ਕੋ ਚਕ- ਥਾਨਾ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸ ਢਿਗ ਐਕੈ।
 ਅਕਬਰ ਸ਼ਾਹੁ ਦਿਯੋ। ਹਿਤ ਕੈ ਕੈ^{'ਭਾਵ 'ਚੱਕ' ਦਿੱਤਾ ਸੀ।}

॥੨੯॥

ਚਹੁੰਦਿਸ਼ ਕੇ ਨਰ ਪੂਜਹਿ ਜਾਇ।
 ਸਰਬ ਕਾਮਨਾ ਗੁਰੁ ਤੇ ਪਾਇ।
 ਭੁਗਤ ਮੁਕਤਿ ਕੇ ਦਾਤਾ ਗੁਰੂ।
 ਧਰਹਿ ਭਾਵਨਾ ਕਾਰਜ ਪੁਰੂ ॥੩੦॥
 ਬਡੇ ਭਾਗ ਜਾਗੇ ਅਬਿ ਤੇਰੇ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਚਹਿਤ ਦਰਸ ਗੁਰ ਹੇਰੇ।
 ਦੋਨਹੁ ਲੋਕਨ ਕੇ ਸੁਖ ਪਾਵਹੁ।
 ਚਲਹੁ ਬਨਹੁ ਸਿਖ ਸੀਸ ਨਿਵਾਵਹੁ'

॥੩੧॥

ਇਮ ਸੁਨਿ ਮਹਿਪਾਲਕ ਵਡਭਾਗਾ।
 ਗੁਰੁ ਬਿਲੋਕਨ ਕੋ ਅਨੁਰਾਗਾ।
 ਸਹਤ ਸੈਨ ਕੇ ਹੋਯਹੁ ਤਜਾਰ।
 ਚਲਤਿ ਭਯੋ ਮਗ ਮਹਿ ਪਗ ਡਾਰਿ

॥੩੨॥

ਸਨੈ ਸਨੈ ਸੰਗ ਲੇ ਕੱਲਜਾਨਾ।
 ਆਵਤਿ ਭੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਥਾਨਾ।
 ਵਹਿਰ ਪੁਰੀ ਤੇ ਕੀਨਸ ਡੇਰਾ।
 ਗਜ ਬਾਜੀ ਨਰ ਬ੍ਰਿੰਦ ਬਡੇਰਾ ॥੩੩॥
 ਆਛੀ ਵਸਤੂ ਹੇਤ ਉਪਾਇਨ।
 ਅਰਪਨ ਕੋ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਪਾਇਨ।
 ਦਾਸੀ ਦਾਸ ਸੰਗ ਰਣਵਾਸ।
 ਸਭਿ ਸਮੇਤ ਉਤਰਜੋ ਪੁਰਿ ਪਾਸ ॥੩੪॥
 ਇਮ ਨੀਕੇ ਡੇਰਾ ਕਰਿਵਾਇ।
 ਮਧੁਰ ਬਾਕ ਤੇ ਨ੍ਰਿਪਤ ਟਿਕਾਇ।
 ਪੁਰਿ ਮਹਿ ਗਮਨਜੋ ਤਬ ਕੱਲਜਾਨਾ।
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਬੈਠੇ ਜਿਸ ਥਾਨਾ ॥੩੫॥
 ਦੋਨਹੁ ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਪਗ ਪਰਜੋ।
 ਦਰਸਨ ਕਰਜੋ ਮੋਦ ਉਰ ਭਰਜੋ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਕਹਜੋ 'ਆਉ ਕਲਜਾਨਾ !
 ਕਰਜੋ ਕਿ ਨਹਿ ਉਪਕਾਰ ਮਹਾਂਨਾ?'

॥੩੬॥

ਕਰ ਜੋਰੇ ਤਿਨ ਸਕਲ ਸੁਨਾਈ।

ਮਹਾਂਰਾਜ ! ਲਜਾਯੋ ਨਰਰਾਈ।

ਆਪ ਸਹਾਇਕ ਹੋਏ ਜਬੈ।

ਉਤਕੰਠਤਿ ਹੈ^੧ ਆਯਹੁ ਤਬੈ ॥ ੩੭ ॥

^੧ਬੜੇ ਚਾਉ ਨਾਲ।

ਬਨਹਿ ਸਿੱਖੜ ਰਾਵਰ ਕੋ ਏਹੀ।

ਸਰ ਕੀ ਕਾਰ ਸੰਭਾਰਿ ਸੁ ਲੇਹੀ।

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਟਾਛ ਆਪ ਕੋ ਪਾਇ।

ਲਖਮੀ ਬਾਸ ਕਰਹਿ ਸਤਿ ਭਾਇ^੧

^੧ਸੁਭਾਵਕ, ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ। (ਅ) ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ। (ੲ) ਸੱਚਾ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਕੇ।

॥ ੩੮ ॥

ਅਪਰਨਿ ਕੋ ਇਕ ਕਰਹੁ ਬਹਾਨਾ^੧।

^੧ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇਕ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋ।

ਸਰ ਹਿਤ ਚਾਹੁ ਦਰਬ ਮਹਾਨਾ।

ਤੀਨਹੁ ਲੋਕਨ ਕੇ ਤੁਮ ਦਾਨੀ।

ਸਾਰ^੧ ਸਮਾਰਹੁ ਚਾਰਹੁ ਖਾਨੀ ॥ ੩੯ ॥

^੧ਸੁਧ।

ਜਿਮ ਰਾਵਰ ਕੋ ਉਰ ਮਹਿ ਭਾਵਹਿ।

ਤਿਮ ਤੁਮ ਕਰਹੁ, ਨ ਕੋ ਉਲਟਾਵਹਿ।

ਸਤਿ ਸੰਕਲਪ ਚਹੋ ਤਿਮ ਹੋਇ।

ਆਇਸੁ ਮਹਿ ਸੁਰ ਨਰ ਸਭਿ ਕੋਇ

॥ ੪੦ ॥

ਦੋਹਰਾ:

ਅਬਿ ਡੇਰੋ ਭੂਪਤਿ ਕਰਜੋ, ਸਗਰੀ ਨਿਸਾ

ਬਤਾਇ।

ਮਿਲਹਿ ਹੋਤਿ ਭੁਨਸਾਰ ਕੇ ਪਗ ਪੰਕਜ ^੧ਪਾ:-ਨਜਾਇ।

ਸਿਰ ਲਾਇ^੧ ॥ ੪੧ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਭਾਈ ਕੱਲਜਾਨਾ ਨਿਰਪ ਕੋ ਲਜਾਵਨ' ਪ੍ਰਸੰਗ

ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਏਕਤ੍ਰਿਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥ ੩੧ ॥

੩੨. [ਰਾਜੇ ਨੇ ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਚੰਡਾਲ ਜਨਮ ਪਾਇਆ]

੩੧<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>> ੩੩

ਦੋਹਰਾ:

ਭਈ ਭੋਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਉਠੇ,
ਕਰਿ ਸ਼ਨਾਨ ਤੇ ਆਦਿ।
ਗੁਰੁਤਾ ਗਾਦੀ ਪਰ ਬਿਰੇ,
ਦਰਸਹਿ ਸਿਖ ਅਹਿਲਾਦ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਗਮਨਯੋ ਨ੍ਰਿਪ ਢਿਗ ਤਬ ਕੱਲਯਾਨਾ।
ਮਿਲਨਿ ਹੇਤ ਬਿਰਤੰਤ ਬਖਾਨਾ।
ਤਤਛਿਨ ਕੀਨਸਿ ਸਗਰੀ ਤਯਾਰੀ।
ਲੇ ਕਰਿ ਸਾਥ ਉਪਾਇਨ ਸਾਰੀ ॥ ੨ ॥

ਕੰਚਨ ਰਜਤਿ ਦੰਡਾ ਨਰ ਗਹੈਂ।

'ਸੋਨੇ ਚਾਂਦੀ ਦੀਆਂ ਚੋਬਾਂ।

ਮਹਿਪਾਲਕ ਕੇ ਆਗੇ ਰਹੈਂ।

ਸਚਿਵਾ ਸੁਭਟ ਕੋ ਲੇ ਸਮੁਦਾਏ।

'ਮੰਤ੍ਰੀ।

ਬਸਨ ਬਿਭੂਖਨ ਜਿਨਹੁ ਸੁਹਾਏ ॥ ੩ ॥

ਪਾਇਨ ਤੇ ਚਲਿ ਕਰਿ ਮਹੀਪਾਲਾ।

ਗਮਨਯੋ ਸ਼ਰਧਾ ਧਰੇ ਬਿਸਾਲਾ।

ਪਹੁੰਚਯੋ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਢਿਗ ਜਾਇ।

ਪਗ ਪੰਕਜ ਪਰ ਸੀਸ ਨਿਵਾਇ ॥ ੪ ॥

ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਬਹੁ ਬਿਨੈ ਬਖਾਨੀ।

'ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਮਹਿਮਾ ਮੈਂ ਗੁਨਖਾਨੀ !

ਰਾਵਰਿ ਸ਼ਰਨਿ ਪਰਯੋ ਅਬਿ ਆਈ।'

ਇਮ ਕਹਿ ਬੈਠਿ ਗਯੋ ਸਮੁਹਾਈ ॥ ੫ ॥

ਤਿਸ ਛਿਨ ਮਹਿ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਨਾਥ।

ਪੋਥੀ ਪਠਤਿ ਹੁਤੇ ਗਹਿ ਹਾਥ।

ਓਅੰਕਾਰ ਕੀ ਤੁਕ ਮੁਖ ਇਹੀ।

'ਲਿਖਿਆ ਮੇਟ ਨ ਸਕੀਅਹਿ ਕਹੀ' 'ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ।

॥ ੬ ॥

ਜਿਉਂ ਭਾਵੀ ਤਿਉਂ ਸਾਰ ਸਦੀਵਾ।

'ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਵੀ ਹੋਏ (ਤੇਰੀ ਹੋ ਹਰੀ) ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਸੰਭਾਲ (ਰੱਖਣਾ ਕਰ) (ਅ) ਜਿਵੇਂ (ਰੱਬ ਦੀ) ਭਾਵੀ ਹੋਵੇ
(ਜੀਉ) ਸੰਭਾਲ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਭੁ ਕੀ ਨਦਰ ਕਰੇ ਸੁਖ ਥੀਵਾ।'

†ਦੱਖਣੀ ਓਅੰਕਾਰ ਵਿਚ ਤੁਕਾਂ ਦਾ ਸੁੱਧ ਪਾਠ ਐਉਂ ਹੈ:-ਲੇਖੁ ਨ ਮਿਟਈ ਹੇ ਸਖੀ ਜੋ ਲਿਖਿਆ ਕਰਤਾਰਿ॥ ਆਪੇ ਕਾਰਣੁ ਜਿਨਿ ਕੀਆ ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਪਗੁ ਧਾਰਿ॥ ਕਰਤੇ ਹਥਿ ਵਡਿਆਈਆ ਬੂਝਹੁ ਗੁਰ ਬੀਚਾਰਿ॥ ਲਿਖਿਆ ਫੇਰਿ ਨ ਸਕੀਐ ਜਿਉ ਭਾਵੀ ਤਿਉ ਸਾਰਿ॥ ਨਦਰਿ ਤੇਰੀ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਨਾਨਕ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਿ॥

ਸੁਨਿ ਮਹਿਪਾਲਕ ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰੀ।

-ਇਹੀ ਰੀਤਿ ਜੇ ਸਾਚ ਉਚਾਰੀ ॥ ੭ ॥

ਇਨ ਸੰਗਿ ਮਿਲਨਿ ਨਿਫਲ ਭਾ ਐਸੇ।

ਲਿਖਿਆ ਮੇਟ ਨ ਸਕੀਏ ਕੈਸੇ।

ਜਿਸ ਪਰ ਨਹਿ ਉਪਾਇ ਕਿਮ ਹੋਇ।

ਤਿਸ ਹਿਤ ਉੱਦਮ ਕਰਿਹੈ ਕੋਇ- ॥ ੮ ॥

ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਗੁਰੁ ਕੇ ਸੰਗ ਕਹਜੇ।

ਆਸੈ ਸਕਲ ਆਪ ਕੋ ਲਹਜੇ।

ਕਹੈ ਅਬਿ ਸਿੱਖ ਬਨੋਂ ਗੁਰ ਧਾਰੋਂ।

ਲਿਖਿਓ ਭਾਗ ਭੋਗੋਂ ਨਿਰਧਾਰੋਂ ॥ ੯ ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਭਨਯੋ 'ਮਿਟੈ ਜੇ ਨਾਹੀ।

ਤਉ ਕਰਤਿ ਗੁਰੁ ਆਛੇ ਤਾਂਹੀ।

ਸੰਕਟ ਕਾਟਹਿ ਸੁਖ ਕੋ ਦੇਯ।

ਅਪਨੇ ਜਾਨਿ ਬਚਾਇ ਸੁ ਲੇਯ† ॥ ੧੦ ॥

†ਪਾ:-ਅਪਨੇ ਜਨ ਬਚਾਇ ਸੁ ਲੇਯ।

ਲਿਖਿਓ ਪ੍ਰਭੂ ਕੋ ਸੋ ਭੀ ਰਹੈ।

ਭੋਗਤਿ ਹੀ ਕੱਲ੍ਹਜਾਨ ਸੁ ਲਹੈ।

ਗੁਰੁ ਕਰੁਨਾ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਛੇਮ।

ਦੋਨਹੁ ਬਿਧਿ ਕੋ ਹੈ ਇਹੁ ਨੇਮ ॥ ੧੧ ॥

ਸੁਨਿ ਨਰਿੰਦ ਕੇ ਮਨ ਨਹਿ ਆਈ।

ਕਹਤਿ ਕਿ 'ਦੋਨਹੁ ਕਿਮ ਬਨਿ ਆਈ?

ਲਿਖਿਓ ਭਾਗ ਜੇ ਭੋਗਹਿ ਪ੍ਰਾਨੀ।

ਕਹਾਂ ਕਰੈ ਤਬਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਗਯਾਨੀ?

॥ ੧੨ ॥

ਜੇ ਕਰਿ ਗੁਰੁ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਨਿ।

ਲਿਖਿਓ ਭਾਗ ਮਿਟਿ ਕਰਿ ਹੁਇ ਛੀਨ†।

†ਤਾਂ ਫਿਰ) ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਭਾਗ ਮਿਟਕੇ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ, ਭਾਵ ਭੋਗੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਿਟ ਗਿਆ।

ਯਾਂ ਤੇ ਮਮ ਮਨ ਮਹਿ ਨਹਿ ਆਵੈ।

ਦੋਨਹੁ ਬਿਧਿ ਕੈਸੇ ਬਨਿ ਆਵੈ? ॥ ੧੩ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਕਹਯੋ 'ਰਹਹੁ ਦਿਨ ਤੀਨ।

ਜਿਮ ਹੁਇ ਦੋਨਹੁ ਤਿਮ ਲਿਹੁ† ਚੀਨ।

†ਪਾ:-ਲਿਹੁ ਤੁਮ।

ਬਹੁਰ ਸਿੱਖ ਗੁਰੁ ਘਰ ਕੇ ਬਨਹੁ।
ਸੰਸੈ ਜਿਤਿਕ ਸਕਲ ਹੀ ਹਨਹੁ ॥ ੧੪ ॥

ਮਾਨਿ ਬਚਨ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਲੀਨ।

ਲਜਾਯੋ ਭੇਟ ਸੁ ਅਰਪਨ ਕੀਨ।

ਮਸਤਕ ਟੇਕਿ ਆਇ ਗੋ ਡੇਰੇ।

¹ਆ ਗਿਆ (ਰਾਜਾ)।

ਖਾਨ ਪਾਨ ਕਰਿ ਕੈ ਹਿਤ ਕੇਰੇ ॥ ੧੫ ॥

ਦੇਗ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਅਚਯੋ ਸੁਖ ਪਾਯੋ।

ਬਿਰਯੋ ਤਹਾਂ ਸੋ ਦਿਵਸ ਬਿਤਾਯੋ।

ਭਈ ਜਾਮਨੀ ਜਬਿਹੂੰ ਆਇ।

ਸਿਹਜਾ ਪਰ ਬਿਰ ਹੂੰ ਨਰ ਰਾਇ ॥ ੧੬ ॥

ਸੁਖ ਸੋਂ ਸੁਪਤਯੋ ਨ੍ਰਿਪ ਬੁਧਿਵਾਨ।

ਚੌਕੀਦਾਰ ਖਰੇ ਸਵਧਾਨ।

ਸੋਵਤਿ ਜਬਿ ਜੁਗ ਜਾਮ ਬਿਤਾਏ।

ਅਧਭੁਤ ਸੁਪਨੋ ਤਿਹ ਛਿਨ ਆਏ

॥ ੧੭ ॥

ਅਪਨੋ ਰਾਜ ਭੋਗਿ ਬ੍ਰਿਧ ਹੋਵਾ।

¹ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ) ਆਪਣਾ ਰਾਜ ਭੋਗ ਕੇ ਬੁੱਢਾ ਹੋ ਗਿਆ।

ਬਧਯੋ ਕੁਟੰਬ ਸਗਲ ਹੀ ਜੋਵਾ।

ਪੁਨ ਮ੍ਰਿਤੁ ਹੋਇ ਗਯੋ ਇਸ ਕਾਲ।

ਰਜਧਾਨੀ ਭਾ ਸ਼ੋਕ ਬਿਸਾਲ ॥ ੧੮ ॥

ਸਭਿ ਕੋ ਰੁਦਤਿ ਤਜਾਗ ਕਰਿ ਗਯੋ।

ਘਰ ਚੰਡਾਲ ਜਨਮ ਪੁਨ ਲਯੋ।

ਕਰਹਿ ਦੁਲਾਰਨ 'ਸੁਤ' ਕਹਿ ਸੋਇ।

¹ਓਹ ਚੰਡਾਲ 'ਪੁੱਤ੍ਰ' ਕਹਿਕੇ ਲਡਿਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਖਾਨ ਪਾਨ ਕਰਿ ਬ੍ਰਿਧ ਤਹਿ ਹੋਇ

¹ਵਡਾ।

॥ ੧੯ ॥

ਜਬਿ ਸੰਮਤ ਦਸ ਕੋ ਹੁਇ ਗਯੋ।

ਉਤਸਵ ਤੇ ਬਿਆਹਿ ਤਹਿ ਭਯੋ।

ਬੰਧਪ ਸੰਗ ਬ੍ਰਿੰਦ ਚੰਡਾਲ।

ਗਾਇਨ ਬਾਦਤ ਕੀਨ ਬਿਸਾਲ ॥ ੨੦ ॥

¹ਗਾਉਣਾ ਵਜਾਉਣਾ।

ਬਹੁ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਤਿਨ ਮਹਿ ਹੋਈ।

ਕਰਿ ਕੈ ਬਜਾਹੁ ਮੇਲਿ ਸਭਿ ਕੋਈ।

ਆਇ ਸਦਨ ਮਹਿ ਬਸਨੇ ਲਾਗਯੋ।

ਨਿਜ ਪਰਵਾਰ ਸੰਗ ਅਨੁਰਾਗਯੋ ॥ ੨੧ ॥

ਇਸੀ ਰੀਤਿ ਬੀਤਯੋ ਚਿਰ ਕਾਲ।

ਭਯੋ ਤਰੁਨ ਬਲਵਾਨੁ ਬਿਸਾਲ।

ਪੁੱਤ੍ਰ ਸੁਤਾ ਉਤਪਤ ਗਨ ਕਰੇ।

¹ਬਹੁਤੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ।

ਤਿਨ ਕੋ ਬਯਾਹਯੋ ਉਤਸਵ ਧਰੇ ॥ ੨੨ ॥

ਕੋ ਬਿਸਾਲ ਕੋ ਲਘੁ ਹੈ ਨੰਦ।

ਕੇਤਿਕ ਤਨੀਯਾ ਭਈ ਬਿਲੰਦ।

ਸਭਿ ਕੋ ਬਯਾਹ ਬਧਯੋ ਪਰਵਾਰਾ।

ਪੁੱਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ ਹੇਰਤਿ ਹਿਤ ਭਾਰਾ ॥ ੨੩ ॥

ਹਰਖ ਸ਼ੋਕ ਧਾਰਤਿ ਤਿਨ ਮਾਂਹੀ।

ਦੁਖ ਸੁਖ ਦੇਖਤਿ ਔਧ ਨਿਬਾਹੀ।

¹ਆਯੂ ਬਿਤੀਤ ਕੀਤੀ।

ਜਨਮ ਚੰਡਾਲ ਪਾਇ ਕਰਿ ਭੋਗਾ।

ਭਯੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਤਹਿ ਤੇ ਵਧਿ ਸੋਗਾ ॥ ੨੪ ॥

ਰੁਦਤਿ ਸੁਨਤਿ ਬਿਰਲਾਪਤਿ ਦਾਰਾ।

ਹੇ ਪਤਿ ! ਤੇਰ ਅਧਿਕ ਪਰਵਾਰਾ।

ਗਨ ਸੂਕਰ ਤੈਂ ਪਾਰਨਾ ਕੀਨੇ।

¹ਪਾਲਣੇ।

ਕੂਕਰ ਖਰੇ ਅਹੈਂ ਤਨ ਪੀਨੇ ॥ ੨੫ ॥

ਸਭਿ ਪ੍ਰਤੀਖਨਾ ਤੇਰੀ ਧਰੈਂ।

¹ਉਡੀਕ।

ਕਿਤ ਚਲਿ ਗਯੋ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਨਹਿ ਪਰੈ।

ਇਮ ਕੁਟੰਬ ਰੋਦਤਿ ਦੁਖਿ ਛਾਡੋ।

ਲੇ ਕਰਿ ਵਹਿਰ ਗਏ ਧਰ ਗਾਡੋ ॥ ੨੬ ॥

¹ਕੁਟੰਬ ਨੂੰ ਰੋਦਿਆਂ ਦੁਖੀ ਛਡਕੇ (ਲੋਕੀਂ ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ) ਲੈ ਕੇ ਬਾਹਰ ਗਏ ਤੇ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਦਬਿਆ।

ਇਹੁ ਸਭਿ ਸੁਪਨੋ ਪਾਇ ਨਰਿੰਦ।

ਜਾਗ ਉਠਯੋ ਬਿਸਮਾਇ ਬਿਲੰਦ।

ਕਿਤਿਕ ਕਾਲ ਸੋਚਤਿ ਹੀ ਰਹਯੋ।

-ਇਹੁ ਦੁਰਸੁਪਨਾ ਕਹਾਂ ਮੈਂ ਲਹਯੋ? -

¹ਖੋਟਾ ਸੁਪਨਾ।

॥ ੨੭ ॥

ਭਈ ਪ੍ਰਭਾਤਿ ਸਿੱਖ ਇਕ ਗਯੋ।

ਗੁਰ ਕੋ ਹੁਕਮ ਸੁਨਾਵਤਿ ਭਯੋ।

ਹੇਤ ਅਖੇਰਾ ਖੇਲਿਬੇ ਚਹਯੋ।

¹ਸ਼ਿਕਾਰ।

ਚਲਹਿ ਸੰਗ, ਗੁਰ ਐਸੇ ਕਹਯੋ ॥ ੨੮ ॥

ਸੁਨਿ ਕੈ ਕਰਿ ਸ਼ਨਾਨ ਨ੍ਰਿਪ ਤਬੈ।

ਤੁਰੰਗ ਅਰੂਢਯੋ ਲੇ ਦਲ ਸਬੈ।

ਚਢਿ ਕੈ ਪੁਰਿ ਅੰਤਰ ਕੋ ਆਏ।
 ਤਹਿ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੰਗ ਮਿਲਾਏ ॥ ੨੯ ॥
 ਚਿਤਵਤਿ ਚਿਤ ਦੁਰਸੁਪਨ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਕਹਿ ਨ ਸਕਹਿ ਮੁਖ ਤੇ ਤਿਸ ਕਾਲਾ।
 ਬਦਨ ਮਲੀਨ ਹੁਕਮ ਕੋ ਮਾਨਾ।
 ਲੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਕੋ ਸੰਗ ਪਯਾਨਾ ॥ ੩੦ ॥
 'ਖੇਲਨ ਕਰੋ ਅਖੇਰ ਘਨੇਰਾ।
 ਗੁਰੁ ਜੀ ! ਹਤੋਂ ਮ੍ਰਿਗਨ ਕਰਿ ਘੇਰਾ।
 ਅਸੁ ਧਵਾਇ ਕਰਿ ਕਰੋਂ ਸੰਘਾਰਿ।
 ਬਾਜਨ ਤੇ ਪੰਛੀ ਲਿਉਂ ਮਾਰ' ॥ ੩੧ ॥ 'ਬਾਜਾਂ ਨਾਲ।
 ਮਗ ਮਹਿ ਗਮਨਤਿ ਜਾਤਿ ਸੁਨਾਵਤਿ।
 'ਦੇਖਹੁ ਆਜ ਜਥਾ ਮੈਂ ਘਾਵਤਿ।'
 ਗਏ ਦੂਰ ਕੇਤਿਕ ਉਦਿਆਨਾ।
 ਨਿਕਸਜੇ ਹਰਨ ਨ੍ਰਿਪਤ ਅਗੁਵਾਨਾ। 'ਰਾਜੇ ਦੇ ਅੱਗੋਂ।
 ॥ ੩੨ ॥
 ਸਭਿ ਕੋ ਬਰਜਿ ਆਪ ਹੀ ਧਾਯੋ।
 ਬਡੇ ਬੇਗ ਤੇ ਤੁਰੰਗ ਉਠਾਯੋ।
 ਲਗਜੇ ਗੈਲ', ਦੌਰਹਿ ਜੁਗ ਐਸੇ। 'ਪਿਛੇ।
 ਪੌਨ ਗੌਨ ਪੀਛੇ ਕਿਯ ਜੈਸੇ ॥ ੩੩ ॥
 ਪੁਰਿ ਕੇ ਕੋਸ ਦਸ ਕੁ ਲੋ ਗਯੋ।
 ਮ੍ਰਿਗ ਦੌਰਤਿ ਕੋ ਹਤਿ ਕਰਿ ਲਯੋ।
 ਭਯੋ ਤ੍ਰਿਖਾਤੁਰ ਮੁਖ ਕੁਮਲਾਵਾ।
 ਪਾਛੇ ਤੇ ਭਟ ਕੋਇ ਨ ਆਵਾ ॥ ੩੪ ॥
 ਇਤ ਉਤ ਫਿਰਿ ਕੈ ਹੇਰਨ ਕਰਜੋ।
 ਦੂਰ ਜਾਇ ਇਕ ਗ੍ਰਾਮ ਨਿਹਰਜੋ।
 ਤਿਸ ਕੇ ਨਿਕਟ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਦੇਖਾ।
 ਉਤਰ ਪਰਜੋ ਭਾ ਸ਼੍ਰਮਤ ਵਿਸ਼ੇਖਾ ॥ ੩੫ ॥
 ਤਰੁ ਕੇ ਸੰਗ ਬਾਂਧਿ ਕਰਿ ਘੇਰਾ।
 ਤਹਿ ਤੇ ਨਿਕਟ ਨੀਰ ਕੋ ਟੇਰਾ। 'ਟੋਲਿਆ।
 ਪਿਖਿ ਜਲ ਕੋ ਕਰ ਚਰਨ ਪਖਾਰੇ।
 ਪੁਨ ਪੀ ਕਰਿ ਨਿਜ ਤ੍ਰਿਖਾ ਨਿਵਾਰੇ
 ॥ ੩੬ ॥

ਤਰੁ ਕੇ ਤਰੇ ਸੰਘਨੀ ਛਾਯਾ।

ਸ਼੍ਰਮਤਿ ਨ੍ਰਿਪਤ ਕੋ ਮਨ ਬਿਰਮਾਯਾ।

¹ਲਲਚਾਯਾ।

ਬਸਤ੍ਰ ਬਿਛਾਇ ਬੈਠਿ ਕਰਿ ਤਹਾਂ।

ਸ਼੍ਰਮਤ ਘਾਮ ਤੇ ਸੁਖ ਲਹਿ ਮਹਾਂ ॥ ੩੭ ॥

-ਜਬਹਿ ਤਪਤ ਥੋਰੀ ਹੁਇ ਜਾਇ।

ਪੁਨ ਚਢਿਹੋਂ-, ਅਸ ਮਨ ਠਹਿਰਾਇ।

-ਸੰਗੀ ਆਇ ਮਿਲਹਿਗੇ ਮੋਹੀ।

ਤਬਿ ਲੋ ਛਾਯਾ ਮਹਿ ਸੁਖ ਹੋਹੀ-

॥ ੩੮ ॥

ਪੀਛੇ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਭਟ ਸੰਗ।

ਜਾਤਿ ਅਰੂਢੇ ਸਕਲ ਤੁਰੰਗ।

¹ਸਾਰੇ ਸਵਾਰ ਹੋਏ ਘੋੜਿਆਂ ਪਰ।

ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਖੋਜ ਪਾਰਖਾ ਧਰਿ ਤੇ।

¹ਧਰਤੀ ਤੇ ਰਾਜੇ ਦਾ ਖੋਜ ਪਰਖਦੇ ਪਰਖਦੇ।

ਸਨੈ ਸਨੈ ਸਭਿ ਗਮਨਯੋ ਕਰਿਤੇ ॥ ੩੯ ॥

ਦੋਹਰਾ:

¹ਧੁੱਪ।

ਘਾਮ¹ ਤੇਜ ਅਤਿਸੈ ਭਯੋ, ਖੋਜਤਿ ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ

ਜਾਤਿ।

ਸੇਵਕ ਸੇਵਾ ਹੇਤ ਕੋ, ਇਤ ਉਤ ਫਿਰ

ਉਤਲਾਤਿ ॥ ੪੦ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਭੂਪਤ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਗ' ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਦੋਇ ਤ੍ਰਿੰਸਤੀ

ਅੰਸੂ[†] ॥ ੩੨ ॥

[†]ਪਾ:-ਬੱਤੀਸਮੋਂ।

੩੩. [ਸੁਪਨੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਤੱਖ, ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ ਪਰ ਰਾਜੇ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ]

੩੩<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>> ੩੪

ਦੋਹਰਾ:

ਕਿਤਿਕ ਕਾਲ ਮਹਿਪਾਲ ਕੋ, ਬੈਠਜੋ
ਬਿਤਜੋ ਸੁ ਥਾਨ।

ਤਿਸ ਚੰਡਾਲ^੧ ਕੋ ਪੁਤ੍ਰ ਇਕ, ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ
ਦੇਖਜੋ ਆਨਿ ॥ ੧ ॥

^੧ਭਾਵ ਸੁਫਨੇ ਵਿਚ ਜੋ ਰਾਜਾ ਨੇ ਚੰਡਾਲ ਦਾ ਜਨਮ ਡਿੱਠਾ ਸੀ।

ਚੌਪਈ:

ਦੂਰ ਖਰੋ ਹੇਰਤਿ ਲਲਚਾਵੈ।
ਕਰਤਿ ਤ੍ਰਾਸ, ਪਰ ਨਿਕਟ ਨ ਆਵੈ।
-ਇਹ ਤੋ ਪਿਤਾ ਹਮਾਰੋ ਅਹੈ।
ਜੋ ਮਰਿ ਗਯੋ ਸੁ ਛਲ ਹੀ ਲਹੈ- ॥ ੨ ॥

ਦੌਰਜੋ ਸਦਨ ਬਤਾਯੋ ਜਾਇ।
'ਕਜੋ ਰੋਵਹੁ? ਪਿਤ ਬੈਠਜੋ ਆਇ।
ਕਰਜੋ ਸੁ ਛਲ ਪਿਤ ਮਰਜੋ ਨ ਜਾਨੋ।
ਚਲਿ ਦੇਖਹੁ, ਜੇ ਕਹਜੋ ਨ ਮਾਨੋ' ॥ ੩ ॥

ਸੁਨਤਿ ਭਾਰਜਾ ਚਲਿ ਕਰਿ ਆਈ।
ਅਪਰ ਕੁਟੰਬ ਸੰਗ ਹੀ ਲਜਾਈ।
ਹੜਬੜਾਇ^੧ ਪਹੁੰਚੀ ਦੁਖਿਆਰੀ।
ਦੇਖਤਿ ਊਚੀ ਕੂਕ ਪੁਕਾਰੀ ॥ ੪ ॥
'ਇਹਾ ਕਜਾ ਕੀਨ ਕੁਟੰਬ ਕੋ ਛੋਰਾ।
ਹਮ ਸਭਿ ਕੋ ਦੀਨਸਿ ਦੁਖ ਘੋਰਾ।
ਰੁਦਿਤਿ ਭਈ ਬਜਾਕੁਲ ਨਿਸ ਮਾਂਹੀ।
ਆਇ ਸਮੀਪ ਲੀਨਿ ਸੁਧਿ ਨਾਂਹੀ' ॥ ੫ ॥

^੧ਛੋਤੀ ਨਾਲ।

ਇਮ ਭਾਖਤਿ ਸਗਰੇ ਚਲਿ ਆਏ।
ਦੇਖਿ ਨ੍ਰਿਪਤ ਨੇ ਸਕਲ ਹਟਾਏ।
ਸੁਪਨੇ ਬਿਖੈ ਪਿਖੇ ਥੇ ਜੈਸੇ।
ਦੇਖਤਿ ਭਯੋ ਕੁਟੰਬੀ ਤੈਸੇ^੧ ॥ ੬ ॥

^੧ਪਾ:-ਕੁਟੰਬ ਸਭਿ ਤੈਸੇ।

ਸੋ ਇਸਤ੍ਰੀ, ਸੁਤ ਤਨੀਯਾ ਸੋਈ।
ਸੁਪਨੇ ਜਨਮ ਬਨੇ ਥੇ ਜੋਈ।
ਸਨੈ ਸਨੈ ਜਬਿ ਦੇਖਜੋ ਥਾਨ।

ਨਿਸ ਮਹਿ ਬਸਜੋ ਸੁ ਪਰਤਿ ਪਛਾਨ^੧।

^੧ਪਛਾਣ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

॥ ੭ ॥

ਸੁਪਨਾ ਅਰੁ ਤਿਨ ਪਿਖਤਿ ਬਿਚਾਰਤਿ।

-ਕਹਾਂ ਭਈ- ਅਚਰਜ ਕੋ ਧਾਰਤਿ।

ਸੋ ਨੇਰੇ ਹੁਇ, ਨ੍ਰਿਪਤ ਹਟਾਵੈ।

ਬਚਹਿ ਆਪ, ਜਿਨ^੧ ਛੁਹਨ ਨ ਪਾਵੈ 'ਮਤਾਂ।

॥ ੮ ॥

ਕਹਿ ਚੰਡਾਲਨੀ 'ਤੂੰ ਪਤਿ ਮੇਰੇ।

ਭੋਗਤਿ ਭੋਗ ਰਹਯੋ ਬਹੁਤੇਰੇ।

ਪੁੱਤ੍ਰ ਸੁਤਾ ਇਹੁ ਸਭਿ ਉਪਜਾਏ।

ਅਬਿ ਕਯਾ ਤੋਹਿ ਰਿਦੇ ਮਹਿ ਆਏ

॥ ੯ ॥

ਬਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਧਰਿ ਕਰਿ ਤਨੁ ਆਛੇ।

ਹਮ ਸੋਂ ਮਿਲਿਨਿ ਬਿਦਾਰਯੋ^{੧+} ਪਾਛੇ।

'ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਨ ਤੋਂ ਪਿਛੇ ਹਟਦਾ ਹੈਂ। ਮਿਲ+ਨ = ਸਾਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਨਹੀਂ, (ਸਗੋਂ) ਪਿੱਛੇ ਹਟਾਉਂਦਾ ਹੈਂ। ^੧ਪਾ:- ਵਿਚਾਰਯੋਂ।

ਮਰਿਬੇ ਕੋ ਛਲ ਕਰਿ ਤਜਿ ਗਯੋ।

ਕਹਿ ਤੇ ਜਾਇ ਪਦਾਰਥ ਲਯੋ? ॥ ੧੦ ॥

ਕਯੋਂ ਨ ਲੇਤਿ ਸੁਤ ਕੋ ਨਿਜ ਗੋਦ।

ਕਯੋਂ ਨ ਲੇਤਿ ਅਬਿ ਸਦਨ ਬਿਨੋਦ^੧।

'ਘਰ ਦਾ ਸੁਖ।

ਕਯੋਂ ਨ ਮਿਲਤਿ ਸਗਰੇ ਪਰਵਾਰ।

ਜਿਨ ਸੋਂ ਕਰਤਿ ਸਦਾ ਤੂੰ ਪਯਾਰ^੧ ॥ ੧੧ ॥

ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਸਭਿ ਚੰਡਾਲ ਚਲਿ ਆਏ।

ਨ੍ਰਿਪ ਕੋ ਘੇਰਿ ਖਰੇ ਸਮੁਦਾਏ।

ਜੇ ਜਾਮਨਿ ਕੋ ਸੁਪਨ ਬਿਚਾਰੈ।

ਤੋ ਜਾਨਤਿ ਅਪਨੋ ਪਰਵਾਰੈ ॥ ੧੨ ॥

ਜਬਿ ਜਾਗ੍ਰੁਤ ਅਪੁਨੀ ਪਹਿਚਾਨੈ।

ਕਰਤਿ ਹਟਾਵਨ ਬਾਕ ਬਖਾਨੈ।

'ਮੈਂ ਸਨਬੰਧੀ ਨਹੀਂ ਤੁਮਾਰੋ।

ਅਮਕ ਗਿਰਨਿ ਕੋ ਈਸ ਉਦਾਰੋ^੧ 'ਫਲਾਨੇ ਪਹਾੜਾਂ ਦਾ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਰਾਜਾ ਹਾਂ।

॥ ੧੩ ॥

ਠਾਂਢੇ ਰਹੋ ਦੂਰ ਹਟਿ ਕਰਿ ਕੈ।

ਛੁਵਹੁ ਨ ਤੁਮ ਕੋ ਨੀਚ ਬਿਚਰਿ ਕੈ^੧।

'ਵਿਚਾਰ ਕੇ।

ਅਪਨੋ ਕੋ ਤੁਮ ਕਯੋਂ ਨ ਪਛਾਨੋ।

ਅਪਨ ਸਬੰਧੀ ਮੋਹਿ ਬਖਾਨੇ' ॥ ੧੪ ॥

ਇਮ ਝਗਰਤਿ ਬੀਤਯੋ ਚਿਰਕਾਲ।

ਇਤਨੇ ਮਹਿ ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਿਸਾਲ।

ਚਮ੍ਹ ਸੰਗਿ ਆਏ ਤਿਸ ਬੇਰਾ।

^੧ਫੌਜਾਂ ਨਾਲ।

ਗਨ ਚੰਡਾਲਨ ਨ੍ਰਿਪ ਜਹਿ ਘੇਰਾ ॥ ੧੫ ॥

ਸਗਰੇ ਕਹਿ ਕੈ ਦੂਰ ਹਟਾਏ।

ਬੂਝਯੋ ਤਿਨ ਸੋ ਤਹਾਂ ਬਿਠਾਏ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਅਰੁ ਮਾਨਵ ਸਾਰੇ।

ਬੈਠਿ ਗਏ ਸੁਨਿਬੇ ਹਿਤਧਾਰੇ ॥ ੧੬ ॥

'ਹਮਰੇ ਬੰਧੂ ਬੈਠਯੋ ਏਹੁ।

ਸਗਲ ਕੁਟੰਬ ਇਸੀ ਕੇ ਲੇਹੁ^{੧੨}।

^੧ਸਮਝੋ। ^੨ਪਾ:-ਏਹ, ਨੇਹੁ।

ਬਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਅਰੁ ਭੂਖਨ ਘੇਰਾ।

ਕਰਿ ਛਲ ਮਰਿਬੇ ਲਜਾਇਸੁ ਔਰਾ

॥ ੧੭ ॥

ਸਰਬ ਸਰੀਰ ਅਹੈ ਇਹੁ ਸੋਈ।

ਬਸਤਿ ਹੁਤੇ ਹਮਰੇ ਮਹਿ ਜੋਈ।

ਨੀਕੇ ਸਭਿ ਨੇ ਕੀਨਿ ਚਿਨਾਰੀ।

ਲਖਯੋ ਜੁ ਬਰਤਹਿ ਸੰਗ ਹਮਾਰੀ ॥ ੧੮ ॥

ਅਬਿ ਹਮ ਇਸ ਕੋ ਜਾਨ ਨ ਦੇਈ।

ਜਾਇ ਜਿ, ਨਿਜ ਕੁਟੰਬ ਸੰਗ ਲੇਈ।

ਸਕਲ ਬੈਸ ਜਿਨ ਸੰਗ ਬਿਤਾਈ।

ਅਬਿ ਏ ਕਿਤ ਜੈ ਹੈਂ ਦੁਖ ਪਾਈ^੧ 'ਹੁਣ ਇਹ (ਸਬੰਧੀ) ਦੁਖ ਪਾ ਰਹੇ ਕਿੱਥੇ ਜਾਣ।

॥ ੧੯ ॥

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਸਰਬੱਗਜ ਸੁਜਾਨਾ।

ਤਿਨ ਬਰਜਨ ਕੋ ਬਾਕ ਬਖਾਨਾ।

'ਜੋ ਮਰਿ ਗਯੋ ਸੁ ਬੰਧੂ ਤਿਹਾਰੋ।

ਜਹਿ ਗਾਡਯੋ ਸੋ ਕਬਰ ਨਿਹਾਰੋ ॥ ੨੦ ॥

ਤਿਸ ਮਹਿ ਮੁਰਦਾ ਹੋਇ ਜਿ ਆਨੋ।

ਤੋ ਤੁਮਰੋ ਇਹੁ ਨਹੀਂ, ਪਛਾਨੋ।

ਜੇ ਨਹਿ ਤਹਾਂ ਨਿਹਾਰੋ ਸੋਇ।

ਤੋ ਕਹਿਬੇ ਤੁਮਰੋ ਸਚ ਹੋਇ' ॥ ੨੧ ॥

ਸੁਨਿ ਕੈ ਬਾਕ ਸਭਿਨਿ ਹੀ ਮਾਨੋ।

ਇਹੁ ਤੁਮ ਆਛੀ ਰੀਤਿ ਬਖਾਨੇ।

ਗਨ ਚੰਡਾਲ ਖੋਦ ਤਿਸ ਬੇਰਾ।

ਦਫਨਯੋ ਮੁਰਦਾ ਤਹਾਂ ਸੁ ਹੇਰਾ ॥ ੨੨ ॥ 'ਦੱਬਿਆ ਹੋਯਾ

ਤਬਿ ਚੰਡਾਲ ਸਕਲ ਬਿਸਮਾਏ।

ਬਹੁਰ ਕਹਨਿ ਕਿਛੁ ਨਿਕਟਿ ਨ ਆਏ।

ਭੂਪਤਿ ਕੋ ਚਢਾਇ ਕਰਿ ਚਾਲੇ।

ਅਪਨ ਪੁਰੀ ਕੋ ਪੰਥ ਸਮਾਲੇ ॥ ੨੩ ॥

ਸੰਧਯਾ ਲੋ ਚਲਿ ਕਰਿ ਤਹਿ ਆਏ।

ਮਹਿਪਾਲਕ ਸੋਚਤਿ ਬਿਸਮਾਏ।

ਕਹਿ ਨ ਸਕੈ ਅਚਰਜ ਹੀ ਗਾਥਾ।

-ਕਯਾ ਏ ਭਯੋ ਆਜ ਮਮ ਸਾਥਾ-?

॥ ੨੪ ॥

ਚਿਤਵਤਿ ਕੇ ਚਿਤ ਮਹਿ ਇਮ ਆਈ।

-ਸਕਲ ਬਤਾਵਹਿ ਗੁਰੁ ਗੋਸਾਈ।

ਮਮ ਮਤ ਮਹਿ ਇਹੁ ਕਛੁ ਨ ਆਵੈ।

ਸੁਪਨ ਬਤ ਜਾਗ੍ਰਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਵੈ- ॥ ੨੫ ॥

ਨਿਜ ਥਲੁ ਖਾਨ ਪਾਨ ਕੋ ਕਰਿ ਕੈ।

ਸੁਪਤੇ ਸਭਿ ਸ਼੍ਰਮ ਕੋ ਪਰਿਹਰਿ ਕੈ।

ਭਈ ਪ੍ਰਾਤਿ ਕਰਿ ਤਨ ਇਸ਼ਨਾਨ।

ਸੋਚਤਿ ਚਿਤ ਮਹਿ ਨ੍ਰਿਪਤਿ ਮਹਾਂਨ

॥ ੨੬ ॥

-ਬੂਝਨਿ ਕਰਿਹੋਂ ਗੁਰ ਕੇ ਸਾਥਿ-।

ਇਸ ਬਿਧਿਦੀਨ ਹੋਤਿ ਨਰ ਨਾਥ।

ਬਸਤ੍ਰ ਸਸਤ੍ਰ ਤਨ ਪਹਿਰੇ ਸਾਰੇ।

ਸਚਿਵ ਸੁਭਟ ਅਪੁਨੇ ਸੰਗ ਧਾਰੇ ॥ ੨੭ ॥

ਸਨੈ ਸਨੈ ਪਾਇਨ ਸੋ ਗਯੋ।

ਜਾਇ ਦਰਸ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਕੋ ਕਯੋ।

ਪਦ ਅਰਬਿੰਦ ਬੰਦਨਾ ਧਾਰੀ।

ਬੈਠਯੋ ਨੰਮ੍ਰੁ ਸੁ ਹੋਇ ਅਗਾਰੀ ॥ ੨੮ ॥

ਸਾਦਰ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕਹਿ ਕਰਿ ਕੈ।

ਬੂਝਯੋ 'ਹੇ ਨ੍ਰਿਪ! ਚਿੰਤਾ ਧਰਿ ਕੈ।

ਕਯੋਂ ਮਨ ਭੰਗ ਹੋਇ ਕਰਿ ਰਹਯੋ?

ਕੋ ਕਾਰਣ ਐਸੋ ਕਿਤ ਲਹਜੋ^੧ ?' ॥ ੨੯ ॥

ਸੁਨਿ ਨ੍ਰਿਪ ਸ਼ਰਧਾ ਕਰਿ ਅਧਿਕਾਈ।

-ਬੁਝਯੋ ਗੁਰੂ ਜੁ ਮੋ ਮਨ ਭਾਈ^੧ -।

^੧ਐਸਾ ਕੀਹ ਕਾਰਣ ਹੈ, ਕਿਤੇ ਕੁਝ ਡਿੱਠਾ ਹੈ?

^੧ਦਿਲ ਵਿਚ ਸਮਝਿਆ ਕਿ) ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਉਹ ਗੱਲ ਪੁੱਛੀ ਹੈ ਜੋ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ (ਪੁੱਛਣੀ) ਚੰਗੀ ਲੱਗ ਰਹੀ ਸੀ, (ਅ) ਮਨ ਭਾਈ = ਮਨ ਵਿਚ ਬੀਤ ਰਹੀ ਸੀ।

ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਬਿਰਤਾਂਤ ਬਖਾਨਾ।

'ਤੁਮ ਸਮਰਥ, ਸਰਬੱਗਜ, ਮਹਾਨਾ!

॥ ੩੦ ॥

ਗੁਪਤ ਬਿਦਤ ਬਿਰਤੰਤ ਪਛਾਨਹੁ।

ਤੀਨ ਕਾਲ ਮਹਿ ਹੋਇ, ਸੁ ਜਾਨਹੁ।

ਭਯੋ ਮੋਹਿ ਮਨ ਅਧਿਕ ਸੰਦੇਹੁ।

ਤੁਮ ਬਿਨ ਅਪਰ ਮਿਟਾਇ ਨ ਕੇਹੂ

॥ ੩੧ ॥

ਭਯੋ ਜਾਮਨੀ ਮਹਿ ਇਮ ਸੁਪਨਾ।

ਤਜਯੋ ਸਰੀਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹੁਇ ਅਪੁਨਾ।

ਸਭਿ ਰਣਵਾਸ ਰਾਜ ਕੇ ਲੋਕ।

ਰੁਦਤਿ ਪੀਟਤੇ ਧਰਿ ਉਰ ਸ਼ੋਕ ॥ ੩੨ ॥

ਮੈਂ ਤਬਿ ਜਨਮਯੋ ਘਰ ਚੰਡਾਲ।

ਤਹਿ ਹੋਯੋ ਪਰਵਾਰ ਬਿਸਾਲ।

ਭੋਗੁ ਆਰਬਲ ਤਨ ਕੀ ਤਹਾਂ।

ਭਯੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੈਂ ਸੰਕਟ ਮਹਾਂ ॥ ੩੩ ॥

ਭੋਰ ਹੋਤਿ ਜਬਿ ਗਏ ਅਖੇਰ।

ਤਹਿ ਚੰਡਾਲਨਿ ਲੀਨ ਸੁ ਘੇਰ।

ਜੋ ਸੁਪਨੇ ਮਹਿ ਭਾ ਪਰਵਾਰੇ।

ਤੈਸੇ ਰੂਪ ਸਮੂਹ ਨਿਹਾਰੇ^੧ ॥ ੩੪ ॥

ਦਾਰਾ, ਸੁਤ, ਪੁੱਤ੍ਰੀ^੧ ਜੇ ਭਈ।

ਕਰਿ ਚਿਨਾਰ ਮੈਂ ਦੇਖਿ ਸੁ ਲਈ।

ਤਿਨਹੁ ਪਛਾਨ ਮੋਹਿ ਕੋ ਲੀਨਾ।

ਦੇਖਯੋ ਤੁਮ ਝਗਰਾ ਜੋ ਕੀਨਾ ॥ ੩੫ ॥

ਇਹ ਸਗਰੋ ਬਿਰਤੰਤ ਜੁ ਹੋਵਾ।

ਅਹੈ ਸਾਚ ਕੈ ਝੂਠੋ ਜੋਵਾ?

ਮਮ ਮਨ ਨਿਸਚੈ ਆਇ ਨ ਕੋਈ।

ਯਾਂ ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਚਿਤ ਬਡ ਹੋਈ ॥ ੩੬ ॥

^੧ਜਾਗ੍ਰਤ ਵਿੱਚ) ਵੇਖੇ।

^੧ਪਾ:-ਇਸਤ੍ਰੀ।

ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹੁ ਇਹੁ ਸਰਬ ਬਤਾਵਹੁ।

ਕਯਾ ਅਚਰਜੁ ਹੋਯੋ? ਸਮੁਝਾਵਹੁ।'

ਇਮ ਨ੍ਰਿਪ ਕੇ ਸੁਨਿ ਕੈ ਸਭਿ ਗਾਥ।

ਕਹਤਿ ਭਏ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਨਾਥ ॥ ੩੭ ॥

- 'ਲਿਖਿਆ ਪ੍ਰਭ ਕੋ, ਕੋ ਨਹਿ ਖੋਵਤਿ।

ਤਉ ਸਹਾਇਕ ਸਤਿਗੁਰ ਹੋਵਤਿ-।

ਇਹ ਗਤਿ ਬੀਤੀ ਹੈ ਤੁਵ ਸੰਗ।

ਕਰਹੁ ਨਹੀਂ ਅਪਨੋ ਮਨ ਭੰਗ।' ॥ ੩੮ ॥ 'ਭਾਵ ਉਦਾਸ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਸਤਿਗੁਰ ਭਏ ਸਹਾਇਕ ਤੇਰੀ।

ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰਤਿ ਬਾਤ ਜੁ ਹੇਰੀ।

ਜਨਮ ਪਾਵਨੋ ਘਰ ਚੰਡਾਲ।

ਤੋਹਿ ਭਾਗ ਮਹਿ ਲਿਖਯੋ ਅਟਾਲ।' ॥ ੩੯ ॥ 'ਅਟੱਲ।

॥ ੩੯ ॥

ਸਦਨੁ ਤਯਾਗ ਕੈ ਤੂੰ ਚਲਿ ਆਯੋ।

ਸਤਿਗੁਰ ਆਗੈ ਸੀਸ ਨਿਵਾਯੋ।

ਧਰੇ ਪਦਾਰਥ ਆਨ ਉਪਾਇਨ।

ਕਰਿ ਸ਼ਰਧਾ ਪਰਸੇ ਕਰ ਪਾਇਨ।' ॥ ੪੦ ॥ 'ਭਾਵ ਛੋਹੇ ਹਨ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਚਰਨ ਗੁਰੂ ਕੇ।

॥ ੪੦ ॥

ਯਾਂ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰ ਭਏ ਸਹਾਇ।

ਸੁਪਨੇ ਮਹਿ ਸੋ ਦੀਨ ਬਿਤਾਇ।

ਜਨਮ ਚੰਡਾਲ ਜੁ ਧਰਨੋ ਹੁਤੋ।

ਸੋ ਇਕ ਜਾਮਨਿ ਮਹਿ ਧਰਿ ਬਿਤੋ

॥ ੪੧ ॥

ਭਰਮ ਹੁਤੋ ਤੇਰੋ ਮਨ ਮਾਂਗੀ।

-ਲਿਖਯਾ ਮੇਟ ਸਕਹਿ ਕੋ ਨਾਂਗੀ।

ਤੋ ਸਹਾਇਤਾ ਗੁਰ ਕਯਾ ਕਰੈ।

ਨਿਫਲਹਿ-, ਇਮ ਸੰਸੋ ਤੂੰ ਧਰੈ ॥ ੪੨ ॥

ਸੋ ਬਿਧਿ ਤੁਝ ਕੋ ਕਰਿ ਦਿਖਰਾਈ।

ਇਮ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਹੋਇ ਸਹਾਈ।

ਮਹਾਂ ਕਸ਼ਟ ਤੇ ਲੇਤਿ ਬਚਾਇ।

ਜੋ ਸਿਖ ਬਨਿ ਹੈ ਸ਼ਰਧਾ ਲਯਾਇ'

॥ ੪੩ ॥

ਸੁਨਿ ਕੈ ਨ੍ਰਿਪ ਗਦਿ ਗਦਿ ਹੁਇ ਗਯੋ।
 ਬੈਠੇ ਮਹਿਦ ਪ੍ਰੇਮ ਉਪਜਯੋ।
 ਬਹਯੋ ਨਯਨ ਤੇ ਅੱਸੂ ਪ੍ਰਵਾਹੂ।
 ਧਰਯੋ ਸੀਸ ਪਗ ਪੰਕਜ ਮਾਂਹੂ ॥ ੪੪ ॥
 'ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਅਰਜਨ।
 ਸਿੱਖਯਨ ਰੱਖਕ ਸੁਨਿ ਜਿਨ ਅਰਜਨਿ।
 ਮੈਂ ਅਤਿ ਦੀਨ ਪਰਯੋ ਦਰਬਾਰ।
 ਗਹੋ ਬਾਂਹੁ ਕੀਜਹਿ ਭਵ ਪਾਰ ॥ ੪੫ ॥
 ਤੁਮ ਸਮ ਗੁਰੂ ਪਾਇ ਹੋਂ ਕਹਾਂ।
 ਜਨਮ ਮਰਨ ਕਾਟੋ ਦੁਖ ਮਹਾਂ।
 ਨਿਜ ਚਰਣਾਂਮ੍ਰਿਤ ਮੁਝ ਕੋ ਦੇਹੁ।
 ਸੁੱਧਾ ਆਪਨੋ ਸਿਖ ਕਰਿ ਲੇਹੁ' ॥ ੪੬ ॥ 'ਨਿਰੋਲ।
 ਸ਼ਰਧਾ ਅਚਲ ਦੇਖਿ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ।
 -ਸੰਸੇ ਮਿਟੇ, ਭਯੋ ਅਬਿ ਸੁਧ ਮਨ-।
 ਤਬਿ ਜਲ ਕੋ ਮੰਗਵਾਇ ਸੁ ਲੀਨਿ।
 ਪਦੁ ਅਰਬਿੰਦ ਪਖਾਰਨ ਕੀਨ ॥ ੪੭ ॥
 ਸਹਤ ਭਾਰਜਾ ਭੂਪਤਿ ਪੀਵਾ।
 ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਸਿਖ ਮਨ ਤੇ ਥੀਵਾ।
 ਤਬਿ ਭਾਈ ਕੱਲਜਾਨ ਬੁਲਾਯੋ।
 'ਇਹ ਉਪਕਾਰੀ ਤੁਝ ਕੋ ਲਯਾਯੋ ॥ ੪੮ ॥
 ਇਸਕੋ ਪੂਜਨ ਕਰਹੁ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ੁ।
 ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਕੇ ਬਾਕ ਨਰੇਸ਼।
 ਕਹਤਿ ਭਯੋ 'ਇਹ ਮੇਰੋ ਈਸ਼।
 ਉਰ ਸਿਮਰੋਂ ਮੈਂ ਧਰਿ ਪਦ ਸੀਸ ॥ ੪੯ ॥
 ਇਸ ਕੋ ਮੈਂ ਅਪੁਨੇ ਸੰਗ ਕਰਿ ਕੈ।
 ਗਮਨੋਂ ਸਦਨ ਜਬਹਿ ਹਿਤ ਧਰਿ ਕੈ।
 ਲੇ ਜਾਵੋਂ, ਉਪਹਾਰ ਪਠਾਵੋਂ। 'ਭੇਟਾ।
 ਭਾਉ ਬਿਸਾਲ ਕਰੋਂ ਹਰਖਾਵੋਂ' ॥ ੫੦ ॥
 ਕੇਤਿਕ ਦਿਨ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਤੀਰ।
 ਰਹਤਿ ਭਯੋ ਭੂਪਤਿ ਮਤਿ ਧੀਰ।
 ਬਹੁਤ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਸੁਨਿ ਉਪਦੇਸ਼।
 ਪ੍ਰਭੁ ਕਾ ਸਿਮਰਨਿ ਕਰਹਿ ਹਮੇਸ਼

॥ ੫੧ ॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕਰਬੇ ਅਭਿਲਾਖਾ।

¹ਭਾਵ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਰਚਨ ਦੀ ਚਾਹ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਧਰਹਿ ਪਿਤਾ ਜਿਮ ਭਾਖਾ।

ਬਹੁ ਦਿਨ ਰਹਿ ਨ੍ਰਿਪ ਰੁਖਸਦ ਚਹੈ।

ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸੋਂ ਕਹੈ ॥ ੫੨ ॥

ਮੋਹਿ ਦਰਬ ਲੇ ਕਰਿ ਨਿਜ ਹਾਥ।

ਕਰਹੁ ਸਕਾਰਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਥ।

ਕੋ ਸੁੰਦਰ ਥਲ ਕੋ ਅਵਲੋਕ।

ਰਚਹੁ ਤਾਲ ਨਿਰਮਲ ਜਲ ਰੋਕ। ॥ ੫੩ ॥

¹ਕੱਠਾ ਹੋਵੇ।

ਮੋਹਿ ਭਾਵਨੀ ਐਸੇ ਅਹੈ।

ਰਾਵਰਿ^੧ ਕੀ ਮਰਜੀ ਹਮ ਚਹੈਂ।

^੧ਪਾ:-ਸਤਿਗੁਰ।

ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕਹਿ ਤਿਸੁ ਬੇਰਾ।

ਇਮ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਤੁਵ ਮਨੁ ਫੇਰਾ ॥ ੫੪ ॥

ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਤੀਰਥ ਭਾਰੀ।

ਤਿਸ ਕਰਿਬੇ ਕੋ ਇੱਛੁ ਹਮਾਰੀ।

ਜੇਤਿਕ ਦਰਬ ਪਠਹਿ ਗੋ ਇਹਾਂ।

ਤਿਹ ਸਰ ਪਰ ਹਮ ਲਾਵਹਿ ਮਹਾਂ

॥ ੫੫ ॥

ਦਰਬ ਸਕਾਰਬ ਹੋਹਿ ਤੁਮਾਰਾ।

ਲੋਕਨਿ ਪਰ ਅਤਿਸੈ ਉਪਕਾਰਾ।

ਉਰ ਅਨੰਦ ਭਾ ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਬੈਨ।

ਬ੍ਰਿਹੁ ਤੇ ਭਰਜੋ ਨੀਰ ਬਹੁ ਨੈਨ ॥ ੫੬ ॥

ਮਸਤਕ ਟੇਕਿ ਬਿਦਾ ਹੁਇ ਗਯੋ।

ਅਪਨੇ ਸੰਗ ਕੱਲ੍ਹਾਨ ਸੁ ਲਯੋ।

ਨਿਜ ਰਜਧਾਨੀ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਵਾ।

ਰਾਜ ਸ਼੍ਰੇਯ ਜੁਤਿ ਸਗਰੋ ਜੋਵਾ। ॥ ੫੭ ॥

¹ਸਾਰਾ ਰਾਜ ਸੁਖ ਸਮੇਤ ਡਿੱਠਾ।

ਕੋ ਦਿਨ ਢਿਗ ਰਾਖਯੋ ਕੱਲ੍ਹਾਨਾ।

ਪੁਨ ਥਾਤੀ ਦੇ ਦਰਬ ਮਹਾਂਨਾ।

¹ਬਹੁਤੇ ਧਨ ਦੀਆਂ ਥੈਲੀਆਂ।

ਨਿਜ ਨਰ ਸੰਗ ਮਿਲਾਇ ਪੁਚਾਯੋ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੇ ਢਿਗ ਚਲਿ ਆਯੋ

॥ ੫੮ ॥

ਆਯੋ ਦਰਬ ਦੇਖਿ ਨਿਜ ਪਾਸ।

ਚਾਹਤਿ ਸਰਾ ਕੋ ਕਰਜੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼। 'ਸ਼੍ਰੋਵਰ।

ਬੂਝ ਬ੍ਰਿਧ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ।

'ਪਿਖਹੁ ਸਥਾਨ ਕਰਹੁ ਨਿਰਜਾਸ'। 'ਨਿਰਨੈ।

॥ ੫੯ ॥

ਉੱਦਮ ਤੀਰਥ ਰਚਿਬੇ ਕਰਿਓ।

ਜਿਸ ਤੇ ਸਿੱਖਨ ਕੋ ਗਨ ਤਰਿਓ।

ਸੁਨਹੁ ਕਥਾ ਆਗਲਿ ਜਿਮ ਭਈ।

ਕਵਿ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਸੁਭ ਨਿਰਮਈ। 'ਰਚੀ।

॥ ੬੦ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਨ੍ਰਿਪਤਿ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਤੀਨਤ੍ਰਿੰਸਤੀ
ਅੰਸੂ ॥ ੩੩ ॥

੩੪. [ਸੰਤੋਖਸਰ ਵਿਚੋਂ ਜੋਗੀ ਨਿਕਲਿਆ]

੩੩<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੩੫

ਦੋਹਰਾ:

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਜੀ ਗੁਰ ਭਏ,

ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਪੀਨ।

'ਬੜੇ।

ਕਰਹਿੰ ਉਧਾਰਨ ਅਨਿਕ ਹੀ,

ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੀਨ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਬਚਨ ਪਿਤਾ ਕੇ ਸਿਮਰਨ ਕਰੇ।

ਤੀਰਥ ਸਿਰਜਨ ਇੱਛਾ ਧਰੇ।

ਕਰਜੇ ਪ੍ਰਿਥਮ। ਬੀਤਜੇ ਚਿਰਕਾਲ।

'ਭਾਵ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਪਹਿਲੋਂ ਦਾ ਪੁਟਵਾਇਆ।

ਪੁਨ ਇਕੱਤ੍ਰ ਹੁਇ ਨੀਰ ਬਿਸਾਲ ॥ ੨ ॥

ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਸੰਗ ਸੁ ਪੂਰਜੇ ਗਯੋ।

ਖਨਨ। ਚਿੰਨ੍ਹ ਸਭਿ ਮਿਟਤੋ ਭਯੋ।

'ਖੋਦਣ ਦੇ।

ਟੋਵਾ ਹੁਤੋ ਅਲਪ। ਹੀ ਕਰਿਯੋ।

'ਬੋਹੜਾ।

ਸਨੈ ਸਨੈ ਜਲੁ ਸਗਲੋ ਭਰਿਯੋ ॥ ੩ ॥

ਚਹੁ ਦਿਸ ਤੇ ਢਰਿ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਪਰੀ।

ਜਿਸ ਤੇ ਨਾਂਹਿ ਚਿਨਾਰੀ। ਕਰੀ।

'ਪਛਾਣ।

ਇਤਿ ਉਤਿ ਫਿਰੇ ਬ੍ਰਿੰਦ ਤਰੁ ਖਰੇ।

ਬਦਰੀ ਆਦਿ ਨ ਜਾਨਿਯ ਪਰੇ ॥ ੪ ॥

ਬ੍ਰਿਛ ਸਿੰਸਪਾ। ਜਾਇ ਸੁ ਹੇਰਾ।

'ਟਾਹਲੀ।

ਖਰੇ ਭਏ ਸਤਿਗੁਰ ਤਿਸ ਬੇਰਾ।

ਤੀਨ ਕਾਲ ਸਰਬੱਗ ਮਹਾਂਨਾ।

ਖੋਜਤਿ ਜਿਮ ਅਲਪੱਗ ਅਜਾਨਾ ॥ ੫ ॥

ਮਿਟ ਗਯੋ ਚਿੰਨ੍ਹ ਰਹਜੋ ਕੁਛ ਟੋਵਾ।

ਨਿਸਚੈ ਭਯੋ ਨ, ਫਿਰ ਫਿਰ ਜੋਵਾ।

ਝਾਰ ਕਰੀਰ ਬੇਲੁ ਬਿਸਤਾਰਾ।

ਨਹਿ ਨਿਰਨੈ ਕਿਯ ਸਕਲ ਨਿਹਾਰਾ

॥ ੬ ॥

ਫਲ ਦਿਖਾਇ ਚਾਹਤਿ ਬਿਦਤਾਵਾ।

ਯਾਂ ਤੇ ਨਹਿ ਤਿਹ ਛਿਨ ਬਿਦਤਾਵਾ।

ਬ੍ਰਿਛ ਸਿੰਸਪਾ ਤੇ ਬਲ ਜਾਨਾ†।

†ਇਸ ਥਾਵੇਂ ਹੁਣ ਤਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਹੈ, ਨਾਮ ਟਾਹਲੀ

ਸਾਹਿਬ ਸੱਦੀਦਾ ਹੈ, ਕਰਮੇ ਦੀ ਡਿਉਡੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵਾਰ
ਸੰਤੋਖਸਰ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਤੇ ਹੈ ਤੇ ਟਾਹਲੀ ਬੀ ਹੈ।

ਤਹਾਂ ਜਾਇ ਕਰਿ ਉੱਦਮੁ ਠਾਨਾ ॥ ੭ ॥
ਨਿਸਚੈ ਤਿਸ ਤੀਰਥ ਕੋ ਕਰਿਯੋ।
ਸਭਿਨਿ ਸੰਗ ਸਤਿਗੁਰੂ ਉਚਰਿਯੋ।
'ਗੁਰ ਆਗਯਾ ਤੇ ਪਿਤਾ ਹਮਾਰੇ।
ਆਇ ਸੁ ਸਰ ਕਰਿਵਾਇਸੁ ਕਾਰੇ ॥ ੮ ॥
ਇਹ ਤੋ ਬਿਦਤ ਚਿੰਨ੍ਹ ਲਖਿ ਪੱਯਤਿ।
ਖਨ੍ਹੇ ਕਿਤਿਕ ਅਰੁ ਤਰੁ ਦ੍ਰਿਸਟਯਤਿ।'
ਇਮ ਸੁਨਿ ਸਭਿ ਨੈ ਕੀਨਸਿ ਨਿਰਨੇ।
'ਆਪ ਜਥਾਰਥ ਕਰਿਹੋ ਬਰਨੇ ॥ ੯ ॥
ਟੋਵਾ ਖਨ੍ਹੇ ਸੋ ਪਰਹਿ ਦਿਸਾਈ।
ਤੁਮੁ ਤੇ ਕੌਨ ਲਖਹਿ ਅਧਿਕਾਈ।'
ਇਮ ਨਿਸਚੈ ਕਰਿ ਲਗੇ ਖਨਾਵਨਿ।
ਗਨ ਮਜੂਰ, ਸਿਖ ਕਰੇ ਲਗਾਵਨਿ
॥ ੧੦ ॥

ਬ੍ਰਿੰਦ ਖਨਹਿ ਸਿਰ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਧਾਰਹਿ।
ਲੇ ਕਰਿ ਵਹਿਰ ਜਾਇ ਤਟਾ ਡਾਰਹਿ।
ਅਨਗਨ ਮਾਨਵ ਆਵਨਿ ਲਾਗੇ।
ਕਿਤੇ ਮਜੂਰ ਸਿੱਖਯ ਬਡਿਭਾਗੇ ॥ ੧੧ ॥
ਇਮ ਦਿਨਪ੍ਰਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਨਾਥੁ।
ਲੇ ਕਰਿ ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਸਾਥ।
ਜਹਿ ਕਹਿ ਤੇ ਬਹੁ ਕਰੇ ਬੁਲਾਵਨਿ।
ਗਨ ਮਜੂਰ ਜੁਤਿ ਕਰਤਿ ਖਨਾਵਨਿ
॥ ੧੨ ॥

'ਕੰਢੇ ਤੇ।

ਬੈਠਹਿ ਜਾਇ ਤਾਂਹਿ ਕੇ ਤੀਰ।
ਖੇਦਹਿ ਬਹੁ ਮਾਨਵ ਕੀ ਭੀਰ।
ਇਕ ਖਨਨੀ ਗਹਿ ਖਨਹਿ ਸਬਲ ਥਲ†।
ਏਕ ਨਿਕਾਸਹਿ, ਭਾਖਹਿ 'ਚਲਿ ਚਲਿ'
॥ ੧੩ ॥

'ਕਹੀ ਫੜ ਫੜ ਕੇ। †ਪਾ:-ਹਨਹਿ ਸੁ ਥਲ ਥਲ।

ਧਰਹਿ ਭਾਵਨਾ ਕੇਤਿਕ ਆਵਹਿ।
ਤੀਰਥ ਖਨਹਿ ਤਥਾ ਫਲ ਪਾਵਹਿ।
ਕੇਤਿਕ ਸਿੱਖਯ ਆਪ ਚਲਿ ਆਏ।

ਕੇਤਿਕ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਬੁਲਵਾਏ ॥ ੧੪ ॥

ਭਈ ਜਹਾਂ ਕਹਿ ਪਸਰੀ ਗਾਥਾ।

ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਆਇ, ਨਾਇ ਪਦ ਮਾਥਾ।

ਮਹਾਂ ਚੌਪ ਤੇ ਕਾਰਾ ਨਿਕਾਰਹਿ। ^{ਗਾਰਾ।}

ਸਿਮਰਹਿ ਨਾਮ ਬਿਘਨ ਕੋ ਟਾਰਹਿ

॥ ੧੫ ॥

ਕੋ ਆਵਤਿ ਕੋ ਜਾਤਿ ਅਨੇਕ।

ਕੋ ਸੇਵਾ ਕਰਿ ਲਹਹਿ ਬਿਬੇਕ।

ਕੋ ਜਗ ਸੁਖ ਕੋ ਬਾਂਛਤਿ ਆਵਹਿ।

ਸੁਤ ਬਿਤ ਆਦਿਕ ਸੋ ਤਹਿ ਪਾਵਹਿ

॥ ੧੬ ॥

ਪ੍ਰਾਤਿ ਹੋਤਿ ਲੇ ਸੰਗ ਸਭਿਨਿ ਕੋ।

ਸਗਰੇ ਦਿਨ ਮਹਿ ਕਰਹਿ ਖਨਨ ਕੋ।

ਸੰਧਯਾ ਹੋਤਿ ਜਾਤਿ ਬਿਚ ਗ੍ਰਾਮ।

ਬਨਹਿ ਦੇਗ ਬਡ ਗੁਰ ਕੇ ਧਾਮ ॥ ੧੭ ॥

ਸਗਰੀ ਸੰਗਤਿ ਪਾਇ ਅਹਾਰੇ।

ਤਹਾਂ ਜਾਮਨੀ ਬਸਹਹਿ ਸਾਰੇ।

ਹੋਤਿ ਭੋਰ ਸਭਿ ਕ੍ਰਿਯਾ ਸੁਧਾਰਿ।

ਕਰਹਿ ਜਾਇ ਤੀਰਥ ਕੀ ਕਾਰ ॥ ੧੮ ॥

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੇਤਿਕ ਦਿਨ ਕਰੇ।

ਖਨਹਿ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਵਾਹਰਿ ਗਿਰੇ।

ਬਹੁ ਗੰਭੀਰਾ ਕਰਜੋ ਬਰ ਤਾਲ। ^{ਭੁੰਘਾ।}

ਕਹਿ ਕਰਿਵਾਵੈ ਗੁਰੂ ਬਿਸਾਲ ॥ ੧੯ ॥

ਬਹੁ ਸਿੱਖਜਨ ਕੀ ਹੋਈ ਭੀਰ।

ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਮਹਿਮਾ ਆਵਹਿ ਤੀਰ।

ਕੇਤਿਕ ਅੰਨ੍ਹ ਪੁੰਜ ਕੋ ਆਨਹਿ।

ਪਾਇ ਦੇਗ ਮਹਿ ਸ਼ਰਧਾ ਠਾਨਹਿ

॥ ੨੦ ॥

ਕੇਤਿਕ ਧਨੁ ਕੋ ਆਨਿ ਚਢਾਵਹਿ।

ਦੇਤਿ ਮਜੂਰਨਿ ਤਾਲ ਖਨਾਵਹਿ।

ਕੇਤਿਕ ਆਪ ਆਇ ਤਹਿ ਰਹੈ।

ਕਰਹਿ ਕਾਰ ਸਤਿਗੁਰ ਜਿਮੁ ਚਹੈ

॥੨੧॥

ਕੇਤਿਕ ਘਰ ਤੇ ਅੰਨ ਸੁ ਆਨਹਿ।
ਅਪਨੇ ਖਾਇ ਕਾਰ ਸੋ ਠਾਨਹਿ।
ਕੇਤਿਕ ਦੇਗ ਤੇ ਭੋਜਨੁ ਖਾਇ।
ਸਭਿ ਦਿਨ ਸਰ ਕੀ ਕਾਰ ਕਮਾਇ

॥੨੨॥

ਕੋ ਨਿਸ਼ਕਾਮੁ ਰਹਹਿ ਗੁਰ ਪਾਸ।
ਕੋ ਸਕਾਮ ਠਾਨਹਿ ਅਰਦਾਸ।
ਮਹਿਦ ਕਾਜ ਸਰ ਕਰਿਬੇ ਕੇਰਾ।
ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਮਨ ਲਖਹਿ ਬਡੇਰਾ ॥੨੩॥

-ਕਿਤੇ ਬਰਖ ਮਹਿ ਹੋਵਨ ਹਾਰਾ।

ਪਾਕਹਿ ਈਟਾਂ ਚਲਿ ਹੈ ਕਾਰਾ।

ਅਨਿਕ ਪਜਾਵੈ ਲਾਗਹਿ ਜਬੈ।

¹ਆਵੇ ਇੱਟਾਂ ਦੇ।

ਤਬਿ ਕਾਰਜ ਬਨਿ ਸਕਹੈ ਸਬੈ ॥੨੪॥

ਬ੍ਰਿੰਦੁ ਕੁਲਾਲ¹ ਬਸਹਿ ਜਬਿ ਆਈ।

¹ਘੁਮਿਆਰ।

ਲਾਇ ਪਜਾਵੇ ਲੇਹਿ ਪਕਾਈ-।

ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਚਿਤਹਿ ਚਿਤੁ ਮਾਂਹੀ।

-ਜਿਮ ਤੜਾਗ¹ ਤੂਰਨ ਹੁਇ ਜਾਹੀ ¹ਤਾਲਾਬ, ਸਰੋਵਰ।

॥੨੫॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸ ਕੀ ਆਇਸੁ।

ਪਿਤਾ ਹਮਾਰੇ ਕੋ ਫੁਰਮਾਇਸ।

'ਤਾਲ ਕਰਹੁ ਚਹੁ ਕੋਨ ਬਿਸਾਲ।

ਹੁਇ ਪਾਕੇ ਈਟਨ ਲਗ ਜਾਲ¹ ॥੨੬॥ ¹ਸਾਰਾ, (ਅ) ਬਹੁਤੀਆਂ ਇੱਟਾਂ ਲੱਗ ਕੇ।

ਤਥਾ ਪਿਤਾ ਨੇ ਮੋ ਕਹੁ ਕਹਿਯੋ।

ਟਹਿਲ ਤਾਲ ਕੀ ਮਹਿ ਚਿਤ ਚਹਿਯੋ।

ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਿ ਇਹੁ ਬਨ ਜਾਇ।

ਗੁਰ ਦੋਨਹੁ ਕੀ ਪੁਰਹਿ ਰਜਾਇ-

॥੨੭॥

ਸਿਮਰਿ ਸਿਮਰਿ ਬਚ ਪੂਰਬ ਗੁਰ ਕੇ।

ਸਭਿ ਕਾਰਜ ਕਰਿਵਾਵਹਿ ਸਰ ਕੇ।

ਬੈਠੇ ਤਟ ਪਰ ਕਹਹਿ, ਖਨਾਵਹਿ।

ਸਿੱਖਨ ਕੋ ਉਪਦੇਸ਼ ਦ੍ਰਿੜਾਵਹਿ ॥੨੮॥

'ਸਭਿ ਗੁਰ ਕਰਹਿ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰੀ।
 ਬਿਚ ਪਰਲੋਕ ਲਹਹੁ ਗਤਿ ਰੂਰੀ।'
 ਬੀਤੇ ਕੇਤਿਕ ਮਾਸ ਖਨਾਵਤਿ।
 ਸਰ ਸੇਵਾ ਕੋ ਅਧਿਕ ਜਨਾਵਤਿ ॥ ੨੯ ॥
 ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਕਾਰ ਅਧਿਕ ਹੀ ਹੋਇ।
 ਕਰਿ ਚਿਤ ਚੌਪ ਖਨਹਿ ਸਭਿ ਕੋਇ।
 ਬਡ ਗੰਭੀਰ ਭਯੋ ਤਬਿ ਖਨਤੇ।
 ਬ੍ਰਿੰਦ ਗਿਰਾਵਹਿ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਅਨਤੇ। 'ਹੋਰ ਥਾਵੇਂ।

॥ ੩੦ ॥

ਜਬਿ ਖਨਿਕੇ ਨੰਮ੍ਰੀ ਬਹੁ ਕਰਿਯੋ।
 ਬ੍ਰਤਲਾਕ੍ਰਿਤ¹ ਮਠ ਜਾਨਯੋ ਪਰਯੋ²। 'ਗੋਲਾਕਾਰ। 'ਮਲੂਮ ਹੋਇਆ ਇਕ ਮੱਠ।
 ਦੌਰਿ ਦੌਰਿ ਗੁਰ ਪਾਸ ਉਚਾਰੈਂ।
 'ਇਕ ਮਠ ਨਿਕਸਯੋ ਲੋਕ ਨਿਹਾਰੈਂ'

॥ ੩੧ ॥

ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਉਠੇ ਆਪਿ ਜਗ ਸ੍ਵਾਮੀ।
 ਗਏ ਨਿਕਟ ਤਿਸ ਅੰਤਰਜਾਮੀ।
 ਸਭਿ ਲੋਕਨ ਕੋ ਤਹਾਂ ਲਗਾਇ।
 ਕਰਯੋ ਨਿਰਾਲਮ ਚਹੁ ਦਿਸ਼ ਥਾਇੰ। 'ਚਾਰੇ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਵੇਹਲਾ, ਨੰਗਾ।

॥ ੩੨ ॥

ਦਰਪਰ ਸਿਲਾ ਲਗੀ ਖੁਲ੍ਹਵਾਈ।
 ਦੇਖਯੋ ਮੁਨੀ ਸਮਾਧਿ ਲਗਾਈ।
 ਕਸਤੂਰੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਮੰਗਵਾਈ।
 ਲੇ ਨਵਨੀਤਹਿ ਸਾਥ ਮਿਲਾਈ ॥ ੩੩ ॥ 'ਮੱਖਣ ਦੇ ਨਾਲ।

ਚਰਣ ਸਾਥ ਦ੍ਰੈ ਸਿੱਖ ਲਗਾਏ।
 ਸਨੈ ਸਨੈ ਤਿਨ ਤੇ ਮਲਵਾਏ।
 ਦਸਮ ਦ੍ਵਾਰ ਕੋ ਪੁਨਹਿ ਘਸਾਵਾ।
 ਜਿਸੁ ਤੇ ਤਨ ਮਹਿ ਉਸਨ ਉਪਾਵਾ 'ਗਰਮੀ।

॥ ੩੪ ॥

ਰੋਕ ਪੌਨੁ ਲਗ ਰਹੀ ਸਮਾਧਿ।
 ਸਰਬ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਸਾਧਨ ਸਾਧ।
 ਚੇਤਨਤਾ ਤਨ ਮਹਿ ਹੁਇ ਆਈ।
 ਬੈਠੇ ਬਰਖ ਬਿਤੇ ਸਮੁਦਾਈ ॥ ੩੫ ॥

ਰਾਖਯੋ ਰੋਕ ਜੁ ਦਸਮੈ ਦੁਆਰਾ।

ਸਨੈ ਸਨੈ ਸੋ ਪੌਨਾ ਉਤਾਰਾ।

'ਸ੍ਵਾਸ।

ਤੂਲਾ ਆਦਿ ਤੇ ਅਨਿਕ ਉਪਾਇ।

'ਰੂਈ।

ਤਿਹ ਸਰੀਰ ਕੋ ਭਲੇ ਬਚਾਇ ॥ ੩੬ ॥

ਹੁਤੀ ਜੋਗਤਾ ਸਭਿ ਹੀ ਕਰਿ ਕੈ।

'ਮੁਨਾਸਿਬ ਤਰਕੀਬ।

ਸਨੈ ਸਨੈ ਤਨ ਕੀ ਸੁਧਿ ਧਰਿ ਕੈ।

ਦੋਨਹੁ ਲੋਚਨ ਜਬੈ ਉਘਾਰੇ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਰਜਨ ਸਮੁਖ ਨਿਹਾਰੇ

॥ ੩੭ ॥

ਸਨੈ ਸਨੈ ਮੁਖ ਜੀਹ੍ਵਾ ਚਲਾਇਵ।

'ਜਿਹਬਾ।

ਸੁੱਧ ਆਤਮਾ ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਅਲਾਇਵ।

'ਸੁੱਧ ਮਨ ਵਾਲਾ ਕੋਮਲ (ਵਾਕ) ਬੋਲਿਆ।

'ਕੌਨ ਨਾਮ ਇਹ ਦੇਹੁ ਸੁਨਾਈ?

ਕਿਹ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭਈ ਬਡਾਈ?

॥ ੩੮ ॥

ਕਿਸ ਕੇ ਇਹੁ ਨੰਦਨ? ਸਭਿ ਕਹੋ।

ਸਮਾਂ ਕੌਨ ਅਬਿ ਜਗ ਮੈਂ ਅਹੋ?

ਜਬਿ ਮੁਹਿ ਸਭਿ ਹੁਇ ਹੈ ਸੱਖਯਾਤਿ।

ਔਰ ਬੂਝ ਹੋਂ ਪੁਨ ਬੱਖਯਾਤਿ ॥ ੩੯ ॥

ਤਬਿ ਬੁੱਢੇ ਕਰ ਜੋਰ ਬਖਾਨਾ।

'ਸੋਢਿਬੰਸ ਸੁਭ ਸਿੰਧੁ ਸਮਾਨਾ'।

'ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਵਤ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਸੁਖਰਾਸਿ।

ਉਪਜੇ ਚੰਦ ਸੁਜਸੁ ਪਰਕਾਸ਼ ॥ ੪੦ ॥

ਤਿਨ ਕੇ ਸੁਤ ਬੁਧਾ ਸਮ ਬੁਧਿਵਾਨ।

'ਬੁਧਿ ਨਾਮ ਹੈ ਗਿਆਨ ਦਾ, ਜੋ ਗਿਆਨ ਸਮ ਗਿਆਨਵਾਨ ਹੈ। (ਅ) [ਸੰਸ: ਬੁਧਿ] ਗੋਤਮ ਬੁਧ ਜੀ ਦੀ ਬੁਧੀਮਤਾ ਦਾ ਅੰਗ ਲੈ ਕੇ ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। (ੲ) ਬੁਧ ਇਕ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ, [ਸੰਸ: ਬੁਧ] ਜੋ ਤਾਰਾ ਦਾ ਪੁੱਤ੍ਰ ਸੀ; ਉਹ ਅਰਥ ਏਥੇ ਕਰਨਾ ਅਸੁੱਧ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਵਿ ਜੀ ਉਪਮਾਂ ਦੀ ਤੁੱਲਤਾ ਬੁਧੀਮਤਾ ਦੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਬੁੱਧ ਗਿਆਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਸ) ਬੁਧ+ਸਮ = ਸਮਬੁਧ ਤੋਂ ਭਾਵ ਬ੍ਰਹਮਨੇਸ਼੍ਵਰੀ ਤੇ ਬੁਧਿਵਾਨ ਤੋਂ ਬ੍ਰਹਮ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਭਾਵ ਵੀ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਧਰਮ ਆਤਮਾ ਗੁਨ ਗਨ ਖਾਨਿ।

ਪਾਪ ਸਮੁੰਦ੍ਰ ਬਿਥੈ ਜਗੁ ਸਾਰਾ।

ਸਮ ਜਹਾਜ ਭਾ ਡੂਬਣਿਹਾਰਾ ॥ ੪੧ ॥

ਭਏ ਦੀਪ ਸਮ ਨਰ ਤਨੁ ਧਰਿਯੋ।

ਭਵ ਸਗਰੇ ਜਿਨ ਚਾਂਦਨਾ ਕਰਿਯੋ।

'ਚਾਨਣਾਂ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਅਨੂਪਾ।

ਸਰਬ ਜੋਤਿ ਕੀ ਜੋਤਿ ਸਰੂਪਾ ॥ ੪੨ ॥

ਸੱਤਿਨਾਮ ਸਿੱਖਨ ਉਪਦੇਸ਼ਾ।

ਲਾਖਹੁ ਮੋਖ ਦੀਨ ਅਕਲੇਸ਼ਾ।

'ਕਲੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। (ਅ) ਅਕਲ ਦੇ ਈਸ਼੍ਵਰ
= ਬੁਧਿਵਾਨ ਜੀ ਨੇ।

ਸਰਬ ਜਗਤ ਮਹਿ ਜਸੁ ਬਿਸਤਾਰਾ।

ਪ੍ਰਿਥੀ ਡੁਲਤਿ। ਕੋ ਭਾਰ ਨਿਵਾਰਾ 'ਡੋਲ ਰਹੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਦਾ।

॥ ੪੩ ॥

ਤਿਨ ਤੇ ਲਈ ਗਰੁਵਾ ਬਡਿਆਈ।

'ਵੱਡੀ, ਭਾਰੀ।

ਗੁਰ ਅੰਗਦ ਬੈਠੇ ਗੁਰਿਆਈ।

ਅਜਰ ਜਰਨ ਜਿਨ ਕੇ ਨ ਸਮਾਨਾ।

ਸਿੱਖਯ ਉਧਾਰੇ ਬਿਦਤ ਜਹਾਨਾ ॥ ੪੪ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸ ਤਿਨ ਪਾਛੇ।

ਬੈਠੇ ਗੁਰ ਗਾਦੀ ਪਰ ਆਛੇ।

ਸਕਲ ਜਗਤ ਮਹਿ ਭਗਤਿ ਦ੍ਰਿੜਾਈ।

ਅਨਿਕ ਨਰਨਿ ਕਹੁ ਦਈ ਬਡਾਈ

॥ ੪੫ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਮਹਾਂ ਮਸਾਲ।

'ਜੋਤ [ਅ: ਮਸ਼ਾਲ]

ਕਲੀ ਕਾਲ ਹਤਿ ਤਿਮਰ ਬਿਸਾਲ।

ਲਾਖੇਂ ਦੀਪਕ ਜਿਨ ਤੇ ਜਾਗੇ।

ਨਰ ਬਡਭਾਗ ਪਗਨ ਜੋ ਲਾਗੇ ॥ ੪੬ ॥

ਤਿਸ ਮਸਾਲ ਤੇ ਜਗੀ ਮਸਾਲ।

ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦ ਜੀ ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ।

ਇਨ ਤੇ ਦੀਪਕ ਜਗੇ ਅਨੇਕ।

ਹੋਏ ਗਯਾਨੀ ਸਹਤ ਬਿਬੇਕ ॥ ੪੭ ॥

ਤਿਨਹੁ ਤੀਸਰੀ ਦਿਪੀ। ਮਸਾਲ।

'ਤਿੰਨਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੀ ਤੀਜੀ।

ਕਰਜੋ ਚਾਦਨਾ ਤਮ ਗਨ ਟਾਲਿ।

'ਅੰਧਕਾਰ ਸਾਰਾ ਦੂਰ ਕਰਕੇ।

ਅਨਗਨ ਦੀਪਕ ਜਾਗੇ ਜਗ ਮੈਂ।

ਪਰੇ ਆਨਿ ਸ਼ਰਨੀ ਜੇ ਪਗ ਮੈਂ ॥ ੪੮ ॥

ਤਿਸ ਮਸਾਲ ਤੇ ਜਗੀ ਮਸਾਲ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਤਮ ਟਾਲਿ।

'ਅੰਧੇਰਾ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ।

ਤਿਨ ਕੇ ਸੁਤ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਦੇਹੁ।

ਤਿਸੀ ਜੋਤਿ ਕੀ ਪੰਚਮ ਦੇਹਿ ॥ ੪੯ ॥

ਅਬਿ ਕਲਜੁਗ ਕੇ ਕਾਲ ਕਰਾਰਾ^੧।

^੧ਭਯਾਨਕ।

ਬਰਖ ਪੰਚਮੇ ਲਖਹੁ ਹਜਾਰਾ।

ਬਿਨਾ ਕਾਲ ਤੇ ਜੋਰ ਕਲੀ ਸੇ^੧।

^੧ਤਿਸ ਕਲਜੁਗ ਦਾ ਜੋਰ ਹੈ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਅਗੋਂ ਹੀ।

ਤਿਹ ਮਿਟਾਵਨੇ ਭਾਂਤਿ ਭਲੀ ਸੇ ॥ ੫੦ ॥

ਇਹ ਤੀਰਥ ਕੇ ਥਾਨੁ ਖਨਾਵਾ।

ਜਿਸ ਤੇ ਤੁਮਰੇ ਦਰਸਨੁ ਪਾਵਾ।

ਅਪਨ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਨਾਵਹੁ ਅਬੈ।

ਬਸਮੇ ਚਾਹਤਿ ਸੁਨਿਬੋ ਸਬੈ ॥ ੫੧ ॥

ਜੋਗੀ ਭਯੋ ਅਨੰਦ ਬਿਲੰਦ।

ਸੁਨਿ ਕੈ ਪਤੇ ਸਿਮਰਿ ਸੁਖਕੰਦੁ।

ਕਹਿਨ ਲਗਯੋ 'ਮੈਂ' ਜੋਗ ਕਮਾਯੋ।

ਆਜੁ ਸਫਲ ਭਾ ਦਰਸਨ ਪਾਯੋ ॥ ੫੨ ॥

ਭੂਤ ਭਵਿੱਖਯਤ ਕੇ ਬਡ ਗਯਾਤਾ।

ਮਮ ਗੁਰ ਹੁਤੇ ਗਯਾਨ ਕੇ ਦਾਤਾ।

ਤਿਸ ਕੀ ਸ਼ਰਨਿ ਪਰਯੋ ਮੈਂ ਜਾਈ।

ਨਾਨਾ ਭਾਂਤਿਨਿ ਸੇਵ ਕਮਾਈ ॥ ੫੩ ॥

ਮੁਕਤਿ ਕਰਨਿ ਹਿਤ ਮੇ ਕਹੁ ਭਾਖਾ।

-ਅਧਿਕ ਬਿਲਕ ਪੂਰਹਿ ਅਭਿਲਾਖਾ।

ਅਬਿ ਤੇ ਤੁਝ ਮੇਰਾ ਬਰ ਹੋਵਾ।

ਮੋਖ ਪਾਇ ਅੱਗਯਾਨਹਿ ਖੋਵਾ ॥ ੫੪ ॥

ਚਿਰੰਜੀਵ ਤਵ ਹੋਇ ਸਰੀਰ।

ਬੈਠਹੁ ਲਾਇ ਸਮਾਧਿ ਸੁ ਧੀਰ^੧।

^੧ਪਾ:-ਸਰੀਰ

ਮਠ ਕੇ ਸਾਜਿ ਇਸੀ ਥਲ ਰਹੋ।

ਤਬਿ ਹੀ ਸਮਾਂ ਗਯਾਨ ਕੇ ਲਹੋ ॥ ੫੫ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਅਰਜਨ ਹੁਇ ਅਵਿਤਾਰ।

ਤੀਰਥ ਬਿਦਤਾਵਹਿ ਸੁਭ ਬਾਰਿ^੧।

^੧ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟਤਾ ਵਾਲਾ। (ਅ) ਸੁਭ ਸਮੇਂ। (ੲ) ਸੁਭ ਬਾਰ = ਅੰਮ੍ਰਿਤ।

ਜਬਿ ਖਨਿਹੈਂ ਇਸ ਥਲ ਕੇ ਆਇ।

ਤੋਹਿ ਨਿਕਾਸਹਿ ਨਿਜ ਦਰਸਾਇ

॥ ੫੬ ॥

ਅਪਨੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਠਾਨਿ ਤਿਨ ਪਾਹੀ।

ਸੁਨਿਹੋ ਬਾਕ ਗਜਾਨ^੧ ਜਿਨ ਮਾਂਹੀ।

^੧ਗਜਾਨ ਵਾਲੇ ਵਾਕ।

ਤਬਿ ਤੇਰੇ ਹੁਇ ਹੈ ਕੱਲਜਾਨੁ-।

ਇਮ ਭਾਖਯੋ ਗੁਰੁ ਕਰੁਣਾ ਠਾਨਿ ॥ ੫੭ ॥

ਤਬਿ ਕੋ ਮੈਂ ਇਹੁ ਮਠ ਚਿਨਵਾਇ।

ਨਿਸਚੈ ਰਹਯੋ ਸਮਾਧਿ ਲਗਾਇ।

ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਊਪਰ ਪਰੀ ਨ ਲਹਿਯੋ।

ਨਿਜ ਗੁਰੁ ਬਰ ਤੇ ਜੀਵਤਿ ਰਹਿਯੋ

॥ ੫੮ ॥

ਮੁਕਤਿ ਹੋਨਿ ਕੋ ਅਬਿ ਭਾ ਕਾਲ।'

ਇਮੁ ਕਹਿ ਜੋਗੀ ਸੁੱਧ ਬਿਸਾਲ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੇ ਚਰਨਨ ਪਰਿਯੋ।

ਬਿਨੈ ਕਰਤਿ ਭਾ ਸ਼ਾਂਤੀ ਢਰਿਯੋ^੧ ॥ ੫੯ ॥

^੧ਪਾ:-ਭਰਯੋ।

'ਤੁਮਰੇ ਬਚਨਨ ਤੇ ਕੱਲਜਾਨ।

ਕਰਹੁ ਸੁਨਵਾਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ !

ਜੇ ਕਰਿ ਜਗਤਿ ਝੂਠਿ ਇਹੁ ਹੋਇ।

ਭਾਸਤਿ ਕਜੋਂ ਆਛੇ^੧ ਸਭਿ ਕੋਇ ?

^੧ਸਭ ਕਿਸੇ ਨੂੰ 'ਹੈ' ਯਾ 'ਸਤਿ' ਕਿਉਂ ਭਾਸਦਾ ਹੈ ?

॥ ੬੦ ॥

ਜੇ ਕਰਿ ਸਾਚ ਕਹੋ ਜਗ ਅਹੈ।

ਗਜਾਨਵਾਨ ਕਿਉਂ ਝੂਠੇ ਲਹੈ ?

ਆਤਮ ਕੋ ਸਰੂਪ ਜਿਮੁ ਲਹੀਏ।

ਇਕ ਹੀ, ਬਹੁਤ ਭਾਂਤਿ ਕਿਮ ਕਹੀਏ ?^੧

^੧ਭਾਵ, ਜੇ ਆਤਮਾ ਦਾ ਸਰੂਪ ਹੈ 'ਇਕ' ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਬਹੁਤਾ ਪਨ (ਨਾਨੱਤ੍ਵ) ਕਿਵੇਂ ਹੈ ?

॥ ੬੧ ॥

ਚਲਹਿ ਜੀਵ ਜੰਗਮ ਇਹੁ ਸਾਰੇ।

ਕਿਮ ਕੂਟਸਥ ਰਹੈਂ ਨਿਰਧਾਰੇ ?

^੧ਕੀਕੂੰ ਅਚਲ (ਇਕ ਸਮਾਨ) ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਨਿਸਚੈ ਕਰਕੇ (ਯਾ ਸਮਝਾਓ)।

ਜਗਤ ਰੂਪ ਇਹੁ ਆਪੇ ਬਨਿ ਕੈ।

ਕਿਮ ਨਿਰਲੇਪ ਰਹਤਿ ਸਭਿ ਜਨ ਕੈ^੧

^੧ਸਭ ਜੀਵਾਂ ਤੋਂ।

॥ ੬੨ ॥

ਬ੍ਰਹਮ ਆਤਮਾ ਨਾਮ ਜਿਸੀ ਕੋ।

ਕਿਮ ਸਰੂਪ ਮੈਂ ਲਖੋਂ ਤਿਸੀ ਕੋ ?

ਜੁਗ ਅਨੇਕ ਗਨ ਮੁਨੀ ਬਿਤਾਏ।

ਭਨਤਯੋ ਥਕੇ ਪਾਰ ਨਹਿ ਪਾਏ ॥ ੬੩ ॥

ਜਿਸ ਕੇ ਬ੍ਰਹਮ ਹੋਵੈ ਸੱਖਯਾਤਿ।
 ਚਿਤ ਸ਼ਾਂਤੀ ਤਿਸ ਕੇ ਬਖਯਾਤ।
 ਪਰੇ ਅਪਰ ਪਦ ਜਿਸ ਕੇ ਨਾਂਹਿ।
 ਸੱਤਯ ਅਨੰਦ ਅਨਾਦੀ ਆਹਿ ॥ ੬੪ ॥
 ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪ ਰਿਦੈ ਬਿਦਤਾਵਉ।
 ਮੁਰਾ ਗੁਰ ਕੇ ਬਰ ਤੁਮ ਸਫਲਾਵਉ।' ^{ਮੇਰੇ।}
 ਦੀਰਘ ਮਹਿਦ ਬੈਸ ਜਿਸ ਤਨੁ ਕੀ।
 ਜਤਨ ਸਾਥ ਰੋਕੀ ਗਤਿ ਮਨ ਕੀ ॥ ੬੫ ॥
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੋ ਪਾਇ ਬਹਾਨਾ।
 ਚਾਹਤਿ ਚਿਤ ਅਤਿਸ਼ੈ ਕੱਲਯਾਨਾ।
 ਸਭਿਹਿਨਿ ਮਹਿ ਜੋਗੀ ਅਸਾ ਕਹੇ। ^{ਐਸਾ।}
 ਦੇਖਤਿ ਨਰ ਗਨ ਬਿਸਮੈ ਰਹੇ ॥ ੬੬ ॥
 ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਜੋਗੀ ਨਿਕਸਨਿ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ
 ਚਤੁਰਤਿਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥ ੩੪ ॥

੨੫. [ਜੋਗੀ ਪ੍ਰਤਿ ਉਪਦੇਸ਼। ਵੇਦਾਂਤ]

੨੪<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੨੬

ਦੋਹਰਾ:

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ ਸੁਨਿ,
ਲਖਿ ਕੈ ਸੁਧਿ ਅਧਿਕਾਰ।
ਨਿਰਨੈ ਕੀਨਸਿ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ, ਤਿਸ ਪ੍ਰਤਿ
ਬਾਕ ਉਚਾਰ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਭੇ ਜੋਗੇਸ਼੍ਵਰ! ਅਚਰਜ ਅਹੈ।
ਅਕਹਿ! ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਕਿਮੁ ਕੋ ਕਹੈ।
ਨਾਮ ਅਗੋਚਰ! ਭਾਖਤਿ ਤਾਂਹਿ।
ਕਿਸੀ ਰਿਖੀਕ ਬਿਸੈ ਕਬਿ ਨਾਂਹਿ ॥ ੨ ॥
ਤਉ ਜਨਾਵਨ ਸਿੱਖਨਿ ਕਾਰਨ।
ਕਰੁਨਾ ਕਰਿ ਗੁਰੁ ਕਰਹਿ ਉਚਾਰਨ।
ਰਚਹਿ ਸਮਿੱਗ੍ਰੀ ਜੋ ਮਨ ਅਪਨੇ।
ਸੱਤ੍ਯ ਪ੍ਰਤੀਤਿ ਹੋਤਿ ਸਭਿ ਸੁਪਨੇ ॥ ੩ ॥
ਭੈ ਕੋ ਪਾਇ ਉਠੇ ਬਰੜਾਇ।
ਤ੍ਰਿਯ ਸੰਗਮ ਤੇ ਰੇਤ ਮੁਚਾਇ।
ਹਸਹਿ ਕਹੂੰ, ਕਬਿ ਰੁਦਨ ਪੁਕਾਰੈ।
ਕਬਹੁ ਬਿਖਾਦ ਅਧਿਕ ਉਰ ਧਾਰੈ ॥ ੪ ॥
ਜੋ ਸੁਪਨੇ ਮਹਿ ਜਾਨੇ ਸਾਚੇ।
ਸੋਗ ਹਰਖ ਤੋ ਤਿਹ ਛਿਨ ਰਾਚੇ।
ਜੇ ਕਰਿ ਕੂਰ ਲਖਹਿ ਇਹੁ ਤਬੈ।
ਸੁਪਨ ਕ੍ਰਿਯਾ ਇਹੁ ਹੋਇ ਨ ਸਬੈ ॥ ੫ ॥
ਜਿਮ ਬਾਜੀਗਰ ਅਪਨੀ ਮਾਯਾ।
ਮਿੱਥਯਾ ਲਖਿ ਸੋਗ ਨ ਹਰਖਾਯਾ।

'ਜੋ ਕਿਹਾ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

'ਇੰਦ੍ਰਯਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ।

'ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਦਾ (ਉਹ) ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ।

'ਬੀਰਜ ਪਾਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

'ਬਾਜੀਗਰ ਅਪਨੀ ਮਾਯਾ ਨੂੰ ਝੂਠੀ ਲਖਕੇ ਨਾ ਸੋਗ ਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਹਰਖ ਕਰਦਾ ਹੈ।

'ਭੁੱਲਦਾ ਨਹੀਂ ਫਿਰ।

ਜਬਿ ਸੁਪਨਾ ਇਸ ਕੋ ਮਿਟਿ ਜਾਵੈ।
ਝੂਠੇ ਲਖਹਿ ਨ ਪੁਨ ਬਿਰਮਾਵੈ ॥ ੬ ॥
ਪਿਖੜੇ ਕੇਹਰੀ ਸੁਪਨੇ ਮਾਂਹੀ।
ਜਾਗੇ ਤੇ ਭਾਗੈ ਕਿਤ ਨਾਹੀ।
ਸੁਪਨ ਸਮਿੱਗ੍ਰੀ ਸਕਲੀ ਲਖਿ ਇਮ।
ਹਰਖ ਸ਼ੋਕ ਕੋ ਕਰਹਿ ਨ ਉਰ ਕਿਮ।

'ਹਰਖ ਸ਼ੋਕ ਨੂੰ ਦਿਲ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

॥ ੭ ॥

ਤਿਸੀ ਰੀਤਿ ਜਾਵਦ^੧ ਅੱਗਯਾਨਾ।^੧ਜਿਤਨਾਂ ਚਿਰ।ਜਗਤ ਸਾਚ ਜਨਿਯਤਿ^੧ ਬਿਧਿ ਨਾਨਾ।^੧ਭਾਸਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਇਸ਼ਟ ਹਰਖ ਉਰ ਭਾਰੈ।

ਹੋਤਿ ਅਨਿਸ਼ਟ^੧ ਸ਼ੋਕ ਕਰਿ ਭਾਰੈ^੨ ॥ ੮ ॥^੧ਮਨ ਨੂੰ) ਪਿਆਰੀ ਵਸਤੂ ਦੇ ਮਿਲਿਆਂ ਰਿਦੇ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ^੨ਨਾ ਪਿਆਰੀ (ਭਾਵ ਦੁਖਦਾਈ) ਵਸਤੂ ਦੇ ਮਿਲਿਆਂ।

ਰਾਗ ਦ੍ਰੈਸ਼ ਭੈ ਆਦਿਕ ਜੇਈ।

ਇਨ ਕੋ ਧਰਤਿ ਅਨਿਕ ਦੁਖ ਖੇਈ^੧।^੧ਸਹਾਰਦਾ ਹੈ।

ਬਡੇ ਭਾਗ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਇ।

ਮਿਟਹਿ ਕਲੇਸ਼ ਸੁ ਲੇਤਿ ਬਚਾਇ ॥ ੯ ॥

ਜਿਮ ਸੁਪਨੇ ਮਹਿ ਸ਼ੇਰ ਕਰਾਲ।

ਦੇਖਤਿ ਉਪਜਯੋ ਤ੍ਰਾਸ ਬਿਸਾਲ।

ਭਾਗਯੋ ਜਾਇ ਨ, ਗਿਰ ਗਿਰ ਜਾਵੈ।

ਹੋਤਿ ਅਸ਼ੱਕਜ^੧†, ਡਰੇ, ਬਰੜਾਵੈ ^੧ਕਮਜ਼ੋਰ। †ਪਾ:-ਅਸ਼ਕਤਿ।

॥ ੧੦ ॥

ਇਤਨੇ ਮਹਿ ਜਾਗ੍ਰਤ ਨਰ ਆਯੋ।

ਦੁਖਤਿ ਜਾਨ ਕੈ ਪਕਰਿ ਜਗਾਯੋ।

ਤ੍ਰਸਤਿ ਜਾਨਿ, ਤਿਮ ਸਤਿਗੁਰ ਦੇਖਹਿ।

ਉਪਦੇਸ਼ਹਿ ਸੁਖ ਦੇਤਿ ਬਿਸ਼ੇਖਹਿ ॥ ੧੧ ॥

ਜਨਮ ਮਰਣ ਦ੍ਰੈ ਤੁਝ ਮਹਿ ਨਾਂਹੀ।

ਭੂਖ ਨ ਤ੍ਰਿਖਾ ਨ ਹੈ ਤੁਹਿ ਮਾਂਹੀ।

ਹਰਖ ਸ਼ੋਕ ਕੋ ਲੇਸ਼ ਨ ਤੋ ਮੈਂ।

ਇਨ ਤੇ ਪਰੇ ਰੂਪ ਲਖਿ ਸੋ -ਮੈਂ-

॥ ੧੨ ॥

ਇਤਯਾਦਿਕ ਜਬਿ ਦੈ ਉਪਦੇਸ਼।

ਰਿਦੈ ਹਾਨ ਅੱਗਯਾਨ ਅਸ਼ੇਸ਼।

ਤਬਿ ਇਹੁ ਜਗਤ ਝੂਠਿ ਇਮ ਮਾਨੈ।

ਤਿਸ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਸ਼ਬਦ ਬਖਾਨੈ

॥ ੧੩ ॥

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ:

ਰਾਗੁ ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ਘਰੁ ੧

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਬਾਜੀਗਰਿ ਜੈਸੇ ਬਾਜੀ ਪਾਈ ॥ ਨਾਨਾ ਰੂਪ ਭੇਖ ਦਿਖਲਾਈ ॥
 ਸਾਂਗੁ ਉਤਾਰਿ ਬੰਮਿਓ ਪਾਸਾਰਾ ॥ ਤਬ ਏਕੋ ਏਕੰਕਾਰਾ ॥ ੧ ॥
 ਕਵਨ ਰੂਪ ਦ੍ਰਿਸਟਿਓ ਬਿਨਸਾਇਓ ॥ ਕਤਹਿ ਗਇਓ ਉਹੁ ਕਤ ਤੇ ਆਇਓ ॥ ੧ ॥ ਰਹਾਉ ॥
 ਜਲ ਤੇ ਉਠਹਿ ਅਨਿਕ ਤਰੰਗਾ ॥ ਕਨਿਕ ਭੂਖਨਾ ਕੀਨੇ ਬਹੁ ਰੰਗਾ ॥ 'ਸੋਨਾ'।
 ਬੀਜੁ ਬੀਜਿ ਦੇਖਿਓ ਬਹੁ ਪਰਕਾਰਾ ॥ ਫਲ ਪਾਕੇ ਤੇ ਏਕੰਕਾਰਾ ॥ ੨ ॥
 ਸਹਸ ਘਟਾ ਮਹਿ ਏਕੁ ਆਕਾਸੁ ॥ ਘਟਾ ਫੂਟੇ ਤੇ ਓਹੀ ਪ੍ਰਗਾਸੁ ॥ 'ਘੜਾ'।
 ਭਰਮ ਲੋਭ ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਵਿਕਾਰ ॥ ਭ੍ਰਮ ਛੂਟੇ ਤੇ ਏਕੰਕਾਰ ॥ ੩ ॥
 ਓਹੁ ਅਬਿਨਾਸੀ ਬਿਨਸਤ ਨਾਹੀ ॥ ਨਾ ਕੋ ਆਵੈ ਨਾ ਕੋ ਜਾਹੀ ॥
 ਗੁਰਿ ਪੂਰੈ ਹਉਮੈ ਮਲੁ ਧੋਈ ॥ ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਮੇਰੀ ਪਰਮ ਗਤਿ ਹੋਈ ॥ ੪ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

'ਬਾਜੀਗਰ ਜਿਮ ਬਾਜੀ ਪਾਵਹਿ।
 ਅਨਿਕ ਰੂਪ ਕਹਿ ਸ੍ਰਾਂਗ ਦਿਖਾਵਹਿ।
 ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਾਵਤਿ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰਾ।
 ਫਿਰਹਿ, ਲਰਹਿ ਬਡ ਬਾਂਧਿ ਅਖਾਰਾ
 ॥ ੧੪ ॥

ਇਕ ਬਾਜੀਗਰ ਤਿਨ ਮਹਿ ਸਾਚਾ।
 ਬਾਜੀ ਸਭਿ ਮਿੱਥਯਾ ਕਚ ਪਾਚਾ।
 ਸਗਰੀ ਪੁਤਰੀ ਪੁਰਖ ਅਧੀਨੁ।

'ਸਾਰੀਆਂ ਪੁਤਲੀਆਂ ਪੁਰਖ (ਬਾਜੀਗਰ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ।

ਨਾਚਹਿ ਜਥਾ ਨਚਾਵਨ ਕੀਨੁ ॥ ੧੫ ॥
 ਕਿਸਹਿ ਪਲਾਵਹਿ, ਕਿਸੇ ਜਿਤਾਵਹਿ।
 ਕੋ ਸੋਗੀ ਕੋ ਹਰਖ ਉਪਾਵਹਿ।
 ਜਬਹਿ ਸੰਕੋਚਹਿ ਸਕਲ ਪਸਾਰਾ।
 ਰਹੈ ਇਕਾਕੀ ਕਰਨੈਹਾਰਾ' ॥ ੧੬ ॥

'ਭਾਵ ਬਾਜੀਗਰ।

ਤਿਮ ਜਾਨਹੁ ਪਰਮੇਸੁਰ ਰੂਪ।
 ਨਿਜ ਇੱਛਾ ਤੇ ਕਰਹਿ ਅਨੂਪ।
 ਅਖਿਲ ਚਰਾਚਰ ਕੋ ਉਪਜਾਯੋ।
 ਅਪਨ ਸ਼ਕਤਿ ਤੇ ਮਧਿ ਪ੍ਰਵਿਸਾਯੋ' ॥ ੧੭ ॥

'ਵਿੱਚ (ਆਪ) ਪ੍ਰਵੇਸ਼ਿਆ ਹੈ।

ਚੇਤਨਤਾ ਜੀਵਨੁ ਕਹੁ ਹੋਈ।
 ਕ੍ਰਿਆ ਕਰਤਿ ਜਿਸ ਤੇ ਸਭਿ ਕੋਈ।
 ਦੁਖ ਸੁਖ ਤੇ ਹੈ ਬਿਖਮ ਮਹਾਨੇ।
 ਇਸ ਮਹਿ ਕਰਮ ਹੇਤਤਾ' ਜਾਨੇ ॥ ੧੮ ॥
 ਜਬਿ ਚਾਹਤਿ ਇਨ ਲੈ ਕਹੁ ਕਰਿਬੇ।

'ਦੁਖ ਸੁਖ ਤੋਂ (ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ) ਬਹੁਤ ਔਖਿਆਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

'ਕਾਰਨ।

'ਜਦ (ਪਰਮੇਸੁਰ) ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ (ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ) ਲੈ ਕਰ ਲੈਣਾ।

ਅਖਿਲ ਬਿਨਾਸਹਿ ਏਕਹੁ ਬਿਰਬੇ।'

'ਉਤਪਤਿ ਕੌਨ ਰੂਪ ਇਹੁ ਹੋਇ?

'ਤਦ ਸਾਰੇ ਨਾਸ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਕੋ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

'ਜੋਗੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਥਵਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਆਪ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਉੱਤਰ ਦੀ ਲੜੀ ਤੋਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।^੬ ਵਾਲੇ, ਕੜੇ।

ਕਹ ਬਿਨਾਸਮਾਨ ਹੈ ਕੋਇ?' ॥ ੧੯ ॥

ਇਸ ਪਰ ਸੁਨਹੁ ਅਪਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ।

ਜਿਸੁ ਬਿਧਿ ਹੋਇ ਸੁਨਹੁ ਸਭਿ ਭਾਂਤਿ।

ਜਲ ਤੇ ਅਧਿਕ ਤਰੰਗ ਉਠੰਤੇ।

ਲਘੁ ਦੀਰਘ ਹੈ ਪੁਨ ਬਿਨਸੰਤੇ ॥ ੨੦ ॥

ਭਏ ਤਰੰਗ ਅਹ ਜਲ ਸੋਈ।

ਨਾਮ ਮਾਤ੍ਰ ਇਕ ਤਿਨ ਕਹੁ ਹੋਈ।

ਜੇ ਨਹਿ ਜਾਨਤਿ ਸੋ ਇਮੁ ਕਹੀ।

-ਭਯੋ ਤਰੰਗ ਸੁ ਜਲ ਹੈ ਨਹੀਂ- ॥ ੨੧ ॥

ਜੋ ਜਲ ਜਾਨਹਿ ਅਖਿਲ ਤਰੰਗੁ।

ਸਿੱਧ ਕਰਹਿ ਕਾਰਜ ਸਰਬੰਗ।

ਪਾਨ ਸ਼ਨਾਨ ਕਰਹਿ ਸਬਿ ਰੀਤਿ।

ਤ੍ਰਿਖਾ ਮਲਿਨਤਾ ਬਿਨ ਹੈ ਨੀਤ ॥ ੨੨ ॥

ਅਪਰ ਤੀਸਰੋ ਜੋਗੀ ਸੁਨੋ।

ਸੁਭ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਰਿਦੈ ਇਮੁ ਗੁਨੋ।

ਕੰਚਨ ਏਕ ਬਨਜੋ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿ।

ਕੁੰਡਲ, ਕਟਿਕ ਆਦਿ ਦਰਸਾਤ ॥ ੨੩ ॥

ਕੰਚਨ ਨਾਮ ਛੋਰਿ ਕਰਿ ਕਹੈ।

ਇਹੀ ਕਟਿਕ, ਇਹ ਕੁੰਡਲ ਅਹੈ-।

ਜੇ ਸਰਾਫ ਪਰਖਨ ਤਿਹ ਕਰੈ।

ਕੰਚਨ ਬਿਨਾ ਨ ਕੁਛ ਮਨੁ ਧਰੈ ॥ ੨੪ ॥

ਨਾਮ ਅਕਾਰ ਗਿਨਹਿ ਨਹਿ ਕੋਇ।

ਕਨਕ ਵਾਸਤਵ ਪਰਖਹਿ ਸੋਇ।

ਤਿਮ ਗਯਾਨੀ ਕੋ ਨਾਨਾ ਨਾਂਹਿ।

ਸਭਿ ਮਹਿ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਦਰਸਾਹਿ

॥ ੨੫ ॥

ਭੂਖਨ ਤੇ ਪੂਰਬ ਸੁਭ ਕੰਚਨ।

ਭੂਖਨ ਬਨੇ ਭੇਦ ਤਉ ਰੰਚ ਨ।

ਬਿਨਸੇ ਤੇ ਬਿਨ ਕਨਕ ਨ ਆਨੁ।

'ਸੋਨੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ (ਕੁਛ ਨਹੀਂ)।

ਇਮ ਜਾਨਤਿ ਹੈਂ ਜੇ ਬੁਧਿਵਾਨੁ ॥ ੨੬ ॥

ਪ੍ਰਿਥਮ ਜਗਤ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪ।

ਬਨਯੋ ਅਨਿਕ ਆਤਮਾ ਅਨੂਪ।

ਨਸ਼ਟ ਹੋਹਿ ਨਾਨਾ ਬਿਧਿ ਜੋਇ।

ਬਿਨਾਂ ਬ੍ਰਹਮ ਤੇ ਦੁਤੀ ਨ ਹੋਇ ॥ ੨੭ ॥

ਆਦਿ ਨਹੀਂ ਜੋ ਅੰਤ ਨ ਰਹੈ।

ਮੱਧਯ ਕੁਤੋ ਸਾਚੇ ਤਿਹ ਕਹੈਂ।

ਯਾਂ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਸਭਿ ਜਾਨ।

ਅਪਰ ਅਕਾਰ^੧ ਭਰਮ ਹੀ ਮਾਨ ॥ ੨੮ ॥

ਅਪਰ ਰੀਤਿ ਹੇਰਹੁ ਤਿਸ ਕਰਨੀ^੧।

ਜਬਿਹੀ ਬੀਜ ਬੀਜਿਓ ਧਰਨੀ।

ਅੰਕੁਰ ਹੋਇ ਪਾਤ^੧ ਦਰਸਾਵਹਿ।

ਸ਼ਾਖਾ ਅਨਿਕ ਫੂਲ ਬਿਗਸਾਵਹਿ

॥ ੨੯ ॥

ਸੋ ਇਕ ਬੀਜ ਬਹੁਤ ਬਿਧਿ ਭਯੋ।

ਨਾਨਾ ਰੰਗ ਰੂਪ ਨਿਰਮਯੋ^੧।

ਫਲ ਲਗ ਕੈ ਪੁਨਿ ਪਾਕਨ ਹੋਵਾ।

ਬੀਜ ਇਕਾਕੀ ਬਾਕੀ ਜੋਵਾ ॥ ੩੦ ॥

ਪ੍ਰਿਥਮ ਪਿਛਾਰੀ ਬੀਜਹਿ ਰਹਯੋ।

ਮੱਧਯ ਕਾਲ ਜਗ ਕੇ ਸਮ ਲਹਯੋ^੧।

ਏਕ ਬ੍ਰਹਮ ਬਹੁ ਬਿਧਿ ਲਖਿ ਜਾਤਿ।

ਜੋਗੀ! ਸੁਨਹੁ ਔਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ॥ ੩੧ ॥

ਲਾਖਹੁ ਘਟ ਮਹਿ ਏਕ ਗਗਨ ਲਹਿ।

ਰਹਹਿ ਅਲੇਪ ਲੇਪ ਜਿਸ ਕੋ ਨਹਿ।

ਜਬਿਹੀ ਫੂਟ ਜਾਹਿ ਘਟ ਸਾਰੇ।

ਸੋ ਨਭ ਇਕ ਹੀ ਪਰਹਿ ਨਿਹਾਰੇ

॥ ੩੨ ॥

ਘਟ ਲੇ ਗਮਨਹਿ ਇਤ ਉਤ ਮਾਂਹਿ।

ਨਭ ਰਸ ਏਕ^੧ ਨ ਆਵਹਿ ਜਾਹਿ।

ਜੋ ਹੋਵਹਿ ਪੂਰਨ ਸਭਿ ਥਾਨ।

ਤਿਸ ਕੋ ਬਨਹਿ ਨ ਆਵਨਿ ਜਾਨੁ

॥ ੩੩ ॥

^੧ਰੂਪ।

^੧ਇਸ ਕ੍ਰਿਆ ਦੀ, ਭਾਵ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਸੁਣੋਂ।

^੧ਪੱਤੇ।

^੧ਉਤਧਤ ਹੋਯਾ।

^੧ਬੀਜ ਦੇ ਮੱਧ ਕਾਲ (= ਬ੍ਰਿੱਛ) ਵਾਂਗੂ ਜਗਤ ਨੂੰ ਦੇਖੋ।

^੧ਅਕਾਸ਼ ਇਕ ਰਸ ਹੈ।

ਤਥਾ ਬ੍ਰਹਮ ਇਕ ਰਸ ਸਭਿ ਮਾਂਹਿ।
 ਸਭਿਹਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਹਿ ਲੇਪਹਿ ਨਾਹਿ।
 ਸਤ ਚੇਤਨ ਆਨੰਦ ਸਰੂਪ।
 ਜੀਵ ਜੀਵ ਪ੍ਰਤਿ ਅਹੈ ਅਨੂਪ। ॥ ੩੪ ॥

'ਭਾਵ ਸਤਚੇਤਨ ਆਨੰਦ, ਜੀਵ ਜੀਵ ਵਿਚ (ਵਯਾਪਕ) ਹੈ।

ਭੂਤ ਭਵਿੱਖ ਸਦਾ ਹੀ ਰਹੈ।
 ਸਭਿ ਜੀਵਨ ਮਹਿ ਸਤਿ। ਇਹੁ ਅਹੈ।
 ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਤਿ ਚੇਤਨਤਾ ਜਾਨਿ।
 ਇਹੁ ਭੀ ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ ਪਹਿਚਾਨ ॥ ੩੫ ॥
 ਬਿਸ਼ਿਯਨ ਮਹਿ ਆਨੰਦ ਅੰਗਜਾਨੀ।
 ਨਿਜਾਨੰਦ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੈ ਗਜਾਨੀ।
 ਸਭਿ ਕੋ ਭੂਲ ਦੇਹਿ ਧਰਿ ਹੰਤਾ।
 ਪੁਨਹਿ ਪਦਾਰਥ ਮਮਤਾਵੰਤਾ। ॥ ੩੬ ॥

'ਭਾਵ ਬ੍ਰਹਮ ਦੀ 'ਸੱਤ' ਰੂਪਤਾ।

'ਜੀਵ ਜੋ ਕ੍ਰਿਯਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਚੇਤਨਤਾ ਜਾਣਕੇ।

'ਸਭ ਕੋਈ ਭੁੱਲਕੇ ਦੇਹ ਦੀ ਹੰਗਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

'ਫੇਰ ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਿਚ ਸਮਤਾਵਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਏ ਸਭਿ ਮਾਯਾ ਕੇਰਿ ਵਿਕਾਰ।
 ਜੋ ਭਾਸਤਿ ਹੈਂ ਨਾਨਾਕਾਰ।
 ਨਹੀਂ ਵਾਸਤਵ ਜਾਨਯੋ ਜਾਇ।
 ਇਹ ਮਾਯਾ ਕੋ ਰੂਪ ਕਹਾਇ ॥ ੩੭ ॥
 -ਮੈਂ ਨਹਿ ਜਾਨੈ- ਕਰਨ ਬਖਾਨ।

'ਨਾਨਾਪਨ।

'ਭਾਵ ਬ੍ਰਹਮ।

ਇਸੈ ਨਾਮ ਮਾਯਾ, ਅਗਜਾਨ।
 ਉਭੈ ਸ਼ਕਤਿ ਕੇ ਧਾਰਨਿਹਾਰੀ।
 ਇਕ ਆਵਰਨ ਵਿਖੇਪ ਉਚਾਰੀ ॥ ੩੮ ॥
 ਕਰਹਿ ਸਰੂਪ ਅਛਾਦਨਿ ਜੋਇ।
 ਗਜਾਨੀ ਭਨਹਿ -ਆਵਰਣ- ਸੋਇ।
 ਜਿਹ ਨਾਨੜ੍ਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਕਰਾਈ।
 ਸੋ ਵਿਸੇਖ, ਜਹਿ ਕਹਿ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਈ
 ॥ ੩੯ ॥

'ਢੱਕ ਲਵੇ।

ਉਪਾਦਾਨ। ਇਹ ਸਬਿ ਜਗ ਕੇਰੀ।

'ਕਾਰਣ, ਜਿਵੇਂ ਘੜੇ ਦਾ ਉਪਾਦਾਨ ਕਾਰਨ ਮਿੱਟੀ ਹੈ, ਭਾਵ ਮਾਯਾ।

ਹੈ ਅਘਟਨ ਘਟਨਾ ਸੁ ਘਨੇਰੀ।

'ਮਾਯਾ ਅਣਬਣਤ ਨੂੰ ਬਨਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। (ਅਗਲੇ ਅੰਸੂ ਦੇ ੧੧ ਛੰਦ ਵਿਚ ਅਰਥ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ)।

ਜਥਾ ਰਜੂ ਹੁਇ ਬੱਕ੍ਰ ਪਰੀ ਹੈ।

'ਵਿੰਗੀ।

ਕਿਹ ਨਰ ਨਿਸ਼ਚੈ ਸੋ ਨ ਕਰੀ ਹੈ ॥ ੪੦ ॥

ਬਿਨ ਜਾਨੇ ਰਜੂ ਤਿਸ ਕਾਲ।

ਲਖੜੋ -ਸਰਪ ਇਹ ਪਰਜੋ ਕਰਾਲ-।

ਰਜੁ ਧਿਸ਼ਟਾਨ ਪਾਇ ਅੱਗਯਾਨ।

ਕਾਰਜ ਕੀਨੋ ਸਰਪੁ ਮਹਾਂਨ^੧ ॥ ੪੧ ॥

^੧ਅਗਯਾਨ ਨੇ ਰੱਸੀ ਦੇ ਆਸਰੇ ਨੂੰ ਪਾ ਕੇ ਸਰਪ ਰੂਪੀ ਮਹਾਂਨ ਕਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਤਿਮਿ ਮਾਯਾ ਧਿਸ਼ਟਾਨ ਧਰੰਤਿ।

ਬ੍ਰਹਮ ਆਸਰੇ ਬਿਸੈ ਕਰੰਤਿ^੧।

^੧ਭਾਵ ਅਗਯਾਨ ਬ੍ਰਹਮ ਦੇ ਹੀ ਆਸਰੇ ਹੈ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮ ਨੂੰ ਹੀ ਵਿਸ਼ਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਜਥਾ ਤਿਮਰ ਹੁਇ ਕੋਸ਼ਠ^੧ ਅੰਤਰ।

^੧ਕੋਠੇ।

ਕੋਠਾ ਆਸ਼੍ਰੇ ਤਾਂਹਿ ਨਿਰੰਤਰ ॥ ੪੨ ॥

ਬਿਨ ਕੋਸ਼ਠ ਅੰਧਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਯਾਂ ਤੇ ਆਸ਼੍ਰੇ ਤਾਂਹਿ ਉਹੀ ਹੈ।

ਪੁਨ ਸੋ ਤਿਮਰ ਫੈਲ ਤਹਿ ਹੀ ਕੋ।

ਬਿਸੈ ਕਰਤਿ ਤਿਸ ਕੋਸ਼ਠ ਹੀ ਕੋ ॥ ੪੩ ॥

ਛਾਦਿ ਲੇਤਿ ਚਹੂੰ ਓਰਨ ਮਾਂਹਿ।

ਜਿਸ ਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਪਰਤਿ ਹੈ ਨਾਂਹਿ।

ਤਥਾ ਬ੍ਰਹਮ ਕੋ ਮਾਯਾ ਜਾਨਿ।

ਆਸ਼੍ਰੇ ਬਿਸੈ ਕਰਤਿ ਬੁਧਿਵਾਨ ॥ ੪੪ ॥

ਜਬਿ ਅੱਗਯਾਨ ਸਕਾਰਜ ਸਾਰੇ^੧।

^੧ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਗਯਾਨ ਦਾ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਪੰਚ ਹੈ ਸੋ ਅੱਗਯਾਨ ਤੇ ਉਸਦਾ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਪੰਚ ਭਰਮ ਕਰਕੇ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਸ੍ਰੂਪ ਦੇ ਤੱਕਿਆਂ ਭ੍ਰਮ ਦੂਰ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਅਗਯਾਨ ਤੇ ਉਸਦਾ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਪੰਚ ਕਲਪਤਿ ਸੀ ਉਹ ਅਧਿਸ਼ਟਾਨ ਰੂਪ ਹੀ ਹੋ ਗਿਆ, ਪਿੱਛੇ ਰੱਸੀ ਤੇ ਸੱਪ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਲਪਤਿ ਵਸਤੂ ਆਪਣੇ ਅਧਿਸ਼ਟਾਨ ਤੋਂ ਜੁਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਗੇ ਹੋਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨਗੇ।

ਭ੍ਰਮ ਛੁਟ ਜਾਇ ਸ੍ਰੂਪ ਨਿਹਾਰੇ।

ਪਰਮ ਤੱਤ ਕੋ ਮਤਿ ਕਰਿ ਜਾਨਾ^੧।

^੧ਬੁੱਧੀ ਕਰਕੇ ਜਾਣਿਆਂ।

ਏਕੰਕਾਰ ਮਹਤ ਮਹੀਯਾਨਾ^੧ ॥ ੪੫ ॥

^੧ਬੜਿਆਂ ਤੋਂ ਬੜਾ।

ਏਕ ਆਤਮਾ ਬ੍ਰਹਮ ਅਨਸ੍ਵ^੧ ਹੈ।

^੧ਨਾਸ਼ ਰਹਤ ਹੈ।

ਸਦਾ ਅਨਾਦੀ ਜੋ ਇਕ ਰਸੁ ਹੈ।

ਆਇ ਨ ਜਾਇ ਕਿਤਹੁ ਤੇ ਕੋਈ।

ਬਯਾਪਕ ਸਰਬ ਗਗਨ ਸਮ ਸੋਈ

॥ ੪੬ ॥

ਅਦ੍ਵੈ ਅਨੰਦਾਤਮ ਸਭਿ ਥਾਨ।

ਨਿਹਕਲ, ਅਕ੍ਰੈ, ਅਜੈ^੧ ਮਹਾਂਨ।

^੧ਕਲਪਨਾ ਰਹਤ, ਕ੍ਰਿਆ ਰਹਤ ਤੇ ਅਜਨਮਾ।

ਗੁਰ ਪੂਰਨ ਸੋਂ ਮਿਲਿ ਹੈ ਜਬੈ।

ਹਉਮੈ ਮਲ ਨਿਰਵਾਰਹਿ ਸਬੈ ॥ ੪੭ ॥

ਸਭਿਹਿਨਿ ਤੇ ਉਤਕ੍ਰਿਸ਼ਟ^੧ ਜੁ ਗਤਿ ਹੈ। 'ਉਚੀ।

ਸੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੁਇ ਆਨੰਦ ਸਤਿ ਹੈ।

ਪੁਨਰਾਵਰਤਿ^੧ ਨਹੀਂ ਜਿਤ ਹੋਇ।

^੧ਪੁਨਰ+ਆਵਰਤ = ਮੁੜਕੇ ਆਉਣਾ (ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ)।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਏਕ ਰਸੁ ਸੋਇ' ॥ ੪੮ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਜੋਗੀ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਪੰਚਤ੍ਰਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ
॥ ੩੫ ॥

੩੬. [ਜੋਗੀ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁਕਤ ਕੀਤਾ]

੩੫<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੩੭

ਦੋਹਰਾ:

ਸੁਨਿ ਜੋਗੀ ਬਿਸਮੈ ਭਯੋ, ਬਾਨੀ ਸੁਧਾ
ਸਮਾਨ।

ਪੁਨਹਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਨਸਿ^੧ ਭਲੇ, ਨਿਰਨੈ ^੧ਉਸਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ।
ਕਰਨ ਮਹਾਂਨ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਕੌਨ ਬਾਦ ਕਰਿ ਬ੍ਰਹਮ ਸਿੱਧ ਕਿਯ?
ਜਿਸ ਤੇ ਸਰਬ ਪ੍ਰਪੰਚ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਬਿਯ।
ਕੰਚਨ ਭੂਖਨ ਕੋ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤਿ।

ਵਾਦ ਪ੍ਰਣਾਮ^੧ ਭਯੋ ਵੱਖਯਾਤ ॥ ੨ ॥

^੧ਪ੍ਰਣਾਮਵਾਦ = ਰੂਪ ਬਦਲਨ ਵਾਲਾ।

ਹੇਮੁ ਪ੍ਰਣਾਮਯੋ ਨਿਜ ਅਕਾਰ^੧।

^੧ਸੋਨੇ ਨੇ ਬਦਲਿਆ ਆਪਣਾ ਰੂਪ।

ਕੰਕਨ ਕੁੰਡਲਾਦਿ ਲੰਕਾਰ^੧।

^੧ਗਹਿਣਿਆਂ ਵਿਚ।

ਬ੍ਰਹਮ ਪ੍ਰਣੰਮ^੧† ਹੋਤਿ ਭਾ ਤੈਸੇ†।

^੧ਬਦਲਣ ਵਾਲਾ। †ਪਾ:-ਪ੍ਰਣਾਮ। †ਪਾ:-ਜੈਸੇ। ਐਸੇ।

ਜਗਤ ਚਰਾਚਰ ਉਪਜਯੋ ਐਸੇ ॥ ੩ ॥

ਜਿਸ ਮਾਯਾ ਕੇ ਅਪੁ ਬਤਾਵੋ।

ਸੋ ਝੂਠੀ ਕੈ ਸਾਚ ਜਨਾਵੋ।

ਬ੍ਰਹਮ ਸਰੂਪ ਬਿਲੋਕਯੋ ਕੈਸੇ।

-ਸੂਖਮ ਤੇ ਸੂਖਮ- ਕਹਿ ਐਸੇ^੧ ॥ ੪ ॥

^੧ਐਸੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੂਖਮ ਤੇ ਸੂਖਮ ਹੈ ਬ੍ਰਹਮ।

ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਜੋਗੀ ਤੇ ਸੁਨਿ ਕੈ।

ਉੱਤਰ ਦੀਨਸਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਗੁਨਿ ਕੈ^੧।

^੧ਵਿਚਾਰਕੇ।

ਵਿਵਰਤ ਵਾਦਿ^੧ ਇਹੁ ਹਮ ਨੇ ਕਹਯੋ।

^੧ਅਸਾਂ ਇਹ ਵਿਵਰਤ ਵਾਦ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਬ੍ਰਹਮ ਸੱਤ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਜਗਤ ਮਾਯਾ ਕਰਕੇ ਭਾਸਦਾ ਹੈ ਤੇ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਭਾਸਦਾ, ਜੈਸੇ ਰਸੀ ਤੋਂ ਸੱਪ।

ਦ੍ਰਿਸ਼ਯ ਪ੍ਰਪੰਚ^੧ ਬ੍ਰਹਮੁ ਤੇ ਲਹਯੋ ॥ ੫ ॥

^੧ਭਾਵ-ਦਿੱਸਦਾ ਜਗਤ।

ਜਥਾ ਰਜੂ ਤੇ ਸ੍ਰਪਾ^੧ ਉਪਜੰਤਾ।

^੧ਪਾ:-ਅਹਿ।

ਭੈ ਆਦਿਕ ਤੇ ਕੰਪ ਉਠੰਤਾ।

ਤੈਸੇ ਬ੍ਰਹਮ ਤੇ ਜਗ ਇਹੁ ਦੀਖਾ।

ਹਰਖ ਸ਼ੋਕ ਦੇ ਤਿਸੇ ਸਰੀਖਾ ॥ ੬ ॥

ਬਿਨਾਂ ਗਿਆਨ ਤੇ ਮਿਟੇ ਜੁ ਨਾਂਹੀ।

ਸਦਾ ਸਸੰਕਤਿ^੧ ਦੁਖ ਸੁਖ ਮਾਂਹੀ।

^੧ਸਹਤ ਸੰਕਾ ਦੇ।

ਜਨਮ ਅਨੇਕਨ ਮਹਿ ਬਿਰਮਾਵਤਿ ^੧ ।	^੧ ਭਰਮਦਾ ਹੈ।
ਉਚੈ ਨੀਚੈ ਬਹੁਤਾ ^੨ ਭ੍ਰਮਾਵਤਿ ॥ ੭ ॥	^੨ ਪਾ:-ਜੋਨਿ, ਬਹੁਰ।
ਵਾਦ ਪ੍ਰਣਾਮ ਅਪਰ ਬਿਧਿ ਮਾਨੋ।	
ਰੂਪ ਦੂਧ ਤੇ ਦਧਿ ਹੁਇ ਜਾਨੋ ^੩ ।	^੩ ਦੁੱਧ ਤੋਂ ਦਹੀਂ ਹੋ ਜਾਣਾ ਪ੍ਰਣਾਮਵਾਦ ਹੈ।
ਦਧਿ ਤੇ ਬਹੁਰ ਦੁਗਧ ਹੁਇ ਨਾਂਹਿ।	
ਪੂਰਬ ਰੂਪ ਨਾਸ ਭਾ ਤਾਂਹਿ ॥ ੮ ॥	
ਹਾਟਕ ^੪ ਹੋਇ ਨ ਐਸੀ ਭਾਂਤਿ।	^੪ ਸੋਨਾ।
ਭੂਖਨ ਮਹਿ ਸਰੂਪ ਦਰਸਾਤ ^੫ ।	^੫ ਦੇਖੀਦਾ ਹੈ, ਦਿਸਦਾ ਹੈ।
ਬਿਨਸੇ ਅਲੰਕਾਰ ਆਕਾਰ।	
ਪੂਰਬ ਰੂਪ ਹੇਮ ਲੇ ਧਾਰਿ ^੬ ॥ ੯ ॥	^੬ ਸੋਨਾ ਧਾਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।
ਮਾਯਾ ਕਰਿ ਬ੍ਰਹਮ ਤੇ ਜਗ ਭਾਸਾ।	
ਜਿਮ ਬਾਜੀਗਰ ਕੇਰ ਤਮਾਸ਼ਾ।	
ਹੋਹਿ ਬਿਨਾਸ ਜਬੈ ਅੱਗਯਾਨ।	
ਨਹਿ ਪੁਨ ਰਹੈ ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਨੁ ਆਨ	
॥ ੧੦ ॥	
ਨਹਿ ਅਸੱਤਜ ਨਹਿ ਸੱਤਜ ਸੁ ਮਾਯਾ।	
ਸੱਤਜਾਸੱਤਜ ਭੀ ਨਹਿ ਬਨਿ ਆਯਾ।	
ਲਖਹੁ ਅਨਰ ਬਚਨੀ ਇਹੁ ਯਾਂ ਤੇ।	
ਕਿਹ ਬਿਧਿ ਕਹਿਬੇ ਜਾਹਿ ਨ ^੭ ਕਾ ਤੇ	^੭ ਕਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ।
॥ ੧੧ ॥	
ਹੈ ਅਨਾਦਿ ਜਿਸੁ ਆਦਿ ਨ ਮਾਨ ^੮ ।	^੮ ਉਤਪਤੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ।
ਅੰਤ ਪਾਇ ਉਪਜੇ ਜਬਿ ਗਯਾਨ।	
ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਸੁਨਿਬੈ ਉਪਦੇਸੁ।	
ਹਤਹਿ ਅਬਿੱਦਯਾ ^੯ ਸਹਤ ਕਲੇਸ	^੯ ਮਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਵਿੱਦਯਾ।
॥ ੧੨ ॥	
ਬ੍ਰਹਮ ਆਤਮਾ ਪੂਰਨ ਜੋਇ।	
ਬਿਸੈ ਨ ਕਿਸੁ ਇੰਦ੍ਰੈ ਕਬਿ ਹੋਇ ^{੧੦} ।	^{੧੦} ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਇੰਦ੍ਰੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।
ਦਿਖਿਯ ਨ ਆਖਨਿ, ਸੁਨਿਯ ਨ ਕਾਨੀ।	
ਰਿਦੈ ਲਖਹਿ ਪ੍ਰਗਯਾ ਤੇ ^{੧੧} ਗਯਾਨੀ	^{੧੧} ਬੁੱਧੀ ਨਾਲ।
॥ ੧੩ ॥	
ਇੰਦ੍ਰੈ ਬਿਸੈ ਨ ਕਰਿ ਜਿਨ ਮਨ ਕੋ।	
ਬਿਸੈ ਕਰਤਿ ਮਨ ਇਨ ਸਭਿਹਿਨਿ ਕੋ।	

ਤਿਮ ਮਨੁ ਬਿਸੈ ਬ੍ਰਹਮ ਨਹਿ ਹੋਇ।
 ਸਭਿਹਿਨਿ ਕੋ ਸੱਤਾ ਦੇ ਸੋਇ ॥ ੧੪ ॥
 ਸਭਿਨਿ ਅਧਾਰ ਭੂਤਾ ਇਕ ਅਹੈ।
 ਨਾਨਾ ਨਸਹਿ ਨੀਕ ਜੇ ਲਹੈ।

‘ਤਿਵੇਂ ਮਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬ੍ਰਹਮ ਨਹੀਂ ਹੈ।

‘ਆਸ਼ਾ ਰੂਪ।

‘ਦ੍ਵੈਤ ਨਾਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਚ ਲਵੇ (ਬ੍ਰਹਮ ਨੂੰ)।

ਸੂਖਮ ਤੇ ਅਤਿ ਸੂਖਮ ਜਾਨ।
 ਕਹਿਯਤਿ ਮਹਾਂ ਮਹਿਦ ਮਹੀਆਨ
 ॥ ੧੫ ॥

ਸੂਰਜ ਆਦਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤਿ ਜੇਈ।
 ਤਿਸ ਕੀ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਹਿ ਏਈ।
 ਕਾਰਣ ਭੂਤਾ ਸਕਲ ਕੋ ਏਕ।
 ਹੁਇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਉਰ ਕਰਤਿ ਬਿਬੇਕ
 ॥ ੨੬ ॥

‘ਭਾਵ ਸੂਰਜ ਆਦਿ ਨੂੰ ਬ੍ਰਹਮ ਜੋਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਦੀ ਹੈ।

‘ਕਾਰਣ ਰੂਪ।

ਗਗਨ ਰੂਪ ਪਸਰਯੋ ਸਭਿ ਮਾਂਹਿ।
 ਨਿਤ ਕੂਟਸਥਾ ਨ ਆਵਹਿ ਜਾਹਿ।
 ਤਿਸ ਮਹਿ ਬਿਰਤਾ ਮਨ ਕੀ ਪਾਵੈ।
 ਸੋ ਜਨੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤਮਯ ਹੁਇ ਜਾਵੈ ॥ ੧੭ ॥
 ਜਿਨਹੁ ਬ੍ਰਹਮ ਮਯਾ ਜਗਤ ਪਛਾਤਾ।
 ਤਜਿ ਨਾਨੱਤ੍ਰ ਅਨੰਦ ਇਕ ਮਾਤਾ।
 ਕਹੀਅਤਿ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤ ਸੁ ਪ੍ਰਾਨੀ।
 ਮੂਲ ਕਲੇਸ਼ ਅਵਿੱਦਯਾ ਹਾਨੀ ॥ ੧੮ ॥
 ਜਹਾਂ ਹੋਹਿ ਤਹਿ ਦੇਹ ਬਿਨਾਸਾ।
 ਥਲ ਅਪਵਿੱਤ੍ਰ ਕਿ ਤੀਰਥਿ ਪਾਸਾ।
 ਤਹਾਂ ਅਨੰਦ ਮੈਂ ਲਯਤਾ ਪਾਇ।
 ਜਨਮੁ ਮਰਨ ਨਹਿ ਆਇ ਨ ਜਾਇ
 ॥ ੧੯ ॥

‘ਸਦਾ ਸਥਿਰ ਇਕ ਰੂਪ।

‘ਬ੍ਰਹਮ ਰੂਪ।

‘ਕਲੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮੂਲ ਅਵਿੱਦਯਾ ਨਾਸ਼ ਕੀਤੀ।

‘ਪਾ:-ਲੈਤਾ।

ਰਹਹੁ ਦੇਹ ਕੈਧੋਂ ਬਿਨਸਾਇ।
 ਨਹਿ ਸੋਚਹਿ ਉਰ ਇਕਰਸੁ ਭਾਇ।
 ਅਗਨਿ ਸਿੰਧੁ ਕੇ ਤਟ ਪਰ ਹੋਇ।
 ਸਗਲੀ ਦ੍ਵੈਤ ਜਿਨਹੁ ਨੇ ਖੋਇ ॥ ੨੦ ॥
 ਇਮੁ ਕਹਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਗੁਰ ਹੇਰੀ।

‘ਯਾ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਜਾਵੇ।

‘ਅਗਨ ਸਾਗਰ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਭਾਵ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਹੋਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰੀ ਦ੍ਵੈਤ ਖੋ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਜੋਗੀ ਪ੍ਰਾਣਾਯਾਮੀ ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਹੋਸੀ, ਪ੍ਰੰਤੂ 'ਜੀਅਦਾਨ' ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੀਅਦਾਨ 'ਪ੍ਰਸਾਦਿ' ਦੀ ਵਸਤੂ ਹੈ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਦੀ ਭਾਲ ਸੀ ਜੋ ਉਸਦੇ ਗੁਰੂ ਨੇ ਦਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਲਜੁਗ ਦੇ ਅਵਿਤਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਤੋਂ ਤੈਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਨੋਰਥ ਲਈ ਓਹ ਸ੍ਵਾਸ ਚੜ੍ਹਾਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੋਗੀ ਦੀ ਕੱਲਜਾਨ ਉਪਰਲੇ ਕਹੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਮਾਤ੍ਰ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਪਰੰਤੂ ਜਦ 'ਪ੍ਰਸਾਦਿ' ਹੋਇਆ, ਜੋ ਇਸ ਤੁਕ ਵਿਚ ਨਿਰੂਪਣ ਹੋਯਾ ਹੈ, ਤਦ ਉਸਦੀ ਕੱਲਜਾਣ ਹੋਈ। ਚੁੜਾਲਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਯੋਗ ਵਸ਼ਿਸ਼ਟ ਵਿਚ ਵੀ 'ਪ੍ਰਸਾਦਿ' ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਹੈ।

ਕਰੀ ਬਿਨਾਸ ਮੋਹੁ ਕੀ ਬੇਰੀ।

ਸੁੱਧ ਗਿਆਨ ਜੋਗੀ ਉਰ ਜਾਗਾ।

ਜਨਮਾਦਿਕ ਮਦ ਪੀਵਤਿ ਤਜਾਗਾ।
 'ਜਨਮ ਆਦਿਕ ਦੇ ਹੰਕਾਰ (ਰੂਪੀ ਨਸ਼ੇ ਦਾ) ਪੀਣਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ।

॥ ੨੧ ॥

ਗੁਰੂ ਬਾਕ ਕੋ ਲਖਯੋ ਪ੍ਰਤਾਪਾ।

ਜਿਸ ਕੇ ਸੁਨਤਿ ਮੋਹੁ ਸਭਿ ਖਾਪਾ।

ਨੰਮ੍ਰ ਭਯੋ ਚਰਨਨ ਸਿਰ ਧਰਯੋ।

ਅਪਨੋ ਗਿਆਨ ਨਿਵੇਦਨ ਕਰਯੋ ॥ ੨੨ ॥

ਅਬਿ ਮੋ ਕਹੁ ਨਿਸ਼ਚਾ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਭਯੋ।

ਹੁਤੋ ਜਾਨਿਬੋ ਜਾਨਿ ਸੁ ਲਯੋ।

'ਜੇ ਜਾਨਣੇ ਯੋਗ ਸੀ।

ਤੁਮ ਕਰੁਨਾ ਤੇ ਸੰਸੈ ਨਾਸੋ।

ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਚੇਤਨ ਆਨੰਦ ਰਾਸੋ ॥ ੨੩ ॥

ਅਬਿ ਸ਼ਰੀਰ ਮੈਂ ਤਜਾਗਨ ਕਰਿ ਹੋਂ।

'ਮੈਂ' ਵਿਚਾਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ (ਹੁਣ) ਜੀਉਂਦੇ ਰਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਜ (ਬਾਕੀ) ਨਹੀਂ (ਮੇਰਾ)।

ਜਿਯਤਿ ਰਹੋਂ ਨਹਿੰ ਕਾਜ ਬਿਚਰਿ ਹੋਂ।

ਜੋ ਤਰਤੱਬ ਸੁ ਮੈਂ ਕਰਿ ਲੀਨਸਿ।

ਤੁਮਨੇ ਪੂਰ ਕਾਮਨਾ ਕੀਨਸਿ ॥ ੨੪ ॥

ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨੇ ਬਹੁ ਸਨਮਾਨਾ।

'ਧੰਨ ਧੰਨ ਤੁਮ ਬਡ ਬੁਧਿਵਾਨਾ।

ਦਰਸਨ ਦੇਹੁ ਰਹਹੁ ਹਿਤ ਕਰੀਏ।

ਨਾਨਾ ਜਗ ਮਹਿੰ ਏਕ ਨਿਹਰੀਏ ॥ ੨੫ ॥

ਲੋਕਨ ਪਰ ਉਪਕਾਰ ਤੁਮਾਰਾ।

ਦੇਖਤਿ ਪਾਪਨਿ ਹਰਹਿੰ ਬਿਕਾਰਾ।

ਪਰਹਿੰ ਸੁਮਗ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਕੱਲਜਾਨਾ।

ਜੀਵ ਮਲੀਨ ਪੂਤਾ ਹੁਇ ਨਾਨਾ ॥ ੨੬ ॥

'ਪਵਿੱਤ੍ਰ।

ਸੁਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਮ੍ਰਿਦੁਲ ਸੁਹਾਏ।

ਪੁਨ ਜੋਗੀ ਨੇ ਬਾਕ ਸੁਣਾਏ।

'ਨਰਨਿ ਉਧਾਰਨ ਤੁਮਰੇ ਹੱਥ।

ਅਪਰ ਕਿਸੁ ਮਹਿੰ ਨਹਿੰ ਸਮਰੱਥ

॥੨੭॥

ਇਸ ਹਿਤ ਰਾਵਰ ਨੇ ਤਨ ਧਾਰਜੋ।

ਸੱਤ੍ਯ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਬਿਸਤਾਰਜੋ।

ਇਮੁ ਸਭਿ ਜਗ ਕੋ ਭਾਰ ਜਿ ਧਰਨੋ। ^{'ਧਾਰਨ ਕਰਨਾ।}

ਤੁਮ ਬਿਨ ਅਪਰ ਕੌਨ ਇਮੁ ਕਰਨੋ

॥੨੮॥

ਮੁਝ ਕੋ ਆਇਸੁ ਦੇਹੁ ਸਮਾਵੋਂ।

ਰਹਿਬੇ ਕੋ ਨ ਸੰਕਲਪ ਉਠਾਵੋਂ।

ਅਬਹਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਇਸ ਬਿਧਿ ਕੀ ਕਰੋ।

ਜਿਸੁ ਤੇ ਆਪਨਿ ਤਨ ਪਰਹਰੋਂ ॥੨੯॥

ਦਿਢ ਨਿਸ਼ਚਾ ਜੋਗੀ ਕੋ ਜਾਨਾ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨੁ ਬਿਗਸੰਤਿ ਬਖਾਨਾ।

'ਕਰੋ ਜਥਾ ਅਭਿਲਾਖ ਤੁਮਾਰੀ।

ਜਿਮੁ ਉਚਰਹੁ ਤਿਮ ਹਮ ਅਨੁਸਾਰੀ'

॥੩੦॥

ਪੁਨ ਬੁੱਢੇ ਮੋਂ ਗੁਰੂ ਬਖਾਨੀ।

'ਜਿਮ ਇਹੁ ਜੋਗੀ ਭਾਖੈ ਬਾਨੀ।

ਤਿਮ ਤੁਮ ਸੰਗ ਹੋਇ ਕਰਿ ਕਰੀਏ।

ਪੁਰਸ਼ੋਤਮ' ਆਇਸੁ ਅਨੁਸਰੀਏ' ^{'ਭਾਵ ਜੋਗੀ ਦੀ।}

॥੩੧॥

ਹੁਕਮ ਪਾਇ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਖਲੇ।

ਅਵਲੋਕਹਿ ਲਖਿ ਪਾਵਨ ਭਲੇ।

ਹੁਤੇ ਜਿ ਲੋਕ ਫਿਰਤਿ ਚਹੁ ਪਾਸੇ।

ਗਮਨਤਿ ਭਏ ਮਿਲੇ ਨਰ ਰਾਸੇ ॥੩੨॥

'ਨਿਕਸਜੋ ਜੋਗੀ' ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਧਾਏ।

ਕਰਜੋ ਬਿਲੋਕਨ ਮਨ ਬਿਸਮਾਏ'। ^{'ਅਚਰਜ ਹੋਕੇ।}

ਚਿਰੰਕਾਲ ਕੀ ਆਰਬਲਾ ਜਿਹ।

ਅਚਰਜ ਇਸ ਜੁਗ ਮਹਿ ਦੇਖਹਿ ਤਿਹ

॥੩੩॥

ਧਾਇ ਧਾਇ ਹਰਖਹਿ ਬਿਸਮਾਵਹਿ।

ਅਪਰ ਅਪਰ ਸੋ ਕਰਹਿ ਬੁਝਾਵਹਿ'। ^{'ਭਾਵ ਹੋਰ ਹੋਰ ਨੂੰ (ਖਬਰ) ਕਰਦੇ ਹਨ।}

'ਪੂਰਬਲੇ ਜੁਗੁ ਕੋ ਤਨੁ ਇਹੁ ਹੈ।

ਦੀਰਘਤਾ ਸਭਿ ਅੰਗਨਿ ਲਹਿ ਹੈ

॥ ੩੪ ॥

ਪਰਮ ਬ੍ਰਿਧ ਮੁਖ ਬਰਨ ਦਿਪਾਵਤਿ।

ਸੇਤ ਸਮੱਸੂ^੧ ਕੇਸ ਸੁਹਾਵਤਿ^੨।

^੧ਚਿੱਟਾ ਦਾਡੂ।

^੨ਸਿੱਧ ਹੋਇਆ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਜੁਗਾਂ ਦੇ ਲੋਕੀਂ ਕੇਸਾਂ ਦਾਡੂ ਸਮੇਤ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਦੂਸਰੇ ਪ੍ਰਾਣ ਚੜ੍ਹਾਕੇ ਦਸਮ ਦੁਆਰ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਪਏ ਰਹਿਣਾ ਯਾ ਮੱਠ ਵਿਚ ਦੱਬੇ ਰਹਿਣਾ ਅਚਰਜ ਬਾਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਇਕ ਐਸਾ ਜੋਗੀ ਆਯਾ ਸੀ, ਜੋ ਇਕ ਵੱਡੇ ਮੱਟ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ੪੦ ਦਿਨ ਜ਼ਿੰਦੀ ਵਿਚ ਦਬਿਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉੱਪਰ ਪਹਿਰੇ ਲੱਗੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਯੂਰਪੀਨ ਤੇ ਦੇਸੀ ਦੇਖਣਹਾਰ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ੪੦ ਦਿਨਾਂ ਬਾਦ ਕੱਢਿਆ ਤੇ ਮਾਲਸ਼ਾਂ ਆਦਿਕ ਨਾਲ ਹੋਸ਼ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ। ਅੱਜਕਲ ਵੀ ਐਸੇ ਕਰਤਬ ਕਰਕੇ ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਦੱਸਦਾ ਹੈ।

ਨਿਕਸ ਵਹਿਰ ਸਭਿ ਮੈਂ ਬਿਰ ਹੋਵਾ।

ਦੇਖਯੋ ਜੋਗੀ ਸਭਿਨਿ ਖਰੋਵਾ ॥ ੩੫ ॥

ਕਹਿ 'ਇਹੁ ਥਾਨ ਪੁਨੀਤ ਮਹਾਂਨਾ।

ਜੋ ਸੇਵੈਂ ਨਰ ਆਨ ਸੁਜਾਨਾ।

ਸ਼ਰਧਾ ਧਰੈਂ ਬੰਦਨਾ ਠਾਨਿ।

ਸੱਤ੍ਯਨਾਮ ਸਿਮਰਹਿ ਗੁਨ ਗਾਨ ॥ ੩੬ ॥

ਇਸ ਥਲ ਕੀਜਹਿ ਤਾਲ ਬਿਸਾਲਾ^੩।

^੩ਸੰਤੋਖਸਰ ਇਸੇ ਤਾਲ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ।

ਮੱਜਤਿ ਤਜਾਗਹਿ ਪਾਪ ਕਰਾਲਾ।

ਨਾਸਤਿ ਹੂੰ ਸਭਿ ਮਨ ਕੇ ਦੋਸ਼।

ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੈ ਤਿਹ ਸੰਤੋਸ਼^੪ ॥ ੩੭ ॥

ਨੰਮ੍ਰ ਥਾਨ ਪੁਨ ਕਹਿ ਖਨਵਾਯੋ।

ਬੈਠਿ ਬੀਚ ਸਭਿ ਪੌਨ ਚੜਾਯੋ।

ਦਸਮੇ ਦੂਰ ਜੋਰ ਕੇ ਪਾਵਾ।

ਬ੍ਰਹਮ ਰੰਧਰ^੫ ਕੋ ਫੇਰਿ ਕਰਾਵਾ ॥ ੩੮ ॥

^੪ਦਸਮ ਦੁਆਰ ਯਾ ਸਿਰ ਦੀ ਚੋਟੀ ਵਿਚ ਇਕ ਗੁਪਤ ਜੇਹਾ ਰਾਹ ਜਿਸਨੂੰ ਫੋੜਕੇ ਯੋਗੀ ਅਪਨੀ ਰੂਹ ਕਢਦੇ ਹਨ।

^੫ਵਰਖਾਏ।

ਤਬਿ ਸਭਿ ਲੋਕਨ ਫਲ ਬਸਾਏ।

ਜੈ ਜੈ ਮੁਖ ਤੇ ਬਾਕ ਸੁਨਾਏ।

ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਬੰਦਨਾ ਕਰੈਂ।

ਹੇਰਿ ਹੇਰਿ ਅਚਰਜ ਕੋ ਧਰੈਂ ॥ ੩੯ ॥

ਬਹੁਰੋ ਸਭਿਨਿ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਪਾਈ।

ਜੋਗੀ ਕਰਯੋ ਅਲੋਪ ਤਿਥਾਈਂ।

ਬਿਸਮਤਿ ਹੋਇ ਸਕਲ ਹਟਿ ਆਏ।

ਮਿਲਹਿ ਪਰਸਪਰ ਕਹਤਿ ਸੁਨਾਏ

॥ ੪੦ ॥

‘ਚਿਰੰਕਾਲ ਆਰਬਲਾ ਜਾਂਹੀ।
ਮੁਖ ਪਰ ਦਿਪਤਿ ਜੋਤਿ ਬਹੁ ਤਾਂਹੀ।
ਧੰਨ ਪੁਰਖ ਐਸੇ ਜਗ ਮਾਂਹੀ।
ਮਨੁ ਬਿਕਾਰ ਜਿਨ ਪਰਸਯੋ ਨਾਂਹੀ’

॥ ੪੧ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ ‘ਜੋਗੀ ਕੋ ਪ੍ਰਸੰਗ’ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਖਸ਼ਟਤ੍ਰਿੰਸਤੀ
ਅੰਸੂ ॥ ੩੬ ॥

੩੭. [ਪਿੰਗਲੇ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ]

੩੬<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>> ੩੮

ਦੋਹਰਾ:

ਇਮ ਜੋਗੀ ਤਪਸੀ ਮਹਦ, ਭਯੋ ਬ੍ਰਿਤੰਤ
ਬਿਸਾਲ।

ਸੁਨਿ ਪਿਖਿ ਨਰ ਨਾਰੀ ਤਹਾਂ, ਅਚਰਜ ਭੇ
ਤਿਸੁ ਕਾਲ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

†ਪਾ:-ਮਹਾਂ।

ਇਤਨੇ ਬਿਖੈ ਝਗਰਤੇ ਤਹਾਂ†।

ਦੰਪਤਿ ਚਲਿ ਆਏ ਗੁਰ ਜਹਾਂ।

ਸੋਇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਛੋਰਤੇ† ਬਰਨੈਂ।

†ਮੁਢ ਤੋਂ, ਖੋਲਕੇ।

ਜਥਾ ਸੁਧਾਸਰ ਬਿਦਤੈ ਕਰਨੋ ॥ ੨ ॥

ਮਾਝੇ ਦੇਸ਼ ਪੁਰੀ ਇਕ ਅਹੈ।

‘ਪੱਟੀ’ ਨਾਮ ਜਿਸੀ ਕੋ ਕਹੈਂ।

ਤਹਿ ਕੋ ਨ੍ਰਿਪ ਲਘੁ ਰਾਜ ਕਰੰਤਾ।

ਤੁਰਕਨ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰਿ ਰਹੰਤਾ ॥ ੩ ॥

ਤਿਸ ਗ੍ਰਿਹ ਸੁਤਾ ਪੰਚ ਜਨਮਾਈ।

ਬਧਤਿ ਆਰਬਲ ਰੂਪ ਸੁਹਾਈ।

ਸੁੰਦਰ ਅੰਗੁ ਰੰਗ ਤਨੁ ਗੋਰਾ।

ਕਮਲ ਲੋਚਨੀ ਉਰਜ ਕਠੋਰਾ ॥ ੪ ॥

ਤਿਨਿ ਮਹਿ ਏਕ ਹੁਤੀ ਸਤਿਸੰਗਨਿ।

ਅਲਪ ਆਰਬਲ ਕੋਮਲ ਅੰਗਨਿ†।

†ਨਰਮ ਅੰਗਾਂ ਵਾਲੀ।

ਪ੍ਰਭੁ ਕੇ ਗੁਨ ਸੰਤਨ ਤੇ ਸੁਨੇ।

ਬੈਠਹਿ ਨਿਕਟ† ਜਬਹਿ ਮਿਲਿ ਭਨੇਂ †ਭਾਵ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਪਾਸ।

॥ ੫ ॥

‘ਜੀਵ ਜੀਵ ਪ੍ਰਤਿ ਤੀਨਹੁ ਲੋਕ।

ਨਿਤਿ ਪਾਲਤ ਸਭਿ, ਪ੍ਰਭੁ ਅਰੋਕ†।

†ਖੁੱਲ੍ਹਾ।

ਜੋ ਜਿਸ ਜੂਨਿ ਜਹਾਂ ਹੁਇ ਪ੍ਰਾਨੀ।

ਤਹਾਂ ਦੇਤਿ ਭੋਜਨ ਗੁਨਖਾਨੀ† ॥ ੬ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕਰਜੋ ਸ਼ਲੋਕ।

ਪਠਤਿ ਬਿਚਾਰਤਿ ਸੋ ਪ੍ਰਭੁ ਲੋਕ†।

†ਸੋ ਸੰਤ।

ਤਿਸੁ ਤੇ ਸੁਨਿ ਕੰਨਯਾਂ ਦਿਢ ਕੀਨੋ।

ਸੋ ਅਬਿ ਇਸ ਥਲ ਲਿਖਿ ਕਰਿ ਦੀਨੋ

॥ ੭ ॥

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ:

ਸਲੋਕ ਮਃ ੧ ॥

ਪੁਰਖਾਂ ਬਿਰਖਾਂ ਤੀਰਥਾਂ ਤਟਾਂ ਮੇਘਾਂ ਖੇਤਾਂਹ ॥

ਦੀਪਾਂ ਲੋਆਂ ਮੰਡਲਾਂ ਖੰਡਾਂ ਵਰਭੰਡਾਂਹ ॥

ਅੰਡਜ ਜੇਰਜ ਉਤਭੁਜਾਂ ਖਾਣੀ ਸੇਤਜਾਂਹ ॥

ਸੋ ਮਿਤਿ ਜਾਣੈ ਨਾਨਕਾ ਸਰਾਂ ਮੇਰਾਂ ਜੰਤਾਂਹ ॥

ਨਾਨਕ ਜੰਤ ਉਪਾਇ ਕੈ ਸੰਮਾਲੇ ਸਭਨਾਂਹ ॥

ਜਿਨਿ ਕਰਤੈ ਕਰਣਾ ਕੀਆ ਚਿੰਤਾ ਭਿ ਕਰਣੀ ਤਾਹ ॥

ਸੋ ਕਰਤਾ ਚਿੰਤਾ ਕਰੇ ਜਿਨਿ ਉਪਾਇਆ ਜਗੁ ॥

ਤਿਸੁ ਜੋਹਾਰੀ ਸੁਅਸਤਿ ਤਿਸੁ ਤਿਸੁ ਦੀਬਾਣੁ ਅਭਗੁ ॥

ਨਾਨਕ ਸਚੇ ਨਾਮ ਬਿਨੁ ਕਿਆ ਟਿਕਾ ਕਿਆ ਤਗੁ ॥ ੧ ॥

ਦੋਹਰਾ:

ਸੁਨਿ ਸੁ ਅਰਥ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਕੋ, ਕੰਨ੍ਯਾ

ਨਿਸਚੈ ਕੀਨੁ।

'ਤੀਨ ਲੋਕ ਪਤਿ ਪਰਮ ਗੁਰ, ਰਿਜਕ
ਸਭਿਨਿ ਕਹੁ ਦੀਨ' ॥ ੮ ॥

*†ਤਿੰਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪਤੀ, ਪਰਮ ਪੂਜਯ ਨੇ ਉਪਜੀਵਕਾ
ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।*

ਚੌਪਈ:

ਇਕ ਦਿਨ ਸਭਿ ਕੰਨ੍ਯਾ ਮਿਲ ਕਰਿ ਕੈ।

ਕਥਾ ਅਨੇਕ ਸੁਨਾਇ ਬਿਚਰਿ ਕੈ।

ਨਿਜ ਪਿਤ ਕੀ ਭਾਖਨਿ ਬਡਿਆਈ।

'ਹਮਹਿ ਪਦਾਰਥ ਅਧਿਕ ਭੁਗਾਈ ॥ ੯ ॥

ਖਾਨ ਪਾਨ ਪਹਿਰਨ ਕੋ ਦਾਤਾ।

ਬਸਤ੍ਰ ਬਿਭੂਖਨ ਦੇ ਬੱਖਯਾਤਾ।'

ਸਭਿ ਤੇ ਸੁਨਿ ਤਿਸ ਕੰਨ੍ਯਾਂ ਕਹਯੋ।

'ਪਾਲਤਿ ਪ੍ਰਭੂ ਸਭਿਨਿ ਕੋ ਲਹਯੋ ॥ ੧੦ ॥

ਦਾਤਨਿ ਕੋ ਦਾਤਾ ਇਕ ਰਾਮ।

ਕਰਹਿ ਜਗਤ ਕੇ ਪੂਰਣ ਕਾਮ।

ਸਭਿ ਦਿਨੁ ਸਭਿ ਕੋ ਭੋਗ ਭੁਗਾਵੈ।

ਕਰਿ ਅਹਾਰ ਕੋ ਜੀਵਤਿ ਪਾਵੈ ॥ ੧੧ ॥

ਸੋ ਨ ਦੇਯ ਸਭਿ ਲਹੈ ਬਿਨਾਸ।

ਤਿਸ ਬਿਨ ਕਹਾਂ ਜਿਯਨ ਕੀ ਆਸ।

ਰਾਉ, ਰੰਕ, ਗਜ, ਚੀਟੀ† ਜੋਈ।

†ਪਾ:-ਕੀਟੀ।

ਸਭਿ ਕੋ ਦਾਤਾ ਤ੍ਰਾਤਾ^੧ ਸੋਈ ॥ ੧੨ ॥ ^{੧ਰੱਖਯਕ।}
 ਅਪਰ ਬਿਖੈ ਸਮਰਥ ਹੈ ਕਹਾਂ।
 ਜੀਵਨਿ ਜੋ ਪਾਲਹਿ ਜਹਿ ਕਹਾਂ।
 ਇਮ ਸੁਨਿ ਕੰਨਯਾਂ ਸਭਿ ਹੀ ਕਹੈ।
 'ਹਮ ਕੋ ਪਿਤ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਤਿ ਰਹੈ ॥ ੧੩ ॥
 ਨਹਿ ਦੇਖਯੋ ਦੇਤੋ ਕਿਤ ਰਾਮ।
 ਦਿਯੋ ਜਾਇ ਕਿਸੁ ਕੇ ਕਬਿ ਧਾਮ।
 ਅੰਨ ਬਸਤ੍ਰ ਸਭਿ ਕਰਿਕੇ ਤਯਾਰ।
 ਕਿਸ ਕੋ ਕੌਨ ਦੇਤਿ ਕਿਸ ਬਾਰਿ^੧ ^{੧ਕਿਸ ਵੇਲੇ।}
 ॥ ੧੪ ॥
 ਇਮ ਸੁਨਿ ਕੈ ਕੰਨਯਾਂ ਲਰ ਪਰੀ।
 ਜਾਇ ਪਿਤਾ ਕੇ ਢਿਗਿ ਸੁਧਿ ਕਰੀ।
 'ਹਮ ਸਭਿ ਕਹਹਿ -ਪਿਤਾ ਤੇ ਖਾਵਤਿ-।
 ਇਹ ਕੁਛ ਬਾਤ ਅਪਰ ਬਿਦਤਾਵਤਿ^੧ ^{੧ਹੋਰ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ।}
 ॥ ੧੫ ॥
 ਜੋ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਹਿ ਦੇਤਿ ਹਮੇਸ਼।
 ਲਘੁ ਤਨ ਤੇ ਜਿਨ ਕੀਨ ਬਿਸ਼ੇਸ਼^੧। ^{੧ਛੋਟੇ ਤਨ ਤੋਂ ਵੱਡਿਆਂ ਕੀਤਾ।}
 ਸੁਖ ਸੋਂ ਸੁਭ ਅਹਾਰ ਹਮ ਕਰਿਹੀਂ।
 ਕਿਸੁ ਬਾਤ ਕੀ ਚਿੰਤ ਨ ਧਰਿਹੀਂ ॥ ੧੬ ॥
 ਇਹ ਨਹਿ ਮਾਨੈ ਮਤ ਕਿਯ ਨਯਾਰੋ।
 ਹਮ ਸਭਿ ਕਹਿ ਕੀਨਸਿ ਨਿਰਧਾਰੋ^੧। ^{੧ਸਮਝਾਯਾ ਹੈ।}
 ਸੁਨਤਿ ਨ੍ਰਿਪਤ ਪਿਤ ਮੂਰਖ ਰੋਸਾ।
 ਨਹਿ ਈਸ਼ੁਰ ਕੋ ਲਖਯੋ ਭਰੋਸਾ ॥ ੧੭ ॥
 ਅਪਨੇ ਰਾਜ ਮਾਨ ਮਹਿ ਫੂਲਾ।
 ਪ੍ਰਭੁ ਪ੍ਰਤਿਕੂਲ^੧ ਭਏ ਤੇ ਭੂਲਾ। ^{੧ਉਲਟਾ।}
 ਸਭਿ ਕੰਨਯਾਂ ਨਿਜ ਨਿਕਟਿ ਹਕਾਰੀ।
 ਆਸ਼ੈ ਸਮਝਨ ਇੱਛਾ ਧਾਰੀ ॥ ੧੮ ॥
 ਪ੍ਰਥਕ ਪ੍ਰਥਕ ਤਿਨ ਬੂਝਨ ਲਾਗਾ।
 'ਕਹੁ ਤੂੰ ਕਿਸ ਕੋ ਭੁਗਤਹਿ ਭਾਗਾ^੧ ?' ^{੧ਭਾਗ ਖਾਂਦੀ ਹੈ।}
 ਸਭਿ ਨੇ ਕਹਯੋ 'ਪਿਤਾ ! ਹਮ ਤੇਰਾ।
 ਖਾਵਹਿ ਪਹਿਰਹਿ ਦਰਬ ਘਨੇਰਾ
 ॥ ੧੯ ॥

ਪ੍ਰਤਿਪਾਰਤਿ ਨਿਤ ਦੇਤਿ ਅਹਾਰਾ।

ਹਮ ਸਭਿ ਭੁਗਤਹਿ ਭਾਗ ਤੁਹਾਰਾ।'

ਨਿਜ ਭਗਨੀ ਸਭਿ ਤੇ ਪਸਚਾਤੀ।

ਰਾਜ ਕੁਇਰ ਬੋਲੀ ਇਸ ਭਾਂਤੀ' ॥ ੨੦ ॥ 'ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ (ਛੋਟੀ) ਰਾਜ ਕੁਇਰ ਇਸ ਭਾਂਤ ਬੋਲੀ।

ਹੇ ਪਿਤ ! ਭਾਗ ਏਕ ਕੋ ਦੂਵਾ।

ਭੁਗਤਹਿ, ਏਹ ਨਹੀਂ ਕਬਿ ਹੂਆ।

ਨਿਜ ਨਿਜ ਭਾਗ ਅਧਿਕ ਅਰੁ ਘਾਟ।

ਭੋਗਤਿ ਜਗ ਮਹਿ ਰੰਕ ਸੁ ਰਾਟ' 'ਰਾਜਾ।

॥ ੨੧ ॥

ਸੁਨਿ ਪਿਤ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਜੋ ਉਰ ਭਾਰੀ।

ਸਭਿ ਕੇ ਸੁਨਿ ਤੇ ਗਿਰਾ ਉਚਾਰੀ।

'ਅਮੁਕ' ਰੰਕ ਹਮ ਜਾਤਿ ਮਝਾਰੀ।

'ਫਲਾਣਾ।

ਤਿਸ ਕੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਕਸ਼ਟ ਤਨ ਭਾਰੀ ॥ ੨੨ ॥

ਹਾਥ ਪਾਵ ਅੰਗੁਰੀ ਝਰਿ ਗਈ।

ਅਸ ਕੋ ਮੈਂ ਜਬਿ ਤੁਹਿ ਦੇ ਦਈ।

ਅਪਨ ਭਾਗ ਤਬਿ ਭੁੰਚਨਿ ਕਰੀਅਹਿ।

ਨਰਕ ਸਮਾਨ ਕਸ਼ਟ ਕੋ ਭਰੀਅਹਿ'

॥ ੨੩ ॥

ਸੁਨਿ ਕੰਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਿਤ ਕੀ ਬਾਨੀ।

ਸੋਈ ਸੀਸ ਧਰੀ ਮਨ ਮਾਨੀ।

ਤਿਸ ਕੀ ਮਾਤ ਸੁ ਬਰਜਤਿ ਰਹੀ।

ਤਉ ਪਿਤਾ ਨੇ ਰਿਸ ਕਰਿ ਕਹੀ' ॥ ੨੪ ॥ 'ਉਹੋ ਗੱਲ) ਕਹੀ।

'ਕਰਜੋ ਕੰਤ ਸੋ' ਨਿਸ਼ਚੈ ਠਾਨਾ'।

'ਭਾਵ ਲੜਕੀ ਨੇ ਨਿਸ਼ਚਾ ਬਿਠਾਇ ਲਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਉਹ ਕੰਤ ਕਰ ਲਿਆ (ਮੰਨ ਲਿਆ ਹੈ)।

ਅਪਰ ਥਾਨ ਕੋ ਬਜਾਹੁ ਨ ਮਾਨਾ।

ਕਹਜੋ 'ਪ੍ਰਥਮ ਸੋਈ ਪਤਿ ਮੇਰਾ।

ਤਥਾ ਭਾਗ ਮੈਂ ਅਪਨੋ ਹੇਰਾ' ॥ ੨੫ ॥

ਰਹੇ ਹਟਾਇ ਲੋਕ ਮਿਲਿ ਘਨੇ।

'ਕੁਸ਼ਟੀ ਸੰਗ ਕੁਸ਼ਟ ਬਹੁ' ਭਨੇ।

ਰਹੇ ਫੇਰ, ਸੋ ਫਿਰੀ ਨ ਫੇਰੇ'।

'ਹਟਾ ਰਹੇ ਪਰ ਓਹ ਹਟਾਈ ਹੋਈ ਨਾ ਹਟੀ।

ਫੇਰੇ ਫਿਰੀ ਸਾਥ ਤਿਸੁ ਕੇਰੇ' ॥ ੨੬ ॥

'ਤਿਸੇ ਸਾਥ ਹੀ ਫੇਰੇ ਫਿਰੀ (ਲਾਵਾਂ ਲੈ ਲਈਆਂ ਭਾਵ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ)।

ਨਹਿੰ ਦਾਇਜ ਕੋ ਨ੍ਰਿਪ ਨੈ ਦੀਨਾ।
 ਮਨ ਮੂਰਖ ਨੇ ਹਠ ਦਿਢ ਕੀਨਾ।
 ਕੰਨਯਾਂ ਮਨ ਪ੍ਰਭੁ ਭਾਵੀ ਮਾਨਿ।
 ਸਮ ਈਸ਼ੁਰ ਕੇ ਸੋ ਪਤਿ ਜਾਨਿ ॥ ੨੭ ॥

ਸਦਨ ਸਾਸੁਰੇ ਦਾਰਿਦ' ਮਹਾਂ। 'ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਗ੍ਰੀਬੀ।

ਪਹਿਰਨਿ ਖਾਨ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਜਹਾਂ।
 ਕੇਤਿਕ ਦਿਨ ਦੁਖ ਭੁਖ ਕੋ ਸਹਜੋ।
 ਬਹੁਰ ਅਨਤ ਕਿਤ ਚਲਿਬੇ ਚਹਜੋ
 ॥ ੨੮ ॥

ਤਿਸ ਪੁਰਿ ਰਹੀ ਨ ਬਹੁ ਦੁਖਿਆਰੀ।
 ਪਤਿਬ੍ਰਤ ਧਰਮ ਮਹਾਂ ਦ੍ਰਿਢ ਧਾਰੀ।
 ਪਤਿ ਕੁਸ਼ਟੀ ਕੋ ਧਰਿ ਬਿਚ ਖਾਰੀ।
 ਅਪਰ ਗ੍ਰਾਮ ਤੇ ਮਾਂਗਿ ਅਹਾਰੀ ॥ ੨੯ ॥

-ਪਿਤ ਕੇ ਪੁਰਿ ਨ ਜਾਚਨਾ ਕਰਿਹੋਂ।
 ਅਪਰ ਪੁਰਨਿ ਤੇ ਉਦਰ ਸੁ ਭਰਿਹੋਂ-।
 ਜਾਚਤਿ ਅੰਨ ਆਨਤੀ ਤੇਤੋ।
 ਪਤਿ ਅਰੁ ਆਪ ਖਾਇ ਲੇ ਜੇਤੋ ॥ ੩੦ ॥

ਮਹਾਂ ਸੁਧਰਮਾ ਧਾਰਤਿ ਧਰਮੁ।
 ਨਿਜ ਪਤਿ ਤੇ ਨਹਿੰ ਧਾਰਜੋ ਭਰਮੁ।
 ਸੀਸ ਉਠਾਯੋ ਫਿਰੈ ਸੁ ਜਹਿੰ ਕਹਿੰ*।

*ਪਾ:-ਫਿਰੈ ਜਹਾਂ ਕਹਿੰ।

ਜਾਚਹਿ ਅੰਨ ਪੋਖਿਬੇ' ਹਿਤ ਤਹਿ 'ਰੱਜਣ ਵਾਸਤੇ।

॥ ੩੧ ॥
 ਨਿਕਟ ਗ੍ਰਾਮ ਕੇ ਦੇਤਿ ਉਤਾਰ।
 ਫਿਰਹਿ ਸਦਨ ਤੇ ਲਯਾਇ ਅਹਾਰ।
 ਬਿਚਰਤਿ ਗ੍ਰਾਮਨਿ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰੀ।
 ਆਈ ਗੁਰ ਕੇ ਚਕ ਇਕ ਬਾਰੀ ॥ ੩੨ ॥

ਦੇਗ ਗੁਰੂ ਕੀ ਲੀਨਿ ਅਹਾਰਾ।
 ਪਤਿ ਜੁਤਿ ਖਾਇ ਰਿਦੈ ਸੁਖ ਧਾਰਾ।
 ਪੁਨ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਬਦਰੀ ਬਨ ਮੈਂ*।

*ਬੇਰੀਆਂ ਦੇ ਬਨ ਵਿਚ।

ਖਾਰੀ ਜਾਇ ਧਰੀ ਤਬਿ ਤਿਨ ਮੈਂ
 ॥ ੩੩ ॥

ਗ੍ਰਾਮ ਬਿਖੈ ਨਰ ਹਰਤਿ ਜੋਈ।

ਕਰਤਿ ਗਿਲਾਨ ਤਰਕਤੇ ਸੋਈ।
 ਇਸ ਹਿਤ ਤੇ ਪਤਿ ਦੂਰ ਬਿਠਾਯੋ।
 ਖਾਰੀ ਸਹਤ ਸੁ ਛਾਇ^੧ ਟਿਕਾਯੋ ॥ ੩੪ ॥
 ਗ੍ਰਾਮ ਤੁੰਗ ਕੋ^੨ ਆਪਿ ਸਿਧਾਰੀ।
 ਭਿੱਖਯਾ ਹਿਤ ਲੈਬੇ ਇਛ ਧਾਰੀ।
 ਜੋ^੩ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸ ਖਨਿਵਾਯੋ।
 ਦੁਖਭੰਜਨਿ ਬਦਰੀ ਤਰ^੪ ਭਾਯੋ ॥ ੩੫ ॥
 ਤਹਿ ਕੁਛ ਟੋਵਾ ਬਿਨਾਂ ਚਿਨਾਰੀ।
 ਰਹਯੋ ਹੁਤੇ ਨਹਿ ਕਿਸੁ ਨਿਰਧਾਰੀ।
 ਤਿਸ ਮਹਿ ਪਰਯੋ ਨੀਰ ਕੁਛ ਬਿਰਿਯੋ।
 ਬਦਰੀ ਤਰ ਕੇ ਤਰ^੫ ਸੋ ਢਰਿਯੋ ॥ ੩੬ ॥
 ਹੁਤੀ ਮੇਖ ਕੀ^੬ ਤਬਿ ਸੰਕ੍ਰਾਂਤਿ।
 ਸਮੇ ਪੁਰਬ ਕੋ ਤਬਿ ਬਿਰਤਾਂਤ।
 ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਇਕ ਬਾਇਸੁ^੭ ਆਯੋ।
 ਬੈਠਿ ਤਰੂ ਪਰ ਜਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਯੋ ॥ ੩੭ ॥
 ਹੁਤੇ ਤ੍ਰਿਖਾਤੁਰ ਉਤਰਯੋ ਤਰੇ।
 ਪੰਚ ਬੇਰ ਚੁੰਚਨ ਕੋ ਭਰੇ।
 ਜਬਿ ਅੰਤਰ ਜਲ ਪ੍ਰਵਿਸ਼ਯੋ ਜਾਇ।
 ਰਿਦਾ ਸੁੱਧ ਹੁਇ ਬੁਧਿ ਬਿਦੁਤਾਇ
 ॥ ੩੮ ॥
 ਕਰਯੋ ਸਨਾਨ ਪੁਰਬ ਕੇ ਕਾਲ।
 ਭਯੋ ਸ੍ਵੇਤ ਤਨ ਰੁਚਿਰੁ ਮਰਾਲ^੮।
 ਸੋ ਪਿੰਗਲ^੯ ਦੇਖਤਿ ਸਭਿ ਰਹਯੋ।
 ਜਥਾ ਕਾਕ ਨੇ ਸੁਭ ਫਲ ਲਹਯੋ^{੧੦} ॥ ੩੯ ॥
 ਉਦੈ ਭਾਗ ਤੇ ਉਰ ਫੁਰਿਆਈ।
 -ਇਸੁ ਜਲ ਕੀ ਮਹਿਮਾਂ ਅਧਿਕਾਈ।
 ਮਨਹੁ ਪੁੰਨ ਮਮ ਬਾਇਸ ਆਯੋ^{੧੧}।
 ਨੀਰ ਮਹਾਤਮ ਕੋ ਦਰਸਾਯੋ^{੧੨} - ॥ ੪੦ ॥
 ਬਿਨਾਂ ਬਿਲਮ ਤੇ ਇਤ ਉਤ ਹਾਲਾ।
 ਜੋ ਨਿਜ ਬਲ ਤੇ ਸਕਹਿ ਨ ਚਾਲਾ।
 ਖਾਰੀ ਤੇ ਨਿਕਸਯੋ ਗਿਰ ਪਰਯੋ।

^੧ਛਾਯਾ ਵਿਚ।^੨ਅੰਮ੍ਰਤਸਰ ਤੋਂ ਦੋ ਕੁ ਮੀਲ ਦੀ ਵਿੱਥ ਤੇ ਇਕ ਪਿੰਡ ਉੱਤਰ ਨੂੰ ਹੈ।^੩ਭਾਵ ਜੇਹੜਾ ਥਾਂ।^੪ਉਹ ਥਾਂ ਬੇਰੀ ਹੇਠ ਸੀ, (ਜਿਸਨੂੰ) ਦੁਖਭੰਜਨੀ (ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਹੁਣ)।^੫ਬੇਰੀ ਦੇ ਬ੍ਰਿਛ ਦੇ ਹੇਠ।^੬ਵਿਸਾਖ ਦੀ।^੭ਕਾਂ।^੮ਸੁਹਾਣਾ ਚਿੱਟੇ ਸਰੀਰ ਵਾਲਾ ਹੰਸ ਹੋ ਗਿਆ।^੯ਲੂਹਲਾ, ਭਾਵ ਉਹ ਕੁਸ਼ਟੀ।^{੧੦}ਲੀਤਾ।^{੧੧}ਮਾਨੋਂ ਕਾਂ ਮੇਰੇ ਪੁੰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਆਯਾ ਹੈ।^{੧੨}ਜਲ ਦਾ ਮਹਾਤਮ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਰਿੜ੍ਹਤ ਰਿੜ੍ਹਤ ਪਹੁੰਚਨ ਤਹਿ ਕਰਜੋ

॥ ੪੧ ॥

ਤੂਰਨ ਤੀਰ ਨੀਰ ਕੋ ਛੁਹਜੋ।

ਕਰਜੋ ਸ਼ਨਾਨ ਅਧਿਕ ਫਲ ਲਹਜੋ।

ਪੰਕ ਸਮੇਤ ਸੁ ਮਰਦਨ ਕਰਿ^੧ ਕਰਿ।

^੧ਮਲ ਕਰਕੇ।

ਮੱਜਤਿ ਮਹਾਂ ਚੌਂਪ ਕੋ ਧਰਿ ਧਰਿ ॥ ੪੨ ॥

ਕਰ ਪਗ ਜੁਗ ਗਰ ਗਰ ਗਿਰ ਪਰੇ^੧।

^੧ਜੋ) ਹੱਥ ਪੈਰ ਦੋਵੇਂ ਗਲ ਗਲ ਕੇ ਡਿਗ ਪਏ ਹੋਏ ਸਨ।

ਤਤਛਿਨ ਭਏ ਅਰੁਜ^੧ ਸਮਸਰੇ।

^੧ਅਰੋਗ।

ਸਕਲ ਅੰਗ ਤੇ ਰੋਗ ਨਸਾਯੋ।

ਕੰਚਨ ਬਰਨ ਰੰਗੁ ਮਨ ਭਯੋ ॥ ੪੩ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਪਿੰਗਲ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਸਪਤ ਤ੍ਰਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ

॥ ੩੭ ॥

੩੮. [ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰੋਵਰ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ]

੩੨<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੩੯

ਦੋਹਰਾ:

ਪਿੰਗਲ ਮੱਜਨ ਜਬਿ ਕਰਜੋ, ਭਯੋ ਸਰੀਰ
ਅਰੋਗ।

ਬਿਸਮਤ ਬੁਧਿ ਮਹਿ ਦੇਖਿ ਫਲ, ਕਰਿ 'ਸ਼ੋਕ ਦੂਰ ਕੀਤਾ।
ਅਨੰਦੁ ਹਰਿ ਸੋਗ' ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਮਨਹੁ ਪਾਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋ ਕਰਜੋ।

ਜਰਾ ਆਦਿ ਰੁਜ ਸਭਿ ਪਰਹਰਜੋ।

ਜਨੁ ਸਮਰਥ ਸੁਰ ਹੋਇ ਪ੍ਰਸੰਨ'।

'ਮਾਨੋਂ ਸਮਰੱਥ ਦੇਵਤਾ ਨੇ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਕੇ।

ਕਰਜੋ ਸ਼ਕਤਿ ਨਿਜ ਤੇ ਤਨ ਅੰਨ' ॥ ੨ ॥

'ਹੋਰ ਸ਼ਰੀਰ।

ਸੁੰਦਰਤਾ ਮੰਦਿਰ ਤਨੁ ਹੋਵਾ।

ਅਖਿਲ ਬਿਕਾਰਨ ਕੋ ਤਬਿ ਖੋਵਾ।

ਪ੍ਰਭੂ ਕ੍ਰਿਪਾ ਅਸੁ ਕਾਇਆ ਧਾਰੀ।

ਜਿਸ ਤੇ ਹੋਇ ਨ ਸਕਹਿ ਚਿਨਾਰੀ ॥ ੩ ॥

ਨਖ ਸਿਖ ਤੇ ਬੋਰਜੋ ਨਿਜ ਗਾਤ'।

'ਨਹੁ ਤੋਂ ਸਿਰ ਤਕ ਡੋਬ ਦਿੱਤਾ ਅਪਣਾ ਸਰੀਰ।

ਬਾਰ ਬਾਰ ਮੱਜਤਿ ਹਰਖਾਤਿ।

ਜਥਾ ਅਚਾਨਕ ਨਰਕੀ ਜੀਵ।

ਸੁਰਗੀ ਬਨਹਿ ਮਹਾਂ ਸੁਖਿ ਥੀਵ ॥ ੪ ॥

ਜਨਮੁ ਰੰਕ ਚਿੰਤਾਮਣਿ ਪਾਈ।

ਹਰਖਜੋ ਜਿਮੁ ਨਵਨਿਧਿ ਘਰ ਆਈ।

ਬਸਤ੍ਰ ਬਿਭੂਖਨ ਸੁੰਦਰ ਜੋਗ।

ਇਮੁ ਸੁੰਦਰ ਬਨ ਗਯੋ ਅਰੋਗ ॥ ੫ ॥

ਤਿਸ ਬੱਦਰੀ ਤਰੁ ਕੇ ਤਰ ਬਿਰਜੋ।

ਖਾਰੀ ਉਲਟ ਸੁ ਆਸਨੁ ਕਰਜੋ।

ਬੈਠਿ ਰਹਜੋ ਮਨੁ ਮੋਦ ਬਢਾਇ।

ਪ੍ਰਿਯਾ ਪ੍ਰਤੀਖਤਿ' ਦ੍ਰਿਗ ਤਿਤ ਲਾਇ 'ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੂੰ ਉਡੀਕਦਾ ਹੈ।

॥ ੬ ॥

ਭਿੱਖਯਾ ਤੁੰਗੁ ਗ੍ਰਾਮ ਤੇ ਲੀਨ।

ਰਾਜੁ ਕੁਇਰ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਪ੍ਰਬੀਨ।

ਅਪੁਨੋ ਧਰਮੁ ਬਿਖੈ ਸਵਧਾਨਾ।

ਨਿਜ ਪਤਿ ਬਿਨੁ ਕਬਿ ਚਹੈ ਨ ਆਨਾ

॥ ੭ ॥

ਖੇਦ ਬਿਸਾਲ ਸਹੈ ਸਭਿ ਤਨੁ ਮੈਂ।

ਤਉ ਨ ਡੋਲਤਿ ਹੈ ਕਬਿ ਮਨ ਮੈਂ।

ਨ੍ਰਿਪ ਦੁਹਿਤਾ ਅਪਦਾ ਅਸ ਝਾਲੀ।

ਤਉ ਧਰਮ ਤੇ ਭਈ ਨ ਖਾਲੀ ॥ ੮ ॥

ਜਬਿ ਤਿਸ ਥਾਨੁ ਆਨ ਕਰਿ ਦੇਖਾ।

ਬੈਠਯੋ ਸੁੰਦਰ ਪੁਰਖ ਵਿਸ਼ੇਖਾ।

-ਇਹੁ ਕਯਾ ਭਯੋ ਨ ਜਾਨਯੋ ਜਾਇ।

ਮਮ ਪਤਿ ਨਹਿੰ ਦੀਸਤਿ ਇਸ ਥਾਇੰ

॥ ੯ ॥

ਇਹੁ ਕੋ ਬੈਠਯੋ ਅਘ ਗਨ ਕਰਤਾ।

¹ਪਾਪ ਸਮੂਹ ਕਰਨ ਵਾਲਾ।

ਲਖੀਅਤਿ ਮਮ ਭਰਤਾ ਕੋ ਹਰਤਾ-।

ਸੁਕਚਿ ਦੂਰ ਤੇ ਉਚ ਉਚਾਰੀ।

'ਕੋ ਤੂੰ ਅਹੈ? ਇਹਾਂ ਦੁਰਚਾਰੀ'! ¹ਹੈ ਮੰਦ ਕਰਮੀ!

॥ ੧੦ ॥

ਮਮ ਪਤਿ ਕਹਾਂ? ਇਹਾਂ ਤਜਿ ਗਈ।

ਤੁੰਗ ਗ੍ਰਾਮ ਤੇ ਤੂਰਨ ਅਈ।

ਅਬਿ ਮੈਂ ਕਰੋਂ ਪੁਕਾਰ ਉਦਾਰਾ।

ਗਹਿ ਲੈਹੋਂ ਜੇ ਕੀਨ ਸੰਘਾਰਾ' ॥ ੧੧ ॥

¹ਮੈਂ ਫੜ ਲਵਾਂਗੀ ਜੇ ਤੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਨਾਂਹਿ ਤ ਮੋਹਿ ਬਤਾਵਹੁ ਪਤਿ ਕੋ।

ਰਹਯੋ ਜਿਯਤਿ ਜੇ ਕਿਯ ਇਤ ਉਤ ਕੋ।

ਤੂਰਨ ਕਰਿ ਨਹਿੰ ਬਿਲਮ ਲਗਾਵਹੁ।

ਮਮ ਭਰਤਾ ਕੋ ਆਖ ਦਿਖਾਵਹੁ" ॥ ੧੨ ॥

¹ਮੈਨੂੰ ਅੱਖੀਂ ਮੇਰਾ ਪਤੀ ਦਿਖਾ ਦੇਹ।

ਸੁਨਤਿ ਪੀਆ ਨੇਂ ਕੀਨੁ ਬਖਾਨੁ।

¹ਪਾ:-ਪ੍ਰਿਯਾ ਤੇ।

ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਪਤਿ ਲੇਹੁ ਪਛਾਨੁ।

ਹੇ ਧਰਮਗੋ! ਭਰਮੁ ਨ ਕੀਜਹਿ।

ਹੇ ਪਤਿਬ੍ਰਤੇ! ਬ੍ਰਿਤੰਤ ਸੁਨੀਜਹਿ ॥ ੧੩ ॥

ਪੂਰਬ ਭਾਗੁ ਜਗੇ ਅਬਿ ਮੇਰੇ।

ਫਲ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਔਚਕ' ਇਸੁ ਬੇਰੇ।

¹ਅਚਾਨਕ।

ਕਰਤਿ ਸ਼ਨਾਨ ਕਾਕ ਮੈਂ ਹੇਰਾ।

ਭਯੋ ਹੰਸ ਸ਼ਿਤ ਬਰਨੁ ਬਡੇਰਾ ॥ ੧੪ ॥

ਇਸੁ ਜਲੁ ਕੇ ਫਲੁ ਮੈਂ ਤਬਿ ਜਾਨਾ।

ਨੀਠਿ ਨੀਠ ਦੂਤ ਆਨਿ ਸ਼ਨਾਨਾ।

'ਭਾਵ ਰਿੜ੍ਹ ਰਿੜ੍ਹ ਕੇ ਛੇਤੀ ਆਣ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਤਾ।

ਭਯੋ ਅਰੋਗ ਅੰਗ ਤਨ ਸੁੰਦਰ।

ਮੈਂ ਪਤਿ ਸੋ, ਨ ਭਰਮ ਉਰ ਅੰਦਰ

॥ ੧੫ ॥

ਮਿਲਹੁ ਆਨ ਮੋ ਕਹੁ ਅਬ ਪਯਾਰੀ !

ਤੁਵ ਪ੍ਰਤਾਪ ਮੁਝ ਭਾ ਸੁਖ ਭਾਰੀ।'

ਸੁਨਤਿ ਰਿਸੀ ਬਚ ਉਚ ਉਚਾਰਾ।

'ਮੁਝ ਹਿਤ ਤੈਂ ਮੇਰੇ ਪਤਿ ਮਾਰਾ ॥ ੧੬ ॥

ਕੈਸੇ ਕੁਸ਼ਟ ਯੁਕਤਿ ਅਸ ਹੋਵਤਿ ?

ਕਰ ਪਗ ਬਿਨ ਕੇ, ਕਰ ਪਗ ਜੋਵਤਿ।

ਨਹਿ ਨਿਸ਼ਚੇ ਚਿਤ ਆਵਤਿ ਮੋਹੀ।

ਅਘ ਕੀ ਸੰਕਾ ਹੈ ਬਿਚ ਤੋਹੀ ॥ ੧੭ ॥

ਜੇ ਕਰਿ ਮੇਰੇ ਪਤਿ ਮਰਿ ਗਇਓ।

ਨਹਿ ਜੀਵੋਂ ਨਿਜ ਪ੍ਰਾਨਨ ਹਇਓ।

ਤੋਹਿ ਗਹਾਇ ਆਪ ਮਰਿ ਜਾਓ।

ਨਹਿ ਪਰ ਪੁਰਖ ਅੰਗ ਸੰਗ ਲਾਓ।

॥ ੧੮ ॥

ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਉਚੇ ਬਚ ਟੇਰਤਿ।

ਸੁਨਿ ਗਨ ਲੋਕ ਮਿਲੇ ਤਿਨ ਹੋਰਤਿ।

ਦੋਨਹੁ ਨਿਜ ਨਿਜ ਬ੍ਰਿਥਾ ਸੁਨਾਈ।

ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਕਿਹ ਨ ਸਮਝ ਨਰ ਆਈ

॥ ੧੯ ॥

ਤਬਿ ਸਭਿਹਿਨਿ ਤਿਨ ਕੋ ਸਮੁਝਾਵਾ।

'ਕੜੋਂ ਤੁਮ ਝਗਰਹੁ ਬਾਦ ਉਠਾਵਾ ?

ਅਪਰ ਨ ਕਰਿ ਹੈਂ ਨਜਾਉਂ ਤੁਮਾਰਾ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਰਜਨ ਇਹਾਂ ਉਦਾਰਾ ॥ ੨੦ ॥

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸੋ ਸਭਿ ਜਾਨਹਿ।

ਕਹਿ ਨਿਰਨੈ ਸਚੁ ਬਾਕ ਬਖਾਨਹਿ।

ਤਿਨ ਕੋ ਕਹੜੋ ਸਾਚ ਹੀ ਜਨੀਅਹਿ।

ਨਿਹਸੰਸਹਿ ਦੋਨਹੁ ਬਚ ਮਨੀਅਹਿ

॥ ੨੧ ॥

ਇਮ ਸੁਨਿ ਕੈ ਤ੍ਰਿਯ ਉਰ ਹੁਲਸਾਈ।
 -ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਮਮ ਸੰਸੈ ਜਾਈ-।
 ਤਬਿ ਦੋਨਹੁ ਕੁਛ ਨਰ ਲੈ ਸਾਥ।
 ਗਏ ਜਹਾਂ ਗੁਰੁ ਅਰਜਨ ਨਾਥ ॥ ੨੨ ॥
 ਜੋਗੀ ਕੇ ਬ੍ਰਿਤੰਤ ਹੂ ਰਹਜੇ।
 ਮਹਾਂ ਅਚੰਭਾ ਸਭਿ ਉਰ ਲਹਜੇ।
 ਦੁਤਿਯ ਅਚੰਭਾ ਇਹੁ ਲੈ ਗਈ।
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਪਦ ਬੰਦਤਿ ਭਈ ॥ ੨੩ ॥
 ਤਿਸ ਕੇ ਪਤਿ ਨੇ ਮਸਤਕ ਟੇਕਾ।
 ਬੈਠੇ ਸਰ ਤਟ ਜਲਪਿ ਬਿਬੇਕਾ।
 ਨਿਕਟ ਭੀਰ ਹੂ ਨਰ ਸਮੁਦਾਇ।
 ਕਰਹਿ ਕਾਰ ਕੋ ਬਿਰ ਢਿਗ ਥਾਇ
 ॥ ੨੪ ॥

ਖਰੇ ਭਏ ਦੋਨਹੁ ਕਰ ਜੋਰਿ।
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਪਿਖਿ ਕਰਿ ਇਨ ਓਰ।
 ਬੂਝੋ 'ਕਾਰਜ ਕੌਨ ਤੁਮਾਰਾ?'
 ਕਿਮ ਬਿਰ ਰਹੇ? ਕਰਹੁ ਬਿਸਥਾਰਾ'
 ॥ ੨੫ ॥

ਦੋਹਰਾ:

ਕਹਤਿ ਭਈ ਕਰ ਜੋਰਿ ਕੈ,
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਰਜਨ ਨਾਥ !
 ਸੁਜਸ ਆਪ ਕੋ ਬਿਦਿਤਿ ਹੈ,
 ਕਰਾਮਾਤ ਅਤਿ ਸਾਥ ॥ ੨੬ ॥

ਚੌਪਈ:

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਸੁਨਿਯਤਿ ਜਗ ਭਏ।
 ਸਿਧ ਪੀਰ ਆਦਿਕ ਜੈ ਕਏ।
 ਮਹਾਂ ਪੁਰਖ ਗੰਭੀਰ ਉਦਾਰਾ।
 ਜਿਨ ਕੋ ਜਸ ਗਾਵਤਿ ਜਗ ਸਾਰਾ
 ॥ ੨੭ ॥

ਦਾਸਨ ਕੋ ਦੇ ਗਯਾਨ ਬਡਾਈ।
 ਸੋ ਅਬਿ ਲਗ ਜਗ ਮਹਿ ਦਿਪਤਾਈ।
 ਦੁਰੇ ਬ੍ਰਿੰਦ ਦੰਭੀ ਜਹਿ ਕਹਾਂ।

ਤੇਜ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਸਹੁੰ ਦਿਸ ਮਹਾਂ ॥ ੨੮ ॥

ਤਿਨ ਸਥਾਨ ਰਾਵਰਿ ਅਬਿ ਅਹੋ।

ਰਿਦੇ ਬਿਖੈ ਸਭਿ ਗਯਾਤਾ ਲਹੋ।

ਸੰਸੈ ਕਰਦਮ^੧ ਧਸਿ ਮਨ ਮੋਰਾ।

^੧ਸੰਸੇ ਰੂਪੀ ਚਿਕੜ ਵਿੱਚ।

ਧਰਮ ਛਿਦਨ ਤੇ ਡਰ ਉਰ ਘੋਰਾ ॥ ੨੯ ॥

ਬਾਕ ਤੁਮਾਰੋ ਹੋਇ ਸਹਾਈ।

ਇਸੀ ਹੇਤ ਮੈਂ ਚਲਿ ਕਰਿ ਆਈ।

ਪਾਂਚ ਸੁਤਾ ਹਮ ਪਿਤ ਕੇ ਹੁਤੀ।

ਇਕ ਸਮਾਨ ਹੀ ਤਨ ਮੈਂ ਦੁਤੀ ॥ ੩੦ ॥

ਪਿਤ ਰਿਸ ਕਰਿ ਕੁਸ਼ਟੀ ਪਤਿ ਦੀਨਾ।

ਧਰਮ ਆਪਨੋ ਮੈਂ ਦ੍ਰਿਢ ਕੀਨਾ।

ਤਿਸ ਕੋ ਖਾਰੀ ਮਹਿ ਧਰਿ ਲੀਨਾ।

ਨਿਕਸੀ ਵਹਿਰ ਫਿਰਨ ਸੁਭ ਚੀਨਾ

॥ ੩੧ ॥

ਜਾਚਤਿ ਫਿਰੀ ਸੁ ਭਰਤਾ ਲੈ ਕੈ।

ਭੋਜਨ ਆਨਿ ਜਾਚਨਾ ਕੈ ਕੈ।

ਪਤਿ ਕੋ ਦੇਯ ਪਿਛਾਰੀ ਖਾਵੇਂ।

ਨਿਸ ਬਾਸੁਰ ਮੈਂ ਸੇਵ ਕਮਾਵੇਂ ॥ ੩੨ ॥

ਮਮ ਪਤਿ ਕੋ ਪਿਖਿ ਕਰੈਂ ਗਿਲਾਨ।

ਐਂਠਹਿ ਨਾਕ^੧ ਸੁ -ਦੂਰ- ਬਖਾਨ।

^੧ਨੱਕ ਅਕੜੋਂਦੇ ਹਨ।

ਤੁਮਰੇ ਚੱਕ ਤੇ ਹੈ ਦਿਸ ਪੁਰਾ^੧।

^੧ਪੂਰਬ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ।

ਤਹਿ ਬਦਰੀ^੧ ਤਰੁ ਹੈ ਇਕ ਖਰਾ

^੧ਬੇਰੀ।

॥ ੩੩ ॥

ਕੁਛਕ ਨਿੰਮ੍ਰ^੧ ਥਲ ਨੀਰ ਖਰਜੋ ਹੈ।

^੧ਨੀਵਾਂ।

ਸਿਰ ਤੇ ਤਹਾਂ ਉਤਾਰ ਧਰਜੋ ਹੈ।

ਪਤਿ ਸਮੇਤ ਖਾਰੀ ਲਿ^੧ ਟਿਕਾਈ।

^੧ਲੈ।

ਜਾਚਨ ਆਨ ਗ੍ਰਾਮ ਮਹਿ ਧਾਈ ॥ ੩੪ ॥

ਉੱਤਰ ਦਿਸ਼ਾ ਬਸਤਿ ਹੈ ਤੁੰਗ।

ਤਹਾਂ ਜਾਇ ਮੈਂ ਅੰਨ ਸੁ ਮੰਗਿ।

ਬਿਤੇ ਜਾਮ ਜੁਗ ਚਲਿ ਕਰਿ ਆਈ।

ਪਤਿ ਪਿੰਗਲ ਨਹਿ ਪਿਖਜੋ ਤਿਥਾਈਂ

॥ ੩੫ ॥

ਬਿਨਾ ਕੁਸ਼ਟ ਕਰ ਪਗ ਜੁਤਿ ਸਾਰਜੋ।¹ 'ਸ੍ਵਾਰਿਆ ਹੋਇਆ (ਅ) ਸਾਰੇ।
 ਆਇ ਤਹਾਂ ਇਹੁ ਪੁਰਖ ਨਿਹਾਰਜੋ।
 ਮੁਝ ਮਨ ਮਹਿ ਨਹਿ ਨਿਸਚੈ ਹੋਵਾ।
 ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਭਾ ਨਵਾ ਨਿਰੋਵਾ' ॥ ੩੬ ॥
 ਸਕਲ ਬਾਤ ਸੁਨਿ ਕੈ ਤਿਯ ਕੇਰੀ।
 ਮਾਨਵ ਸਾਥ' ਭਨਜੋ ਤਿਸੁ ਬੇਰੀ।¹ 'ਭਾਵ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਨਾਲ।
 'ਪਿੰਗਲ ਦੇਹਿ ਬਿਖੈ ਬਡਿ ਰੋਗ।
 ਤੂੰ ਕਹੁ ਕੈਸੇ ਭਯੋ ਅਰੋਗ? ॥ ੩੭ ॥
 ਸਕਲ ਜਥਾਰਥ ਬਾਤ ਸੁਨਾਵਹੁ।
 ਨਾਂਹਿ ਤ ਬਡ ਸਜਾਇ ਕੋ, ਪਾਵਹੁ।
 ਕਪਟ ਜਿ ਕਰਜੋ ਭਾਰਜਾ ਹੇਤਿ।
 ਬਸਹਿ ਨਹੀਂ ਇਹੁ ਤੋਹਿ ਨਿਕੇਤ'
 ॥ ੩੮ ॥
 ਸੁਨਿ ਗੁਰ ਤੇ ਤਿਹ ਮਾਨਵ ਕਹਜੋ।
 'ਸਰਬ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਸੁਨਹੁ ਜਿਮਿ ਲਹਜੋ।
 ਬਦਰੀ ਸੋ ਧਰਿ ਕਰਿ ਮਮ ਖਾਰੀ।
 ਜਬਿ ਇਹ ਮਾਂਗਨ ਹੇਤ ਸਿਧਾਰੀ
 ॥ ੩੯ ॥
 ਤਬਿ ਇਕ ਬਾਇਸ ਚਲਿ ਢਿਗ ਆਵਾ।
 ਕਰੇ ਪਾਨ ਅਰੁ ਪੰਖ ਭਿਗਾਵਾ।
 ਭਯੋ ਸੁਪੇਦ ਰੰਗ ਤਿਸ ਕੇਰਾ।
 ਧਰੀ ਮਰਾਲ ਪ੍ਰਭਾ' ਤਿਸ ਬੇਰਾ ॥ ੪੦ ॥¹ 'ਹੰਸ ਵਰਗੀ ਸੁਹਣੱਪ।
 ਸ਼ਾਮ ਬਰਨ ਸਗਰੋ ਮਿਟ ਗਯੋ।
 ਜਨ ਸਬੂਣ ਸੰਗ ਉੱਜਲ ਭਯੋ।
 ਤਬਿਹੂੰ ਮੈਂ ਜਾਨਜੋ ਨਿਜ ਆਤਮ'।¹ 'ਆਪਨੇ ਮਨ ਵਿਚ।
 -ਇਸ ਜਲ ਕੋ ਹੈ ਮਹਾਂ ਮਹਾਤਮ-
 ॥ ੪੧ ॥
 ਹਾਲ ਚਾਲ ਮੈਂ' ਤਜਿ ਕਰਿ ਖਾਰੀ।¹ 'ਹਿੱਲ ਜੁੱਲ ਕੇ।
 ਜਾਇ ਸਪਰਸ਼ਜੋ ਸੁੰਦਰ ਬਾਰੀ।
 ਜਬਿ ਪੂਰਬਿ ਮੈਂ ਹਾਥ ਭਿਗੋਏ।
 ਤਾਤਕਾਲ ਅੰਗੁਰੀ ਜੁਤਿ ਹੋਏ ॥ ੪੨ ॥
 ਸਾਰੋ ਪਰਜੋ ਬੀਚ ਮੈਂ ਜਾਈ।

ਅਸੁ ਕਾਇਆਂ ਅਪਨੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਈ।

ਨਿਜ ਤਿਯ ਕੋ ਕਹਿ ਰਹਯੋ ਬਥੇਰਾ*।

*ਪਾ:-ਬਥੇਰਾ।

ਮਾਨਯੋ ਬਾਕ ਨਹੀਂ ਕੋ ਮੇਰਾ ॥ ੪੩ ॥

ਕਹਿਨ ਲਗੀ -ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਇਸ ਕਾਲ।

ਸਭਿ ਗਯਾਤਾ ਤਿਨ ਰਿਦੈ ਬਿਸਾਲ।

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸਭਿ ਕੀ ਜਾਨਹਿ।

ਬਾਕ ਬਖਾਨਹਿ ਸੋ ਹਮ ਮਾਨਹਿ-

॥ ੪੪ ॥

ਮੋਹਿ ਭਾਰਜਾ ਝਗਰਤਿ ਆਈ।

ਯਾਂ ਕੋ ਦੀਜਹਿ ਸਾਚ ਜਨਾਈ।'

ਬਹੁ ਨਰ ਮਿਲੇ ਸਕਲ ਨੇ ਕਹਯੋ।

'ਰਾਵਰ ਕੋ ਸਰਬਗ ਸਭਿ ਲਹਯੋ' ॥ ੪੫ ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਸਭਾ ਬਿਸਮ ਭਈ ਐਸੀ।

ਸੁਨਤਿ ਮੌਨ ਧਰਿਯੋ ਸਭਿ ਬੈਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਜੀ ਬਾਕ ਬਖਾਨਾ।

'ਬੈਠਹੁ ਸ਼ਬਦ ਸੁਨਹੁ ਨਿਜ ਕਾਨਾ ॥ ੪੬ ॥

ਹਮ ਕਹਿ ਹੈਂ ਕੋ ਘਟੀ ਪਿਛਾਰੀ।

'ਘੜੀ ਕੁ ਪਿਛੋਂ।

ਸਾਚ ਝੂਠ ਕਰਿ ਦੇਹਿ ਨਿਰਾਰੀ।'

'ਵੱਖੋ ਵੱਖ।

ਇਮ ਕਹਿ ਨੈਨ ਮੁੰਦ ਕਿਯ ਧਯਾਨਾ।

ਮਨ ਠਹਿਰਾਯੋ ਗੁਰੂ ਸੁਜਾਨਾ ॥ ੪੭ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਪਿੰਗਲ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਅਸ਼ਟਤ੍ਰਿੰਸਤੀ
ਅੰਸੂ ॥ ੩੮ ॥

੩੯. [ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰੋਵਰ ਦੀ ਕਾਰ ਦਾ ਅਰੰਭ]

੩੯<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੪੦

ਦੋਹਰਾ:

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਸਰਬੱਗਜ ਗੁਰ,
ਨੇਤ੍ਰ ਮੁੰਦਿ ਕਿਯ ਧਯਾਨੁ।
ਤਿਸ ਛਿਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰ ਜੀ,
ਦਈ ਦਿਖਾਈ ਆਨ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਧਯਾਨ ਬਿਰੇ ਉਰ ਮਹਿ ਗੁਰ ਆਏ।
ਸਕਲ ਬਾਤ ਕੋ ਭੇਵ ਜਨਾਏ।
'ਇਹ ਨਰ ਸਾਚੀ ਭਾਖਤਿ ਬਾਤ।
ਜਬਿ ਸੁ ਨ੍ਰਾਤ ਤਹਿ, ਤਬਿ ਸੰਕ੍ਰਾਂਤ'।^{ਵਿਸਾਖੀ ਦੀ) ਸੰਗਰਾਂਦ ਸੀ।}

॥ ੨ ॥

ਹਮ ਨੇ ਪਿਤਾ ਤੁਮਾਰੋ ਪ੍ਰੇਰਾ'।^{'ਤੁਸਾਡੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਅਸਾਂ ਨੇ (ਕਦੇ) ਆਖਿਆ ਸੀ।}

-ਜਾਇ ਤੜਾਗ ਲਗਾਇ ਬਡੇਰਾ-।

ਤਬਿ ਇਕ ਤਾਲ ਤਹਾਂ ਖੁਨਵਾਯੋ।
ਜਹਿ ਇਹ ਕੁਸ਼ਟੀ ਨੀਰ ਨਹਾਯੋ ॥ ੩ ॥

ਤੁਮ ਕੋ ਉਚਿਤ ਅਹੈ ਇਸ ਕਾਲ।

ਕਰਹੁ ਲਗਾਵਨ[†] ਤਾਲੁ ਬਿਸਾਲ।

[†]ਪਾ:-ਖੁਨਾਵਨ।

ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਭਾ ਲਘ ਖੁਨਵਾਯੋ'।

[†]ਬੋੜਾ ਖੋਦਿਆ ਸੀ।

ਚਹੁ ਦਿਸ ਤੇ ਜਲ ਢਰਿ ਤਹਿ ਆਯੋ

॥ ੪ ॥

ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਪਰੀ ਗਯੋ ਭਰਿ ਸੋਇ।

ਚਿੰਨ੍ਹ ਪਛਾਨ ਮਾਤ੍ਰ ਤਹਿ ਹੋਇ।

ਹੇਤ ਮਹਾਤਮ ਕੇ ਬਿਦਤਾਵਨ।

ਨਹਿ ਕੀਨਸ ਸਭਿ ਬਿਖੈ ਜਨਾਵਨ ॥ ੫ ॥

ਅਬਿ ਮਹਿਮਾ ਕੇ ਸਹਤ ਬਿਸਾਲਾ।

ਬਿਦਤਾਵਹੁ ਸਿਰਜਹੁ ਸੁਭ ਤਾਲਾ।

ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਧਰੀਅਹਿ ਨਾਮੂ।

ਚਹੁ ਦਿਸ ਮਹਿ ਸੁਪਾਨ' ਅਭਿਰਾਮੂ[†]।[†]ਪੌੜੀਆਂ।

॥ ੬ ॥

ਰਾਮਦਾਸੁ ਪੁਰਿ ਰਾਮਦਾਸੁ ਸਰੁ।

ਇਹੁ ਭੀ ਨਾਮ ਕਹਹਿ ਨਾਰੀ ਨਰ।'

ਜਨਨੀ ਪਿਤ ਗੁਰਾ' ਕੋ ਉਰ ਹੇਰਾ।

ਨਮੋ ਕਰਤਿ ਭੇ ਹਰਖ ਬਡੇਰਾ ॥ ੭ ॥

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਗੁਰੁ ਅੰਤਰਜਾਮੀ।

ਮਿਸ ਕਰਿ ਬਿਦਤਾਵਤਿ ਥਲ ਸ੍ਵਾਮੀ।'

'ਮਾਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ (ਅਮਰ ਦੇਵ) ਜੀ ਨੂੰ।

'ਆਪਣੀ ਅੰਤਰਯਾਮਤਾ ਛਿਪਾਈ ਰੱਖਕੇ ਇਸ ਵਾਕਿਆ ਦੇ ਵਸੀਲੇ ਥਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਵਹਿਰ ਮੁਖੀ ਬ੍ਰਿਤਿ ਨਯਨ ਉਘਾਰੇ।

ਮਨਹੁ ਕਮਲ ਦਲ ਭੇ ਭੁਨਸਾਰੇ ॥ ੮ ॥

ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੀਦ ਬਖਾਨਯੋ ਤਿਯ ਸੋਂ।

'ਸਰਬ ਸੰਦੇਹ ਦੂਰ ਕਰਿ ਹਿਯ ਸੋਂ।

ਨਿਸ਼ਚੈ ਇਹੀ ਤੋਰ ਭਰਤਾਰਾ।

ਤੈਂ ਕੀਨਸ ਹਮ ਪਰ ਉਪਕਾਰਾ ॥ ੯ ॥

ਚਿਰੰਕਾਲ ਕੇ ਚਾਹਤਿ ਐਸੇ।

ਤੀਰਥ ਪਰਖਨਿ ਹੋਵਹਿ ਕੈਸੇ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਬਚ ਕਹਿਓ।

-ਕਊਆ ਨਾਇ ਹੰਸ ਜਹਿ ਲਹਿਓ

॥ ੧੦ ॥

ਸੋ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜੀ ਜਾਨਹੁ।

ਇਮ ਪਰਖਨ ਤਿਸ ਥਲ ਕੋ ਮਾਨਹੁ⁺ -।

⁺ਏਹ ਚਾਰੇ ਸਤਰਾਂ- 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ-ਤੋਂ...ਮਾਨਹੁ' ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਨੁਸਖਿਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਇਕ ਵਿਚ ਹਾਸ਼ੀਏ ਪਰ ਲਿਖੀਆਂ ਹੋਸਨ, ਪਰੰਤੂ ਛਾਪੇ ਦੇ ਨੁਸਖੇ ਵਿਚ ਹੋਨ।

ਤੁਮ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਤੇ ਨਿਸ਼ਚੈ ਭਇਓ।

ਜਗਤ ਨਰਨ ਕੋ ਸੰਸੈ ਗਇਓ ॥ ੧੧ ॥

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ⁺:

ਮਹਲਾ ੪ ॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਤਿਵਾਦੀ ਜਿਤੁ ਨਾਤੈ ਕਊਆ ਹੰਸੁ ਹੋਹੈ ॥

⁺ਇਹ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ਬੀ ਲਿਖਤੀ ਨੁਸਖਿਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ।

ਅਬਿ ਤੁਮ ਨਿਸਾ ਗ੍ਰਾਮ ਮਹਿ ਚਲੋ⁺।

⁺ਪਾ:-ਮਿਲੇ।

ਭੋਰ ਭਏ ਹਮ ਸੰਗ ਲੇ ਚਲੋ।

ਪਾਵਨਿ ਥਾਨ ਜਨਾਵਨਿ ਕਰੀਅਹਿ।

ਤਰਵਰੁ ਬਦਰੀ ਤਰ ਵਰ ਤਰੀਅਹਿ।' ⁺ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਬ੍ਰਿਛਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬੇਰੀ ਦੇ ਬ੍ਰਿਛ ਹੋਠਾਂ।

॥ ੧੨ ॥

ਸਿਮਰਹੁ ਸੱਤਿਨਾਮੁ ਲਿਵ ਲਾਇ।

ਜਨਮ ਮਰਨ ਦੁਖ ਤੇ ਛੁਟਿ ਜਾਇ।'

ਲੇ ਕਰਿ ਗਏ ਜਾਮਨੀ ਬਸੇ।

ਜਿਨ ਦਰਸਨ ਤੇ ਬਡ ਅਘ ਨਸੇ ॥ ੧੩ ॥

ਦੋਹਰਾ:

ਪ੍ਰਾਤਿ ਭਈ ਉਠਿ ਕੈ ਗੁਰੂ, ਕ੍ਰਿਯਾ ਸੋਚ ਕੀ
ਕੀਨ।

ਪਿਖਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਚਿਤਵਤਿ ਰਿਦੈ, -ਸਰ
ਸਿਰਜਨ ਹਿਤ ਦੀਨ^੧- ॥ ੧੪ ॥

^੧ਕਿ ਤਲਾ ਰਚਣ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ (ਸਾਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ) ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
(ਅ) ਸਰ ਸਿਰਜਣ ਵਾਸਤੇ (ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਗਯਾ)
ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

^੧ਇਸਤ੍ਰੀ ਭਰਤਾ।

ਚੌਪਈ:

ਸਿੱਖਯ ਪਠਯੋ ਦੰਪਤਿ^੧ ਬੁਲਵਾਏ।

ਤਿਨ ਕੋ ਅਪਨੇ ਕਰਿ ਅਗੁਵਾਏ।

ਲੇ ਕਰਿ ਸੰਗ ਨਰਨਿ ਕੀ ਭੀਰ।

ਗਮਨ ਕੀਨਿ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਧੀਰ ॥ ੧੫ ॥

ਕਹਤਿ ਪਰਸਪਰ ਨਰ ਸਮੁਦਾਇ।

'ਭਾ ਅਦਭੁਤ ਦੋਨਹੁ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਇ'।

^੧ਦੋਵੇਂ (ਗੱਲਾਂ) ਦੇਖਕੇ, (ਜੋਗੀ ਵਾਲੀ ਤੇ ਪਿੰਗਲੇ ਵਾਲੀ)।

ਲਾਖਹੁ ਬਰਖਨ ਕੋ ਜੁ ਪ੍ਰਬੀਨ।

ਉੱਤਮੁ ਜੋਗੀ ਦਰਸਨੁ ਕੀਨ ॥ ੧੬ ॥

ਅਵਨੀ ਅੰਤਰ ਮਠ ਮਹਿ ਬੈਸਾ।

ਅਚਲ ਬਿਰਯੋ ਹੁਇ ਕਾਸ਼ਟ ਜੈਸਾ।

ਲਗੀ ਸਮਾਧਿ ਚਢਾਏ ਪੌਨ।

ਸਮੇਂ ਨ ਜਾਨਹਿ ਬਰਤੈ ਕੌਨ ॥ ੧੭ ॥

ਐਸੇ ਪੁਰਖ ਪਿਖੇ ਨਿਸ਼ਪਾਪ।

ਇਹ ਸਭਿ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ਪ੍ਰਤਾਪ।

ਅਬਿ ਦੂਸਰ ਅਦਭੁਤ ਕੋ ਦੇਖੋ।

ਜਿਸ ਤੇ ਤਨ ਮਹਿ ਕੁਸ਼ਟ ਬਿਸ਼ੇਖੋ

॥ ੧੮ ॥

ਕਰਿ ਸਾਖਾ^੧ ਜਿਸ ਕੀ ਝਰ ਪਰੀ।

^੧ਹੱਥ ਦੀਆਂ ਉਂਗਲੀਆਂ।

ਜਲ ਸ਼ਨਾਨ ਤੇ ਤੈਸੀ ਕਰੀ।

ਤਿਸ ਥਲ ਕੋ ਚਲਿ ਕੈ ਪਿਖਿ ਲੇਹੁ।

ਜਿਹ ਕੋ ਮਹਾਂ ਮਹਾਤਮ ਏਹੁ ॥ ੧੯ ॥

ਇਮ ਕਹਿ ਚਿਤਮਹਿ ਚੌਪ ਧਰੰਤੇ।

ਅਦਭੁਤ ਅਵਲੋਕਤਿ^੧ ਬਿਸਮੰਤੇ।

^੧ਦੇਖਕੇ।

ਦੰਪਤਿ ਸਭਿ ਤੇ ਚਲਤਿ ਅਗਾਰੀ।
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਗਮਨੇ ਉਪਕਾਰੀ ॥ ੨੦ ॥
 ਸੰਗ ਭੀਰ ਨਰ ਕੀ ਸਭਿ ਆਵੈ।
 ਸਨੈ ਸਨੈ ਸਗਲੇ ਚਲਿ ਜਾਵੈ।
 ਅਧਿਕ ਅਨੰਦਤਿ ਉਤਪਲ ਲੋਚਨ।
 ਮਹਿਦ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਿ ਸੰਕਟ ਮੋਚਨ ॥ ੨੧ ॥
 ਨਰ ਨਾਰੀ ਪਰਖਯੋ ਤਬਿ ਥਾਨਿ।
 ਦੁਖਭੰਜਨ ਬਦਰੀ ਤਰੁ ਆਨਿ।
 ਖਰੇ ਹੋਇ ਕਰਿ ਸੋ ਦਿਖਰਾਈ।
 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ! ਜਲ ਜੁਤਿ ਇਹ ਸੁਭ ਥਾਈ'
 ॥ ੨੨ ॥
 ਇਹਾਂ ਗਈ ਧਰਿ, ਮੱਜਯੋ ਜਲ ਮੈਂ।
 ਫਲ ਬਿਸਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਇਸ ਥਲ ਮੈਂ।'
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਭਨਯੋ 'ਇਹੀ ਦੁਖਭੰਜਨਿ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਤੁਮ ਹੋਏ ਮਨ ਰੰਜਨੁ' ॥ ੨੩ ॥
 ਇਸ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਮਹਿ ਮੱਜਨੁ ਕੀਨਾ।
 ਜਸ ਤੇ ਭਈ ਦੇਹ ਰੁਜ ਹੀਨਾ।
 ਦੰਪਤਿ^੧ ਭਨਤਿ ਜੋਰ ਕਰ ਦੋਊ।

'ਆਕੇ।

'ਪ੍ਰਸੰਨ।

^੧ਪਾ:-ਇਸ ਦੰਪਤੀ ਨੂੰ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਮਿਹਰਾਂ ਨਾਲ ਵਰੋਸਾਯਾ ਤੇ ਪੱਟੀ ਦਾ ਰਾਜ ਉਸ ਇਸਤ੍ਰੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਪਾਸੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਵੀ ਜੀ ਅੱਗੇ ਰਾਸ ੭ ਅੰਸੂ ੧੧ ਅੰਕ ੯ ਤੋਂ ੧੨ ਵਿਚ ਆਪ ਕਰਦੇ ਹਨ।

'ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਜੀ! ਹੈ ਇਹ ਸੋਊ'
 ॥ ੨੪ ॥
 ਤਿਨ ਤੇ ਸੁਨਤਿ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ।
 ਨਮੋ ਕੀਨ ਕਰ ਜੋਰੇ ਆਪਿ।
 ਇਮੁ ਨਿਸ਼ਚੇ ਕਰਿ ਤੀਰਥ ਨੀਕੇ।
 ਪੂਰਨ ਭਏ ਮਨੋਰਥ ਜੀ ਕੇ ॥ ੨੫ ॥
 ਨਰ ਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤ^੧ ਸਮ ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨ।
 ਸਦਾ ਸ੍ਰਬੰਗ ਗੁਰੂ ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ।
 ਨਰ ਸਮੁਦਾਇਨ ਮਹਿ ਤਬਿ ਭਨਯੋ।
 ਧਰੇ ਚੌਪ ਚਿਤ ਮਹਿ ਸਭਿ ਸੁਨਯੋ
 ॥ ੨੬ ॥

^੧ਮਾਯਾਵੀ ਭਾਵ ਸਧਾਰਨ ਮਨੁੱਖ ਵਾਂਙੂ।

'ਸਤਿਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸ ਕੀ ਆਇਸੁ'।¹ ਆਕੇ।
 ਲੇ ਪਿਤ ਹਮਰੇ ਇਹਠਾਂ ਆਇ ਸੁੜੇ।
 ਪਾਵਨ ਤੀਰਥ ਕੋ ਬਿਦਤਾਵਨਿ।
 ਲਾਇ ਬ੍ਰਿੰਦ ਨਰ ਕੀਨਿ ਖਨਾਵਨਿ
 ॥੨੭॥
 ਨਹੀਂ ਸੰਪੂਰਨ ਕਾਰਜਿ ਹੋਵਾ।
 ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਜਾਇ ਗੁਰ ਜੋਵਾ।
 ਪੁਨ ਜਲ ਸੋਂ ਬਹਿ' ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਪਰੀ।¹ ਰੁੜ੍ਹ ਰੁੜ੍ਹ ਕੇ।
 ਖਨੀ ਥਾਇ ਸੋ ਪੂਰਨ ਕਰੀ' ॥੨੮॥¹ ਪੂਰੀ ਗਈ।
 ਚਿੰਨ੍ਹ ਮਾਤ੍ਰ ਇਹੁ ਜਾਨਯੋ ਜਾਇ।
 ਰਹੇ ਚਾਹਿ ਇਹੁ ਬਲ ਨਹਿ ਪਾਇ'।¹ ਲੱਭਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।
 ਅਬਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸਭਿ ਕਾਜ' ਸਵਾਰੇ।¹ ਪਾ:-ਕਾਰ।
 ਉੱਦਮ ਕਰਿਹੁ ਸਿੱਖ ਅਨੁਸਾਰੇ'।¹ ਅਨਕੂਲ ਹੋਕੇ।¹ ਪਾ:-ਗੁਰੂ ਪਿਆਰੇ।
 ॥੨੯॥
 ਧਨ ਤੇ ਤਨ ਤੇ ਮਨ ਤੇ ਬਚ ਤੇ।
 ਤੀਰਥ ਕਾਰ ਕਰਹਿ ਲਹਿ ਸਚੁ ਤੇ'।¹ ਉਹ।
 ਜਹਿ ਕਹਿ ਤੇ ਮਜੂਰ ਚਲਿ ਆਵੈਂ।
 ਕਰਹਿ ਕਾਰ ਮਿਹਨਤ ਨਿਤ ਪਾਵੈਂ
 ॥੩੦॥
 ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਕਰਿਵਾਇ ਸੁ ਘਨੋ।
 ਕਰਿ ਅਰਦਾਸ ਨਾਮ ਗੁਰ ਭਨੋ।
 ਨਰ ਸਮੁਦਾਇਨ' ਮਹਿ ਬਰਤਾਯੋ।¹ ਸਾਰਿਆ।
 ਕਰਯੋ ਮਹੂਰਤਿ ਬਿਘਨ ਨਸਾਯੋ ॥੩੧॥
 ਤੀਖਨ' ਖਨਨੀ ਲੈ ਕਰਿ ਹਾਥ।¹ ਪਾ:-ਨਿਜਕਰ।
 ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਖਨੀ ਪ੍ਰਿਥਮ ਗੁਰ ਨਾਥ।
 ਸਗਰੇ ਸਿਖ ਆਗਯਾ ਕੋ ਪਾਏ।
 ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਖਨੀ ਪ੍ਰਿਥਮ ਗੁਰ ਨਾਥ।
 ਸਗਰੇ ਸਿਖ ਆਗਯਾ ਕੋ ਪਾਏ।
 ਲਗੇ ਸੇਵ ਕੋ ਚੌਪ ਉਪਾਏ ॥੩੨॥
 ਕਿਨਹੁ ਗਹੀ ਖਨਨੀ ਕਰ ਮਾਂਹੀ।
 ਖਨਹਿ ਕਰਹਿ ਬਲ ਪ੍ਰੇਮ ਉਮਾਹੀ'।¹ ਪਾ:-ਉਪਾਹੀ।
 ਕਿਨਹੁ ਟੋਕਰੀ ਸਿਰ ਪਰ ਧਰੀ।

ਬਹੁਤ ਭਾਰਿ ਹਾਥਨਿ ਸੋਂ ਭਰੀ ॥ ੩੩ ॥

ਕੇਤਿਕ ਲੈ ਕਰਿ ਵਹਿਰ ਗਿਰਾਵਹਿ।

ਕੋ ਕਹਿ ਕਰਿ ਉਤਸਾਹੁ ਵਧਾਵਹਿ।

ਅਤਿ ਅਨੰਦਤਾ ਉਰ ਮੈਂ ਹੋਈ।

ਕਾਰ ਤਲਾਵ ਲਗੇ ਸਭਿ ਕੋਈ ॥ ੩੪ ॥

ਆਪ ਖਰੇ ਹੁਇ ਸਭਿਨਿ ਮਝਾਰੀ।

ਕਾਰ ਕਰਾਵਹਿ ਗੁਰ ਉਪਕਾਰੀ।

ਦੇਖਤਿ ਕਾਰ ਚੌਗੁਨੀ ਹੋਇ।

ਉਦਮ ਕਰਹਿ ਅਧਿਕ ਸਭਿ ਕੋਇ

॥ ੩੫ ॥

ਸਗਰੇ ਦਿਨ ਮਹਿ ਕਾਰ ਕਰਾਵਹਿ।

ਸੰਧਯਾ ਗ੍ਰਾਮ ਬਿਖੈ ਚਲਿ ਜਾਵਹਿ।

ਦੇਗ ਹੋਇ ਗੁਰ ਕੇ ਦਰਬਾਰ।

ਛੁਧਿਤਿ ਸਰਬ ਤਹਿ ਖਾਇ ਅਹਾਰਾ

॥ ੩੬ ॥

ਇਕ ਦਿਨ ਗੁਰੁ ਸੰਤੋਖਸਰ ਗਏ।

ਸਿਖ ਗਨ ਸੰਗ ਪਿਖਤਿ ਬਿਗਸਏ।

ਤਟ ਪਰ ਖਰੇ ਹੋਇ ਕਹਿ ਬਾਨੀ।

ਇਸ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਹੋਇ ਮਹਾਂਨੀ ॥ ੩੭ ॥

ਹੁਇ ਸੰਤੋਖਸਰ ਸਾਰਥ ਨਾਮੂ।

¹ਸਫਲ।

ਸਮਾਂ ਪਾਇ ਬਨਿ ਹੈ ਅਭਿਰਾਮੂ।

ਹੁਇ ਚਹੁ ਦਿਸ਼ ਪਾਕੋ ਚਹੁਕੋਨ।

ਇਸ ਮਹਿ ਮੱਜਹਿਗੇ ਨਰ ਜੋਨ ॥ ੩੮ ॥

ਸੱਤਿਨਾਮੂ ਸਿਮਰਹਿ ਗੁਰੁ ਬਾਨੀ।

ਕਿਤਿਕ ਸਮੇਂ ਸੇਵਹਿ ਜੇ ਪ੍ਰਾਨੀ।

ਤਿਨ ਕੇ ਉਰ ਉਪਜਹਿ ਸੰਤੋਖ।

ਸਗਰੇ ਤਜਹਿ ਕਲੇਸ਼ ਰੁ ਦੋਖ ॥ ੩੯ ॥

ਜਥਾ ਲਾਭ ਸੰਤੋਖ ਬਿਸਾਲਾ।

ਅਹੈ ਮੁੱਖ ਜੇ ਸਦ ਗੁਨ ਜਾਲਾ।

¹ਸਾਰੇ ਸੁਭ ਗੁਣਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਹ (ਸੰਤੋਖ) ਮੁੱਖ ਗੁਣ ਹੈ।

ਪਾਇ ਸਿੱਖ ਸੁਖ ਲਹੈਂ ਸਦੀਵਾ।

ਮਹਾਂ ਮਹਾਂਤਮ ਤੀਰਥ ਥੀਵਾ ॥ ੪੦ ॥

ਅਬਿ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕੀ ਕਾਰ।

ਗੁਰੁ ਆਗਯਾ ਕੋ ਸਰਿ ਪਰ ਧਾਰਿ।
 ਕਰਿਵਾਵਹਿ ਪੂਰਬ ਖਨਵਾਇ।
 ਪਾਕ ਈਂਟਕਾ ਸੋਂ ਚਿਨਵਾਇ ॥ ੪੧ ॥
 ਹਰਿਮੰਦਰ ਸੁੰਦਰ ਸਿਰਜੈ ਹੈਂ।
 ਗੁਰੁ ਦਰਬਾਰ ਸਦਾ ਜਹਿ ਹੈ ਹੈ।'
 ਇਮ ਕਹਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਿਧਾਨ।
 ਚਿਤ ਮਹਿ ਚਹਹਿ -ਬਨਹਿ ਸੋਪਾਨ-
 ॥ ੪੨ ॥

ਨਿਤਿਪ੍ਰਤਿ ਬੈਠਹਿ ਤਟ ਪਰ ਜਾਇ।
 ਸੰਗਤ ਸਗਰੀ ਸੇਵ ਕਮਾਇ।
 ਖਾਨਿ ਖਨਿ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਵਹਿਰ ਨਿਕਾਰਹਿ।
 ਧਰਿ ਸ਼ਰਧਾ 'ਗੁਰ ਧੰਨ' ਉਚਾਰਹਿ
 ॥ ੪੩ ॥
 ਕਵਿਯੋ ਵਾਚ ॥

ਚੌਪਈ:

ਕੇਤਿਕ ਸਿਖ ਸਾਖੀ ਇਹੁ ਕਹੈਂ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸੁ ਤੇ ਲਹੈਂ।
 'ਨਿਕਸਯੋ ਜੋਗੀ ਤਿਨਹੁ ਹਦੂਰਿ।
 ਪਿੰਗਲ ਕੋ ਦੁਖ ਹੋਯਹੁ ਦੂਰ' ॥ ੪੪ ॥
 ਪ੍ਰਸ਼ਨੋਤਰ ਇਸ ਕੇ ਹਿਤ ਕਰਨੋਂ।
 ਸੋ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਗ੍ਰੰਥ ਮਹਿ ਬਰਨੋਂ।
 ਬਿਨਾ ਖਨੇ ਜਲ ਕੈਸੇ ਤਹਾਂ।
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਤਰਕਨ ਗਨ ਮਹਾਂ ॥ ੪੫ ॥
 ਜੇ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਤੇ ਹੋਵਾ।
 ਤੋਂ ਭੀ ਇਸ਼ਟਾਪਤਿ ਹਮ ਜੋਵਾ।

'ਤਦ ਬੀ ਏਸ ਵਿਚ ਅਸੀਂ 'ਇਸ਼੍ਵਰ+ਆਪਤੀ' ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਭਾਵ ਵਾਦੀ ਦੀ ਸ਼ੰਕਾ ਸਾਡੇ ਅਨਕੂਲ ਹੈ। [ਇਸ਼੍ਵਰ = ਵਾਂਛਿਤ+ਆਪਤਿ = ਪ੍ਰਾਪਤੀ] (ਅ) ਭਾਵ, ਤਦ ਬੀ ਸਾਡੀ ਇਮ੍ਰਾ ਪਤੀ ਹੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈ। ਭਾਵ ਦੁਇ ਗੁਰੂ ਇਕ ਰੂਪ ਹਨ ਸਾਡੇ ਪੂਜਯ ਹਨ। (ੲ) ਇਸ਼੍ਵਰਪਤੀ = ਅੰਗੀਕਾਰਤਾ।

ਮਹਿਮਾ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਇਸ ਭਾਂਤਿ।
 ਪਠਤਿ ਸੁਨਤਿ ਚਿਤ ਉਪਜਤਿ ਸ਼ਾਂਤਿ
 ॥ ੪੬ ॥

ਗੁਰ ਜਸੁ ਕਰਨਿ ਹਮਾਰੋ ਆਸ਼ੈ।
 ਸੂਰਜ ਸਮ ਜਗਾ ਮਹਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੈ।

†ਪਾ:-ਜਸੁ।

ਸੰਸੈ ਉਡਗਨ ਭ੍ਰਮ ਤਮ ਨਾਸੀ।

ਬਿਗਸਾਵਤਿ ਸਿਖ ਪੰਕਜ ਰਾਸੀ ॥ ੪੭ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਬਿਦਤਨਿ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ
ਨਾਮ ਏਕ ਉਨ ਚਤੁਰਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥ ੩੯ ॥

੪੦. [ਸ਼੍ਰੋਤਿਆਂ ਨੇ ਪੁਰਾਤਨ ਨਾਮੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪੁੱਛੇ]

੩੯<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੪੧

ਦੋਹਰਾ:

ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕਾਰ ਕੋ,
ਲਗੇ ਮਨੁਖ ਸਮੁਦਾਇ।
ਸਦਾਬਰਤ^੧ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਕਰਜੋ,
ਕਰਹਿ ਕਾਮਨਾ ਪਾਇ^੧ ॥ ੧ ॥

^੧ਲੰਗਰ।

^੧ਜੋ ਮਨੁਖ ਸੇਵਾ) ਕਰਦੇ ਹਨ, ਸੋ (ਆਪਣੀ) ਕਾਮਨਾ
ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਚੌਪਈ:

ਕੋ ਨਿਜ ਢਿਗ ਤੇ ਕਰਹਿ ਅਹਾਰਾ।
ਨਿਸ ਦਿਨ ਕਰਹਿ ਤਾਲ ਕੀ ਕਾਰਾ।
ਜਿਤ ਦਿਸੁ ਅਧਿਕ ਖੁਨਾਵਨਿ ਚਾਹੈਂ।
ਤਿਤ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਪਦ ਕਰਿ ਜਾਹੈਂ^੧ ॥ ੨ ॥

^੧ਚਰਣੀ ਤੁਰਕੇ (ਅ) ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਕਰਦੇ ਜਾਣ।

ਫਰਸ਼ ਹੋਹਿ ਬੈਠਹਿ ਗੁਰ ਗਾਦੀ।
ਕਰਹਿ ਦਾਸ ਕ੍ਰਿਤ ਹੀਨ ਪ੍ਰਮਾਦੀ^੧।
ਗੁਰ ਦਰਸ਼ਨ ਦਰਸਹਿ ਦਿਨੁ ਸਾਰੇ।
ਧਰਹਿ ਅਨੰਦ ਹੁਇ ਦੁਗਨੀ ਕਾਰੇ ॥ ੩ ॥
ਦੁਖਭੰਜਨਿ ਢਿਗ ਥਰਾ^੧ ਕਰਾਵਹਿ।

^੧ਕਾਰ ਕਰਨ ਸਾਵਧਾਨਤਾ ਨਾਲ।

^੧ਇਹ ਥੜਾ ਅਠਸਠ ਤੀਰਥ ਤੇ ਦੁਖਭੰਜਨੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ
ਹੈਸੀ, ਜੋ ਅਕਾਲੀ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਚ ਢਾਹਕੇ ਪੌਣਾ
ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਪਰ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਾਲੀ ਬੁਰਜੀ ਖੜੀ
ਰਹੀ। ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਸਖਤ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਕਰਕੇ ਸੰ: ੪੫੯-
੬੦ ਨਾ: ਸਾ: ਵਿਚ ਪੌਣਾ ਪੂਰਕੇ ਫੇਰ ਥੜਾ ਸਾਹਿਬ
ਬਣਾਯਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਉਤੇ ਸੰਗਮਰਮਰ ਦੀ ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ
ਨਿਸ਼ਾਨ ਵਾਲੇ ਥਾਂ ਰਚੀ ਗਈ ਹੈ।

ਤਹਿ ਗੁਰ ਬੈਠਹਿ ਕਾਰ ਕਰਾਵਹਿ।
ਜਬਿ ਇਸ ਦਿਸ਼ ਤੇ ਖਨਜੋ ਮਹਾਂਨਾ।
ਅਪਰ ਥਾਨ ਬੈਠਨ ਕੋ ਠਾਨਾ ॥ ੪ ॥
ਦੂਰ ਦਰਸ਼ਨੀ ਜਿਸ ਥਲ ਕਰਜੋ।
ਦੱਖਨ ਦਿਸ਼ ਬੱਦਰੀ ਤਰੁ ਖਰਜੋ^੧।

^੧ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਚੀ ਬੇਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ
ਹੈ।

ਤਹਾਂ ਜਾਇ ਬੈਠਹਿ ਗੁਰ ਪੂਰਨ।
ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਖਨਹਿ ਨਿਕਾਸਹਿ ਤੂਰਨਿ
॥ ੫ ॥
ਜਿਨਹੁ ਨਰਹੁ ਬਰ ਬਡਿਭਾਗੇ।

ਰਹਿ ਹਜ਼ੂਰ ਸਰ ਸੇਵਾ ਲਾਗੇ।
ਸੱਤਿਨਾਮ ਕੋ ਸਿਮਰਨਿ ਕਰੈਂ।
ਖਨਹਿ ਟੋਕਰੀ ਸਿਰ ਪਰ ਧਰੈਂ ॥ ੬ ॥
ਉੱਤਰ ਦਿਸ਼ ਤਲਾਵ ਕੋ ਤੀਰ^੧।

^੧ਹੁਣ ਤਕ ਭਾਈ ਬੁੱਢੇ ਜੀ ਦੀ ਬੇਰ ਕਹਿਲਾਂਦੀ ਹੈ ਘੰਟੇ
ਘਰ ਦੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਦੇ ਮੁਹਰੇ ਹੈ।

ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਬੁੱਢਾ ਧੀਰ।
ਕਰਹਿ ਕਰਾਵਹਿ ਕਾਰ ਬਿਸਾਲਾ।
ਖਨਹਿ ਨਿਕਾਸਹਿ ਫਿਰਹਿ ਉਤਾਲਾ
॥ ੭ ॥

ਦੇਸ਼ ਬਿਦੇਸ਼ਨ ਕਿਤਿਕ ਮਸੰਦ।
ਜਹਿ ਧਰਮਸਾਲ ਮਿਲਹਿ ਸਿਖ ਬ੍ਰਿੰਦ।
ਦੂਰ ਦੇਸ਼, ਕੈ ਨੇਰੇ ਹੋਇ।
ਤੀਰਥ ਕਾਰ ਕਰਹਿ ਸਭਿ ਕੋਇ^੧ ॥ ੮ ॥

^੧ਸਭ ਕੋਈ ਆਕੇ ਕਰੇ।

ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਅਤਿ ਹੈ।
ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਤਿਸੁ ਕਰ ਗਤਿ ਹੈ^੧।

^੧ਹੱਥ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਗੇ।

ਗੁਰੁ ਸ਼ਰਧਾ ਉਰ ਧਾਰਹਿ ਜੋਇ।
ਸੋ ਸਭਿ ਆਇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋਇ^੧ ॥ ੯ ॥

^੧ਹੋਵੇਗੀ।

ਇਮ ਸੁਨਿ ਕੈ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਬਾਨੀ।
ਲਿਖੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਸਭਿ ਬਾਨੀ।

ਜਹਿ ਕਹਿ ਸਿੱਖ ਸ਼ੀਘ੍ਰ ਹੀ ਧਾਏ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਕੋ ਫੁਰਮਾਨ ਸੁਨਾਏ ॥ ੧੦ ॥

ਅਧਿਕ ਖੁਸ਼ੀ ਗੁਰੁ ਹੈ ਸੁਨਿ ਬਾਤ।

ਸਿੱਖਯ ਭਏ ਸਭਿ ਹਰਖਤਿ ਗਾਤ^੧।

^੧ਭਾਵ, ਪ੍ਰਸੰਨ ਚਿੱਤ।

ਬਸਤ੍ਰ ਦਰਬ ਲੇ ਲੇ ਉਪਹਾਰੇ।

ਆਏ ਜਿਤ ਕਿਤ ਤੇ ਸੁ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ॥ ੧੧ ॥

ਹੋਇ ਤ੍ਰਿਹਾਵਲ ਸਭਿ ਕੋ ਦੇਤਿ।

ਭਾਉ ਭੂਰ ਕਰਿ ਸਿਖ ਗਨ ਲੇਤਿ।

ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਦਰਸਨ ਸਭਿ ਕਾਲ।

ਦੇਤਿ ਰਹੈਂ ਬਹੁ ਕਰੈਂ ਨਿਹਾਲ ॥ ੧੨ ॥

ਕਿਹ ਸੁਤਿ ਦੇਤਿ, ਦਰਬੁ ਕਿਸਿ ਦੇਤਿ।

ਕਿਸ ਕੇ ਹੈਂ ਗਨ ਪਸੂ ਨਿਕੇਤਿ।

ਕਿਹ ਕੋ ਦੁਖ ਕਾਟਹਿ ਤਨ ਰੋਗ।

ਦੇਂ ਕਿਸ ਕੇ ਸਭਿ ਜਗ ਕੇ ਭੋਗ ॥ ੧੩ ॥

ਕਿਹ ਵੈਰਾਗ, ਨਾਮ ਕਿਸ ਦੇਈਂ।

ਕਿਸਿ ਕੇ ਉਰ ਬਿਕਾਰ ਹਰਿ ਲੇਈਂ।

ਸ਼ਾਂਤਿ ਦਾਤਿ^੧, ਕਿਸਿ ਧੀਰਜ ਖਿਮਾ।

^੧ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੀ ਦਾਤ।

ਦਯਾ ਸੰਤੋਸ਼ ਦਯੋ ਕਿਸ ਜਮਾਂ^੧ ॥ ੧੪ ॥

^੧ਯਮ (ਯੋਗ ਦਾ ਇਕ ਅੰਗ ਹੈ, ਭਾਵ) ਇਖਲਾਕੀ (ਅ) ਬਹੁਤਾ [ਮਾਲਵੇ ਦਾ ਮੁਹਾਵਰਾ ਹੈ]

ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਸਿਮਰਨਿ ਸਤਿਨਾਮੂ।

ਨੂਨ, ਦਾਨ, ਸੁਚਿ, ਸੰਜਮ^੧ ਸਾਮੂ^੨।

^੧ਇੰਦ੍ਰੀਆਂ ਦਾ ਰੋਕਣਾ। ^੨ਸਾਮਤਾ, ਸਮਤਾ, ਸ਼ਰਣ।

ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ, ਕਿਸਿ ਕੇ ਉਰ ਦੇਤਿ।

ਕਿਸ ਹੰਤਾ ਮਮਤਾ ਹਰਿ ਲੇਤਿ ॥ ੧੫ ॥

ਦੋਨਹੁ ਲੋਕਨ ਕੋ ਸੁਖ ਕਾਹੂੰ।

ਪ੍ਰੇਮਾਭਗਤਿ ਦੇਤਿ ਮਨ ਮਾਂਹੂ।

ਮਹਾ ਪ੍ਰੀਤਿ ਜਾਗੀ ਸਿਖ ਗਨ ਮੈਂ।

ਕਰਹਿ ਕਾਰ ਲਾਹਾ ਲਖਿ ਮਨ ਮੈਂ

॥ ੧੬ ॥

ਦੋਹਰਾ:

^੧ਤਰ ਉਦਾਰਾਤਮਾ = ਵਡੇ ਭਾਰੇ ਸਖੀ। ^੨ਪਾ:-ਇਮ ਉਦਾਰ ਆਤਮ ਗੁਰੂ।

ਇਮ ਉਦਾਰ ਤਰ ਆਤਮਾ^੧†, ਨਰ ਗਨ

ਕੀਨਿ ਨਿਹਾਲ।

ਫੂਲੀ ਕੀਰਤਿ ਮਾਲਤੀ^੧, ਘਰਿ ਘਰਿ ਬਿਖੈ

^੧ਮਾਲਤੀ (ਦੇ ਫੁੱਲ ਵਰਗੀ ਉੱਜਲ) ਕੀਰਤੀ।

ਬਿਸਾਲ ॥ ੧੭ ॥

ਚੌਪਈ:

ਜਿਸ ਕੇ ਹੋਇ ਕਾਮਨਾ ਆਵੈ।

ਤੀਰਥ ਕਾਰ ਕਰਹਿ ਚਿਤ ਲਾਵੈ।

ਕੇਤਿਕ ਸਿੱਖਯਨ ਕੇ ਇਹੁ ਨਾਮੂ।

ਬਰਨਨ ਕਰੋਂ ਸੁਨਹੁ ਅਭਿਰਾਮੂ ॥ ੧੮ ॥

ਭਾਈ ਬੁੱਢਾ ਜੁਤਿ ਪਰਵਾਰੁ।

ਸੁਤ ਪੌਤ੍ਰਾਦਿ ਸਹਤ ਕਰਿ ਕਾਰ।

ਸਿਖ ਭਾਈ ਭਗਤੂ ਗੁਨ ਧਾਮੂ।

ਕਰਹਿ ਕਾਰ ਸਿਮਰਹਿ ਸਤਿਨਾਮੂ

॥ ੧੯ ॥

ਮੰਵ, ਪਿਰਾਣਾ ਸਿੱਖੀ ਪੋਤਾ^੧।

^੧ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਜਹਾਜ਼।

ਕਰਹਿ ਕਾਰ ਉਰ ਅਨੰਦ ਉਦੋਤਾ।

ਭਾਉ ਭਗਤਿ ਕੇ ਭੋਨ ਹੁਲਾਸ^੧।

^੧ਪ੍ਰੇਮਾਭਗਤੀ ਤੇ ਆਨੰਦ ਦਾ ਘਰ (ਯਾ ਹੁਲਾਸ ਨਾਲ)।

ਕਰਹਿ ਕਾਰ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ॥ ੨੦ ॥

ਦੋਹਰਾ:

ਪੁਰੀਆ, ਚੂਹੜ ਚੌਧਰੀ, ਪੈੜਾ, ਕਿਸ਼ਨਾ,
ਨਾਮੁ।

ਬਾਲਾ, ਸੁਘੜਾ^੧ ਤਿਲੋਕ ਹੈ, ਸਾਮੁੰਦਾ ਗੁਨ
ਧਾਮ ॥ ੨੧ ॥

^੧ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਗਿਆਰ੍ਹਵੀਂ ਵਾਰ ਦੀ ਟੀਕਾ
ਵਿਚ ਤਿਲੋਕੇ ਦੀ ਜਾਤ ਸੁਹੜ ਲਿਖੀ ਹੈ।

ਬੂਲਾ ਚੰਡੀ, ਤੁਲਸੀਆ, ਭਾਗੀਰਥ,
ਕੱਲਜਾਨੁ।

ਲਾਲੂ, ਬਾਲੂ, ਹਰੀਜਨ, ਗੋਖੂ, ਟੋਡ,
ਮਹਾਂਨ ॥ ੨੨ ॥

ਝੰਡਾ^੧ ਕਿਦਾਰਾ, ਗੋਇੰਦਾ, ਮੋਹਣ, ਕੁੱਕਾ
ਜਾਨੁ।

^੧ਭਾਵ ਝਾਝੂ।

ਬਾਲਾ ਮਰਵਾਹਾ ਅਪਰ ਜੋਧਾ ਧੁੱਟਾ ਆਨ
॥ ੨੩ ॥

ਇਤਯਾਦਿਕ ਕੇਤੇ ਗਿਨਹਿ ਸਿੱਖਜ ਲਗੇ
ਸਭਿ ਕਾਰ।

ਗਨ ਮਸੰਦ ਸਭਿ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਸੰਗਤਿ ਲਜਾਇੰ
ਹਜ਼ਾਰ ॥ ੨੪ ॥

ਚੌਪਈ:

ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਗਨ ਮਸੰਦ ਹਰਿਖਾਵੈਂ।

ਨਈ ਨਈ ਸੰਗਤ ਨਿਤ ਆਵੈ।

ਪਰਬ ਬਿਸਾਖੀ ਆਦਿਕ ਜੇਯ।

ਮੇਲਾ ਮਹਾਂ ਉਪਾਇਨ ਦੇਯ ॥ ੨੫ ॥

ਸੋ ਸਗਰੇ ਸਰ ਕੀ ਕਰਿ ਕਾਰ।

ਬਹੁਰ ਜਾਇੰ ਨਿਜ ਗ੍ਰਹ ਮਝਾਰ।

ਕੋ ਇਕ ਦਿਨ, ਕੋ ਦੂ ਦਿਨ ਕਰੈ।

ਕੋ ਤ੍ਰੈ ਦਿਨ ਰਹਿ ਕੈ ਹਿਤ ਧਰੈ ॥ ੨੬ ॥

ਕੋ ਦਸ ਦਿਨ, ਕੋ ਪੱਖਜ^੧ ਰਹਤਿ ਹੈ।

^੧੧੫ ਦਿਨ।

ਕਾਰ ਕਰਹਿ ਬਡ ਲਾਭ ਲਹਤਿ ਹੈ।

ਕੋ ਇਕ ਮਾਸ, ਮਾਸ ਦੁਇ ਰਹੈ।

ਕੋ ਤ੍ਰੈ ਮਾਸ, ਖਸ਼ਟ^੧ ਫਲ ਲਹੈ ॥ ੨੭ ॥

^੧ਛੇ (ਮਹੀਨੇ)।

ਜਿਸ ਕੋ ਹੋਹਿ ਕਾਮਨਾ ਆਵੈ।

ਤੀਰਥ ਕਾਰ ਕਰੈ ਚਿਤ ਲਾਵੈ।

ਸੋ ਅਪਨੀ ਪੂਰਨ ਕਰ ਲੇਤਿ।

ਸਦਾ ਬਰਤ ਕੀਨਸਿ^੧, ਗੁਰ ਦੇਤਿ ^੧ਭਾਵ ਕਾਮਨਾ ਪੂਰਨ ਕਰਨ ਦਾ ਸਦਾ ਵਰਤ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

॥ ੨੮ ॥

ਖਨਹਿ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਵਹਿਰ ਗਿਰੰਤੇ।

ਕਰਾਮਾਤ ਤੇ ਆਦਿ ਲਹੰਤੇ।

ਨਿਧਿ ਸਿਧਿ ਜੇ, ਸਮੂਹ ਰਿਧਿ ਜੇਤੀ।

ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਤਿ ਕਾਮਨਾ ਤੇਤੀ^੧ ॥ ੨੯ ॥ ^੧ਪਾ:-ਜੇਤੀ। ਜੇਤੀ।

ਕੇਤਿਕ ਸਿੱਖ ਆਪ ਤੇ ਆਏ।

ਕਿਨਹੂੰ ਢਿਗ ਨਰ ਪਠੇ ਬੁਲਾਏ।

ਪੂਰਨ ਹੋਤਿ ਜਾਚਨਾ ਜਜੋਂ ਜਜੋਂ।

ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਜਸੁ ਆਵਤਿ ਨਰ ਤਜੋਂ ਤਜੋਂ

॥ ੩੦ ॥

ਹੋਤਿ ਹਜ਼ਾਰਨਿ ਕੋ ਕੱਲਜਾਨ।

ਸਤਿਗੁਰ ਬਡ ਉਦਾਰ ਦੇਂ ਦਾਨ।'

ਪਾਇ ਕਾਮਨਾ ਇਕ ਨਰ ਜਾਵੈ।

ਜਹਿ ਕਹਿ ਕੀਰਤਿ ਕਰਤਿ ਸੁਨਾਵੈ

॥ ੩੧ ॥

ਸੁਨਿ ਕੈ ਅਪਰ ਚੌਂਪ ਬਡ ਧਰੈਂ।

ਪਹੁੰਚਿ ਗੁਰੂ ਢਿਗ ਸੇਵਾ ਕਰੈਂ।

ਅਪਨੀ ਆਇ ਪੁਰਹਿ ਅਭਿਲਾਖਾ।

ਸਿਮਰਨ ਕਰੈਂ ਪ੍ਰੇਮ ਉਰ ਰਾਖਾ ॥ ੩੨ ॥

ਸ਼੍ਰੋਤਾ ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਸੁਭ ਇਤਿਹਾਸੁ।

ਚਿਤ ਮਹਿ ਚੌਂਪ ਬਿਸਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼।

ਸਿੱਖਜਨ ਗਨ ਕੇ ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਨਾਮੁ।

ਜਿਨ ਕਉ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਉੱਤਮ ਧਾਮੂ

॥ ੩੩ ॥

ਗਜਾਨਵਾਨ ਪੂਰਨ ਪਦੁ ਪਾਯੋ।

ਜਿਨ ਸਿੱਖਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਿਝਾਯੋ।

ਤਿਨ ਕੀ ਕਰਹੁ ਬਾਰਤਾ ਸਾਰੀ।

ਜੇ ਜੇ ਭਏ ਪਰਮ ਉਪਕਾਰੀ ॥ ੩੪ ॥

ਜੇ ਜੇ ਨਾਮੀ ਸਿੱਖਜ ਸੁਜਾਨੇ।

ਤਿਨ ਕੇ ਕਹੋ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮਹਾਂਨੇ।
ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੇਵਾ ਗੁਰ ਕੀਨਸਿ।
ਮਿਲਿ ਕਰਿ ਜਥਾ ਪਰਮ ਪਦੁ ਲੀਨਸਿ

॥ ੩੫ ॥

ਸੋ ਸਭਿ ਕਹੋ ਕਥਾ ਰਮਣੀਕਾ।
ਸੁਨਤਿ ਪ੍ਰੀਤ ਤੇ ਜਿਮ ਹੁਇ ਨੀਕਾ।'

'ਜਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰੀਤ ਨਾਲ ਸੁਣਨ ਕਰਕੇ (ਸਾਡਾ) ਭਲਾ ਹੋਵੇ।

ਸ਼੍ਰੋਤਨਿ ਕੇ ਸੁਨਿ ਕੈ ਸਭਿ ਬੈਨ।
ਬਕਤਾ ਭਯੋ ਪ੍ਰਫੁੱਲਜਤਿ ਨੈਨ ॥ ੩੬ ॥

'ਨਿਸ਼ਚੈ ਪ੍ਰੇਮ ਲਖਯੋ ਤੁਮ ਸਾਚੇ।
ਚਿਤ ਰਾਚੇਹਿਤ ਸੁਨਨਿ ਉਬਾਚੇ।'

'ਚਿਤ ਦੀ ਰੁਚੀ ਨਾਲ ਸੁਣਨ ਵਾਸਤੇ ਤੁਸਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ।

ਯਾਂ ਤੇ ਮੈਂ ਬਰਨੋਂ ਸਭਿ ਕਥਾ।
ਸਿੱਖਯਨ ਗਨ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈਂ ਜਥਾ ॥ ੩੭ ॥

ਜਿਸ ਕੇ ਸੁਨਤਿ ਪਾਪ ਬਿਨਸਾਵੈਂ।
ਸ਼੍ਰੋਤਾ ਮਹਾਂ ਪੁੰਨ ਕੋ ਪਾਵੈਂ।

ਸੋ ਸਭਿ ਸੁਨਹੁ ਰੁਚਿਰ, ਬਡਿ ਭਾਗੋ।
ਜਿਸ ਤੇ ਗੁਰੁ ਪਗ ਸੋਂ ਅਨੁਰਾਗੋ ॥ ੩੮ ॥

ਕਰਿ ਕਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਸੇਵ ਜਿਨ ਕੀਨੀ।
ਮਹਿਮਾ ਸਤਿਗੁਰੁ ਕੀ ਬਡਿ ਚੀਨੀ।

ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਕੋ ਪਾਇ ਬਿਸਾਲਾ।
ਜਨਮ ਮਰਨ ਹਤਿ ਕਸ਼ਟ ਕਰਾਲਾ

॥ ੩੯ ॥

ਬ੍ਰਿਧ ਮਿਲਯੋ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਸਾਥ।
ਪੂਰਬ ਕਹਿ ਆਏ ਇਹੁ ਗਾਥ।

ਅਬਿ ਭਗਤੂ ਜਿਮਿ ਘਾਲੀ ਘਾਲਿ।
ਭਯੋ ਜਨਮ ਜਿਮ ਗੁਰ ਬਚ ਨਾਲ

॥ ੪੦ ॥

ਸੋ ਮੈਂ ਕਹੋਂ ਸੁਨੋ ਬਿਰਤੰਤ।
ਜਿਸ ਮਹਿ ਮਹਿਮਾ ਗੁਰ ਭਗਵੰਤ।

ਪੁਨਾ ਅਪਰ ਸਿੱਖਨ ਕੀ ਕਹੋਂ।
ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਉਰ ਲਹੋਂ

॥ ੪੧ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯੇ ਰਾਸੇ 'ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ
ਚੜ੍ਹਾਤ੍ਰਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥ ੪੦ ॥

੪੧. [ਭਾਈ ਭਗਤੂ ਜੀ ਦੀ ਜਨਮ ਕਥਾ]

੪੦<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੪੨

ਦੋਹਰਾ:

ਸਿੱਧੂ ਕੁਲ ਮਹਿ ਜਾਟ ਇਕ, ਭੁੱਲਰੀਏ
ਸੁਭ ਗੋਤਿ।

‘ਆਦਮ’ ਜਿਸ ਕੋ ਨਾਮ ਹੈ, ਘਰ ਸੰਤਤਿ
ਨਹਿ ਹੋਤਿ ॥ ੧ ॥

ਸੂਝਾ:

*ਆਦਮ ਨਾਮ ਭਯੋ ਤਿਸਿ ਬੰਸ ਮੈਂ,

*ਇਹ ਕੈਥਲ ਕੁਲ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ। ਇਹੋ ਪ੍ਰਸੰਗ ਕਵਿ
ਉਲਥਿਤ ਰਾਸੈਣ ਦੇ ਲੰਕਾ ਕਾਂਡ ਸਰਗ ੧੩੦-੩੧ ਵਿਚ
ਹੈ। ਥੋੜੇ ਪਾਠ ਭੇਦ ਤੋਂ ਛੁਟ ਇਹ ਉਥੋਂ ਦਾ ਉਤਾਰਾ ਹੈ।
ਉਹ ਰਚਨਾ ੧੮੯੧ ਦੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਈ ਦੇਖੋ
ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਸਿਰਲੇਖ ਬਾ: ਰਾਸੈਣ।

*ਖੇਤੀ ਦੀ। *ਬੜੇ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲਾ।

ਕਾਰ ਕਰੈ ਕ੍ਰਿਸ਼ਿ¹ ਭਾਗ ਬਿਲੰਦਾ²।

ਨੰਦਨ ਹੋਵਨਿ ਕੋ ਬਿਤਵੈ ਬਹੁ,
ਕਾਲ ਬਿਤਾਵਹਿ ਚਿੰਤ ਅਮੰਦਾ¹।

*ਅਮੰਦ = ਨਾ+ਮੰਦ = ਭਾਵ ਤੀਬਰ ਚਿੰਤਾ ਵਿਚ।

ਬੀਤ ਗਏ ਬਹੁ ਸੰਮਤ ਯਾ ਬਿਧਿ,
ਸੰਤਤਿ ਨਾਂਹਿ ਭਈ ਸੁਖਕੰਦਾ।

ਪੀਰ ਬਿਸਾਲ ਫਕੀਰਨ ਜਾਲ,

ਰਹਯੋ ਸਭਿ ਸੇਵਤਿ ਭਾਵ ਸੁੰ¹ ਬ੍ਰਿੰਦਾ

*ਪਿਆਰ ਨਾਲ।

॥ ੨ ॥

ਚੌਪਈ:

ਸੇਵਾ ਕਰਤਿ ਰਹਯੋ ਚਿਰਕਾਲਾ।

ਸੰਤਤਿ ਕੀ ਅਭਿਲਾਖ ਬਿਸਾਲਾ।

ਕਿਹ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਭਈ ਸੁ ਨਾਂਹੀ।

ਚਿੰਤਾ ਚਿਤਵਤਿ ਬਹੁ ਚਿਤ ਮਾਂਹੀ ॥ ੩ ॥

ਕੋ ਇਕ ਮਿਲਯੋ ਸਿੱਖ ਜਬਿ ਗੁਰੁ ਕੋ।

ਤਿਹ ਸੋਂ ਕਹਯੋ ਮਨੋਰਥ ਉਰ ਕੋ।

‘ਨੀਕੇ ਕੀਨੇ ਅਨਿਕ ਉਪਾਇ।

ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਪੁੱਤ੍ਰ ਨ ਮੁਝ ਕਿਸ ਥਾਇੰ’ ॥ ੪ ॥

ਸੁਨਿ ਕੈ ਸਿੱਖ ਕੀਨਿ ਉਪਦੇਸ਼।

‘ਮਾਨਹੁ ਮੇਰੋ ਕਹਯੋ ਅਸ਼ੇਸ਼’।

*ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਭੇ ਜਗ ਅਵਤਾਰ।

ਨਿਰੰਕਾਰ ਕੇ ਬਨੇ ਅਕਾਰ ॥ ੫ ॥

ਤਿਨਿ ਪੀਛੈ ਗੁਰੁ ਅੰਗਦ ਭਯੋ।

ਅਮਰਦਾਸ ਪੁਨ ਤਿਸਿ ਥਲ ਥਿਯੋ।
 ਤੀਨੋ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੁ ਤੇ ਪਾਛੇ।
 ਚਤੁਰਥ ਗੁਰੂ ਭਏ ਅਬਿ ਆਛੇ ॥ ੬ ॥
 ਸਤਿਗੁਰੁ ਰਾਮਦਾਸ ਜਿਨ ਨਾਮ।
 ਪੂਰਨ ਕਰਹਿ ਸੰਪੂਰਨ ਕਾਮ।
 ਕਰਿ ਸੇਵਾ ਤਿਨ ਕੀ ਅਬਿ ਜਾਇ।
 ਪੁੱਤ੍ਰ ਕਾਮਨਾ ਤਹਿ ਤੇ ਪਾਇੰ ॥ ੭ ॥
 ਆਦਮ ਜਾਟ ਬਾਤ ਸਿਖ ਸੁਨਿ ਕੈ।
 ਬ੍ਰਿਧ ਅਵਸਥਾ ਅਪਨੀ ਗੁਨਿ ਕੈ।
 -ਸੁਸ਼ਕ^੧ ਬ੍ਰਿਖ ਕੇ ਫਲ ਹੁਇ ਕੈਸੇ-। ^੧ਸੁੱਕੇ।
 ਸੰਸੈ ਹੋਤਿ ਬਿਚਾਰਤਿ ਐਸੇ ॥ ੮ ॥
 ਚਿਤਵਤਿ ਚਿੰਤ^੨ ਪੁਨਹਿ ਚਿਤ ਠਾਨੀ। ^੨ਪਾ:-ਦਿੱਤ।
 -ਜੇ ਕਰਿਹੋ ਗੁਰ ਸੇਵ ਮਹਾਂਨੀ।
 ਹੋਇ ਜਿ ਨਹੀਂ ਪੁੱਤ੍ਰ ਅਬਿ ਮੇਰੇ।
 ਪਾਵੋਂ ਗਤਿ ਪਰਲੋਕ ਅਛੇਰੇ- ॥ ੯ ॥
 ਇਮਿ ਮਨ ਠਾਨਿ ਸੰਗ ਲੈ ਦਾਰਾ।
 ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਹੇਤ ਪਧਾਰਾ।
 ਕਰੀ ਦੂਰਿ ਤੇ ਬੰਦਨ ਜਾਇ।
 ਸੰਗਤਿ ਬਿਖੈ ਰਹਯੋ ਕਰਿ ਥਾਇੰ^੩ ^੩ਟਿਕਾਣਾ ਕਰਕੇ।
 ॥ ੧੦ ॥
 ਕਾਸ਼ਟ ਸੁਸ਼ਕ ਭਾਰ ਦੁਇ ਆਨੈ।
 ਇਕ ਤੋ ਰਾਖੇ ਅਪਨਿ ਠਿਕਾਨੈ।
 ਦੇਗ ਗੁਰੂ ਕੀ ਹੋਵਤਿ ਜਹਿਵਾ।
 ਦੂਸਰਿ ਭਾਰ ਦੇਤਿ ਭਾ ਤਹਿਵਾ ॥ ੧੧ ॥
 ਅਪਨਿ ਪਾਸ ਤੇ ਕਰਤਿ ਅਹਾਰੁ।
 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਗੁਰੂ ਕੀ ਕਰਿ ਕਾਰ।
 ਖਸ਼ਟ ਮਾਸ ਤਹਿ ਰਹਤਿ ਬਿਤਾਏ।
 ਸੇਵਹਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਹਿਤ ਚਿਤ ਲਾਏ
 ॥ ੧੨ ॥
 ਏਕ ਸਮੈ ਗੁਰੂ ਵਹਿਰ ਸਿਧਾਏ।
 ਕਿਤਿਕ ਦਯੋਸ ਬੀਤੇ ਪੁਨਿ ਆਏ।
 ਤਬਿ ਹੀ ਹੁਤੋ ਸੀਤ ਕੋ ਕਾਲ।

ਅਰੁ ਬਰਖਾ ਭਈ ਤਹਾਂ ਬਿਸਾਲ ॥ ੧੩ ॥

ਦੋਹਰਾ:

ਸੰਗਤਿ ਗੁਰੁ ਕੇ ਸੰਗਿ ਤਬਿ, ਹੁਤੀ ਬਹੁਤ
ਤਹਿ ਆਇ।

ਭਯੋ ਸੀਤ ਸਭਿਹੂੰਨ ਕੋ, ਸਿੱਖ ਮਿਲੇ
ਸਮੁਦਾਇ ॥ ੧੪ ॥

ਚੌਪਈ:

ਲੋਕ ਕੱਸਕੇ।

ਆਦਮ ਜਾਟ ਤਬਹਿ ਕਟ ਕਸਿ ਕੈ।

ਈਧਨ ਅਧਿਕ ਹੁਤੋ ਢਿਗ ਜਿਸ ਕੈ।

ਇਕ ਇਕ ਭਾਰ ਸਕੇਲਯੋ ਜੋਇ।

ਸੰਗਤਿ ਬਿਖੈ ਦੇਤਿ ਭਾ ਸੋਇ ॥ ੧੫ ॥

ਲਗੇ ਅੰਗੀਠੇ ਸਭਿ ਕੇ ਡੇਰੇ।

ਮਿਟਯੋ ਸੀਤ ਭਾ ਅਨੰਦ ਘਨੇਰੇ।

ਉਚੇ ਥਲ ਹੈ ਕਰਿ ਤਿਸ ਬਾਰੀ।

ਗੁਰ ਨੇ ਸੰਗਤਿ ਸਕਲ ਨਿਹਾਰੀ ॥ ੧੬ ॥

ਡੇਰੇ ਸਭਿਨਿ ਅੰਗੀਠੇ ਲਾਗੇ।

ਬਡੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੁਤਾਸਨ ਜਾਗੇ।

ਰਿਦੇ ਬਿਚਾਰ ਕਰਤਿ ਗੁਰੁ ਐਸੇ।

-ਈਧਨ ਇਤੋ[†] ਮਿਲਯੋ ਇਨ ਕੈਸੇ? [†]ਪਾ:-ਅਧਿਕ।

॥ ੧੭ ॥

ਨਹੀਂ ਸਮੀਪ ਇਹਾਂ ਕਿਸਿ ਥਾਨ।

ਕਿਸਿ ਨੇ ਦੀਨਸ ਇਨ ਕੋ ਆਨਿ? -।

ਭਈ ਪ੍ਰਭਾਤਿ ਸਭਾ ਜਬਿ ਹੋਈ।

ਦੇਖਨਿ ਦਰਸ ਆਇ ਸਭਿ ਕੋਈ

॥ ੧੮ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਰਾਮਦਾਸ ਸਭਿ ਸੰਗ।

ਬੂਝਯੋ ਈਧਨ ਕੇਰਿ ਪ੍ਰਸੰਗ।

ਸਭਿ ਨੇ ਕਹਯੋ 'ਸਿੱਖ ਹੈ ਕੋਇ।

ਦੇਤਿ ਫਿਰਯੋ ਡੇਰਨ ਮਹਿ ਸੋਇ' ॥ ੧੯ ॥

ਹੁਤੋ ਰਸੋਈਆ ਗੁਰੁ ਕੋ ਪਾਸ।

ਤਿਨ ਭੀ ਕਰੀ ਤਬਹਿ ਅਰਦਾਸ।

ਦੇਗ ਬਿਖੈ ਇਕ ਭਾਰ ਬਿਸਾਲ।

ਦੇਤਿ ਰਹਜੋ ਨਿਤ ਕੇਤਿਕ ਕਾਲ' ॥ ੨੦ ॥

ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸਭਿ ਕੁਛ ਜਾਨੀ।

ਤਉ ਕਹੇ ਪਰ ਘਾਲ ਪਛਾਨੀ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਰਾਮਦਾਸ ਸੁਖਦਾਨੀ।

ਸਭਿ ਸਿੱਖਜਨ ਮਹਿ ਤਬਹਿ ਬਖਾਨੀ

॥ ੨੧ ॥

'ਖੋਜਹੁ ਸਿੱਖਜ ਸੁ ਲਜਾਵਹਿ ਜਾਇ।

ਜਿਸ ਨੇ ਘਾਲੀ ਘਾਲਿ ਸੁ ਥਾਇੰ'।

'ਸੁਹਣੇ ਥਾਂ, ਸਫਲ।

ਕੌਨ ਮਨੋਰਥ ਹੈ ਤਿਸ ਕੇਰਾ।

ਸੋ ਪੂਰਨ ਕਰਿਹੈ ਬਿਨ ਬੇਰਾ' ॥ ੨੨ ॥

ਦੋਹਰਾ:

ਸੁਨਤਿ ਸਿੱਖਜ ਤਿਸ ਥਾਨ ਕੋ ਖੋਜੋ ਜਹਾਂ
ਰਹੰਤਿ।

ਲੇ ਗਮਨੇ ਤਤਕਾਲ ਹੀ ਸੰਗ ਚਲੋ

ਹੁਲਸੰਤਿ ॥ ੨੩ ॥

ਚੌਪਈ:

ਜਾਇ ਕਰੀ ਬੰਦਨ ਕਰ ਜੋਰਿ।

ਠਾਂਢੇ ਭਯੋ ਬਦਨ ਕੀ ਓਰ।

ਦੇਖਿ ਗੁਰੂ ਨੇ ਬਾਕ ਉਚਾਰਾ।

'ਕੌਨ ਮਨੋਰਥ ਤੈਂ ਉਰ ਧਾਰਾ' ॥ ੨੪ ॥

ਤੇਰੀ ਘਾਲਿ ਪਰੀ ਸਭਿ[†] ਥਾਇੰ।

[†]ਪਾ:-ਅਬਿ।

ਮਾਂਗ ਲੇਹੁ ਬਰ ਸੋ ਅਬਿ ਪਾਇ।'

ਆਦਮ ਜਾਟ ਬਾਕ ਸੁਨਿ ਗੁਰੂ ਕੋ।

ਕਹਿ ਨਹਿ ਸਕਹਿ ਮਨੋਰਥ ਉਰ ਕੋ

॥ ੨੫ ॥

-ਮੈਂ ਬਹੁ ਬ੍ਰਿਧ ਕਹਾਂ ਸੁਤ ਹੋਇ-।

ਯਾਂ ਤੇ ਮਾਂਗਤਿ ਭਾ ਨਹਿ ਸੋਇ।

-ਬਿਰਧਾ ਬਹੁ ਭਾਰਯਾ ਮੇਰੀ।

ਉਚਿਤ ਨ ਕਹਨਿ ਬਾਤ ਸੁਤ ਕੇਰੀ-

॥ ੨੬ ॥

ਇਮ ਬਿਚਾਰਿ ਕੈ ਬਾਕ ਬਖਾਨਾ।

ਹੇ ਗੁਰ ! ਨਿਜ ਦਰਸਨੁ ਦਿਹੁ ਦਾਨਾ।

ਅਪਰ ਨਹੀਂ ਮੋ ਕਹੁ ਅਭਿਲਾਖਾ।'

ਐਸੇ ਜਬਿ ਆਦਮ ਨੇ ਭਾਖਾ ॥ ੨੭ ॥

ਮਨ ਕੀ ਗਤਿ ਲਖਿ ਅੰਤਰਜਾਮੀ।

ਬੋਲੇ ਰਾਮਦਾਸ ਪ੍ਰਭੂ ਸ੍ਵਾਮੀ।

'ਕੜੇਂ ਨਹਿ ਲੇਤਿ ਮਨੋਰਥ ਉਰ ਕੇ?'

ਗੁਰੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਲਖਿ ਦਾਤਾ ਬਰ ਕੇ' ॥ ੨੮ ॥ 'ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਬਰ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸੰਨ ਦੇਖਕੇ।

ਸੁਕਚਤਿ ਪੁਨਹਿ, ਨ ਜਾਇ ਬਖਾਨਾ।

ਕਹਤਿ ਭਯੋ 'ਦਿਹੁ ਦਰਸਨ ਦਾਨਾ'।

ਤਿਸ ਕੇ ਮਨ ਕੀ ਗਤਿ ਕੋ ਜਾਨਿ।

ਕਹਯੋ ਗੁਰੂ 'ਜਾਵਹੁ ਨਿਜ ਥਾਨ ॥ ੨੯ ॥

ਦੋਹਰਾ:

ਜਾਚਯੋ ਜਾਇ ਨ ਤੋਹਿ ਤੇ ਪੁਨ ਆਵਹੁ

ਭੁਨਸਾਰ।

ਸੇਵਾ ਤੇਰੀ ਸਫਲ ਹੁਇ ਬਾਂਛਤਿ ਦੇ

ਕਰਤਾਰ' ॥ ੩੦ ॥

ਚੌਪਈ:

ਆਦਮ ਜਾਟ ਗਯੋ ਨਿਜ ਡੇਰੇ।

ਸੋਚਤਿ ਚਿਤ ਮਹਿ ਚਿੰਤ ਘਨੇਰੇ।

ਬੂਝਯੋ ਤਬਹਿ ਭਾਰਜਾ ਆਨਿ।

'ਲੇ ਭੀ ਆਯਵ ਗੁਰ ਤੇ ਦਾਨ' ? ॥ ੩੧ ॥ 'ਭਾਵ ਵਰ ਦਾਨ।

ਕਹਤਿ ਭਯੋ 'ਸੁਤ ਕੀ ਅਭਿਲਾਖਾ।

ਸੁਕਚਤਿ ਗੁਰੁ ਢਿਗ ਜਾਇ ਨ ਭਾਖਾ।

ਆਰਬਲਾ ਮੇਰੀ ਅਰੁ ਤੇਰੀ।

ਸੰਤਤਿ ਸਮੈ ਨ, ਬਿਤੀ ਬਡੇਰੀ ॥ ੩੨ ॥

ਭਏ ਬ੍ਰਿਧ, ਸੁਤ ਹੋਹਿ ਨ ਕੈਸੇ।

-ਦਿਹੁ ਦਰਸਨ ਅਪਨੋ- ਬਰ ਐਸੇ'। 'ਐਸਾ ਵਰ (ਮੈਂ ਮੰਗਿਆ ਹੈ)।

ਚਲਤਯੋ ਪੁਨ ਮੁਝ ਸੋਂ ਗੁਰ ਭਾਖਾ।

-ਭੋਰ ਆਇ ਜਾਚਹੁ ਜੋ ਕਾਂਖਾ'- ॥ ੩੩ ॥

ਸੁਨਤਿ ਭਾਰਜਾ ਭਈ ਉਦਾਸ।

ਪਤਿ ਸੋਂ ਕਹਿ, 'ਪੂਰੇ ਗੁਰੁ ਪਾਸਿ।

ਸੁਤਿ ਕੀ ਕਰਹੁ ਜਾਇ ਅਰਦਾਸਿ।

ਹਮਰੀ ਪੂਰਨ ਕਰਿਹੈਂ ਆਸ ॥ ੩੪ ॥

ਸੁਸ਼ਕ ਬ੍ਰਿਛ ਕੋ ਹਰੇ ਕਰੰਤਾ।
 ਸੁਸ਼ਕ ਤਾਲ ਕੇ ਸੁਭਰ ਭਰੰਤਾ।
 ਸਮਰਥ ਹੈਂ, ਅਨਹੋਨੀ ਕਰੈਂ।
 ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਬਾਕ ਨ ਕਬਹੂੰ ਫਿਰੈ ॥ ੩੫ ॥
 ਪਤਿ ਕੋ ਸਮੁਝਾਵਤਿ ਤਿਸ ਭਾਂਤੀ।
 ਕਰੀ ਬਿਤੀਤਨ ਦੰਪਤਿ ਰਾਤੀ।
 ਭਈ ਭੋਰ ਗੁਰ ਨੇ ਸਿਖ ਭੇਜਾ।
 'ਫਲ ਸੇਵਾ ਕੋ ਸੁਭ ਬਰ ਲੇਜਾ' ॥ ੩੬ ॥
 ਤਬਿ ਦੰਪਤਿ ਗਮਨੇ ਗੁਰ ਪਾਸਿ।
 ਕਰੀ ਬੰਦਨਾ ਧਰੇ ਹੁਲਾਸ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਕਹਾ।
 'ਜਾਚਹੁ ਬਰ ਬਾਂਛਤਿ ਜੋ ਅਹਾ' ॥ ੩੭ ॥
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਦੰਪਤਿ ਨੇ ਭਾਖਾ।
 'ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ! ਹਮ ਅਸ ਅਭਿਲਾਖਾ।
 ਦੇਹੁ ਬਚਨ ਤੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਹਮਾਰੇ।
 ਸਰਬ ਬੰਸ ਹੈਂ ਸਿੱਖਯ ਤੁਮਾਰੇ' ॥ ੩੮ ॥
 ਸੁਨਤਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਧਯਾਨ ਲਗਾਇਵ।
 ਦੇਖਿ ਰਹੇ ਕੁਛ ਨਹਿੰ ਦਰਸਾਇਵ।
 ਕਿਤਿਕ ਦੇਰ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਪ੍ਰਾਹੀ।
 'ਤੋਹਿ ਭਾਗ ਮਹਿੰ ਸੰਤਤਿ ਨਾਂਹੀ' ॥ ੩੯ ॥
 ਇਮ ਕਹਿ ਨੈਨ ਮੂੰਦ ਪੁਨ ਲੀਨੇ।
 ਨੀਕੀ ਰੀਤਿ ਖੋਜਿਬੋ ਕੀਨੇ।
 ਦੇਖਿ ਰਹੇ ਸਭਿ ਹੀ ਬਿਧਿ ਤਾਂਹਿ।
 ਆਦਮ ਭਾਗ ਬਿਖੇ ਸੁਤ ਨਾਂਹਿ ॥ ੪੦ ॥
 ਬਹੁਤ ਕਾਲ ਲਗ ਗੁਰੂ ਬਿਚਾਰਾ।
 ਪੁਨਹਿੰ ਸਿੱਖਯ ਸੋਂ ਬਾਕ ਉਚਾਰਾ।
 'ਭਲੀ ਭਾਂਤਿ ਹਮ ਖੋਜਨ ਕੀਨਾ।
 ਤੋਹਿ ਭਾਗ ਹੈਂ ਸੰਤਤਿ ਹੀਨਾ' ॥ ੪੧ ॥
 ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕੀਨਿ ਮਹਾਂਨਾ।
 ਜਿਸ ਤੇ ਹਮ ਨੇ ਬਾਕ ਬਖਾਨਾ।
 ਇਹ ਕਾਰਨ ਤੇ ਮੈਂ ਨਿਜ ਅੰਸੁ'।

'ਆਤਮ ਸਰੂਪ ਦੀ ਰਿਜ਼ਮ, ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਜੋ
 ਆਤਮ ਸਰੂਪ ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰੂਪ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ
 ਰਿਜ਼ਮ ਤੇਰੇ ਘਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਵੇਗੀ।

ਜਨਮੋਂ ਤਵ ਗ੍ਰਿਹ, ਬਿਰਧਹਿ ਬੰਸੁ^੧ 'ਜਿਸਤੇ) ਵਧੇਗੀ (ਤੇਰੀ) ਵੰਸ਼।

॥ ੪੨ ॥

ਭਗਤਿ ਸਰੂਪ ਹੋਹਿ ਲਖਿ ਲੀਜਹਿ।

ਯਾਂ ਤੇ ਭਗਤੂ ਨਾਮ ਰਖੀਜਹਿ।

ਮੇਰੇ ਅੰਤ^੨ ਹੋਨ ਤੇ ਸੋਇ।

^੧ਪਾ:-ਅੰਸੂ = ਆਤਮ ਸਰੂਪ ਦੀ ਰਿਜ਼ਮ।

ਦੇਸ਼ ਅਨੇਕਨ ਕੋ ਗੁਰ ਹੋਇ ॥ ੪੩ ॥

ਤਿਸ ਕੋ ਪਸਰਹਿ ਬੰਸ ਬਿਸਾਲਾ।

ਬਿਦਤਹਿ ਨਾਮ ਲਖਹਿ ਨਰ ਜਾਲਾ।'

ਸੁਨਿ ਬਾਂਛਤਿ ਦਾਨੀ ਬਚ ਗੁਰੁ ਕੇ।

ਦੰਪਤਿ ਬੰਦਹਿ ਸਿਰ ਧਰ ਧਰਿਕੇ

॥ ੪੪ ॥

ਆਗਯਾ ਲੈ ਗੁਰ ਕੀ ਬਰ ਪਾਇ।

ਬਸੇ ਜਾਇ ਕਰਿ ਅਪਨੇ ਥਾਇ।

ਬ੍ਰਿਧ ਬੈਸ ਤਨੁ ਜਰ ਸੋ^੧ ਗ੍ਰਾਸੇ।

^੧ਬੁਢੇਪੇ ਨਾਲ।

ਦੰਪਤਿ ਬਾਸੇ ਆਨਿ^੨ ਅਵਾਸੇ ॥ ੪੫ ॥

^੨ਪਾ:-ਅਪਨਿ।

ਏਕ ਬਰਖ ਜਬਿ ਬੀਤਯੋ ਕਾਲ।

ਜਨਮ ਲੀਨਿ ਬਡਿਭਾਗ ਸੁ ਬਾਲ।

ਦੰਪਤਿ ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨ ਬਿਸਾਲ।

ਗੁਰ ਕੋ ਸਿਮਰਹਿ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ॥ ੪੬ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਭਾਈ ਭਗਤੂ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਏਕ ਚਤੁਰੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥ ੪੭ ॥

੪੨. [ਭਾਈ ਭਗਤੂ-ਜਾਰੀ]

੪੧<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੪੩

ਦੋਹਰਾ:

'ਸ਼ਰੀਕਾਂ ਵਿਚ।

ਜਨਮਯੋ ਪੁੱਤ੍ਰ ਅਨੰਦ ਭਾ, ਸਭਿ ਗਯਾਤਨਿ
ਕੇ ਮਾਂਹਿ।

ਬਧੀ ਬਧਾਈ ਬਿਬਿਧਿ ਬਿਧਿ, ਗਾਇ
ਕਰਤਿ ਉਤਸਾਹਿ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਸਭਿ ਗਯਾਤੀ ਮਿਲਿ ਕੈ ਤਬਿ ਆਏ।
ਭਾਂਤਿ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਭਨਤਿ ਬਧਾਏ।
ਘਰ ਮਹਿ ਅੰਨ ਸਰ ਇਕ ਨਾਂਹੀ।
ਘ੍ਰਿਤਿ ਕਹਾਂ ਹੋਵਹਿ ਤਿਨ ਪਾਹੀ ॥ ੨ ॥

ਸਭਿ ਗਯਾਤੀ ਲਖਿ ਕੈ ਤਿਸੁ ਹਾਲੇ।
ਜਿਸ ਕੇ ਨਹੀਂ ਮੋਲ ਕਿਛੁ ਪਾਲੇ।

ਨਿਜ ਨਿਜ ਘਰ ਤੇ ਕਰਿ ਉਗਰਾਹੀ।
ਘ੍ਰਿਤਿ ਅਨਾਜ ਆਨਤੇ ਪਾਹੀ ॥ ੩ ॥

ਬਹੁ ਦਿਨ ਖਾਇ ਅਧਿਕ ਹੀ ਆਯੋ।
ਬਾਲਕ ਜਨਮੁ ਸਭਿਨਿ ਮਨ ਭਾਯੋ।

ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਅਧਿਕ ਹੁਲਸਾਏ।
-ਜਨਮਤਿ ਸਾਥ ਪਦਾਰਥ ਆਏ- ॥ ੪ ॥

ਗਯਾਤੀ ਅਖਿਲ ਮਿਲੇ ਇਕ ਥਾਇੰ।
ਹੁਤੇ ਬ੍ਰਿਧ ਇਕ ਬਾਕ ਅਲਾਇੰ।

'ਸੁਭ ਲੱਛਨ ਬਾਲਕ ਜਨਮਯੋ।
ਭਾਗਨ ਭੂਰ' ਭਲੇ ਲਖਿ ਲਯੋ ॥ ੫ ॥

ਜਿਸ ਨੇ ਜਨਮਤਿ ਸਭਿ ਉਗਰਾਹੇ।
ਮਨਹੁ ਭੇਟ ਆਨੀ ਇਸ ਪਾਹੇ।

ਇਸ ਕੋ ਬੰਸ ਜੁ ਹੋਹਿ ਅਗਾਰੇ।
ਕਰਿ ਹੈ ਉਪਰ ਹੁਕਮੁ ਹਮਾਰੇ ॥ ੬ ॥

ਹੁਤੇ ਸੁਜਾਨ ਸੁ ਜਾਨਯੋ ਤਬੈ।
'ਭਗਤੂ' ਨਾਮ ਕਹਤਿ ਭੇ ਸਬੈ।

ਕੁਛਕ ਬਡੇਰੀ ਬੈਸ ਭਈ ਜਬਿ।
ਆਦਮੁ ਪਿਤ ਪਰਲੋਕ ਭਯੋ ਤਬਿ ॥ ੭ ॥

'ਪਾ:-ਮੇ, ਕਰ।

'ਲਿਆਵਦੇ ਹਨ (ਆਪਣੇ) ਪਾਸੋਂ।

'ਭਾਵ ਘਿਉ ਅੰਨ।

'ਬੜੇ ਭਾਗਾਂ ਵਾਲਾ।

ਕਰਾਮਾਤ ਕੋ ਪੁੰਜ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਜਾਹਰ ਕਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿਸਿ ਕਾਲਾ।
 ਅੰਤਰ ਮਹਾਂ ਨਿਰੰਤਰ ਗੋਈ।
 ਲਖਿ ਨਹਿ ਸਕਹਿ ਸਮੀਪੀ ਕੋਈ ॥ ੮ ॥
 ਏਕ ਸਮੇਂ ਜਨਨੀ ਲੇ ਸਾਥ।
 ਆਇਵ ਗੁਰੁ ਪਗ ਟੇਕਨ ਮਾਥ।
 ਮਿਲਿ ਦਰਸਨ ਪਰਸਯੋ ਸੁਖਦਾਨੀ।
 ਸੇਵਕ ਸਦਾ ਕਰਮ ਮਨੁ ਬਾਨੀ ॥ ੯ ॥

'ਲਗਾਤਾਰ (ਆਪਣੇ) ਅੰਦਰ ਲੁਕਾਈ ਰੱਖੀ।

'ਦਰਸਨ ਕੀਤਾ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ।

'ਜੋ ਭਗਤੂ ਕਿ) ਕਰਮ ਮਨ ਬਾਣੀ ਕਰਕੇ ਸਦਾ ਸੇਵਕ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਅਰਜੁਨ ਤਿਸ ਕਾਲ।
 ਪਿਖਿ ਭਗਤੂ ਪਰ ਖੁਸ਼ੀ ਬਿਸਾਲ।
 ਕੇਤਿਕ ਦਿਵਸੁ ਰਹਿਤ ਭਾ ਪਾਸ।
 ਸਿਮਰਹਿ ਸੱਤਿਨਾਮ ਸੁਖਰਾਸ ॥ ੧੦ ॥
 ਲੇ ਕਰਿ ਖੁਸ਼ੀ ਗੁਰੂ ਪਗ ਹੇਰਿ।
 ਆਵਨ ਲਗਯੋ ਅਪਨਿ ਘਰਿ ਫੇਰਿ।
 ਗਮਨਹਿ ਮੰਦ ਮੰਦ ਮਗ ਮਾਂਹੀ।
 ਬ੍ਰਿਧਾ ਮਾਤ ਸਾਥ ਹੈ ਜਾਂਹੀ ॥ ੧੧ ॥
 ਜੇਸਟ ਮਾਸੁ ਤਪਤ ਕੋ ਪਾਇ।
 ਜੰਗਲ ਦੇਸ਼ ਦਿਸਾ ਕੋ ਜਾਇ।
 ਦਿਨ ਬਹੁ ਚਢ੍ਹੇ ਤ੍ਰਿਖਾ ਅਤਿ ਜਾਗੀ।
 ਸੁਤ ਸੋਂ ਮਾਤ ਕਹਨਿ ਤਬਿ ਲਾਗੀ
 ॥ ੧੨ ॥
 'ਸੁਨਿ ਹੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ! ਸ਼੍ਰਮਤ ਮੈਂ ਭਾਰੀ।
 ਅਬਿ ਨਹਿ ਗਮਨਯੋ ਜਾਹਿ ਅਗਾਰੀ।
 ਬਯਾਕੁਲ ਕਰੀ ਤ੍ਰਿਖਾ ਨੇ ਮੋਹੀ।
 ਜਲ ਬਿਹੀਨ ਬਡ ਸੰਕਟ ਹੋਹੀ ॥ ੧੩ ॥
 ਸੁਨਿ ਭਗਤੂ ਨੇ ਬਾਕ ਬਖਾਨਾ।
 'ਹੇ ਜਨਨੀ ! ਜਲ ਨਹਿ ਇਸ ਥਾਨਾ।
 ਤੀਨ ਕਿ ਚਾਰ ਕੋਸ ਹੈ ਗਾਉਂ।
 ਤਹਾਂ ਪਹੁੰਚਿ ਮੈਂ ਨੀਰ ਪਿਆਉਂ ॥ ੧੪ ॥
 ਕਹਯੋ ਮਾਤ 'ਸਾਮਰਥ ਨ ਮੇਰੀ।
 ਅਰਧ ਕੋਸ ਭੀ ਚਲਿਬੇ ਕੇਰੀ।

'ਭਾਵ ਮਾਲਵੇ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਮਿਲਹਿ ਤ ਜਲ, ਬਚ ਹੈਂ ਅਬਿ ਪ੍ਰਾਨਾ।
ਨਾਂਹਿ ਤ ਮ੍ਰਿਤੂ ਭਈ ਇਸ ਥਾਨਾ'
॥ ੧੫ ॥

ਸੁਨਿ ਭਗਤੂ ਨੇ ਕੀਨਸਿ ਤ੍ਰਾਸਾ।
-ਹੋਇ ਨ ਜਾਇ ਮਾਤ ਕੋ ਨਾਸਾ-।
ਕਹਯੋ ਤਬਹਿ 'ਬੈਠਹੁ ਤਰੁ ਤਰੇ।
ਮੈਂ ਅਬਿ ਜਾਉਂ ਉਤਾਇਲ ਕਰੇ ॥ ੧੬ ॥

¹ਲਿਆਵਦਾ ਹਾਂ।

ਗ੍ਰਾਮ ਬਿਖੈ ਤੇ ਆਨਵ' ਨੀਰ।
ਤਾਵਤ ਟਿਕਹੁ ਧਾਰਿ ਉਰ ਧੀਰ।
ਜੇ ਮਮ ਪੀਛੇ ਤ੍ਰਿਖਾ ਮਹਾਂਨਾ।
ਲਖਹਿ, ਕਿ ਹੋਤਿ ਪ੍ਰਾਨ ਕੀ ਹਾਨਾ
॥ ੧੭ ॥

ਤੋ ਇਸ ਥਲ ਮਹਿ ਸੂਕੋ ਤਾਲ।
ਲੋਸ਼ਟ' ਕੋ ਉਠਾਇ ਤਤਕਾਲ।
ਤਹਿ ਤੇ ਜਲ ਕੋ ਪੀਵਨ ਕੀਜੈ।
ਪ੍ਰਾਨ ਬਚਾਇ ਆਪਨੇ ਲੀਜੈ' ॥ ੧੮ ॥
ਪੁਨ ਸੋ ਲੋਸ਼ਟ' ਤਹਾਂ ਟਿਕਾਵਹੁ।
ਨਹਿ ਦੂਸਰ ਕੇ ਨਿਕਟ ਜਨਾਵਹੁ।
ਅਪਨਿ ਮਾਤ ਕੋ ਇਮ ਸਮੁਝਾਇ।
ਚਲਯੋ ਗ੍ਰਾਮ ਕੋ ਜਲ ਹਿਤ ਧਾਇ ॥ ੧੯ ॥
ਜਬਿ ਭਗਤੂ ਕਰਿ ਬੇਗ ਪਧਾਰਾ।
ਭਈ ਤ੍ਰਿਖਾਤੁਰ ਖੇਦ ਮਝਾਰਾ।
ਰਹਯੋ ਗਯੋ ਨਹਿ, ਚਲਿ ਤਿਸ ਥਾਨ।
ਏਕ ਉਖਾਰਯੋ ਲੁਸ਼ਟ ਮਹਾਂਨ ॥ ੨੦ ॥

¹ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਢੀਮ।

ਸ਼੍ਰੋਤਾ:

ਢੀਮ ਉਖਾਰ ਕੈ ਬਾਰ ਪਿਖਯੋ
ਬਿਨ ਮੈਲ ਕੇ ਸੀਤਲ ਹੈ ਸਮੁਦਾਈ।
ਹੋਇ ਗਈ ਸੁ ਪ੍ਰਸੰਨ ਤਬੈ
ਨਿਜ ਹਾਥ ਮਿਲਾਇ' ਪਿਯੋ ਜਲ ਮਾਈ।
ਮਾਰਗ ਕੇ ਸ਼੍ਰਮ ਕੋ ਨਿਰਵਾਰਨਿ
ਯੋਂ ਜਬਿ ਕੀਨਿ ਮਿਟੀ ਤਪਤਾਈ।
ਚੀਰ ਪਖਾਰਤਿ ਨਾਦਿ ਉਠਾਇ,

¹ਭਾਵ ਬੁੱਕ ਨਾਲ।

ਨਿਚੋਰ ਕੈ, ਹੋਇ ਰਹੀ ਸਿਤਲਾਈ

॥ ੨੧ ॥

ਭੇਡ ਅਜਾਨ^੧ ਚਰਾਵਤਿ ਬ੍ਰਿੰਦਤਿ

^੧ਭੇਡਾਂ ਬੱਕਰੀਆਂ ਨੂੰ।

ਆਇ ਗਯੋ ਤਹਿ ਏਕ ਅਯਾਲੀ।

ਨੀਰ ਅਛਾਦਨ^੧ ਕੀਨ ਨਹੀਂ

^੧ਢਕਿਆ।

ਨਿਜ ਤਾਤ ਕੀ ਬਾਤ ਨ ਚੀਤ ਸਮਾਲੀ।

ਭੂਲ ਗਈ ਤਹਿ ਬੈਠਿ ਰਹੀ

ਨਹਿ ਰੀਤਿ ਲਹੀ ਬਿਦਤਾਵਨ ਵਾਲੀ^੧।

^੧ਨਾ+ਬਿਦਤਾਵ = ਨਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਰੀਤ ਨਾਂ ਯਾਦ ਰੱਖੀ।

ਪਾਦਮ ਛਾਇ^੧ ਮੈਂ ਪੂਤ ਉਡੀਕਤਿ

^੧ਬਿੱਛ ਦੀ ਛਾਵੇਂ।

ਪੂਤਮਤੀ ਗੁਨ ਗਯਾਨ ਕੇ ਨਾਲੀ^੧ ॥ ੨੨ ॥

^੧ਜਿਸ (ਪੁੱਤ੍ਰ ਦੀ) ਬੁੱਧੀ ਪਵਿੱਤ੍ਰ ਹੈ ਤੇ ਗਯਾਨ ਵਾਲੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਤਾ:

^੧ਬ੍ਰਿੰਦ ਅਜਾ ਜਲ ਤੋ ਪਹਿਚਾਨੁ ਕੈ

^੧ਕਈ ਨੁਸਖਿਆਂ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ-ਸ਼੍ਰੋਤਾ-ਪਾਠ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪੀਵਨਿ ਹੇਤੁ ਤਬੈ ਉਤਲਾਈ।

ਦੇਖਿ ਅਯਾਲਿ ਬਿਸਾਲ ਰਿਦੈ

ਬਿਸਮਾਦ ਭਯੋ -ਕੁਛ ਜਾਨੀ ਨ ਜਾਈ।

ਦੂਰਿ ਲਗੇ ਨ ਇਹਾਂ ਕਿਤ ਗ੍ਰਾਮ

ਉਜਾਰ ਮਹਾਂ ਜਿਸ ਕੇ ਚਹੁ ਘਾਈ।

ਆਵਤਿ ਨੀਤਿ ਬਿਲੋਕਤਿ ਮੈਂ ਸਭਿ

ਸੂਕਯੋ ਪਰਯੋ ਜਲੁ ਨਾ ਕਿਸੁ ਥਾਈ

॥ ੨੩ ॥

ਸ਼੍ਰੋਤਾ:

ਜੇਠ ਹੈ ਮਾਸ ਮਹਾਂ ਰੁਤ ਗ੍ਰੀਖਮ

ਸੂਕ ਗਏ ਜਲੁ ਕੇ ਥਲ ਸਾਰੇ।

ਮੇਘ ਨਹੀਂ ਬਰਖਯੋ ਇਤ ਦੇਸ਼,

ਕਹੂੰ ਬਿਨ ਕੂਪ ਤੇ ਨਾਂਹਿ ਨਿਹਾਰੈ^੧।

^੧ਪਾਣੀ) ਨਹੀਂ ਦੇਖੀਦਾ।

ਕਾਰਨ ਕੌਨ ਤੇ ਸੁੰਦਰ ਨੀਰ

ਇਹਾਂ ਪ੍ਰਗਟਯੋ ਮਲੁ ਹੀਨ ਬਿਥਾਰੇ।

ਜੜੋਂ ਸਲਿਤਾ ਚਲਿਤਾ ਸ ਪ੍ਰਵਾਹ

ਤਥਾ ਇਸੁ ਥਾਇੰ ਪਿਖਯੋ ਸੁਖਕਾਰੇ-

॥ ੨੪ ॥

ਸੂਕਤਿ ਚੀਰ ਨਿਹਾਰਨ ਕੀਨ

ਪਿਖੀ ਬਿਰਧਾ ਇਕ ਪਾਸ ਹੈ ਮਾਈ।

ਜਾਇ ਸਮੀਪ ਅਯਾਲਿ ਤਬੈ
 ਤਿਹ ਪੂਛਤਿ ਭਾ ਮਤਿ ਮੋ ਬਿਸਮਾਈ।
 ਨੀਰ ਕਹੂੰ ਨਹਿ ਤੀਰ ਹੁਤੋ
 ਇਸ ਰੀਤ ਇਹਾਂ ਇਤਨੋ ਬਿਦਤਾਈ।
 ਕੀਨ ਸ਼ਨਾਨੁ ਤੈਂ ਪਾਨ ਕਰਜੋ
 ਕੁਛ ਜਾਨਤਿ ਹੈ ਮੁਝ ਦੇਹੁ ਬਤਾਈ'
 ॥ ੨੫ ॥

ਕਬਿੱਤ:

ਆਪੁਨੇ ਬ੍ਰਿਤਾਂਤ ਕੋ ਬਤਾਇ ਦੀਨੋ ਤਿਸੀ
 ਪਾਸ
 'ਮੇਰੇ ਪੁੱਤ੍ਰ ਭਗਤੂ ਹੈ ਆਏ ਪੰਥ ਚਾਲਿਤੇ।
 ਭਈ ਮੈਂ ਤ੍ਰਿਖਾਤੁਰ ਬਿਠਾਇ ਕਰਿ ਗਯੋ
 ਗ੍ਰਾਮੁ
 ਐਸੇ ਕਹਜੋ ਮੋ ਕੋ -ਪ੍ਰਾਨ ਹਾਨਿ ਹੂੰ
 ਬਿਹਾਲਤੇ।
 ਲੋਸ਼ਟ ਉਠਾਇ ਜਲ ਲੀਜੈ ਨਿਜ ਪਾਨਿ
 ਕਰਿ-,
 ਪੀਛੇ ਤੇ ਪਿਪਾਸਾ' ਬਹੁ ਤਪਤ ਬਿਸਾਲਤੇ। 'ਪੁੱਤ੍ਰ ਗਏ ਦੇ) ਪਿਛੋਂ ਤ੍ਰੇਹ।
 ਹੋਇ ਕੈ ਅਧੀਰ' ਮੈਂ ਨਿਕਾਸ ਲੀਨੋ ਨੀਰ 'ਬੜੀ ਗਰਮੀ ਤੋਂ ਅਧੀਰਜ ਹੋਕੇ।
 ਅਬਿ
 ਪਾਨ ਕਰਿ ਸੀਰ ਭਈ ਦੇਖਜੋ ਸਮੁ ਤਾਲ ਤੇ'
 ॥ ੨੬ ॥

ਚੌਪਈ:

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸੁਨਿ ਗਿਰਾ ਅਯਾਲੀ।
 ਜਾਨੀ ਅਜਮਤਿ ਰਿਦੈ ਬਿਸਾਲੀ।
 ਪੀਯਹੁ ਅਜਾ ਨੀਰ ਤਹਿ ਸਬੈ।
 ਪਾਨ ਸ਼ਨਾਨ ਕੀਨ ਤਿਨ ਤਬੈ ॥ ੨੭ ॥
 ਭਗਤੂ ਆਇ ਗਯੋ ਤਿਸ ਕਾਲਾ।
 ਜਲ ਕੀ ਰਚਨਾ ਪਿਖੀ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਮਾਤਾ ਸਾਥ ਕਹਜੋ 'ਕੜਾ ਕੀਨਾ?'
 ਪੀ ਕਰਿ ਕਜੋ ਨ ਅਛਾਦ ਸੁ ਦੀਨਾ'?' 'ਢੱਕ ਕਿਉਂ ਨਾ ਦਿੱਤਾ?'
 ॥ ੨੮ ॥

ਕਹਨਿ ਲਗੀ 'ਮੁਝ ਅਧਿਕ ਪਿਪਾਸਾ।
 ਹੇ ਸੁਤ ! ਤਉ ਮੈਂ ਨੀਰ ਨਿਕਾਸਾ।
 ਕਰਤਿ ਸ਼ਨਾਨ ਅਜਾ ਬਹੁ ਆਈ।
 ਪਾਨੀ ਪਾਨ ਕਿਯੋ ਤ੍ਰਿਪਤਾਈ ॥ ੨੯ ॥
 ਨਹੀਂ ਯਾਦ ਮੇਰੇ ਪੁਨ ਰਹਯੋ।
 ਨੀਰ ਛਪਾਵਨ ਜੋ ਤੈਂ ਕਹਯੋ।'
 ਤਬਿ ਹੀ ਆਯੋ ਨਿਕਟ ਅਯਾਲੀ।
 ਕੀਨ ਬੰਦਨਾ ਬਿਨੈ ਬਿਸਾਲੀ ॥ ੩੦ ॥
 ਸੱਤਜਨਾਮ ਤਿਹ ਦੈ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ।
 ਆਇ ਆਪ ਨੇ ਸਦਨ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ਾ।
 ਜਾਹਰ ਭਯੋ ਜਗਤ ਮਹਿ ਤਬੈ।
 ਕਰਹਿ ਭਗਤਿ ਭਗਤੂ ਕੀ ਸਬੈ ॥ ੩੧ ॥
 ਜੰਗਲ' ਕੇ ਜੁ ਗ੍ਰਾਮ ਹੈਂ ਸਾਰੇ। 'ਮਾਲਵੇ।
 ਆਵਹਿ ਚਰਨ ਕਮਲ ਸਿਰ ਧਾਰੇ। 'ਨਿਉਂਦਾ।
 ਦੇਹਿ ਅਮੰਤੁ', ਅਚਾਇੰ ਅਹਾਰਾ।
 ਪੂਜਾ ਕਰਹਿ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਾ ॥ ੩੨ ॥
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਰਜਨ ਜੀ ਜਿਸਿ ਕਾਲ।
 ਰਚਨ ਲਗੇ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਾਲ।
 ਕਰਤਿ ਭਯੋ ਤਨ ਮਨ ਤੇ ਕਾਰ।
 ਸੱਤਿਨਾਮ ਮਹਿ ਲਿਵ ਇਕਤਾਰ ॥ ੩੩ ॥
 ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਖਨਹਿ ਸੁ ਸੀਸ ਉਠਾਵਹਿ।
 ਵਹਿਰ ਤਾਲ ਤੇ ਦੂਰ ਗਿਰਾਵਹਿ।
 ਬਡੀ ਪ੍ਰਾਤਿ ਤੇ ਲਾਗਹਿ ਕਰਿਬੇ।
 ਸੰਧਯਾ ਲੋ ਠਾਨਹਿ ਹਿਤ ਧਰਿਬੇ ॥ ੩੪ ॥
 ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਭਾਈ ਭਗਤੂ' ਕੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ
 ਦੋਇਚਤਾਰਿਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥ ੪੨ ॥

੪੩. [ਭਾਈ ਮੰਵ]

੪੨<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੪੪

ਦੋਹਰਾ:

ਰਜਪੂਤ ਮੰਵ ਇਕ ਚੌਧਰੀ,
ਪ੍ਰਥਮ ਜਨਮ ਕੇ ਮਾਂਹਿ।
ਸੰਸਕਾਰ ਉਰ ਭਗਤਿ ਕੇ,
ਸੁਨਹੁ ਕਥਾ ਅਬਿ ਤਾਂਹਿ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

'ਗਉਆਂ ਮਹੀਆਂ ਆਇ।

ਮਾਲਾ ਸਰਬ ਘਰ ਦਰਬ ਬਿਸਾਲਾ।
ਸਰਵਰ ਪੀਰ ਸੇਵ ਸਭਿ ਕਾਲਾ।
ਸੋ ਮਹਿਮਾ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੁਨਿ ਕੈ।
ਸ਼ਬਦ ਸੁਨੇ ਅਰਥਨਿ ਕੋ ਗੁਨਿ ਕੈ ॥ ੨ ॥
ਉਦੈ ਭਗਤਿ ਪੂਰਬ ਕੀ ਭਈ।
ਗੁਰ ਦਰਸਨ ਕੀ ਰੁਚਿ ਉਪਜਈ।
ਜਨਮ ਸਫਲ ਕਰਿਬੇ ਕਹੁ ਬਾਂਛੇ।
ਕਿਤਿਕ ਦਿਵਸ ਇੱਛਾ ਚਿਤ ਆਛੇ
॥ ੩ ॥

ਹੇਰਿ ਹੇਰਿ ਸਿੱਖਨ ਕਹੁ ਨੀਕੇ।
-ਸਿੱਖੀ ਗਹੋਂ- ਮਨੋਰਥ ਜੀ ਕੇ।
ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਵਧਯੋ ਅਧਿਕਾਈ।
ਆਯਹੁ ਗੁਰ ਦਰਸਨ ਹਿਤ ਲਾਈ ॥ ੪ ॥
ਸਦਨ ਤਯਾਗ ਕੈ ਸਭਿ ਪਰਵਾਰ।
ਪੁੱਤ੍ਰਾਦਿਕ ਕੋ ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਸਾਰਿ।
ਪੂਰਬਲੇ ਜਾਗੇ ਸੁਭ ਭਾਗ।
ਕਰਿ ਕੈ ਦ੍ਰਿੜ ਉਰ ਮਹਿ ਵੈਰਾਗ ॥ ੫ ॥
ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨੁ ਕੀ ਸ਼ਰਨੀ ਆਏ।
ਬੰਦੇ ਪਦ ਅਰਬਿੰਦ ਸੁਹਾਏ।
ਸੁੰਦਰ, ਮ੍ਰਿਦੁਲ, ਬਿਮਲ, ਦੁਤਿਵੰਤੇ।
ਰਜ ਪਰਾਗ ਜਿਨ ਕੀ ਸੁਖਵੰਤੇ' ॥ ੬ ॥

'ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ (ਚਰਨਾਂ) ਦੀ ਪਰਾਗ (ਸਮਾਨ ਰਜ =) ਧੂੜੀ
ਸੁਖ ਵਾਲੀ ਹੈ (ਦੇਖੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾ: ਪ੍ਰ: ਪ੍ਰ: ਅਧਯਾ: ੧
ਅੰਕ ੮)।

ਬਿਨਤੀ ਕੀਨ 'ਹਰਹੁ ਤ੍ਰੈ ਤਾਪ।
ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਕੋ ਬਖਸ਼ਹੁ ਆਪ।

ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੋ ਸੰਕਟ ਭਾਰੀ।
 ਦੀਨ ਜਾਨ ਕਰਿ ਲੇਹੁ ਉਬਾਰੀ ॥ ੭ ॥
 ਸੁਨਿ ਕੈ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਫੁਰਮਾਯਹੁ।
 'ਅਪਨ ਪੀਰ ਤੈਂ ਤੁਰਕ ਬਨਾਯਹੁ।
 ਸਰਵਰ ਕੇ ਮੁਰੀਦ ਤੁਮ ਰਹੇ।
 ਇਤ ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਦੁਰਲਭ ਅਹੇ ॥ ੮ ॥
 ਖੰਡੇਧਾਰ ਚਲਹਿ ਨਹਿ ਗਿਰੇ।
 ਸੂਖਮ ਅਧਿਕ ਕੇਸ ਤੇ ਪਰੇ।
 ਨਹੀਂ ਕਮਾਇ ਸਕਹੁਗੇ ਤਾਂਹੀ।
 ਪ੍ਰਾਨਨ ਕੋ ਪਲਟੇ ਜਿਸੁ ਮਾਂਹੀ ॥ ੯ ॥
 ਆਪਾ ਜਹਾਂ ਜਨਾਵਹੁ ਨਾਂਹੀ।
 ਦੇਹਿ ਸੀਸ ਪਰ ਸੀ ਨ ਕਰਾਹੀ।
 ਅਰੁ ਜਬਿ ਸਿੱਖ ਹਮਾਰੇ ਹੋਵਹਿ।
 ਅਪਜਸ ਲਹੈਂ ਸਕਲ ਧਨ ਖੋਵਹਿ
 ॥ ੧੦ ॥
 ਕੁਲ ਕੇ ਲੋਕ ਕਰਹਿ ਉਪਹਾਸ।
 ਨਹੀਂ ਬੈਠਿਬੇ ਦੇਹਿ ਨਿਜ ਪਾਸ।
 ਏਤੀ ਬਾਤ ਸਹੇ ਮਨ ਲਾਇ।
 ਤੋ ਹਮਰੇ ਸਿਖ ਹੂਜਹਿ ਆਇ ॥ ੧੧ ॥
 ਨਾਂਹਿ ਤ ਸੇਵਹੁ ਪੀਰ ਮੁਕਾਮੁ।
 ਸਿੱਖੀ ਕੋ ਲੀਜਹਿ ਨਹਿ ਨਾਮੁ।
 ਰਾਖਹੁ ਧਨੁ ਕੁਲ ਕੀ ਵਡਿਆਈ।
 ਸਿੱਖੀ ਧਰਿ ਕਜੋਂ ਲੇ ਦੁਖ ਪਾਈ ॥ ੧੨ ॥
 ਸੁਨਿ ਕੈ ਇਮ ਬਾਕਨਿ ਗੁਰ ਪਾਸ।
 ਅੰਜੁਲ ਬਾਂਧਿ ਕੀਨਿ ਅਰਦਾਸ।
 'ਜਬਿ ਕੋ ਰਾਵਰਿ ਦਰਸਨ ਜੋਵਾ।
 ਸੁਨਿਬੋ ਸੂਤਾ ਵਾਕਨ ਕੋ ਹੋਵਾ ॥ ੧੩ ॥
 ਤਬਿ ਕੋ ਮਨ ਹਮਰੇ ਹਟਿ ਗਇਊ।
 ਰਿਦੈ ਬਿਚਾਰਤਿ ਲੱਜਿਤਿ ਭਇਊ।
 -ਸਰਵਰ ਤੁਰਕ, ਨ ਅਜਮਤ ਜਾਂਹੀ।
 ਦੇਖਾ ਦੇਖੀ ਨਰ ਜਗ ਮਾਂਹੀ ॥ ੧੪ ॥
 ਸੀਸ ਨਿਵਾਵਹਿ ਤੁਰਕ ਅਗਾਰੀ।

'ਵਾਲ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਨਿੱਕੀ ਹੈ।

'ਜਿਸ ਸਿੱਖੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਣ ਮਾਨੋਂ ਬਦਲਾ ਹਨ।

'ਪਾ:-ਜਰਾ।

'ਸਿਰ ਦੇਵੇ ਤੇ ਸੀ ਨਾ ਕਰੇ।

'ਪਾ:-ਦੇਹਿਨ। ਦੇਹ ਹੈਂ।

'ਦੇਵੇਂ ਹੱਥ ਜੋੜਕੇ।

'ਕੰਨੀਂ ਸੁਣਨਾ।

ਖੋਇ ਧਰਮੁ, ਨਰ ਤਨ ਦੇਂ ਹਾਰੀ।

¹ਮਨੁੱਖਾ ਦੇਹ ਹਾਰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ।

ਹਮ ਹਿੰਦੂ ਉੱਤਮ ਤਨ ਪਾਏ।

ਨੀਚ ਮਲੇਛਹਿ ਸੀਸ ਨਿਵਾਏ ॥ ੧੫ ॥

ਇਸ ਤੇ ਪਰੇ ਅਧਰਮ ਨ ਔਰੁ।

ਲਹੈਂ ਸਜਾਇ ਨਰਕ ਕੀ ਠੋਰੁ।

ਦੋਖੀ ਗਊ ਅਨਿਕ ਨਿਤ ਜੋਈ।

ਦੇਵੀ ਦੇਵ ਨ ਮਾਨਹਿ ਕੋਈ ॥ ੧੬ ॥

ਮਹਾਂ ਕੁਚੀਲ, ਨ ਸੁਚਿ ਕੋ ਲੇਸ਼।

ਆਦਿ ਚੰਡਾਲ ਜਿ ਰਲਹਿ ਅਸ਼ੇਸ਼।

¹ਸਾਰੇ।

ਏਕ ਮੇਕ ਹੁਇ ਸਭਿ ਮਿਲ ਖਾਵਹਿ।

ਪੁਨ ਅਪੁਨੇ ਕੋ ਅਧਿਕ ਕਹਾਵਹਿ

॥ ੧੭ ॥

ਨਹਿ ਨਪਾਕ ਤੇ ਕਰਹਿ ਗਿਲਾਨੇ।

¹ਅਪਵਿੱਤ੍ਰਤਾਈ ਤੋਂ ਨਫਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ।

ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਕਯਾ ਇਨ ਜੋ ਮਾਨੇ। -।

¹ਇਨ੍ਹਾਂ (ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ) ਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਮੰਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਕੀ ਹੈ।

ਇਮ ਬਿਚਾਰਿ ਕੈ ਹਮ ਮਨ ਮਾਂਹੀ।

ਮਾਨਤਿ ਰਹੇ ਸੁ ਅਬਿ ਪਛਤਾਹੀ ॥ ੧੮ ॥

ਦਿਏ ਦਰੂਦ ਸ਼ੀਰਨੀ। ਖਾਏ।

¹ਚੜ੍ਹਾਵੇ ਦੀ ਪੰਜੀਰੀ।

ਇਕ ਹਿੰਦੂ ਸੋ ਨਾਮ ਕਹਾਏ।

¹ਇਕ ਨਾਮ ਮਾਤ੍ਰ ਹੀ ਹਿੰਦੂ ਕਹਾਉਂਦੇ ਰਹੇ।

ਹੋਤਿ ਦੋਸੁ ਜਿਨ ਬਸਤ੍ਰ ਛੁਹਾਏ।

ਤਿਨਹੁ ਮੂਢ ਨਰ ਸੀਸੁ ਨਿਵਾਏ ॥ ੧੯ ॥

ਨੰਮ੍ਰਿ ਹੋਇ ਇਵ ਬਿਨੈ ਸੁਨਾਇਵ।

ਪ੍ਰੇਮ ਅਧਿਕ ਲੋਚਨ ਜਲ ਛਾਇਵ।

ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ! ਆਏ ਸ਼ਰਣਿ ਤੁਮਾਰੀ।

ਦਿਹੁ ਸਿੱਖੀ ਹਮ ਲਖਿ ਅਧਿਕਾਰੀ

॥ ੨੦ ॥

ਬੋਲੇ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਸੁਖ ਧਾਮੁ।

ਪੂਰਬ ਸਰਵਰ ਢਾਹੁ ਮੁਕਾਮੁ।

ਪੁਨ ਆਵਹੁ ਸਤਿਗੁਰ ਸ਼ਰਣਾਈ।

ਕਰੇ ਗੁਨਾਹੁ ਲੇਹੁ ਬਖਸ਼ਾਈ ॥ ੨੧ ॥

ਹੈ ਕਰਿ ਸਿੱਖੀ ਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀ।

ਸਤਿਗੁਰ ਸੇਵ ਕਰਹੁ ਸੁਖਕਾਰੀ।'

ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਬਾਕ ਮੰਵ ਘਰ ਗਯੋ।
ਤੁਰਕ ਮੁਕਾਮ ਸੁ ਢਾਹਤਿ ਭਯੋ ॥ ੨੨ ॥
ਸਰਲ ਹੋਇ ਸਤਿਗੁਰ ਸ਼ਰਣਾਈ।

ਆਏ^੧ ਆਸ ਏਕ ਮਨ ਭਾਈ।
ਤਬਿ ਸਤਿਗੁਰ ਦੀਨਸਿ ਉਪਦੇਸ਼।
'ਸਤਿਨਾਮ ਭਜਿ ਹਰਹੁ ਕਲੇਸ਼ ॥ ੨੩ ॥

^੧ਮੰਵ ਜੀ) ਆਏ।

ਸਤਿਗੁਰ ਸੋਂ ਸਨਮੁਖ ਨਿਤ ਰਹੋ।
ਸੇਵਹੁ ਸਿੱਖਨ ਕੋ ਸੁਖ ਲਹੋ।
ਅੰਤਹਕਰਣ ਸੁੱਧ ਹੁਇ ਜਾਇ।
ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਰਿਦੇ ਮਹੁ ਪਾਇ ॥ ੨੪ ॥

ਅੰਤ ਸਮੇਂ ਮਹਿ ਬੰਧ ਨਿਕੰਦ^੧।
ਮੁਕਤਿ ਹੋਇ ਕਰਿ ਮਿਲਹੁ ਅਨੰਦ।'

^੧ਫਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਕੱਟਕੇ।

ਸਿਮਰਨ ਕਰਨ ਲਗੇ ਸਤਿਨਾਮੂ।
ਕਿਤਿਕ ਦਿਵਸ ਮਹਿ ਪਹੁੰਚੇ ਧਾਮੂ
॥ ੨੫ ॥

ਗੁਰ ਕੋ ਕਹਯੋ ਹੋਨਿ ਪੁਨ ਲਾਗਯੋ।
ਸਰਬ ਸਮਾਜ^੧ ਨਾਸ਼ ਹੂੈ ਭਾਗਯੋ।
ਤੁਰੰਗ, ਮਹਿਖ^੧, ਧਨ ਭਯੋ ਬਿਨਾਸ਼।
ਲਗੇ ਸ਼ਰੀਕ ਕਰਨ ਉਪਹਾਸ ॥ ੨੬ ॥

^੧ਸਾਮਾਨ।

^੧ਘੋੜੇ ਤੇ ਮੱਝੀਆਂ।

ਗ੍ਰਾਮ ਨਾਰ ਨਰ ਸਭਿ ਤਬਿ ਕਹਯੋ।
'ਪੀਰ ਮਾਰ ਤੇ ਸਭਿ ਕਿਛੁ ਦਹਯੋ^੧।

^੧ਪੀਰ (ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਦੀ) ਮਾਰ ਤੋਂ ਤੇਰਾ ਸਭ ਕੁਛ ਸੜ ਗਿਆ ਹੈ।

ਗੁਰ ਕੀ ਸਿੱਖੀ ਜਬਿ ਤੇ ਲੀਨ।
ਤਬਿ ਤੇ ਹੋਯਹੁ ਸਭਿ ਕਿਛੁ ਹੀਨ'
॥ ੨੭ ॥

ਸਭਿ ਨੇ ਮਿਲਿ ਸੁ ਮੰਵ ਸਮਝਾਯੋ।
'ਪੀਰ ਕੋਪ ਕਰਿ ਸਕਲ ਗਵਾਯੋ।
ਗੁਰ ਸਿੱਖੀ ਤਜਿ, ਪੁਨ ਕਰ ਜੋਰਿ।
ਬਖਸ਼ਹਿ ਤੁਝ ਕੋ ਪੀਰ ਨਿਹੋਰ'^੧ ॥ ੨੮ ॥

^੧ਪੀਰ ਨੂੰ ਮਨਾ।

ਸੁਨਤਿ ਮੰਵ ਨੇ ਬਾਕ ਉਚਾਰੇ।
'ਮੈਂ ਸਿਖ ਭਾ ਅਬਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਦੁਆਰੇ।
ਕੂਰ ਪਦਾਰਥ ਕਾਮ^੧ ਨ ਮੇਰੇ।

^੧ਪਾ:-ਕਾਜ।

ਲੇਉਂ ਮੁਕਤਿ ਹੁਇ ਅਨੰਦ ਘਨੇਰੇ

॥ ੨੯ ॥

ਗੁਰ ਤੇ ਹੀ ਅਬਿ ਸਭਿ ਕਿਛੁ ਹੋਈ।

ਪੀਰ ਮੀਰ ਸੋਂ ਕਾਮ ਨ ਕੋਈ।'

ਪੰਚ ਗ੍ਰਾਮ ਕੇ। ਸੁਨਿ ਸਭਿ ਜਾਨੀ।

'ਪਿੰਡ ਦੇ ਪੈਂਚਾਂ ਨੇ।

-ਮੰਵ ਮਹਾਂ ਮੂਰਖ ਅੱਗਯਾਨੀ- ॥ ੩੦ ॥

ਛੀਨ ਲੀਨ ਗ੍ਰਿਹੁ, ਧਨ, ਸਿਰਦਾਰੀ।

ਸਰਬ ਸ਼ਰੀਕਨਿ ਦੀਨ ਨਿਕਾਰੀ।

ਲੇ ਕਰਿ ਨਿਜ ਪਤਿਬ੍ਰਤਾ ਸੁ ਦਾਰਾ।'

'ਇਸਤ੍ਰੀ।

ਰਹਯੋ ਜਾਇ ਕਿਸਿ ਪੁਰੀ ਮਝਾਰਾ

॥ ੩੧ ॥

ਘਾਸ ਖੋਦਿ ਤਹਿ ਬੇਚਨ ਲਾਗਯੋ।

ਨਿਸੁ ਦਿਨੁ ਰਹੈ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਰੁ ਪਾਗਯੋ।

ਚਾਰ ਭਾਗ ਕਰਿ ਲਯਾਇ ਨਿਕੇਤ।

ਇਕ ਸੋ ਦੇਤਿ ਨੀਤਿ ਗੁਰ ਹੇਤ ॥ ੩੨ ॥

ਤੀਨ ਭਾਗ ਤੇ ਕਰਹਿ ਗੁਜਾਰਾ।

ਖੋਦ ਘਾਸੁ ਕੋ ਬੇਚਿ ਬਜਾਰਾ।

ਕਰਯੋ ਬਿਤੀਤਨ ਕੇਤਿਕ ਕਾਲ।

ਸਿਮਰਯੋ ਤਬਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ॥ ੩੩ ॥

ਏਕ ਮੇਵੜਾ। ਗੁਰੂ ਬੁਲਾਯਹੁ।

'ਹਲਕਾਰਾ, ਅਰਦਾਸੀਆ।

ਹੁਕਮਨਾਮ ਦੇ ਤਿਹ ਸਮਝਾਯਹੁ।

'ਇਕ ਸਿਖ ਮੰਵ ਸੁ ਅਮਕੇ ਪੁਰਿ ਮੈਂ।

ਬਿਪਦਾ ਪਰੀ ਨਹੀਂ ਕਛੁ ਘਰ ਮੈਂ

॥ ੩੪ ॥

ਬੇਚਤਿ ਘਾਸ ਜੀਵਕਾ ਕਰੈ।

ਗਮਨਹੁ ਤਿਸੁ ਢਿਗੁ ਜੇ ਮਿਲਿ ਪਰੈ।

ਲੇਹੁ ਰਜਤਪਣ ਇਕ ਬਿੰਸਤ ਤਹਿ।'

'ਰੁਪਯੇ ਇਕੀਸ ਤਿਸ ਪਾਸੋਂ।

ਦੇਹੁ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪੁਨ ਕਰ ਮਹਿ'

॥ ੩੫ ॥

ਹੁਕਮ ਮੇਵੜਾ ਲੇ ਕਰਿ ਗਯੋ।

ਬੇਚਤਿ ਘਾਸ ਬਿਲੋਕਤਿ ਭਯੋ।

'ਪੈਰੀ ਪਵਨਾ' ਮੰਵ ਸੁਨਾਯਹੁ।

'ਤੁਝ ਪਰ ਹੁਕਮ ਗੁਰੂ ਕੋ ਆਯਹੁ'

॥ ੩੬ ॥

ਸੁਨਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਗਦ ਗਦ ਹੋਵਾ।

ਭਯੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਗੁਰੂ ਸਿੱਖ ਜੋਵਾ।

ਬਾਰਬਾਰ ਕਰਿ 'ਨਮੋ' ਉਚਾਰੇ।

'ਧੰਨ ਧੰਨ ਬਡ ਭਾਗ ਹਮਾਰੇ ॥ ੩੭ ॥

ਜਿਸ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰ ਸਿਮਰਜੋ ਮੋਹਿ।

ਹੁਕਮੁ ਦਿਖਾਵਹੁ ਮਮ ਸੁਖ ਹੋਹਿ।

ਹੇਰਿ ਹੇਰਿ ਦ੍ਰਿਗ ਸੀਤਲ ਕਰੋਂ।

ਪੁਨ ਜਿਮ ਲਿਖਜੋ ਸੀਸ ਤਿਸੁ ਧਰੋਂ

॥ ੩੮ ॥

ਸੁਨਤਿ ਮੇਵੜੇ ਕੀਨ ਬਖਾਨ।

'ਦੇਹੁ ਰਜਤਪਣ ਇਕੀਸੁ ਆਨਿ।

ਲੇਹੁ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਪੁਨ ਪਾਛੇ।

ਗੁਰ ਆਗਯਾ ਇਮ ਹੈ ਸੁਖ ਬਾਂਛੇ'

॥ ੩੯ ॥

ਸੁਨਤਿ ਮੰਵ ਅਤਿ ਉਤਸਵ ਠਾਟੇ।

-ਸਤਿਗੁਰ ਮਿਲਿਤਿ ਸੀਸ ਕੇ ਸਾਟੇ'। 'ਬਦਲੇ।

ਇਹੁ ਤੋ ਅਲਪ ਬਾਤ ਹੈ ਕਹਾਂ।

ਸੌਦਾ ਅਮਿਤ, ਮੋਲ ਲਘੁ ਅਹਾ'।- 'ਥੋੜਾ ਹੈ।

॥ ੪੦ ॥

ਸਦਨ ਮੇਵੜੇ ਕੋ ਲੇ ਗਯੋ।

ਨਿਜ ਦਾਰਾ ਸੰਗ ਭਾਖਤਿ ਭਯੋ।

'ਹਮ ਪਰ ਗੁਰੂ ਕੋ ਹੁਕਮ ਸੁ ਆਯੋ।

ਦਰਬ ਬਿਨਾਂ ਸੋ ਹਾਥ ਨ ਪਾਯੋ ॥ ੪੧ ॥

ਕਹੁ ਅਬਿ ਕੌਨ ਜਤਨ ਕੋ ਕੀਜਹਿ।

ਦੇਕਰਿ ਧਨ ਤਿਹ ਹੇਰਿ ਸੁ ਲੀਜਹਿ।'

ਸੁਨਿ ਸਿਖਨੀ ਤਿਹ ਧੀਰਜ ਦੀਨਿ।

'ਸੁਗਮ ਬਾਤ, ਕਜੋਂ ਚਿੰਤਾ ਕੀਨਿ ॥ ੪੨ ॥

ਹਮਰੇ ਕੰਨ੍ਹਾਂ ਅਹੈ ਕੁਮਾਰੀ।

ਤਿਹ ਚਾਹਤਿ, ਜਿਹ ਘਰ ਸਿਰਦਾਰੀ।

ਜਿਤਿਕ ਮੇਵੜਾ ਜਾਚਹਿ ਦਰਬ।

ਰਾਖਹੁ ਸਿੱਖੀ, ਲੇ ਦਿਹੁ ਸਰਬ ॥ ੪੩ ॥

ਇਹੁ ਕੰਨਯਾ ਬਡ ਭਾਗ ਸੁਹਾਈ।

ਗੁਰੂ ਅਰਥ ਜੇ ਹੋਹਿ ਸਗਾਈ।'

ਇਮ ਕਹਿ ਤਿਨਿ ਕੇ ਗ੍ਰਿਹ ਚਲਿ ਗਈ।

ਕਿਯੋ ਸਬੰਧ ਖੁਸ਼ੀ ਬਡ ਭਈ ॥ ੪੪ ॥

ਦੈਬੋ ਜਿਤਿਕ ਤਿਤਿਕ ਧਨ ਲਜਾਈ।

ਪਤਿ ਆਗੇ ਧਰਿ ਚਿੰਤ ਮਿਟਾਈ।

ਹੋਰਿ ਦਰਬ ਕੋ ਲੇ ਕਰਿ ਹਾਥ।

ਦਿਏ ਮੇਵੜੇ ਕੋ ਟਿਕ ਮਾਥ' ॥ ੪੫ ॥

'ਟੇਕ ਕੇ ਮੱਥਾ।

ਲੀਨ ਹੁਕਮ ਨਾਮਾ ਆਨੰਦਜੋ।

ਧਰਿ ਕਰਿ ਮਸਤਕ ਪੁਨ ਪੁਨ ਬੰਦਜੋ।

ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਚਿਤ ਉਪਜਾਈ।

ਜਨੁ ਗੁਰ ਮਿਲੇ ਪ੍ਰੇਮ ਅਧਿਕਾਈ ॥ ੪੬ ॥

ਬਹੁਰੋ ਘਾਸ ਬੇਚ ਕਰਿ ਆਯਹੁ।

ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਹਾਰ ਖਵਾਯਹੁ।

ਨਿਸ ਮਹਿ ਸੇਵਾ ਕੀਨਿ ਬਨਾਇ।

ਗੁਰੂ ਬਾਰਤਾ ਬੂਝ ਰਹਾਇ' ॥ ੪੭ ॥

'ਪੁੱਛਦਾ ਰਿਹਾ।

ਭਈ ਪ੍ਰਾਤਿ ਗੁਰ ਸਿਮਰਤਿ ਜਾਗੇ।

ਮਨ ਮਹੁ ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਕਰਿ ਪਾਗੇ।

ਕਰਜੋ ਮੇਵੜਾ ਬਿਦਾ ਉਚਾਰੀ†।

†ਪਾ:-ਅਗਾਰੀ।

'ਨਮਹੁ ਕਰਹੁ ਗੁਰ ਕੇਰ ਅਗਾਰੀ'

॥ ੪੮ ॥

ਬਹੁਰ ਘਾਸ ਕੋ ਆਪ ਸਿਧਾਰਾ।

ਸਿਮਰਤਿ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਮ ਸੁਖਾਰਾ।

ਬੇਚਹਿ ਘਾਸ ਜੀਵਕਾ ਕਰਿਹੀ।

ਮਨ ਬਿਕਾਰ ਸਗਰੇ ਪਰਿਹਰਹੀ ॥ ੪੯ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਭਾਈ ਮੰਵ ਕੋ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਤੀਨ ਚੜ੍ਹਾਰਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥ ੪੩ ॥

੪੪. [ਭਾਈ ਮੰਵ-ਜਾਰੀ]

੪੩<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੪੪

ਦੋਹਰਾ:

ਘਾਸ ਖੋਦ ਬੇਚਨ ਕਰਹਿ,
ਉਦਰ ਪੂਰਿਬੇ ਹੇਤ।
ਦਿਢ ਸਿੱਖੀ ਜਿਸ ਕੇ ਰਿਦੈ,
ਗੁਰੂ ਕਸੌਟੀ ਦੇਤਿ' ॥ ੧ ॥

'ਭਾਵ ਪ੍ਰੀਖਯਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਚੌਪਈ:

ਪੁਨਿ ਕੇਤਿਕ ਜਬਿ ਕਾਲ ਬਿਤਾਵਾ।
ਮਨ ਅਡੋਲ ਜਿਸਿ ਕੋ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਵਾ।
ਸਤਿਗੁਰ ਬਹੁਰ ਮੇਵੜਾ ਭੇਜਾ।
ਕਹੌ 'ਹੁਕਮਨਾਮਾ' ਇਹ ਲੇ ਜਾ ॥ ੨ ॥
ਪ੍ਰਥਮ ਰਜਤਪਣ ਇਕੀਸੁ ਲੇਹੁ।
ਬਹੁਰ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਤਿਸ ਦੇਹੁ।
ਸਤਿਗੁਰ ਆਇਸੁ ਤੇ ਮਗ ਚਲਯੋ।
ਆਇ ਪੁਰੀ ਮਹਿ ਮੰਵ ਸੁ ਮਿਲਯੋ ॥ ੩ ॥
ਦੇਖਤਿ ਹੋਯਹੁ ਹਰਖ ਬਿਸਾਲਾ।
'ਸਤਿਗੁਰ ਮੋ ਕਹੁ ਕੀਨਿ ਨਿਹਾਲਾ।
ਚਲਹੁ ਸਦਨ ਮੈਂ ਪਦ ਨਿਜ ਪਾਵਹੁ।
ਗੁਰੂ ਹੁਕਮ ਪੁਨ ਮੋਹਿ ਦਿਖਾਵਹੁ' ॥ ੪ ॥
ਸਨਮਾਨਿਤ ਗ੍ਰਿਹ ਮੈਂ ਲੇ ਗਯੋ।
ਮੰਚ ਡਸਾਇ ਬਿਠਾਵਨ† ਕਯੋ।
ਕਹੌ ਮੇਵੜੇ 'ਇਮਿ ਸੁਨਿ ਲੇਹੁ।
ਪ੍ਰਥਮ ਇਕੀਸ ਰਜਤਪਣ ਦੇਹੁ ॥ ੫ ॥
ਪੀਛੇ ਹੁਕਮ ਗੁਰੂ ਕੋ ਦੇਖਿ।
ਕੀਜਹਿ ਅਪਨੇ ਹਰਖ ਵਿਸ਼ੇਖ।
ਸੁਨਤਿ ਮੰਵ ਨੇ ਆਨੰਦ ਠਾਨਯੋ।
-ਮੁਝ ਕੋ ਗੁਰੂ ਅਪਨੇ ਕਰਿ ਜਾਨਯੋ-
॥ ੬ ॥
ਨਿਜ ਦਾਰਾ ਕੋ ਸਕਲ ਸੁਨਾਵਾ।
'ਗੁਰ ਕੋ ਬਹੁਰ ਮੇਵੜਾ ਆਵਾ।
ਭੇਟ ਇਕੀਸ ਰੁਪਯਨ† ਕਹੈ।

†ਪਾ:-ਡਾਸ ਬੈਠਾਵਨਿ।

†ਪਾ:-ਅਪਨੀ।

ਬਹੁਰ ਹੁਕਮ ਕੋ ਦੈਬੋ ਚਹੈ ॥ ੭ ॥

ਸੁਨਤਿ ਸਿੱਖਨੀ ਭਈ ਪ੍ਰਸੰਨ।

ਕਹਤਿ ਭਈ 'ਮਾਨਹੁ ਨਿਜ' ਧੰਨ।

¹ਆਪ ਨੂੰ।

ਸਿਮਰਤਿ ਹੈਂ ਸਤਿਗੁਰ ਤੁਝ ਤਾਈਂ।

ਜਾਨ ਆਪਨੋ ਦਯਾ ਕਰਾਈ ॥ ੮ ॥

ਸੁਗਮ ਬਾਤ ਤੁਝ ਸੋਂ ਇਕ ਭਾਖੋਂ।

ਅਬਿ ਗਿਰਵੀ¹ ਮੁਝ ਕੋ ਕਿਤ ਰਾਖੋ।

¹ਗਹਿਣੇ।

¹ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਕ ਦਸਤੂਰ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਪਾਸ ਗਹਿਣੇ ਰੱਖਣ ਨੂੰ ਕੁਛ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਉਧਾਰ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਦੇ ਆਪਣੀ ਇੱਜ਼ਤ, ਕਦੇ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਪਯਾਰਾ ਸੁਭਾਵ, ਕਦੇ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਗਹਿਣੇ ਰੱਖਦੇ ਸਨ, ਚੂੰਕਿ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਝੂਠ ਅੱਜ ਕਲ ਵਾਂਗੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਪੁੱਤਰ ਪੋਤਿਆਂ ਤੱਕ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਇਹ ਰਿਵਾਜ ਕਾਫੀ ਕਾਮਯਾਬ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਨਰਸੀ ਭਗਤ ਨੇ ਕਦੇ ਲੋੜ ਵੇਲੇ ਕਿਦਾਰਾ ਰਾਗ ਗਹਿਣੇ ਰੱਖਿਆ ਸੀ, ਤਿਵੇਂ ਮੰਵ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ਨੇ ਰੁਪਏ ਹਧਾਰੇ ਲਏ ਨੌਕਰੀ ਬਦਲੇ ਰੁਪਏ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਰੋਟੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਆਉਣੀ, ਜਿੰਨੇ ਚਿਰ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਦਿੱਤੇ ਰੁਪਏ ਉਸ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਸੇਵਾ ਕਰ ਦੇਣੀ, ਜਿਵੇਂ ਅੱਜ ਕਲ ਬੀ ਕਈ ਕਮਾਮਾਂ ਦੇ ਨੌਕਰ ਤੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀ ਲਈ ਰਕਮ ਤਨਖਾਹ ਵਿਚ ਮੁਜ਼ਰੇ ਦੇਂਦੇ ਹਨ।

ਟਹਿਲ ਕਰਹੁ ਤਿਸ ਕੀ ਚਿਤ ਲਾਇ।

ਚਹਿਯਤਿ ਧਨੁ ਤਹਿ ਤੇ ਲੈ ਆਇ ॥ ੯ ॥

ਮੰਵ ਸੁਨਤਿ ਸੋਈ ਬਿਧਿ ਕੀਨਿ।

ਗਿਰਵੀ ਰਾਖ ਦਰਬ ਸੋ¹ ਲੀਨਿ।

¹ਪਾ:-ਕੋ।

ਦੀਨ ਮੇਵੜੇ ਕੋ ਹਰਖਾਇ।

ਲਯੋ ਹੁਕਮ ਨਾਮਾ ਸੁਖ ਪਾਇ ॥ ੧੦ ॥

ਪਢਯੋ ਸੁ 'ਗੁਰ ਨੇ ਨਿਕਟਿ ਹਕਾਰਾ'।

ਸਰਬ ਸੁਨਾਇ ਆਪਨੀ ਦਾਰਾ।

'ਮੈਂ ਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਹਿਤ ਜਾਵੋਂ।

ਪਾਸ ਰਹੋਂ ਸਭਿ ਰੀਤ ਰਿਝਾਵੋਂ ॥ ੧੧ ॥

ਹੋਹਿ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਨਿਹਾਲ ਕਰੈਹੋਂ।

ਤਬਿ ਮੈਂ ਤੁਝ ਸੋਂ ਮੇਲ ਬਨੈ ਹੈ।¹

¹ਭਾਵ ਫਿਰ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਆ ਮਿਲਾਂਗਾ।

ਯਹਿ ਮਸਲਤ ਕਰਿ ਬੇਚਯੋ ਘਾਸੁ।

ਭੋਜਨ ਆਨਯੋ ਅਪਨ ਅਵਾਸ ॥ ੧੨ ॥

ਕਰਯੋ ਮੇਵੜੇ ਤਬਹਿ ਅਹਾਰਾ।

ਅਚਯੋ, ਸੁਪਤਿ ਭਾ ਨਿਸਾ ਮਝਾਰਾ।

ਉਠਿ ਪ੍ਰਭਾਤਿ ਤਿਸ ਕੇ ਸੰਗ ਚਾਲਾ।

ਜਹਾਂ ਬਿਰਾਜਹਿ ਪ੍ਰਭੂ ਕ੍ਰਿਪਾਲਾ ॥ ੧੩ ॥

ਜਾਇ ਗੁਰੂ ਕੋ ਦਰਸੁ ਬਿਲੋਕਯੋ।

ਉਮਗਯੋ ਪ੍ਰੇਮ ਕੰਠ ਜਿਨ ਰੋਕਯੋ।
ਸਤਿਗੁਰ ਨਿਜ ਰੁਖ ਨਹੀਂ ਜਨਾਇਵ।
ਔਰ ਸਾਥ ਕਹਿ ਸੇਵਾ ਲਾਇਵ ॥ ੧੪ ॥

ਦੇਗ ਹੇਤੁ ਸਮਧਾ' ਨਿਤਿ ਲਯਾਵੈ। 'ਬਾਲਣ।

ਭਯੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਗੁਰੂ ਜਿਮ ਭਾਵੈ।
ਵਹਿਰ ਜਾਇ ਨਿਤ ਈਧਨ ਆਨੈ।
ਸੁਸ਼ਕ ਭਾਰ ਭਾਰੀ ਤਿਸ ਥਾਨੈ ॥ ੧੫ ॥

ਗੁਰ ਲੰਗਰ ਮਹਿ ਦੇਵਹਿ ਆਨਿ।
ਭੋਜਨ ਖਾਇ ਕਰਹਿ ਗੁਜਰਾਨ।
ਪ੍ਰੇਮ ਲਗਨ ਮਹਿ ਰਹੈ ਨਿਮਗਨ।

ਰਿਦੈ ਬਿਕਾਰ ਕਰੇ ਸਭਿ ਭਗਨ ॥ ੧੬ ॥
ਕੇਤਿਕ ਦੋਸੈ ਬਿਤੀਤੇ ਤਬੈ।

ਅੰਤਰਯਾਮੀ ਬੂਝਯੋ ਤਬੈ।
'ਮੰਵ ਸਿੱਖ ਇਸ ਥਲ ਜੋ ਆਵਾ।
ਕਯਾ ਸੋ ਕਰਹਿ, ਕਹਾਂ ਸੋ ਖਾਵਾ?'

॥ ੧੭ ॥
ਇਕ ਸਿਖ ਨੇ ਬਿਰਤੰਤੁ ਸੁਨਾਯੋ।
'ਜਬਿ ਕੋ ਇਹਾਂ ਸਿੱਖ ਸੋ ਆਯੋ।
ਈਧਨ ਕੋ ਸਕੇਲ ਬਹੁ ਲਯਾਵਹਿ।
ਲੰਗਰ ਤੇ ਭੋਜਨ ਕੋ ਖਾਵਹਿ' ॥ ੧੮ ॥

ਭਯੋ ਹੁਕਮ 'ਸੇਵਾ ਮਹਿ ਖਾਮੀ'। 'ਕਚਿਆਈ ਹੈ।

ਕਰਤਿ ਬਿਗਾਰਨ ਅਪਨੋ ਕਾਮੀ'। 'ਕੰਮ।

ਅਚਹਿ ਅਹਾਰ ਮਜੂਰੀ ਸਮ ਹੁਇ।
ਤੁਰਤ ਰਿਦੈ ਕੀ ਮਲ ਕੋ ਨਹਿ ਖੁਇ
॥ ੧੯ ॥

ਕਹੂੰ ਅਪਰ ਤੇ ਭੋਜਨ ਖਾਇ।
ਗੁਰ ਲੰਗਰ ਕੀ ਸੇਵ ਕਮਾਇ।
ਜਿਤੋ ਅਹਾਰ ਕਹੂੰ ਤੇ ਪਾਵਹਿ।
ਦੇਹਿ ਅਪਰ ਕੋ ਲਘੁ ਨਿਜ ਖਾਵਹਿ' 'ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਕੇ ਥੋੜਾ ਆਪ ਖਾਵੇ।

॥ ੨੦ ॥
ਸਿੱਖ ਨੇ ਤਿਸੇ ਹਟਾਯਹੁ ਤੈਸੇ।
ਕਰਨ ਲਗਯੋ ਤਿਮਿ, ਕਹਿ ਗੁਰ ਜੈਸੇ।

ਸਿੱਖਜਨ ਤੇ ਜਾਚਹਿ ਅਰੁ ਖਾਇ।
 ਸਭਿ ਦਿਨ ਲੰਗਰ ਸੇਵ ਕਮਾਇ ॥ ੨੧ ॥
 ਅਲਪ ਅਹਾਰ ਖਾਇ, ਦੇ ਆਨ।¹ 'ਬਾਕੀ ਦਾ ਹੋਰ ਨੂੰ ਦੇ ਦੇਵੇ।
 ਮਨ ਅਪਨੇ ਦਿਢ ਨਿਸਚੈ ਠਾਨਿ।
 ਭਯੋ ਸਰੀਰ ਸੁ ਦੁਰਬਲ ਛੀਨ।¹ 'ਕਮਜ਼ੋਰ ਤੇ ਲਿੱਸਾ।
 ਗੁਰ ਕੋ ਪ੍ਰੇਮ ਰਿਦੈ ਦਿਢ ਪੀਨ।¹ ॥ ੨੨ ॥ 'ਬਹੁਤ ਤਕੜਾ।
 ਇਕ ਦਿਨ ਸਤਿਗੁਰ ਨਿਕਟਿ ਬੁਲਾਵਾ।
 ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰ ਤੇ ਤਿਹ ਸਮਝਾਵਾ।
 ਤੈਂ ਅਪੁਨੀ ਸਭਿ ਵਸਤੁ ਗਵਾਈ।
 ਮਹਿਖੀ ਧੇਨ ਲੁਟੀ ਸਮੁਦਾਈ ॥ ੨੩ ॥
 ਸਰਬ ਸ਼ਰੀਕਨਿ ਨਿੰਦ ਉਚਾਰੀ।
 -ਇਨ ਸਰਵਰ ਕੀ ਮਨਤ।¹ 'ਬਿਸਾਰੀ। 'ਮੰਨਤਾ, ਪੂਜਾ।
 ਢਾਹੁ ਮੁਕਾਮ ਕਾਮ ਕਿਯ ਬੁਰੇ।
 ਸੋ ਅਬਿ ਇਸ ਕੇ ਗਰ ਮਹਿ ਪਰੇ
 ॥ ੨੪ ॥
 ਖੀਨ ਪਦਾਰਥ ਘਰ ਕੇ ਹੋਏ।
 ਦੁਖ ਪਾਯੋ ਘਰ ਉਜਰ ਜੋਏ-।
 ਜਾਇ ਉਪਾਇ ਕਰੇ ਅਬਿ ਕੋਈ।¹ 'ਪਾ:-ਕੀਜੀਏ ਕੋਈ।
 ਕੈ ਨਿਜ ਪੀਰ ਮਾਨੀਏ ਸੋਈ' ॥ ੨੫ ॥
 ਸੁਨਿ ਕੈ ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਤਬਿ ਕਹਯੋ।¹ 'ਮੰਝ ਨੇ ਕਿਹਾ।
 'ਸੱਤਜਨਾਮ ਧਨ ਮੈਂ ਸੁਭਿ ਲਹਯੋ।
 ਹਾਕਮ ਲੇਇ ਨ ਚੋਰਯੋ' ਜਾਇ।¹ 'ਚੁਰਾਇਆ।
 ਜਲ ਮਹਿ ਗਲੈ ਨ ਅਗਨਿ ਜਲਾਇ
 ॥ ੨੬ ॥
 ਬੰਟੇ' ਬਹੁਤ ਨਿਖੂਟਹਿ ਨਾਂਹੀ।¹ 'ਵੰਡਿਆਂ।
 ਕਰਹਿ ਸਹਾਇ ਮਰਣਿ ਦੁਖ ਮਾਂਹੀ।
 ਸੋ ਮੈਂ ਨਿਸ ਦਿਨ ਰਿਦੈ ਸੰਭਾਰਯੋ।
 ਪਛੁਤਾਵਹੁ, ਬਯ ਬਹੁਤ ਬਿਸਾਰਯੋ' 'ਮੈਂ' ਭੁਲਾਈ ਰੱਖਿਆ (ਨਾਮ) ਹੈ।
 ॥ ੨੭ ॥
 ਇਮੁ ਕਹਿ ਬੰਦਨ ਕਰਿ ਤਬਿ ਗਯੋ।
 ਸੇਵਾ ਬਿਖੈ ਜਾਇ ਮਨ ਦਯੋ।
 ਕਾਸ਼ਟ ਸੁਸ਼ਕ ਭਾਰ ਕੋ ਲਜਾਵੈ।

ਸਭਿ ਲੰਗਰ ਕੀ ਕਾਰ ਚਲਾਵੈ ॥ ੨੮ ॥

ਇਕ ਦਿਨ ਵਹਿਰ ਗਯੋ ਹਿਤ ਦਾਰ।

¹ਲੱਕੜੀਆਂ ਵਾਸਤੇ।

ਬੀਨਿ ਬੀਨਿ ਕਰਿ ਬੰਧੋ ਭਾਰ।

ਨਹਿ ਪਹੁੰਚੋ ਉਠਵਾਵਨ ਵਾਰੋ।

ਘਟੀ ਚਾਰ ਵਧਿ ਲਗੀ ਅਵਾਰੋ ॥ ੨੯ ॥

¹ਦੇਰੀ।

ਧਰਿ ਸਿਰ ਪਰ ਜਬਿ ਪੁਰਿ ਕੋ ਗਮਨਾ।

ਉਠੀ ਅੰਧੇਰੀ ਭੀਖਨ ਪਵਨਾ।

ਕੰਕਰ ਸਿਕਤਾ ਥੈਂਚਤਿ ਬਹੁਜੋ।

ਅੰਧਕਾਰ ਕਛੁ ਜਾਇ ਨ ਲਹੁਜੋ ॥ ੩੦ ॥

ਸਨਮੁਖ ਪੌਨ ਹਟਾਇ ਪਿਛਾਰੀ।

¹ਸਾਹਮਣੀ ਹਵਾ ਪਿੱਛੋਂ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਮਾਰਦੀ ਹੈ।

ਭਾਰ ਸਮੁਰਤਿ ਗਮਹਿ ਅਗਾਰੀ।

¹ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਤੁਰਦਾ ਹੈ ਅੱਗੇ।

ਉਠੀ ਧੂਰ ਆਖਨ ਮਹਿ ਛਾਈ।

ਚਲਤੋ ਨਹਿ ਕੁਛ ਪਰਹਿ ਦਿਸਾਈ

॥ ੩੧ ॥

ਪਾਇ ਪੰਥ ਪਾਵਹਿ ਬਿਬਿ ਜਾਹਿ¹।

¹ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਪੈਰ ਧਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਬਿੜਕਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

¹ਪਾ:-ਜਾਇ।

ਚਲੋ ਆਇ ਬਡ ਸੰਕਟ ਮਾਂਹਿ¹।

¹ਪਾ:-ਪਾਇ।

ਹੁਤੋ ਕੂਪ ਥੋਰੋ ਜਹਿ ਪਾਨੀ।

ਭਯੋ ਤਿਮਰ ਕੁਛਿ ਪਰਹਿ ਨ ਜਾਨੀ

॥ ੩੨ ॥

ਗਿਰਜੋ ਮੰਵ ਤਿਸ ਕੇ ਬਿਚੁ ਜਾਇ।

ਸਿਰ ਪਰ ਸੁਸ਼ਕ ਕਾਠ ਸਮੁਦਾਇ।

ਭਾਰ ਸੰਭਾਰਜੋ ਸਿਰ ਪਰ ਰਖਜੋ।

-ਭੀਜ ਨ ਜਾਇ ਨੀਰ ਤੇ- ਲਖਜੋ

॥ ੩੩ ॥

-ਅਟਕਹਿ ਲੰਗਰ ਈਧਨ ਬਿਨਾਂ।

ਮੋ ਕਹੁ ਦੋਸ਼ ਹੋਇ ਹੈ ਘਨਾ-।

ਖਰੋ ਕੂਪ ਮਹਿ ਬਾਰਿ ਮਝਾਰ।

¹ਜਲ ਵਿਖੇ ਖੜਾ ਹੈ।

ਸਿਮਰਹਿ -ਕਿਮ ਹੁਇ ਗੁਰੁਨਿ

ਅਹਾਰ?- ॥ ੩੪ ॥

ਪ੍ਰੇਮ ਰੰਗ ਇਕ ਘੂਮਤਿ ਗੁਰ ਕੈ।

ਲੋਕ ਲਾਜ ਕੁਲ ਕਾਨ ਨਿਵਰਿ ਕੈ।

ਧਨੁ ਤ੍ਰਿਯ ਤਨੁਜਾ ਸੁਤ ਕੋ ਤਜਾਗ।

ਰਾਖਯੋ ਦ੍ਰਿੜੁ ਕਰਿ ਗੁਰ ਅਨੁਰਾਗ।

॥ ੩੫ ॥

ਭੋਜਨ ਅਲਪ, ਅੰਗ ਦੁਰਲਭ ਹੈਂ।

ਗੁਰ ਪਗ ਪ੍ਰੇਮ ਧਰਯੋ ਬਡ ਬਲ ਹੈ।

'ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਰੂਪ ਵੱਡਾ ਬਲ ਧਾਰਿਆ ਹੈ।

ਕਰੀ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇ ਥੈਂਚ ਬਿਸਾਲ।

ਰਹਯੋ ਨ ਗਯੋ ਗੁਰੂ ਤਤਕਾਲ ॥ ੩੬ ॥

ਸੰਕਟ ਜਾਨਿ ਸਿੱਖ ਕਹੁ ਹੋਵਾ।

-ਕੂਪ ਬਾਰ ਸਿਰ ਭਾਰ ਖਰੋਵਾ।

ਬੀਤਹਿ ਇਸਹਿ ਜਾਮਨੀ ਸਾਰੀ।

ਖਰੋ ਰਹੈ ਨਹਿ ਭਾਰ ਉਤਾਰੀ- ॥ ੩੭ ॥

ਉਠੇ ਕ੍ਰਿਪਾਨਿਧਿ ਗਮਨੇ ਐਸੇ।

ਕੁੰਚਰ ਕੇ ਮੋਚਨ ਹਿਤ ਜੈਸੇ।

ਨੰਗੇ ਪਾਇ ਉਤਾਇਲ ਡਾਲਤਿ।

ਹਰਭਰਾਇ। ਨਹਿ ਵਸਤ੍ਰ ਸੰਭਾਲਤਿ 'ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ।

॥ ੩੮ ॥

ਦਾਸ ਉਪਾਨੈ। ਲੈ ਕਰਿ ਧਾਏ।

'ਜੋੜਾ।

ਕੇਤਿਕ ਧਾਇ ਮਿਲੇ ਸੰਗ ਆਏ।

'ਦਾਮਨਿ ਆਨਹੁ' ਹੁਕਮ ਕਰੰਤੇ।

'ਰੱਸੇ ਲਿਆਓ।

ਤਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਪਹੁੰਚੇ ਉਤਲੰਤੇ ॥ ੩੯ ॥

ਹੁਤੇ ਸਮੀਪ ਪਹੁੰਚੇ ਜਾਇ।

ਧਾਇ ਧਾਇ ਸਿਖ ਆਨਿ ਮਿਲਾਇ।

ਕੂਪ ਤੀਰ ਥਿਤ ਹੋਇ ਉਚਾਰਾ।

'ਕੌਨ ਅਹੈਂ ਤੂੰ ਕਸ਼ਟ ਮਝਾਰਾ? ॥ ੪੦ ॥

ਕਾਸ਼ਟ ਭਾਰੁ ਸੀਸ ਪਰ ਧਰਯੋ।

ਕਯੋਂ ਨਹਿ ਗੇਰਤਿ ਜਲ ਮਹਿ ਖਰਯੋ?'

ਕਹਯੋ 'ਮੰਵ ਹੈ ਮੇਰੋ ਨਾਮੁ।

ਸੇਵਕ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਧਾਮ' ॥ ੪੧ ॥

ਇਤਨੇ ਮਹਿ ਰੱਜੂ ਨਰ ਲਯਾਏ।

ਗੁਰ ਹਿਤ ਅਸੁਵਾਰੀ ਲੈ ਆਏ।

ਜੀਨ ਤੁਰੰਗ ਪਾਇ ਕਰਿ ਤੂਰਨ।

ਸਿਵਕਾ। ਲਯਾਏ ਜਹਿ ਗੁਰ ਪੂਰਨ 'ਪਾਲਕੀ।

॥ ੪੨ ॥

ਦਾਮਨਿ ਕੂਪ ਬਿਖੈ ਲਟਕਾਈ।

ਕਹਯੋ ਕਿ 'ਗਹਿ ਆਵਹੁ ਉਪਰਾਈ'।'

'ਉੱਪਰ ਨੂੰ।

੧ 'ਪੂਰਬ ਭਾਰ ਨਿਕਾਸਨ ਕਰੋ।

'ਮੰਵ ਬੋਲਿਆ।

ਰਹੈ ਸੁਸ਼ਕ ਨਹਿ ਜੇ ਅਬਿ ਧਰੋ ॥ ੪੩ ॥

ਪੁਨ ਪੀਛੇ ਮੁਝ ਲੇਹੁ ਨਿਕਾਸਿ।

ਲੇ ਈਧਨ ਚਲਿਹੋ ਗੁਰ ਪਾਸ।'

ਰੱਜੁ ਸੰਗਿ ਬੰਧਿ ਕਰਿ ਭਾਰਾ।

ਖੈਚ ਵਹਿਰ ਕੇ ਨਰਨਿ ਨਿਕਾਰਾ ॥ ੪੪ ॥

ਪੀਛੇ ਤੇ ਦਾਮਨਿ ਗਹਿ ਹਾਥ।

ਨਿਕਸਯੋ ਤਯਾਗ ਕੂਪ, ਬਲ ਸਾਥ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਠਾਂਢੇ ਢਿਗ ਦੇਖਿ।

ਪਾਇਨ ਪਰਯੋ ਸੁ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਸ਼ੇਖ ॥ ੪੫ ॥

੬ ਇਹੁ ਕੁਛ ਨਈ ਨ ਰਾਵਰਿ ਬਾਤ।

ਸਿੱਖਨ ਕੇ ਸਹਾਇ ਦਿਨ ਰਾਤਿ।

ਗਜ ਕੋ ਕਸ਼ਟ ਭਯੋ ਜਬ ਭਾਰੀ।

ਕੁਸਮ ਅਰਪ ਕਰਿ ਕਰੀ ਗੁਹਾਰੀ।' 'ਪੁਕਾਰ।

॥ ੪੬ ॥

ਲਛਮੀ ਚਰਨਪਾਦਕਾ। ਛੋਰਿ।

'ਲਛਮੀ ਤੇ ਪਉਏ।

ਤਜਿ ਖਗਪਤਿ। ਧਾਏ ਗਜ ਓਰ।

'ਗਰੁੜ।

ਲੀਨ ਬਚਾਇ ਡੂਬ ਤੇ ਜਲ ਤੇ।

ਬਿਰਦ ਸੰਭਾਰਿ। ਸਹਾਇਕ ਬਲ ਤੇ 'ਭਾਵ, ਇਹ ਗੱਲ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਬਿਰਦ
ਭਗਤ ਵਫਲ ਹੈ।

॥ ੪੭ ॥

ਨਹਿ ਸੇਵਕ ਦੁਖ ਸਕਹੁ ਸਹਾਰੀ।

ਸ਼ਕਤਿਹੀਨ ਹੈ ਸ਼ਰਨਿ ਤੁਮਾਰੀ।

ਲਾਜ ਦ੍ਰੋਪਤੀ ਕੀ ਰਖਿ ਲੀਨਸਿ।

ਅੰਬਰੀਕ ਕੋ ਨਿਰਭੈ ਦੀਨਸਿ ॥ ੪੮ ॥

ਗੁਨ ਰਾਵਰ ਕੇ ਕੌਨ ਗਿਨਾਵੈ।

ਜਿਨ ਕੋ ਸ਼ੇਸ਼ ਸਾਰਦਾ ਗਾਵੈਂ।'

੧ 'ਮਾਂਗ ਮਾਂਗ ਭੇ ਮੰਵ ! ਸੁਜਾਨਾ !

'ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਵਚਨ

ਹਮ ਪ੍ਰਸੰਨ ਲਿਹੁ ਬਾਂਛਤਿ ਦਾਨਾ ॥ ੪੯ ॥

ਘਾਲ ਪਰੀ ਸਭਿ ਤੇਰੀ ਥਾਇੰ।

ਜਗਤ ਕਲੇਸ਼ ਛੁਟੇ ਸਮੁਦਾਇ।'

ਬੋਲਯੋ ਮੰਵ ਕਰੀ ਅਰਦਾਸ।

'ਇਹੀ ਮਾਂਗਹੋਂ ਰਾਵਰਿ ਪਾਸਿ ॥ ੫੦ ॥

ਸਭਿ ਤੈ ਰਹੋਂ ਅਜਾਚੀ। ਜੈਸੇ।

¹ਬੇਮੁਹਤਾਜ ਰਹਾਂ।

ਸੱਤਯਨਾਮ ਬਿਨੁ ਚਹੋਂ ਨ ਕੈਸੇ।

ਤੁਮਰੇ ਪਦ ਅਰਬਿੰਦ ਮਨਿੰਦ।

ਮਮ ਮਾਨਸ ਮਹਿੰ ਦਿਪਹੁ ਮੁਕੰਦ'

॥ ੫੧ ॥

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਸੁਨਿ ਪੁਨਹਿ ਬਖਾਨਾ।

'ਅਪਰ ਮਾਂਗਿ ਭੋ ਸਿੱਖ ਮਹਾਂਨਾ !'

¹ 'ਗੁਰ ਜੀ ਦਾਸਨ ਪਰ ਅਸ ਭੀਰ²।

¹ਮੰਵ ਬੋਲਿਆ। ²ਐਸੀ ਕਠਨਤਾ।

ਸਭਿ^੧ ਨ ਸਕਹਿੰ ਸਹਿ ਹੋਇੰ ਅਧੀਰ^੨'

¹ਅਧੀਰਜ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਮੰਵ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਾਸਤੇ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਹੈ। ^੨ਪਾ:-ਸਹਿ।

॥ ੫੨ ॥

¹ 'ਸੁਨਹੁ ਮੰਵ ! ਕੰਚਨ ਮਲ ਮਿਲਿਯੋ।

¹ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ।

ਘਟਹਿ' ਸੁ ਜਜੋਂ ਜਜੋਂ ਅਗਨੀ ਢਲਿਯੋ।

¹ਉਹ ਭਾਵ ਮੈਲ।

ਤਾਉਂ ਕਸੌਟੀ ਤੇ ਸੁਧਿ ਹੋਇ।

ਕੋਸ਼ ਬਿਖੈ ਲੇ ਪੱਯਤਿ ਸੋਇ ॥ ੫੩ ॥

ਜੋ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਸਿੱਖ ਉਦਾਰੇ।

ਮੋਖ ਕੋਸ਼ ਤੇ ਉਚਿਤ ਸੁਧਾਰੇ'।

¹ਮੁਕਤ ਰੂਪੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਲਈ ਸੁਧਾਰੀਦੇ ਹਨ।

ਕਰਿਯਤਿ ਹੈਂ ਸੋ ਅਪਨ ਸਰੂਪ।

ਜਿਸ ਮੇਂ ਪੱਯਤਿ ਅਨੰਦ ਅਨੂਪ ॥ ੫੪ ॥

ਇਹੁ ਭੀ ਦਯੋ ਔਰ ਲਿਹੁ ਜਾਚੇ।'

ਸੁਨਤਿ ਮੰਵ ਕਹਿ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਸਾਚੇ !

ਅਪਨੇ ਸਿਦਕ ਦਾਨ ਦਿਹੁ ਸੋਇ।

ਸਦਾ ਅਜਾਚੀ ਬ੍ਰਿਤਿ ਅਬਿ ਹੋਇ'

॥ ੫੫ ॥

ਇਮੁ ਕਹਿ ਚਰਨ ਬੰਦਨਾ ਠਾਨੀ।

ਪ੍ਰੇਮ ਬਿਖੈ ਮਤਿ ਬਹੁ ਮਸਤਾਨੀ।

ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨੁ ਜੀ ਤਿਸ ਕਾਲਾ।

ਸਿਖ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਕੀਨ ਬਿਸਾਲਾ ॥ ੫੬ ॥

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ ॥

ਮੰਵ ਪਿਆਰਾ ਗੁਰੂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਮੰਵ ਪਿਆਰਾ ॥

ਮੰਵ ਗੁਰੂ ਕਾ ਬੋਹਿਥਾ ਜਗ ਲੰਘਣਹਾਰਾ[†] ॥ ੧ ॥

[†]ਇਹ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਵਰ ਵਾਕ ਜਗਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਨ।

ਚੌਪਈ:

ਅੰਗ ਸੰਗਿ ਕਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਲਗਾਯਹੁ।

ਆਤਮ ਗਯਾਨ ਤੁਰਤ ਹੀ ਪਾਯਹੁ।

ਕਹਯੋ 'ਮੰਵ ! ਤੂੰ ਅਬਿ ਗ੍ਰਿਹ ਜਾਇ।

ਹੇਤ ਗੁਰੂ ਕੇ ਦੇਗ ਚਲਾਇ ॥ ੫੭ ॥

ਨੌ ਨਿਧਿ ਸਿੱਧਿ ਅਠ ਰਹਿ ਪਾਈ।

ਕਰਹੁ ਸਮਾਜ ਜਿਤਿਕ ਮਨ ਭਾਈ।'

ਇਸੁ ਕਹਿ ਚਢਿ ਡੇਰਨ ਕਹੁ ਆਏ।

ਸਭਿ ਮਹਿ ਸੁਜਸੁ ਭਯੋ ਬਿਦਤਾਏ

॥ ੫੮ ॥

ਮੰਵ ਗਯੋ ਗ੍ਰਿਹ ਸਭਿ ਕੁਛ ਪਾਯੋ।

ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਤ੍ਰ ਸੁਤਾ ਗੁਨ ਗਾਯੋ।

ਮਣ ਅਨੇਕ ਹੀ ਅੰਨ ਪਕਾਵੈ।

ਗੁਰੂ ਅਰਥ ਅਰਥੀਨ ਅਚਾਵੈ[†] ॥ ੫੯ ॥

[†]ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਨੂੰ ਛਕਾਵੇ।

ਸਰਬ ਪ੍ਰਵਾਰ ਸੰਗ ਸੁਖ ਪਾਇ।

ਭਯੋ ਮੁਕਤਿ ਗੁਰ ਕੇ ਗੁਨ ਗਾਇ।

ਸਹਯੋ ਕਸੌਟੀ ਉਤਰਯੋ ਪੂਰਾ।

ਅੰਤਿ ਪਾਇ ਉੱਤਮੁ ਪਦ ਰੂਰਾ ॥ ੬੦ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਭਾਈ ਮੰਵ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਚੱਤੁਰਿੰਸਤੀ

ਅੰਸੂ ॥ ੪੪ ॥

੪੫. [ਭਾਈ ਬਹੋੜਾ]

੪੪<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੪੬

ਦੋਹਰਾ:

ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕੋ ਰਚਿਤ, ਗਮਨੇ
ਗੋਇੰਦਵਾਲ।

ਖਾਸੇ^੧ ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੂ ਚਢੇ, ਸੰਗਤਿ ਸੰਗ ^੧ਪਾਲਕੀ।
ਬਿਸਾਲ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਦੇਸ਼ ਬਿਦੇਸ਼ਨਿ ਸੰਗਤਿ ਆਵੈ।
ਦਰਸਨ ਕਰਿ ਮਨ ਬਾਂਛਤ ਪਾਵੈ।
ਆਨਹਿ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਅਕੋਰ।
ਧਰਿ ਕਰਿ ਬੰਦਤਿ ਹੈਂ ਕਰ ਜੋਰ ॥ ੨ ॥

ਜਾਮ ਜਾਮਨੀ ਤੇ ਗੁਰ ਜਾਗੈ।
ਸੌਚਾਚਾਰ^੧ ਕਰਨਿ ਅਨੁਰਾਗੈਂ। ^੧ਇਸ਼ਨਾਨ ਪਾਣੀ।

ਸੀਤਲ ਜਲ ਤੇ ਕਰਹਿ ਸ਼ਨਾਨ।
ਲਾਇੰ ਸਮਾਧਿ ਧਰਹਿ ਉਰ ਧਯਾਨ
॥ ੩ ॥

ਨਿਜ ਸਰੂਪ ਮਹਿ ਬਿਰਤਾ ਗਹੈਂ।
ਪੁੰਨ ਪਾਪ ਜਹਿ ਲਿਪਤ ਨ ਅਹੈਂ।
ਚੇਤਨ ਸੁੱਧ ਅਖੰਡ ਅਨੰਦ।
ਇਕ ਰਸ ਆਤਮ ਸਦਾ ਮੁਕੰਦ ॥ ੪ ॥

ਆਸਾ ਵਾਰ ਰਬਾਬੀ ਗਾਵਹਿ।
ਸੰਗਤਿ ਸੁਨਹਿ ਕਲੂਖ ਨਸਾਵਹਿ।
ਅਨਿਕ ਭਾਂਤ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ਰਾਗ।
ਮਿਲਿ ਬੈਠਤਿ ਸਿਖ ਜਿਨ ਬਡਭਾਗ
॥ ੫ ॥

ਪ੍ਰਭੂ ਸੋਂ ਰਾਗ^੧, ਵਿਸ਼ਯ ਵੈਰਾਗ^੨। ^੧ਪ੍ਰਭੂ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ। ^੨ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਵਿਰਾਗ।
ਉਪਜਹਿ ਚਿਤ ਮਹਿ ਭਗਤੀ ਲਾਗ^੧। ^੧ਭਗਤੀ ਦੀ ਲਗਨ।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੇ ਸਮ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕਾਲ^੧। ^੧ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ।

ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਗੁਰ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਨਿਹਾਲ ॥ ੬ ॥
ਭੋਰ ਹੋਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਨਾਥ।

ਕੁੰਕਮ ਚੰਦਨ ਤਿਲਕ^੧ ਸੁ ਮਾਥ। ^੧ਇਹ ਤਿਲਕ ਕੋਈ ਸੰਪ੍ਰਦਾਈ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹੋਣ ਲਈ ਨਹੀਂ
ਸੀ, ਪਰੰਤੂ ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਉਦਾਸੀ ਵਿਚ ਆਦਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ

ਤਿਲਕ ਧਾਰਿਆ ਸੀ ਤਿਵੇਂ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕੌਤਕ ਆਪਣੀ
ਮੌਜ ਦੇ ਸਨ।

ਸੂਖਮ ਸੇਤ ਵਸਤ੍ਰ ਤਨੁ ਧਰੈਂ।
ਬੈਠਿ ਵਹਿਰ ਸਿੱਖਨਿ ਅਘ ਹਰੈਂ ॥ ੮ ॥
ਜਥਾ ਉਦੈ ਹੁਇ ਰਵਿ ਭਗਵਾਨ^੧।
ਕਰਹਿ ਪੁਨੀਤ ਸਬੋਧ^੧ ਜਹਾਨ।
ਤਥਾ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਹੁਇ ਜਾਹਰਿ^{੧+}।

^੧ਸੂਰਜ ਦੇਉਤਾ।

^੧ਸਾਵਧਾਨ।

^੧ਪ੍ਰਸਿੱਧ। ^{੧+}ਕਿਤੇ ਦੋਹੀਂ ਥਾਈਂ ਪਾਠ-ਬਾਹਰਿ-ਹੈ। ਕਿਤੇ ਪਹਿਲੀ ਪੰਕਤੀ ਵਿਚ-ਬਾਹਰਿ-ਤੇ ਦੂਸਰੀ ਵਿਚ-ਜਾਹਰਿ-ਹੈ।

ਦਰਸਨ ਸ਼ਾਂਤਿ ਦਿਖਾਵਹਿ ਬਾਹਰਿ^੧
॥ ੯ ॥

^੧ਨਾਮ ਦੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਗਯਾਨ ਸ਼ਬਦ ਕੋ ਮਹਿਦ ਪ੍ਰਕਾਸੈ^੧।
ਪਿਖਿ ਪੰਕਜ ਗਨ ਦਾਸ ਬਿਗਾਸੈਂ।
ਕਪਟ ਪਾਪ ਤਮ ਦੂਰ ਬਿਲਾਇ^੧।
ਸੰਤ ਮਧੁਪ ਅਤਿਸੈ ਹਰਖਾਇ ॥ ੯ ॥
ਜਾਮ ਦਿਵਸੁ ਲਗ ਦੇ ਉਪਦੇਸੁ।
ਨਿਜ ਸੇਵਕ ਕੇ ਕਟਹਿ ਕਲੇਸੁ।
ਬਹੁਰੇ ਦੇਗ ਤਯਾਰ ਹੁਇ ਜਾਵਹਿ।
ਸੂਪਕਾਰ ਤਬਿ ਆਨਿ ਜਨਾਵਹਿ ॥ ੧੦ ॥
ਲੇ ਸੰਗਤਿ ਸਗਰੀ ਕੇ ਸੰਗ।
ਬੈਠਹਿ ਪੰਗਤਿ ਲਾਇ ਅਭੰਗ^੧।
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭੋਜਨ ਸਭਿਨਿ ਭੁਗਾਵੈਂ।
ਉਠਹਿ ਪ੍ਰਭੂ, ਜਬਿ ਸਭਿ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵੈਂ
॥ ੧੧ ॥

^੧ਕਪਟ ਤੇ ਪਾਪ (ਸੂਰਜ ਤੋਂ) ਹਨੇਰੇ ਵਾਂਗੂ ਦੂਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

^੧ਬੀੜਵੀਂ। ਨਾਲੋ ਨਾਲ ਬੱਝਵੀਂ।

ਲੇਟਹਿ ਪੁਨ ਪ੍ਰਯੰਕ ਪਰ ਜਾਇ।
ਕਿਤਿਕ ਸਮੈ ਸੁਪਤਹਿ ਸੁਖ ਪਾਇ।
ਢਰੇ ਦਿਵਸੁ ਜਬਿ ਉਠਿਬੋ ਕਰੈਂ।
ਸਨੈ ਸਨੈ ਪੁਨ ਸੁਚਿਤਾ ਧਰੈਂ ॥ ੧੨ ॥
ਕਿਤਿਕ ਘਟੀ ਤਬਿ ਕਥਾ ਸੁਨੰਤੇ।
ਭਗਤਿ ਸੁ ਬ੍ਰਹਮ ਗਯਾਨ ਨਿਰਣੰਤੇ^੧।
ਪੁਨ ਕਿਰਤਨ ਕੋ ਵੇਲਾ ਹੋਇ।
ਧਰੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੁਨਿਤੇ ਸਭਿ ਕੋਇ ॥ ੧੩ ॥
ਸਤਿ ਸੰਗਤਿ ਕਰਿਤੇ ਬਹੁਕਾਲ।

^੧ਨਿਰਨਾ ਕਰਦੇ।

ਮੇਟਹਿੰ ਦਾਸਨ ਕੇ ਜਮੁ ਜਾਲ।
ਜਾਮ ਜਾਮਨੀ ਉਠਿ ਉਪਦੇਸ਼ਹਿ।

¹ਜਮ ਦੇ ਜਾਲ।

¹ਪਹਿਰ ਰਾਤ (ਗਈ) ਉਪਦੇਸ਼ ਆਦਿ ਕਰਕੇ ਉਠਦੇ ਸਨ। ਉਹੀ ਰਿਵਾਜ ਹੁਣ ਤਕ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਵਿਚ ਪਹਿਰ ਰਾਤ ਗਈ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਤੁਕ ਲੈ ਕੇ ਭਾਵ ਉਪਦੇਸ਼ ਸੁਣਕੇ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਅਸਵਾਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸਿੱਖਨ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਹੋਤਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਹਿ

॥ ੧੪ ॥

ਰਿਧਿ ਸਿੱਧਿ ਨੋ ਨਿੱਧਿ ਖਰੀ ਹੈਂ।
ਦੇਤਿ ਸੁ ਜਿਸ ਪਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਹੈ।
ਭਗਤਿ ਪ੍ਰੇਮ ਕੈ¹ ਆਤਮ ਗਯਾਨ।

¹ਅਥਵਾ। ¹ਪਾ:-ਕੀ

ਪਾਵਹਿ, ਅਪੁਨੇ ਬੰਧਨ ਹਾਨ। ॥ ੧੫ ॥

¹ਨਾਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਨਾਮ ਬਹੋੜਾ ਜਾਤਿ ਸੁਨਾਰ।
ਆਨਿ ਪਹੂਚਯੋ ਗੁਰੁ ਦਰਬਾਰ।
ਪ੍ਰੇਮ ਸਾਥਿ ਦਰਸ਼ਨ ਕੋ ਕੀਨਾ।
ਮਸਤਕ ਪਗ ਪੰਕਜ ਧਰਿ ਦੀਨਾ ॥ ੧੬ ॥
ਖਰੋ ਰਹਯੋ ਦੇਖਤਿ ਚਿਰਕਾਲ।
ਕ੍ਰਿਪਾਧਾਰਿ ਬੂਝਯੋ ਸੁ ਕ੍ਰਿਪਾਲ।
ਅਹੋ ਬਹੋੜਾ ਸਾਚੀ ਕਹੀਅਹਿ।
ਨਹੀਂ ਦੁਰਾਵਨ ਕੋ ਚਿਤ ਚਹੀਅਹਿ
॥ ੧੭ ॥

ਕਾਲ ਬਿਤਾਵਹੁ ਕੌਨ ਪ੍ਰਕਾਰ?
ਕੌਨ ਕ੍ਰਿਤ¹ ਕਰਿ ਕਰਹੁ ਅਹਾਰ?'

¹ਪਾ:-ਕਿਰਤਿ।

ਜਬਿ ਸ਼੍ਰੀ ਅਰਜਨੁ ਬੂਝੀ ਬਾਤ।
ਸੁਕਚਤਿ ਭਾਖਤਿ ਕੰਪਤ ਗਾਤ। ॥ ੧੮ ॥

¹ਸਰੀਰ ਕੰਬਦਿਆਂ ਬੋਲਿਆ।

ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਅਰਦਾਸ ਬਖਾਨੀ।
'ਸ਼੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਸਭਿ ਘਟ ਕੇ ਜਾਨੀ'।

¹ਜਾਣਨਹਾਰ।

ਕਿਰਤਿ ਸੁਨਾਰੋ ਕੀ ਮੈਂ ਕਰਿਹੌਂ।
ਕਾਲ ਬਿਤਾਵੋਂ ਉਦਰ ਸੁ ਭਰਿਹੌਂ ॥ ੧੯ ॥

ਸੁਨਿ ਗੁਰ ਕਹਯੋ 'ਕਿਰਤਿ ਕਰਿ ਕੋਈ।
ਧਰਮ ਸਮੇਤਿ ਨ੍ਰਿਬਾਹਹਿ ਸੋਈ।

ਕਪਟ ਬਿਹੀਨ ਜੀਵਕਾ ਕਰੈ।
ਪਰ ਕੀ ਵਸਤੁ ਛੁਪਾਇ ਨ ਧਰੈ ॥ ੨੦ ॥

ਤਿਸ ਮਹਿ ਬਾਂਟ ਪ੍ਰਭੂ ਹਿਤ, ਖਾਵੈ।
 ਤਿਸਿ ਕੋ ਉਰ ਨਿਰਮਲ ਹੁਇ ਜਾਵੈ।'
 ਬਿਨਤੀ ਜੁਗਤਿ ਬਹੋੜੇ ਕਹਯੋ।
 ਕੰਪਤਿ ਲੋਚਨ ਤੇ ਜਲ ਬਹਯੋ ॥ ੨੧ ॥
 'ਹੇ ਸਤਿਗੁਰ ! ਮੈਂ ਮਹਾਂ ਅਧਰਮੀ।
 ਪਾਪ ਕਿਰਤਿ ਨਿਤ ਕਰੋਂ ਕੁਕਰਮੀ।
 ਮਾਤ ਪਿਤਾਦਿ ਘਰਾਵਹਿ ਘਾਟ।
 ਚੌਥੇ ਭਾਗ ਲੇਉਂ ਮੈਂ ਕਾਟਿ' ॥ ੨੨ ॥

'ਜੇ ਮਾਂ ਪਿਉ ਬੀ ਮੈਥੋਂ ਕਿਸੇ ਗਹਿਣੇ ਦੀ ਘਾੜ ਘੜਾਉਣ
 ਤਦ ਬੀ ਮੈਂ ਵਿਚੋਂ ਚੌਥਾ ਹਿੱਸਾ ਟੁਕ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ।
 'ਭਾਵ, ਹੋਰ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਗਿਣਤੀ ਹੀ ਕੀਹ ਹੈ।

ਅਵਰ ਨਰਨਿ ਕੀ ਗਿਨਤੀ ਕੋਹੈ।
 ਜੋ ਬਨ ਜਾਇ ਸੁ ਲੇਉਂ ਤਿਤੋਂ ਹੈ।
 ਧਰਮ ਅਧਰਮ ਨ ਜਾਨਉਂ ਕੋਈ।
 ਪਿਤਾ ਪਿਤਾਮਾ ਕੀ ਕ੍ਰਿਤਿ ਸੋਈ ॥ ੨੩ ॥
 ਮਹਾਂ ਪਤਿਤ ਮੈਂ ਆਯਹੁ ਸ਼ਰਨੀ।
 ਰਹਯੋ ਨ ਗਯੋ ਕ੍ਰਿਤਿ ਨਿਜ ਬਰਨੀ।
 ਕੂਰ ਹਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਕਹਯੋ।
 ਇਹੁ ਪ੍ਰਤਾਪ ਰਾਵਰ ਕੋ ਲਹਯੋ ॥ ੨੪ ॥
 ਨਾਮੁ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ਤੁਮਾਰਾ।
 ਪਤਿਤ ਉਧਾਰਣ ਬਿਰਦ ਉਦਾਰਾ।'
 ਜਬਹੁ ਬਹੋੜੇ ਸਾਚੀ ਕਹੀ।
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਜੀ ਸਭਿ ਉਰ ਲਹੀ ॥ ੨੫ ॥
 ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਬਤਾਵਾ।
 'ਕਹਾਂ ਕੂਰ ਮਹਿ ਤੂ ਲਪਟਾਵਾ।
 ਕਰਿ ਕਰਿ ਅਘ ਕੋ ਸੰਚਹਿ ਬ੍ਰਿੰਧ।
 ਅੰਤ ਕਾਲ ਜਮੁ ਫਾਸਿ ਬਿਲੰਦ ॥ ੨੬ ॥
 ਕੋਟਿ ਜਨਮੁ ਦੁਖ ਸਹੈਂ ਘਨੇਰੇ।
 ਕੌਨ ਸਹਾਇ ਹੋਇ ਤਿਸ ਬੇਰੇ।
 ਆਪਰ ਤਯਾਗ ਕਰਿ ਜਾਵਹਿ, ਭੋਰੇ !
 ਕਰੇ ਕਰਮ ਹੋਵਹਿ ਸੰਗਿ ਤੋਰੇ' ॥ ੨੭ ॥
 ਸੋ ਫਲ ਦਏ ਬਿਨਾਂ ਨ ਬਿਨਾਸਹਿ।
 ਕਰੇ ਕੁਕਰਮ ਤੋਹਿ ਕੋ ਗ੍ਰਾਸਹਿ।
 ਰਹੈਂ ਇਕਾਂਕੀ ਸੰਕਟ ਪਾਵੈਂ।

'ਹੇ ਭੋਲੇ !

'ਕੀਤੇ ਕਰਮ ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਹੋਣਗੇ।

'ਤੇਰੇ ਕੀਤੇ ਖੋਟੇ ਕਰਮ ਤੈਨੂੰ ਹੀ ਫੜਨਗੇ।

'ਭਾਵ ਪਾਪੀ ਦੀ ਰੂਹ ਦਾ ਮਰਕੇ ਇਕੱਲਿਆਂ ਰਹਿਣਾ
 ਭਾਰੀ ਸਜ਼ਾ ਹੈ।

ਪਛੁਤਾਵਹਿ ਸਿਰ ਧੁਨ ਬਿਲਪਾਵਹਿ। ^{‘ਰੋਵੇਂਗਾ।}

॥ ੨੮ ॥

ਯਾਂ ਤੇ ਸੱਤਜਨਾਮ ਕਰਤਾਰੁ।

ਸਿਮਰਹੁ ਨਿਸ ਦਿਨ ਹੋਇ ਉਧਾਰ।

ਤਜਾਗਹੁ ਜਗ ਜੰਜਾਰ ਸੁ ਗ੍ਰਸਯੋ।

ਜਿਮੁ ਝਖ ਤੋਰਹਿ ਜਾਰ ਜੁ ਫਸਯੋ। ^{‘ਜਿਵੇਂ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸਿਆ ਮੱਛ ਜਾਲ ਨੂੰ ਤੋੜ ਸੱਟੇ।}

॥ ੨੯ ॥

ਸੁਖਕਾਰੀ ਹਰਿ ਨਾਮ ਸੰਭਾਰਹੁ।

ਕਰਨਿ ਕੁਕਰਮ ਬ੍ਰਿਤੀ ਹਟਕਾਰਹੁ।

ਸਤਿਸੰਗਤਿ ਮਹਿ ਬੈਸ ਗੁਜਾਰਹੁ।

ਧਰਮ ਜੀਵਕਾ। ਮਹਿ ਚਿਤ ਧਾਰਹੁ। ^{‘ਧਰਮ ਨਾਲ ਕਮਾਈ ਹੋਈ ਰੋਜ਼ੀ।}

॥ ੩੦ ॥

ਸੁਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਬਾਕ ਰਸੀਲੇ।

ਬ੍ਰਿੰਦ ਬਿਕਾਰਨ ਪਰਮ ਕਟੀਲੇ।

^{‘ਸਾਰੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੱਟਣ ਵਾਲੇ।}

ਭਾਗ ਬਡੇ ਮਸਤਕ ਜਿਸ ਜਾਗੇ।

ਤੀਖਨ ਤੀਰ ਸਮਾਨ ਸੁ ਲਾਗੇ ॥ ੩੧ ॥

ਗਦਗਦ ਭਾ ਸੁਧਿ ਸਰਬ ਬਿਸਾਰੀ।

ਪ੍ਰੇਮ ਮਹਾਂ ਅਸ਼ੂਨਿ ਕੋ ਡਾਰੀ।

ਪ੍ਰਥਮ ਕੁਕਰਮਨ ਕੋ ਪਛੁਤਾਵਤਿ।

ਗੁਰ ਕੋ ਬਚਨ ਰਿਦੈ ਪੁਨ ਭਾਵਤਿ

॥ ੩੨ ॥

ਲਗਯੋ ਸੇਵ ਕਰਿਬੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ।

ਬਧਯੋ ਪ੍ਰੇਮ ਸ਼ਰਧਾ ਧਰਿ ਉਰ ਕੀ।

ਕਿਤਿਕ ਦਿਵਸ ਮਹਿ ਤਿਸ ਕੋ ਹੇਰਾ।

ਕਰਯੋ ਨਿਕੰਦਨ ਮੋਹ ਬਡੇਰਾ ॥ ੩੩ ॥

ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਕਰਿ ਬਖਸ਼ਯੋ ਨਾਮੁ।

ਜਿਸ ਤੇ ਭਏ ਸੰਪੂਰਣ ਕਾਮੁ।

ਸਤਿਗੁਰੁ ਸ਼ਬਦ ਪ੍ਰੇਮ ਮੈਂ ਪਾਗਾ।

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੋ ਸੋਯੋ ਜਾਗਾ ॥ ੩੪ ॥

ਭਯੋ ਬਹੋੜਾ ਬਹੁਤ ਨਿਹਾਲ।

ਨਿਕਟਿ ਬੁਲਾਯੋ ਗੁਰੂ ਕ੍ਰਿਪਾਲ।

ਕਹਯੋ ਅਬਹਿ ਤੂੰ ਗ੍ਰਿਹ ਕੋ ਜਾਵਹੁ।

ਉਰ ਅਨੰਦ ਕਰਿ ਹਰਿ ਗੁਨ ਗਾਵਹੁ

॥ ੩੫ ॥

ਕਾਲ ਬਿਤਾਵਹੁ ਮਿਲਿ ਸਤਿਸੰਗ।

ਪ੍ਰੇਮਾ ਭਗਤਿ ਬਿਖੈ ਮਨ ਰੰਗ।'

ਕਰੀ ਬੋਹੜੇ ਪੁਨ ਅਰਦਾਸ।

'ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਮੈਂ ਰਾਵਰਿ ਦਾਸ ॥ ੩੬ ॥

ਕੌਨ ਜੀਵਕਾ ਕੋ ਮੈਂ ਕਰੋਂ?

ਜਿਸ ਤੇ ਭਵਜਲ ਦੁਸ਼ਤਰ ਤਰੋਂ।

ਜਿਸ ਮਹਿ ਦੋਸ਼ ਨ ਲਾਗੈ ਕੋਈ।

ਅਬ ਰਾਵਰ ਆਗਯਾ ਦਿਹੁ ਸੋਈ'

॥ ੩੭ ॥

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਸੁਨਿ ਗਿਰਾ ਉਚਾਰੀ।

'ਤਯਾਗਹੁ ਕੁਲ ਕੀ ਕਿਰਤਿ ਕੁਕਾਰੀ'।

'ਖੋਟੀ ਕਾਰ ਭਾਵ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਿਰਤ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਪਿਤਾ ਪਿਤਾਮਾਂ ਤੋਂ ਚੋਰੀ ਦੀ ਬਾਣ ਦੱਸੀ ਸੀ, ਛੱਡ ਦੇਹ, ਦਯਾਨਤਦਾਰੀ ਵਾਲੀ ਸੁਨਯਾਰੇ ਦੀ ਕਿਰਤ ਦੇ ਉਲਟ ਉਪਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਿੱਛੇ ਕਹਿ ਆਏ ਹਨ ਕਿ:- 'ਸੁਨਿ ਗੁਰ ਕਹਯੋ 'ਕਿਰਤਿ ਕਰਿ ਸੋਈ। ਧਰਮ ਸਮੇਤਿ ਨ੍ਰਿਬਾਹਹਿ ਸੋਈ।'

'ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਹੋੜਾ ਹੁਣ ਆਤਮ ਅਰੂਢ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਜਗਤ ਉਧਾਰ ਦਾ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਕੰਮ ਸੌਂਪ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰੂਹਾਨੀ ਕਾਰੀਗਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਵੇਂ ਹੋਰ ਗੁਰਮੁਖ ਹੋ ਗਿਆ ਦੀ ਕਿਰਤ ਛੁਡਾ ਕੇ ਮੰਜੀਆਂ ਬਖਸ਼ੀਆਂ ਸਨ।

ਮਮ ਹਿਤ ਗ੍ਰਿਹ ਮਹਿ ਲੰਗਰ ਕੀਜੈ।

ਆਇ ਛੁਧਿਤ ਨਰ ਤਿਨ ਕੋ ਦੀਜੈ

॥ ੩੮ ॥

ਮਮ ਸਿੱਖੀ ਕੋ ਸਦਾ ਕਮਾਵਹੁ।

ਤਹੁ ਤਨ ਤੇ ਹੰਤਾ' ਬੁੱਧਿ ਉਠਾਵਹੁ।

'ਹੰਗਤਾ।

ਸੁਖ ਦੁਖ ਮਹਿ ਮਾਨਹੁ ਪ੍ਰਭੁ ਭਾਣਾ।

ਰਹਹੁ ਹਰਖ ਜੁਤਿ ਸਦਾ ਨਿਮਾਣਾ'

॥ ੩੯ ॥

ਸੁਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੀਖ ਸੁਖਾਰੀ।

ਗ੍ਰਿਹ ਗਮਨਯੋ ਕੀਨਸਿ ਉਰ ਧਾਰੀ।

ਸਦਾ ਅਨੰਦ ਬਿਲੰਦ ਨਿਮਗਨ।

ਗੁਰ ਚਰਨਨਿ ਕੀ ਲਾਗੀ ਲਗਨ ॥ ੪੦ ॥

ਦੋਹਰਾ:

ਇਸ ਬਿਧਿ ਜਿਤ ਕੋ ਜਾਤਿ ਹੈਂ, ਮਿਲਹਿ

ਸੁ ਹੋਤਿ ਨਿਹਾਲ।

ਆਨਿ ਬਿਰਾਜੇ ਸੁਧਾਸਰ, ਚਹਤਿ 'ਉਸਾਰਨਾ'।

ਚਿਨਾਵਨ' ਤਾਲ ॥ ੪੧ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਬਹੋੜੇ ਕੋ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਪੰਚ
ਚੜ੍ਹਾਰਿਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥ ੪੫ ॥

੪੬. [ਭਾਈ ਬਹਿਲੋ]

੪੫<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੪੭

ਦੋਹਰਾ:

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਇਸ ਭਾਂਤਿ ਸਿਖ, ਕਰੇ ਦਯੋ
ਉਪਦੇਸ਼।

ਸਿਮਰਤਿ ਹੈਂ ਸਤਿਨਾਮ ਕੇ, ਮੇਟਤਿ
ਸਕਲ ਕਲੇਸ਼ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੀ ਕੀਰਤਿ।
ਨਿਤਿ ਪ੍ਰਤਿ ਹੋਤਿ ਅਧਿਕ ਬਿਸਤੀਰਤਿ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰਦਾਸ ਕੇ ਆਗੇ।
ਭਏ ਜੁ ਸਿੱਖਜ ਮਹਾਂ ਬਡਭਾਗੇ ॥ ੨ ॥

ਅਰੁ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮਦਾਸ ਤੇ ਕੇਈ।
ਪਾਇ ਸੁਮਤਿ ਹੋਏ ਸਿਖ ਜੇਈ।
ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕੀ ਸੁਨਿ ਕਾਰ।
ਜਿਹ ਸੇਵੇ ਫਲ ਪਾਇ ਉਦਾਰ ॥ ੩ ॥

ਸੋ ਸਭਿ ਆਵਤਿ ਘਰ ਕੋ ਤਯਾਗੇ।
ਖਨਹਿ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਸੇਵਾ ਲਾਗੇ।
ਕੇਤਿਕ ਕਰਹਿ ਪਜਾਵਨਿ ਕਾਰ।
ਮਾਟੀ ਚੀਕਨਿ ਲੇਹਿ ਸੁਧਾਰ ॥ ੪ ॥

'ਆਵਿਆਂ ਦੀ।

'ਚੀਕਣੀ ਮਿੱਟੀ।

ਸੰਚੇ ਮਾਂਹਿ ਈਂਟਕਾ ਢਾਰੈਂ।
ਸੁਸ਼ਕ ਕਰਨ ਕੋ ਇਤ ਉਤ ਧਾਰੈਂ।
ਕੇਤਿਕ ਸਿਰ ਧਰਿ ਢੋਵਨ ਕਰਿਹੀਂ।
ਜਹਾਂ ਪਜਾਵੇ ਤਹਿ ਲੇ ਧਰਿਹੀਂ ॥ ੫ ॥

'ਧਰਦੇ ਹਨ।

ਕੇਤਿਕ ਗਹਿ ਕਰਿ ਨਿਜ ਮਤਿ ਸੰਗ।
ਚਿਨਹਿ ਸੁ ਈਂਧਨ ਕਰਹਿ ਉਤੰਗ।

'ਚਿਣਦੇ ਹਨ ਬਾਲਣ।

ਕੇਤਿਕ ਕੂਰਾ ਕਰੈਂ ਸਕੇਲਨ।
ਈਂਟ ਪਕਾਵਨ ਹਿਤ ਕਰਿ ਮੇਲਨਿ ॥ ੬ ॥

'ਕੂੜਾ।

ਕੋ ਭੋਜਨ ਨਿਜ ਘਰ ਤੇ ਖਾਇ।
ਸਭਿ ਦਿਨ ਗੁਰੁ ਕੀ ਸੇਵ ਕਮਾਇ।
ਕੇਤਿਕ ਦਰਬ ਅਰਪ ਹੈਂ ਆਇ।

ਬ੍ਰਿੰਦ ਮਿਹਨਤੀ ਦੇਤਿ ਲਗਾਇ ॥ ੭ ॥

ਕੇਤਿਕ ਦੇਗ ਅਹਾਰ ਕਰੰਤੇ।
 ਸਰ ਕੀ ਸੇਵਾ ਲਗੇ ਰਹੰਤੇ।
 ਕੇਤਿਕ ਅਜਮਤਿ ਕੇ ਜੁਤਿ ਭਾਰੀ।
 ਜਾਇੰ ਨਿਸਾ ਨਿਜ ਸਦਨ ਮਝਾਰੀ ॥ ੮ ॥
 ਹੋਤਿ ਭੋਰ ਕੇ ਆਵਤਿ ਸੋਈ।
 ਸਰ ਕੀ ਸੇਵ ਲਗੇ ਸਭਿ ਕੋਈ।
 ਸਫਲ ਜਨਮ ਅਪਨੇ ਕੋ ਜਾਨਹਿ।
 ਸਗਰੇ ਦਿਵਸ ਟਹਿਲ ਕੋ ਠਾਨਹਿ ॥ ੯ ॥
 ਸਤਿਗੁਰ ਅਰਜਨ ਅੰਤਰਜਾਮੀ।
 ਜੋ ਸੇਵਹਿ ਸੋ ਜਾਨਹਿ ਸ੍ਵਾਮੀ।
 ਮਹਾਂ ਮਹਾਤਮ ਚਹਤਿ ਬਿਥਾਰਾ।
 ਜੋ ਸਿਖ ਹੋਇ ਕਾਮਨਾ ਵਾਰਾ ॥ ੧੦ ॥
 ਇਸ ਜਗ ਕੇ ਸੁਖ ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਦੀਨਿ।
 ਪੁਨ ਪ੍ਰਲੋਕ ਮਹਿ ਸੁਭ ਗਤਿ ਕੀਨਿ।
 ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਰ ਕੀ ਨਿਤਿ ਕਾਰ।
 ਹੁਯੋ ਜਾਤਿ ਖਨਿ ਵਹਿਰ ਨਿਕਾਰ ॥ ੧੧ ॥
 ਜੋ ਸਿਖ ਲੰਮੇ ਦੇਸ ਮਝਾਰ।
 ਧੰਨੀ, ਘੋਪ ਕਿ ਪੋਠੋਹਾਰ।
 ਤਖਤ ਹਜ਼ਾਰਾ, ਛੱਛ ਹਜ਼ਾਰਾ।
 ਕਾਬਲ ਨਗਰਿ, ਪਿਸ਼ੌਰ, ਕੰਧਾਰਾ
 ॥ ੧੨ ॥
 ਬਲਖ ਬੁਖਾਰਾ ਅਰੁ ਮੁਲਤਾਨ।
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਪਸ਼ਚਮ ਦਿਸ਼ਿ ਜਾਨ।
 ਛਠੇ ਮਾਸਕੈ ਸੰਮਤ ਮਾਂਹੀ।
 ਦਰਸਨ ਕਰਨ ਆਇੰ ਗੁਰ ਪਾਂਹੀ
 ॥ ੧੩ ॥
 ਰਹੈ, ਕਿਤਿਕ ਦਿਨ ਸੇਵਾ ਸਰਿ ਕੀ।
 ਕਰਹਿ, ਪ੍ਰੇਮ ਧਰਿ ਸਰਧਾ ਉਰ ਕੀ।
 ਬਹੁਰੋ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਢਿਗ ਆਇ।
 ਜਾਚਹਿ ਬਿਦਾ ਸਦਨ ਕੋ ਜਾਇੰ ॥ ੧੪ ॥
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਤਿਨ ਸੋਂ ਤਬਿ ਕਹੈ।
 'ਹੇ ਸਿਖ! ਤੁਵ ਨੰਦਨ ਕੈ ਅਹੈਂ?

'ਛੀਵੇਂ ਮਹੀਨੇ ਯਾ ਸਾਲ ਵਿਚ।

ਕੈ ਭ੍ਰਾਤਾ ਮਿਲਿ ਬਨਜ ਕਰੰਤੇ?
 ਕਬਿ ਕੇ ਸਿੱਖੀ ਆਪ ਧਰੰਤੇ?' ॥ ੧੫ ॥
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਸੋ ਬਾਕ ਭਨੇ ਹੈਂ।
 'ਪਿਤਾ ਪਿਤਾਮਾ ਸਿੱਖਯ ਬਨੇ ਹੈਂ।
 ਪੁੱਤ੍ਰ ਚਾਰ ਹੈਂ ਰਾਵਰਿ ਕਰੁਨਾ।
 ਬੈਠਿ ਦੁਕਾਨ ਬਨਜ ਕੋ ਕਰਨਾ' ॥ ੧੬ ॥
 ਸੁਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਤਿਹ ਸੋ ਫੁਰਮਾਇੰ।
 'ਦੈ ਸੁਤਿ ਦਿਹੁ ਹਮ ਕੋ ਇਸ ਥਾਇੰ।
 ਗੁਰਪੁਰਿ ਮਹਿ ਬਸ ਕਰਹਿ ਦੁਕਾਨ।
 ਲਾਭਹਿ ਲਾਭ ਬਨਜ ਕੋ ਠਾਨਿ' ॥ ੧੭ ॥ ¹ਵਿਉਪਾਰ ਕਰਨ।
 ਬਾਕ ਮਾਨ ਸੋ ਆਨਿ ਬਸਾਵੈਂ।
 ਜਿਸ ਕੇ ਜੁਗ ਸੁਤ ਇਕ ਤਹਿ ਆਵੈ।
 ਇਕ ਦਿਸ਼ਿ ਅਪਨੋ ਸਦਨ ਚਿਨਾਏ'। ¹ਉਸਰਵਾਕੇ।
 ਦਿਸਿ ਦੂਸਰਿ ਸਰ ਸੁਧਾ' ਬਨਾਏ ¹ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰੋਵਰ।
 ॥ ੧੮ ॥
 ਦੋਨਹੁ ਬੀਚ ਬਜਾਰ ਪਵਾਯੋ।
 ਗਨ ਹਾਟਨ ਕੋ ਬਜੋਤ ਬਨਾਯੋ।
 ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਗੁਰ ਕੀ ਖੁਸ਼ੀ ਬਿਲੋਕਿ।
 ਆਵਹਿ ਸਿੱਖ ਕਰਹਿ ਨਿਜ ਓਕ' ¹ਘਰ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ।
 ॥ ੧੯ ॥
 ਆਪਨ' ਬੀਚ ਬਜਾਰ ਬਨਾਵੈਂ*। ¹ਹੱਟੀਆਂ। *ਪਾ:-ਚਿਨਾਵੈਂ।
 ਬਸਨ ਹੇਤ ਨਿਜ ਸਦਨ ਚਿਨਾਵੈਂ।
 ਨਰ ਗਨ' ਪੁਰਿ ਮਹਿ ਹੋਵਨ ਲਾਗੇ। ¹ਬਹੁਤ ਲੋਕੀਂ।
 ਆਨਿ ਆਨਿ ਬਾਸਹਿ' ਬਡਿਭਾਗੇ ¹ਵਸਣਲਗ।
 ॥ ੨੦ ॥
 ਕਰਨਿ ਲਗੇ ਬਿਵਹਾਰ ਬਡੇਰੇ।
 ਜਹਿ ਕਹਿ ਅਪਨੇ ਸਿੱਖ ਜੁ* ਹੇਰੇ। ¹ਪਾ:-ਸੇਵਾ।
 ਤਹਿ ਤੇ ਆਪ ਬੁਲਾਵੈਂ ਨਾਥ।
 ਲਾਗਹਿ ਸੇਵ ਜੁ ਸ਼ਰਧਾ ਸਾਥ ॥ ੨੧ ॥
 ਕੇਤਿਕ ਸਿੱਖਯ ਆਪ ਤੇ ਆਏ।
 ਕਿਨਹੂੰ ਢਿਗ ਨਰ ਪਠੇ ਬੁਲਾਏ।
 ਪੂਰਨ ਹੋਤਿ ਜਾਚਨਾ ਜਯੋਂ ਜਯੋਂ।

ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਜਸੁ ਆਵੈਂ ਸਭਿ ਤਜੋਂ ਤਜੋਂ

॥ ੨੨ ॥

ਦੋਹਰਾ:

'ਮਾਲਵੇਂ ਵਿਚ ਹੈ, ਫਫੜੇ ਭਾਈ ਕੇ।

ਫਫਰੇ ਗ੍ਰਾਮ' ਬਿਖੈ ਬਸੈ,

ਬਹਿਲੋ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਜਾਟ।

ਖੂੰਡੀ ਕਰ ਮਹਿ ਧਾਰਿ ਕੈ,

ਕਰਹਿ ਸ਼ੇਖ ਕੋ' ਠਾਟ ॥ ੨੩ ॥

'ਭਾਵ ਸਰਵਰ ਦਾ।

ਚੌਪਈ:

ਬਹੁਤੇ ਮਾਨੁਖ ਸੰਗ ਲਗਾਇ।

ਪਰਸਹਿ ਜਾਇ ਨਿਗਾਹੇ ਥਾਇ।

ਸਰਵਰ ਕੋ ਮੁਰੀਦ ਨਿਤ ਰਹੈ।

'ਸੁਲਤਾਨੀ' ਤਿਸ ਕੋ ਸਭਿ ਕਹੈਂ ॥ ੨੪ ॥

ਗੁਰੂ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਸੁ ਪਠਾਯੋ।

ਗਯੋ ਸਿੱਖ ਨੇ ਸਕਲ ਸੁਨਾਯੋ।

ਗੁਰੂ ਹੁਕਮ ਕੋ ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਤਦਾ।

ਕਹਯੋ 'ਨ ਮੇਲਿ ਤਿਨਹੁ ਸੋ ਕਦਾ ॥ ੨੫ ॥

ਹਮ ਕਬਿ ਮਿਲੇ, ਨਹੀਂ ਕਬਿ ਗਏ।

ਲਿਖਿਨਿ ਪਵਨਿ ਕੋ' ਪ੍ਰਥਮੁ ਨ ਭਏ।

'ਕੋਈ ਕਦੇ।

ਤਿਨਿ ਸਮੀਪਿ ਕਿਮ ਜਾਵਨ ਬਨੈ?

ਦੇਖਹੁ ਕਰਿ ਬਿਚਾਰ ਨਿਜ ਮਨੈ ॥ ੨੬ ॥

ਭੇਖ ਭਿਰਾਈ' ਕੋ ਤਨ ਕਰੋਂ।

'ਢੋਲ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦਾ। ਨਗਾਹੇ ਦਾ ਚੇਲਾ।

ਖੂੰਡੀ ਖਲਰਾ' ਗਲ ਮਹਿ ਧਰੋਂ।

'ਖੱਲ ਦੀ ਝੋਲੀ।

ਇਸੀ ਦੇਸ਼ ਕੇ ਨਰ ਗਨ ਸਾਰੇ।

ਮੁਝ ਸਨਮਾਨਹਿ ਚਲਹਿ ਪਿਛਾਰੇ

॥ ੨੭ ॥

ਮੁੱਖ ਸਭਿਨਿ ਮਹਿ ਮੁਰ ਬਡਿਆਈ।

ਰਹੈਂ ਸੈਂਕਰੇ ਨਰ ਚਹੁਘਾਈ।

ਮੈਂ ਆਗੇ ਬਿਤ ਹੁਇ' ਸੁਲਤਾਨ।

'ਅਗੇ ਹੋ ਕੇ (ਮੁਖੀ ਹੋ ਕੇ)।

ਜਾਰਤਿ' ਕੋ ਕਰਿਵਾਇ ਮਹਾਂਨ ॥ ੨੮ ॥

'ਜ਼ਜ਼ਾਰਤ, ਯਾਤ੍ਰਾ।

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਮੇਰੀ ਅਬਿ ਬਾਤ।

ਤਿਹ ਤਜਿ ਚਲਨਿ ਬਨੈ ਕਿਸ ਭਾਂਤ।

ਬਿਨਾਂ ਲਾਭ ਦੇਖੇ ਕਿਸ ਥਾਨ।

ਮੂਰਖ ਭੀ ਨ ਪ੍ਰਵਿਰਤਹਿ ਜਾਨ' ॥ ੨੯ ॥

ਇਮੁ ਸੁਨਿ ਕੈ ਸਿਖ ਚਲਯੋ ਸੁ ਗਯੋ।

ਗੁਰੁ ਸੋਂ ਸਰਬ ਜਨਾਵਤਿ ਭਯੋ।

'ਸਤਿਗੁਰ ਘਰ ਕੋ ਨਾਂਹਿਨ ਮੇਲੀ'।

¹ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦਾ ਮਿਲਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ।

ਭੇਦ ਨ ਜਾਨਹਿ, ਆਇਸੁ ਪੇਲੀ'

॥ ੩੦ ॥

ਸੁਨਿ ਸਿਖ ਤੇ ਸਗਰੀ ਤਿਸਿ ਬਾਤਿ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਬੋਲੇ ਮੁਸਕਾਤਿ।

'ਬਹੁਰ ਜਾਇ ਕਹੁ ਹੁਕਮ ਹਮਾਰਾ'।

ਸੁਧਿ ਨ ਰਹੀ ਤੁੰਵ ਰਿਦੇ ਮਝਾਰਾ ॥ ੩੧ ॥

ਯਾਂ ਤੇ ਜਾਤ' ਤੁਰਕ ਕੀ ਗੋਰ²।

¹ਜਾਂਦਾ ਹੈਂ। ²ਕਬਰ ਤੇ।

ਮਾਨਹਿ ਬਿਨ ਬੁਧਿ ਤੇ ਕਰ ਜੋਰ।

ਭੇਡ ਚਾਲ ਨਰ ਮੰਦਨ ਕੇਰੀ।

ਹੋਤਿ ਪ੍ਰਵਿਰਤਿ ਅਪਰ ਕੋ ਹੇਰੀ'।

¹ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਲਗ ਪੈਣਾ ਜਿਵੇਂ ਭੇਡ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਭੇਡ ਮਗਰ ਟੁਰਦੀ ਹੈ।

॥ ੩੨ ॥

ਬੁਰੀ ਭਲੀ ਨਹਿ ਕਰਤਿ ਬਿਚਾਰਿ।

ਮਾਨਹਿ ਤੁਰਕ, ਜਨਮ ਕੋ ਹਾਰਿ।

ਦੁਹਿ ਲੋਕਨ ਮਹਿ ਨਹਿਨ ਸਹਾਈ।

ਪੂਜਹਿ ਗੋਰ, ਨਰਕ ਪੁਨ ਪਾਈ ॥ ੩੩ ॥

ਤੂੰ ਗੁਰੁ ਘਰ ਕੋ ਦਾਸ ਸਦੀਵਾ।

ਸੇਵਾ ਕਰਤਿ ਮਹਾਂ ਮਨ ਨੀਵਾ।

ਜਹਿ ਜਹਿ ਭਾ ਅਵਤਾਰ ਹਮਾਰਾ।

ਤਹਾਂ ਤਹਾਂ ਤੈਂ ਸਾਥ ਸੰਭਾਰਾ ॥ ੩੪ ॥

ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੋ ਕਸ਼ਟ ਮਿਟਾਇ'।

¹ਮਿਟਾਣ ਦਾ।

ਸਮਾਂ ਭਯੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਅਬਿ ਆਇ।

ਅਨਿਕ ਜਨਮ ਮਹਿ ਘਾਲੀ ਘਾਲ।

ਤਿਸ ਕੋ ਫਲਿ ਅਬਿ ਮਿਲਹਿ ਬਿਸਾਲ

॥ ੩੫ ॥

ਜਿਸਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੋ ਜਾਚਤਿ ਜਬੈ।

ਸਮਾਂ ਜਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਸੋ ਅਬੈ'।

ਇਮਿ ਸੁਨਿ ਕੈ ਸਿਖ ਪੁਨਹੁ ਸਿਧਾਯੋ⁺।

⁺ਪਾ:-ਸੁ ਧਾਯੋ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਕੋ ਫੁਰਮਾਨ ਬਤਾਯੋ ॥ ੩੬ ॥

ਅਨਿਕ ਜਨਮ ਕੇ ਮੇਲੀ ਅਹੈ।

ਮੁਕਤਿ ਹੋਨ ਕੇ ਜਾਚਤਿ ਰਹੈ।

ਸੋ ਅਬਿ ਸਮਾਂ ਪਹੁੰਚਯੋ ਆਇ।

ਗੁਰ ਢਿਗ ਚਲਹੁ ਲੇਹੁ ਸੋ ਪਾਇ ॥ ੩੭ ॥

ਸੁਨਿ ਬਹਿਲੋ ਚੱਕ੍ਰਿਤ ਹੁਇ ਰਹਯੋ।

ਕਿਤੀ ਬਾਰ ਸੋਚਤਿ ਪੁਨ ਕਹਯੋ।

ਮੈਂ ਅੱਗਯਾਨੀ ਜਾਨਤਿ ਨਾਂਹੀ।

ਹੁਤੋ ਜਨਮ ਕਿਤਿ ਜਾਚਤਿ ਆਹੀ? ^{ਕਿੰਨੇ ਜਨਮ ਹੋਏ ਹਨ ਮੇਰੇ? ਤੇ ਕੀ ਮੰਗਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ?}

॥ ੩੮ ॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਤਾ ਕੋਇ ਦਿਖਰਾਵੈਂ।

ਨਿਜ ਸ਼ਕਤੀ ਕਰਿ ਮੋਹਿ ਬੁਲਾਵੈਂ।

ਇਮਿ ਕਹਿ ਸਿਖ ਕੀ ਸੇਵਾ ਠਾਨੀ।

ਨਿਮਜੋ ਗੁਰੂ ਦਿਸ਼ ਮਨ ਕ੍ਰਮ ਬਾਨੀ

॥ ੩੯ ॥

ਭੋਰਿ ਭਯੋ ਸਿੱਖ ਕਰਯੋ ਬਿਸਰਜਨ।

ਹਾਥ ਬੰਦਿ ਕੈ ਬਹੁ ਬਿਨਤੀ ਭਨਿ।

^{ਕਹਿਕੇ।}

ਸਤਿਗੁਰ ਪਤਾ ਦੇਹਿ ਜਬਿ ਮੋਹੀ।

ਤਬਿ ਆਵਨ ਨਿਸ਼ਚੈ ਤਿਤ ਹੋਹੀ

॥ ੪੦ ॥

ਯੋਂ ਸੁਨਿ ਗਯੋ ਸਿੱਖਯ ਗੁਰ ਪਾਸਿ।

ਸਰਬ ਭਾਂਤਿ ਕੀਨਸਿ ਅਰਦਾਸਿ।

ਪਤਾ ਚਹਤਿ ਕਹਿ -ਮੈਂ ਅੱਗਯਾਨੀ-।

ਭਾ ਅਧੀਨ ਕਹਿ ਬਿਨਤੀ ਬਾਨੀ ॥ ੪੧ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਭਾਈ ਬਹਿਲੋ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਖਸ਼ਟ
ਚਤੁਰੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥ ੪੬ ॥

੪੭. [ਭਾਈ ਬਹਿਲੋ-ਜਾਰੀ]

੪੬<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>> ੪੮

ਦੋਹਰਾ:

ਤਿਸ ਕੇ ਪੂਰਬ ਜਨਮ ਕੋ,

ਪਤਾ ਲਿਖਜੋ ਗੁਰ ਰਾਇ।

ਕਾਗਦ ਕਰਿ ਕੈ ਖਾਮ ਕੋ^੧,^੧ਬੰਦ ਕਰਕੇ।

ਦੀਨਹੁ ਸਿੱਖਜ ਪਠਾਇ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਬਹਿਲੋ ਨਿਕਟਿ ਸਿੱਖਜ ਪੁਨ ਆਯੋ।

ਗੁਰੂ ਹੁਕਮਨਾਮੋ ਦਿਖਰਾਯੋ।

ਲੇ ਕਰਿ ਸਿਖ ਤੇ ਸਿਰ ਪਰ ਰਖਜੋ।

ਖੋਲਜੋ ਕਾਗਦ ਪਠਿ ਸਭਿ ਲਖਜੋ ॥ ੨ ॥

ਪ੍ਰਥਮ ਜਨਮ ਕੇ ਇਕ ਦੁਇ ਪਤੇ।

ਪਠਿ ਕਰਿ ਅਚਰਜ ਚਿਤ ਮਹਿ ਅਤੇ।

ਕਰਿ ਬਿਚਾਰ ਉਰ ਇਮ ਠਹਿਰਾਈ।

-ਜਾਨੋਂ ਬਨਹਿ^੧ ਗੁਰੂ ਸ਼ਰਣਾਈ ॥ ੩ ॥^੧ਜਾਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਜੇ ਅਬਿ ਭਾਗ ਜਗੇ ਕੁਛ ਮੋਰੇ।

ਮਿਟਹਿ ਜਗਤ ਬੰਧਨ ਦੁਖ ਘੋਰੇ।

ਜਿਸ ਹਿਤ ਮੁਨਿ ਜਨ ਕਰਹਿ ਉਪਾਇ।

ਰਾਜ ਬਿਭੂਤਿ ਤਜਹਿ ਸਮੁਦਾਇ^੧ ॥ ੪ ॥^੧ਕਠਨਤਾ ਨਾਲ ਲੱਭਣ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਅਨਿਕ ਭਾਂਤਿ ਕੇ ਤਪ ਕਹੁ ਤਾਪਤਿ।

ਕਰਹਿ ਜੋਗ ਜਿਸ ਹਿਤ ਦੁਹ ਪ੍ਰਾਪਤਿ^{੧*}।^੧ਸਖੀ ਸਰਵਰ ਦਾ। ^{*}ਪਾ:-ਸੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਦੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤਿ।

ਸੁਤਿ ਬਨਿਤਾ ਕੋ ਤਜਾਗਹਿ ਮੋਹ।

ਬਿਚਰਹਿ ਸਦਾ ਇਕਾਕੀ ਹੋਹਿ ॥ ੫ ॥

ਨਿਤਾਪ੍ਰਤਿ ਮੈਂ ਪੂਜਕ ਸਰਵਰ^੧।^੧ਗਿਆਨ ਦਾਤਾ।

ਅਨੁਸਾਰੀ ਮੇਰੇ ਹੈਂ ਬਹੁ ਨਰ।

ਅਬਿ ਮੈਂ ਗਮਨੋਂ ਸਤਿਗੁਰੁ ਪਾਸਿ।

ਪਰੋਂ ਸ਼ਰਨਿ ਕਰਿ ਕੈ ਅਰਦਾਸ ॥ ੬ ॥

ਤਹਿ ਗਮਨੇ ਮਮ ਸ਼੍ਰੇਯ ਜੁ ਅਹੈ।

ਤੋਂ ਸਰਵਰ ਮੁਝ ਕੁਛ ਨਹਿ ਕਹੈ।

ਪੂਰਬ ਕਰਮਨਿ ਕੋ ਸਭ ਫਲੇ।

ਅਸ ਗਜਨਦ^੧ ਸਤਿਗੁਰੁ ਜੇ ਮਿਲੇ ॥ ੭ ॥^੧ਭਾਵ ਸਰਵਰ ਸਾਰੇ ਵਿਘਨ ਪਾਵੇ।

ਤਹਾਂ ਗਏ ਜੇ ਨਹਿ ਕੱਲਜਾਨ।
 ਤੋ ਮੁਝ ਕੋ ਨਿਜ ਸੇਵਕ ਜਾਨਿ।
 ਗਮਨਤਿ ਕਰੈਂ ਬਿਘਨ ਸਮੁਦਾਇ।
 ਕੈ ਸੁਪਨੇ ਮਹਿ ਕਛੂ ਜਨਾਇ- ॥ ੮ ॥
 ਕਹਯੋ ਬਹੁਤ ਗੁਰ ਸਿਖ ਨੇ ਤਾਂਹਿ।
 'ਨਿਸਚੈ ਤੁਰਕ ਕਹਾਂ ਤਜਿ ਨਾਂਹਿ' ?¹ 'ਤੁਰਕਾਂ ਤੇ ਨਿਸਚਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ।
 'ਚਿਰੰਕਾਲ ਕੋ ਸੇਵਕ ਤਾਂ ਕੋ।
 ਜਾਨੋ^੧ ਪੂਰਬ ਸਮ ਹਿਤ ਤਾਂ ਕੋ' ॥ ੯ ॥^੧ ਪਾ:-ਜਾਨੇ।
 ਇਮਿ ਮਨ ਠਾਨਿ ਚਲਯੋ ਘਰ ਤਜਾਗਿ।
 ਜਿਸ ਕੇ ਭਾਲ ਜਗੇ ਬਡਿ ਭਾਗਿ।
 ਬਾਮ ਦਾਹਿਨੇ ਸਨਮੁਖ ਸਾਰੇ।
 ਸੁੰਦਰ ਭਏ ਸ਼ਗੁਨ ਸੁਖ ਵਾਰੇ^੧ ॥ ੧੦ ॥^੧ ਪਾ:-ਗੁਨਵਾਰੇ।
 ਸ੍ਰੀ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਸਭਿ ਜਗ ਦਾਨੀ^੧।^੧ ਜਗਤ ਦਾਤੇ ਦੀ
 ਅਪਨੇ ਪਰ ਕਰੁਨਾ ਤਿਸ ਜਾਨੀ।
 ਤਉ ਭਿਰਾਈ ਭੇਸ ਧਰਯੋ ਹੈ।
 ਉਰ ਬਿਚਾਰ ਇਮਿ ਪ੍ਰਨਹਿ^੧ ਕਰਯੋ ਹੈ^੧ ਪ੍ਰਣ।
 ॥ ੧੧ ॥
 -ਸਤ੍ਰਦ੍ਰਵ ਸਲਿਤਾ^੧ ਲਗ ਅਸ ਭੇਸ।^੧ ਦਰਯਾ ਸਤਲੁਜ।
 ਨਿਜ ਸਰੀਰ ਮਹਿ ਧਰੋਂ ਅਸ਼ੇਸ਼।
 ਤਹਿ ਲੋ ਸਰਵਰ ਮੋਹਿ ਹਟਾਇ।
 ਤੋ ਹਟਿ ਆਉਂ ਨ ਗੁਰੁ ਢਿਗ ਜਾਇ
 ॥ ੧੨ ॥
 ਰਹੋਂ ਅਬਿਘਨ ਅਸੁਪਨ^੧ ਜਿ ਚਲਤਾ।^੧ ਬਿਨਾਂ ਵਿਘਨ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੁਪਨੇ ਦੇ।
 ਤੋ ਨਿਜ ਭੇਸ ਅਰਪਹੋਂ ਸਲਿਤਾ^੧ -।^੧ ਨਦੀ ਨੂੰ।
 ਇਮਿ ਮਨ ਧਾਰਿ ਚਲਯੋ ਮਗ ਮਾਂਹਿ।
 ਉਰ ਦੁਚਿਤਾ ਮਨ ਕੋ ਬਿਤਿ^੧ ਨਾਂਹਿ^੧ ਟਿਕਾਉ।
 ॥ ੧੩ ॥
 ਸਨੈ ਸਨੈ ਸਤ੍ਰਦ੍ਰਵ ਤਟ ਆਯੋ।
 ਕਰਿ ਇਸ਼ਨਾਨ ਅਸਨ ਕੁਛ ਖਾਯੋ।
 ਤਰੀ ਤੀਰ ਬਿਤਿ ਪਿਖਿਕਰਿ ਤਜਾਰ^੧।^੧ ਤਜਾਰ ਬੇੜੀ ਕੰਢੇ ਖੜੀ ਦੇਖਕੇ।
 ਚਢਿ ਬੈਠਯੋ ਉਲੰਘਨ ਹਿਤਪਾਰ ॥ ੧੪ ॥
 ਜਬਿ ਪ੍ਰਵਾਹ ਮੈ ਨੌਕਾ ਆਈ।

ਖੁੰਡੀ ਖਲਰਾ^੧ ਦੀਨਿ ਬਹਾਈ। 'ਖੱਲ ਜੋ ਸੁਲਤਾਨੀ ਭਿਰਾਈ ਪਹਿਨਦੇ ਹਨ।
 ਸੰਸੈ ਛੋਰਿ ਏਕ ਦਿਸ਼ ਹੋਵਾ।
 ਕੂਕ ਤੁਰਕ ਕੋ ਮਾਨਨਿ ਜੋਵਾ^੧ ॥ ੧੫ ॥ 'ਤੁਰਕ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਕੂੜਾ ਵੇਖਯਾ।
 ਬਡੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਬੀਚ ਸੋ ਗੇਰਾ।
 ਦ੍ਰੈ ਕਰ ਬੰਦਿ ਨਿਮਜੋ ਤਿਸਿ ਬੇਰਾ।
 ਚਿਤ ਮਹਿ ਨਿਸ਼ਚੈ ਕਰਿ ਧਰਿ ਆਸ।
 ਇਕ ਮਨ ਹੁਇ ਗਮਨਜੋ ਗੁਰੁ ਪਾਸ
 ॥ ੧੬ ॥
 ਕ੍ਰਮ ਕ੍ਰਮ ਪੰਥ ਉਲੰਘਿਯੋ ਸਾਰਾ।
 ਆਇ ਪਹੁਚਿਯੋ ਗੁਰ ਦਰਬਾਰਾ।
 ਬੈਠੇ ਜਿਹ ਠਾਂ ਪੁਰਖ ਕ੍ਰਿਪਾਲ।
 ਕਰਹਿ ਖਨਾਵਨਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਤਾਲ ॥ ੧੭ ॥
 ਦੋਨਹੁ ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਹੁਇ ਦੀਨ।
 ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਬੰਦਨ ਕੀਨਿ।
 'ਨਿਜ ਸੇਵਕ ਲਖਿ, ਲੀਨਿ ਬੁਲਾਈ।
 ਮੈਂ ਅੰਗਯਾਨੀ ਲਖੋਂ ਨ ਕਾਈ ॥ ੧੮ ॥
 ਬਿਰਦ ਗਰੀਬ ਨਿਵਾਜ ਤੁਮਾਰੇ।
 ਸ਼ਰਣਾਗਤਿ ਕੇ ਨਿਤ ਰਖਵਾਰੇ।
 ਰਾਵਰਿ ਕੇਰਿ ਆਸਰੇ ਆਏ।
 ਕੋਟ ਜਨਮੁ ਨਿਤ ਸੰਕਟ ਪਾਏ ॥ ੧੯ ॥
 ਲਾਜ ਨਾਮ ਅਪਨੇ ਕੀ ਰਾਖਹੁ।
 ਲਖਿ ਸੇਵਕ ਮੁਝ ਸੇਵਾ ਭਾਖਹੁ।
 ਮਹਿਮਾ ਹਮ ਨਹਿ ਲਖਹਿ ਤੁਮਾਰੀ।
 ਰਾਵਰਿ ਰੂਪ ਨਰਨਿ ਉਪਕਾਰੀ ॥ ੨੦ ॥
 ਬਿਨੈ ਸੁਨਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਗੁਰੂ।
 'ਹੁਇ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਕਾਰਜ ਪੂਰੂ।
 ਦੇਵੀ ਦੇਵਨਿ ਤੇ ਫਲ ਪਾਵਨਿ।
 ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸ਼ਨੁ ਮਹੇਸ਼ੁਰ ਧਯਾਵਨਿ
 ॥ ੨੧ ॥
 ਸ਼ਰਧਾ ਧਰਿ ਸਭਿ ਤੇ ਫਲ ਪਾਇ।
 ਬਿਨ ਸ਼ਰਧਾ ਕੁਛ ਹਾਥ ਨ ਆਇ।
 ਸ਼ਰਧਾ ਮੂਲ, ਭਗਤਿ ਤੁਚ^੧ ਸਾਰੇ। 'ਛਿੱਲ।

ਗਯਾਨ ਤਰੋਵਰ ਉਦੈ ਉਦਾਰੇ ॥੨੨॥

ਫਲ ਕੈਵਲ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਹੋਇ।

ਜਿਸ ਤੇ ਸੰਕਟ ਹੋਇ ਨ ਕੋਇ।

ਸ਼ਰਧਾ ਬਿਨ ਸਭਿ ਨਿਸ਼ਫਲ ਕਰਮ।

ਸੁਧਰਹਿ ਰਿਦਾ ਨ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਧਰਮੁ

॥੨੩॥

ਸ਼ਰਧਾ ਸਭਿ ਤੇ ਪੂਰਬ ਚਹੀਅਹਿ।

ਜਿਸ ਤੇ ਮਨ ਬਾਂਛਤਿ ਫਲ ਲਹੀਅਹਿ।'

ਇਮ ਕਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀਨ ਦਿਹਾਰੀ।

'ਮਜ਼ੂਰੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ।

'ਲਿਹੁ ਗੁਰੁ ਘਰ ਕੇ ਕਰਹੁ ਅਹਾਰੀ

॥੨੪॥

ਅਬਿ ਤੀਰਥ ਕੀ ਕਾਰ ਕਰੀਜੈ।

ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਕੇ ਸੰਗ ਮਿਲੀਜੈ।

ਜਹਾਂ ਈਂਟ ਕੇ ਲਗੇ ਪਜਾਵੇ।

ਬਹੁ ਈਂਧਨ ਕੇ ਸੰਗ ਪਕਾਵੇ ॥੨੫॥

ਤਹਾਂ ਸਿੱਖ ਸੇਵਾ ਬਹੁ ਕਰਿਹੀ।

ਕਰਦਮ ਤੇ ਈਂਟਨ ਕੋ ਘਰਿਹੀ।

'ਘੜਦੇ ਹਨ।

ਸੁਸ਼ਕ ਹੋਇ ਤਬਿ ਲੇਹਿ ਉਠਾਇ।

ਆਵੇ' ਬਿਖੈ ਧਰਹਿ ਸਮੁਦਾਇ ॥੨੬॥

'ਸਾਰੇ ਆਵੇ।

ਜਿਮ ਨੀਕੇ ਪਾਕਹਿ ਗਨ ਆਵੇ।

ਤਿਮ ਈਂਧਨ ਬਿਧਿ ਸੋਂ ਦਿਹੁ ਪਾਵੇ।

ਤਹਿ ਬਿਤਿ ਰਹੇ ਸਭਿਨਿ ਸੋਂ ਕਹੇ।

-ਇਹੁ ਤੀਰਥ ਕੀ ਸੇਵਾ ਲਹੇ-' ॥੨੭॥

ਇਮ ਸੁਨਿ ਕੈ ਬਹਿਲੋ ਹਰਖਾਯੋ।

ਕਰਿ ਬੰਦਨ ਸਿੱਖਨ ਮਹਿ ਆਯੋ।

ਕਰਿਬੇ ਲਗਯੋ ਟਹਿਲ ਤਿਨਿ ਸੰਗਿ।

ਸਕਲ ਦਿਵਸ ਜੇਤੋ ਬਲ ਅੰਗ' ॥੨੮॥

'ਅੰਗਾਂ ਵਿਚ।

ਨਿਸਾ ਭਏ ਜਬਿ ਫਿਰਹਿ ਅੰਧੇਰੇ।

ਜਾਚ ਲੇਤਿ ਸਿੱਖਨ ਕੇ ਡੇਰੇ।

ਅਲਪ ਅਹਾਰ ਤਬਹਿ ਕਰਿ ਰਹੈ।

ਗੁਰੁ ਪਗ ਪ੍ਰੇਮ ਚੈਨ ਦਿਨ ਲਹੈ ॥੨੯॥

ਦਿਵਸ ਬਿਖੈ ਨਿਤ ਸੇਵ ਕਮਾਵੈ।

ਸਿਮਰਨ ਕਰਤੇ ਨਿਸਾ ਬਿਤਾਵੈ।

ਬੂਝੈ ਲੋਕ 'ਈਟਕਾ ਆਵੈ।

^੧ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ।

ਕਿਸ ਤੇ ਇਕ ਨੀਕੇ ਪਕ ਜਾਵੈਂ?'

॥ ੩੦ ॥

ਤਬਹਿ ਕਿਸੂ ਨੇ ਕਹਯੋ ਸੁਨਾਇ।

ਬਿਸ਼ਟਾ ਜੇਕਰਿ ਇਨ ਮਹਿ ਪਾਇ।

ਤੋ ਆਛੀ ਪਾਕਹਿ ਹੁਇ ਲਾਲ।

ਘਸੈਂ ਨ ਫੂਟਹਿ ਸੋ ਤਤਕਾਲ' ॥ ੩੧ ॥

ਇਮ ਸੁਨਿ ਪ੍ਰੇਰੇ ਸੁਪਚ' ਬਤੇਰੇ।

^੧ਚੂੜੇ।

ਭਰੈ ਸੂਪ' ਲਦ ਰਾਸ਼ਭ ਪ੍ਰੇਰੇ^੨।

^੧ਛੱਜ। ^੨ਖੇਤੇ ਹੱਕੇ। ^੩ਪਾ:-ਇਮਿ ਸੁਨ ਲਈ ਫਾਹੁਰੀ ਹਾਥ। ਭਰਹਿ ਸੂਪ ਕੋ ਤਿਸਿ ਕੇ ਸਾਥ।

ਈਂਟਨ ਕੇ ਚਹੁਫੇਰੇ ਪਾਇ।

ਅਪਰ ਬਹੁਰ ਕੂਰਾ ਲੇ ਆਇ ॥ ੩੨ ॥

ਬਿਧਿ ਸੋਂ ਕਰਹਿ ਪ੍ਰੇਮ ਉਪਜਾਵੇ।

ਗਨ ਈਂਟਨ ਕੇ ਲਾਇ ਪਜਾਵੇ।

ਪਾਕੀ ਬਹੁ ਸੁੰਦਰ ਭਈ ਲਾਲ।

ਬਹਿਲੋ ਹਰਖਯੋ ਰਿਦੇ ਬਿਸਾਲ ॥ ੩੩ ॥

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਲਖਿ ਅੰਤਰਜਾਮੀ।

ਸੇਵਾ ਸਿੱਖਯਨ ਕੀ ਪਿਖਿ ਸ੍ਵਾਮੀ।

ਕੁਛਕ ਈਂਟਕਾ ਨਿਕਟਿ ਮੰਗਾਈ।

ਕੀਨ ਬਿਲੋਕਨ ਨੀਠ^੧ ਬਨਾਈ ॥ ੩੪ ॥

^੧ਪਾ:-ਨੀਕ।

ਪਰਮ ਪ੍ਰਸੀਦੇ ਬਾਕ ਸੁਨਾਯੋ।

'ਇਹੁ ਆਵਾ ਅਬਿ ਭਲੋ ਪਕਾਯੋ।'

ਅਤਿ ਸੇਵਾ ਬਹਿਲੋ ਕੀ ਦੇਖਿ।

ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਗੁਰੁ ਕਰਤਿ ਵਿਸ਼ੇਖ

॥ ੩੫ ॥

ਅੰਤਹਕਰਣ ਭਯੋ ਨਿਰਮਲੀਆ।

ਬਿਸ਼ੈ ਬਾਸਨਾਦਿਕ ਸਭਿ ਦਲੀਆ^੧।

^੧ਵਿਸ਼ੈ ਬਾਸਨਾ ਆਦਿਕ ਸਭ ਨਾਸ਼ ਹੋ ਗਈਆਂ।

ਇਮਿ ਸੇਵਾ ਮਹਿ ਲਗਯੋ ਘਨੇਰਾ।

ਕਰਹਿ ਪਜਾਵਨ ਕਾਜ ਬਡੇਰਾ ॥ ੩੬ ॥

ਇਕ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਗੁਰੁ ਬੈਸੇ।

ਕਹਯੋ ਲਾਂਗਰੀ ਆਇ ਸੁ ਐਸੇ।

'ਚੂਨ' ਆਜ ਨਹਿ ਭਯੋ ਤਯਾਰੀ।

'ਆਟਾ।

ਅਟਕੀ ਦੇਗ ਸੁ ਭਈ ਲਚਾਰੀ' ॥ ੩੭ ॥

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਸਿੱਖਜਨ ਸਾਥ ਅਲਾਇ।

'ਆਜ ਦੇਗ ਕੋ' ਔਰ ਚਲਾਇ।'

'ਕੋਈ ਹੋਰ।

ਸੁਨਿ ਬਹਿਲੋ ਹੁਇ ਖਰੇ ਉਚਾਰੀ।

'ਰਾਵਰ ਕਰੀ ਜੁ ਮੋਹਿ ਦਿਹਾਰੀ' ॥ ੩੮ ॥

'ਦਿਹਾੜੀਆਂ (ਦੀ ਮਜ਼੍ਹਰੀ)।

ਸਰਬ ਇਕੱਤ੍ਰ ਅਹੈ ਸੋ ਧਰੀ।

ਮੈਂ ਨਿਜ ਗੁਜਰ ਅਪਰ ਬਿਧਿ ਕਰੀ।

ਸੋ ਸਭਿ ਰਸਤ ਦੇਗ ਦਿਹੁ ਪਾਇ।

ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੁ ਦਾਨ ਤਿਹਾਰੋ ਖਾਇ' ॥ ੩੯ ॥

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਸੁਨਿ ਬੋਲੇ 'ਸਿੱਖਜ !

ਅਬਿ ਨ ਫਿਰੋ ਘਰ ਘਰ ਹਿਤ ਭਿੱਖਜ।

ਮਾਂਗ ਮਾਂਗ ਟੁਕਰੇ ਬਹੁ ਥਾਂਵਨ।

ਸੋ ਸਭਿ ਹਮ ਕੋ ਕਰੋ ਖੁਵਾਵਨ ॥ ੪੦ ॥

ਅਬਿ ਲੰਗਰ ਤੇ ਕਰਹੁ ਅਹਾਰਾ।

ਨਹਿ ਜਾਚਹੁ ਤੁਹਿ ਭਾਉ ਉਦਾਰਾ।

ਹਮਰੀ ਕਰਿ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਐਸੇ।

ਜਾਚੇ ਟੁਕਰੇ ਦੇਹੁ ਨ ਕੈਸੇ ॥ ੪੧ ॥

-ਵਾਹਿਗੁਰੂ- ਕਹਿ ਅਰਪਤਿ ਹਮੈਂ।

ਟੁਕਰੇ ਦੇਤਿ ਜੁ ਖੈਬੇ ਸਮੈ।

ਹਮ ਕੋ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵਤਿ ਆਇ†।

†ਮੁਰਾਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਤਮ ਅੱਭਿਆਸੀ ਆਪਣੇ ਪੂਜਯ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਧਿਆਨ ਮਗਨ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਉਂ ਪੂਜਾ ਤੇ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਅਸਰ 'ਪੂਜਯ' ਉੱਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਹਿਲੋ ਜੀ ਦੇ ਧਿਆਨ ਮਗਨ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਮੰਗ ਕੇ ਟੁੱਕਰ ਖਾਧਿਆਂ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੂੰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਧਿਆਨ ਮਗਨ ਹੋਕੇ ਕੀਰਤਨ ਸੋਹਿਲਾ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਅਯਾਲੀ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਚੁਭ ਰਹੇ ਕੰਡੇ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਝਰੀਟਾਂ ਪਾ ਰਹੇ ਸਨ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਪਾਵਨ ਲਹਿਣਾ ਜੀ ਦੇਖ ਕੇ ਅਚੰਭਾ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਦੇਖੋ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਉਤਰਾਰਧ ਅਧਿਆਯ ੪੮ ਅੰਕ ੩੩ ਤੋਂ ਅੱਗੇ।

ਲੇ ਗੁਰ ਨਾਮ ਅਪਰ ਦੇ ਖਾਇ' ॥ ੪੨ ॥

'ਹੋਰ ਨੂੰ ਜੋ ਤੂੰ ਖੁਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈਂ।

ਆਧੋ ਭੋਜਨ ਆਪ ਅਚੈਂ ਹੈਂ।

ਅਰਧ ਗੁਰੂ ਹਿਤ ਤੂੰ ਅਰਪੈ ਹੈਂ।

ਤਜਹੁ ਸੁ ਅਚਵਹੁ ਦੇਗ ਅਹਾਰਾ।

ਕਰਹੁ ਪ੍ਰੇਮ ਸੋਂ ਤੀਰਥ ਕਾਰਾ' ॥ ੪੩ ॥

ਸੁਨਿ ਬਹਿਲੋ ਮਾਨੀ ਗੁਰਬਾਨੀ।

ਕਰਨ ਲਗਯੋ ਤਿਮ ਜਥਾ ਬਖਾਨੀ।
 ਬਹੁ ਨਰ ਖਨਹਿ ਉਠਾਵਹਿ ਭਾਰ।
 ਕਰਹਿ ਬ੍ਰਿੰਦ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਕੀ ਕਾਰ ॥ ੪੪ ॥
 ਬਹਿਲੋ ਧਰਹਿ ਟੋਕਰਾ ਆਗੈ।
 ਖਨਹਿ ਸਿੱਖ ਇਕ ਭਰਿਬੇ ਲਾਗੈ।
 ਬਹੁਤ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਪਾਵਹਿ ਤਾਂਹਿ।
 ਇਹੁ ਤਿਨ ਕੋ ਕਿਮ ਬਰਜਤਿ ਨਾਂਹਿ
 ॥ ੪੫ ॥

ਭਰਹਿ ਜੁ ਮ੍ਰਿਤਕਾ, ਤਿਨਹੁ ਅਗਾਰੀ।
 ਧਰਹਿ ਟੋਕਰਾ, ਕਰਹਿ ਸੁ ਭਾਰੀ।
 ਆਪ ਗੁਰੂ ਦਿਸ਼ ਟਕ ਚਖ ਲਾਵੈ। 'ਨੇਤ੍ਰਾਂ ਦੀ ਟਕ ਲਾਵੇ।
 ਇਤ ਉਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਨ ਕਬਹੁ ਚਲਾਵੈ
 ॥ ੪੬ ॥

ਸਤਿਗੁਰ ਮੁਖ ਕੋ ਦੇਖਤਿ ਰਹੈ।
 'ਚੁਕਹੁ ਸੀਸ ਪਰ' ਜਬਿ ਨਰ ਕਹੈ।
 ਦੁਇ ਤ੍ਰੈ ਨਰ ਉਠਵਾਵਨ ਕਹੈ।
 ਗਿਨਹਿ ਨ ਕਛੁ ਸੁ ਸਿਰ ਪਰ ਧਰੈ
 ॥ ੪੭ ॥

ਵਹਿਰ ਗੇਰ ਪੁਨ ਆਵਹਿ ਦੌਰ।
 ਗੁਰੂ ਮੁਖ' ਪਿਖਹਿ ਬਿਰੈ ਤਿਸ ਠੌਰ। 'ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਮੁਖੜਾ।
 ਹਸਨ ਹੇਤੁ ਨਰ ਭਰੈ ਬਿਸਾਲ।
 ਕੇਤਿਕ ਮਣ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਕੇ ਨਾਲ ॥ ੪੮ ॥
 ਸਭਿ ਮਿਲਿ ਕਰਹਿ ਹਾਸ ਤਿਸ ਕੇਰੇ।
 ਕੁਛ ਨਹਿ ਗਨਹਿ ਗੁਰੂ ਦਿਸ਼ ਹੇਰੇ।
 ਭਾਰ ਉਠਾਵਹਿ ਜੇਤਿਕ ਪਾਵਹਿ।
 ਵਹਿਰ ਗੇਰਿ ਦੌਰਤਿ ਪੁਨ ਆਵਹਿ
 ॥ ੪੯ ॥

ਮੁਖ ਤੇ ਮੌਨ, ਕਹਹਿ ਨਹਿ ਕਾਹੂ।
 ਪਿਖਹਿ ਪ੍ਰੇਮ ਰਾਤਾ ਰੰਗ ਮਾਂਹੂ। 'ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿਚ ਹੱਤਾ।
 ਜਬਿ ਲਗ ਗੁਰ ਬੈਠਹਿ ਖਨਵਾਵਹਿ।
 ਤਬਿ ਲਗ ਤਿਹ ਠਾਂ ਕਾਰ ਕਮਾਵਹਿ
 ॥ ੫੦ ॥

ਜਬਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਰਾਜਹਿ ਥਲ ਔਰ।
ਕਰਿਹੈ ਕਾਰ ਪਜਾਵਨ ਠੌਰ।

'ਤਦੋਂ ਬਹਿਲੋ) ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਾਰ ਆਵਿਆਂ ਵਾਲੀ ਥਾਵੇਂ
ਜਾਕੇ।

ਸੁਪਤਹਿ ਅਲਪ ਜਾਮਨੀ ਜਾਨਿ।
ਸੇਵਹਿ ਸਰਬ ਸਮੈਂ ਹਿਤ ਠਾਨਿ ॥ ੫੧ ॥
ਛੁਧਾ ਪਿਪਾਸਾ ਨੀਂਦ ਨ ਜਾਨਹਿ।
ਆਲਸ ਬਿਨ, ਸੇਵਾ ਸਵਧਾਨਹਿ।
ਜਬਿ ਗੁਰ ਮਿਲੈਂ ਲਾਇ ਟਕ ਰਹੈ।
ਜਥਾ ਚਕੋਰ ਚੰਦ ਕੋ ਚਹੈ ॥ ੫੨ ॥
ਕਾਰ ਈਂਟਕਾ ਕਰਹਿ ਪਚਾਵੈ।
ਭਲੀ ਰੀਤਿ ਕਰਿ ਪ੍ਰੇਮ ਪਕਾਵੈ।
ਪੁਨ ਭਾਈ ਭਗਤੂ ਚਲਿ ਆਯੋ।
ਤੀਰਥ ਕਾਰ ਕਰਨਿ ਚਿਤ ਲਾਯੋ ॥ ੫੩ ॥
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਰਾਮਦਾਸ ਬਚ ਕਹਯੋ।
ਜਿਸਨੇ ਜਨਮ ਜਗਤ ਮਹਿ ਲਹਯੋ।

'ਜਿਸ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਉਚਰੇ ਬਚਨ
(ਅਨੁਸਾਰ) ਜਗਤ ਵਿਚ ਜਨਮ ਲਿਆ ਸੀ (ਸੋ ਭਾਈ
ਭਗਤੂ)।

ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਵਹਿਰ ਨਿਕਾਸੇ ਜਾਇ।
ਖਨਹਿ ਕਬਹੂੰ ਕਬਿ ਸੀਸ ਉਠਾਇ
॥ ੫੪ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਭਾਈ ਬਹਿਲੋ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨ ਨਾਮ ਸਪਤ
ਚਤੁਰਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥ ੪੭ ॥

੪੮. [ਬੁੱਧੁ ਦਾ ਆਵਾ ਕੱਚਾ।' ਭਾਈ ਲੱਖੂ]

੪੮<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੪੯

ਦੋਹਰਾ:

'ਘੁਮਿਆਰ।

ਬੁੱਧੁ ਨਾਮ ਕੁਲਾਲ। ਇਕ,
ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਸਿਖ ਧੀਰ।
ਲਵਪੁਰਿ ਮਹਿ ਤਿਸ ਕੋ ਸਦਨ,
ਜਾਤਿ ਗੁਰੂ ਕੇ ਤੀਰ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਸਿੱਖਜਨਿ ਕੀ ਬਹੁ ਸੇਵਾ ਕਰਿਈ।
ਧਰਮ ਕਿਰਤ ਕੀ ਜੀਵਾ ਧਰਿਈ।
ਗੁਰੂ ਭਰੋਸੇ ਕਾਰ ਕਰੰਤਾ।
ਅਪਨੇ ਸਭਿ ਕਾਰਜ ਨਿਬਹੰਤਾ ॥ ੨ ॥
ਲਾਇ ਈਂਟਕਾ ਕੇਰ ਪਜਾਵੈ।
ਬੇਚਹਿ ਪੁਰਿ ਮਹਿ ਗੁਜਰ ਚਲਾਵੈ।
ਗੁਰੂ ਸਿੱਖਜਨ ਕੋ ਕਰਹਿ ਅਹਾਰਾ।
ਪੁਰਹਿ ਭਾਵਨਾ ਰਿਦੇ ਮਝਾਰਾ ॥ ੩ ॥
ਏਕ ਬਾਰ ਤਿਨ ਕੀਨ ਪਜਾਵਾ।
ਕਈ ਹਜ਼ਾਰ ਦਰਬ ਕੋ ਲਾਵਾ।
ਬ੍ਰਿੰਦ ਮਜੂਰ ਕਾਰ ਕੋ ਕਰਿਤੇ।
ਈਂਧਨ ਅਧਿਕ ਈਂਟਕਾ ਧਰਿਤੇ ॥ ੪ ॥
ਗਿਰ ਸਮ ਉਚੇ ਚਿਨਿ ਕੈ ਕੀਨਾ।
ਰਹੇ ਸਕੇਲਤਿ ਬਹੁਤ ਮਹੀਨਾ।

'ਇਕੱਤ੍ਰ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਬਹੁਤੇ ਮਹੀਨੇ।

ਲਾਗਤਿ ਲਗਯੋ ਅਧਿਕ ਹੀ ਦਰਬਾ।
ਲੀਨਿ ਬਣਕ ਤੇ ਰਿਣ ਕਰਿ। ਸਰਬਾ 'ਕਰਜਾ ਕਰਕੇ।
॥ ੫ ॥

'ਬਿਕਹਿ ਈਂਟਕਾ ਦੈਬੋ ਤੋਹਿ।
ਕਿਤਿਕ ਮਾਸ ਮਹਿ ਇਹੁ ਸਿਧ ਹੋਹਿ। 'ਪਕ ਜਾਏਗਾ।
ਦਰਬ ਉਧਾਰੋ ਲੇ ਕਰਿ ਸੋਈ।
ਦੇਤਿ ਮਜੂਰ ਮਜੂਰੀ ਓਈ ॥ ੬ ॥
ਨਰ ਸਹੱਸ੍ਰਈ। ਕਾਰ ਕਮਾਵੈਂ। 'ਸੈਂਕੜੇ ਹੀ।

ਸੰਧਯਾ ਹੋਇ ਦਿਹਾੜੀ ਪਾਵੈ।
ਕਿਤਿਕ ਮਾਸ ਮਹਿ ਕੀਨ ਮਹਾਂਨਾ।

ਅਗਨਿ ਲਾਇਬੇ ਕੋ ਮਨ ਜਾਨਾ ॥ ੮ ॥
 ਬੁੱਧੁ ਕਰਿ ਬਿਚਾਰ ਉਰ ਨੀਕੇ।
 -ਪ੍ਰਥਮ ਪੂਜੀਐ ਪਦ ਗੁਰ ਜੀ ਕੇ।
 ਹੁਇ ਨਿਰਬਿਘਨ ਸੁ ਕਾਜ ਸਮਾਪਤਿ।
 ਇਹੁ ਮਹਿਮਾ ਸਤਿਸੰਗਤਿ ਭਾਖਤਿ-
 ॥ ੯ ॥

ਇਮਿ ਮਨ ਠਾਨਿ ਕੀਨ ਪ੍ਰਸਥਾਨਾ।
 ਰਾਮਦਾਸ ਪੁਰਿ ਦਿਸਿ ਗੁਰੁ ਜਾਨਾ।
 ਮਗ ਮਹਿ ਨਿਸ ਬਸਿ ਪਹੁੰਚਯੋ ਆਇ।
 ਨੀਰ ਕੂਪ ਸੋ ਪ੍ਰਥਮ ਨਹਾਇ ॥ ੯ ॥
 ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮਹਿ ਕੀਨ ਸ਼ਨਾਨਾ*।

*ਅਜੇ ਤਾਲ ਖੁਣਿਆਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਮੰਦਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆਂ, ਇਸ਼ਨਾਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਰੋਵਰ ਵਿਚ ਕਰਨਾ ਅਜੇ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੱਢੇ ਖਨੇ ਥਾਂ ਵਿਚ ਕੁਛ ਜਲ ਨਿਸਰ ਆਯਾ ਹੋਵੇ।

ਜਪੁਜੀ ਪਾਠ ਸੁ ਪ੍ਰੇਮ ਬਖਾਨਾ।
 ਨਿਜ ਮੰਦਿਰ ਮਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਬੈਸੇ।
 ਸਦਨ ਬਿਕੁੰਠ ਬਿਸ਼ਨੁ ਪ੍ਰਭੁ ਜੈਸੇ ॥ ੧੦ ॥
 ਗਾਇੰ ਰਬਾਬੀ ਰਾਗਨਿ ਚਾਰੂ।
 ਜਿਨ ਸੁਨਿਬੇ ਫਲ ਪਾਇ ਉਦਾਰੂ।
 ਧਨ ਕੋ ਢੇਰ ਅਗਾਰੀ ਪਰਜੋ।
 ਹੋਤਿ ਪ੍ਰਾਤਿ ਤੇ ਜੇਤਿਕ ਚਰਜੋ ॥ ੧੧ ॥
 ਦਾਸ ਚਮਰ ਲੈ ਸੀਸ ਢੁਰਾਵੈ।
 ਆਸਨ ਪਰ ਬਿਤਿ ਗੁਰ ਦੁਤਿ ਪਾਵੈਂ।
 ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਚਾਰਹੁ ਦਿਸ ਦਰਸੈਂ।
 ਮੁਨਿ ਗਨ ਮਨਹੁ ਸੰਭੁ* ਬਿਚ ਪਰਸੈਂ
 ॥ ੧੨ ॥

*ਮੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਮਾਨੋ ਸ਼ਿਵਜੀ ਨੂੰ।

ਬੁੱਧੁ ਜਾਇ ਉਪਾਇਨ ਧਰੀ।
 ਤਬਿ ਅਰਦਾਸ ਮੇਵਰੇ* ਕਰੀ।
 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਜੀ ! ਇਹੁ ਸਿੱਖੜ ਤੁਮਾਰਾ।
 ਜਾਚਤਿ ਰਾਵਰਿ ਸਿਦਕ ਉਦਾਰਾ
 ॥ ੧੩ ॥

*ਅਰਦਾਸੀਏ ਨੇ।

ਬਹੁ ਧਨ ਸੰਗ ਪਜਾਵਾ ਲਾਇਵ।
 ਤਿਹੁ ਸਿਧਿ ਹੋਤ ਅਬੈ ਚਲਿ ਆਇਵ।

-ਪਾਕਹਿ ਨੀਕੋ- ਬਾਕ ਤੁਮਾਰਾ।
 ਚਹਤਿ ਕਹਾਯੋ, ਹੂੰ ਨ ਬਿਗਾਰਾ ॥ ੧੪ ॥
 ਕਰੁਨਾ ਭਰੇ ਰਸੀਲੇ ਨੈਨ।
 ਸੁਨਿ ਇਸ ਕੋ ਪਿਖਿ ਕਰਿ ਕਹਿ ਬੈਨ।
 'ਕਾਰਜ ਤੋਰਿ ਸਿੱਧ ਹੁਇ ਜਾਇ।
 ਸੇਵਹੁ ਸਿੱਖਜਨ ਕੋ ਮਨ ਲਾਇ ॥ ੧੫ ॥
 ਪਾਕ ਈਂਟਕਾ ਹੋਵਹਿ ਨੀਕੇ।
 ਕਰਹੁ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਨ ਜੀ ਕੇ।'
 ਇਮਿ ਸੁਨਿ ਕੈ ਤਬਿ ਬੰਦਨ ਠਾਨੀ।
 ਪੁਨ ਆਯਹੁ ਲਵਪੁਰੀ ਮਹਾਨੀ ॥ ੧੬ ॥
 ਗੁਰੂ ਵਾਕ ਪਰ ਕਰਿ ਬਿਸਵਾਸ।
 ਦਈ ਪਜਾਵੈ ਅਗਨਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼।
 ਕਿਤਿਕ ਦੋਸ ਮਹਿ ਮੂਹਰੀ^੧ ਖੋਲੀ। ^੧ਬਾਰੀ।
 ਪਾਕੀ ਈਂਟ ਭਈ ਬਹੁ ਮੋਲੀ ॥ ੧੭ ॥
 -ਸਿੱਖਜਨ ਕੋ ਅਹਾਰ ਅਚਵਾਵੋਂ^੧। ^੧ਖੁਲਾਵਾਂ।
 ਸਦਨ ਆਨਿ ਆਛੇ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵੋਂ।
 ਪੁਨ ਬੇਚੋਂ ਸਭਿ ਈਂਟ ਪਜਾਵੋਂ^੧। ^੧ਆਵੇ ਦੀ। ^੧ਪਾ:-ਪਜਾਵੇ।
 ਧਨ ਦੈਨੋ ਜਿਸੁ ਤੇ ਨਿਤ ਲਜਾਵੋਂ^੧ - ^੧ਪਾ:-ਲਜਾਵੇ।
 ॥ ੧੮ ॥
 ਸਦਨ ਜਾਇ ਕੈ ਕੀਨਸਿ ਤਜਾਰੀ।
 ਭੋਜਨ ਸ੍ਵਾਦਲ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰੀ।
 ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਬਹੁਤੇ ਬੁਲਵਾਏ।
 ਪਾਂਤਿਹ ਪਾਂਤਿ^੧ ਬਨਾਇ ਬਿਠਾਏ ^੧ਪੰਗਤਾਂ ਦੀਆਂ ਪੰਗਤਾਂ।
 ॥ ੧੯ ॥
 ਪ੍ਰਥਮ ਕੀਰਤਨ ਕੋ ਕਰਿਵਾਯਹੁ।
 ਗਾਇ ਰਬਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਸੁਨਾਯਹੁ।
 ਕਰਿ ਅਰਦਾਸ ਬ੍ਰਤਾਇ ਅਹਾਰਾ।
 ਅਚਵਨਿ ਕੀਨਿ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰਾ
 ॥ ੨੦ ॥
 ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਭਈ ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਆਛੈ।
 ਏਕ ਸਿੱਖ ਚਲਿ ਆਯਹੁ ਪਾਛੈ।
 ਕਰੀ ਜਾਚਨਾ 'ਦੇਹੁ ਅਹਾਰੇ।

ਗੁਰ ਹਿਤ ਤੇ ਕੀਨਸਿ ਤੈਂ ਤਜਾਰੇ'

॥੨੧॥

ਕਹਤਿ ਭਯੋ 'ਅਬਿ ਬਰਤਜੋ ਸਾਰੇ।

ਪੂਰਬ ਆਵਤਿ ਕਰਤਿ ਅਹਾਰੇ।'

ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਨੇ ਹਾਥ ਪਖਾਰੇ।

ਖਰੋ ਹੋਇ ਅਰਦਾਸ ਉਚਾਰੇ ॥੨੨॥

'ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੂ ! ਬੁੱਧੁ ਸਿਖ ਤੇਰੇ।

ਭੋਜਨ ਸਿੱਖ ਅਚਾਇ ਘਨੇਰੇ।

ਰਾਸ ਪਚਾਵਾ ਆਇ' ਇਸੀ ਕੋ।

'ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹੇ ਆਵਾ।

ਤੁਮ ਕਰੁਨਾ ਤੇ ਪਾਕਹਿ ਨੀਕੋ' ॥੨੩॥

ਸੁਨਿ ਸਿਖ ਲੱਖੁ ਉਚ ਉਬਾਚਾ।

'ਬੁੱਧੁ ਰਹਜੋ ਪਚਾਵਾ ਕਾਚਾ।

ਹੇਰਿ ਛੁਧਾਤੁਰ ਦਿਯ ਨ ਅਹਾਰਾ।

ਨਹਿ ਪਾਕਹਿ, ਭਾ ਦੋਸ਼ ਉਦਾਰਾ।' 'ਬੜਾ ਦੋਸ਼ ਹੋਯਾ।

॥੨੪॥

ਸੁਨਿ ਬੁੱਧੁ ਲੱਖੁ ਸੰਗ ਕਹੈ।

'ਬੜਾ ਨਵੀਨ ਸਿੱਖਜ ਤੂੰ ਅਹੈਂ।

ਮਮ ਕਾਰਜ ਹਿਤ ਗੁਰੂ ਉਬਾਚਾ।

-ਪਕਹਿ ਪਜਾਵਾ ਰਹੈ ਨ ਕਾਚਾ-

॥੨੫॥

ਐਸੋ ਕੌਨ ਜੁ ਬਾਕ ਮਿਟਾਵੈ।

ਗੁਰ ਕੋ ਕਹਜੋ ਸਦਾ ਸਫਲਾਵੈ।

ਭੋਜਨ ਸਮੈ ਨ ਪਹੁੰਚਜੋ ਆਪ।

ਕ੍ਰੋਧ ਕਰੇ ਹਮ' ਦੇਤੋ ਸ੍ਰਾਪ!' ॥੨੬॥

'ਸਾਨੂੰ।

'ਹਮ ਭੀ ਹੈਂ ਗੁਰ ਸਿੱਖਜ ਮਹਾਂਨੇ।

ਨਹਿ ਭੋਜਨ ਦੇ ਕਰਿ ਤ੍ਰਿਪਤਾਨੇ।

ਰਹੈ ਪਚਾਵਾ ਕਾਚਾ ਜਾਨਿ।'

ਇਮ ਕਹਿ ਸਿੱਖਜ ਕੀਨਿ ਪ੍ਰਸਥਾਨ।' 'ਭਾਵ ਚਲਾ ਗਿਆ।

॥੨੭॥

ਦਿਵਸ ਆਗਲੇ ਬੁੱਧੁ ਗਯੋ।

ਜਾਇ ਈਂਟਕਾ ਦੇਖਤਿ ਭਯੋ।

ਜਿਤਿਕ ਨਿਕਾਲੀ ਪੀਲੀ ਆਵਤਿ।

ਪਾਕੀ ਲਾਲ ਨਹੀਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਵਤਿ ॥ ੨੮ ॥

ਚੱਕ੍ਰਿਤ ਚਿਤ ਤੂਸ਼ਨਿ ਕਰਿ ਖਰਜੋ। 'ਖੜੋ ਗਿਆ।

ਮੂਲ ਨਫਾ ਸਭਿ ਘਾਟਾ ਪਰਜੋ।

ਬ੍ਰਿੰਦ ਰੁਪਯਾ ਲਾਗਤਿ ਭਈ।

ਮਾਟੀ ਸੋਂ ਮਾਟੀ ਮਿਲਿ ਗਈ ॥ ੨੯ ॥

ਬਹੁਤ ਬਿਸੂਰਤ ਰਿਣ ਤੇ ਤ੍ਰਾਸਾ।

-ਕਯਾ ਕਰਿ ਹੋਂ, ਮੈਂ ਗਰਾ ਮਹਿ ਫਾਸਾ-। 'ਗੱਲ।

ਕਰੀ ਧੀਰ ਗੁਰੁ ਬਚਨ ਬਿਚਾਰਾ।

ਤਬਿ ਲਵਪੁਰਿ ਤੇ ਤੁਰਤ ਪਧਾਰਾ

॥ ੩੦ ॥

ਆਇ ਸੁਧਾਸਰ ਬੰਦਨ ਠਾਨੀ।

ਬਹੁਰ ਬਾਰਤਾ ਅਪਨਿ ਬਖਾਨੀ।

'ਰਾਵਰਿ ਬਾਕ ਭਰੋਸਾ ਧਾਰਿ।

ਗੁਰ ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਦਯੋ ਅਹਾਰ ॥ ੩੧ ॥

ਤਉ ਪਚਾਵਾ ਕਾਚਾ ਰਹਜੋ।

ਮੂਲ ਨਫਾ ਕੁਛ ਹਾਥ ਨ ਲਹਜੋ।

ਨਹਿ ਅਲੰਬ ਤੁਮਰੇ ਬਿਨ ਮੇਰਾ।

ਮਰੋਂ ਦੇਤਿ ਮੈਂ ਕਰਜ ਘਨੇਰਾ' ॥ ੩੨ ॥ 'ਬਹੁਤਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲਾਹੁੰਦਾ ਮੈਂ ਮਰ ਰਹਾਂਗਾ।

ਸਤਿਗੁਰ ਕਹਜੋ 'ਜੁ ਸੰਗਤਿ ਭੋਜਨ।

ਬਿਰਥਾ ਗਯੋ ਤਹਾਂ ਤੇ ਕੋ ਜਨ'। 'ਕੋਈ ਪੁਰਖ ਖਾਲੀ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਹੈ।

ਭਯੋ ਦੋਸ਼ ਕਛੁ ਲੇਹੁ ਬਿਚਾਰੀ'।

ਸੁਨਿ ਬੁਧੁ ਕਰ ਜੋਰਿ ਉਚਾਰੀ ॥ ੩੩ ॥

'ਸਭਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋਏ ਜਬਿ ਖਾਇ।

ਏਕ ਸਿੱਖ ਤਬਿ ਜਾਚਜੋ ਆਇ।

ਤਿਸ ਕੋ ਨਹਿ ਅਹਾਰ ਮੈਂ ਦੀਨਾ।

-ਕਾਚੋ ਰਹੈ- ਤਾਂਹਿ ਬਚ ਕੀਨਾ ॥ ੩੪ ॥

ਮੈਂ ਭਾਖਜੋ- ਐਸੇ ਨਹਿ ਕੋਇ।

ਸਤਿਗੁਰ ਬਾਕ ਮਿਟਾਵੈ ਜੋਇ-।

ਤੁਮਰੇ ਵਾਕ ਨਿਫਲ ਕਰਿ ਦਯੋ।

ਤਿਸ ਕੋ ਕਹਜੋ ਸਾਚ ਸਭਿ ਭਯੋ ॥ ੩੫ ॥

ਇਕ ਹੋਈ ਮੁਝ ਤੇ ਯਹਿ ਭੂਲ।

ਜਿਸ ਤੇ ਵਾਕ ਕਹਜੋ ਪ੍ਰਤਿਕੂਲ। 'ਭਾਵ ਲਖੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ।

ਜੋ ਆਵਤਿ ਸੋ ਸਭਿ ਕੇ ਸਾਥ।

ਦੇਤਿ ਅਹਾਰ ਤ੍ਰਿਪਤਿ^੧ ਹੇ ਨਾਥ! 'ਰੱਜਵਾਂ, ਰਜਾ ਕੇ।

॥ ੩੬ ॥

ਦੇਤਿ ਸ੍ਰਾਪ ਤਤਛਿਨ ਉਠਿ ਗਯੋ।

ਪੁਨ ਖੋਜੋ ਸੋ ਮਿਲਤਿ ਨ ਭਯੋ।'

ਸੁਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਨੇ ਤੂਸਨ ਠਾਨੀ।

ਬੁਧੁ ਕੇ ਚਿਤ ਚਿੰਤ ਮਹਾਨੀ ॥ ੩੭ ॥

ਨੀਚੀ ਗ੍ਰੀਵ, ਬਿਸੂਰਤਿ ਭਾਰੀ।

-ਕਿਹ ਤੇ ਦੇਉਂ ਦਰਬ ਬਿਵਹਾਰੀ^੧। 'ਸ਼ਾਹਾਂ ਨੂੰ।

ਭਯੋ ਅਧੀਰਜ ਪੀਰ ਘਨੇਰੀ।

-ਕਹਾਂ ਹੋਇ ਹੈ ਗਤਿ^੧ ਅਬਿ ਮੇਰੀ- 'ਹਾਲਤ।

॥ ੩੮ ॥

ਕਿਤਿਕ ਕਾਲ ਜਬਿ ਬੈਠੋ ਰਹੋ।

ਕਰੁਨਾ ਕਰੀ ਗੁਰੂ ਪੁਨ ਲਹੋ।

ਕਹਤਿ ਭਏ 'ਤੈਂ ਨੀਕ ਨ ਠਾਨੋ।

ਸਿਖ ਅਤਿਬਿ^੧ ਕੋ ਛੁਧਿਤ ਨ ਜਾਨੋ 'ਜਿਸ ਦੇ ਆਉਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨੀਯਤ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਭਾਵ ਅੱਭਯਾਗਤ।

॥ ੩੯ ॥

ਗੁਰ ਸਿੱਖਜਨ ਕੇ ਬਾਕ ਅਚਲ ਹੈਂ।

ਕਰੋਂ ਹਟਾਵਨਿ ਨਹਿ ਮਮ ਬਲ ਹੈ।^੧ 'ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ਕਮਾਲ ਦਾ ਬਿਰਦ।

ਮੋਹਿ ਕਹੇ ਕੋ ਸਿੱਖਜ ਹਟਾਵੈ।

ਤਿਨ ਕੋ ਕਹਿਬੋ ਕੌਨ ਮਿਟਾਵੈ ॥ ੪੦ ॥

ਜੋ ਸੰਗਤਿ ਹਿਤ ਕਰਹਿ ਅਹਾਰੇ।

ਛੁਧਿਤ ਨ ਜਾਨਿ ਦੇਹਿ ਨਿਜ ਦ੍ਵਾਰੇ।^੧ 'ਅਪਨੇ ਦ੍ਵਾਰੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਭੁੱਖਾ ਨਾ ਜਾਣ ਦੇਵੇ।

ਤੋ ਪੂਰਨ ਗੁਰ ਪੁਰਬ ਪਛਾਨੋ।

ਨਾਂਹਿ ਤ ਉਨੋ ਰਹਿ ਚਿਤ ਠਾਨੋ^੧ ॥ ੪੧ ॥ 'ਪਾ:-ਤਾਂ ਹਾਨੋ = ਤਾਂ ਹਾਨੀ ਹੈ।

ਇਹੁ ਮੇਰੀ ਸਿਖ^੧ ਮਾਨਹਿ ਜੇਈ। 'ਸਿੱਖਜਾ।

ਕਾਰਜ ਲਹੈ ਸਪੂਰਨ ਤੇਈ।

ਗੁਰ ਸਿੱਖਨ ਤੇ ਭੈ ਨਿਤ ਕਰਨੋ।

ਕਬਹੁ ਅਨਾਦਰ ਨਹਿ ਮਨ^੧ ਧਰਨੋ 'ਪਾ:-ਤਿਸ। ਹਿਤ।

॥ ੪੨ ॥

ਸਿੱਖ ਬਚਨ ਕੋ ਜਾਨਹਿ ਮੀਠੇ।

ਸਨਮੁਖ ਮਿਲਹਿ, ਲਹਹਿ ਚਿਤ ਈਠੇ।

ਅਬਿ ਨ ਚਿੰਤ ਕਰਿ ਰਿਦੇ ਮਝਾਰ।

¹ਚਿੰਤ ਦੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਤੱਕਣ।

ਕਾਰਜ ਤੇਰੇ ਦੇਹਿ ਸਵਾਰ ॥ ੪੩ ॥

ਬਹੁਰਿ ਨ ਕਰਹੁ ਕਬਹੁ ਅਸ ਬਾਤਿ।

ਸਿੱਖ ਅਨਾਦਰ ਹੈ ਦੁਖਦਾਤਿ।

ਕਾਚੀ ਈਂਟ ਪਚਾਵੇ ਜੋਇ।

ਬਿਕਹਿ ਮੋਲ ਪਾਕੀ ਕੇ ਸੋਇ ॥ ੪੪ ॥

ਰਿਣ ਉਤਰਹਿ ਅਰ ਨਫਾ ਸੁ ਪਾਵੈਂ।

ਸਿੱਖਨ ਸੇਵਹੁ ਸੁਖੀ ਰਹਾਵੈਂ।

ਬਚ ਕਹਾਇ ਬੰਦਨ ਕਰਿ ਗਯੋ।

ਈਂਟਹਿ ਜਾਇ ਨਿਕਾਸਤਿ ਭਯੋ ॥ ੪੫ ॥

ਸਭਿ ਪਿਲਰੀ ਹੇਰਤਿ ਪਛੁਤਾਵਤਿ।

ਗੁਰ ਬਚ ਸਿਮਰਤਿ ਧੀਰਜ ਪਾਵਤਿ।

ਲਗੀ ਝਰੀ ਬਰਖਾ ਬਹੁ ਹੋਈ।

ਅਪਰ ਪਚਾਵਾ ਭਯੋ ਨ ਕੋਈ ॥ ੪੬ ॥

ਨੀਵ ਦੁਰਗ ਕੀ ਭਰਨੀ ਤਬੈ।

ਨਰ ਪਤਿਸ਼ਾਹੀ ਖੋਜਤਿ ਸਬੈ।

ਨਹੀਂ ਈਂਟਕਾ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਤਿਨ ਕੋ।

ਕਾਰਜ ਬਨਯੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਿਨ ਕੋ ॥ ੪੭ ॥

ਸੁਧਿ ਕੋ ਸੁਨਿ ਬੁਧੁ ਬੁਲਵਾਇਵ।

ਮੋਲ ਈਂਟਕਾ ਕੇਰ ਬਨਾਇਵ।

ਜਿਮ ਪਾਕੀ ਤਿਮ ਕਾਚੀ ਦੇਵੈਂ।

ਬਾਢ ਘਾਟਾ ਅਪਰਨ ਕੁਛੁ ਲੇਵੈਂ ॥ ੪੮ ॥ ¹ਵਾਧਾ ਘਾਟਾ।

ਦੁਰਗ ਨੀਵ ਬਿਗਰਹਿ ਨਹਿ ਕੈਸੇ।

ਦਿਯੋ ਦਰਬ ਬੁੱਧੁ ਕਰ ਜੈਸੇ।

ਮੂਲ ਨਫਾ ਸਭਿ ਪਰਯੋ ਸੁ ਪਾਲੇ।

¹ਪੱਲੇ ਪਿਆ।

ਗੁਰ ਮਹਿਮਾ ਕੋ ਲਖਯੋ ਬਿਸਾਲੇ ॥ ੪੯ ॥

ਸਿਖ ਕੋ ਬਾਕ ਨ ਗੁਰੂ ਮਿਟਾਯੋ।

ਅਪਨੋ ਕਹਯੋ ਪ੍ਰਥਮ ਨਿਫਲਾਯੋ।

ਪਾਕੀ ਕੇ ਮੂਲ ਕਾਚ ਬਿਕਾਈ।

ਸੁਨਿ ਕੈ ਗੁਰ ਸਿੱਖਜਨਿ ਸਮੁਦਾਈ

॥ ੫੦ ॥

ਬਾਸਦੇਵ ਨਿਜ ਬਚ ਨਿਫਲਾਯੋ।

¹ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨੇ।

ਭੀਸ਼ਮ ਕੋ ਸਾਚੇ ਦਿਖਲਾਯੋ।

-ਗਹੋਂ ਨ ਸਸਤ੍ਰ ਜੁੱਧ ਮੈਂ- ਕਹਯੋ।

-ਮੈਂ ਗਹਿਵਾਉਂ- ਭਗਤਿ ਨੇ ਚਹਯੋ

॥ ੫੧ ॥

ਅਪਨਿ ਪ੍ਰਤੱਗਯਾ ਤਜਿ ਰਣ ਮਾਂਹੀ।

ਗਹੇ ਸ਼ਸਤ੍ਰ ਮਾਰਣ ਹਿਤ ਤਾਂਹੀ*।

*ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਾਕਯਾਤ ਕਵਿ ਜੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਮਾਤ੍ਰ ਦੇਂਦੇ ਹਨ।

ਧੁਰ ਕੀ ਬਾਣ ਇਹੀ ਪ੍ਰਭੁ ਕੇਰੀ।

ਸਿੱਖਨ ਸਭਿ ਬਿਚਾਰਿ ਕਰਿ ਹੇਰੀ

॥ ੫੨ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਬੁੱਧੁ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਅਸ਼ਟ
ਚਤੁਰਿੰਸਤੀ ਅੰਸੂ ॥ ੪੮ ॥

੪੯. [ਦਿਜ ਗੰਗਾ ਰਾਮ ਬਾਜਰਾ ਵੇਚਣ ਆਇਆ]†

੪੯<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>> ੫੦

†ਇਕ ਲਿਖਤੀ ਨੁਸਖੇ ਵਿਚ ਇਸ ਥਾਵੇਂ ਪੈੜੇ ਮੋਢੇ ਦਾ ਪ੍ਰਾਣ ਸੰਗਲੀ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਾ ਅੰਸੂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਇਥੇ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਨੁਸਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤੀਸਰੀ ਰਾਸ ਦਾ ਬੱਤੀਵਾਂ ਅੰਸੂ ਹੈ।

ਦੋਹਰਾ:

ਨਗਰ ਬਠਿੰਡੇ ਮਹਿ ਬਸਹਿ, ਇਕ ਦਿਜ
ਗੰਗਾ ਰਾਮ।
ਲਾਦਿ ਅੰਨ ਬਹੁ ਬਾਜਰਾ, ਆਇ ਬਨਜ ਕੇ
ਕਾਮ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

'ਸਤਲੁਜ ਲੰਘਿਆ।

ਚਲਯੋ ਚਲਯੋ ਸਤੱਦ੍ਰਵ ਉਲੰਘਾਇਵ।
ਪਾਰ ਬਿਪਾਸਾ ਤੇ ਉਤਰਾਇਵ।
ਮਾਝੇ ਮਹਿ ਬੂਝਯੋ ਤਬਿ ਜਾਇ।
ਅੰਨ ਬਾਜਰਾ ਕਹਾਂ ਬਿਕਾਈ? ॥ ੨ ॥
ਜਿਸ ਥਲ ਛਿੱਪੁ ਲੇਹਿ ਕੋ ਮੋਲ।
ਦੇ ਕਰਿ ਹਟੋਂ ਸਕਲ ਹੀ ਤੋਲਿ।
ਤਬਿ ਲੋਕਨ ਤਹਿ ਕਹਯੋ ਸੁਨਾਇ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਰਜਨ ਤਾਲ ਲਵਾਇ ॥ ੩ ॥
ਤਹਾਂ ਅੰਨ ਕੋ ਖਰਚ ਘਨੇਰੋ।
ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਕੇ ਬ੍ਰਿੰਦ ਬਡੇਰੋ।
ਅਨਿਕ ਮਜੂਰ ਕਾਰ ਕੋ ਕਰੈਂ।
ਨਿਸ ਬਾਸੁਰ ਤਿਸ ਹੀ ਥਲ ਬਿਰੈਂ ॥ ੪ ॥
ਤਹਾਂ ਪਹੁੰਚੈਗੋ ਜਿਸ ਬਾਰਿ।
ਹੁਇ ਹੈ ਸਕਲ ਤੋਰ ਬਿਵਹਾਰਿ।
ਲੇ ਕਰਿ ਦਰਬ ਤੁਰਤ ਘਰ ਜੈ ਹੈਂ।
ਅਪਰ ਥਾਨ ਇਮ ਨਹੀਂ ਬਿਕੈ ਹੈ ॥ ੫ ॥
ਸੁਨਿ ਲੋਕਨ ਤੇ ਚੌਪ ਬਿਸਾਲਾ।
ਲਾਦਿ ਅੰਨ ਸਭਿ ਗੁਰ ਦਿਸ ਚਾਲਾ।
ਸਨੇ ਸਨੇ ਪਹੁੰਚਯੋ ਤਹਿ ਜਾਇ।
ਨਾਮ ਜੁ ਗੁਰ ਕੋ ਚੱਕ ਕਹਾਇ ॥ ੬ ॥
ਅਪਨ ਅੰਨ ਸਭਿ ਜਾਇ ਉਤਾਰਾ।
ਡੇਰਾ ਕਰਿ ਹਰਖਯੋ ਉਰ ਭਾਰਾ।
ਜਹਿ ਮਾਨਵ ਸਮੁਦਾਇ ਦਿਸੰਤੇ।

ਦੇਸ਼ ਬਿਦੇਸ਼ਨ ਕੇ ਬਿਚਰੰਤੇ[†] ॥ ੭ ॥

[†]ਪਾ:-ਫਿਰਯੰਤੇ।

ਹੋਤਿ ਤਾਲ ਕੀ ਕਾਰ ਬਿਸਾਲਾ।

ਕਰਹਿ ਈਂਟਕਾ ਕੋ ਨਰ ਜਾਲਾ।

ਕੇਤਿਕ ਚੂਨੇ ਕੀ ਬਡਿ ਕਾਰ।

ਮਿਲ ਕਰਿ ਕਰਹਿ ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ॥ ੮ ॥

ਕੇਤਿਕ ਈਂਧਨ ਅਧਿਕ ਸਕੇਲੈਂ।

ਸੀਸ ਉਠਾਇ ਪਜਾਵਨਿ ਮੇਲੈਂ।

ਕੇਤਿਕ ਰੋਰ ਬਹੋਰਨ ਕਰੈਂ।

[†]ਰੋੜ ਰੋਲਨਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਭਲੇ ਸੁਧਾਰਿ ਏਕ ਬਲ ਧਰੈ ॥ ੯ ॥

ਕੇਤਿਕ ਆਨਹਿ[†] ਤਾਲ ਨਜੀਕੇ।

[†]ਇੱਟਾਂ) ਲਜਾਉਂਦੇ।

ਕੋ ਘਰ ਘਰਿ[†] ਲਾਵਤਿ ਹੈਂ ਨੀਕੇ।

[†]ਘੜ ਘੜਕੇ।

ਕਰੇ ਈਂਟਕਾ ਕੇ ਬਡਿ ਢੇਰ।

ਕੇਤਿਕ ਕਰਦਮ ਕਰਿ ਕਰਿ ਗੇਰ

॥ ੧੦ ॥

ਕੇਤਿਕ ਚੂਨੋ ਪੀਸ ਬਨਾਇ।

ਕੋ ਕਾਰੀਗਰ ਨਿਕਟ ਪੁਚਾਇ।

ਸਿਰ ਪਰ ਧਰਹਿ ਟੋਕਰੀ ਢੇਵੈਂ।

ਸਗਰੇ ਦਿਨ ਗੁਰ ਦਰਸਨ ਜੋਵੈਂ ॥ ੧੧ ॥

ਤਿਨ ਮਹੁ ਕੇਤਿਕ ਸਿਖ ਸ਼ਰਧਾਲੂ।

ਕਰਹਿ ਪ੍ਰੇਮ ਤੇ ਕਾਰ ਬਿਸਾਲੂ।

ਕੇਤਿਕ ਤਹਿ ਮਜੂਰ ਕਰਿ ਕਾਰੀ।

ਭਈ ਸੰਝ ਤੇ ਲੇਤਿ ਦਿਹਾਰੀ ॥ ੧੨ ॥

ਕੇਤਿਕ ਕਾਰੀਗਰ ਹੈਂ ਲਾਗੇ।

ਸਰਬ ਵਸਤੁ ਆਨਹਿ ਤਿਨ ਆਗੇ।

ਸਿੱਖਯਨ ਕੋ ਪਿਖਿ ਦਿਜ ਬਿਸਮਾਯੋ।

ਘਾਲ ਬਡੀ ਘਾਲਨਿ ਚਿਤ ਲਾਯੋ ॥ ੧੩ ॥

ਗੰਗਾਰਾਮ ਬਿੱਪ੍ਰ ਚਿਤ ਫਿਰਜੋ[†]।

[†]ਨੇਕੀ ਵਲ) ਪਲਟਿਆ।

ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨੀਕੋ ਉਰ ਧਰਜੋ।

ਮਸਤਕ ਟੇਕਿ ਦੂਰ ਕੇ ਗਯੋ।

ਅਪਨਿ ਅੰਨ ਕੇ ਢਿਗ ਬਿਰ ਬਿਯੋ

॥ ੧੪ ॥

ਤਿਸ ਦਿਨ ਗੁਰ ਕੇ ਦੇਗ ਨ ਹੋਇ।

ਅੰਨ ਗਯੋ ਬੁਰਾ ਲਜਾਇ ਨ ਕੋਈ।

¹ਬੁੜ ਗਿਆ ਸੀ।

ਬਹੁ ਗ੍ਰਾਮਨ ਕੋ ਜੇਤਿਕ ਆਯੋ।

ਸੋ ਸਭਿ ਲੰਗਰ ਬਿਖੈ ਲਗਾਯੋ ॥ ੧੫ ॥

ਨਰਨਿ ਹਜ਼ਾਰਨ ਹੋਇ ਅਹਾਰਾ।

ਬਰਤਤਿ ਰਹੈ ਸੰਝ ਲਗ ਸਾਰਾ।

ਨਹੀਂ ਅੰਨ ਪਹੁੰਚਯੋ ਕਿਤਹੀ ਤੇ।

ਬਿਨ ਭੋਜਨ ਸੋ ਦਿਵਸ ਬਿਤੀਤੇ ॥ ੧੬ ॥

ਬਹੁਰ ਆਗਲੋ ਦਿਨ ਜਬਿ ਭਯੋ।

ਕਿਤ ਤੇ ਅੰਨ ਨ ਆਵਨਿ ਥਯੋ।

ਸੁਨਿ ਕੈ ਗੰਗਾਰਾਮ ਬਿਚਾਰਾ।

-ਇਨ ਕੋ ਅਰਪਹਿੰ ਦਰਬ ਹਜ਼ਾਰਾ ¹ਇਨ੍ਹਾਂ (ਭਾਵ ਗੁਰੂ ਜੀ) ਨੂੰ (ਲੋਕੀਂ) ਅਰਪਦੇ ਹਨ।

॥ ੧੭ ॥

ਅਪਨਿ ਭਲੋ ਕਰਿਬੇ ਕੇ ਕਾਰਨ।

ਰੈਨ ਦਿਵਸ ਲਾਗੇ ਸਰ ਕਾਰਨ।

¹ਤਲਾ ਦੇ ਕੰਮ।

ਸਕਲ ਕਾਮਨਾ ਗੁਰ ਤੇ ਚਾਹੈਂ।

ਦਰਬ ਦੇਤਿ ਅਰੁ ਸੇਵ ਉਮਾਹੈਂ ॥ ੧੮ ॥

ਯਾ ਤੇ ਮੈਂ ਭੀ ਸੇਵਾ ਕਰੋਂ।

ਸ਼ਰਧਾ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਉਰ ਧਰੋਂ।

ਹੋਇ ਸੁਫਲ ਕੁਛ ਸੁਖ ਮੈਂ ਪਾਉਂ।

ਤਬਿ ਮੈਂ ਸਿੱਖੀ ਭਲੇ ਕਮਾਊਂ ॥ ੧੯ ॥

ਦਿਵਸ ਦੂਸਰੇ ਦੇਗ ਨ ਹੋਈ।

ਇਹ ਅਵਸਰ ਮੁਝ ਅਪਰ ਨ ਕੋਈ-।

ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਉਰ ਚਿਤਵਤਿ ਭਯੋ।

ਜਹਿ ਲੰਗਰ ਥਲ ਤਹਿ ਕੋ ਗਯੋ ॥ ੨੦ ॥

ਬੂਝਨਿ ਕਰਯੋ 'ਦੇਗ ਕਿਮ ਚਲੈ?

ਕਿਹ ਤੇ ਅੰਨ ਰਾਸ ਨਿਤਿ ਮਿਲੈ?'

ਸਿੱਖਨ ਕਹਯੋ 'ਗ੍ਰਾਮ ਤੇ ਆਵੈ।

ਮਾਨਵ ਆਨਿ ਹਜ਼ਾਰੋਂ ਖਾਵੈਂ ॥ ੨੧ ॥

ਸਿਖ ਸੇਵਕ ਗੁਰ ਕੇ ਬਹੁ ਆਨਹਿੰ।

ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਅਰਪਨ ਗਨ ਠਾਨਹਿੰ।

ਨਿਤ ਅਤੋਟ ਸਤਿਗੁਰੂ ਭੰਡਾਰਾ।

ਚਲਯੋ ਜਾਇ ਸਦ ਇਸੀ ਪ੍ਰਕਾਰਾ'

॥੨੨॥

ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਗੰਗਾਰਾਮ ਬਖਾਨਾ।

'ਬੇਚਨ ਹੇਤ ਅੰਨ ਮੈਂ ਆਨਾ।

ਨਗਰ ਬਠਿੰਡੇ ਬਾਸ ਹਮਾਰਾ।

ਲੇਨਿ ਲਾਭ ਕੋ ਇਤ ਪਗ ਧਾਰਾ ॥੨੩॥

ਆਜ ਦੇਗ ਲੇ ਮੁਝ ਤੇ ਕੀਜਹਿ।

ਗਨ ਸੰਗਤਿ ਕੋ ਭੋਜਨ ਦੀਜਹਿ।

ਛੁਧਿਤ ਰਹੇ ਸਭਿ ਸੋਲਾ ਜਾਮ'।

'ਸੋਲਾਂ ਪਹਿਰ।

ਇਸ ਤੇ ਲਾਭ ਨ ਕੋ ਅਭਿਰਾਮ' ॥੨੪॥

ਸਿਖ ਨੇ ਭਨਯੋ 'ਬੂਝਿ ਗੁਰ ਲੇਊ'।

ਤੋਹਿ ਅੰਨ ਪੁਨ ਦੇਗ ਕਰੇਊ'।

ਇਮ ਕਹਿ ਮਨ ਤੇ ਗਿਨਤਯੋ ਗਿਨਤੀ।

ਜਾਇ ਕੀਨ ਪ੍ਰਭੁ ਆਗੇ ਬਿਨਤੀ ॥੨੫॥

'ਜੰਗਲ ਤੇ ਇਕ ਇਤ ਦਿਜ ਆਯੋ।

ਬੇਚਨ ਹੇਤੁ ਬਾਜਰਾ ਲਯਾਯੋ।

ਸੋ ਅਬਿ ਦੇਗ ਕਰਾਵਨ ਚਹੈ।

ਕਰਹਿ ਸੁ ਹੁਕਮ ਜਿ ਰਾਵਰ ਕਹੈ'

॥੨੬॥

ਸਤਿਗੁਰ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਫੁਰਮਾਯੋ।

'ਲੇਹੁ ਤੋਲ ਜੇਤਿਕ ਮਨ ਭਾਯੋ।

ਮੇਲਾ ਜਬਹਿ ਬਿਸਾਖੀ ਹੋਇ।

ਆਇ ਜਿ ਦਰਬ ਦੇਹਿ ਤਿਹ ਸੋਇ'

॥੨੭॥

ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਲੀਨਿ ਬਾਜਰਾ ਸੋ ਮਨ।

ਕਰਿ ਕੈ ਦੇਗ ਅਚਾਈ ਤਤਛਿਨ।

ਦਿਵਸ ਦੂਸਰੇ ਤੈਸੇ ਭਯੋ।

ਕਿਤ ਤੇ ਅੰਨ ਨ ਆਵਨ ਥਯੋ ॥੨੮॥

ਧਰਿ ਸ਼ਰਧਾ ਉਰ ਗੰਗਾਰਾਮ।

ਕਰਤਿ ਭਯੋ ਤੈਸੇ ਤਬਿ ਕਾਮ।

ਸੋ ਮਨ ਤੋਲ ਦਿਯੋ ਤਿਸ ਤਾਈਂ।

ਭਈ ਦੇਗ ਸੰਗਤਿ ਤ੍ਰਿਪਤਾਈ ॥੨੯॥

ਦਿਵਸ ਤੀਸਰੇ ਦੇਖਯੋ ਤੈਸੇ।

ਸੌ ਮਨ ਦੀਨ, ਪ੍ਰਥਮ ਹੀ ਜੈਸੇ।
 ਦੇਗ ਬਨਹਿ ਸੰਗਤਿ ਤ੍ਰਿਪਤਾਵਹਿ।
 ਸਰ ਕੀ ਸਭਿ ਹੀ ਕਾਰ ਕਮਾਵਹਿ

॥ ੩੦ ॥

ਪੰਚ ਦਿਵਸ ਲਗਿ ਤੈਸੇ ਕੀਨੇ।
 ਅੰਨ ਪੰਚ ਸੈ ਮਨ ਤਿਹ ਦੀਨੇ।
 ਰਹਯੋ ਪਿਖਤਿ ਪੁਨ ਸਭਿ ਬਿਵਹਾਰੁ।
 ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਹੋਤਿ ਤਾਲ ਕੀ ਕਾਰੁ ॥ ੩੧ ॥
 ਅੰਨ ਹਜ਼ਾਰਹੁ ਮਨ ਅਰਪਾਵਹਿ।
 ਆਨ ਸਿੱਖ ਪੁਨ ਕਾਰ ਕਮਾਵਹਿ।
 ਧਨੀ ਪੁਰਖ ਧਨ ਦੇਤਿ ਚੜ੍ਹਾਇ।
 ਪੁਨ ਨਿਜ ਕਰ ਸੋ ਸੇਵ ਕਮਾਇ ॥ ੩੨ ॥
 ਹੇਰਿ ਹੇਰਿ ਸਿੱਖਨ ਕੀ ਰੀਤਿ।
 ਦਿਜਬਰ ਕੈ ਉਪਜਤਿ ਚਿਤ ਪ੍ਰੀਤਿ।
 ਮਿਲ ਸਭਿਹਿਨਿ ਮੈਂ ਕਰਿਬੇ ਲਗਯੋ।

ਸੇਵਾ ਸਰ ਕੀ ਪ੍ਰੇਮੈ ਪਗਯੋ^੧ ॥ ੩੩ ॥
 ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਸ਼ਰਧਾ ਅਧਿਕ ਬਧਾਵੈ।
 ਭਾਗ ਜਗੇ ਕਹੁ ਕੌਨ ਸਿਖਾਵੈ।

^੧ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ ਖਚਿਤ ਹੋ ਕੇ।

^੧ਜਿਸਦੇ ਭਾਗ ਜਾਗ ਪੈਣ (ਦੱਸੋ) ਉਹਨੂੰ ਕੌਣ ਸਿਖਾਵੇ?

ਘਰ ਕੀ ਚਿੰਤਾ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਤਜਾਗੇ।
 ਕਰਹਿ ਪ੍ਰੇਮ ਅਰੁ ਸੇਵਾ ਲਾਗੇ ॥ ੩੪ ॥
 ਕੇਤਿਕ ਦਿਨ ਗੁਰ ਨਿਕਟ ਗੁਜ਼ਾਰੇ।
 ਕਰਹਿ ਕਾਰ ਉਰ ਸ਼ਰਧਾ ਧਾਰੇ।
 ਪੁਨ ਬੈਸਾਖੀ ਕੋ ਬਡ ਮੇਲਾ।
 ਚਹੁ ਦਿਸਕੇ ਨਰ ਭਏ ਸਕੇਲਾ ॥ ੩੫ ॥
 ਅਧਿਕ ਭੀਰ ਸਤਿਗੁਰ ਢਿਗ ਹੋਇ।
 ਧਰਹਿ ਭੇਟ ਬੰਦਤਿ ਸਭਿ ਕੋਈ।

ਸੁੰਦਰ ਵਸਤੁ^੧ ਅਨਕ ਪ੍ਰਕਾਰਾ।
 ਕੋ ਆਨਹਿ ਧਨ ਕੀ ਉਪਹਾਰਾ ॥ ੩੬ ॥

^੧ਪਾ:-ਬਸਤ੍ਰ।

ਜੇਤਿਕ ਨਰ ਮੇਲੇ ਪੁਰ ਆਏ।
 ਧਰਹਿ ਭਾਉ ਸਰ ਸੇਵ ਕਮਾਏ।
 ਅਨਿਕ ਕਾਮਨਾ^੧ ਪੂਰਨ ਹੋਇ।

^੧ਪਾ:-ਭਾਵਨਾ।

ਨਈ ਕਰਤਿ ਹੈ ਮਨ ਮਹਿ ਕੋਇ ॥ ੩੭ ॥

ਕਰਹਿ ਮੇਵਰੋ' ਸਭਿ ਅਰਦਾਸ।

¹ਅਰਦਾਸੀਆ।

ਸਕਲ ਨਿਵੇਦਹਿ' ਸਿੱਖਜਨ ਆਸ।

¹ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸੁਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਦੇ ਖੁਸ਼ੀ ਬਿਸਾਲ।

ਦਰਸਨ ਪਿਖਿ ਪਿਖਿ ਹੋਹਿ ਨਿਹਾਲ

॥ ੩੮ ॥

ਮੇਲਾ ਬਿਛੁਰ ਗਯੋ' ਪੁਨ ਤਹਾਂ।

¹ਖਿੰਡ ਗਿਆ।

ਗੰਗਾਰਾਮ ਪ੍ਰੇਮ ਉਰ ਮਹਾਂ।

ਸਦਨ ਜਾਨ ਮਹਿ ਚਿਤਵਨਿ ਕਰਤਾ।

ਨਿਜ ਕੱਲਜਾਨ ਆਸ ਉਰ ਧਰਤਾ

॥ ੩੯ ॥

ਬੈਸਾਖੀ ਕੇਤਿਕ ਦਿਨ ਪਾਛੇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਸਿਮਰਨ ਕਰਿ ਆਛੇ।

ਅੰਨ ਪ੍ਰਥਮ ਦੀਨਸਿ ਦਿਜ ਜਾਂਹੀ।

ਆਨਹੁ ਤਿਹ ਬੁਲਾਇ ਹਮ ਪਾਹੀ

॥ ੪੦ ॥

ਮੇਲੇ ਮਹਿ ਆਯਹੁ ਧਨ ਜੋਇ।

ਤਿਸ ਮਹਿ ਤੇ ਦੀਜਹਿ ਪਿਖਿ ਸੋਇ।'

ਹੁਕਮ ਮਸੰਦਨ ਪਰ ਇਮ ਹੋਵਾ।

ਸਿਖ ਨੇ ਜਾਇ ਸੁ ਦਿਜ ਕੋ ਜੋਵਾ।' ¹ਲਭਿਆ।

॥ ੪੧ ॥

ਕਹਯੋ 'ਬਿੱਪ੍ਰ ਤੁਮ ਉਠਿ ਚਲਿ ਸਾਥ।

ਸਿਮਰਤਿ ਹੈਂ ਅਬਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੁਨਾਥ।'

-ਕਯਾ ਮੁਝ ਕਹਹਿ? -ਬਿਚਾਰਤਿ ਮਨ

ਮੈਂ।

ਸਿਖ ਕੇ ਸੰਗ ਆਇ ਤਿਸ ਛਿਨ ਮੈਂ

॥ ੪੨ ॥

ਬੰਦਨ ਕਰਿ ਬੈਠਯੋ ਅਗੁਵਾਈ।

ਜਿਸ ਕੇ ਪ੍ਰੇਮ ਵਧਯੋ ਅਧਿਕਾਈ।

ਸੇਵਾ ਮਹਿ ਨਿਸ ਦਿਨ ਅਨੁਰਾਗਾ।

ਅਪਰ ਮਨੋਰਥ ਸਗਰੋ ਤਯਾਗਾ ॥ ੪੩ ॥

ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਦਿਜ ਗੰਗਾਰਾਮ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਉਨਿ ਪੰਚਾਸਮੇਂ ਅੰਸੂ ॥ ੪੯ ॥

੫੦. [ਗੰਗਾ ਰਾਮ। ਮੂਲ ਚੰਦ]

੪੯<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੫੧

ਦੋਹਰਾ:

ਬੈਠਯੋ ਬੰਦਨ ਕਰਿ ਨਿਕਟ,
ਪਿਖਿ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਨਾਥ।
ਕ੍ਰਿਪਾ ਬਿਲੋਚਨ ਭਰਿ ਰਹੇ,
ਕਹਯੋ ਬਿੱਪ੍ਰ ਕੇ ਸਾਥ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

†ਪਾ:-ਅੰਨ ਮੋਲ।

‘ਦਿਜ ਜੂ ! ਮੋਲ ਅੰਨ† ਕੋ ਲੀਜੈ।
ਪੁਰਹੁ ਕਾਮਨਾ ਸਦਨ ਸਿਧੀਜੈ।
ਥੁਰਯੋ ਹੁਤੇ ਜਬਿ ਤੁਮ ਨੇ ਦਯੋ।
ਸਤਿਸੰਗਤਿ ਸਭਿ ਅਚਵਨ ਕਯੋ ॥ ੨ ॥

ਲੇਹੁ ਮੋਲ ਤੇ ਦਰਬ ਸਵਾਯੋ।
ਜਿਸ ਤੇ ਦੂਰ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਲਯਾਯੋ†।
ਪੁਨ ਉਧਾਰ ਪਰ ਬਾਂਛਤ ਕਾਲਾ†।
ਦਯੋ ਅੰਨ ਤੈਂ ਆਨਿ ਬਿਸਾਲਾ ॥ ੩ ॥

†ਪਾ:-ਚਲ ਆਯੋ।

†ਉਧਾਰ ਉਤੇ ਅਤੇ ਲੋੜ ਸਮੇਂ।

ਸੁਨਿ ਦਿਜ ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਕੈ ਬੋਲਾ।
‘ਪ੍ਰਭੁ ਜੀ ! ਮੈਂ ਨ ਲੇਉਂ ਕਛੁ† ਮੋਲਾ।
ਰਾਵਰਿ ਕੀ ਸੇਵਾ ਮੈਂ ਕਰਿਹੋਂ।

†ਪਾ:-ਕਰਿ।

ਜਨਮ ਸੁਫਲ ਕੀ ਆਸਾ ਧਰਿਹੋਂ ॥ ੪ ॥
ਸਦਨ ਜਾਨ ਕੀ ਨਾਂਹਿਨ ਚਾਹੂ।
ਬੈਸ ਬਿਤਾਵੋਂ ਸੰਗਤਿ ਮਾਂਹੂ।
ਤੁਮ ਤੇ ਪਰੇ ਅਪਰ ਕੋ ਨੀਕਾ?
ਜਹਿ ਕੱਲਜਾਨ ਹੋਇ ਹੈ ਜੀ ਕਾ ॥ ੫ ॥

ਨਹਿ ਤੁਮਰੋ ਦਰ ਛੋਰਨ ਕਰੋਂ।
ਰਾਵਰਿ ਨਾਮ ਧਯਾਨ ਹੀ ਧਰੋਂ।
ਸੁਨਿ ਬੋਲੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਤਬੈ।
‘ਦਰਬ ਸਰਬ ਲਿਹੁ ਦਿਜਬਰ ਅਬੈ ॥ ੬ ॥

ਸੋ ਗ੍ਰਿਹ ਅਪਨੇ ਦੇਹੁ ਪੁਚਾਇ।
ਕੈ ਅਬਿ ਆਪ ਸੁ ਲੇਹੁ ਸਿਧਾਇ।
ਬਹੁਰੋ ਆਇ ਕਰਹੁ ਸਰ ਸੇਵਾ।
ਬਾਂਛਤਿ ਪਾਇ, ਦੇਹਿ ਗੁਰਦੇਵਾ ॥ ੭ ॥

ਦਿਜ ਕੋ ਦਰਬ ਲੇਤਿ ਸੋ ਨਾਂਹੀ।

¹ਇਹ) ਧਨ ਬ੍ਰਹਮਨ ਦਾ ਹੈ ਉਹ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ।

ਹਮਰੇ ਸਿੱਖ ਦੇਤਿ ਹਮ ਪਾਹੀ।

ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਘਰ ਤੋਟ ਨ ਕੋਈ।

ਆਮਦ ਖਰਚ ਸਦਾਇਮਿ ਹੋਈ ॥ ੮ ॥

ਗੰਗਾਰਾਮ ਨੰਮ੍ਰਿ ਹੁਇ ਭਨਯੋ।

ਮੈਂ ਮਨ ਤੇ ਰਾਵਰਿ ਸਿਖ ਬਨਯੋ।

ਅਰਪਨ ਕਰਯੋ ਅੰਨ ਮੈਂ ਆਨਿ।

ਕਰਿਹੋਂ ਰਾਵਰਿ ਸੇਵ ਮਹਾਂਨ ॥ ੯ ॥

ਸਦਨ ਜਾਨਿ ਕੀ ਚਾਹਿ ਨ ਮੋਰੇ।

ਨਹੀਂ ਮਨੋਰਥ ਮਨ ਮਹਿ ਔਰੇ।

ਅਪਨੋ ਸਿੱਖਯ ਬਨਾਵਨ ਕਰੀਅਹਿ।

ਉਰ ਤੇ ਭਰਮ ਮੋਹ^੧ ਪਰਹਰੀਅਹਿ। ¹ਭਰਮ ਤੇ ਮੋਹ ਮੇਰੇ ਦਿਲੋਂ ਦੂਰ ਕਰੋ। ^੧ਪਾ:-ਮੋਹ।

॥ ੧੦ ॥

ਦੀਨ ਜਾਨਿ ਲਿਹੁ ਅਪਨਿ ਬਨਾਈ।

ਪਰਯੋ ਆਨ ਕਰਿ ਮੈਂ ਸ਼ਰਨਾਈ।

ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਸੁਭ ਨਾਮ ਸੁਨਯੋ ਹੈ।

ਸਿੱਖਨ ਵਤਸਲ^੧ ਬਿਰਦ ਗੁਨਯੋ ਹੈ ¹ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰੇ।

॥ ੧੧ ॥

ਛੋਰੋਂ ਨਹੀਂ ਆਸਰੋ ਰਾਵਰਿ।

ਤਜਹਿ ਜਿ ਅਪਰ ਗਿਨਯ ਕੋ ਬਾਵਰ^੧।

¹ਆਪ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜੇ ਹੋਰ ਵਿਚ ਲੱਗੀਏ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਬਾਵਲਾ ਕਹੇਗਾ।

ਕਰਿ ਨਿਸ਼ਚੈ ਮੈਂ ਗਹਯੋ ਅਲੰਬ।

ਬੈਠਯੋ ਤਜਿ ਕੈ ਸਰਬ ਕੁਟੰਬ ॥ ੧੨ ॥

ਨਹੀਂ ਪ੍ਰੀਤ ਅਬਿ ਕਿਸ ਕੇ ਸਾਥ।

ਕਰਯੋ ਖੋਜ ਮੈਂ ਤੁਮ ਕੋ ਨਾਥ^੧।

ਅਸ ਦ੍ਰਿੜ^੧ ਨਿਸ਼ਚਾ ਦਿਜ ਕੋ ਦੇਖਿ।

¹ਪੱਕਾ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਵਿਸ਼ੇਖ ॥ ੧੩ ॥

ਨਿਰਮਲ ਜਲ ਤੇ ਚਰਨ ਪਖਾਰੇ।

ਪਾਹੁਲ ਦਈ ਸੰਦੇਹ ਨਿਵਾਰੇ।

ਅਪਨੀ ਸੇਵਾ ਬਿਖੈ ਲਗਾਯਹੁ।

ਮੋਖ ਕਰਨ ਕੋ ਸਿੱਖ ਬਨਾਯਹੁ ॥ ੧੪ ॥

ਉਰ ਅਨੰਦ ਲਹਿ ਸੇਵਾ ਲਾਗਯੋ।

ਪੂਰਬ ਭਾਗ ਭਾਲ ਪਰ ਜਾਗੜੇ।
ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਕਾਰ ਕਰਤਿ ਹੈ ਜੜੇਂ ਜੜੇਂ।
ਉਰ ਨਿਰਮਲ ਦਿਜ ਹੋਵਹਿ ਤੜੇਂ ਤੜੇਂ

॥ ੧੫ ॥

ਕੇਤਿਕ ਕਾਲ ਰਹੜੇ ਜਬਿ ਪਾਸ।
ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕਰਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼।
ਇਕ ਦਿਨ ਸੁਭ ਉਪਦੇਸ਼ ਬਤਾਯੋ।
ਸੱਤਿਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਲਿਵ ਲਾਗੋ ॥ ੧੬ ॥

ਸਿੱਧਾਂ ਆਨਿ^੧ ਖਰੀ ਕਰ ਜੋਰਿ।

^੧ਸਿੱਧੀਆਂ।

ਭਯੋ ਸਿੱਧ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਜੋਰ^੧।

^੧ਬਲ ਨਾਲ।

ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕਾਰ ਕਰੰਤਾ।
ਭਯੋ ਬਿਸਾਲੈ ਸ਼ਕਤਿ ਧਰੰਤਾ ॥ ੧੭ ॥

ਪੁਨ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਨੇ ਰੁਖਸਦ ਕਰੜੇ।
ਮਾਨਿ ਹੁਕਮ ਪਦ ਪਰ ਸਿਰ ਧਰੜੇ।
ਨਗਰ ਬਠਿੰਡੇ ਕੋ ਚਲਿ ਆਯੋ।
ਭਯੋ ਮਸਤ ਮਨ ਭਰਮ ਮਿਟਾਯੋ ॥ ੧੮ ॥

ਉਤਰੜੇ ਰੰਗ ਹੁਤੋ ਜਗ ਕਾਚੋ^੧।

^੧ਜਗਤ (ਦੇ ਮੋਹ ਦਾ) ਕੱਚਾ ਰੰਗ।

ਸੱਤਜਨਾਮ ਰਾਚੜੇ ਰੰਗ ਸਾਚੋ।
ਹੋਰਿ ਲੋਕ ਮਨ ਬਿਸਮਤਿ ਹੋਏ।

ਕਰਤਿ ਅਦਾਬ ਅਧਿਕ ਸਭਿ ਕੋਏ
॥ ੧੯ ॥

ਵਹਿਰ ਨਗਰ ਤੇ ਬੈਠੜੇ ਰਹੈ।
ਫੁਰਹਿ^੧ ਬਚਨ ਜੈਸੇ ਕਿਸਿ ਕਹੈ।
'ਪ੍ਰੋਹਤ ਧਰਮ ਛੋਰ' ਲਿਖਿ ਦੀਨੋ^੧।

^੧ਪੂਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

^੧ਪ੍ਰੋਹਤਤਾਈ ਦਾ ਕੰਮ ਮੈਂ ਛਡਿਆ, ਇਹ ਗੱਲ ਲਿਖ ਦਿੱਤੀ।

ਅਪਰ ਬਿੱਪ੍ਰ ਕੇ ਤਿਸੁ ਮੈਂ ਕੀਨੋ^੧ ॥ ੨੦ ॥

^੧ਹੋਰ ਬ੍ਰਹਮਣ ਨੂੰ ਉਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਨੀਯਤ ਕੀਤਾ ਭਾਵ ਆਪਣੇ ਥਾਂ ਬਠਿੰਡੇ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪ੍ਰੋਹਿਤ ਬਨਾ ਦਿੱਤਾ।

^੧ਛੁਡਾ ਦਿੱਤਾ (ਪ੍ਰੋਹਤਤਾਈ ਦਾ ਕੰਮ)।

ਨਿਜ ਪੁੱਤ੍ਰਨ ਤੇ ਦਯੋ ਛੁਟਾਈ^੧।
ਕੇਵਲ ਸੱਤਿਨਾਮ ਲਿਵ ਲਾਈ।
ਤਹਾਂ ਰਹਤਿ ਖੱਤ੍ਰੀ ਜੁਗ ਭ੍ਰਾਤਾ।
ਧਨੀ ਅਧਿਕ ਜਗ ਮਹਿ ਬੱਖਯਾਤਾ
॥ ੨੧ ॥

ਜੇਸਟ ਬਿਧੀਚੰਦ ਹੈ ਨਾਮੂ।

ਸਿਧੀਚੰਦ ਛੋਟੇ ਤਿਹ ਧਾਮੁ।

ਲਘੁ ਨੇ[†] ਸੇਵਾ ਤਿਸ ਕੀ[†] ਠਾਨੀ।

[†]ਭਾਵ ਗੰਗਾ ਰਾਮ ਦੀ। [†]ਪਾ:-ਇਹ।

ਖਾਨ ਪਾਨ ਦੇ ਆਇਸੁ ਮਾਨੀ[†] ॥ ੨੨ ॥

[†]ਆਗਿਆ ਮੰਨੇ।

ਕਰ ਜੋਰਹਿ, ਬੈਠਹਿ ਨਿਤ ਪਾਸ।

ਜਬਿ ਕੁਛ ਬਚਨ ਸੁ ਕਰਹਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼।

ਤਾਤਕਾਲ ਮਾਨਹਿ ਤਿਮ ਕਰੈ।

ਬਿਨ ਆਲਸ ਸੇਵਾ ਤਤਪਰੈ ॥ ੨੩ ॥

ਬਸਤ੍ਰ ਰੁਚਿਰ ਅਰਪਹਿ ਢਿਗ ਲਯਾਇ।

ਸ੍ਵਾਦਲ ਭੋਜਨ ਦੇ ਤ੍ਰਿਪਤਾਇ।

ਨਿਜ ਕਰ ਤੇ ਸੁੰਦਰ ਜਲ ਆਨਹਿ।

ਕਰਨ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕਰਾਵਤਿ ਪਾਨਹਿ[†] [†]ਪਿਲਾਉਂਦਾ ਹੈ।

॥ ੨੪ ॥

ਸਿਧੀਚੰਦ ਸੇਵਾ ਇਮ ਕਰੈ।

ਉਰ ਸ਼ਰਧਾ ਨਿਸ ਬਾਸੁਰ ਧਰੈ।

ਬੀਤ ਗਯੋ ਜਬਿ ਕੇਤਿਕ ਕਾਲ।

ਸਭਿ ਤਜਿ, ਘਾਲੀ ਘਾਲ ਬਿਸਾਲ

॥ ੨੫ ॥

ਪਿਖਿ ਕਰਿ ਦਿਜਬਰ ਗੰਗਾਰਾਮ।

ਭਯੋ ਪ੍ਰਸੰਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਅਭਿਰਾਮ।

'ਸਿਧੀਚੰਦ ! ਤੂੰ ਸੇਵਾ ਕਰੈ।

ਕੌਨ ਮਨੋਰਥ ਮਨ ਮੈਂ ਧਰੈਂ?' ॥ ੨੬ ॥

ਸੋ ਅਬਿ ਹਮਰੇ ਤੀਰ ਕਹੀਜੈ।

ਬਾਂਛਤਿ ਹੋਹਿ[†], ਨਿਸੰਸੈ ਲੀਜੈ।

[†]ਜੋ (ਮਨ ਦੀ) ਇੱਛਾ ਹੈ।

ਸ਼ਰਧਾ ਸੇਵ ਹੋਰਿ ਕਰਿ ਤੋਹੀ।

ਅਨਕੰਪਾ[†] ਉਪਜਤਿ ਹੈ ਮੋਹੀ ॥ ੨੭ ॥

[†]ਦਯਾ।

ਇਮ ਸੁਨਿ ਸਿਰੀਚੰਦ ਦਿਜ ਬੈਨ।

ਭਯੋ ਅਨੰਦ ਪ੍ਰਫੁਲਤ ਨੈਨ।

ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਕਰਿ ਕਹਯੋ ਅਗਾਰੀ।

'ਜੇ ਅਬਿ ਰਾਵਰ ਕਰੁਨਾ ਧਾਰੀ ॥ ੨੮ ॥

ਪੁੱਤ੍ਰ ਨਹੀਂ ਉਪਜਤਿ ਘਰ ਮੇਰੇ।

ਹਾਰੇ ਕਰਿ ਉਪਚਾਰ ਘਨੇਰੇ।

ਸਿੱਧ ਸਪੁਤ[†] ਦੀਜੀਏ ਮੋਹੀ।

[†]ਸਿੱਧੀ ਵਾਲਾ ਸਪੁੱਤ੍ਰ।

ਬਚਨ ਆਪ ਕੇ ਤੇ ਸਭਿ ਹੋਹੀ- ॥ ੨੯ ॥

ਸੁਨਿ ਕੈ ਦਿਜਬਰ ਗੰਗਾਰਾਮ।

ਗੁਰ ਕੋ ਸਿੱਖ ਉਰ ਬ੍ਰਿਤਿ ਅਭਿਰਾਮ।

ਪੁੱਤ੍ਰ ਦਾਸ ਕੇ ਲਖਯੋ ਨ ਧਾਮੁ।

ਸ਼ਰਧਾ ਸਹਤ ਰਹਤਿ ਨਿਤ ਸ਼ਾਮ। ^{'ਸ਼ਰਨ।}

॥ ੩੦ ॥

'ਸੁਤ ਉਪਜਹਿ ਬੁਧਿ ਜੁਤਿ ਬਡ ਸਿੱਧ।

ਹੋਵਹਿ ਜਗਤਿ ਬਿਸਾਲ ਪ੍ਰਸਿੱਧ।

^{'ਉਜਾਗਰ।}

ਜਨਮਤਿ ਹੀ ਅਚਰਜ ਦਿਖਰਾਵਹਿ।

ਬੰਦਹਿ ਚਰਨ ਜੁ ਹੋਰਨ ਆਵਹਿ ॥ ੩੧ ॥

ਦੋਹਰਾ:

^{'ਸਵਾ ਗਿੱਠ ਸਿਰ ਦੀ ਚੋਟੀ ਤੇ ਕੇਸ।}

ਸਵਾ ਗਿਲਸ਼ਤ ਪ੍ਰਮਾਨ ਕੀ, ਚੋਟੀ ਕੇ ਸਿਰ
ਕੇਸ।

ਅਤਿ ਸੁਪੈਦਾ ਜੁਤਿ ਜਨਮ ਹੈ, ਅਸ ਹੁਇ ^{'ਡਾਢੇ ਚਿੱਟੇ।}

ਸਿੱਧ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ॥ ੩੨ ॥

ਬੰਸ ਬਿਭੂਖਨ, ਸੰਤ ਸੁਭ, ਦੀਰਘ ਪਰ ^{'ਕੁਲ ਦਾ ਗਹਿਣਾ।}

ਉਪਕਾਰਿ।

ਸ਼੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਤੇ, ਉਪਜਹਿ ਪੁੱਤ੍ਰ

ਤੁਮਾਰ ॥ ੩੩ ॥

ਜਿਸ ਕੋ ਮਾਨੈ ਦੇਸ਼ ਬਹੁ, ਰਹੈ ਦਾਸ ਕੇ
ਭਾਇ।

ਮਹਾਂ ਸ਼ਕਤਿ ਧਰਿ ਉਪਜ ਹੈ, ਲਿਹੁ ਸੇਵਾ

ਫਲ ਪਾਇ ॥ ੩੪ ॥

ਸਿਧੀਚੰਦ ਸੁਨਿ ਬਾਕ ਕੋ, ਸੁਧਾ ਸਮਾਨ

ਬਿਲੰਦ।

ਬੰਦਤਿ ਪਦ ਅਰਬਿੰਦ ਤਿਹ, ਧਾਰਤਿ

ਰਿਦੈ ਅਨੰਦ ॥ ੩੫ ॥

ਪੂਰਬ ਸਮ ਸੇਵਤਿ ਅਧਿਕ, ਜਬਿ ਬੀਤਯੋ

ਕੁਛ ਕਾਲ।

ਗਰਭ ਧਰਯੋ ਤਿਹ ਭਾਰਜਾ, ਉਪਜੀ ਖੁਸ਼ੀ

ਬਿਸਾਲ ॥ ੩੬ ॥

ਦਸਮੇ ਮਾਸ ਪ੍ਰਸੂਤ ਭਾ, ਮਹਾਂ ਸਿੱਧ ਬਪੁ

ਜੋਇ।

ਜਿਨ ਜਿਨ ਦੇਖਯੋ ਜਾਇ ਤਬਿ, ਸਭਿ ਕੇ
ਅਚਰਜ ਹੋਇ ॥ ੩੭ ॥

ਚੋਟੀ ਸਵਾ ਗਿਲਸ਼ਤਿ ਕੀ, ਸੇਤ ਕੇਸ^੧ 'ਸਿਰ ਦੀ ਚੋਟੀ (ਤੇ) ਸਵਾ ਗਿੱਠ ਚਿੱਟੇ ਕੇਸ।
ਇਕ ਸਾਰ।

ਅਭਿਬੰਦਨ ਸਭਿ ਹੀ ਕਰਤਿ, ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ
ਜਾਇ ਨਿਹਾਰ ॥ ੩੮ ॥

ਸਿਧੀਚੰਦ ਤਬਿ ਆਇ ਕੈ, ਬੰਦਤਿ
ਗੰਗਾਰਾਮ।

ਹਰਖਤਿ ਹੁਇ ਤਬਿ ਹੀ ਧਰਯੋ,
ਮੂਲਚੰਦ ਤਿਸ ਨਾਮ ॥ ੩੯ ॥

ਅਪਰ ਕਥਾ ਕਹਿ ਲਗ ਕਥੋਂ, ਭਯੋ ਸਿੱਧ
ਜਗ ਮਾਂਹਿ।

ਅਜਮਤ ਧਰਿ ਜੋ ਜਗਤ ਬਹੁ^੧, ਆਨ 'ਜੋ ਕਰਾਮਾਤ ਧਾਰਨ ਵਾਲੇ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਸਨ ਸੋ (ਬੀ)।
ਮਾਨਤੇ ਤਾਂਹਿ ॥ ੪੦ ॥

ਕਾਰ ਸੁਧਾਸਰ ਕੀ ਕਰੀ, ਦਿਜਬਰ
ਗੰਗਾਰਾਮ।

ਭਯੋ ਸ਼ਕਤਿ ਧਰਿ ਅਸ ਬਲੀ, ਸਿਮਰਤਿ
ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਨਾਮ ॥ ੪੧ ॥

ਅਬਿ ਲਗ ਜਗ ਮਹਿ ਬਿਦਤ ਬਹੁ, ਨਗਰ 'ਸੁਨਾਮ ਪਿੰਡ ਪਟਿਆਲੇ ਰਾਜ ਵਿਚ ਹੈ।
ਸੁਨਾਮ^੧ ਬਿਸਾਲ।

ਤਿਸ ਢਿਗ ਪੂਜਾ ਹੋਤਿ ਹੈ, ਮੂਲਚੰਦ ਕੀ
ਜਾਲ ॥ ੪੨ ॥

ਸੰਤਤਿ^੧ ਗੰਗਾਰਾਮ ਕੀ, ਪੂਜਾ ਧਨ ਸੋ 'ਉਲਾਦ।
ਲੇਤਿ।

ਸੇਵਤਿ ਜੋ ਕਰਿ ਕਾਮਨਾ, ਸੋ ਪੂਰਨ ਕਰਿ
ਦੇਤਿ ॥ ੪੩ ॥

ਇਤਯਾਦਿਕ ਕੇਤਿਕ ਗਿਨੋਂ, ਕਰਤਿ
ਸੁਧਾਸਰ ਕਾਰ।

ਦੁਇ ਲੋਕਨ ਕੇ ਸੁਖ ਲਹੇ, ਸ਼ਕਤੀ ਪਾਇ
ਉਦਾਰ ॥ ੪੪ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਗੰਗਾਰਾਮ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਪੰਚਾਸਮੇਂ
ਅੰਸੂ ॥ ੫੦ ॥

੫੧. [ਮਸੰਦਾਂ ਦੀ ਖੁਟਿਆਈ]

੫੦<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>> ੫੨

ਦੋਹਰਾ:

ਸਿਖ ਅਨਗਨ ਸਮੁਦਾਇ ਹੈ, ਕਰਤਿ
ਸੁਧਾਸਰ ਕਾਰ।
ਪਕੇ ਪਜਾਵੇ ਈਂਟਕਾ, ਆਨ ਤਾਲ ਪਰ
ਡਾਰ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਪਾਕੀ ਚਿਨਿਬੇ ਲਗੇ ਸੁਪਾਨ।
ਸੌਂਪੀ ਕਾਰ ਮਸੰਦਨ ਮਾਨ।
ਜੋ ਧਨ ਦੇਸ਼ ਬਿਦੇਸ਼ਨ ਆਵੈ।
ਆਦਿ ਬਿਸਾਖੀ ਜਿਤਿਕ ਚਢਾਵੈ ॥ ੨ ॥
ਸਰਬ ਮਸੰਦ ਸੰਭਾਰਨ ਕਰੈਂ।
ਖਰਚਹਿ ਜਹਾਂ ਕਾਜ ਬਨ ਪਰੈ।
ਸਭਿ ਸੰਗਤਿ ਤੇ ਸਦਨ ਸਿਧਾਰੈਂ।
ਲੇ ਗੁਰ ਕਾਰ ਆਨਿਬੇ ਧਾਰੈਂ ॥ ੩ ॥

'ਭਾਵ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ।

ਕਾਰੀਗਰਿ ਆਦਿਕ ਸਮੁਦਾਇ।
ਜਹਾਂ ਖਰਚ ਦੇਨੋ ਬਨਿ ਜਾਇ।
ਸਰਬ ਥਾਨ ਸੋ ਦੈਬੇ ਕਰੈਂ।
ਦੇਗ ਆਦਿ ਮਹਿ ਖਰਚ ਬਿਚਰੈਂ ॥ ੪ ॥
ਆਮਦ ਖਰਚ ਸੰਭਾਰਤਿ ਸਾਰੋ।
ਆਇ ਉਪਾਇਨ ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰੋ।
ਬ੍ਰਿੰਦ ਚਿਨਹਿ ਘਰ ॥ ਈਂਟ ਸੁਧਾਰਹਿ।
ਚਹਿਤ ਜੁ ਸੰਗਤਿ ਤਿਨ ਢਿਗ ਡਾਰਹਿ
॥ ੫ ॥

'ਘੜਕੇ (ਅ) ਘਰ।

ਬਹਿਲੋ ਆਦਿਕ ਸਿਖ ਸਮੁਦਾਇ।
ਲਗੇ ਪਜਾਵਨ ॥ ਈਂਟ ਪਕਾਇ।
ਜੋ ਜੋ ਹਿਤ ਕਰਿ ਕਾਰ ਕਰੰਤਾ।
ਸੋ ਸੋ ਨਿਰਮਲ ਰਿਦਾ ਬਨੰਤਾ ॥ ੬ ॥
ਕਰਹਿ ਕਾਮਨਾ ਜਸ ਜਸ ਮਨ ਮਹਿ।
ਪੁਰਹਿ ਸੇਵ ਸਰ ॥ ਕੇਤਿਕ ਦਿਨ ਮਹਿ।
ਜੋ ਸਕਾਮ ਹੁਇ, ਬਾਂਛਤਿ ਪਾਇ।

'ਆਵਿਆਂ ਦੀਆਂ।

'ਪੂਰਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਸਰੋਵਰ ਦੀ ਸੇਵਾ।

ਜੋ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਰਿਦਾ ਬਿਮਲਾਇ^੧ ॥ ੭ ॥ 'ਉੱਜਲ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਲੋਕ ਪ੍ਰਲੋਕਨ ਸੁਖ ਸਮੁਦਾਯੋ।
ਸਦਾ ਬ੍ਰੁੱਤ ਗੁਰੁ ਸਭਿਨਿ ਲਗਾਯੋ।
ਕਾਰ ਸੁਧਾਸਰ ਕੇਰ ਬਹਾਨਾ।
ਦਾਸਨ ਦੇਤਿ ਕਾਮਨਾ ਦਾਨਾ ॥ ੮ ॥
ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮਹਿਮਾ ਭਾਰੀ।
ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਬਹੁ ਭਾਂਤਿ ਉਚਾਰੀ।
'ਮੱਜਨ ਕਰੇ ਕਲੂਖ ਨ ਰਹੈ।
ਬਾਂਛਤਿ ਪਾਇ ਭਾਉ ਜੋ ਗਹੈ^੨ ॥ ੯ ॥

^੧ਇਸ ਥਾਵੇਂ ਇਕ ਲਿਖਤੀ ਨੁਸਖੇ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਦਿੱਤਾ ਹੈ:-ਸੋਰਠਿ ਮਹਲਾ ੫॥ ਵਿਚ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਖਲੋਆ ॥ ਵਾਲੁ ਨ ਵਿੰਗਾ ਹੋਆ ॥ ...

ਮਹਾਂ ਮਹਾਤਮ ਸੰਗਤਿ ਜਾਨੇ।
ਸ਼ਰਧਾ ਧਰਿ ਧਰਿ ਸੇਵਾ ਠਾਨੈ।
ਕੇਤਿਕ ਜਬਿ ਚਿਨ ਲੀਨ ਸੁਪਾਨਾ।
ਮਿਲਿ ਸਿੱਖਜਨਿ ਗੁਰ ਸੰਗ ਬਖਾਨਾ
॥ ੧੦ ॥

'ਸਰ ਕੋ ਮਹਾਂ ਮਹਾਤਮ ਅਹੋ।
ਬਿਰਹਿ ਹਜ਼ਾਰਨ ਸੰਮਤ^੧ ਕਹੋ।
ਚਿਨਨੇ ਮਹਿ ਕਾਚੋ ਹੁਇ ਕਾਮ।
ਊਪਰ ਤੇ ਬਨਾਇ ਅਭਿਰਾਮ ॥ ੧੧ ॥
ਏਕ ਈਂਟ ਚੂਨੇ ਕੀ ਜਰੈਂ।
ਪੁਨ ਕਰਦਮ ਸੋਂ ਭਰਤੀ ਭਰੈਂ।
ਉਖਰੇ ਬਿਰਹਿ ਨਹੀ ਲਘੁ ਕਾਲ।
ਏਵ ਮਸੰਦ ਦੰਭ ਕੇ ਨਾਲ ॥ ੧੨ ॥
ਥੋਰੋ ਲਾਗਹਿ ਸਰਫਾ ਚੂਨੇ।
ਇਹੁ ਕਰਤੇ ਲੋਭੀ ਮਤ ਊਨੇ।
ਜਿਮ ਦਿਢਤਾ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਬਨਾਵੇ।
ਬਿਰਹਿ ਸਦਾ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਗਾਵੇ ॥ ੧੩ ॥
ਤਿਮ ਕਰਿਵਾਵਹੁ ਤੁਮ ਸਮਰੱਥ।
ਤੀਨ ਲੋਕ ਧਨ ਰਾਵਰਿ ਹੱਥ।
ਸੁਨਿ ਸਿੱਖਨ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਵਨ।
ਕਰੇ ਸਮੀਪ ਮਸੰਦ ਅਵਾਹਨਿ^੨ ॥ ੧੪ ॥
ਸਭਿ ਸੋਂ ਕਹਯੋ 'ਕਾਰ ਇਹੁ ਕਾਚੀ।

^੧ਸਾਲ।

^੨ਸੱਦੇ।

ਕਜੋਂ ਤੁਮ ਕਰਹੁ ਲੋਭ ਮਤਿ ਰਾਚੀ?

ਚੂਨੇ ਕੋ ਸਰਫਾ ਕਿਮੁ ਧਰੋ?

ਦਰਬ ਅਪਰ ਦਿਹੁ ਸੰਚੈ ਕਰੋ॥ ੧੫ ॥

¹ਹੋਰ ਧਨ ਦੇਕੇ (ਮਸਾਲਾ ਯਾ ਚੂਨਾ) ਇਕੱਠਾ ਕਰੇ।

ਜੇਤਿਕ ਕਾਰੀਗਰ ਮੰਗਵਾਵਤਿ।

ਦਿਹੁ ਪੁਚਾਇ ਲਾਗਹਿ ਮਨ ਭਾਵਤਿ।

ਸੁਨਤਿ ਮਸੰਦਨ ਬਚਨ ਬਖਾਨਾ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਜੀ ਧਨ ਲਗੈ ਮਹਾਨਾਂ॥ ੧੬ ॥

ਅਪਰ ਸਰਬ ਘਰ ਕੇ ਬਿਵਹਾਰ।

ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਲੰਗਰ ਬਨਹਿ ਉਦਾਰ।

ਦਰਬ ਬਿਨਾ ਨਿਰਬਾਹ ਨ ਹੋਇ।

ਗ੍ਰਾਮਨਿ ਅੰਨ ਅਨਿਕ ਮਨ ਜੋਇ

॥ ੧੭ ॥

ਸੋ ਸਭਿ ਲਗਹਿ ਖਰੀਦਹਿ ਔਰ।

ਇਮ ਧਨ ਚਹਿਯਤਿ ਹੈ ਬਹੁ ਠੋਰ।

ਸਿੱਖਯਨ ਕੋ ਦੈਬੇ ਸਿਰੁਪਾਉ।

ਨਿਤਿ ਪ੍ਰਤਿ ਖਰਚ ਇਹੀ ਸਮੁਦਾਉ

॥ ੧੮ ॥

ਨੀਠ ਨੀਠ¹ ਕਰਿ ਸਭਿ ਨਿਰਬਾਹੈਂ।

¹ਮਸਾਂ ਮਸਾਂ।

ਦੇਤਿ ਜਹਾਂ ਕਹਿੰ ਤੇ ਜਬਿ ਚਾਹੈਂ।

¹ਓਹ (ਕਾਰੀਗਰ ਆਦਿਕ) ਜਦੋਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਥੇ ਕਿਥੇ (ਖਰਚ ਕਰਨ ਤਾਂ) ਦੇਂਦੇ ਹਾਂ ਅਥਵਾ ਜਿੱਥੋਂ ਕਿੱਥੋਂ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਂਦੇ ਹਾਂ।

ਚਹੀਅਹਿ ਦਰਬ ਹਜ਼ਾਰਹੁ ਨੀਤ।

ਤਾਲ ਕਰਨ ਭਾਖਹੁ ਜਿਸ ਰੀਤਿ॥ ੧੯ ॥

ਬਡੇ ਜਤਨ ਤੇ ਚੂਨੇ ਹੋਇ।

ਬਹੁਰ ਮਸਾਲੇ ਭਾਖਹਿ ਜੋਇ।

ਦਰਬ ਖਰਚ ਸੋ ਬੀਚ ਮਿਲਾਵੈਂ।

ਬਹੁ ਨਰ ਮਿਲਹਿ ਤਬੈ ਬਨਿ ਆਵੈ

॥ ੨੦ ॥

ਰਿਦਾ ਮਸੰਦਨ ਕੋ ਲਘੁ ਜਾਨਯੋ।

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਤਬਿ ਬਾਕ ਬਖਾਨਯੋ।

ਪੂਰਨ ਖੀਸਾ ਨਿਤ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ।

ਕਰਹੁ ਉਦਾਰ ਆਪਨੇ ਉਰ ਕੋ॥ ੨੧ ॥

ਹਾਥ ਤੁਮਾਰੇ ਖਰਚਹੁ ਨੀਤਿ।

ਸ਼ਰਧਾ ਧਰਹੁ ਕਰਹੁ ਬਿਰ ਚੀਤਿ।
 ਤੋਟ ਨਹੀਂ ਕਬਿ ਇਸ ਕੋ ਹੋਇ।
 ਸੰਕਾ ਮਨ ਮਹਿ ਕਰਹੁ ਨ ਕੋਇ' ॥ ੨੨ ॥
 ਸਤਿਗੁਰ ਇਮ ਕਹਿ ਬਹੁ ਸਮਝਾਏ।
 ਤਉ ਮਸੰਦਨ ਸ਼ਰਧਾ ਲਯਾਏ।
 ਕਹਿਨ ਲਗੇ 'ਜੌਂ ਜੌਂ ਧਨ ਆਵਹਿ।
 ਤੌਂ ਤੌਂ ਸਰ ਕੀ ਕਾਰ ਕਰਾਵਹਿ'
 ॥ ੨੩ ॥

ਇਕ ਦੁਇ ਦਿਨ ਚੂਨਾ ਬਹੁ ਲਾਗਯੋ।
 ਬਹੁਰ ਬਰਜ ਦੀਨਸ ਲਬ ਜਾਗਯੋ।
 ਏਕ ਈਂਟ ਹੀ ਬਹੁਰਿ ਲਗਾਵੈਂ।
 ਪੀਛੇ ਕਰਦਮ ਸਗਰੋ ਪਾਵੈਂ ॥ ੨੪ ॥
 ਖਰੇ ਮਸੰਦ ਕਾਰ ਕਰਿਵਾਵੈਂ।
 ਧਨ ਲਘੁ ਲਗਹਿ ਤਥਾ ਸਮਝਾਵੈਂ।
 ਨਿਕਟ ਤਿਨਹੁ ਕੇ ਬਿਤ ਨਿਤ ਰਹੈਂ।
 ਕਰਹਿ ਕਾਰ ਸਰ ਸੋ ਜਿਮ ਕਹੈਂ ॥ ੨੫ ॥
 ਦੇਨ ਲੇਨ ਸਗਰੋ ਬਿਵਹਾਰ।
 ਕਰਹਿ ਮਸੰਦ ਸਦਾ ਅਸ ਕਾਰ।
 ਸਿੱਖ ਕਰਹਿ ਸੇਵਾ ਢਿਗ ਹੋਰੈਂ।
 ਮਨ ਅਨਖਾਇ ਸੁ ਕੁਪਹਿ' ਘਨੇਰੈ 'ਖਿਝਕੇ ਕ੍ਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ।
 ॥ ੨੬ ॥

ਕਹਯੋ ਨ ਮਾਨੈਂ ਕਿਸ ਕੋ ਸੋਈ।
 ਕਰਹਿ ਆਪਨੇ ਚਿਤ ਹੁਇ ਜੋਈ।
 ਪੁਨ ਸਤਿਗੁਰ ਢਿਗ ਸਿੱਖ ਕਹੰਤੇ।
 ਅਬਿ ਮਸੰਦ ਨਿਜ ਮਤਿ ਬਰਤੰਤੇ
 ॥ ੨੭ ॥

ਬਨਹਿ ਸੁਪਾਨ ਪੰਕ ਲਗਵਾਇ।
 ਏਕ ਈਂਟ ਕੋ ਚੂਨਾ ਲਾਇ।
 ਮੁਹਰੀ' ਕੋ ਦਿਖਰਾਵਨਿ ਕਾਰਨ।

'ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਭਾਗ, ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਮੁਹਰਲੀ
 ਇਟ ਦਾ ਰਦਾ।

ਕਹਿ ਕਾਰੀਗਰ ਕਰਹਿ ਸੁਧਾਰਨ
 ॥ ੨੮ ॥
 ਅੰਤਰ ਬਨਹਿ ਨਿਰੰਤਰ ਕਾਚਾ।

ਨਹਿਨ ਮਸੰਦਨ ਕੋ ਮਨ ਸਾਚਾ।'

ਸੁਨਿ ਸਿੱਖਜਨ ਤੇ ਪੁਨ ਬੁਲਵਾਏ।

ਨਿਕਟ ਦੇਖਿ ਕਰਿ ਗੁਰ ਫੁਰਮਾਏ

॥ ੨੯ ॥

'ਤਾਲ ਰਚਨ ਮਹਿੰ ਦੰਭ ਨ ਕਰੀਅਹਿ।

ਇਹ ਸਤਿਗੁਰੁ ਕੋ ਸਦਨ ਬਿਚਰੀਅਹਿ।

ਕਜੋਂ ਸਰਫਾ ਤੁਮ ਡਰ ਕਰਿ ਧਰੋ।

ਚੂਨੋ ਸਰਬ ਲਗਾਵਨਿ ਕਰੋ ॥ ੩੦ ॥

ਧਨ ਕੀ ਕਮੀ ਨ ਕੋਊ ਰਹੈ।

ਸ਼ਰਧਾ ਧਰਹਿ ਸੇਵ ਜੋ ਗਹੈ।'

ਸੁਨਿ ਮਸੰਦ ਸਨ ਬਾਕ ਬਖਾਨਯੋ।

'ਸਿੱਖਨ ਕਛੂ ਭੇਵ ਨਹਿ ਜਾਨਯੋ ॥ ੩੧ ॥

ਇਕ ਰਾਵਰਿ ਢਿਗ ਆਨ ਬਤਾਵੈਂ।

-ਦਰਬ ਮਸੰਦ ਨਹੀਂ ਸਰ ਲਾਵੈਂ। -।

'ਤਲਾ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦੇ।

ਧਨ ਕੋ ਆਵਨ ਜਾਵਨ ਜੋਈ।

ਤਿਸ ਗਤਿ ਕੋ ਨਹਿ ਜਾਨੈ ਕੋਈ ॥ ੩੨ ॥

ਖਰਚ ਹਜ਼ਾਰਹੁ ਕੋ ਨਿਤ ਹੋਵੈ।

ਤਿਸ ਕੋ ਕਹੋ ਕੌਨ ਸਿਖ ਜੋਵੈ।

ਹਮ ਰਾਵਰ ਕੀ ਆਗਯਾ ਪਾਇ।

ਕਹਿ ਕਰਿ ਗਾਢੀ। ਕਾਰ ਕਰਾਇੰ' 'ਪੱਕੀ।

॥ ੩੩ ॥

ਇਮ ਕਹਿ ਗਏ ਮਸੰਦ ਮਹਾਂਨੇ।

ਇਕ ਦੁਇ ਦਿਨ ਆਛੀ ਗਤਿ ਠਾਨੇ।

'ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ।

ਚੂਨਾ ਅਧਿਕ ਲਗਾਵਨ ਕੀਨਾ।

ਕੁਛਕ ਤ੍ਰਾਸ ਗੁਰ ਦਿਸ ਕੋ ਚੀਨਾ ॥ ੩੪ ॥

ਕੇਤਿਕ ਦਿਨ ਚਿਨਵਾਵਤਿ ਰਹੇ।

ਪੁਨਹ ਆਮਦਨ ਲਘੁ ਧਨ ਲਹੇ।

ਕਰਨ ਲਗੇ ਤੈਸੀ ਬਿਧਿ ਕਾਰੁ।

ਲਗਿ। ਚੂਨਾ ਇਕ ਈਂਟ ਮਝਾਰ ॥ ੩੫ ॥

'ਲੱਗਣ ਲੱਗਾ।

ਦੇਖਿ ਸਿੱਖ ਨਹਿ ਸਕਹਿ ਸਹਾਰੇ।

ਸਤਿਗੁਰ ਬਡ ਬੁਨਿਆਦ। ਉਚਾਰੇ।

'ਨੀਂਹ।

ਕਾਰ ਮਸੰਦ ਬਨਾਵਹਿੰ ਦੰਭਾ।

'ਪਖੰਡ ਵਾਲੀ।

ਦਿਸ਼ ਦੇਨਹੁ ਤੇ ਹੋਤਿ ਅਚੰਭਾ ॥ ੩੬ ॥

ਰਹਿ ਨ ਸਕਹਿ ਮਿਲਿ ਗੁਰ ਢਿਗ ^{'ਸਿੱਖ ਆਏ।}
ਆਇ'।

ਜਹਿ ਬੈਠੇ ਗੁਰ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਇ।

ਕਰ ਜੋਰਤਿ ਕਹਿ ਸਿੱਖ ਸਮੁਦਾਇ।

'ਸਰ ਸੌਪਾਨਨਿ ਪੰਕ ਲਗਾਇ' ॥ ੩੭ ॥ ^{'ਸਰੋਵਰ ਦੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਨੂੰ ਗਾਰਾ ਲਗਵਾਉਂਦੇ ਹਨ (ਮਸੰਦ)।}

ਕਹੇ ਆਪ ਕੇ ਲਾਵੈਂ ਕਬੈ।

ਚੂਨੇ ਸੰਗ ਈਂਟਕਾ ਸਬੈ।

ਨਾਂਹਿ ਤ ਕਰਦਮ ਸੋਂ ਚਿਨਵਾਵਤਿ।

ਮੁਹਰੀ ਮਹਿ ਚੂਨਾ ਲਗਵਾਵਤਿ ॥ ੩੮ ॥

ਤ੍ਰਿਤੀ ਬਾਰ ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਖੁਟਿਆਈ।

ਕੁਛ ਰਿਸ ਕਰਿ ਗੁਰ ਗਿਰਾ ਅਲਾਈ।

'ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਤਸਰ ਕੀ ਬੁਨਿਆਦ'। ^{'ਇਹ ਬਚਨ) ਬਿਰਥਾ ਨਹੀਂ ਜਾਏਗਾ।}

ਭਈ ਸਥਿਰ, ਕਬਿ ਹੋਇ ਨ ਬਾਦ

॥ ੩੯ ॥

ਏਕ ਬਾਰ ਇਹ ਜਾਇ ਬਿਦਾਰਾ'। ^{'ਢਹੇਗਾ।}

ਬਨਹਿ ਨਵੀਨ ਫੇਰ ਸਰ ਸਾਰਾ।

ਇਨਹਿ ਜਿ ਪੋਲ ਬਨਾਵਨ ਕੀਨ।

ਪੋਲੀ ਜਰ' ਅਪਨੀ ਕਰਿ ਲੀਨ ॥ ੪੦ ॥ ^{'ਜੜ੍ਹ।}

ਜਬਿ ਮਸੰਦ ਬਿਨਸਹਿ ਨਹਿ ਰਹੈ'।

*ਇਹ ਕਥਾ ਕਵੀ ਜੀ ਤੱਕ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਅੱਪੜੀ ਜਾਪਦੀ। ਮਸੰਦ ਜੋ ਥਾਪੇ ਗਏ ਸਨ ਉਹ ਮੁੱਢ ਵਿਚ ਚੰਗੇ ਲੋਕ ਥਾਪੇ ਗਏ ਸਨ, ਤੇ ਚੌਥੇ ਪੰਜਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੇ ਆਪ ਥਾਪੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਤੇ ਅਜੇ ਪੁਰਾਣੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਗੜਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੱਖਣਾ ਕੱਢਣਾ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਵੱਸ ਸੀ। ਮਸੰਦਾਂ ਦੇ ਵਿਗੜਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਛੇਵੇਂ ਸਤਗੁਰਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੋਂ ਹੋਯਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਸੱਤਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਵਕਤ ਕੀਰਤ ਪੁਰ ਬੀਤਿਆ ਤੇ ਅੱਠਵੇਂ ਸਤਿਗੁਰ ਬੀ ਥੋੜ੍ਹੇ ਚਿਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਜਾ ਕੇ ਸੱਚਖੰਡ ਪਯਾਨਾ ਕਰ ਗਏ। ਨਾਵੇਂ ਸਤਿਗੁਰ ਨੇ ਕੀਰਤ ਪੁਰੋਂ ਉਠਕੇ ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਬਸਾਯਾ, ਬਾਹਰ ਬੀ ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਰਹੇ। ਦਸਮੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਗੱਦੀ ਤੇ ਬਿਰਾਜੇ ਤੇ ਅਨੰਦ ਪੁਰ ਵੱਲ ਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਰਹੇ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਮਸੰਦ ਵਿਗੜੇ। ਪਹਿਲੇ ਚੰਗੇ ਲੋਕ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਲਾਦ ਦੇ ਲੋਕੀਂ ਪੂਜਾ ਦੇ ਧਾਨ ਨਾਲ ਮਲੀਨ ਮਤ ਵਾਲੇ ਹੋ ਗਏ, ਬੰਦਗੀ ਵਿਚ ਢਿੱਲ ਪੈ ਗਈ ਤੇ ਲੋਭ ਲਹਿਰ ਵਿੱਚ ਰੁੜ੍ਹੇ। ਜਦ ਹੀ ਕਿ ਦਸਮੇਂ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਵਿਗੜੇ ਡਿੱਠੇ ਤਦ ਹੀ ਪੰਥ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤੇ।

ਸੰਗਤਿ ਬਿਖੈ ਨ ਢੋਈ ਲਹੈ।

ਤਬਿ ਮੇਰੇ ਸਿਖ ਹੋਇ ਬਿਸਾਲਾ।

ਕਾਰ ਸਮਾਲਹਿਗੇ ਇਸ ਤਾਲਾ ॥ ੪੧ ॥

ਈਂਟ ਸੁ ਚੂਨਾ ਅਧਿਕ ਲਗਾਵਹਿ।

ਪਵਰੀ ਪਾਕੀ ਪਰਮ ਬਨਾਵਹਿ।

ਸਰ ਕੀ ਜਰਾਂ ਸਥਿਰ ਜੋ ਕਰੈਂ।
 ਅਪਨ ਸਥਿਰਤਾ ਕੋ ਸੋ ਭਰੈਂ ॥ ੪੨ ॥
 ਦੰਭ ਮਸੰਦਨ ਕੀਨ ਜੁ ਤਾਲਾ।
 ਜੜ੍ਹ ਨ ਰਹੈ ਇਨਿ ਕੀ ਚਿਰਕਾਲਾ।
 ਪੂਰਬ ਇਨ ਕੋ ਬ੍ਰਿੰਦ ਬਿਨਾਸੈ।
 ਪੁਨ ਸਰ ਢਹਿ ਕਰਿ ਬਨਹਿ ਪ੍ਰਕਾਸੈ
 ॥ ੪੩ ॥

ਹੋਨਹਾਰ ਇਨ ਤੇ ਕਰਿਵਾਵਹਿ।
 ਫਲ ਕੋ ਪਾਵਹਿ ਤਬਿ ਪਛੁਤਾਵਹਿ।
 ਦੇਹਿ ਭਾਵਨੀ ਕੋ ਫਲੁ ਤਾਲਾ।

'ਸਮੇਂ ਸਿਰ (ਤਾਲ = ਅਵਸਰ, ਮੌਕਾ)। (ਅ) ਸਰੋਵਰ
 ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਲ ਦੇਵੇਗਾ।

ਅਬ ਕਜਾ ਕਹਿਨ ਬਨੈ ਇਨ ਨਾਲਾ
 ॥ ੪੪ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਮਸੰਦਨ ਸ੍ਰਾਪ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਇਕ
 ਪੰਚਾਸਮੇਂ ਅੰਸੂ ॥ ੫੧ ॥

੫੨. [ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਆਪ ਸ਼੍ਰੋਵਰ ਕੀ ਕਾਰ ਕਰਨ ਆਯਾ]

੫੧<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>੫੩

ਦੋਹਰਾ:

ਮੰਦ ਮਸੰਦਨ ਬ੍ਰਿੰਦ ਕੋ, ਸ੍ਰਾਪ ਭਯੋ ਇਸ
ਭਾਇ।

ਤਨ ਧਰਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਦਸਮੁ ਬਰ, ਸਗਰੇ
ਦਏ ਖਪਾਇ ॥ ੧ ॥

ਬਲੀ ਤੁਰਕਪਤਿ ਕਾਬਲੀ, ਇਸ ਥਲ ਦਲ
ਚਲਿ ਆਇ।

ਸਰ ਸੌਪਾਨ ਉਖੇਰ ਕਰਿ, ਪੂਰ ਦਿਯੋ ਸਭਿ
ਥਾਇ ॥ ੨ ॥

ਸਿੰਘ ਬ੍ਰਿੰਦ ਮਹਿਪਤਿ^੧ ਭਏ, ਹਤੇ ਜਮਨ^੨ 'ਰਾਜੇ। ਅਲੇਛ ਭਾਵ ਤੁਰਕ [ਸੰਸ: ਯਵਨ]
ਸਮੁਦਾਇ।

ਨੀਵ ਪੁਰਾਤਨ ਤਾਲ ਕੀ, ਦੇਖਿ ਭਲੋ ਸੋ
ਥਾਇ ॥ ੩ ॥

ਕਰੀ ਸੁਪਾਨ ਚਿਨਾਇ ਪੁਨ, ਚੂਨੋ ਸਰਬ
ਲਗਾਇ।

ਤਿਮ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਕਰਜੋ, ਕੰਚਨ ਰਤਨ 'ਜੜਵਾਕੇ।
ਖਚਾਇ' ॥ ੪ ॥

ਸੁਨੋ ਕਥਾ ਸਰ ਬਨਨ ਕੀ, ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ
ਉਪਕਾਰ।

ਕਾਰ ਕਰਾਵਤਿ ਤੀਰ ਬਿਤ, ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਬਾਕ
ਉਚਾਰਿ ॥ ੫ ॥

ਅਨਗਨ ਨਰ ਕੀ ਭੀਰ ਹੈ, ਚਾਰਹੁ ਦਿਸ਼
ਮਹਿ ਲਾਗ।

ਚਿਨਹਿ ਖਨਹਿ 'ਗੁਰੁ ਗੁਰੁ' ਭਨਹਿ, 'ਸਿਮਰਣ ਕਰਦੇ ਹਨ।
ਭਜਨ' ਭਗਤਿ ਬਡਭਾਗ ॥ ੬ ॥

ਚੌਪਈ:

ਸ੍ਰੀ ਲਛਮੀਪਤਿ ਏਕੰਕਾਰ^੧।

'ਆਦਿ ਮਾਯਾ ਦੇ ਪਤੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ। ਕੁਦਰਤ ਦੇ
ਕਾਦਰ ਜੀ। ^੧ਦੇਖੋ ਇਸੇ ਅੰਸੂ ਦੇ ਅੰਕ ੪੭ ਤੇ ਅੰਸੂ ੩੦
ਅੰਕ ੭ ਦੀ ਹੇਠਲੀ ਟੁਕ।

ਜਗ ਸਿਰਜਨ ਪਾਲਨ ਸੰਹਾਰ।

ਤੀਨ ਲੋਕ ਸ੍ਵਾਮੀ ਬਡਿ ਚੀਨ।

ਦੀਨ ਦਯਾਲ ਨਿਜ ਭਗਤਿ ਅਧੀਨ

॥ ੭ ॥

ਸੱਚ ਖੰਡ ਮਹਿ ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਜਾਨੀ।
 ਅਪਨਿ ਸਮੀਪਨਿ ਸਾਥ ਬਖਾਨੀ।
 'ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਤਨ ਕੋ ਮੈਂ ਧਾਰਜੋ।
 ਨਰਕ ਪਰਨ ਤੇ ਨਰਨ ਉਬਾਰਜੋ ॥ ੮ ॥
 ਅਬਿ ਸਰੂਪ ਪੰਚਮ ਤਿਨ ਕੇਰਾ।
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਹਿਤ ਜਗਤ ਬਡੇਰਾ'।

'ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਜੀ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ) ਜਗਤ ਦਾ ਹਿਤ ਬਹੁਤ ਹੈ।

ਭਗਤੁ ਬੇਸ ਮਹਿ ਛਪਹਿ ਬਿਸਾਲੇ।
 ਚਾਹਤਿ ਭਗਤਿ ਪੰਥ ਕਹੁ ਪਾਲੇ ॥ ੯ ॥
 ਇਸ ਉਪਾਇ ਮਹਿ ਲਗਹਿ ਮਹਾਨਾ।
 ਬਿਰਹਿ ਸਦੀਵ ਨਰਨ ਕੱਲਜਾਨਾ।
 ਸੁਧਾ ਸਰੋਵਰ ਕੋ ਸਿਰਜਾਵਤਿ।
 ਮਹਾਂ ਮਹਾਤਮ ਕੋ ਦਿਪਤਾਵਤਿ ॥ ੧੦ ॥
 ਕਰਜੋ ਚਹਤਿ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ।
 ਅਵਨੀਤਲ ਮਹਿ ਅਦਭੁਤ ਸੁੰਦਰ।
 ਜਿਸ ਮਹਿ ਭਜਨ, ਪ੍ਰਵਿਰਤਹਿ ਮਹਾਂ।
 ਚਹੁ ਦਿਸ਼ ਕੇ ਨਰ ਨੰਮ੍ਰਹਿ ਤਹਾਂ ॥ ੧੧ ॥

ਭਗਤਿ ਨਿਰੰਤਰ ਅੰਤਰ' ਹੋਇ।
 ਮੋ ਕਹੁ ਸਿਮਰਹਿਗੇ ਸਭਿ ਕੋਇ।
 ਦੰਭ ਬਿਹੀਨੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਬੀਨ।
 ਹੋਹਿ ਕੀਰਤਨ ਮੈਂ[†] ਲਿਵਲੀਨ ॥ ੧੨ ॥

'ਸਦਾ ਅੰਦਰ।

[†]ਪਾ:-ਮਨ।

ਮੋ ਕਹੁ ਸਦਾ ਭਗਤਿ ਹੈ ਪਯਾਰੀ।
 ਰਹੋਂ ਬਨਜੋ ਜਨ ਕੇ ਅਨੁਸਾਰੀ।
 ਭਗਤਿ ਭੇਖ ਧਰਿ ਬਿਦਤਜੋ ਜੈਸੇ।
 ਭਗਤਿ ਬਸੀ' ਦਿਖਰਾਵੋਂ ਤੈਸੇ ॥ ੧੩ ॥

'ਭਗਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਯਾ ਹੋਯਾ।

ਅਬਿ ਮੈਂ ਸਰ ਕੀ ਕਾਰ ਕਮਾਵੋਂ।
 ਛਪਨ ਹੇਤ ਬਪੁ ਕੋ ਪਲਟਾਵੋਂ'।
 ਇਮ ਕਹਿ ਕਰਿ ਮਦਸੂਦਨ ਮਾਧੋ'।

'ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ (ਦੇਖੋ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਕੋਸ਼ ਖਾ: ਟ੍ਰੈ: ਸੁਸੈਟੀ ਵਾਲਾ)।

ਬਨ ਮਜੂਰ ਤਨ ਕਟ ਪਟ ਬਾਧੋ' ॥ ੧੪ ॥
 ਕਹੀ ਕੰਧ ਖਨਿਬੇ ਹਿਤ ਧਾਰੀ।
 ਗਹੀ ਟੋਕਰੀ ਹਾਥ ਮਝਾਰੀ।

'ਲੋਕ ਬਸਤ੍ਰ ਬੰਨ੍ਹਿਆ।

ਮਹਿਮਾ ਭਗਤਨਿ ਕੀ ਬਡਕਾਰਨ।	'ਭਗਤਾਂ ਦੀ ਮਹਿਮਾ ਵਡਿਆਉਣ ਲਈ।
ਬਸੀ ਪ੍ਰੇਮ ਅਪਨਪੋਂ ਦਿਖਾਰਨ ॥ ੧੫ ॥	'ਆਪਣਾ ਆਪ।
ਜਗਤ ਕੰਤ ਜਗ ਗੁਰ ਪੁਰਿ ਆਏ।	'ਜਗਤ ਗੁਰੂ ਦੀ ਪੁਰੀ ਵਿਚ।
ਮਿਲੇ ਮਜ਼ੂਰਨਿ ਕਾਰ ਕਮਾਏ।	'ਮਜ਼ੂਰਾਂ ਵਿਚ ਰਲਕੇ।
ਬ੍ਰਹਮਾਦਿਕ ਸ਼ਿਵ ਕੋ ਸੁਧਿ ਹੋਈ।	
ਕੌਤਕ ਪਿਖਨ ਦੇਵ ਸਭਿ ਕੋਈ ॥ ੧੬ ॥	
ਜੈ ਜੈ ਭਨਤਿ ਗਗਨ ਮਹਿ ਆਏ।	
ਅਦਭੁਤ ਗਤਿ ਦੇਖਤਿ ਸੁਰ ਛਾਏ।	'ਅਕਾਸ਼ ਵਿਚ) ਛਾ ਗਏ।
ਬਿਸਮਤਿ ਚਿਤ ਨਿਜ ਬਿਖੈ ਬਖਾਨੇ।	
-ਇਨ ਕੇ ਚਲਤਿ ਇਹੀ ਪ੍ਰਭੁ ਜਾਨੈ	
॥ ੧੭ ॥	
ਨਿਜ ਪ੍ਰੀਤਮ ਕੇ ਨਿਤ ਹਿਤਕਾਰੀ।	
ਬਿਦਤਾਵਤਿ ਇਮਿ ਜਗਤ ਮਝਾਰੀ।	
ਭਗਤ ਸਰੂਪ ਏਕ ਭਵ ਧਾਰਾ।	'ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਤਾਂ ਇਕ ਭਗਤ ਸਰੂਪ ਧਾਰਿਆ।
ਦੁਤੀਏ ਸੋ ਬਸਿ ਰਹਿਨ ਦਿਖਾਰਾ।	'ਦੂਸਰਾ (ਰੂਪ) ਭਗਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਦਸਿਆ ਹੈ।
॥ ੧੮ ॥	
ਭਗਤਿ ਕਬੀਰ ਨਿਕੇਤ ਸਿਧਾਏ।	
ਬਨਿ ਬਨਜਾਰਾ ਖੇਪ ਚਲਾਏ।	'ਵਣਜ।
ਨਾਮ ਦੇਵ ਕੋ ਛਾਪਰ ਛਾਯੋ।	'ਛਪਰੀ ਛੱਤੀ।
ਭਗਤਨਿ ਵਤਸਲ ਬਿਰਦ ਦਿਖਾਯੋ	
॥ ੧੯ ॥	
ਫੇਰਿ ਦੇਹੁਰਾ ਗਊ ਜਿਵਾਈ।	
ਮੁਗਲ ਰੂਪ ਧਰਿ ਮਿਲੇ ਗੁਸਾਈਂ।	
ਗਏ ਸੈਨ ਕੇ ਤਨ ਧਰਿ ਨਾਈ।	'ਸੈਨ ਦੀ ਖਾਤਰ ਨਾਈ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਕੇ।
ਪ੍ਰੀਤਮੁ ਹਿਤ ਨ੍ਰਿਪ ਸੇਵ ਕਮਾਈ	'ਭਾਵ ਸੈਣ ਵਾਸਤੇ।
॥ ੨੦ ॥	
ਕੌਨ ਕੌਨ ਇਨ ਕਰਮ ਗਿਨੀਜੈ।	
ਬਸਿ ਭਗਤਨ ਕੇ ਸਦਾ ਲਖੀਜੈ-।	
ਕਹੀ ਗਹੀ ਕਰ ਪ੍ਰਭੁ ਸਮਰੱਥ।	
ਧਰੀ ਟੋਕਰੀ ਦੂਸਰ ਹੱਥ ॥ ੨੧ ॥	
ਹਰਿਮੰਦਰ ਜਿਸ ਬਲ ਚਿਨਵਾਇ।	
ਖਨਨ ਲਗੇ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਤਹਿ ਜਾਇ।	

ਕਾਰ ਨਿਕਾਸਹਿ ਵਹਿਰ ਗਿਰਾਈ।
 ਦੇਖਤਿ ਭਏ ਦੇਵ ਸਮੁਦਾਈ ॥ ੨੨ ॥
 ਪਲਟਿ ਪਲਟਿ ਅਪਨੇ ਤਨ ਸਾਰੇ।
 ਆਇ ਲਗੇ ਸਗਰੇ ਸਰ ਕਾਰੇ।
 ਤਿਨ ਕੇ ਪ੍ਰੇਰਤਿ ਕਾਰ ਕਰਾਵਹਿ।
 ਕਹਿ ਸਭਿ ਸੋ ਉਤਸਾਹ ਬਧਾਵਹਿ
 ॥ ੨੩ ॥

ਛਿਨਿਕ ਮਾਤ੍ਰ ਮਹਿ ਮਾਟੀ ਪਾਟੀ। 'ਮਿੱਟੀ ਪੁੱਟੀ।
 ਸਭਿ ਨਿਕਾਸ ਕਰਿ ਬਾਹਰ ਸਾਟੀ। 'ਸੁੱਟੀ।
 ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕਰ ਨਿਰਨੈ ਹੇਰੈ।
 -ਆਜ ਕਾਰ ਕੇ ਕਰਹਿ ਘਨੇਰੇ? 'ਕੌਣ।

॥ ੨੪ ॥
 ਸੰਗਤਿ ਨਹੀਂ ਕਹੂੰ ਤੇ ਆਈ।
 ਜਿਤ ਕਿਤ ਦੀਖਤਿ ਜਨ ਸਮੁਦਾਈ।
 ਬੇਸ ਅਨੂਪਮ ਅਦਭੁਤ ਕ੍ਰਾਂਤਿ।
 ਕਰਤਿ ਕਾਰ ਕੇ ਸੋਭਤਿ ਗਾਤਿ- ॥ ੨੫ ॥

ਸ਼੍ਰੋਤਾ:

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਏਵ ਬਿਚਾਰਿ ਨਿਹਾਰਤਿ
 -ਹੈ ਸਭਿ ਮਹਿ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਡੀਲਾ।
 ਚਾਰੁ ਬਿਲੋਚਨ ਸੋਚ ਬਿਮੋਚਤਿ,
 ਪ੍ਰੇਰਤਿ ਹੈ ਸਭਿਹੂਨਿ ਛਬੀਲਾ।
 ਬ੍ਰਿੰਦਾ ਅਦਾਇਬ ਰਾਖਹਿ ਹੈਂ, 'ਸਾਰੇ ਉਸ ਦਾ।
 ਅਭਿਲਾਖਤਿ ਭਾਖਤਿ ਹੈਂ ਗੁਨ ਸੀਲਾ।
 ਔਰ ਨਹੀਂ ਜਗਮੋਰਾ ਇਹੀ 'ਜਗਤ ਦੇ ਸ਼ਿਰੋਮਣ।
 ਇਸੁ ਠੌਰ ਬਿਖੈ ਦਿਖਰਾਵਤਿ ਲੀਲਾ-
 ॥ ੨੬ ॥

ਲਘੁ ਕਾਲ ਮੈਂ ਕਾਰ ਬਿਸਾਲ ਕਰੀ
 ਬਲ ਜਾਂਹਿ ਬਿਖੈ ਚਿਨਿਬੇ ਹਰਿਮੰਦਰ।
 ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਤਹਿ ਤੇ ਕਰਿ ਤੂਰਨਤਾ
 ਨਿਕਸਾਇ ਲਈ ਸਗਰੀ ਸਰ ਅੰਦਰ।
 ਜਸੁ ਭਾਖਿ ਮਹਾਤਮ ਆਨਨ ਤੇ
 ਕਰਵਾਵਤਿ ਹੈਂ ਕਰ ਤੇ ਤਨ ਸੁੰਦਰ।

ਇਕ ਆਵਤਿ ਹੈਂ, ਇਕ ਜਾਤਿ
ਨਿਕਾਸਤਿ

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਦੇਖਤਿ ਭੇ ਕਰਿ ਨੰਦਰਾ ॥ ੨੭ ॥ ^{ਨਿਗਾਹ ਕਰਕੇ।}

-ਚਿਤ ਚੌਪ ਧਰੀ ਸੁਰ ਗੋਪਾ ਅਹੈਂ ^{ਛਿਪੇ ਹੋਏ ਦੇਵਤੇ।}

ਪਲਟੇ ਤਨ- ਜਾਨਿ ਗੁਰੂ -ਚਲਿ ਆਏ-।

ਜਿਮਿ ਸੂਰਜ ਬਾਲਾ ਬਿਲੋਕਤਿ ਹੀ ^{ਚੜ੍ਹਦਾ ਸੂਰਜ।}

ਅਰਬਿੰਦ ਬਿਲੋਚਨ ਦੈ ਬਿਕਸਾਏ।

ਬਰ ਡੀਠ ਮਿਲੀ ਜੁਗ ਮੂਰਤ ਕੀ

ਇਕ ਜੋਤਿ ਸ੍ਰਬੋਤਮ ਹੀ ਉਮਹਾਏ। ^{ਉਮਾਹ ਵਿਚ ਆਏ।}

ਅਵਲੋਕਤਿ ਕੀਰਤਿ ਕੋ ਬਰਨੈਂ

ਭੁਨਸਾਰ ਸਮੈਂ ਬਿਚ ਰਾਗ ਸੁਹਾਏ

॥ ੨੮ ॥

ਦੋਹਰਾ:

ਸੂਹੀ ਰਾਗ ਸੁ ਛੰਤ ਕਰਿ,

ਜੁਕਤਿ ਬਿਲਾਵਲੁ ਗਾਇ।

ਅਪਨ ਅਨੰਦ ਬਿਲੰਦ ਕੋ,

ਦਿਯੋ ਜਨਾਇ ਸੁਨਾਇ ॥ ੨੯ ॥

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ:

ਸੂਹੀ ਮਹਲਾ ੫ ॥

ਸੰਤਾ ਕੇ ਕਾਰਜਿ ਆਪਿ ਖਲੋਇਆ ਹਰਿ ਕੰਮੁ ਕਰਾਵਣਿ ਆਇਆ ਰਾਮ ॥

ਧਰਤਿ ਸੁਹਾਵੀ ਤਾਲੁ ਸੁਹਾਵਾ ਵਿਚਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲੁ ਛਾਇਆ ਰਾਮ ॥

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਜਲੁ ਛਾਇਆ ਪੂਰਨ ਸਾਜੁ ਕਰਾਇਆ ਸਗਲ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰੇ ॥

ਜੈ ਜੈ ਕਾਰੁ ਭਇਆ ਜਗ ਅੰਤਰਿ ਲਾਥੇ ਸਗਲ ਵਿਸੁਰੇ ॥

ਪੂਰਨ ਪੁਰਖ ਅਚੁਤ ਅਬਿਨਾਸੀ ਜਸੁ ਵੇਦ ਪੁਰਾਣੀ ਗਾਇਆ ॥

ਅਪਨਾ ਬਿਰਦੁ ਰਖਿਆ ਪਰਮੇਸਰਿ ਨਾਨਕ ਨਾਮੁ ਧਿਆਇਆ ॥ ੧ ॥

ਨਵ ਨਿਧਿ ਸਿਧਿ ਰਿਧਿ ਦੀਨੇ ਕਰਤੇ ਤੋਟਿ ਨ ਆਵੈ ਕਾਈ ਰਾਮ ॥

ਖਾਤ ਖਰਚਤ ਬਿਲਛਤ ਸੁਖੁ ਪਾਇਆ ਕਰਤੇ ਕੀ ਦਾਤਿ ਸਵਾਈ ਰਾਮ ॥

ਦਾਤਿ ਸਵਾਈ ਨਿਖੁਟਿ ਨ ਜਾਈ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਪਾਇਆ ॥

ਕੋਟਿ ਬਿਘਨ ਸਗਲੇ ਉਠਿ ਨਾਠੇ ਦੂਖੁ ਨ ਨੇੜੈ ਆਇਆ ॥

ਸਾਂਤਿ ਸਹਜ ਆਨੰਦ ਘਨੇਰੇ ਬਿਨਸੀ ਭੂਖ ਸਬਾਈ ॥

ਨਾਨਕ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਸੁਆਮੀ ਕੇ ਅਚਰਜੁ ਜਿਸੁ ਵਡਿਆਈ ਰਾਮ ॥ ੨ ॥

ਜਿਸ ਕਾ ਕਾਰਜੁ ਤਿਨ ਹੀ ਕੀਆ ਮਾਣਸੁ ਕਿਆ ਵੇਚਾਰਾ ਰਾਮ ॥

ਭਗਤ ਸੋਹਨਿ ਹਰਿ ਕੇ ਗੁਣ ਗਾਵਹਿ ਸਦਾ ਕਰਹਿ ਜੈਕਾਰਾ ਰਾਮ ॥

ਗੁਣ ਗਾਇ ਗੋਬਿੰਦ ਅਨਦ ਉਪਜੇ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਸੰਗਿ ਬਨੀ ॥

ਜਿਨਿ ਉਦਮੁ ਕੀਆ ਤਾਲ ਕੇਰਾ ਤਿਸ ਕੀ ਉਪਮਾ ਕਿਆ ਗਨੀ ॥

ਅਠਸਠਿ ਤੀਰਥ ਪੁੰਨ ਕਿਰਿਆ ਮਹਾ ਨਿਰਮਲ ਚਾਰਾ ॥

ਪਤਿਤ ਪਾਵਨੁ ਬਿਰਦੁ ਸੁਆਮੀ ਨਾਨਕ ਸਬਦ ਅਧਾਰਾ ॥ ੩ ॥
 ਗੁਣ ਨਿਧਾਨ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭੁ ਕਰਤਾ ਉਸਤਤਿ ਕਉਨੁ ਕਰੀਜੈ ਰਾਮ ॥
 ਸੰਤਾ ਕੀ ਬੇਨੰਤੀ ਸੁਆਮੀ ਨਾਮੁ ਮਹਾ ਰਸੁ ਦੀਜੈ ਰਾਮ ॥
 ਨਾਮੁ ਦੀਜੈ ਦਾਨੁ ਕੀਜੈ ਬਿਸਰੁ ਨਾਹੀ ਇਕ ਖਿਨੋ ॥
 ਗੁਣ ਗੋਪਾਲ ਉਚਰੁ ਰਸਨਾ ਸਦਾ ਗਾਈਐ ਅਨਦਿਨੋ ॥
 ਜਿਸੁ ਪ੍ਰੀਤਿ ਲਾਗੀ ਨਾਮ ਸੇਤੀ ਮਨੁ ਤਨੁ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਭੀਜੈ ॥
 ਬਿਨਵੰਤਿ ਨਾਨਕ ਇਛੁ ਪੁੰਨੀ ਪੇਖਿ ਦਰਸਨੁ ਜੀਜੈ ॥ ੪ ॥ ੨ ॥ ੧੦ ॥

ਦੋਹਰਾ:

ਇਮ ਸਨਮੁਖ ਹੁਇ ਕਰਿ ਖਰੇ, ਗਾਈ
 ਸਿਫਤਿ ਸੁਨਾਇ।

ਵਧੌ ਪ੍ਰੇਮ ਦੋਊ ਦਿਸ਼ਨ, ਜਲ ਅਨੰਦ ਚਖ ਆਇ' ॥ ੩੦ ॥

¹ਅਨੰਦ ਨਾਲ ਨੇੜਾਂ ਵਿਖੇ ਜਲ ਆ ਗਿਆ।

ਚੌਪਈ:

¹ਬੇਨਤੀਆਂ ਕਰਕੇ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜੁਨ ਅਰਜਨਿ ਕਰਿ' ਨੀਕੇ।

ਅਰਜਨ' ਕੀਰਤਿ ਗੁਨ ਪ੍ਰਭੁ ਹੀ ਕੇ।

¹ਉੱਜਲ।

ਨਿਕਟਿ ਹੋਇ ਕਰਿ ਦੋਨਹੁ ਹਾਥ।

ਪਰਸੇ ਪਦ ਅਰਬਿੰਦਨਿ ਸਾਥ ॥ ੩੧ ॥

ਗਹਿ ਤ੍ਰਿਲੋਕਪਤਿ ਅੰਕ ਭਰੇ ਹੈ'।

¹ਤ੍ਰਿਲੋਕੀ ਪਤੀ ਨੇ ਜੱਫੀ ਪਾਈ।

ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਨੇ ਬਿਸੁਧ ਕਰੇ ਹੈਂ।

ਸ਼ੋਭਤਿ ਬਦਨ ਚੰਦ ਮਾਨਿੰਦ।

ਬਾਕ ਸੁਧਾ ਬੋਲੇ ਸੁਖਕੰਦ ॥ ੩੨ ॥

ਜਗਤ ਭਗਤਿ ਮਗ ਸੁਭ ਬਿਸਤਾਰਾ।

ਸਰ ਕੋ ਰਚਯੋ ਪਰਮ ਉਪਕਾਰਾ।

ਜਿਸ ਤੇ ਸਿੱਖੀ ਬਿਰਹਿ ਸਦੀਵਾ।

ਗਾਇ ਕੀਰਤਨੁ ਕਰਿ ਮਨ ਨੀਵਾਂ

॥ ੩੩ ॥

ਸਰ ਅੰਦਰ ਅਬਿ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ।

ਸਿਰਜਹੁ ਜਿਸ ਕੀ ਰਚਨਾ ਸੁੰਦਰ।

ਜਰਹਿ ਜਵਾਹਰ ਜੇਬ' ਬਿਲੰਦ।

¹ਸ਼ੋਭਾ [ਅਰਬੀ-ਜੇਬ]

ਸ਼ੋਭਹਿ ਬਹੁ ਜਿਸ ਪੂਰਨ ਚੰਦ ॥ ੩੪ ॥

ਚਹੁਦਿਸ਼ ਕੋ ਚਹੁ ਦਰ ਸਿਰਜਾਵਹੁ।

ਰੁਚਿਰ ਬੰਗਲਾ ਉਰਧ' ਕਰਾਵਹੁ।

¹ਧੁਰ ਛੱਤ ਦਾ ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਵਡਾ ਗੁੰਬਦ ਉਚਾ ਬਣਵਾਉ।

ਪਸ਼ਚਮੁ ਦਿਸ਼ ਕੋ ਸੇਤੁ' ਰਚਾਵਹੁ।

¹ਪੁਲ।

ਤੀਰਥ ਤੀਰ ਪੌਰ ਬਨਿਵਾਵਹੁ' ॥ ੩੫ ॥

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੀ ਪਕਰੇ ਬਾਹੁ।

ਬਝੋਂਤ ਬਤਾਵਤਿ ਸਭਿ ਜਗ ਨਾਹੁ।

'ਸਾਰੇ ਜਗਤ ਦੇ ਸ਼੍ਰਾਮੀ ਜੀ।

'ਇਹੁ ਮੇਰੇ ਮੰਦਰ ਬਰੁ ਹੋਇ।

ਜਿਸ ਕੀ ਸਮਤਾ ਕਰਹਿ ਨ ਕੋਇ

॥ ੩੬ ॥

ਤੀਨ ਲੋਕ ਮਹਿ ਹੋਹਿ ਨ ਜੈਸੇ।

ਭਜਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਬਨਹਿ ਨਿਤਿ ਐਸੇ।

ਨਰਕ ਨਿਵਾਰਣ ਕਾਰਣ ਮੋਖ।

ਮੇਰੇ ਸਿਮਰਨ ਹੁਇ ਨਿਰਦੋਖ ॥ ੩੭ ॥

ਜੇ ਨਰ ਸ਼ਰਧਾ ਧਰਿ ਉਰ ਪਰਮੁ।

ਗਾਇੰ ਕੀਰਤਨ ਹੁਇ ਨਿਸ਼ਭਰਮ।

ਮੁਹਿ ਕੋ ਮਿਲਹਿ ਆਇ ਨਿਹਸੰਸੈ।

ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੇ ਬੰਧ ਬਿਧੁੰਸੈ" ॥ ੩੮ ॥

'ਬੰਧਨ ਨਾਸ਼ ਕਰਕੇ।

ਇਤਯਾਦਿਕ ਸਭਿ ਬਝੋਂਤ ਬਤਾਏ।

ਭਗਤਿ ਪ੍ਰਤਾਪ ਅਧਿਕ ਬਿਰਧਾਏ।

'ਜੌਂ ਕੌਂ ਕਰਿ ਸਿੱਖੀ ਬਿਸਤਾਰਹੁ।

ਨਰਕ ਪਰਨ ਤੇ ਨਰਨਿ ਉਬਾਰਹੁ

॥ ੩੯ ॥

ਫੇਰ ਜੁੱਧ ਤੁਰਕਨ ਸੋਂ ਕਰੀਅਹਿ।

ਅਪਰ ਪੰਚ ਤਨ ਜੋਤਿ ਸੰਚਰੀਅਹਿ।

'ਹੋਰ ਪੰਜ ਦੇਹਾਂ ਵਿਚ ਜੋਤ ਦਾ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰੋ, ਭਾਵ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਤੋਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤਕ।

ਪੰਥ ਖਾਲਸਾ ਰਚਹੁ ਬਿਸਾਲਾ।

ਰੱਖਯਕ ਸਰ ਕੋ ਹੁਇ ਸਭਿ ਕਾਲਾ

॥ ੪੦ ॥

ਕਰਹਿ ਨਿਰੰਤਰਿ ਕੀਰਤਿ ਮੇਰੀ।

ਪਰਬਿਰਤਹੁ' ਸੁਭ ਰੀਤਿ ਘਨੇਰੀ।

'ਪ੍ਰਚਾਰੋ।

ਪੁਨ ਮਮ ਤਨ ਮੈਂ ਲੈਤਾ ਪਾਵਹੁ।

ਜਿਸ ਹਿਤ ਤਨ ਧਾਰਹੁ ਸੁਬਨਾਵਹੁ'

॥ ੪੧ ॥

ਇਮ ਕਹਿ ਸੁਨਿ ਮਿਲਿ ਅੰਤਰ ਧਯਾਨੇ।

ਪੁਨ ਸੁਰ ਗਨ ਅਤਿ ਪ੍ਰੀਤੀ ਠਾਨੇ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੋ ਬੰਦਨ ਕੀਨਸਿ।

ਨਾਮ ਨਿਵੇਦਨ ਕਰਿ ਹਿਤ ਭੀਨਸ।^੧ 'ਹਿਤ ਨਾਲ ਭਿੱਜੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ।

॥ ੪੨ ॥

ਬਿਨਤੀ ਭਨਿ ਭਨਿ ਗੇ ਸੁਰਪੁਰਿ ਕੋ।

ਕਰਤਿ ਪਰਸਪਰ ਜਸ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ।

ਸੰਗਤਿ ਕਾਰ ਕਰਤਿ ਸਰ ਕੇਰੀ।

ਹੇਰਿ ਹੇਰਿ ਮਤਿ ਬਿਸਮ ਬਡੇਰੀ।^੨ 'ਸਿੱਖ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹਨ।

॥ ੪੩ ॥

-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਰਜਨ ਧਰਿ ਅਹਿਲਾਦਾ।

^੧ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨਾਲ ਇਹ ਕੌਣ ਸਨ ਜੋ
ਆਨੰਦ ਨਾਲ ਸੰਬਾਦ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

^੨ਇਸ ਅੰਸੂ ਵਿੱਚ ਏਕੰਕਾਰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਮੰਦਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਆਪ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਕੋਈ ਆਤਮਿਕ ਕੌਤਕ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਇਸਦੀ ਰਚਨਾ ਤੇ ਉਸਾਰੀ ਵਿੱਚ ਹੈਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਸੂਖਮ ਆਤਮ ਖੇਲ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਸਮਝ ਗੋਚਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਡੀ ਬੋਲੀ ਤੇ ਸਮਝ ਦੇ ਤ੍ਰੀਕੇ ਮੁਜਬ ਕਵਿ ਜੀ ਨੇ ਐਉਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਇਸ ਵਿਚ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਨਿਜ ਹੱਥ ਹੋਣ ਦੀ ਸਾਨੂੰ ਸੋਝੀ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਇਸੇ ਭਾਵ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਆਪ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਐਉਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ:-ਸੰਤਾ ਕੇ ਕਾਰਜਿ ਆਪਿ ਖਲੋਇਆ ਹਰਿ ਕੰਮੁ ਕਰਾਵਣਿ ਆਇਆ ਰਾਮ॥ ਇਸੇ ਅੰਸੂ ਦੇ ਅੰਕ ੭ ਵਿਚ ਆਏ ਲੱਛਮੀ ਪਤ ਤੋਂ ਮੁਰਾਦ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਜੀ ਦੀ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਪ ਨੇ 'ਏਕੰਕਾਰ' ਕਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਵੈਕੁੰਠ ਵਿਚ ਹੈ, ਤੇ ਅੰਕ ੮ ਵਿਚ ਏਕੰਕਾਰ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਸਚਖੰਡ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਤੇ ਸਚਖੰਡ ਵਿਚ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਨਿਵਾਸ ਹੈ ਯਥਾ-ਸਚਖੰਡਿ ਵਸੈ ਨਿਰੰਕਾਰੁ। ਫਿਰ ਏਕੰਕਾਰ ਨਾਮ ਬੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਹੈ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਜੈਸੇ 'ਭ੍ਰਮ ਛੂਟੇ ਤੇ ਏਕੰਕਾਰ।' ਲੱਛਮੀ ਪਤ ਤੋਂ ਮੁਰਾਦ ਏਥੇ ਹੈ 'ਉਹ ਕਿ ਜਿਸਦੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਤੇ ਜਿਸਦੇ ਵੱਸ ਵਿਚ ਹੈ ਮਾਯਾ। ਜੋ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਕਰਤਾ ਤੇ ਕਾਦਰ ਹੈ ਯਥਾ-ਸਭ ਤੇਰੀ ਕੁਦਰਤਿ ਤੂੰ ਕਾਦਿਰੁ ਕਰਤਾ। ਦੇਖੋ ਇਸੇ ਰਾਸ ਦੇ ਅੰਸੂ ੩੦ ਦੇ ਅੰਕ ੭ ਦੀ ਹੇਠਲੀ ਟੁਕ।

ਇਹੁ ਥੇ ਕੌਨ^੩ ਕੀਨ ਸੰਬਾਦਾ।^੪ ?

ਨਏ ਅਨੂਠੇ ਬਸ ਬਿਸਾਲੇ।

ਕਿਤ ਤੇ ਆਇ ਕਹਾਂ ਇਹੁ ਚਾਲੇ?

॥ ੪੪ ॥

ਸਰ ਕੀ ਕਾਰ ਕਮਾਵਤਿ ਗਏ।

ਇਨ ਕੋ ਭੇਤ ਨ ਕਿਨਹੂੰ ਲਏ-^੫।

^੩ਇਕ ਲਿਖਤੀ ਨੁਸਖੇ ਵਿੱਚ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਰਜਨ...ਕਿਨਹੂੰ ਲਏ-ਛੇ ਤੁਕਾਂ ਦੀ ਥਾਵੇਂ ਦਸ ਤੁਕਾਂ ਦਾ ਪਾਠ ਐਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:- 'ਇਹੁ ਥੇ ਕੌਨ ਕੀਨ ਸੰਬਾਦਾ।' ਸਿੱਖਨ ਬੂਝੇ ਗੁਰੂ ਬਿਸਾਲੇ। 'ਆਗੈ ਨਾਹਿਨ ਕਿਸੇ ਦਿਖਾਲੇ (= ਦੇਖੋ)' ॥ ੪੪ ॥ ਸੁਨਿ ਸਿੱਖਨ ਤੇ ਗੁਰੂ ਬਖਾਨਾ। 'ਦੇਵਨ ਸਹਤ ਅਯੋ ਭਗਵਾਨਾ।' (ਸਿੱਖਾਂ ਪੁੱਛਿਆ) 'ਨਏ ਅਨੂਠੇ ਬਸ ਬਿਸਾਲੇ। ਕਿਤ ਤੇ ਆਇ ਕਹਾਂ ਇਹੁ ਚਾਲੇ।' (ਗੁਰੂ ਜੀ ਕਿਹਾ) 'ਸਰ ਕੀ ਕਾਰ ਕਮਾਵਤਿ ਗਏ। ਇਨ ਕੋ ਭੇਤ ਨ ਕਿਨਹੂੰ ਲਏ।'

ਪੁਨ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਥਰੇ ਬਿਰਾਜੇ।

ਕਹਤਿ ਕਰਾਵਤਿ ਸਰ ਕੋ ਕਾਜੇ ॥ ੪੫ ॥

ਬ੍ਰਿੰਦ ਸਿੱਖ ਅਰੁ ਲਗੇ ਮਜੂਰ।
 ਹੋਇ ਕਾਰ ਬਹੁ ਬਿਰੇ ਹਜੂਰ।
 ਸੰਗਤਿ ਅਨਿਕ ਆਇ ਇਕ ਜਾਇ।
 ਰਹੈ ਜਿਤਿਕ ਸਰ ਕਾਰ ਕਮਾਇ ॥ ੪੬ ॥

ਦੋਹਰਾ:

ਸੁਧਾ ਸਰੋਵਰ ਕੀ ਸੁਭਤਿ, ਚਹੁਦਿਸ਼
 ਬਨਹਿ ਸਪਾਨ।
 ਮਹਾਂ ਮਹਾਤਮ ਕੋ ਭਨਤਿ, ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ
 ਸੁਖਦਾਨ ॥ ੪੭ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਭੁ ਸਰ ਕੀ ਕਾਰ ਕਰਨ'^੧ ਪ੍ਰਸੰਗ
 ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਦੋਇ ਪੰਚਾਸਮੇਂ ਅੰਸੂ ॥ ੫੨ ॥

^੧ਪਾ:-ਪ੍ਰਭੁ ਕਰਨ ਕਾਰਨੁ ਕੋ।

ਪੜ. [ਹਰਿਮੰਦਰ ਜੀ ਦੀ ਉਸਾਰੀ। ਸੰਤੋਖ ਸਰ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਤਲੇ ਵਿਛਾਈ]

ਪੜ<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ਪੜ

ਦੋਹਰਾ:

ਪੁਨ ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਿਚਾਰਿ ਕੈ,

ਸੰਮਤ ਬ੍ਰਿਧ ਤੇ ਆਦਿ।

‘ਬੁੱਢੇ ਆਦਿਕਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ।

ਚਹਤਿ ਰਚਯੋ ਨਿਜ ਸਦਨ। ਕੋ,

‘ਮੁਰਾਦ ਹੈ ਹਰਿਮੰਦਰ।

ਜਿਸ ਕੀ ਬਿਰ ਬੁਨਿਆਦ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਸੁਨਿ ਕੈ ਸਿਖ ਆਦਿਕ ਗੁਰਦਾਸ।

ਭਗਤੂ ਬਹਿਲੋ ਧਰੇ ਹੁਲਾਸ।

‘ਸਰ ਅੰਦਰ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸੁੰਦਰ।

ਸਿਰਜਹਿ ਸਮਤਾ ਲਹਿ ਨ ਪੁਰੰਦਰ।’ ਵਿਸ਼ਨੂੰ (ਅ) ਇੰਦ੍ਰ।

॥ ੨ ॥

ਸੁਨਿ ਸਿੱਖਨ ਉਤਸਾਹੁ ਬਡੇਰਾ।

ਪੰਚਾਂਮ੍ਰਿਤ। ਕਰਿਵਾਇ ਘਨੇਰਾ।

‘ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦਿ।

ਗਮਨੇ ਗੁਰੂ ਤਾਲ ਕੇ ਮਾਂਹੀ।

ਸੰਗਤਿ ਬ੍ਰਿੰਦ ਸੰਗ ਮੈਂ ਜਾਹੀ ॥ ੩ ॥

ਕਾਰੀਗਰਨਿ ਬੁਲਾਵਨ ਠਾਨਾ।

ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਸਭਿ ਬਯੋਂਤ ਬਖਾਨਾ।

‘ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਇਸ ਰੀਤਿ ਬਨਾਵਹੁ।

ਚਾਰ ਦ੍ਵਾਰ ਚਹੁ ਦਿਸ਼ਨ। ਰਖਾਵਹੁ ॥ ੪ ॥

‘ਦਿਸ਼ਾ ਤੋਂ ਮੁਰਾਦ ਏਥੇ ਕੋਣਾਂ ਦੀ ਹੈ, ਮੰਦਰ ਦੀਆਂ ਨੁਕਰਾਂ ਚਾਰੋਂ ਦਿਸ਼ਾ ਵਲ ਹਨ ਤੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਚਾਰੋਂ ਕੋਣਾਂ ਵਲ ਹਨ।

ਨਗਰ ਦਿਸ਼ਾ ਸਰ ਸੇਤ ਰਚੀਜਹਿ।

ਦ੍ਵਾਰ ਦਰਸ਼ਨੀ ਸਰ ਤਟ ਕੀਜਹਿ।

ਹਰਿਮੰਦਰ ਕੀ ਕੁਰਸੀ ਸਾਰਹੁ।

ਤਾਲ ਨੀਰ ਤੇ ਉਰਧ ਉਠਾਰਹੁ। ॥ ੫ ॥

‘ਹਰਿਮੰਦਰ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਤਾਲ ਦੇ ਨੀਰ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਉਠਾਕੇ ਉਸਾਰੋ।

ਸ੍ਵਰਗ ਦਾਰੀਆਂ। ਤਰੇ ਬਨਾਵਹੁ।

‘ਮਹਿਰਾਬਾਂ।

ਪੂਰਬ ਦਿਸ਼ਿ ਹਰਿ ਪੌੜ ਚਿਨਾਵਹੁ।

ਚਹੁਦਿਸ਼ਿ ਕੀ ਪਰਕਰਮਾਂ ਕਰੀਅਹਿ।

‘ਰਚੋ।

ਗਾਢੀ ਨੀਵ ਤਰੇ ਤੇ ਧਰੀਅਹਿ ॥ ੬ ॥

ਦਰਿ ਮੰਦਰ ਕੇ ਚਾਰੋਂ ਜੋਇ।

ਦੁਇ ਦੁਇ ਛਾਤ ਚਉਗਿਰਦੇ ਹੋਇ।

ਮੱਧ ਜਾਇ ਉਚੀ ਇਕ ਛਾਤ।

ਉਪਰ ਮਿਲਿ ਸਮ ਹੁਇ, ਸਭਿ ਭਾਂਤਿ

॥ ੭ ॥

ਤਿਸ ਪਰ ਰੁਚਿਰ ਬੰਗਲਾ^੧ ਥਪਹਿ।

^੧ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਵੱਡਾ ਗੁੰਬਦ।

ਕੰਚਨ ਤੇ ਚਹੁੰਦਿਸ ਮਹਿੰ ਦਿਪਹਿ।'

ਇਮ ਬਤਾਇ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਬਿਧਿ ਸਾਰੀ।

ਪੁਨ ਬ੍ਰਿਧ ਸੋਂ ਗੁਰ ਗਿਰਾ ਉਚਾਰੀ ॥ ੮ ॥

'ਸਿਮਰਹੁ ਸਭਿ ਸਤਿਗੁਰ ਸੁਖਰਾਸ।

ਖਰੇ ਹੋਇ ਕੀਜਹਿ ਅਰਦਾਸ।

ਅਵਿਚਲ ਨੀਵ ਧਰੀ ਗੁਰੁ ਨਾਨਕ।

ਮੰਦਰ ਸੁਭਹਿ ਲਗਹਿ ਮਣਿ ਮਾਣਿਕ^੧ 'ਮਣੀਆਂ ਤੇ ਮਾਣਿਕ।

॥ ੯ ॥

ਹੁਕਮ ਸੁਨਯੋ ਬ੍ਰਿਧ ਬੰਦੇ ਹਾਥ।

ਸਿਮਰਨਿ ਕਰਿ ਚਾਰਹੁ ਗੁਰੁ ਨਾਥ।

'ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਹਰਿਮੰਦਰ ਹੋਇ।

ਜਿਸ ਤੇ ਸੁਖ ਪ੍ਰਾਪਤਿ ਸਭਿ ਕੋਇ

॥ ੧੦ ॥

ਕਲਿਜੁਗ ਮਹਿੰ ਨਿਹਚਲ^੧ ਇਸ ਨੀਵ।

^੧ਅਟੱਲ।

ਬੁਰਾ ਜਿ ਚਿਤਹਿ ਬਿਨਾਸੀ ਥੀਵ।

ਅੰਗ ਸੰਗ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਹਾਇ।

ਸਿਰ ਸ਼ੱਤ੍ਰੁਨਿ^੧ ਕੇ ਇਹ ਦਿਪਤਾਇ

^੧ਸ਼ੱਤ੍ਰੁਨਿ = ਵੈਰੀਆਂ ਦੇ (ਅ) ਸ਼ੱਤਰਨਿ = ਛੱਤਰਨ = ਛਤ੍ਰਧਾਰੀਆਂ ਦੇ। (ੳ) ਸ਼ੱਤ੍ਰਿਨਿ = ਗਜਪੱਤੀਆਂ ਦੇ।

॥ ੧੧ ॥

ਮਾਨਹਿ, ਪੁਰਹਿ ਮਨੋਰਥ ਸੋਇ।

ਸੀਸ ਨਿਵਾਇ ਬਿਘਨ ਗਨ ਖੋਇ।

ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਦਿਪਹਿ ਦੁਗੁਨ ਚਗੁਨੋ।

ਜਿਮ ਪ੍ਰਤਿਪਦ ਤੇ ਹੁਇ ਸਸਿ ਪੂਨੋ^੧ 'ਜਿਵੇ ਏਕਮ ਤੋਂ ਚੰਦ੍ਰਮਾਂ ਪੂਰਨਮਾਸੀ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

॥ ੧੨ ॥

ਬੀਚ ਬਿਰਾਜਹਿ ਗੁਰੁ ਸਭਿ ਸਮੈਂ।

ਆਇ ਚਤੁਰ ਦਿਸ਼ ਕੇ ਨਰ ਨਿਮੈਂ।'

ਇਮਿ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਬ੍ਰਿਧ ਜਬੈ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕਰ ਪੰਕਜ ਤਬੈ ॥ ੧੩ ॥

ਗਹੀ ਈਂਟ ਤਹਿ ਕਰੀ ਟਿਕਾਵਨ।

ਮੰਦਰ ਅਵਿਚਲ ਨੀਵ ਰਖਾਵਨ।

ਤਬਿ ਕਾਰੀਗਰ ਨਿਕਟਿ ਸੁ ਹੇਰਿ।

ਹੇਤ ਜਨਾਵਨ ਮਤੀ ਬਡੇਰ ॥ ੧੪ ॥

ਨਿਜ ਕਰ ਤੇ ਉਠਾਇ ਸੋ ਲੀਨਿ।

ਫੇਰ ਘੇਰ ਘਰਿ ਕਰਿ ਧਰਿ ਦੀਨ।

¹ਫੇਰ ਘੇਰਕੇ ਤੇ ਘੜਕੇ ਧਰ ਦਿੱਤੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਅਵਲੋਕਨ ਕਰਜੋ।

'ਕਹਾਂ ਕੀਨ ਤੈਂ?' ਬਾਕ ਉਚਰਜੋ ॥ ੧੫ ॥

'ਹਮ ਗੁਰ ਸਿਮਰਿ, ਸਮੈਂ ਸੁਭ ਜਾਨਾ'।

¹ਅਸਾਂ ਗੁਰਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਕੇ ਚੰਗਾ ਸਮਾਂ ਜਾਣਕੇ।

ਧਰੀ ਈਂਟ ਹਿਤ ਅਚਲ ਸਥਾਨਾ।

ਚਿਨਿਬੇ ਹਾਰ ਆਜ ਤੇ ਪਾਛੇ।

ਈਂਟ ਅਪਰ ਜੋ ਧਰਿਹੈ ਆਛੇ ॥ ੧੬ ॥

ਤਿਸ ਉਖੇਰ ਪੁਨ ਆਪ ਧਰੈਂ ਹੈ'।

¹ਅਜ ਤੋਂ ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਇੱਟ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੀ ਧਰੇਗਾ ਤਾਂ ਉਸਾਰਨ ਵਾਲਾ ਉਸਨੂੰ ਉਖੇੜਕੇ ਫੇਰ ਆਪ ਧਰੇਗਾ।

¹ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ (ਬਾਣ) ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ।

ਕਾਰੀਗਰਨ ਬਿਖੈ ਅਸ ਹੂੈ ਹੈ'।

ਇਮ ਦੇ ਸ੍ਰਾਪ ਕਹਜੋ ਗੁਰ ਫੇਰ।

ਅਸ ਕ੍ਰਿਤਿ ਤੇ ਹਮ ਲੀਨ ਸੁ ਹੇਰ

॥ ੧੭ ॥

ਜਥਾ ਮਸੰਦਨ ਲਾਯਹੁ ਗਾਰਾ।

-ਬਹੁਰ ਬਨਹਿ ਸਰ- ਸ੍ਰਾਪ ਉਚਾਰਾ*।

¹ਸਤਿਗੁਰ ਹਰ ਨਿੱਕੀ ਵੱਡੀ ਗੱਲੇ ਸ੍ਰਾਪ ਨਹੀਂ ਦਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਫਿਰ ਅਪਣੇ ਸਰੋਵਰ ਤੇ ਮੰਦਰ ਨੂੰ ਸਰਾਪ ਦੇਣਾ ਅਸੰਭਵ ਹੈ। ਕਵਿ ਜੀ ਹਿੰਦੂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੇ ਤ੍ਰਿਕੇ ਤੇ ਹਰ ਹੋਣਹਾਰ ਦੇ ਅਗੰਮ ਵਾਚਣ ਨੂੰ ਸ੍ਰਾਪ ਕਹਿ ਦੇਂਦੇ ਹਨ। ਕਾਰੀਗਰ ਦੇ ਇੱਟ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਭਵਿੱਖਤ ਵਾਕ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਹੀ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮੰਦਰ ਇੱਕ ਵੇਰ ਢਹਿ ਕੇ ਫਿਰ ਉਸਰੇਗਾ।

ਤਿਮ ਤਵ ਕ੍ਰਿਤ ਤੇ ਜਾਨੀ ਜਾਇ।

ਮੰਦਰ ਹੁਇ ਕਰਿ ਭਗਨ ਗਿਰਾਇ।

¹ਢਹਿ ਕੇ ਡਿੱਗੇਗਾ।

॥ ੧੮ ॥

ਬਹੁਰ ਉਸਾਰਹਿ ਸਿੱਖ ਹਮਾਰੇ।

ਚਹੁ ਦਿਸ਼ ਕੋ ਧਨ ਲਾਇ ਉਦਾਰੇ।

ਸਰ ਜੁਤਿ ਹਰਿਮੰਦਰ ਪੁਨ ਹੋਇ।

ਅਵਿਚਲ ਨੀਵ ਸਦਾ ਇਸ ਜੋਇ

॥ ੧੯ ॥

ਪੁਨ ਪੰਚਾਮ੍ਰਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਲਗਾਇਵ।

¹ਨਿਗਾਹ ਪਾਈ।

ਕਹਿ ਬ੍ਰਿਧ ਸੋਂ ਸਭਿ ਮਹਿ ਬਰਤਾਇਵ†। †ਪਾ:-ਬ੍ਰਤਵਾਇਵ।
 ਜੈ ਜੈ ਨਾਦ ਕਰਹਿ ਸਿਖ ਸਾਰੇ।
 ਲਗੇ ਕਾਰ ਸਰ ਪ੍ਰੇਮੀ ਭਾਰੇ ॥ ੨੦ ॥
 ਚੂਨੇ ਸੂਖਮ† ਪੀਸਨ ਕਰੈਂ। †ਬਾਰੀਕ।
 ਸੰਚਿ ਸੰਚਿ ਬਹੁ ਇਕ ਥਲ ਧਰੈਂ।
 ਬਹੁਤ ਮੋਲ ਕੇ ਡਾਲਿ ਮਸਾਲੇ।
 ਕਰਹਿ ਮਿਲਾਵਨਿ ਮਸਲ†† ਬਿਸਾਲੇ †ਮਲ ਮਲ ਕੇ, ਪੀਹ ਪੀਹ ਕੇ। †ਪਾ:-ਸਕਲ।
 ॥ ੨੧ ॥
 ਧਰੇ ਪ੍ਰੀਤਿ ਸਿਖ ਕਾਰ ਕਰੰਤੇ।
 ਕੋ ਨਿਸ ਮੈਂ ਭੀ ਲਗੇ ਰਹੰਤੇ।
 ਬਹੁਤ ਮਿਲੇ ਕਰਿ ਕਾਰ ਪਚਾਵਨਿ।
 ਅਧਿਕ ਈਂਟ ਕੋ ਖਰਚ ਲਗਾਵਨਿ। †ਇੰਟਾਂ ਦਾ (ਉਸਾਰੀ ਤੇ) ਲੱਗਣ ਦਾ ਖਰਚ ਬਹੁਤ ਹੈ।
 ॥ ੨੨ ॥
 ਕੋ ਸਿਰ ਧਰਹਿ ਉਠਾਇ ਸੁ ਲਜਾਵੈਂ।
 ਕਾਰੀਗਰ ਕੇ ਨਿਕਟ ਪੁਚਾਵੈਂ।
 ਕੋ ਚੂਨੇ ਕੋ ਲਜਾਇ ਉਠਾਈ।
 ਹਰਿਮੰਦਰ ਪਰ ਦੇਤਿ ਲਗਾਈ ॥ ੨੩ ॥
 ਸਭਿ ਕੀ ਸੇਵਾ ਅਲਪ ਬਿਸਾਲਾ।
 ਜੋ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਕਾਮਨਾ ਵਾਲਾ।
 ਲਘੁ ਅਰੁ ਮਹਿਦ ਪ੍ਰੇਮ ਉਰ ਜੈਸੇ।
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਉਰ ਜਾਨਹਿ ਤੈਸੇ ॥ ੨੪ ॥
 ਜੋਗ ਛੇਮ† ਸਿੱਖਨ ਕੀ ਕਰਤਾ। †ਜੋਗ = ਅਪ੍ਰਾਪਤ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ। ਛੇਮ = ਪ੍ਰਾਪਤ ਦੀ
 ਰੱਖੜਾ ਭਾਵ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ।
 ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੇ ਕਲਮਲ ਹਰਤਾ।
 ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਹਿ ਦਾਸਨ ਕੋ ਹੇਰਹਿ।
 ਜੋ ਘਾਲਤਿ ਹੈਂ ਘਾਲ ਘਨੇਰਹਿ ॥ ੨੫ ॥
 ਸੁੰਦਰ ਸਰ ਕੀ ਬਨੀ ਸੁਪਾਨ।
 ਬਾਹੀ ਚਾਰਹੁ ਕੋਨ ਸਮਾਨ।
 ਹਰਿਮੰਦਰ ਕੀ ਕੁਰਸੀ ਭਈ।
 ਪਰਬ੍ਰਿਤਿ ਬਰਖਾ ਰੁਤ ਜਗ ਭਈ ॥ ੨੬ ॥
 ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰੁ ਨੇ ਤਾਲ ਬਨਾਵਾ।
 ਮਨਹੁ ਭਰਨਿ ਕੋ ਘਨ ਉਮਡਾਵਾ।

ਘਟਾ ਘੁਮਡ ਕਰਿ ਨਭ ਮਹਿ ਆਈ।

ਕਬਹੂੰ ਸ਼ਜਾਮ, ਸਿਤ ਕਬਿ ਬਿਦਤਾਈ

॥ ੨੭ ॥

ਨਿਰਮਲ ਜਲ ਕੇ ਛੋਰਨ ਕਰੈ।

ਗੁਰ ਕੇ ਰੁਖ ਲਖਿ ਸਰ ਕੇ ਭਰੈ।

ਝੁਕਹਿ ਮੇਘ ਜਨੁ ਲਾਗਹਿ ਅਵਿਨੀ। ^{'ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਨਾਲ।}

ਘੋਖਤਿ ਮਧੁਰ ਮਧੁਰ, ਰੁਤ ਰਵਨੀ। ^{'ਰੁੱਤ ਸੁੰਦਰ ਹੈ।}

॥ ੨੮ ॥

ਸੁੰਦਰ ਜਲ ਸੋ ਪੂਰਨ ਕਰਜੋ।

ਉਨਵ। ਘਨ ਗਨ ਸੋਭਤਿ ਧਰਜੋ। ^{'ਝੁਕੇ।}

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਪਰਮਾਰਥ ਰੂਪ।

ਕਰਜੋ ਬਿਲੋਕਨ ਤਾਲ ਅਨੂਪ ॥ ੨੯ ॥

ਸੰਗਤਿ ਸੰਗ ਸਿਖ ਸਮੁਦਾਏ।

ਹੇਰਿ ਹੇਰਿ ਕਰਿ ਸਭਿ ਹਰਖਾਏ।

ਅਤਿ ਸੋਭਾ ਚਾਰਹੁ ਦਿਸ਼ ਮਾਂਹੀ।

ਕਰਦਮ ਬਿਨ ਠਹਿਰਜੋ ਜਲੁ ਤਾਂਹੀ। ^{'ਭਾਵ ਤਾਲ ਵਿੱਚ।}

॥ ੩੦ ॥

ਆਇ ਸੰਗਤਾਂ ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਬ੍ਰਿੰਦ।

ਮੱਜਤ ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਲਹਤਿ ਅਨੰਦ।

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਸੰਚਤਿ ਪਾਪੁ।

ਸਰ ਸ਼ਨਾਨ ਤੇ ਕੀਨਸਿ ਖਾਪੂ ॥ ੩੧ ॥

ਕਰਹਿ ਪ੍ਰਕਰਮਾਂ ਫਿਰਿ ਚਹੁਫੇਰੇ।

ਸ਼ਬਦ ਪਠਹਿ ਫਲ ਪਾਇੰ ਘਨੇਰੇ।

ਕਰਹਿ ਕਾਮਨਾ ਤਤਛਿਨ ਪਾਵਹਿ।

ਕਹਤਿ ਸ਼ਲਾਘਾ ਧਾਮਨਿ ਜਾਵਹਿ

॥ ੩੨ ॥

ਜਹਿ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਿ ਕੇ ਹੁਇ ਮੇਲਾ।

ਸਤੁਤਿ ਸੁਨਾਇੰ ਸੁ ਤਾਲ ਸੁਹੇਲਾ।

ਅਤਿ ਰਮਣੀਕ ਬਨੀ ਜਿਹ ਸੋਭਾ।

ਦੇਖਤਿ ਜਿਸਹਿ ਨ ਕਿਹਿ ਮਨ ਲੋਭਾ। ^{'ਜਿਸ ਦੇ ਵੇਖਦਿਆਂ ਕਿਸ ਦਾ ਮਨ ਲਭਾਇਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ?}

॥ ੩੩ ॥

ਆਪ ਸਤਿਗੁਰੁ ਕਾਰ ਕਰਾਵੈਂ।

ਮੱਜਨ ਕੋ ਫਲ ਘਨੋ ਸੁਨਾਵੈਂ[†]।

[†]ਪਾ:-ਬਤਾਵੈਂ।

ਪਸਰਜੋ ਸੁਜਸ ਦੇਸ਼ ਪਰਦੇਸ਼।

ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਆਵਹਿ ਸਿੱਖ ਬਿਸੇਸ਼

॥ ੩੪ ॥

ਇਕ ਦਰਸਨ ਕੀ ਕਾਂਖਾ ਘਨੀ।

ਦੁਤੀਏ ਸਰ ਕੀ ਉਸਤਤਿ ਸੁਨੀ।

ਚਿਤ ਮਹਿ ਚੌਪ ਅਧਿਕ ਕਰਿ ਆਵੈਂ।

ਸਰ ਸ਼ਨਾਨ ਕਰਿ ਉਰ ਹਰਖਾਵੈਂ ॥ ੩੫ ॥

ਦਰਸਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੋ ਸੁਖ ਪਾਇ।

ਅਨਿਕ ਭਾਂਤਿ ਕੋ ਸੁਜਸੁ ਸੁਨਾਇ।

ਜਗ ਸਾਗਰ ਦੁਸ਼ਤਰ ਬਡ ਦਾਰੁਨ।

ਤਿਸ ਤੇ ਅਪਨੇ ਦਾਸ ਉਬਾਰਨ ॥ ੩੬ ॥

ਕਰਜੋ ਸਭਿਨਿ ਪਰ ਬਡ ਉਪਕਾਰਾ।

ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ ਗੁਰ ਸਿੱਖ[†] ਦਤਾਰਾ।'

[†]ਪਾ:-ਸੁਖ, ਸਿਖ।

ਇਤਯਾਦਿਕ ਜਸ ਜਗ ਮਹਿ ਭਯੋ।

ਦੂਨ ਚਗੂਨਾ ਹੁਇ ਨਿਤ ਨਯੋ ॥ ੩੭ ॥

ਕਿਤਕ ਕਾਲ ਸਰ ਮਹਿ ਜਲ ਰਹਯੋ।

ਬਹੁਰੋ ਸੋਖ ਸਰਬ ਨੇ[†] ਲਹਯੋ।

'ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਡਿੱਠਾ ਕਿ ਸੁੱਕ ਗਿਆ ਹੈ। [†]ਪਾ:-ਹੀ।
ਨਹਿ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੇ ਢਿਗ ਸਿਖ ਸਾਰੇ।

ਸੰਭ੍ਰਮ ਯੁਤ[†] ਕਰ ਜੋਰਿ ਉਚਾਰੇ ॥ ੩੮ ॥

[†]ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ।

'ਇਹੁ ਤਾਲਨ ਮਹਿ ਦੋਸ਼ ਮਹਾਂਨਾ।

ਮਹਾਂ ਨੀਰ ਸੋਖਹਿ ਜਿਸ ਥਾਨਾ।

ਬਨਯੋ ਬਨਾਯੋ ਨਿਸ਼ਫਲ ਹੋਇ।

ਬੀਚ ਨ ਠਹਿਰ ਸਕਹਿ ਜਲ ਜੋਇ

॥ ੩੯ ॥

ਕੇਤਿਕ ਤਾਲ ਰਹੇ ਇਸ ਭਾਂਤਿ।

ਬਿਨ ਜਲ ਤੇ ਸੂਕੇ ਗਿਰ ਜਾਤਿ।

ਮਹਾਂ ਬਿਘਨ ਇਹੁ ਤਾਲਨ ਕੇਰਾ।

ਜੋ ਰਾਵਰਿ ਕੇ ਸਰ ਮਹਿ ਹੇਰਾ ॥ ੪੦ ॥

ਨਹਿ ਉਪਾਇ ਇਸ ਦੋਸ਼ ਮਿਟਾਵਨਿ?

ਜਿਸ ਤੇ ਹੋਇ ਨੀਰ ਠਹਿਰਾਵਨ।

ਰਾਵਰ ਸਰਬ ਰੀਤਿ ਸਮਰੱਥ।
 ਜਗ ਸਿਰਜਨ ਭੰਨਣ ਤੁਮ ਹੱਥ' ॥ ੪੧ ॥
 ਸੁਨਿ ਸਿੱਖਨ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰ ਪੂਰੇ।
 ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਭਾਖੇ ਬਚ ਰੂਰੇ।
 'ਇਸ ਤਲਾਵ ਕੇ ਤ੍ਰਿਪਤਿ ਨ ਹੋਈ'।
 ਰੀਤ ਛੁਧਾਤੁਰ ਸਮਸਰ ਜੋਈ ॥ ੪੨ ॥
 ਸਰ ਸੰਤੋਖ ਥਾਨ ਜਿਸ ਪਾਵਨਿ।
 ਤਹਿ ਕੀ ਕਰਹੁ ਕਾਰ ਇਤ ਲਜਾਵਨਿ।
 ਤਿਸ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਤੇ ਹੁਇ ਸੰਤੋਸ਼।
 ਸਕਲ ਬਿਨਾਸਹਿ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਦੋਸ਼'

*ਪਾ:-ਕੋਈ।

॥ ੪੩ ॥

*ਛੁਧਾਤੁਰ ਹੋਣ ਤੇ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਦੋਸ਼ ਆਦਿ ਦਾ ਤਲਾਉ ਨਾਲ ਵਰਤਣ ਦੀ ਮੁਰਾਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਮਿੱਟੀ ਰੇਤਲੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਤਦੋਂ ਨਹਿਰਾਂ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਪਾਣੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨੀਵੇਂ ਸਨ, ਰੇਤਲੇ ਤਲ ਕਰਕੇ ਜਲ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਛੇਤੀ ਪੀ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਸੰਤੋਖਸਰ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਚੀਕਣੀ ਸੀ, ਚੀਕਣੀ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚੋਂ ਜਲ ਬਹੁਤ ਘਟ ਸਿੰਜਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸੰਤੋਖਸਰ ਦੀ ਚੀਕਣੀ ਮਿੱਟੀ ਜੋ ਨਿਕਲੀ ਪਈ ਸੀ, ਉਹ ਇਸ ਤਾਲ ਦਾ ਰੇਤਾ ਕਢਕੇ ਚੰਗੀ ਚੋਖੀ ਡੂੰਘਾਣ ਤੱਕ ਇਸ ਵਿਚ ਪੌੜੀਆਂ ਦੇ ਪੱਕੇ ਮਹਲ ਤੱਕ ਭਰ ਦਿਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਫਿਰ ਜਲ ਖੜੇ ਗਿਆ। ਸਰੋਵਰ ਨੂੰ ਵਰਖਾ ਦਾ ਪਾਣੀ ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਰੋਂ ਜੋ ਗਊਘਾਟ ਕੋਲ ਦੀ ਲੰਘਦਾ ਸੀ, ਭਰਦੇ ਸਨ, ਅੰਤ ਨੂੰ ਰਾਵੀ ਦੀ ਨਹਿਰ ਵਿਚੋਂ ਹੰਸਲੀ ਆਂਦੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਵਾਰਾ ਹੁਣ ਬੀ ਸਰਕਾਰੀ ਨਹਿਰ ਤੋਂ ਰਾਵੀ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਹੰਸਲੀ ਉਤੇ ਦੁਮੁਹੇਂ (ਤੁੰਗ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨੇੜੇ) ਤਕ ਹੁਣ ਤਕ ਬੀ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੰਸਲੀ ਸੰਮਤ ੧੯੮੬ ਬਿ: ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਬ੍ਰਿਧ ਸੰਤ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਦੇ ਉੱਦਮ ਨਾਲ ਪੱਕੀ ਤੇ ਛੱਤੀ ਹੋਈ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਹੱਥੀਂ ਸੇਵਾ, ਸੇਵਾ ਦਾ ਇਕ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਨਜ਼ਾਰਾ ਸੀ।

ਬ੍ਰਿਧ ਆਦਿਕ ਸਿਖ ਸਗਰੇ ਜਾਵਹਿ।
 ਏਕ ਬਾਰ ਜੇਤਿਕ ਧਰ ਲਜਾਵਹਿ।
 ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮਹਿ ਸਭਿ ਪਾਵਹੁ।
 ਦਿਹੁ ਸੰਤੋਸ਼ ਜਲ ਕੇ ਠਹਿਰਾਵਹੁ'
 ॥ ੪੪ ॥

ਸੁਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਵਾਕ ਸੁਹਾਏ।
 ਸਿੱਖ ਇਕੱਤ੍ਰ ਭਏ ਸਮੁਦਾਏ।
 ਮਿਲਿ ਸੰਤੋਖਸਰ ਪਰ ਸਭਿ ਗਏ।
 ਤਹਿ ਕੀ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਲਜਾਵਤਿ ਭਏ'
 ॥ ੪੫ ॥

*ਇਸ ਸਰੋਵਰ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ, ਪ੍ਰਕ੍ਰਮਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਬਾਬਾ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਤੇ ਬ੍ਰਿਧ ਸੰਤ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਜੀ ਪਟਿਆਲੇ ਵਾਲੇ ਦੇ ਉੱਦਮ ਨਾਲ ੧੯੮੦ ਦੇ ਲਗ ਪਗ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਹੋਈ ਸੀ।

ਜਿਤਿਕ ਤਾਲ ਅੰਤਰ ਬਿਸਤਾਰਾ।
 ਤਰ ਹਰਿਮੰਦਰ ਚਹੁਦਿਸ਼ ਸਾਰਾ'।

'ਭਾਵ ਤਲਾਉ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੌੜੀਆਂ ਵਲੋਂ ਤੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਦੇ ਚੁਫੇਰਿਓਂ ਸਾਰੇ (ਤਰ =) ਤਲ ਉੱਤੇ ਫੈਲਾ ਦਿੱਤੀ।

ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਸਗਲ ਥਾਨ ਪਸਰਾਈ।

ਸਤਿਗੁਰ ਕਹਿ ਕਰਿ ਸਭਿ ਬਿਥਰਾਈ

॥ ੪੬ ॥

ਬਹੁਰ ਨੀਰ ਸੁਸ਼ਕਯੋ ਨਹਿ ਕਬੈ।

ਪੂਰਨ ਰਹਯੋ ਭਰਯੋ ਜਲਿ ਸਬੈ।

ਸਿਖ ਸੰਗਤਿ ਸਮੁਦਾਇ ਅਨੰਦ।

ਮੱਜਤਿ ਕਲਮਲ ਹਤਹਿ ਬਿਲੰਦ ॥ ੪੭ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ ਨਾਮ ਤ੍ਰੈ
ਪੰਚਾਸਮੇਂ ਅੰਸੂ ॥ ੫੩ ॥

੫੪. [ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਗਰ ਵਸਾਇਆ]

੫੩<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੫੫

ਦੋਹਰਾ:

ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਕੋ ਬਹੁਰ,

ਕਾਰੀਗਰਨ ਲਗਾਇ।

ਕਰਤਿ ਉਸਾਰਨ ਕਉ ਭਲੇ^੧,^੧ਭਾਵ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਾਰਦੇ ਹਨ।

ਚਹੁਦਿਸ਼ ਦਰ ਰਖਵਾਇ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਸਿਖ ਪ੍ਰੇਮੀ ਬਹੁ ਕਾਰ ਕਮਾਇ।

ਚੂਨੇ ਪੀਸਹਿ ਪ੍ਰੇਮ ਲਗਾਇ।

ਬਹੁ ਸੂਖਮ ਬਹੁ ਡਾਲ ਮਸਾਲੇ।

ਸਿਰ ਉਠਾਇ ਕਰਿ ਲਜਾਇ ਉਤਾਲੇ

॥ ੨ ॥

ਬ੍ਰਿੰਦ ਈਟਕਾ ਸੀਸ ਉਠਾਵੈ।

ਕਾਰੀਗਰਨਿ ਨਿਕਟ ਪਹੁੰਚਾਵੈ।

ਨੀਕੇ ਘਰ ਘਰ ਧਰਹਿ ਸੁਧਾਰ।

ਕਰਹਿ ਨਿਤਾਪ੍ਰਤਿ ਮੰਦਰ ਕਾਰ ॥ ੩ ॥

ਸ੍ਰੀ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਆਇਸੁ ਪਾਇ।

ਨਹਿ ਕਾਸ਼ਟ ਕਿਸ ਥਾਇ ਲਗਾਇ।

ਚੂਨੇ ਸੰਗ ਈਟਕਾ ਜਰੈ।

ਭਿਤ ਠਾਂਢੀ ਗਾਢੀ ਅਤਿ ਕਰੈ^੧ ॥ ੪ ॥^੧ਕੰਧਾਂ (ਬੜੀਆਂ) ਮਜ਼ਬੂਤ ਖੜੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ।ਚਹੁਦਿਸ਼ ਖਰੀ^੧ ਕਰੀ ਬਹੁ ਖਰੀ।^੧ਖੜੀ ਕੀਤੀ ਚੰਗੀ।

ਕਰਦਮ ਸੰਗ ਨ ਈਟੈ ਧਰੀ।

ਕਾਲਬੂਤ^੧ ਸੰਗ ਕਰਿ ਕਰਿ ਜੋਰ।^੧ਡਾਟ ਬਨਾਉਣ ਵੇਲੇ ਜੋ ਆਸਰਾ ਹੇਠ ਦੇਈਦਾ ਤੇ ਫੇਰ ਕੱਢ ਲਈਦਾ ਹੈ।ਚਾਰਹੁ ਦਰ ਮੇਲੇ ਦੁਹੁ ਓਰ^੧ ॥ ੫ ॥^੧ਦੁਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਮੇਲੇ, ਭਾਵ ਡਾਟ ਲਗਾਈ।

ਚਿਨ ਚਿਨ ਉਪਰ ਕੀਨ ਉਤੰਗ।

ਮੇਲੀ ਛਾਤ ਸੁ ਚੂਨੇ ਸੰਗ।

ਮਹਿਮਾ ਕੇ ਗੁਰ ਸ਼ਬਦ ਬਨਾਵੈ।

ਹਰਖਹਿ ਸੰਗਤਿ ਜਬਹਿ ਸੁਨਾਵੈ ॥ ੬ ॥

ਸੁਧਾ ਸਰੋਵਰ ਅਰੁ ਗੁਰੁ ਧਾਮ^੧।^੧ਗੁਰੂ ਕੇ ਮਹਲ।

ਦੋਨਹੁ ਬਿਖੈ ਜੁ ਥਲ ਅਭਿਰਾਮ।

ਤਹਿ ਬਜ਼ਾਰ ਕੀ ਚਿਨਤੀ ਹੋਇ।

ਨਿਜ ਨਿਜ ਹਾਟਿ ਸੁਧਾਰਹਿ ਕੋਇ ॥ ੭ ॥

ਜੌਂ ਬਰ ਦੇਂ ਤੌਂ ਸ਼ਬਦ ਬਨਾਵੈਂ।

ਸਤਿਗੁਰ ਤੇ ਸਭਿ ਸਿਖ ਸੁਨ ਪਾਵੈਂ।

ਹੋਵੈ ਵਸਦੀ ਸਘਨ ਅਪਾਰ।

ਰਾਮਦਾਸ ਪੁਰਿ ਬਨਹਿ ਬਜਾਰ ॥ ੮ ॥

ਇਸ ਕੇ ਸਮ ਹੁਇ ਨਗਰ ਨ ਕੋਈ।

ਆਇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ਹਿ ਲਛਮੀ ਜੋਈ।

ਚਹੁ ਦਿਸ਼ ਤੇ ਇਹੁ ਬਧਹਿ ਬਿਸਾਲ।

ਬਸੈਂ ਲੋਕ ਸਭਿ ਜਾਤਨਿ ਜਾਲ' ॥ ੯ ॥

'ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤੇ।

ਦੇਸ਼ ਬਿਦੇਸ਼ਨਿ ਬਨਜ ਮਹਾਨ।

ਚਲਹਿ ਜਹਾਂ ਕਹਿ, ਨਰ ਧਨਵਾਨ।'

ਸੁਨਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਬਾਕ ਸੁਹਾਏ।

ਬਸਨ ਹੇਤ ਕੇਤਿਕ ਸਿਖ ਆਏ ॥ ੧੦ ॥

ਸਦਨ ਚਿਨਾਇ, ਬਨਾਇ ਦੁਕਾਨ।

ਕਰਨ ਲਗੇ ਬਿਵਹਾਰ ਸੁਜਾਨ।'

'ਚਤੁਰ ਲੋਕ।

ਲਵਪੁਰਿ ਆਦਿਕ ਜੇ ਨਿਤ ਬਾਸੇ।

ਗੁਰਪੁਰਿ ਕੋ ਖਲ ਕਰਿ ਉਪਹਾਸੇ' ॥ ੧੧ ॥

'ਮੂਰਖ ਹਾਸੀ ਕਰਨ।

ਮੂਰਖ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਨਹਿ ਜਾਨਹਿ।

ਮਿਲਹਿ ਪਰਸੁਪਰ ਏਵ ਬਖਾਨਹਿ।

'ਨਗਰ ਬਸਹਿ ਕੈਸੇ ਤਿਸ ਥਾਨ।

ਚਹੁਦਿਸ਼ ਕੋ ਜਲੁ ਆਇ ਮਹਾਂਨ ॥ ੧੨ ॥

ਬਿਰਹਿ ਚੁਮਾਸੇ' ਮਹਿ ਬਹੁ ਪਾਨੀ।

'ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਬਰਖਾ ਰੁੱਤ ਦੇ।

ਕਿਮ ਘਰ ਰਹਹਿ, ਹੋਹਿਗੇ ਹਾਨੀ'।

'ਜੋ ਜੋ ਵਸਣਗੇ (ਇਹ) ਹਾਲ (ਘਰਾਂ ਦੇ ਹਾਨ ਹੋਣ ਦਾ) ਵੇਖਕੇ ਚਲੇ ਜਾਣਗੇ ਤੇ ਥੋੜੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ (ਹੀ ਸਾਰੇ) ਉਜੜ ਜਾਣਗੇ (ਅ) (ਹੁਣ ਦੀ ਰੋਣਕ ਵਾਲੀ) ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਵੇਖਕੇ ਜੋ ਜਾ ਵੱਸਣਗੇ ਸੋ ਥੋੜੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਉੱਜੜ ਜਾਣਗੇ।

ਜੋ ਜੋ ਬਸਹਿ ਜਾਹਿ ਪਿਖਿ ਹਾਲਾ।

ਉਜਰ ਜਾਹਿਗੇ ਬੋਰਿਯ ਕਾਲਾ' ॥ ੧੩ ॥

ਇਮ ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਸਿੱਖਨ ਦੁਖ ਪਾਵਾ।

ਨਿਸ਼ਚਾ ਮੂਢਨ ਕਹੇ ਡੁਲਾਵਾ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੇ ਢਿਗ ਜਬਿ ਆਏ।

ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਮਿਲਿ ਸਭਿਨਿ ਸੁਨਾਏ

॥ ੧੪ ॥

'ਸੁਨੀਅਹਿ ਗੁਰੂ ਗ਼ਰੀਬ ਨਿਵਾਜੂ !

ਆਪ ਕਰਤਿ ਬਡ ਨਗਰ ਸਮਾਜੂ।

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਬਾਕ - ਮਹਾਂ ਇਹੁ ਬਾਸੈ।

'ਇਹ ਘੁੱਘ ਵਸੇਗਾ।

ਲੱਛਮੀ ਬਿਰਹਿ ਅਨੂਪ ਪ੍ਰਕਾਸੈ- ॥ ੧੫ ॥

ਅਪਰ ਪੁਰਨ ਕੇ ਨਰ ਬਿਵਹਾਰੀ।

ਸਹਤ ਹਾਸ ਇਵ ਕਰਤਿ ਉਚਾਰੀ।

-ਚਹੁਦਿਸ਼ ਕੋ ਜਲ ਜਹਿ ਥਿਰ ਹੋਇ।

ਕੈਸ ਤਹਾਂ ਬਸਹਿਗੋ ਕੋਇ ॥ ੧੬ ॥

ਸਦਨ ਗਿਰੈਂ ਤਬਿ ਊਜਰ ਜੈ ਹੈਂ।

ਬਸਨ ਹਾਰ ਇਤ ਉਤ ਦੁਖ ਪੈ ਹੈਂ-।'

ਸੁਨਿ ਸਿੱਖਜਨ ਤੇ ਸਤਿਗੁਰ ਕਹਯੋ।

'ਜਿਮ ਚਹੁਦਿਸ਼ ਜਲ ਆਵਤਿ ਲਹਯੋ

॥ ੧੭ ॥

ਤਿਮ ਚਹੁਦਿਸ਼ ਕੇ ਨਰ ਉਮਡਾਵੈਂ।

ਬਸਿਬੇ ਹੇਤ ਨਗਰ ਇਸ ਆਵੈਂ।

ਬਡੇ ਜਤਨ ਤੇ ਸਦਨ ਸਥਾਨ।

ਲੇ ਕਰਿ ਬਸਿ ਹੈਂ ਗਨ ਧਨਵਾਨ ॥ ੧੮ ॥

ਬ੍ਰਿੰਦ ਨਰਨ ਕੋ ਰਿਜਕ ਮਹਾਨਾ।

ਆਨ ਧਰਹਿਗੇ ਹਮ ਇਸਥਾਨਾ।

ਖੈਬੇ ਹੇਤ ਆਇ ਸਭਿ ਕੋਈ।

ਆਨ ਥਾਨ ਤੇ ਪਾਇ ਨ ਜੋਈ ॥ ੧੯ ॥

ਗੁਰਪੁਰਿ ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਵਧਹਿ ਬਿਸਾਲਾ।

ਕਰਹਿ ਵਾਸ ਨਰ ਸਦਾ ਸੁਖਾਲਾ।

ਜੀਵਤਿ ਸਿਮਰਹਿ ਰਿਦੇ ਗੁਬਿੰਦ।

ਹਰਿਮੰਦਰ ਮਹਿ ਹੁਇ ਕਰਿ ਬ੍ਰਿੰਦ।' *'ਕੱਠੇ ਹੋਕੇ।*

॥ ੨੦ ॥

ਕਰਹਿ ਜੀਵਕਾ ਬਸਿ ਗੁਰਪੁਰਿ ਮੈਂ।

ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦ ਧਾਰਿ ਕਰਿ ਊਰ ਮੈਂ।

ਅੰਤ ਸਮੈਂ ਗਤਿ ਪਾਇ ਸੁਖਾਰੇ।

ਦੁਇ ਲੋਕਨ ਕੇ ਕਾਰਜ ਸਾਰੇ ॥ ੨੧ ॥

ਨਿੰਦਕ ਦੁਸ਼ਟ ਬਿਲੋਕ ਨ ਸੱਕਈਂ।

ਦੁਖੀ ਹੋਤਿ ਪਰ ਸੁਖਾ ਕੋ ਤੱਕਈ।

^੧ਪਾ:-ਮੁਖ।

ਸੋ ਪਚਿ ਪਚਿ ਜਬਿ ਜਾਵੈਂ ਹਾਰ।

ਸ਼ਰਨ ਪਰੈਂ ਸਤਿਗੁਰ ਦਰਬਾਰ ॥ ੨੨ ॥

ਨਹੀਂ ਬਸਹਿ ਪਛੁਤਾਵਹਿ ਪਾਛੈ।

ਸੁਖ ਆਛੇ ਪਿਖਿ ਬਸਿਬੋ ਬਾਂਛੇ।'

^੧ਵਸਣਾ ਚਾਹੁਣਗੇ।

ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਸੇਵਕ ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨ।

ਕਹਤਿ ਬਾਕ 'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਧੰਨ ਧੰਨ' ॥ ੨੩ ॥

ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਬਸਹਿ ਆਨ ਕਰਿ ਨਏ।

ਨਰ ਕੁਟੰਬ ਜੁਤਿ ਘਰ ਗਨ ਭਏ।

ਖੁਲ੍ਹੇ ਬਜ਼ਾਰ ਹੇਤ ਬਿਵਹਾਰ।

ਸਤਿਗੁਰ ਸਭਿ ਕੀ ਕਰਹਿ ਸੰਭਾਰ

॥ ੨੪ ॥

ਕੇਤਿਕ ਮਾਸ ਬਿਤੀਤੇ ਜਬੈ।

ਬੈਠੇ ਸੌਦਾ ਲੇ ਕਰਿ ਸਬੈ।

ਆਇ ਨ ਕੋਇ ਖਰੀਦਨ ਹਾਰ।

ਹੋਤਿ ਅਲਪ ਹੀ ਕੁਛ ਬਿਵਹਾਰ ॥ ੨੫ ॥

ਬ੍ਰਿੰਦ ਬਨਕ ਇਕ ਦਿਨ ਮਿਲਿ ਆਏ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੁ ਅਰਜਨ ਜਹਾਂ ਸੁਹਾਏ।

ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਸਭਿ ਬਿਨੈ ਬਖਾਨੀ।

'ਸੁਨਹੁ ਬ੍ਰਿਤੰਤ ਆਪ ਸਭਿ ਦਾਨੀ' ^੧ਜਾਣਨਹਾਰ ਹੈ। (ਅ) ਦਾਤਾ ਹੈ।

॥ ੨੬ ॥

ਬਨਕ ਅਨੇਕ ਬਸੇ ਪੁਰਿ ਆਈ।

ਬੈਠੇ ਕਰਿ ਦੁਕਾਨ ਸਮੁਦਾਈ।

ਸਰਬ ਭਾਂਤਿ ਕੋ ਸੌਦਾ ਲੈ ਕੈ।

ਹੇਤ ਜੀਵਕਾ ਇੱਛਾ ਕੈ ਕੈ ॥ ੨੭ ॥

ਸਕਲ ਕੁਟੰਬਦਾਰ ਹਮ ਅਹੈਂ।

ਸਭਿਹਿਨਿ ਕੇਰ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਚਹੈਂ।

ਜਬਿ ਤੇ ਖੋਲੀ ਆਨਿ ਦੁਕਾਨ।

ਬੈਠੇ ਰਹੈਂ ਪ੍ਰਤੀਖਨਵਾਨ' ॥ ੨੮ ॥

^੧ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ।

ਨਹੀਂ ਖਰੀਦ ਕਰਨ ਕੋ ਆਵੈ।

ਸੌਦਾ ਅਲਪ ਕਬਹੂੰ ਬਿਕ ਜਾਵੈ।

ਯਾਂ ਤੇ ਨਹਿ ਪਰਵਾਰ ਗੁਜ਼ਾਰਾ।

ਜਿਸ ਤੇ ਸਭਿ ਕੋ ਬਨਹਿ ਅਹਾਰਾ

॥੨੯॥

ਪਟ ਪਹਿਰਨ ਕੋ ਖਰਚ ਮਹਾਂਨਾ।

ਬਯਾਹਿ ਆਦਿ ਉਤਸਵ ਜੇ ਨਾਨਾ।

ਕਰਜੋ ਚਹੈਂ ਹਮ ਬਸ ਕਰਿ ਜਬੈ।

ਏਤੋ ਬਨਜ ਹੋਤਿ ਨਹਿ ਅਬੈ ॥੩੦॥

ਨਹੀਂ ਜੀਵਕਾ ਅਪਰ ਬਿਧਾਨਾ¹।

¹ਹੋਰ ਬਿਧੀ ਜੀਵਕਾ ਦੀ ਨਹੀਂ।

ਬਨਹਿ ਨ ਅਪਰ ਕਾਰ ਜੇ ਨਾਨਾ¹।

¹ਹੋਰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ (ਸਾਥੋਂ) ਬਣ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ।

ਤੁਮ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸਭਿ ਜਾਨੋ।

ਕਰੇ ਬਸਾਵਨ, ਪਾਲਨ ਠਾਨੋ¹ ॥੩੧॥

¹ਪਾਲਨਾਂ ਕਰੇ।

ਅਪਰ ਨ ਕੋਊ ਮਾਲਕ ਹਮਰੋ।

ਬਸੇ ਆਸਰਾ ਲੇ ਕਰਿ ਤੁਮਰੋ।

ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕ ਸਭਿ ਜਗ ਕੇ ਅਹੋ।

ਫੁਰਹਿ ਆਪ ਕੋ ਬਚ, ਜਿਮ ਕਹੋ

॥੩੨॥

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਸਭਿ ਬਿਨਤੀ।

ਬਿਕਸਤਿ ਭਨਜੋ 'ਤਜਹੁ ਅਸ ਗਿਨਤੀ।

ਕਰਹੁ ਆਜ ਤੇ ਐਸੀ ਕਾਰ।

ਜਿਸ ਤੇ ਵਧਹਿ ਅਧਿਕ ਬਿਵਹਾਰ

॥੩੩॥

ਉਠਹੁ ਭੋਰ ਕਰਿ ਸੌਚ ਸ਼ਨਾਨ।

ਗੁਰੁ ਬਾਨੀ ਸੋਂ ਕੀਜੈ ਧਯਾਨ।

ਪੁਨ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰਿ ਮੈਂ ਜਾਵਹੁ।

ਜਥਾ ਸ਼ਕਤਿ ਤਹਿ ਭੇਟ ਚਢਾਵਹੁ

॥੩੪॥

ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਕਰਿ ਸੀਸ ਨਿਵਾਵਹੁ।

ਪ੍ਰਭੁ ਸਮਾਨ ਸ਼ਰਧਾ ਉਪਜਾਵਹੁ।

ਬਹੁਰੋ ਆਇ ਬਨਜ ਕੋ ਕੀਜੈ।

ਦਿਨ ਸਗਰੇ ਮਹਿ ਲਾਹਾ ਲੀਜੈ ॥੩੫॥

ਪੁਨ ਸੰਧਯਾ ਜਬਿ ਹੋਵਹਿ ਆਇ।

ਤਬਿ ਉਠਿ ਤਜਹੁ ਬਨਜੁ ਸਮੁਦਾਇ।

ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

ਬਿਨਤੀ ਭਨਹੁ ਕਾਮਨਾ ਧਰੋ ॥ ੩੬ ॥

ਸਭਿ ਪੂਰਨਿ ਹੁਇ ਤੁਮਰੀ ਜਾਇ।

ਕਰਹੁ ਬਨਜ ਬਡਿ ਲਾਹਾ ਪਾਇ।

ਨਹੀਂ ਤੋਟ ਹੁਇ ਕਿਸੂ ਪਦਾਰਥ।

ਨਿਤਿਪ੍ਰਤਿ ਪੁਰਵਹੁ ਅਪਨ ਸ੍ਵਾਰਥ

॥ ੩੭ ॥

ਧਨ ਕੀ ਗਿਨਤੀ ਹੈ ਕਹੁ ਕੌਨ।

ਲਛਮੀ ਬਸਹਿ ਆਇ ਕਰਿ ਭੌਨ।

ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਮਹਾਂ ਮਹਾਤਮੁ।

ਸਭਿ ਕੀ ਪੁਰਹਿ ਕਾਮਨਾ ਆਤਮਾ 'ਮਨ ਦੀਆਂ ਕਾਮਨਾਂ।

॥ ੩੮ ॥

ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਦਾਸੀ ਮਾਯਾ।

ਇਹੁ ਠਾਂ ਬਾਸ ਕਰਹਿ ਮਨ ਭਾਯਾ।

ਨੌ ਨਿਧਿ ਸਿੱਧਿ ਰਿੱਧਿ ਜੇ ਨਾਨਾ।

ਆਇ ਸ਼ਰਨ ਪਰਿ ਹੈਂ ਇਸ ਥਾਨਾ

॥ ੩੯ ॥

ਜੋ ਸੇਵਹਿ ਸਿਖ ਲੇਵਹਿ ਸੋਇ।

ਅੰਤ ਕਾਲ ਆਛੀ ਗਤਿ ਹੋਇ।

ਕੌਨ ਕਮੀ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਦਰਬਾਰ।

ਜਹਿ ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਪਤਿ ਬਸਹਿ ਉਦਾਰ 'ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਜੀ।

॥ ੪੦ ॥

ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਸਭਿ ਸਿੱਖਨ ਮਨ ਮਾਨੀ।

ਕਰਨ ਲਗੇ ਜਿਮ ਗੁਰੂ ਬਖਾਨੀ।

ਦੋਇ ਸਮੈਂ ਦਰਸਹਿ ਹਰਿਮੰਦਰ।

ਰਿਕਤ ਪਾਣਾ ਕੋ ਜਾਇ ਨ ਅੰਦਰ 'ਖਾਲੀ ਹੱਥ।

॥ ੪੧ ॥

ਸਰਬ ਪਦਾਰਥ ਸਭਿ ਕੇ ਹੋਏ।

ਸਰਬ ਰੀਤਿ ਤੇ ਸਭਿ ਸੁਖ ਜੋਏ।

ਅਬਿ ਲਗ ਜਾਨੀ ਜਾਇ ਸੁ ਚਾਲ।

ਕਰਤਿ ਸਦੀਵ ਜਿ ਸਿੱਖ ਬਿਸਾਲ

॥ ੪੨ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਰਾਮਦਾਸ ਨਗਰ ਬਸਾਵਨ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ
ਨਾਮ ਚਤਰ ਪੰਚਾਸਮੇਂ ਅੰਸੂ ॥ ੫੪ ॥

ਪਪ. [ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ]

ਪੁ॥<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ਪੁ॥

ਦੋਹਰਾ:

ਪੱਟੀ ਕੇ ਦੁਇ ਚੌਧਰੀ, ਢਿੱਲੋਂ ਲਾਲ
ਲੰਗਾਹ'।

'ਲਾਲ ਤੇ ਲੰਗਾਹ ਦੋ ਨਾਮ ਹਨ। ਲੰਗਾਹ ਪੱਟੀ ਦੇ
ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਚੌਧਰੀ ਤੇ ਚੁਭਾਲ ਪਿੰਡ ਦਾ ਵਾਸੀ ਦੱਸੀਦਾ
ਹੈ।

ਕਰੀ ਆਨਿ ਕਰਿ ਬੰਦਨਾ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ
ਅਰਜਨ ਪਾਹਿ[†] ॥ ੧ ॥

'ਲੰਗਾਹ ਪਹਿਲੋਂ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਅਸੀਸ
ਨਾਲ ਰੋਗ ਤੋਂ ਰਾਜੀ ਹੋਕੇ ਸਰਵਰੀਏ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਬਣਿਆਂ
ਸੀ।

ਚੌਪਈ:

ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮਹਿਮਾ ਸੁਨੀ।

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਸਭਿ ਮਹਿ ਇਮ ਭਨੀ।

'ਕਾਰ ਨਿਕਾਰਹਿ ਹੋਇ ਉਬਾਰ।

ਧਨ ਲਾਏ ਹੁਇ ਬੰਸ ਉਧਾਰਿ ॥ ੨ ॥

ਕਰਹਿ ਸੁਪਾਨ ਚਿਨਾਵਨਿ ਜੋਇ।

ਅਵਚਲਿ ਨੀਵ ਤਾਂਹਿ ਕੀ ਹੋਇ।

ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ ਜਥਾ ਬਿਰਾਜਾ।

ਹਰਿਮੰਦਰ ਬਿਚ ਬਨਹਿ ਜਹਾਜਾ ॥ ੩ ॥

ਸ਼ਰਧਾ ਸਹਤ ਕਰਹਿ ਇਸ਼ਨਾਨ।

ਪਾਪ ਮਿਟਹਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੱਲਜਾਨ।

ਹਰਿਮੰਦਰ ਮਹਿ ਸ਼ਬਦ ਜੁ ਸੁਨਿ ਹੈ।

ਜਨਮ ਜਨਮ ਕੇ ਪਾਪਨਿ ਹਨਿ ਹੈ ॥ ੪ ॥

ਉਪਜੈ ਭਗਤਿ, ਗਯਾਨ ਕੋ ਪਾਵੈ।

ਆਵਨ ਜਾਨੋ ਜਗਤ ਮਿਟਾਵੈ।'

ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਲਗੇ ਕਾਰ ਕੋ ਕਰਨੇ।

ਖਨਹਿ ਪੋਟਾ ਸਿਰ ਪਰ ਕਰਿ ਧਰਨੇ 'ਪੰਡ।

॥ ੫ ॥

ਧਨ ਕੋ ਦੀਨ ਮਜੂਰ ਲਗਾਏ।

ਦਿਨ ਪ੍ਰਤਿ ਸ਼ਰਧਾ ਉਰ ਅਧਿਕਾਏ।

ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਮਹਿਮਾ ਦੇਸ਼ ਬਿਦੇਸ਼।

ਸੰਗਤਿ ਸਹਤ ਮਸੰਦ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ॥ ੬ ॥

ਮਹਿਮਾ ਸਿੱਖਨ' ਗੁਰੂ ਸੁਨਾਵੈ।

'ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ।

ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਦਾਸਨ ਕੇ ਮਨ ਭਾਵੈ।

ਸਬਦਨ ਬਿਖੈ ਮਹਾਤਮ ਕਹੈ।

ਕਰਹਿ ਕਾਰ ਸਿਖ ਸੁਧਤਾ ਲਹੈ ॥ ੭ ॥

ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਵਾਕ:

ਉਦਮੁ ਕਰਤ ਮਨੁ ਨਿਰਮਲੁ ਹੋਆ ॥

ਹਰਿ ਮਾਰਗਿ ਚਲਤ ਭ੍ਰਮੁ ਸਗਲਾ ਖੋਇਆ ॥

ਨਾਮੁ ਨਿਧਾਨੁ ਸਤਿਗੁਰੁ ਸੁਣਾਇਆ ਮਿਟਿ ਗਏ ਸਗਲੇ ਰੋਗਾ ਜੀਉ ॥ ੮ ॥

(ਮਾਝ, ਮਃ ੫)

ਚੌਪਈ:

ਇਤਯਾਦਿਕ ਬਹੁ ਗੁਰੂ ਬਨਾਵੈਂ।

ਸੁਨਿ ਪਠਿ ਕਾਰ ਕਰਨਿ ਉਰ ਭਾਵੈਂ।

ਦੋਨਹੁ ਰਹੈ ਪਾਸ ਗੁਰਦੇਵ।

ਮੁਕਤਿ ਰੂਪ ਹੋਏ ਕਰਿ ਸੇਵ ॥ ੯ ॥

ਅਜਬ, ਅਜਾਇਬ ਉਮਰਾ ਸ਼ਾਹੂ।

ਸੰਘੇ ਇਹੁ ਮਸੰਦ ਗੁਰ ਪਾਹੂ।

ਕਾਰ ਸੁਧਾਸਰ ਕੀ ਭੀ ਕਰੈਂ।

ਸੰਗਤਿ ਤੇ ਗੁਰੁ ਕਾਰ ਸੰਭਰੈਂ ॥ ੯ ॥

¹ਸੰਭਾਲਦੇ ਹਨ।

ਆਨਿ ਗੁਰੂ ਕੇ ਪਾਸਿ ਪੁਚਾਵੈਂ।

ਨਿਜ ਹਿਤ ਜੋ ਸਿੱਖਨ ਤੇ ਪਾਵੈਂ।

ਤਿਸ ਕੇ ਸੰਗ ਕਰਹਿ ਗੁਜਰਾਨੇ।

ਇਕ ਦਿਨ ਸਾਹਿਬ ਬੂਝਨਿ ਠਾਨੇ

॥ ੧੦ ॥

'ਗੁਰ ਧਨ ਕੋ ਤੁਮ ਕਿਸ ਬਿਧਿ ਜਾਨੋ?

ਜੋ ਸੰਗਤਿ ਤੇ ਲਯਾਵਨ ਠਾਨੇ।'

ਕਹਯੋ ਤਿਨਹੁ 'ਹਮੁ ਬਿਖੁ ਸਮ ਜਾਨੈਂ।

ਸ਼ਿਵ ਨਿਰਮਾਇਲ' ਕੇਰਿ ਸਮਾਨੇ'

॥ ੧੧ ॥

¹ਭਾਵ ਕਦੇ ਨਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨੇ ਜੋਗ [ਸੰਸ: ਸ਼ਿਵ ਨਿਰਮਾਲਯ = ਸ਼ਿਵ ਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਪਦਾਰਥ ਜੋ ਪੁਰਾਣਾਂ ਵਿਚ ਨਾ ਗ੍ਰਹਣ ਕਰਨੇ ਜੋਗ ਲਿਖਿਆ ਹੈ]

ਸੁਨਿ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਬਾਕ ਉਚਾਰਾ।

'ਕਰਹੁ ਜਿ ਇਮੁ, ਤੁਮ ਹੋਇ ਉਧਾਰਾ।'

ਪੈੜਾ ਸਿਖ ਛੱਜਲ ਤਿਸੁ ਜਾਤੀ।

ਕੰਦੂ ਸੰਘਰ ਜਾਤਿ ਉਪਾਤੀ ॥ ੧੨ ॥

¹ਜੋ ਉਪਜਿਆ ਸੀ ਸੰਘਰ ਜਾਤੀ ਤੋਂ ਉਹ ਕੰਦੂ।

ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਕੋ ਬੰਦਨ ਕੀਨਿ।

ਪੁਨ ਅਰਦਾਸ ਕਰੀ ਹੁਇ ਦੀਨ।

'ਕਿਮੁ ਹਮਰੋ ਹੋਵਹਿ ਕੱਲਜਾਨ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਦਿਹੁ ਉਪਦੇਸ਼ ਬਖਾਨ' ॥ ੧੩ ॥

ਸਤਿਗੁਰੁ ਕਹਜੇ 'ਸੁਧਾਸਰ ਨੁਵੇ।
 ਸ਼ਬਦ ਬਿਚਾਰਹੁ ਗੁਰਮਤਿ ਪਾਵੇ।
 ਗੁਰ ਸਿੱਖਨ ਕੀ ਸੇਵਾ ਕਰੀਅਹਿ।
 ਤਜਿ ਹੰਕਾਰ ਨੰਮ੍ਰਤਾ ਧਰੀਅਹਿ ॥ ੧੪ ॥
 ਜੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਤੀਸਰ ਪਤਿਸ਼ਾਹੂ।
 ਹਮਰੇ ਪਿਤਾ ਹਕਾਰੇ ਪਾਹੂ।
 ਕਹਜੇ ਬਚਨ -ਕਲਿਜੁਗ ਕੇ ਜੀਵ।
 ਸਗਰੀ ਸ਼ਕਤਿ ਬਿਹੀਨੇ ਥੀਵ ॥ ੧੫ ॥
 ਇਕ ਤੋ ਭਈ ਆਰਜਾ ਛੋਟੀ।
 ਹੀਨ ਪਦਾਰਥ ਬੁੱਧੀ ਮੋਟੀ।
 ਕਰ ਨ ਸਕਹਿ ਸਭਿ ਤੀਰਥ ਮੱਜਨ।
 ਬਿਧਿ ਸੋਂ ਦਾਨੁ ਦੇਹਿ ਨਹਿ ਸ੍ਰਜਨ^੧ 'ਭਲੇ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ।
 ॥ ੧੬ ॥

ਇਸ ਕਾਰਨ ਤੇ ਤੀਰਥ ਮਹਾਂ।
 ਮੱਦ੍ਰ ਦੇਸ਼^੨ ਮਹਿ ਰਚੀਅਹਿ ਇਹਾਂ^੩। 'ਪੰਜਾਬ ਦੇਸ਼। 'ਪਾ:-ਵਹਾਂ।
 ਤੀਨ ਲੋਕ ਕੇ ਤੀਰਥ ਜੋਇ।
 ਸਭਿ ਕੋ ਫਲ ਸ਼ਨਾਨ ਤੇ ਹੋਇ- ॥ ੧੭ ॥
 ਇਸ ਥਲ ਥੇਹੁ ਬਤਾਯਹੁ ਜਬੈ।
 ਹਮਰੇ ਪਿਤਾ ਖਨਾਯਹੁ ਤਬੈ।
 ਸ਼੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਰਾਖਯੋ ਨਾਮੂ।
 ਚਤੁਰ ਪਦਾਰਥ ਕੋ ਨਿਤ ਧਾਮੂ ॥ ੧੮ ॥
 ਕਾਸ਼ੀ ਆਦਿਕ ਤੀਰਥ ਸਬੈ।
 ਇਸ ਕੀ ਸ਼ਰਨ ਰਹੈ ਪਰਿ ਅਬੈ।
 ਬਰਤਹਿ ਕਾਲ ਕਲੀ ਕੋ ਘੋਰੈ।
 ਕਿਸ ਕੀ ਹੱਤਯਾ ਕੋ ਨਹਿ ਛੋਰੈ ॥ ੧੯ ॥
 ਬਰਤ ਦਾਨ ਤਪ ਤੀਰਥ ਜੇਤੇ।
 ਕਰਹਿ ਨਿਵਾਸ ਇਸੀ ਮਹਿ ਤੇਤੇ।
 ਜਗਤ ਨਾਥੁ ਇਹ ਹੋਇ^੪ ਬਿਸਾਲਾ। 'ਇਹ ਸਥਾਨ ਜਗਤ ਦਾ ਨਾਥ ਹੋਵੇਗਾ।
 ਗੰਗਾ ਲੋਪ ਹੋਇ ਜਿਸ ਕਾਲਾ^੫ ॥ ੨੦ ॥

^੧ਗੰਗਾ ਲੋਪ ਦਾ ਸੰਮਤ ਪਹਿਲਾਂ ਪੱਤ੍ਰੀਆਂ ਵਿਚ ਛਪਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਲੋਪ ਹੋਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੁਣ ਮੁੱਕ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ੧੯੫੬
 ਬਿ: ਦੇ ਲਗ ਪਗ ਇਹ ਸਮਾਂ ਮੁੱਕਾ ਸੁਣੀਂਦਾ ਹੈ।
 ਕੋਸਨ ਲੋ ਇਸ ਕੇ ਚੌਫੇਰੇ।

ਸੰਤ ਰਿਖਿਨਿ ਕੇ ਬਿਰ ਹੂ ਡੇਰੇ।
ਯਾਂ ਤੇ ਕਰਹੁ ਤਾਲ ਇਸ਼ਨਾਨ।
ਤੁਮਰੀ ਹੋਵਹਿਗੀ ਕੱਲਜਾਨ' ॥ ੨੧ ॥
†ਗੁਰ ਪੂਰੇ ਕੇ ਸੁੰਦਰ ਬੈਨਿ।

†ਇਕ ਲਿਖਤੀ ਨੁਸਖੇ ਵਿਚ ਏਥੋਂ ਅੱਗੇ ਕਪੂਰ ਦੇਉ ਦਾ
ਸੰਮਨ ਸਿੱਖ ਦੇਖਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਪੋਥੀ ਦੀ ਰਾਸ
ਤੀਸਰੀ ਅੰਸੂ ੫੯ ਵਿਚ ਆਵੇਗਾ।

ਸਿੱਖਨਿ ਸੁਨਿ ਮਨ ਉਪਜਯੋ ਚੈਨਿ।
ਮਹਿਮਾ ਸੁਨੀ ਸੁਧਾਸਰ ਕੇਰੀ।
ਜੋ ਸਤਿਗੁਰ ਨਿਜ ਮੁਖ ਤੇ ਟੇਰੀ ॥ ੨੨ ॥
ਕਹਤਿ ਭਏ 'ਸਤਿਗੁਰ ਧੰਨ ਧੰਨ।
ਕੀਨੋ ਹਮਰਾ ਸਫਲ ਜਨੰਮ।'
ਕੇਤਿਕ ਦਿਨ ਰਹਿ ਸਤਿਗੁਰ ਪਾਸ।
ਕਰੀ ਟਹਿਲ ਸਰ ਚਿੱਤ ਹੁਲਾਸਿ ॥ ੨੩ ॥
ਗੁਰਬਾਣੀ ਸਿਉ† ਪ੍ਰੇਮ ਲਗਾਈ।
ਕਰੀ ਸੇਵ ਸਿੱਖਨ ਅਧਿਕਾਈ।
ਅਪਨੋ ਜਨਮ ਸਫਲ ਕਰਿ ਜਾਨੈ।
ਪੂਰਨ ਭਾਗ ਆਪਨੇ ਮਾਨੈ ॥ ੨੪ ॥
ਪੁਨ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਆਗਯਾ ਧਾਰੀ।
ਗਏ ਆਪਨੇ ਦੇਸ ਮਝਾਰੀ।
ਜਾਇ ਤਹਾਂ ਅਪਨੋ ਗ੍ਰਿਹ ਅੰਤਰ।
'ਗੁਰ ਗੁਰ' ਜਾਪ ਜਪੈਂ ਸੁ ਨਿਰੰਤਰ
॥ ੨੫ ॥
ਅਪਨੇ ਮੀਤ ਸਬੰਧੀ ਜੇਤੇ।
ਜਥਾ ਜੋਗ ਉਪਦੇਸ਼ੇ ਤੇਤੇ।
ਗੁਰ ਸਰ ਮਹਿਮਾ ਅਧਿਕ ਬਤਾਈ।
ਸਤਿਗੁਰੁ ਸਿੱਖ ਭਏ ਅਧਿਕਾਈ ॥ ੨੬ ॥
ਪ੍ਰਾਤੈ ਉਠ ਸਨਾਨ ਪੁਨ ਕਰੈਂ।
ਗੁਰੂ ਧਯਾਨ ਧਰਿ ਜਪ ਮੁਖ ਰਰੈਂ।
ਕਿਰਤ ਧਰਮ ਕੀ ਬਹੁਰ ਸੰਭਾਰੈਂ।
ਸਿੱਖਯ ਸੰਤ ਕੀ ਸੇਵਾ ਧਾਰੈਂ ॥ ੨੭ ॥
ਜਹਿ ਕਹਿ ਸਿੱਖੀ ਮਾਰਗ ਤੋਰਾ।
ਗੁਰੂ ਧਯਾਨ ਜਿਵ ਚੰਦ ਚਕੋਰਾ।
ਇਸ ਬਿਧਿ ਅਪਨੀ ਆਯੁ ਬਿਤਾਈ।

†ਪਾ:-ਜਿਸ।

ਪੈੜਾ ਕੰਦੂ ਗੁਰ ਸਿਖ ਭਾਈ ॥ ੨੮ ॥

ਅੰਤਰ ਸੁਧ ਸਰੂਪ ਹੁਇ ਗਏ।

ਗੁਰ ਚਰਨਨ ਮਨ ਨਿਸ਼ਚਾ ਠਏ।

ਜੋ ਜੋ ਤਿਨ ਕੋ ਸੰਗੀ ਹੋਯਹੁ।

ਭੋਗ ਮੋਖ ਤਿਨ ਸਗਰੋ ਜੋਯਹੁ ॥ ੨੯ ॥

ਜੋ ਗੁਰੁ ਅਰਜਨ ਸ਼ਰਣ[†] ਸਿਧਾਰਾ।

[†]ਪਾ:-ਸੰਗ।

ਜਗਤ ਜਲਧ ਤੇ ਪਾਰ ਉਤਾਰਾ।

ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕੇ ਮਾਂਹਿ ਸਮਾਈ।

ਜਨਮ ਮਰਨ ਕੀ ਤ੍ਰਾਸ ਮਿਟਾਈ ॥ ੩੦ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਰੁ ਸਿੱਖੁਨਿ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ
ਨਾਮ ਪੰਚ ਪੰਚਾਸਮੋਂ ਅੰਸੂ ॥ ੫੫ ॥

੫੬. [ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮਹਾਤਮ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ਾਂ]

ਪੁਪੁ<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੁ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੁ>> ੫੭

ਦੋਹਰਾ:

ਨਿਤ ਕਾਰੀਗਰ ਚਿਨਤਿ ਹੈਂ,
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਚਾਰੁ।
ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਸਿੱਖਨ ਸਹਤ,
ਅਨੰਦ ਬਿਲੰਦ ਨਿਹਾਰਿ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਚਹੁ ਦਿਸ਼ ਬਨੀ ਸੁਪਾਨ ਚਕੋਰ।
ਸੁੰਦਰ ਬਨਜੋ ਦਰਸ਼ਨੀ ਪੌਰ।
ਸਰ ਅੰਦਰ ਪੁਲ ਰਚਜੋ ਬਿਸਾਲ।
ਜਹਿ ਕੋ ਆਇ ਜਾਇ ਨਰ ਜਾਲ ॥ ੨ ॥
ਚਹੁ ਦਿਸ਼ ਤੇ ਮਿਨਤੀ ਕਰਿ ਸਾਰੀ।
ਕੁਰਸੀ ਸਰ ਕੇ ਉਰਧ ਉਸਾਰੀ।
ਚਾਰ ਕੋਨ ਜੁਤ ਭਲੇ ਬਨਾਇ।
ਪੂਰਬ ਦਿਸ਼ ਹਰਿ ਪੌੜਿ ਰਖਾਇ ॥ ੩ ॥
ਪਰਦਛਨਾ ਦੈਬੇ ਕੇ ਕਾਰਨ।

^੧ਹਰਿ ਕੀ ਪੌੜੀ।

ਕੁਰਸੀ ਪਰ ਥਲ ਰਾਖ ਸੁਧਾਰਨ।

^੧ਸੋਧਕੇ ਕੁਰਸੀ ਤੋਂ ਪਾਰ (ਅਗੇਰੇ) ਥਾਂ ਰੱਖੀ, ਭਾਵ ਛੋਟੀ ਪ੍ਰਕਰਮਾਂ ਬਣਾਈ।

ਮਿਨ ਚਹੁਦਿਸ਼ ਤੇ ਏਕ ਸਮਾਨ।
ਹਰਿਮੰਦਰਿ ਰਚਿ^੧ ਲੀਨ ਮਹਾਂਨ ॥ ੪ ॥
ਚਹੁ ਦਰ ਪਰਿ ਕਰਿ ਕਰਿ ਇਕ ਛਾਤ^੧।
ਕਰਿ ਹਰਿ ਪੌੜ ਛਾਤ ਤਿਸੁ ਭਾਂਤਿ।
ਦੁਤੀ ਛਾਤ ਲਗ ਜਬਹਿ ਉਸਾਰਾ।
ਬਿਚ ਹਰਿਮੰਦਰ ਕੋ ਥਲ ਸਾਰਾ ॥ ੫ ॥
ਭਈ ਚੁਗਿਰਦੇ ਦੁਇ ਦੁਇ ਛਾਤ।
ਕਰੀ ਬੀਚ ਤੇ ਏਕ ਸੁਹਾਤ।

^੧ਪਾ:-ਚਿਨ।

^੧ਛੱਤ।

ਉਪਰ ਤੇ ਪੁਨ ਸਮ^੧ ਕਰਿ ਦਯੋ।
ਏਕ ਛਾਤ ਦੋ ਛਾਤ ਮਿਲਯੋ ॥ ੬ ॥
ਤਿਮਿ ਹਰਿ ਪੌੜ ਦੁਛਾਤ ਜੁ ਹੋਈ।
ਉਪਰ ਮਿਲਯੋ ਕਿਯੋ ਸਮ^੨ ਸੋਈ।
ਤਿਹਿ ਸਮਾਨ ਥਲ ਜਬਹਿ ਬਨਾਯਹੁ।

^੧ਬਰਾਬਰ।

ਕਰਨ ਬੰਗਲਾ ਉਰਧ ਉਠਾਯਹੁ ॥ ੭ ॥

ਡਾਲ ਮਸਾਲੇ ਮੋਲ ਬਿਸਾਲੇ।

ਚੂਨੇ ਸੂਖਮ ਪੀਸ ਖਰਾਲੇ^੧।

^੧ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ (ਅ) ਖਰਾ+ਲੇ = ਚੰਗਾ ਲੈ ਕੇ।

^੨ਪਾ:-ਉਠਾਲੇ। ਦਿਸਾਲੇ।

ਸਿਰ ਪਰ ਧਰਿ ਧਰਿ ਲੇ ਕਰਿ ਜਾਵਹਿ।

ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਕੇ ਸ਼ਿਖਰ ਪੁਚਾਵਹਿ ॥ ੮ ॥

ਘਰਹਿ ਈਂਟਕਾ ਧਰਹਿ ਬਨਾਈ।

ਪਾਵੇ ਚਾਰਹੁ ਉਰਧ ਉਠਾਈ।

ਕਾਲਬੂਤ ਉਪਰ ਪੁਨ ਕਰੇ।

ਚਾਰਹੁ ਦਰ ਚੂਨੇ ਯੁਤਿ ਜਰੇ ॥ ੯ ॥

ਪੁਨ ਉਪਰ ਕੋ ਮੰਡਪ^੧ ਹੋਏ।

^੧ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਵੱਡਾ ਗੰਬਦ।

ਚਹੁਪੁਟਨਿ^੧ ਚਹੁ ਕਲਸ^੨ ਪਰੋਏ।

^੧ਚਹੁ ਨੁਕਰਾਂ ਤੇ। ^੨ਛੋਟੇ ਗੰਬਦ

ਲਘੁ ਲਘੁ ਕਲਸ^੧ ਚੁਗਿਰਦੇ ਕਰੇ।

^੧ਛੋਟੀਆਂ ਕਲਸੀਆਂ।

ਚਾਮੀਕਰ ਕੇ ਦੀਪਤਿ ਖਰੇ ॥ ੧੦ ॥

ਉਚੇ ਕਲਸ ਬੀਚ ਕੋ ਹੋਵਾ।

ਚਹੁਦਿਸ ਦੂਰ ਦੂਰ ਲਗ ਜੋਵਾ।

ਭਯੋ ਸੰਪੂਰਨ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ।

ਜਿਹ ਸਮਸਰ ਨ ਅਪਰ ਜਗ ਅੰਦਰ

॥ ੧੧ ॥

ਮੱਧ ਛਾਤ ਚਹੁ ਦਿਸ ਮਹਿ ਤਹਾਂ।

ਰਚੀ ਦਰੀਚੀ^੧ ਸੁੰਦਰ ਮਹਾਂ।

^੧ਬਾਰੀਆਂ।

ਖਸ਼ਟ ਰੁਤਨ ਮਹਿ ਸਭਿ ਸੁਖਦਾਈ।

ਲਗਹਿ ਪਵਨ ਪਸ਼ਚਮ ਪੁਰਵਾਈ^੧ ॥ ੧੨ ॥

^੧ਵਾਯੂ ਪੱਛਮ ਤੇ ਪੂਰੇ ਦੀ।

ਜਹਿ ਗ੍ਰੀਖਮ ਮਹਿ ਸ੍ਵੇਦ ਨ ਜੋਵੈ^੧।

^੧ਮੁੜਕਾ ਨਹੀਂ ਦੇਖੀਦਾ।

ਹਿਮ ਰੁਤ ਮਹਿ ਪਾਲੇ ਨਹਿ ਹੋਵੈ।

ਬਰਖਾ ਮਹਿ ਬਡ ਹੋਤਿ ਬਹਾਰ।

ਬਿਨ ਕਰਦਮ ਤੇ ਸੁੰਦਰ ਬਾਰਿ ॥ ੧੩ ॥

ਚਹੁਦਿਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਨੀਰ ਪਰ ਪਰੈ।

ਮੇਘ ਧਾਰ ਬਿਨ ਮਲ ਤੇ ਭਰੈ।

ਜਗਤ ਮਝਾਰ ਨ ਐਸੋ ਕੋਈ।

ਮੰਦਿਰ ਦਿਖਤਿ ਅਨੰਦ ਨ ਹੋਈ ॥ ੧੪ ॥

ਚਿਤ੍ਰਤਿ ਚਾਂਮੀ ਕਰਤੇ ਚਾਰ।

ਚਾਰੁ ਓਰ ਮਹਿ ਚਮਕ ਨਿਹਾਰ।

ਚਾਰ ਪਦਾਰਥ ਕੋ ਦਾਤਾਰ।

ਚਾਰ ਬਰਨ ਕੋ ਜਹਾਂ ਉਚਾਰ^{੧੧} ॥ ੧੫ ॥

ਚਾਰ ਬਰਨ^੧ ਜਹਿ ਬੰਦਨ ਧਾਰਿ।

ਚਾਰ ਬਰਨ ਦਿਪਤਹਿ ਦੁਤਿਵਾਰ^੧।

ਚਾਰ ਚੱਕ੍ਰਮਹਿ^੧ ਬਿਦਤ ਉਦਾਰਿ।

ਚਾਰਮੋਖ^੧ ਠਾਂਢੀ ਦਰਬਾਰ ॥ ੧੬ ॥

ਦਰਸਨੀਯ ਜੋ ਆਸ਼੍ਰਮ ਚਾਰ^੧।

ਚਾਰ ਬੇਦ ਜਹਿ ਸਾਰ^੧ ਉਚਾਰ^੧।

ਚਾਰ ਦਿਸ਼ਾ ਮਹਿ ਚਾਰਹੁ ਦੂਰ।

ਸ਼੍ਰਵਣਾਦਿਕ ਸਾਧਨ ਜਹਿ ਟਾਰ ॥ ੧੭ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਠਾਂਢੇ ਬਿਚ ਹੋਇ।

ਕੀਨ ਅਨੰਦ ਬਿਲੰਦਹਿ ਜੋਇ।

ਸ਼੍ਰੀ ਕਰਤਾਰ ਸਿਫਤ ਕੋ ਕਰੈਂ।

ਸਰ ਕੋ ਬੀਚ ਮਹਾਤਮ ਧਰੈਂ ॥ ੧੮ ॥

ਹਰਿਮੰਦਰ ਕੀ ਮਹਿਮਾ ਗਾਵੈਂ।

ਸੁੰਦਰ ਸ਼ਬਦ ਬਿਲੋਕਿ ਬਨਾਵੈਂ।

ਸੁਨਿ ਸੁਨਿ ਸੰਗਤਿ ਸ਼ਰਧਾ ਧਰੈ।

ਸਰ ਮੱਜਹਿ ਅਭਿਬੰਦਨ ਰਰੈ ॥ ੧੯ ॥

ਸਰ ਕਰਿਬੇ ਮਹਿ ਘਾਲੀ ਘਾਲ^੧।

ਹਰਿਮੰਦਰ ਕੀ ਸੇਵ ਬਿਸਾਲ।

ਕ੍ਰਿਪਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਿ ਤਿਨ ਪਰ ਪੁਨ ਕਰਿ ਕੇ।

ਨਿਕਟ ਅਵਾਹਨ ਕਰੇ ਸਿਮਰਿ ਕੇ

॥ ੨੦ ॥

ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਬਖਸ਼ਿਨਿ ਕਰਨਿ ਨਿਹਾਲ।

ਲਿਯੇ ਬੁਲਾਇ ਸਿੱਖਜ ਤਤਕਾਲ।

ਭਗਤੁ ਆਦਿਕ ਜੇ ਨਿਸ਼ਕਾਮ।

ਆਠ ਜਾਮ ਸਿਮਰਤਿ ਜੇ ਨਾਮ ॥ ੨੧ ॥

'ਬਰੰਬੂਹ^੧' ਸਭਿਹਿਨਿ ਸੋਂ ਕਹਜੇ।

^੧ਚਾਰ ਅੱਖਰਾਂ ਭਾਵ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਨਾਮ ਦਾ ਜਿਥੇ ਉਚਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ^੧ਪਾ:-ਉਧਾਰ।

^੧ਚਾਰੇ ਜਾਤਾਂ।

^੧ਸੁਹਣੇ ਰੰਗ ਸੁਭਾਇਮਾਨ ਹੋਕੇ ਦਿਪਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

^੧ਚਾਰੋਂ ਚੱਕਾਂ ਵਿਚ।

^੧ਸਾਲੋਕ, ਸਾਰੁਪ, ਸਾਮੀਪ, ਸਾਯੁਜ ਚਾਰ ਮੁਕਤੀਆਂ (ਦੇਖੋ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁ: ਨਾ: ਪ੍ਰ: ਪੂ: ਅਧਯਾ ੧ ਅੰ: ੨੦)।

^੧ਦਰਸਨ ਯੋਗ ਚਾਰ ਆਸ਼੍ਰਮ (ਬ੍ਰਹਮਦਰਸ਼, ਗ੍ਰਿਹਸਤ, ਬਾਨ ਪ੍ਰਸਥ, ਸੰਨਯਾਸ)।

^੧ਤੱਤ। ^੧ਚਹੁੰ ਵੇਦਾਂ ਦੇ ਸਾਰ ਤੋਂ ਮੁਰਾਦ ਨਾਮ ਦਾ ਹੈ। ਯਥਾ:-ਬੇਦ ਪੁਰਾਣ ਸਿੰਮ੍ਰਿਤਿ ਸੁਧਾਖਰ ॥ ਕੀਨੇ ਰਾਮ ਨਾਮ ਇਕ ਆਖਰ ॥ [ਗਉ: ਮ: ੫]

^੧ਭਾਵ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਘਾਲ ਘਾਲੀ ਸੀ।

^੧ਵਰ ਮੰਗੋ।

'ਲਿਹੁ ਗੁਰ ਘਰ ਤੇ ਜੋ ਉਰ ਚਹੜੇ।
ਸਾਵਧਾਨ ਹੁਇ ਸੇਵ ਕਮਾਈ।
ਤਿਸ ਕੀ ਅਬਿ ਲੀਜਹਿ ਬਡਿਆਈ'

॥ ੨੨ ॥

ਸਭਿਹਿਨਿ ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਕਰਿ ਭਾਖਾ।
'ਗੁਰ ਜੀ ! ਰਹੀ ਨਹੀਂ ਅਭਿਲਾਖਾ।
ਚਰਨ ਤੁਮਾਰੇ ਉਰ ਮਹਿ ਬਾਸੈਂ।
ਸਤ ਚਿਤ ਆਨੰਦ ਚਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸੈਂ ॥ ੨੩ ॥
ਇਸ ਤੇ ਉੱਤਮ ਅਪਰ ਨ ਕੋਈ।
ਰਾਵਰ ਤੇ ਹਮ ਜਾਚਹਿ ਸੋਈ।'

ਅਤਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਸੁਨਿ ਕੈ ਗੁਰ ਭਏ।
ਸਭਿਹਿਨਿ ਕੋ ਉਚੈ ਪਦ ਦਏ ॥ ੨੪ ॥

ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਅਵਸਥਾ ਕਈ।
ਸਾਹਿਬ ਬੁੱਢਾ ਸੰਗਤ ਲਈ।
ਹੁਤੋ ਪ੍ਰਥਮ ਭੀ ਸਭਿ ਹੀ ਲਾਇਕ।
ਤਉ ਬਡਾਈ ਅਧਿਕ ਸੁਭਾਇਕ ॥ ੨੫ ॥

ਪੁਨ ਭਾਈ ਭਗਤੂ ਕੋ ਦੀਨ।
ਜੀਵਨ ਮੁਕਤਿ ਅਵਸਥਾ ਲੀਨ।

ਰਹੈ ਬਿਰਾੜ ਦੇਸ਼ ਕੋਃ ਜੰਗਲ।
ਤਿਨ ਕੁਲਿ ਕੋ ਦੈਬੇ ਹਿਤ ਮੰਗਲ ॥ ੨੬ ॥

ਸੰਗਤਿ ਦਈ ਹੁਤੀ ਜੁ ਅਸੇਸ਼।
ਨਿਤ ਪ੍ਰਤਿ ਮਾਨਹਿ ਸੋ ਸਭਿ ਦੇਸ਼।

ਪੁੱਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ ਕੀ ਮਨਤਾ ਤੈਸੇ।
ਕਰਤਿ ਰਹੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਕਹਿ ਜੈਸੇ ॥ ੨੭ ॥

ਪੁਨ ਭਾਈ ਬਹਿਲੋ ਸੰਗ ਕਹੜੇ।
'ਪੁਰਹੁ ਕਾਮਨਾ ਜਿਮਿ ਚਿਤਿ ਚਹੜੇ।'
ਭਯੋ ਗਯਾਨ ਤਤਛਿਨ ਉਰ ਮਾਂਹੀ।
ਬ੍ਰਹਮ ਬਿਨਾਂ ਕੁਛ ਲਖਿਯਤਿ ਨਾਂਹੀ
॥ ੨੮ ॥

^੧ 'ਅਪਨੀ ਕਮਰੀ' ਦੇਹੁ ਬਿਛਾਇ।

ਬੰਧ ਪੋਟ ਕੋ ਲਿਹੁ ਅਪਨਾਇ।

ਭੂਤ, ਪਿਸ਼ਾਚ, ਪ੍ਰੇਤ, ਬੈਤਾਲ।

‡ਪਾ:-ਜੋ।

^੧ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਵਚਨ ਕੀਤਾ। ^੨ਕੰਬਲੀ।

^੧ਚਾਰੇ ਭੂਤਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਹਨ।

ਗੁਪਤ ਰਹਿਤ ਜਿਨ ਸ਼ਕਤਿ ਬਿਸਾਲ

॥ ੨੯ ॥

ਸਭਿ ਤੇਰੇ ਹੋਵਹਿ ਅਨੁਸਾਰੀ।

ਚਿਤ ਜਿਮਿ ਚਹੁ ਕਰਾਵਹੁ ਕਾਰੀ।

^੧ਕੰਮ ਕਰਾਵੇ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਅਮਰ ਕ੍ਰਿਪਾ ਰਸ ਢਰੇ।

ਪ੍ਰਥਮ ਬਖਸ਼ ਇਹੁ ਲਾਲੇ ਕਰੇ ॥ ੩੦ ॥

^੧ਲਾਲੇ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਦੇਸ਼ ਬਿਦੇਸ਼ਨ ਮੈਂ ਜੋ ਅਹੈ।

ਸਾਗਰ ਕੇ ਟਾਪੂ ਮਹਿ ਰਹੈ।

ਗਿਰ ਸੁਮੇਰੁ ਲਗ ਪਰਬਤ ਬਾਸੀ।

ਚਹੈ ਸੁ ਕਰੈ ਸ਼ਕਤਿ ਬਲਰਾਸੀ ॥ ੩੧ ॥

ਪੋਟ ਬਿਥੈ ਬੰਧਹੁ ਇਸ ਬਾਰੀ।

ਪੁੱਤ੍ਰ ਪੌਤ੍ਰ ਲਗ ਰਹਿ ਅਨੁਸਾਰੀ।

ਅਪਨ ਸਰੂਪ ਦਸਮ ਜਬ ਧਰੈ।

ਤਬਿ ਇਨ ਕੋ ਮੁਕਤਾਵਨਿ ਕਰੈ

॥ ੩੨ ॥

ਮਾਨ ਬਚਨ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਐਸੇ।

ਕਮਰੀ ਕਰੀ ਬਿਛਾਵਨਿ ਤੈਸੇ।

ਬੰਧਨ ਲਗਯੋ ਪੋਟ ਕੋ ਜਬਿ ਹੀ।

ਉੱਤਰ ਦਿਸ਼ ਕੇ ਜੋਃ ਗਨ ਸਭਿ ਹੀ ^੧ਪਾਃ-ਜੋ।

॥ ੩੩ ॥

ਨਿਜ ਦਿਸ਼ ਤੇ ਛੁਟਾਇ ਕਰਿ ਪਾਲੇ।

ਗੁਰ ਕੇ ਚਰਨ ਪਰੇ ਤਤਕਾਲੇ।

ਬਖਸ਼ਹੁ ਮਹਾਰਾਜ ! ਹਮ ਦਾਸ।

ਇਸ ਦਿਸ਼ ਕੇ ਨਿਤੁ ਰਾਵਰਿ ਪਾਸ

॥ ੩੪ ॥

ਤੀਨੋਂ ਦਿਸ਼ ਕੇ ਸਭਿ ਦੇ ਦੀਜੈ।

ਹਮ ਕੋ ਅਪਨੀ ਸ਼ਰਨਿ ਰਖੀਜੈ।

ਪੁਨ ਚੌਥੇ ਦਿਸ਼ ਪਕਰਨ ਚਹਯੋ।

ਤਬਿ ਸਤਿਗੁਰੁ ਬਹਿਲੋ ਸੰਗ ਗਹਯੋ

॥ ੩੫ ॥

ਲਿਹੁ ਤੀਨਹੁ ਦਿਸ਼ੁ ਹੀ ਕੀ ਪੋਟ।

ਸੇਵ ਕਰਹਿ ਤੇਰੀ ਸਭਿ ਕੋਟਿ।

^੧ਕੋਝਾਂ।

ਮਾਨ ਬਾਕ ਤੀਨਹੁ ਦਿਸ ਕੇਰੇ।
ਕਰਿ ਲੀਨੇ ਅਨੁਸਾਰਿ ਘਨੇਰੇ ॥ ੩੬ ॥

ਬਹੁਰ ਗੁਰੂ ਪਿਖਿ ਸੇਵ ਬਡੇਰੀ।

ਕਰੀ ਪਜਾਵਨ ਈਂਟਨ ਕੇਰੀ।

ਬਿਸ਼ਟਾ ਕੇ ਢੇਵਤਿ ਧਰਿ ਧੀਰ।

ਚਾਮ ਉਚਰਗਾ¹ ਕਿਤਿਕ ਸਰੀਰ ¹ਦੰਮ ਉੱਚੜ ਗਿਆ।

॥ ੩੭ ॥

ਨਿਸ ਬਾਸੁਰ ਖੋਦੀ ਸਰਕਾਰਾ।

ਘਨੇ ਭਾਰ ਸਿਰ ਵਹਿਰ ਨਿਕਾਰਾ¹।

¹ਸਿਰ ਤੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਕਢਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਬਰ ਦੀਨਸ 'ਜਿਮਿ ਗੁਰੂ ਕਰਾਹੁ¹।

¹ਜਿਵੇਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਹੈ।

ਕਰਤਿ ਸਿੱਖ ਪੂਰੇ ਚਿਤ ਚਾਹੁ ॥ ੩੮ ॥

ਤਿਮ ਸੰਗਤਿ ਮਹਿ ਟਿਕਰੀ¹ ਤੇਰੀ।

¹ਰੋਟ, ਮੰਨੀ।

ਕਰਤਿ ਰਹੈਗੇ ਨਿਜ ਹਿਤ ਹੇਰੀ¹।

¹ਆਪਣਾ ਭਲਾ ਦੇਖਕੇ।

ਭਾਈ ਉਗਰੂ ਅਰੁ ਕੱਲਜਾਨਾ।

ਇਨ ਕੋ ਪਦਵੀ ਦਈ ਮਹਾਂਨਾ ॥ ੩੯ ॥

ਜਥਾ ਜਥਾ ਸ਼ਰਧਾ ਉਰ ਸੇਵਾ।

ਤਥਾ ਤਥਾ ਪਦ ਗਜਾਨ ਅਭੇਵਾ¹।

¹ਅਭੇਵ (ਵਾਹਿਗੁਰੂ) ਦੇ ਗਜਾਨ ਦੀ ਪਦਵੀ (ਬਖਸ਼ੀ)।

ਦਸਮੇ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੁ ਭੇ ਜਬੈ।

ਭਯੋ ਦਿਵਾਨ ਨੰਦ ਚੰਦ ਤਬੈ ॥ ੪੦ ॥

ਗੁਰ ਢਿਗ¹ ਇਸ ਕੋ ਹੁਤੋ ਪਿਤਾਮਾ।

¹ਭਾਵ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਪਾਸ।

ਉਮਰਾ ਸ਼ਾਹੁ ਜਿਸੀ ਕੋ ਨਾਮਾ।

ਗ੍ਰਾਮ ਡਰੋਲੀ ਕੋ ਇਹੁ ਬਾਸੀ।

ਕਿਯ ਮਸੰਦ ਦੇ ਸੰਗਤਿ ਰਾਸੀ ॥ ੪੧ ॥

ਭਾਈ ਜੇਠਾ, ਸਿਖ ਪਿਰਾਣਾ।

ਪੈੜਾ, ਅਪਰ ਲੰਗਾਹ ਮਹਾਣਾ।

ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਸਿਖ ਕੋ ਕੋ ਗਨੀਅਹਿ।

ਘਾਲੀ ਘਾਲ ਕਿਤਿਕ ਕੋ ਭਨੀਅਹਿ

॥ ੪੨ ॥

ਅਜਮਤ ਯੁਤਿ ਸਗਰੇ ਹੁਇ ਗਏ।

ਬ੍ਰਹਮ ਗਜਾਨ ਉਰ ਮਹਿ ਨਿਪਜਏ।

ਸਿੱਧਾਂ ਸਕਲ ਅਗਾਰੀ ਖਰੀ।

ਜਿਮਿ ਚਾਹਹਿ ਲੇ ਤੂਰਨ ਕਰੀ ॥ ੪੩ ॥

ਚਢਨ ਅਕਾਸ਼ ਉਠਾਵਨ ਸੈਲ।

ਕੋਸ ਹਜ਼ਾਰਨ ਕੋ ਬਡ ਗੈਲ।

ਨਿਮਖ ਬਿਖੈ ਪਹੁੰਚੈ ਜਬਿ ਚਾਹੈਂ।

ਛਿਤਿ ਕੰਪਾਵਤਿ, ਸਿੰਧੁ ਉਮਾਹੈਂ^੧ ਉਛਾਲ ਦੇਣ।

॥ ੪੪ ॥

ਦਿੱਲੀ ਆਦਿਕ ਅਪਰ ਲਹੌਰ।

ਪਕਰਿ ਉਠਾਇ ਭਿਰਾਵਹਿੰ^੧ ਦੌਰ^੨।

^੧ਲੜਾ ਦੇਣ। ^੨ਦੁੜਾ ਦੇਣ (ਅ) ਦੌੜਕੇ।

ਬਡੇ ਸਰੀਰ ਬਧਾਵਹਿੰ ਐਸੇ।

ਬੀਚ ਅਕਾਸ਼ੁ ਨਾ ਮੇਵਹਿੰ ਜੈਸੇ ॥ ੪੫ ॥

ਅਣੁ ਬਣ ਜਾਣ ਨ ਦੇਹਿੰ ਦਿਖਾਈ^੧।

^੧ਅਣੂ (ਵਾਂਗ ਸੂਖਮ) ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਦਿੱਸਦੇ (ਤਕ) ਨਹੀਂ।

ਉਡਨਿ ਸ਼ਕਤਿ ਪਹੁੰਚਹਿੰ ਸਭਿ ਥਾਈਂ।

ਪਲਟਿ ਸ਼ਰੀਰ ਚਹੈਂ ਚਿਤ ਜੈਸੇ।

ਤਤਛਿਨ ਅਪਰ ਲੇਤਿ ਧਰਿ ਤੈਸੇ

॥ ੪੬ ॥

ਜਿਤੀ ਸਮਰਥਾ ਹੈ ਜਗ ਮਾਂਹੀ।

ਅਸ ਕੋ ਨਹੀਂ ਜੁ ਤਿਨ ਢਿਗ ਨਾਂਹੀ।

ਤਊ ਗੁਰੂ ਕੋ ਘਰ ਬਹੁ ਨੀਵਾ।

ਅਜਰੁ ਜਰਨ ਸਭਿਹਿਨਿ^੧ ਮਤਿ ਥੀਵਾ^੨ ਪਾ:-ਸਭ ਕੋ। ਮੈਂ ਸਭ।

॥ ੪੭ ॥

ਜੇ ਕਰਿ ਗੁਰ ਹਿਤ ਕਿਨਹੁ ਦਿਖਾਈ।

ਕੈ ਨਿਜ ਹਿਤ ਕਰ ਸ਼ਕਤਿ ਲਗਾਈ।

ਸੋ ਸਤਿਗੁਰ ਕੇ ਉਰ ਨਹਿੰ ਭਾਈ।

ਛੀਨ ਲੀਨਿ, ਦੀਨਸਿ ਸਮੁਝਾਈ ॥ ੪੮ ॥

ਜਿਨਹੁ ਸੁਧਾਸਰ ਸੇਵਾ ਕੀਨਸਿ।

ਇਮ ਸਭਿ ਕੋ ਗੁਰ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਦੀਨਸਿ।

ਸਿੱਖ ਅਨੇਕ ਨਿਹਾਲ ਕਰੇ ਹੈਂ।

ਜਥਾ ਰਾਮ ਕਪਿ^੧ ਸ਼ਕਤਿ ਧਰੇ ਹੈਂ^੨

^੧ਬਾਂਦਰ, ਸ਼ਾਇਦ ਦੱਖਣੀ ਹਿੰਦ ਦੇ ਕੁਰੂਪ ਅਸਲੀ ਬਾਸ਼ਿੰਦਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਮੁਰਾਦ ਹੈ।

^੨ਕੇਵਲ ਇਕ ਅੰਗ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਦਾ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਕਵਿ ਜੀ ਉਥੋਂ ਦੇ ਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਸਾਹਿੱਤਯ ਦੇ ਕਿ ਪੰਡਿਤ ਹਨ।

॥ ੪੯ ॥

ਦੋਹਰਾ:

ਇਮਿ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕਥਾ,

ਭਾਖੀ ਸਕਲ ਬਨਾਇ।

ਭਏ ਕ੍ਰਿਤਾਰਥ ਸਿੱਖਿ ਜਿਮੁ,
ਸੋ ਸਭਿ ਦਏ ਸੁਨਾਇ ॥ ੫੦ ॥

ਚੌਪਈ:

ਭਾਈ ਸਾਲੋ ਆਦਿ ਮਸੰਦ।

ਗੁਰ ਘਰ ਕੀ ਕਰਿ[†] ਕਾਰ ਬਿਲੰਦ।

[†]ਪਾ:-ਨਿਤੁ। ਕਿਤ। ਕ੍ਰਿਤਿ।

ਲੈਬੋ ਦੈਬੋ ਆਵਨ ਜਾਨਾ।

ਦਰਬ ਸੰਭਾਰ ਖਰਚ ਕਰਿ ਨਾਨਾ ॥ ੫੧ ॥

ਉਮਰਾ ਸ਼ਾਹੁ ਅਪਰ ਕੱਲ੍ਹਾਣਾ।

ਜੇਠਾ ਗੁਰਮੁਖ, ਸਿੱਖ ਪਿਰਾਣਾ।

ਕੇਤਿਕ ਰਹੈ ਸੰਗ ਗੁਰੁ ਸਦਾ।

ਕੋ ਥਲ ਅਪਰ[†] ਸੁ ਦਰਸਹਿ ਕਦਾ [†]ਹੋਰ ਥਾਂਵੇਂ (ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ)। [†]ਪਾ:-ਆਇ।

॥ ੫੨ ॥

ਜਹਾਂ ਕਹਾਂ ਸਿੱਖੀ ਬਿਸਤਾਰੈਂ।

ਸੱਤ੍ਰ ਨਾਮ ਜਪ ਭ੍ਰਮ ਨਿਰਵਾਰੈਂ।

ਬੈਠਹਿ ਸ੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਹਰਿਮੰਦਰੁ।

ਕਥਹਿ ਸੁਧਾਸਰ ਮਹਿਮਾ ਸੁੰਦਰ ॥ ੫੩ ॥

ਸੋਰਠਿ ਰਾਗ ਮਝਾਰ ਬਨਾਵੈਂ।

ਮਹਾਂ ਮਹਾਤਮ ਕੋ ਬਿਦਤਾਵੈਂ।

ਸੂਹੀ ਰਾਗ ਛੰਦ ਕੇ ਮਾਂਹੀ।

ਤੀਰਥ ਮਹਿਮਾ ਕੋ ਸੁਭ ਪ੍ਰਾਹੀਂ ॥ ੫੪ ॥

ਹਰਿਮੰਦਰ ਕੋ ਕਹੈਂ ਮਹਾਤਮ।

-ਦਰਸਨ ਪਰਸਨ ਨਿਰਮਲ ਆਤਮ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰਿ ਜਿਨ ਮੱਜਨ ਕੀਨਾ।

ਕੋਟਿ ਜਨਮ ਕੇ ਅਘ ਕਰਿ ਛੀਨਾ-

॥ ੫੫ ॥

ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਮੰਦਰ ਬੰਦਨ ਕਰਿ ਕੈ।

ਬੈਠਹਿ ਸਾਦਰ ਸ਼ਰਧਾ ਧਰਿ ਕੈ।

ਸਤਿਗੁਰ ਸਬਦ ਸ਼੍ਰਵਨ ਕੋ ਕਰੈਂ[†]।

[†]ਭਾਵ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਸੁਣਦੇ ਹਨ।

ਸਰਬ ਓਰਿ ਤੇ ਮਨ ਕੋ ਬਿਰੈਂ ॥ ੫੬ ॥

ਅਥਵਾ ਕਰਹਿ ਸੁਨਾਵਨਿ ਕੋਈ।

ਫਲ ਅਤੋਟ ਕੋ ਪਾਵੈ[†] ਸੋਈ।

[†]ਪਾ:-ਪੈਰੈ।

ਜੇ ਨਰ ਬਸਹਿ ਦੂਰਿ ਕਿਸ ਥਾਨੇ।
 ਆਵਹਿ ਦੀਪਮਾਲ ਹਿਤ ਠਾਨੇ ॥ ੫੭ ॥
 ਬਹੁਰ ਮੇਖ ਕੀ ਜਬਿ ਸੰਕ੍ਰਾਂਤਿ। ^{ਬਿਸਾਖੀ।}
 ਤਬਿ ਇਤ ਆਇ ਸ਼ਨਾਨਹਿ ਗਾਤਿ।
 ਜਥਾ ਬਰਖ ਦਿਨ ਮੱਜਤਿ ਰਹੈ।
 ਦੁਇਨਿ ਪਰਬ ਫਲ ਤੈਸੇ ਲਹੈ ॥ ੫੮ ॥
 'ਦੋਨਹੁ ਪਰਬ ਬਿਖੈ ਇਸ ਥਾਨੇ।
 ਅਠਿਸਠਿ ਤੀਰਥ ਆਇ ਸ਼ਨਾਨੇ।
 ਕਲਿ ਕੇ ਨਰ ਕਲਮਲ ਸਮੁਦਾਇ।
 ਮਤਿ ਮਲੀਨਿ ਨਹਿ ਪੁੰਨ ਉਪਾਇ
 ॥ ੫੯ ॥
 ਸੋ ਸਭਿ ਤੀਰਥ ਦੇਸ਼ ਮਝਾਰੇ।
 ਕਰਿ ਸ਼ਨਾਨ ਕੋ ਤਾਂਹਿ ਉਤਾਰੇ।
 ਤਿਨ ਪਾਪਨਿ ਕੇ ਭਾਰ ਦਬਾਏ।
 ਸਹਿ ਨਹਿ ਸਕਹਿ ਅਧਿਕ ਅਕੁਲਾਏ
 ॥ ੬੦ ॥
 ਗੰਗਾ ਆਦਿਕ ਤੀਰਥ ਜੇਈ।
 ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮਹਿ ਆਵਹਿ ਤੇਈ।
 ਨਾਮੁ ਮਹਾਤਮ ਜਹਿ ਅਧਿਕਾਈ।
 ਕਰਿ ਸ਼ਨਾਨ ਤਜਿ ਅਘ ਅਮੁਦਾਈ
 ॥ ੬੧ ॥
 ਦੀਪਮਾਲ ਬੈਸਾਖੀ ਦੇਇ।
 ਛਟੇ ਮਾਸ ਤੀਰਥ ਸਭਿ ਕੋਇ।
 ਰਹੈ ਸੁਧਾਸਰ ਮੈਂ ਤਬਿ ਆਇ।
 ਜੋ ਨਰ ਤਿਸ ਛਿਨ ਇਹਾਂ ਨਹਾਇ
 ॥ ੬੨ ॥
 ਸਭਿ ਤੀਰਥ ਕੋ ਮੱਜਨ ਹੋਇ।
 ਯਾਂ ਤੇ ਅਧਿਕ ਮਹਾਂਤਮ ਜੋਇ।
 ਕਰਹਿ ਸ਼ਨਾਨ ਸਕਲ ਫਲ ਪਾਵੈ।
 ਸੁਤ ਬਿਤ ਲਾਭ, ਕਲੂਖ ਨਸਾਵੈ^੧ ^{੧ਪਾ:-ਕਲੂਖ ਤਜਾਵੈ।}
 ॥ ੬੩ ॥
 ਇੱਤਯਾਦਿਕ ਮਹਿਮਾ ਕਹਿ ਭਾਰੀ।

ਹਰਿਮੰਦਰ ਕੇ ਬੈਠਿ ਮਝਾਰੀ।
 ਇਕ ਦਿਨ ਬੈਠੇ ਸਭਾ ਲਗਾਇ।
 ਕੇਤਿਕ ਸਿੱਖਜ ਰਹੇ ਗਰਬਾਇ ॥ ੬੪ ॥
 -ਹਮਹੁ ਸੇਵ ਬਹੁ ਸਰ ਕੀ ਕੀਨਿ।
 ਨਿਸ ਦਿਨ ਬੀਤਤਿ ਕੇ ਨਹਿ ਚੀਨ-।
 ਤਿਨ ਕੇ ਮਨ ਕੀ ਸਤਿਗੁਰ ਜਾਨੀ।
 ਸ੍ਰੀ ਮੁਖ ਤੇ ਬ੍ਰਿਧ ਸੋਂ ਕਹਿ ਬਾਨੀ ॥ ੬੫ ॥
 'ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਸਿਖ ਪਰਖੇ ਜਬੈ।
 ਕੋ ਸਾਬਤ ਸਿਖ ਨਿਬਹਯੋ ਤਬੈ?
 ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦ ਕੋ ਗੁਰਤਾ ਦਈ।
 ਤਬ ਸਿੱਖੀ ਪਰਖਨ ਕਿਮ ਕਈ?
 ॥ ੬੬ ॥

ਸੋ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਭਿ ਦੇਹੁ ਸੁਨਾਈ।
 ਤਵ ਸਮੇਤ ਜਿਮ ਸਿਖ ਸਮੁਦਾਈ।' 'ਭਾਵ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ (ਪਰਖੇ) ਸਨ।

ਇਮਿ ਸੁਨਿ ਕੈ ਬਾਨੀ ਗੁਰ ਕੇਰੀ।
 ਭਾਈ ਬ੍ਰਿਧ ਕਹਯੋ ਤਿਸ ਬੇਰੀ ॥ ੬੭ ॥
 ਤੁਮ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਸਭਿ ਜਾਨੋ।
 ਅਪਰ ਸੁਨਾਵਨ ਕੀ ਇਛ ਠਾਨੋ।
 ਆਸ਼ੈ ਜਾਨਿ ਆਪ ਕੋ ਕਹੋਂ।

'ਆਪ ਦਾ (ਇਹ) ਆਸ਼ਾ ਸਮਝਕੇ ਮੈਂ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ।

ਸੁਨਹੁ ਸਕਲ ਮੈਂ ਜਿਸ ਬਿਧਿ ਲਹੋਂ
 ॥ ੬੮ ॥

ਇਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮਹਾਤਮ' ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਰਨਨੰ
 ਨਾਮ ਖਸ਼ਟ ਪੰਚਾਸਮੋਂ ਅੰਸੂ ॥ ੫੬ ॥

੫੭. [ਬ੍ਰਿਥ ਜੀ ਨੇ ਆਦਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਸਿੱਖ ਪਰਖਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਣਾਯਾ]

ਪੜ੍ਹੋ<<ਪਿਛਲਾ ਅੰਸੂ ਸੰਖੇਪ ਲਿੰਕ - ਤਤਕਰਾ ਅਗਲਾ ਅੰਸੂ>>

ਦੋਹਰਾ:

'ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹਨ।

'ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਕੀ ਬਾਰਤਾ,
ਅਦਭੁਤ ਸੁਨੋ ਮਹਾਨ।
ਪਰਖਨ ਕਰਿ ਸਭਿ ਰੀਤਿ ਸੋਂ,
ਅੰਗਦਿ ਪਰਮ ਸੁਜਾਨ ॥ ੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਇਕ ਦਿਨ ਹਮ ਤੀਨਹੁ ਸੰਗ ਗਏ।
ਨਦੀ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਜੀ ਭਏ।

ਇਕ ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦ ਦੁਤਿਯ ਭਗੀਰਥ।

ਮੈਂ ਜੁਤਿ' ਸੇਵਤਿ ਭੇ ਗੁਰ ਤੀਰਥਿ ॥ ੨ ॥

'ਸਮੇਤ।

ਓਰਨਿ ਕੀ' ਬਰਖਾਤਬਿ ਭਈ।

'ਗਤਿਆਂ ਦੀ।

ਸੀਤਲਤਾ ਹਮ ਕੋ ਚਢਿ ਗਈ।

ਤਬਿ ਦੋਨਹੁ' ਗ੍ਰਹਿ ਕੋ ਚਲਿ ਆਏ।

'ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ (ਮੈਂ ਤੇ ਭਗੀਰਥ)।

ਸੀਤ ਬਿਦਾਰਜੋ ਅਗਨਿ ਤਪਾਏ ॥ ੩ ॥

ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦ ਕੋ ਮੁਰਛਾ ਭਈ।

ਬੈਠਜੋ ਰਹਜੋ, ਨ ਤਨ ਸੁਧਿ ਲਈ।

ਨਿਕਸੇ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਤਿਸ ਜਾਨਿ'।

'(ਮੁਰਛਾ ਹੋਏ) ਜਾਣਕੇ।

ਸਭਿ ਗਤਿ ਹੇਰਿ ਪ੍ਰਸੰਨ ਮਹਾਨ ॥ ੪ ॥

ਪੁਨ ਧਾਨਕ ਕੋ ਧਾਰਜੋ ਬੇਸ'।

'ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਪਹਿਲੀ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਸਿਰੀ ਰਾਗ ਵਿਚ ਹੈ, 'ਏਕੁ ਸੁਆਨੁ ਦੋਇ ਸੁਆਨੀ ਨਾਲਿ' ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਅੰਤ੍ਰੀਵ ਲੋਭ ਰੂਪੀ ਕੁੱਤਾ ਤੇ ਆਸਾ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾਂ ਜਾਂ ਭੁੱਖ ਤ੍ਰਿਖਾ ਦੇ ਕੁੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਇਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਬਾਹਰਲੇ ਭਾਵ ਤੋਂ ਇਸ ਸਾਖੀ ਦਾ ਭਾਵ ਲੈਂਦੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ।

ਜਿਸ ਤੇ ਭਾਗੇ ਸਿੱਖਯ ਅਸੇਸ।

ਜੀਰਨ ਵਸਤ੍ਰਨਿ ਵਾਣ ਪੁਰਾਨਾ।

ਸਿਰ ਪਰ ਬਾਂਧਜੋ ਜਟਾ ਸਮਾਨਾ ॥ ੫ ॥

ਛੀਟ ਛਾਛ ਕੀ' ਤਨ ਛਿਟਕਾਈ।

'ਲੱਸੀ ਦੀਆਂ ਛਿੱਟਾਂ।

ਮਖਿਕਾ ਅਨਿਕ ਭ੍ਰਮਤਿ ਚਹੁੰਘਾਈ'।

'ਮੱਖੀਆਂ ਭਿਣ ਭਣੌਂਦੀਆਂ ਚਾਰੇਂ ਪਾਸੀਂ।

ਮੁੰਵ ਮੇਖਲਾ ਕਰਿ ਕਟ ਮੋਟੀ'।

'ਮੁੰਵ ਦੀ ਮੋਟੀ ਤੜਾਗੀ (ਕਮਰ ਕਸਾ) ਲੱਕ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ।

ਗਹੀ ਹਾਥ ਮਹਿ ਟੇਢੀ ਸੋਟੀ ॥ ੬ ॥

ਲੇ ਕਰਿ ਤੀਛਨ ਨਾਂਗਾ' ਛੁਰਾ।

'ਤਿੱਖਾ ਤੇ ਨੰਗਾ।

ਸਾਬ ਮੇਖਲਾ ਬਾਂਧਨ ਕਰਾ।
ਪਹਿਰੀ ਹਾਡਨਿ ਮਾਲ ਬਿਸਾਲਾ।
ਜਥਾ ਰੁੱਦ੍ਰ ਕੀ ਮੁੰਡਨਿ ਮਾਲਾ ॥ ੮ ॥
ਕੂਕਰ ਸ਼ਰਮਾ ਲੇ ਕਰਿ ਸਾਬ।
ਸ਼ਿਵ ਕੋ ਰੂਪ ਧਰਜੋ ਗੁਰ ਨਾਥ।

‘ਕਮਰਕਸੇ ਨਾਲ (ਛੁਰਾ) ਬੱਧਾ।
‘ਹੱਡੀਆਂ ਦੀ।
‘ਜਿਵੇਂ ਸ਼ਿਵਜੀ ਦੀ ਸਿਰਾਂ ਦੀ ਮਾਲਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
‘ਕੁੱਤੇ ਕੁੱਤੀਆਂ।
‘ਭਿਆਨਕ। ਸ਼ਿਵ ਤ੍ਰੈਹਾਂ ਹਿੰਦੂ ਦੇਵਤਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਹਿਮ
ਕਰਤਾ ਤੇ ਭਯਾਨਕ ਹੈ, ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ਿਵ ਤੋਂ ਮੁਰਾਦ
ਭਯਾਨਕ ਦੀ ਬੀ ਲਈ ਦੀ ਹੈ।

ਹੇਰਿ ਹੇਰਿ ਸਗਰੇ ਨਰ ਡਰੇ।
-ਕੜਾ ਇਹੁ ਕਿਯੋ? - ਸ਼ੰਕ ਉਰ ਧਰੇ
॥ ੯ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਅੰਗਦਿ ਬਿਨ ਸਭਿ ਭਰਮਾਏ।
ਰਹੇ ਸਮੀਪ ਨ, ਦੂਰ ਪਲਾਏ।
ਪੁਨਿ ਇਕ ਕੌਤਕ ਗੁਰੂ ਦਿਖਾਯੋ।
‘ਖਾਵੇ ਸ਼ਵ ਕੋ’ ਹੁਕਮ ਅਲਾਯੋ ॥ ੯ ॥

‘ਪਾ:-ਪ੍ਰਭੂ।
‘ਮੁਰਦੇ ਨੂੰ।

ਇਹੁ ਗਾਥ ਜਿਮ ਭਈ ਸੁਨਾਵੋਂ।
ਅਚਰਜ ਕੌਤਕ ਕਰਜੋ ਬਤਾਵੋਂ।
ਬਹੁ ਸਿੱਖਨ ਕੋ ਲੇ ਨਿਜ ਸਾਥਿ।
ਨਦੀ ਕਿਨਾਰ ਚਲੇ ਗੁਰਨਾਥ ॥ ੧੦ ॥

‘ਪਾ:-ਕਛਾਰ।

ਕੇਤਿਕ ਦੂਰ ਗਏ ਅਗਵਾਏ।
ਪੈਸੇ ਭੂ ਪਰ ਪਰੇ ਦਿਖਾਏ।
ਕਹਜੋ ‘ਚਾਹੁ ਚਿਤ ਜਿਸ ਲੈ ਜਾਹੋ।’
ਸੁਨਿ ਕੇਚਿਤ ਬਚ, ਗਹਿ ਕਰ ਮਾਹੋ।
॥ ੧੧ ॥

‘ਕਈਆਂ ਨੇ (ਪੈਸੇ) ਹੱਥ ਵਿਚ ਫੜਕੇ।

ਭਾਰਿ ਉਠਾਯੋ ਜੇਤਿਕ ਜਾਇ।
ਲੇ ਕਰਿ ਮੁਰੇ ਗ੍ਰਾਮ ਕੋ ਆਇ।
ਪੁਨ ਆਗੇ ਕੁਛ ਗਮਨੇ ਜਬੈ।
ਪਰੇ ਰਜਤਪਣ ਦੇਖਤਿ ਸਬੈ ॥ ੧੨ ॥
ਹੁਕਮ ਕਰਜੋ ‘ਚਾਹੋ ਲੇ ਜਾਇ।’
ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਭਾਰ ਪ੍ਰਮਾਣ ਉਠਾਇ।

‘ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਭਾਰ ਕੋਈ ਚੁੱਕ ਸਕਦਾ ਸੀ। (ਅ) ਭਾਰ =
ਢਾਈ ਮਣ।

ਬਡ ਪ੍ਰੇਮੀ ਨੇ ਧਨ ਨਹਿ ਗਹਜੋ।
ਪੁਨ ਆਗੇ ਸਤਿਗੁਰੁ ਮਗ ਲਹਜੋ ॥ ੧੩ ॥
ਕਿਤਿਕ ਦੂਰਿ ਦੀਨਾਰ ਪਰੀ ਹੈਂ।

‘ਮੋਹਰਾਂ।

ਦੇਖਤਿ ਆਗਯਾ ਪ੍ਰਭੂ ਕਰੀ ਹੈ।
 'ਲੇ ਜਾਵਹੁ ਅਭਿਲਾਖਹੁ ਜੇਹਿ।
 ਤੁਮਰੇ ਹਿਤ ਮੈਂ ਕੀਨਸ ਏਹਿ' ॥ ੧੪ ॥
 ਧਰਿ ਉਰ ਲੋਭ ਸੁ ਲਈ ਉਠਾਇ।
 ਲੇ ਗਮਨੇ ਗ੍ਰਿਹ ਕੇ ਸਮੁਦਾਇ।
 ਅਤਿ ਪ੍ਰੇਮੀ ਗੁਰ ਕੇ ਤਬਿ ਰਹੇ।
 ਇਕ ਮੈਂ, ਦੁਤੀ ਸਧਾਰਣ ਅਹੇ ॥ ੧੫ ॥
 ਤ੍ਰਿਤੀ ਭਗੀਰਥ ਅਰੁ ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦ।
 ਚਲੇ ਸੰਗ ਤਜਿ ਕੈ ਸਭਿ ਸੰਪਦਿ।
 ਕਿਤਿਕ ਦੂਰਿ ਜਬਿ ਪਹੁੰਚੇ ਜਾਇ।
 ਭੂਤਲ ਇਕ ਸਮ ਰੁਚਿਰ' ਸੁਹਾਇ 'ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਇਕ ਜਿਹੀ ਸੁੰਦਰ।
 ॥ ੧੬ ॥

ਸੰਚੈ ਕਾਸ਼ਟ ਚਿਤਾ' ਕਰੀ ਹੈ।
 ਇਕ ਸ਼ਵ ਕੀ' ਤਹਿੰ ਦੇਹਿ ਪਰੀ ਹੈ।
 ਤਿਸ ਢਿਗੁ ਖਰੇ ਹੋਇ ਕਰਿ ਭਾਖੀ।
 'ਹਟੇ ਹੁਤੇ ਜੋ ਧਨ ਅਭਿਲਾਖੀ ॥ ੧੭ ॥
 ਅਤਿ ਪ੍ਰੇਮੀ ਤੁਮ ਮਮ ਸੰਗ ਆਏ।
 ਮਿਲਿ ਇਸ ਮੁਰਦੇ ਕੇ ਲਿਹੁ ਖਾਏ।'
 ਹਮ ਅਚਰਜ ਭੇ, -ਸ਼ਵ ਕਿਨ ਆਨਾ-।
 ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਕਰਿ ਵਾਕ ਬਖਾਨਾ ॥ ੧੮ ॥
 ਨਰ ਮ੍ਰਿਤੁ ਕੇ ਨਰ ਖਾਇ ਨ ਕੋਈ।
 ਦਾਰੁਨ ਕ੍ਰਿਤੀ ਤ੍ਰਾਸ ਪਿਖਿ ਹੋਈ।'
 ਇਤ ਉਤ ਟਰਿ ਕਰਿ ਲੇ ਤਰੁ ਓਟਾ।'
 ਭੇ ਹਮ ਠਾਂਢੇ ਸਭਿ ਕੋ ਹੋਟਾ' ॥ ੧੯ ॥
 ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦਿ ਜੀ ਸੰਗ ਨ ਛੋਰਾ।
 ਕਹਯੋ' ਕਠੋਰ ਹੇਰਿ ਇਸ ਓਰਾ।
 'ਕਜੋਂ ਤੂੰ ਖਰੋ? ਸ਼ਿਤਾਬ ਪਲਾਵਹੁ।
 ਨਾਂਹਿ ਤ ਇਸ ਸ਼ਵ ਕੋ ਤਨ ਖਾਵਹੁ'
 ॥ ੨੦ ॥

ਮਾਨ ਬਾਕ ਜਬਿ ਬਸਤ੍ਰ ਉਘਾਰਾ।
 ਭਯੋ ਤਿਹਾਵਲ' ਸਕਲ ਨਿਹਾਰਾ।
 ਤਤਛਿਨ ਲੋਪ ਭਯੋ ਸਭਿ ਖੇਲਾ।

'ਚਿਖਾ।

'ਮੁਰਦੇ ਦੀ।

'ਇਹ ਕਾਰ ਭਯਾਨਕ ਹੈ, ਦੇਖਕੇ ਹੀ ਭੈ ਲਗਦਾ ਹੈ।

'ਟਲ ਕੇ ਬ੍ਰਿਛਾਂ ਦੀ ਓਟ ਲੈਕੇ।

'ਐਉਂ' ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹੋੜਿਆ (ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ)।

'ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ) ਕਿਹਾ।

'ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ।

'ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਸਮੇਤ ਸਾਰਾ ਖੇਲ।

ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦ ਕੋ ਗਹਿ ਗਰ ਮੇਲਾ ॥ ੨੧ ॥

ਏਕ ਰੂਪ ਅਪਨੋ ਸੋਂ ਕਰਜੋ।

ਗੁਰਤਾ ਭਾਵ ਤਿਨਹੁ ਮਹਿ ਧਰਜੋ।

ਸਭਿ ਜਗ ਕੀ ਦੇ ਕਰਿ ਗੁਰਿਆਈ।

ਤਿਨ ਮਹੁ ਅਪਨੀ ਜੋਤਿ ਮਿਲਾਈ

॥ ੨੨ ॥

ਅਪਰ ਰੀਤਿ ਸੋਂ ਬਹੁ ਪਤਿਆਏ।

ਸੋ ਪ੍ਰਸੰਗ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਸੁਨਾਏ।

ਗੁਰਤਾ ਗਾਦੀ ਦੇ ਸਮੁਝਾਏ।

ਇਹਾਂ ਨ ਰਹਿਬੋ ਤੁਮਰੋ ਭਾਯੋ ॥ ੨੩ ॥

ਗ੍ਰਾਮ ਖਡੂਰ ਸਦਨ ਕਰਿ ਰਹੀਅਹਿ।

ਜਹਿ ਜਹਿ ਅਪਨ ਸਬੰਧੀ ਲਹੀਅਹਿ।

ਸਕਲ ਸਕੇਲਹੁ ਅਪਨੇ ਪਾਸ।

ਬਿਰਹੁ ਤਹਾਂ ਲਿਹੁ ਆਨੰਦ ਰਾਸ' ॥ ੨੪ ॥

ਇਮ ਆਗਯਾ ਸੁਨਿ ਕਰਿ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ।

ਚਹਤਿ ਨ ਬਿਛੁਰਜੋ ਪ੍ਰੀਤੀ ਉਰ ਕੀ।

ਤਉ ਬਿਬਸ ਹੁਇ ਕਰਿ ਪਗ ਨਮੋ।

ਬ੍ਰਿਹੁ ਤੇ ਬਯਾਕੁਲ ਬਹੁ ਤਿਹ ਸਮੋ

॥ ੨੫ ॥

੧ 'ਮੋਹਿ ਸਿੰਘਾਸਨ ਸਦਨ ਭਿਰਾਈ।

'ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਦੇ ਵਾਕ ਹਨ।

ਤਹਾਂ ਬਿਰਾਜਹੁ ਕਰਹੁ ਗੁਰਾਈ।'।

ਸੁਨਿ ਪ੍ਰਭੁ ਤੇ ਮਾਰਗ ਚਲਿ ਪਰੇ।

ਭਗਤਿ ਭੰਡਾਰ ਭਾਉ ਉਰ ਧਰੇ ॥ ੨੬ ॥

ਸੱਤਜਨਾਮ ਧਨ ਲੀਨਿ ਅਤੋਟ।

ਖਰਚਹਿ ਵਧਹਿ ਤਰੇ ਗਨ ਕੋਟਿ।

ਸਨੇ ਸਨੇ ਚਲਿ ਪਹੁੰਚੇ ਗ੍ਰਾਮ।

ਮਾਤ ਭਿਰਾਈ ਕੋ ਜਹਿ ਧਾਮ ॥ ੨੭ ॥

ਹਿਤ ਕਰਿ ਮਿਲੀ ਭਾਉ ਕੋ ਧਾਰਾ।

ਸਿੰਘਾਸਨ ਪਰ ਸੁਤ ਬੈਠਾਰਾ।

ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦਿ ਮਾਂਹੀ।

ਭੇਦ ਭਿਰਾਈ ਜਾਨਜੋ ਨਾਂਹੀ ॥ ੨੮ ॥

ਖੀਵੀ ਅਪਨਿ ਸਨੂਖਾ ਹੋਈ।

ਕਰੀ ਹਕਾਰਨਿ ਪਹੁੰਚੀ ਸੋਈ।
ਪਤਿ ਕੀ ਸੇਵ ਕਰਨ ਮਹਿ ਲਾਗੀ।
ਪਤਿਬ੍ਰਤ ਧਰਮ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਾ ਅਨੁਰਾਗੀ
॥ ੨੯ ॥

ਖਾਨ ਪਾਨ ਪਹਿਰਨ ਸੁਧਿ ਸਾਰੀ।
ਨਿਸੁਪ੍ਰੇਰੀ ਪਤਿ ਕਰਤਿ ਸੰਭਾਰੀ।
ਕਰ ਜੋਰਹਿ ਆਇਸੁ ਕੋ ਮਾਨਹਿ।
ਅਧਿਕ ਪ੍ਰੀਤ ਤੇ ਸੇਵਾ ਠਾਨਹਿ ॥ ੩੦ ॥
ਨਿਤਿਪ੍ਰਤਿ ਚਹਤਿ ਅਸਨ ਪਹੁੰਚਾਵਹਿ।
ਆਇਸੁ ਪਾਇ ਦਰਸ ਕੋ ਆਵਹਿ।
ਪਾਰਬ੍ਰਹਮ ਕਰਿ ਪਤਿ ਕੋ ਜਾਨੈ।
ਮੂਰਤਿ ਧਯਾਨ ਰਿਦੈ ਸਦ ਠਾਨੈ ॥ ੩੧ ॥
ਬਿਛਰਨ ਸਮੈ ਭਨਯੋ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ।
'ਇਤ ਤੁਮ ਆਇ ਨ, ਜਾਹੁ ਅਚਾਨਕ'।

¹ਨਿਰਇਛਤ।

¹ਚਾਹਿਆ ਭੋਜਨ।

¹ਆਪਣੇ ਘਰ ਨੂੰ) ਅਚਾਨਕ ਚਲੇ ਜਾਓ (ਫੇਰ) ਇਧਰ ਨਾ ਆਉਣਾ। (ਅ) ਜਾਓ, ਇਧਰ ਅਚਾਨਕ (ਬਿਨ ਆਗਯਾ) ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ।

ਬਸਹੁ ਖਡੂਰ ਤਹਾਂ ਹਮ ਆਵੈਂ।
ਮਿਲਹਿ ਤੋਹਿ ਜਬਿ ਉਰ ਮਹਿ ਭਾਵੈਂ
॥ ੩੨ ॥

ਕੇਤਿਕ ਦਿਵਸ ਬਿਤੀਤੇ ਜਬਹੂੰ।
ਦੁਇ ਦਿਸ ਚਿਤ ਅਕੁਲਾਨੇ ਤਬਹੂੰ।
ਅਭਿਲਾਖਤਿ ਭੇ ਮਿਲਨ ਜ਼ਰੂਰ।
ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਜੀ ਅਏ ਖਡੂਰ ॥ ੩੩ ॥
ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦ ਲਖਿ ਗੁਰ ਆਗਵਨੂ।
ਗਵਨੇ ਲੇਨਿ ਅਗਾਰੀ ਭਵਨੂ।
ਰਵਿ ਗੁਰ ਪਿਖਿ ਕਿਯ ਚਖ ਅਰਬਿੰਦ'।

¹ਭਾਵ, ਗੁਰੂ ਜੀ ਸੂਰਜ, (ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ) ਨੈਣ ਕਮਲ ਤੇ ਮਨ ਭੋਰਾ ਚਰਨਾਂ ਕਮਲਾਂ ਦਾ।

ਪਗ ਪੰਕਜ ਮਨ ਬਨਯੋ ਮਲਿੰਦ ॥ ੩੪ ॥
ਭਰਿ ਕੌਰੀ ਪ੍ਰਭੁ ਭਏ ਅਸੀਨ।
ਵਹਰ ਗ੍ਰਾਮ ਤੇ ਥਲ ਸੁਭ ਚੀਨ।
ਸੁਨਿ ਖੀਵੀ ਦਰਸਨਿ ਕੋ ਆਈ।
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰ ਦੇਖੇ ਗ੍ਰੀਵ ਨਿਵਾਈ ॥ ੩੫ ॥
ਕਹਯੋ ਗੁਰੂ 'ਪੁਰਖਾ ਤੂੰ ਧੰਨ।

ਸਦਾ ਬਸੀ ਮੁਝ ਕਰਜੋ ਪ੍ਰਸੰਨ।
 ਤੁਮ ਸਮ ਜਗ ਮਹਿ ਅਪਰ ਨ ਕੋਈ।
 ਮੋ ਮਨ ਮੈਂ ਪ੍ਰਿਯ ਔਰੁ ਨ ਹੋਈ' ॥ ੩੬ ॥
 ਸਰਬ ਪ੍ਰਕਾਰ ਧੀਰ ਕਹਿ ਦਯੋ।
 ਮਿਲਿ ਬੋਲਨਿ ਭਾ ਸੀਤਲ ਹਿਯੋ।
 ਅਤਿ ਅਨੰਦ ਕੋ ਪਾਇ ਰਹੇ ਹੈਂ।
 ਪਰਮ ਪ੍ਰੇਮ ਕੇ ਬਾਕ ਕਹੇ ਹੈਂ ॥ ੩੭ ॥
 ਪੁਰਿ ਕਰਤਾਰ ਗੁਰੂ ਪੁਨ ਚਲੇ।
 ਸਨਮੁਖ ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦ ਜੀ ਖਲੇ।
 ਜੁਗ ਮੂਰਤਿ ਇਕ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ੇ।
 ਹੋਤਿ ਅਨੰਦ ਬਿਲੰਦ ਹੁਲਾਸੇ ॥ ੩੮ ॥
 ਕਹਿ ਸ੍ਰੀ ਅਗੰਦਿ 'ਸੁਨੀਅਹਿ ਨਾਥ !
 ਰਾਖਹੁ ਨਿਕਟ, ਚਲੋਂ ਮੈਂ ਸਾਥ।
 ਸਹਜੋ ਨ ਜਾਵੈ ਬ੍ਰਿਹਾ ਤੁਮਾਰੋ।
 ਦਰਸਨ ਪਰਸਤਿ ਰਹੋਂ ਸੁਖਾਰੋ' ॥ ੩੯ ॥
 ਕਹਜੋ ਗੁਰੂ 'ਤੁਮ ਮਮ ਮਨ ਮਾਂਹੀ।
 ਭੇਦ ਭਾਵ ਕੁਛ ਲਖੀ ਅਹਿ ਨਾਂਹੀ।
 ਗਮਨ ਕਰਤਾਰ ਪੁਰੇ ਮਮ ਜਾਨਿ।
 ਤੁਮ ਨਿਸ਼ਚਲਿ ਬੈਠਹੁ ਇਸ ਥਾਨ'
 ॥ ੪੦ ॥

ਇਮ ਕਹਿ ਬਾਬਾ ਜੀ ਚਲਿ ਗਏ।
 ਸ੍ਰੀ ਅੰਗਦ ਤਹਿ ਬੈਠਤਿ ਭਏ।
 ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਆਸਨ ਕਰਿ ਆਸਨ ਆਨਿ।
 ਬੀਤੇ ਕਿਤਿਕ ਦਯੋਸ ਤਿਸ ਥਾਨ ॥ ੪੧ ॥
 ਮੁੰਦੇ ਬਿਲੋਚਨ ਸੁਧਿ ਨ ਸ਼ਰੀਰ।
 ਤ੍ਰਿਣ ਜਾਮੇ' ਚਹੁੰਗਿਰਦੇ ਤੀਰ।
 ਕਿਤਿਕ ਅੰਗ ਛਾਦਨ ਹੁਇ ਗਏ।
 ਨਰ ਤਹਿ ਆਵਤਿ ਦੇਖਤਿ ਭਏ ॥ ੪੨ ॥
 -ਆਪੇ ਕਹਜੋ ਆਪ ਹੀ ਮਾਨੈ'।

'ਘਾਹ ਉੱਗਿਆ।

'ਭਾਵ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਰੂਪ ਹੋਕੇ ਮੰਨਦੇ ਹਨ।

ਲੀਲਾ ਗੁਪਤਿ ਨ ਕੋਊ ਜਾਨੈ-।
 ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਜੀ ਸਭਿ ਬਿਧਿ ਜਾਨੀ।
 -ਆਸਨ ਲਾਇ ਸਮਾਧੀ ਠਾਨੀ ॥ ੪੩ ॥

ਤਪ ਬਡ ਕੀਨ ਖੇਦ ਕੋ ਪਾਏ।

-ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਤਤਛਿਨ ਆਏ।

ਪਕਰ ਜਗਾਯੋ^੧, ਦਿਖਿ ਕਿਯ ਨਮੋ^੨।

^੧ਜਗਾਯਾ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜੀ ਨੇ)। ^੨ਨਮਸਕਾਰ ਕੀਤੀ (ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ ਜੀ ਨੇ)।

ਬਸਤ੍ਰ ਮੰਗਾਏ ਪ੍ਰਭੂ ਤਿਹ ਸਮੋ ॥ ੪੪ ॥

ਸਭਿ ਪੁਸ਼ਾਕ^੧ ਸੁੰਦਰ ਪਹਿਰਾਈ।

^੧ਪਾ:-ਪੋਸ਼ਿਸ਼।

ਲੇ ਕਰਿ ਗਏ ਗ੍ਰਾਮ ਗੋਸਾਈਂ।

ਜਹਿ ਤਪ ਸ਼੍ਰੀ ਅੰਗਦ ਜੀ ਕਰਜੋ।

ਤਪਿਆਨਾ^੧ ਤਹਿ ਨਾਮ ਸੁ ਧਰਜੋ ^੧ਤਪਿਆਣਾ ਸਾਹਿਬ।

॥ ੪੫ ॥

ਕਹਜੋ ਬਾਕ 'ਤੁਮ ਕਜੋਂ ਤਪ ਧਾਰਾ'?

ਬੈਠਨਿ ਸਹਜ ਸੁਭਾਵ ਉਚਾਰਾ।

ਵਹਿਰ ਬੈਠਿ ਤੁਮ ਦੋਸ ਬਿਤਾਏ।

ਦੇਖਿ ਦਸਾ ਹਮ ਆਨਿ ਜਗਾਏ ॥ ੪੬ ॥

ਤੁਵ ਦੁਖ ਤੇ ਹਮ ਨੇ ਦੁਖ ਲਹਜੋ।

ਏਕ ਭਯੋ ਕਛੁ ਭੇਦ ਨ ਰਹਜੋ।

ਮੈਂ ਤੁਮਰੇ ਹਿਤ ਤਪਜੋ ਬਿਸਾਲਾ।

ਨਿਜਾਨੰਦ ਮੈਂ ਰਹੋ ਸੁਖਾਲਾ ॥ ੪੭ ॥

ਮੈਂ ਅਪਨੋ ਬਡਿ ਦੀਨ ਸਿੰਘਾਸਨ।

ਬੈਠਹੁ ਬਹੁ ਅਨੰਦ ਲੇ ਆਸਨ^੧।

^੧ਪਾ:-ਸੁਖ ਰਾਸਨ।

ਮਿਰਜਾਦਾ ਸੁ ਪੰਥ ਕੀ ਕਰੋ^੧।

^੧ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਟ ਮਾਰਗ (ਭਗਤੀ) (ਅ) ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪੰਥ ਤੀ ਯਥਾ:-ਨਾਨਕ ਨਿਰਮਲ 'ਪੰਥ' ਚਲਾਯਾ। (ਭਾ: ਗੁ: ਵਾਰ ੧ ਪੌੜੀ ੪੫)।

ਸਿੱਖੀ ਰੀਤਿ ਜਗਤ ਬਿਸਤਰੋ^੧ ॥ ੪੮ ॥

ਸੁਨਿ ਕੈ ਹਾਥ ਜੋਰਿ ਕਹਿ ਸੋਇ।

'ਇਹੁ ਸਭਿ ਕਾਰਜ ਤੁਮ ਤੇ ਹੋਇ।

ਆਪਿ ਸਕਲ ਬਿਧਿ ਹੋ ਸਮਰੱਥ।

ਚਹੋ ਸੁ ਕਰੋ ਤੁਮਾਰੇ ਹੱਥ' ॥ ੪੯ ॥

ਅੰਕ ਲਗਾਯੋ^੧, ਭਏ ਪ੍ਰਸੰਨ।

^੧ਜੱਫੀ ਪਾਈ।

ਭੋ ਅੰਗਦ ਤੁਮ ਕੋ ਧੰਨੁ ਧੰਨੁ।

ਤੁਮ ਮਹਿ ਹੁਇ ਹਮ ਕਾਰਜ ਕਰੈਂ।

ਜਗ ਉਧਾਰ ਸਿਖੀ ਬਿਸਤਰੈਂ ॥ ੫੦ ॥

ਦੋਹਰਾ:

ਇਮ ਸ੍ਰੀ ਨਾਨਕ ਕੀ ਕਥਾ,
ਬ੍ਰਿਧ ਨੇ ਸਭਿਨਿ ਸੁਨਾਇ।
ਸੰਸੈ ਕਰੇ ਨਿਵਿਰਤ ਉਰਿ,
ਗੁਰ ਮਹਿਮਾ ਅਧਿਕਾਇ ॥ ੫੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਸੇਵ ਕਮਾਇ ਜਨਾਵਹਿ ਨਾਂਹੀ।
ਕੁਛ ਹੰਕਾਰ ਨ ਧਰਿ ਉਰ ਮਾਂਹੀ।
ਫਲ ਕੀ ਨਹੀਂ ਬਾਸ਼ਨਾ ਧਰੈ।
ਤੋ ਗੁਰੁ ਆਗੈ ਲੇਖੇ ਪਰੈ ॥ ੫੨ ॥
ਨਾਂਹਿ ਤ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਮਝਾਰੀ।
ਰਹੈ ਨੂਨਤਾ ਲਖੈ ਬਿਚਾਰੀ।
ਗੁਰੂ ਗੋਰ ਮਹਿ ਮੁਰਦਾ ਹੋਇ^੧।

^੧ਭਾਵ, ਹਉਮੈ ਤਿਆਗਕੇ ਗੁਰੂ ਆਗਿਆ ਵਿਚ ਵਰਤਣਾ।

ਪਾਵਹਿ ਭਲੇ ਪਰਮਪਦ ਸੋਇ ॥ ੫੩ ॥
ਅੰਗ ਹਿਲਾਇ ਨ ਆਪਿ ਜਨਾਵੈ।
ਗੁਰ ਭਾਣੇ ਮਹਿ ਨਿਤਿ ਹਰਖਾਵੈ।
ਜੇ ਗੁਰ ਜਹਰ ਦੇਇ ਸਿਖ ਹੀ ਕੋ।
ਪਾਨ ਕਰੈ^੧ ਨਿਹਸੰਸੇ ਹੀ ਕੋ^੨ ॥ ੫੪ ॥

^੧ਪੀਵੇ। ^੨ਹੋਕੇ (ਅ) ਦਿਲ ਤੋਂ।

ਮਨ ਜਾਨਹਿ -ਮਮ ਭਲਾ ਕਰੰਤੇ-।
ਗੁਰੁ ਦਿਸ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਚਿਤਵੰਤੇ।
ਸਿਰ ਧਰਿ ਤਲੀ ਗਲੀ ਗੁਰ ਬਰੈ^੧।
ਮ੍ਰਿਤੁ ਸਮ ਰਹੈ ਤਰਕ ਨਹਿ ਕਰੈ*
॥ ੫੫ ॥

^੧ਵੜੇ।

ਮਹਾਂ ਕਠਿਨ ਸਤਿਗੁਰ ਕੀ ਸੇਵਾ।
ਜਿਨਹੁ ਕਰੀ ਸੇ ਜਾਨਹਿ ਭੇਵਾ।
ਲਹੈ ਏਕਤਾ ਗੁਰ ਮਹਿ ਸੋਈ।
ਆਵਨਿ ਜਾਨ ਨਹੀਂ ਪੁਨ ਹੋਈ ॥ ੫੬ ॥
ਕੋਟਿ ਜਨਮ ਕੋ ਭ੍ਰਮਣੇ ਰਹਜੋ।
ਦੁਲਭ ਦੇਹੁ ਕੋ ਫਲ ਜੁਤਿ ਲਹਜੋ।
ਮਹਾਂ ਕਸ਼ਟ ਤੇ ਗੁਰੂ ਬਚਾਵੈ।
ਨਹੀਂ ਅਪਰ ਤੇ ਅਸ ਫਲ ਪਾਵੈ ॥ ੫੭ ॥
ਬਡੇ ਭਾਗ ਤੇ ਲਹਿ ਗੁਰ ਸੇਵਾ।
ਧੰਨ ਪੁਰਖ ਜੋ ਜਾਨੈ ਭੇਵਾ।

ਪਰਮੇਸੁਰ ਜਬਿ ਹੋਇ ਪ੍ਰਸੰਨ।
 ਗੁਰੂ ਮਿਲਾਇ ਬਨਾਵਹਿ ਧੰਨੁ ॥ ੫੮ ॥
 ਗੁਰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੁਇ ਸੇਵ ਕਰੰਤੇ।
 ਪ੍ਰਭੂ ਮਿਲਾਇ ਕਰਹਿ ਭਗਵੰਤੇ।
 ਇਸ ਬਿਧਿ ਸਿੱਖਨ ਬਿਖੈ ਪ੍ਰਸੰਗ।
 ਮਹਿਮਾ ਜਾਨ ਰਹੇ ਗੁਰੁਸੰਗ ॥ ੫੯ ॥

‘ਭਾਗਾਂ ਵਾਲੇ।

‘ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ (ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਹਜ਼ੂਰ ਭਾਈ ਬੁੱਢੇ ਦੇ ਕਥਨ ਕੀਤੇ) ਪ੍ਰਸੰਗ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਹੋਏ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਦੀ) ਮਹਿਮਾਂ ਜਾਣਕੇ (ਅਭਿਮਾਨ ਵਿਚ ਜੋ ਆਏ ਸਨ) ਸੋ ਸੰਗ ਰਹੇ (ਭਾਵ ਸਨਮੁਖ ਰਹੇ)।

ਆਪਾ ਨਹਿ ਜਨਾਇ ਗੁਰ ਆਗੇ।
 ਨਿਸ ਦਿਨ ਰਹੈ ਸੇਵ ਮਹਿ ਲਾਗੇ।
 ਇਮ ਸ਼੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰਿ ਕਰ ਪੂਰਨ।
 ਮਹਿਮਾ ਬਰਨੈ ਪਾਪਨ ਚੂਰਨ†

†ਪਾ:-ਆਪਿ ਹਜ਼ੂਰਨ, ਆਪਨ ਚੂਰਨ।

॥ ੬੦ ॥

ਇਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥੇ ਦੁਤਿਯ ਰਾਸੇ 'ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਸੰਗ, ਸ਼੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਬਨਾਵਨਿ ਪੂਰਨ ਪ੍ਰਸੰਗ' ਬਰਨਨ ਨਾਮ ਕਵਿ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਬਿਰਚਤਾਯਾਂ ਭਾਖਾਯਾਂ ਨਾਮ ਸਪਤ ਪੰਚਾਸਮੇ ਅੰਸੂ ॥ ੫੭ ॥

ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਅੰਸੂ ਇਸ ਰਾਸ ਦੇ ਸਤਵੰਜਾ ਠੀਕ ਹਨ, ਪਰ ਛਾਪੇ ਤੇ ਕਈ ਲਿਖਤੀ ਨੁਸਖਿਆਂ ਵਿਚ ਅੰਕ ੫੮ ਦਿਤਾ ਹੈ ਜੋ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਉਕਾਈ ਹੋਈ ਹੈ, ਪਰੰਤੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੀ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਅੰਸੂ ਸਾਰੇ ੫੭ ਹੀ ਹਨ।
 ‘ਕਈ ਲਿਖਤੀ ਨੁਸਖਿਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਅੰਸੂ ੫੦ ਅੰਗ ਤੇ ਸਮਾਪਤਿ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਕਿਸੇ ਵਿਚ ਅੰਕ ੬੦ ਤੇ ਮੁਕਾ ਹੈ ਤੇ ਰਾਸ ਦੂਸਰੀ ਪੂਰਨ ਹੋਈ ਹੈ, ਪਰੰਤੂ ਇਕ ਲਿਖਤੀ ਨੁਸਖੇ ਵਿਚ ਅੰਕ ੬੦ ਤੋਂ ਅਗੇ ਇਹ ਪਾਠ ਬੀ ਹੈ:-

ਪਠੈ ਸੁਨੈ ਸੋ ਪਰਮਗਤਿ ਪਾਵੈ। ਅੰਤੁ ਸਮੈਂ ਗੁਰ ਮਾਂਹਿ ਸਮਾਵੈ।

ਰਾਸ ਦੂਸਰੀ ਭਈ ਸਮਾਪਤਿ। ਕਰਿ ਵਿਚਾਰ ਸਿਖ ਨਿਰਮੁਲ ਆਤਮੁ ॥ ੬੧ ॥

ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਅੰਗਦੁ ਚੰਦੁ। ਅਮਰੁ ਦਾਸੁ ਰਾਮਦਾਸੁ ਮੁਕੰਦੁ।

ਸ਼੍ਰੀ ਅਰਜਨ ਗੁਰ ਹਰਿ ਗੋਬਿੰਦ। ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਿਰਾਇ ਹਰਿ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਿਲੰਦੁ ॥ ੬੨ ॥

ਤੇਗੁ ਬਹਾਦਰ ਸਭਿ ਜਗੁ ਮਾਲਕ। ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘੁ ਹਿੰਦੁ ਧ੍ਰਮ ਪਾਲਕੁ।

ਦਸੇ ਗੁਰੂ ਪੂਰਨ ਅਵਤਾਰੁ। ਕਵਿ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਬੰਦਨੁ ਧਾਰੁ ॥ ੬੩ ॥

ਛਾਪੇ ਦੇ ਨੁਸਖੇ ਵਿਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਵਾਧੂ ਹਨ ਜੋ ਪ੍ਰਤੱਖ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਪ ਠੱਪ ਕੇ ਪਾਈਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਲਿਖਤੀ ਨੁਸਖੇ ਵਿਚ ਅੰਸੂ ਮੁੱਕ ਕੇ ਮਗਰੋਂ ਹੋਰ ਸ਼ਾਹੀ ਤੇ ਹੋਰ ਦਸਖਤਾਂ ਵਿਚ ਏਹੀ ਸਤਰਾਂ ਹੈਨ ਜੋ ਅਸੀਂ ਅਗੇ ਦੇਂਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਛਾਪੇ ਦੇ ਨੁਸਖੇ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਓਥੇ ਮਗਰੋਂ ਉਤਾਰੀਆਂ ਹੈਨ:

ਦੋਹਰਾ:

ਮਹਿਮਾ ਸਤਿਗੁਰ ਧਾਮ ਕੀ ਬਰਨਨ ਕਹੀ ਸੁਨਾਇ।

ਵਕਤੇ ਸੁਨਤੇ ਦੁਹਿਨ ਕੇ ਸਤਿਗੁਰ ਹੋਇ ਸਹਾਇ ॥ ੬੧ ॥

ਚੌਪਈ:

ਸਤਿਜੁਗ ਮੈਂ ਇੱਥ੍ਹਾਕ ਸਰ ਨਾਮ। ਤ੍ਰੇਤੇ ਮਹਿ ਸੁਰ ਸੁਧਾ ਬਖਾਨ।

ਦ੍ਵਾਪਰ ਨਾਮ ਰਾਮਸਰ ਜੋਵਾ। ਕਲਜੁਗ ਮੈਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹੋਵਾ ॥ ੬੨ ॥

ਜੁਗਾ ਜੁਗੰਤਰ ਤੀਰਥ ਏਹੂ। ਜੋ ਪਰਸੈ ਸੋਈ ਫਲ ਲੇਹੂ।
ਜੋ ਏਹੁ ਕਥਾ ਸੁਨੇ ਧਰਿ ਧਯਾਨ। ਤਿਸ ਨਰ ਕੀ ਹੋਵਹਿ ਕੱਲਯਾਨ ॥ ੬੩ ॥
ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਤਣ ਕਲਮੀ ਨੁਸਖੇ ਵਿਚ (ਜੋ ੧੯੧੯ ਬਿ: ਦਾ ਹੈ) ਬੀ ਇਹ ਉਪਰਲੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਦੁਤੀਆ ਰਾਸ ਸਮਾਪਤੰ† ॥

†ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਪਾਠ ਹੈ-ਦੁਤੀਆ ਰਾਸ ਸੰਪੂਰਨੰ। ਛਾਪੇ ਵਿਚ ਹੈ-ਇਤਿ ਦੁਤੀਆ ਰਾਸਿ ਸਮਾਪਤੰ ਮਸਤੰ ਸੁਭ ਮਸਤੁ।

†ਪਾ:-ਆਪਿ ਹਜ਼ੂਰਨ, ਆਪਨ ਰੂਰਨ।

-੦-

[ਦੂਜੀ ਰਾਸਿ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਈ]